

Genealogysk Jierboek 2013

ûnder redaksje fan YPE BROUWERS, ANNE HIELKE LEMSTRA,
PIETER NIEUWLAND *en* JARICH RENEMA,
heraldysk meiwurker: RUDOLF J. BROERSMA

FA nr. 1076

Genealogysk Jierboek 2013

Genealogysk Jierboek 2013
© 2013 Fryske Akademy (Postbus 54, 8900 AB Ljouwert)

Basis foarmjouwing: Roelof Koster BNO, Mildaam

Afûk, Postbus 53, 8900 AB Ljouwert

NUR 680
ISSN 0928-0480
ISBN 978-90-6273-971-4

Neat út dizze útjefte mei op hokker wize dan ek fermannichfâldige wurde
sûnder dat dêr skriftlike tastimming fan de útjouwer oan foarôf giet.

De redaksje kin net oansprutsen wurde op ynhâld of strekking fan
ûndertekene stikken.

www.afuk.nl
www.fryskeakademy.nl

... *Ynhâld*

Jan Th. M. Melssen	Een kroniekje van de familie Hachtingius	7
Otto Schutte	Kwartierstaat Van der Veen (Harlingen), in parentelen	81
Kees P. de Boer	Rispens, de neiteam fan âlde Ulbet	167
Ype Brouwers	Parenteel Walpert	211
Fryske Rie foar Heraldyk	Wapenregistraasje	287

... *Een kroniekje van de familie Hachtingius*

Een kroniekje van de familie Hachtingius

Inleiding

In het archief van de schepenbank van Vessem, Wintelre en Knegsel (N.Br.) bevond zich onder nummer 92 een handschrift met familieaantekeningen, in de inventaris omschreven als 'boedelpapieren, 17de-18de eeuw'.¹ Het handelt over de Friese familie Hachtingius en geeft als uiterste dateringen 18 april 1620 en 12 oktober 1680.

Samenhang met andere aanwezige stukken

Door het idee dat dit kroniekje binnen het rechterlijk archief van Vessem 'vreemd' moest zijn en de bekendheid met het feit dat tussen de papieren van dat archief nog een portefeuille 'familiepapieren' aanwezig is, die toebehoorden aan Adolf Hordijk, secretaris van Vessem c.a. en van Oost- en Middelbeers, en diens echtgenote Annetje Vermees, werd in die papieren gezocht naar een mogelijke relatie met het aantekenboekje.

- > *Adolf Hordijk en Annetje Vermees. Op het schilderij staat onder hun alliantiewapen 'Getrouwd 20 Xb 1750', onder de tekening 'Dus scheste ik mij zelf met mijne Egtvriendin, voor agtendertig Jaar verbonden door de min: Zij bijna sesenses- ik tweensestig Jaaren, Dank zy de Godheid die ons zoo lang wilde spaaren.', tekening (kleurpotlood?) door A. Hordijk, voltooid op 20 december 1788, in het bezit van de familie Hordijk.*

¹ Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

Een stamboom op perkament van de familie Vermees uit 1697 wees eveneens naar Friesland;² andere papieren – waaronder ook familieaantekeningen³ – echter naar Purmerend. Bij die papieren werd een akte aangetroffen, op 2 september 1682 verleden voor notaris Willem Baerts te Purmerend, met de huwelijkse voorwaarden tussen Cornelis Vermees, jongeman en apotheker te Purmerend, en Trijntje Jan Heerts, jongedochter te Purmerend. De aanstaande bruidegom werd vergezeld van *Annetje Hachtingius*, zijn moeder, en *Hermannus Hagtingius*, zijn oom, beiden wonende te Dokkum in Friesland. Ook werd nog een deling van 10 april 1718 gevonden tussen Cornelis, Claarke en Claaske Vermees, kinderen van wijlen dr. Piërius Vermees en van wijlen *Antje Hagtingius*, ten huize van wijlen hun moeder op de ‘Vleysmarckt’ te Dokkum.

Uit deze stukken werd duidelijk dat het kroniekje in het Vessemse archief was afgedwaald en in feite tot de papieren Hordijk behoort. Daar werd het dan ook teruggeplaatst.⁴

Beschrijving

Het handschrift betreft een tweetal katerntjes van 19,4 bij 15,3 cm. De bladen zijn niet gefolieerd. Het eerste katerntje kent oorspronkelijk 6 folio's, het tweede 8. De folio's 1, 3^e en 14 ontbreken voor het grootste deel of geheel en de folio's 4 verso, 5 verso, 6 verso en 7 verso zijn blanco. De katerntjes zijn afzonderlijk en aan elkaar gebonden met een touwtje. Het papier vertoont vuil- en slijtagevlekken, terwijl de laatste folio aan de rechterzijde ook paperschade heeft.

Gebruikte tijd

De gebruikte tijdrekening in het kroniekje is de oude, Juliaanse tijdrekening, wat blijkt uit de gegeven dateringen en weekdays: zaterdag 13 mei 1620, zondag 8 juli 1621, donderdag 12 juli 1621, woensdag 7 januari 1624 (schrikkeljaar), dinsdag 26 mei 1629, donderdag 27 november 1656, maandag 23 mei 1670 en woensdag 7 oktober 1674.

Een enkele keer krijgen we nadere informatie over de dagen, zoals 2 maart 1623 (Groot Vastelavond), 16 april 1625 (Paasavond), 26 mei

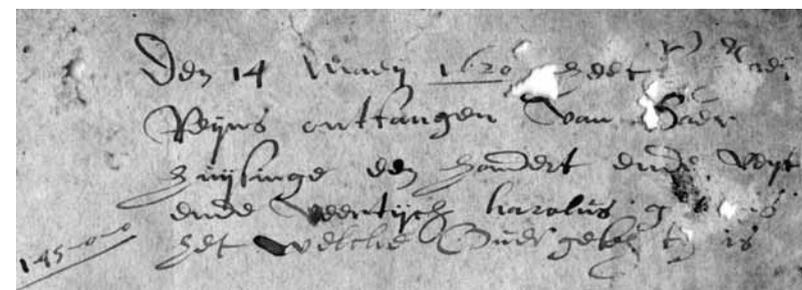
1629 (Singsterdinsdag,⁶ jaarmarkt), 23 mei 1670 (Pinxstermaandag) en 25 juli 1677 (Jacobidag).

Friesland gaat pas in 1701 over op de nieuwe tijdrekening.⁷

Auteurs en vererving

Duidelijk is dat het aantekenboekje is begonnen door Melis Jochums (overl. 1621, hand 1)⁸ als een soort kasboekje en vervolgd door diens weduwe Lucia Kolde, dochter van Harmannus en Claaske, tot haar tweede huwelijk (hand 2),⁹ waarna het werd voortgezet door haar tweede man Arnoldus Hachtingius (overl. 1656, hand 3)¹⁰ en hun zoon (1656-1680, hand 4).¹¹

Laatstgenoemde is, zo blijkt uit nader onderzoek, de hiervoor al genoemde Harmannus (1640-1698). Het is niet duidelijk waarom hij in 1680 stopt met het maken van aantekeningen. Mogelijk viel er niet veel meer te noteren; de familie was praktisch uitgestorven en zijn overlijden inschrijven had een ander familielid moeten doen.

Hand 1

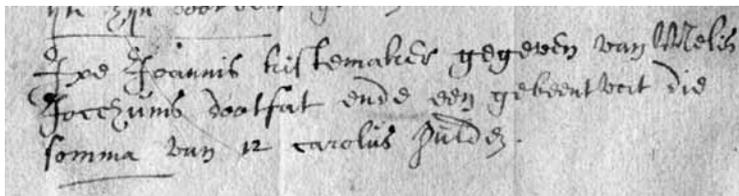
- 6 Dinsdag na Singster = Pinksteren, op welke dag er te Tzummarum blijkbaar een jaarmarkt werd gehouden.
- 7 Strubbe & Voet 1960, 48.
- 8 Fol. 4 (18 april 1620), 6 (13 mei 1620), 2 (14 mei 1620), 5 (17 mei 1620), 2 verso (5 juni, 30 juli en 20 nov. 1620), 7 (13 nov. en 6/10 dec. 1720), 2 verso (20 nov. 1620) en 4 (22 mei 1621).
- 9 Fol. 8 (8 juli 1621), 9 en 10 (zonder data).
- 10 Fol. 11-12 verso (26 jan. 1623-13 aug. 1649).
- 11 Fol. 12 verso-13 verso (14 febr. 1656-17 jan. 1674), 9 verso (23 febr. 1674) en 10-10 verso (7 okt. 1674-12 okt. 1680).

² Zie Bijlage A bij dit artikel.

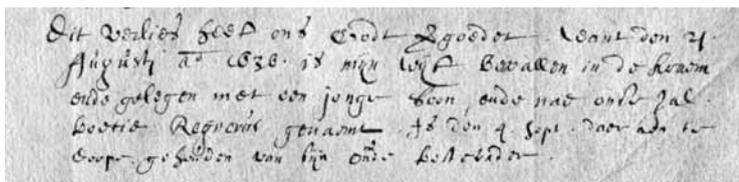
³ Zie Bijlagen B en C bij dit artikel.

⁴ Inv.nr. 115, stukken 17de-18de eeuw.

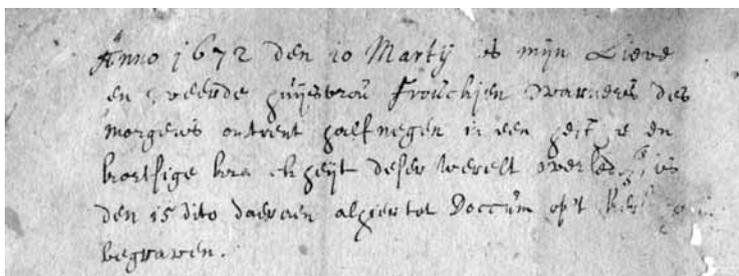
⁵ Op het aanwezige strookje van folio 3 zijn nog enkele beginletters of -cijfers te ontwaren: ma / 19er / 48 / 3+ar / lim.

Hand 2

Hand 3

Hand 4

Na de dood van Harmannus Hachtingius moet het handschrift in het bezit zijn gekomen van zijn zuster Antie (1639-1718), de weduwe van dr. Piërius Vermees, en na haar dood aan haar zoon Cornelius Vermees (1660-1728), diens zoon Jan (1697-1760) en diens dochter Annetie Vermees (1722-1797). Laatstgenoemde was in 1750 getrouwd met Adolf Hordijk. Via hem, hun zoon of kleinzoon – drie burgemeesters en secretarissen van Vessem – zal het handschrift, met andere familiepapieren, in het gemeentehuis van Vessem terecht zijn gekomen en werd het onderdeel van het gemeentearchief.¹²

¹² Bij de overbrenging van de rechterlijke archieven naar het Rijksarchief in de provincie in de tweede helft van de 19de eeuw zijn deze stukken aan het rechterlijk archief toegevoegd.

Maar ook binnen de familie Hordijk bleven stukken bewaard, zoals blijkt uit de publicatie van gegevens over het gezin van Cornelis Vermees te Purmerend (1682-1728), eveneens met financiële aantekeningen (1710-1728).¹³

Locaties

Als locaties worden genoemd: de Jacobijnerkerk¹⁴ te Leeuwarden (1620) en begravingen op 'Oudehoof' of 'Oldehoof'¹⁵ (1621-1665) en in de Galileërkerk¹⁶ aldaar (1624, 1665), begravingen in de kerken van Garijp (1625), Franeker (1630-1632), Amsterdam (1633), Tzummarum ('Tiemarum', 1639), Dokkum (1649-1680) en Ferwerd (1656). Sneek wordt genoemd (1632) en in de jaren 1649-1679 heet het 'bij ons' of 'alhier tot Dokkum'.

Beroepen

Arnoldus Hachtingius, zijn vader Regnerus en zijn schoonvader Harmannus Kolde, waren predikant, evenals neef Regnerus Hachtingius. Nicolaus Hachtingius blijkt arts te zijn en de tweede vrouw van Harmannus Hachtingius was de weduwe van schrijver Dominicus Langwert.

Aanduiding familierelaties

Ouders heten vader en moeder. Broer of zuster wordt als zodanig aangeduid. De echtgenote is huisvrouw of wijf. Schoonvader heet schoonvader, schoonmoeder komen we als moeder tegen en een stief(schoon)moeder heet stiefmoeder (23 februari 1674 en 18 april 1676). Grootouders heten bestevader en bestemoeder. De mannen van een zus heten zwagers.

Kinderen worden kind, zoon of dochter genoemd. Kleinkinderen heten kindskinderen. Een keer zien we een zoontje als 'boetie' aangegeven, maar dat zal broertje betekenen (21 augustus 1636).

¹³ Auteur noemt als bezitter de heer C. Hordijk te Diessen: Wuisman, 67-69.
¹⁴ Grote of Jacobijnerkerk, dan een van de voormalige kloosterkerken in Leeuwarden.
¹⁵ Oldehove, dan plaats van de toren met ruïne van de ingestorte St. Vituskerk en het omliggende kerkhof. Rijke Leeuwarders lieten zich begraven binnen die muren terwijl de arme stadgenoten rondom het gebouw hun laatste rustplaats vonden: <http://www.historischcentrumleeuwarden.nl/oldehove/index.html>
¹⁶ Galileërkerk, dan kerk van het voormalige Franciscaner klooster te Leeuwarden, vanaf 1580 definitief in handen van de hervormden en in 1940 gesloopt. Volgens Mensonides 1952, met plattegrond met grafnummers, bevonden zich hier de graven van Frerck Hachting(ius), 54, en ds. Regnerus Hachting(ius), 54, 85.

Een oom is een oom, een tante een 'moeij'. Hun kinderen heten gewoon neven en nichten.

Een doopheffer komen we enkele keren tegen als 'mette', zowel bij vrouwen als mannen.¹⁷

Transcriptie

We geven hierna de volledige tekst van het handschrift, waarbij de weergave met de originele regellengte op verzoek van de redactie van dit jaarboek is losgelaten. Het gebruik van hoofdletters en de interpunctie zijn aangepast. De tekst tussen vierkante haken betreft, naast het aangeven van de foliëring, aangevulde tekst, die door slijtage e.d. thans is verdwenen; tekst tussen ronde haken is de opgeloste tekst bij afkortingen. Woorden die zijn doorgehaald, zijn ook hierna doorgehaald; in een noot wordt aangegeven welke tekst in het origineel boven de normale regel is weergegeven. Soms zijn jaartallen of bedragen onderstreept, wat niet is overgenomen.

[folio 2] Den 14 maeij 1620 heef[t] Jaeij¹⁸ Reijns ontfangen van haer huijsinge een hondert ende veyf ende veertijch karolus g[u][den]s, het welcke over geseh[ ]ten¹⁹ is. 145-0-0²⁰

[folio 2 verso] Den 5: juniij 1620 hebbe ick wtgegeven²¹ tot mackloon van myn kleren, van dockters gelt 5 keyssers gl.

Den 30 juliij²² noch tot 1 paer hossen 3 gl 10 st.

Somna tot	8 - 10 + 0
Noch 3 gl wtgegeven	3 - 0 - 0

Den 20 november 1620 hebbe ick wtgegeven

aen suelverwerck 5 gl

Noch wtgegeven

15 - 2 - 0²³

34 - 3 - 0

17 14 jan. 1624 'Jetske moeij mette'; 12 maart 1627 'onse broeder Johannes mette zijnde'.

18 Omdat het papier hier oppervlakteschade heeft, kan na de ij nog een letter hebben gestaan: Jaeijn?

19 Hier wordt 'gesch[o]ten' bedoeld, doch er staat duidelijk een e in plaats van een c. Vergelijk de c in de volgende post in 'dockters' en 'mackloon'.

20 '145-0-0' staat in de marge voor de regel geschreven.

21 Er stond eerst 'geleynt', wat is veranderd in 'gegeven'.

22 'Den 30 Julij' staat in de marge voor de regel geschreven.

23 Er stond eerst '11-2-0'.

[folio 4] Den 18 aprijl 1620 hebbe ick Rynnert Sytsses gelyent aen kleyn gelt de soma tot veertych karolus guldens 40- 0-0

Den 22 maeij 1621 heeft Reinert²⁴ Sytse betaelt ee(n) Jacobus, stuck 12 gl 8 st. 12- 8-0

[folio 5] Den 17²⁵ maeij 1620 heeft men hier beeddach gehouden. Bochgerma(n)²⁶ heeft geleert tot negen uieren in Jacobpijnenkerck ende heeft geleert wt Elyam in het 48 capittel, int 17 fars, ende Harmanijs²⁷ after myddach wt Daniel int 9 capittel, int begen tot het 21 sars²⁸ toe. Bocherman heeft gelesen vt de Openbarijnghe Johannijs int 2 ende 3 capittel ende Jeremijam int 8 en 9 capittel, ende het 28 capitt[el] int 5 Mosus.

[folio 6] Den 13 maeij 1620 op saterdach tot nae²⁹ den avont mijddach³⁰ ontrent 2 uieren is Syn Genade(n)³¹ o³² nae sijn koorts toe gegaen, om daer op te ryden, is het hem aengecomen in sijn sijde, alsoo dat het hem belet is geworden. Ende is wederom gebrocht in syn huys, alsoo dat hij doot kranck geworden is. Ende heeft alsoo gelegen, somtydts wat beter ende soomtjyds slemmer, tot den den 31 maijes. Tegen den avont, ontrent negen uijeren, is hij gerust in den Heere.

[folio 7] 1620. Den 13 desember november³³ 1620 syn ick Melijs Jochums en(de) Lussy Harmany dr. toesamen aen malcandere(n) gehulyckt ende den 10 desember syn wij toesamen getrouet ende onse brulloft gehouden.

24 'Reinert' staat in de marge voor de regel geschreven.

25 Er lijkt geknoeid met de 1 van 17.

26 Johannes Bogerman (1576-1637), 1ste vierde predikant te Leeuwarden (1604-1634), in 1618 en 1619 voorzitter op de Nationale Synode te Dordrecht.

27 Hermannus Kolde, predikant te Oldersum (Oost-Friesland, 1585-) en vanaf 30 sept. 1590 te Leeuwarden: Romein 1886, 14-15.

28 Lees: fars. De s en de fzijn in feite dezelfde letters, de f heeft normaliter een extra dwarsstreepje dat hier ontbreekt.

29 'nae' staat boven de regel geschreven.

30 'mijddach' staat boven de regel geschreven.

31 Willem Lodewijk graaf van Nassau-Dillenburg (Dillenburg 1560-Leeuwarden 1620), stadhouder van Friesland, wordt in mei 1620 getroffen door een beroerte waaraan hij op 31 mei 1620 overlijdt. Op 13 juli 1620 is zijn gebalsemde lichaam ten grave gedragen en bijgezet in de grafkelder van de Friese Nassaus in de Grote of Jacobijnerkerk in Leeuwarden. Zie ook Van Haersma Buma.

32 Letter lijkt weggeveegd.

33 'november' staat boven de regel geschreven.

Actu(m) dese(n) 6 desember 1620.³⁴

Melijs Jochums
1620

[folio 8] Den 8 julij is Melis Jochums

Anno 1621, den 8 julij, op sondach, 's morgens te 6 uijren, is Melis Jochums getroude man van Lucia Hermanni ijn den Heere gerust. Ende is den twaelfsten des zelven maents, op donderdag, begraven op Oudehoof.

Opteekeninge van de sterftijdt van onse l.³⁵ neven en nichten, sijnde het huijsgesin van onse oom Frederik Hachting in den jare 1665.

Den 19 octob(er) 1665, sijn gesturven de twee oudtste dochters Aechtje en Aefke, omtrent een uijr na malkanderen.

Den 20 dito, in den morgenstont, is in den Heere gerust onse neef d. Regnerus Hachtingius, Eccl(esi)e Leov:

Den 24 dito, in den avont, sijn overleden Henricus ende Jancke Hachtingius.

Den 25 dito, op achtermiddagh omtrent tu[ssch]en 1 en 2 uijr, sijn versturven Al[be]rtus en Petrus Hachtingius.

[folio 8 verso] Den 25 dito, op half drien, is Regnerus Hachtingius met groot gevolgh in de Galileesche kerck tot Leeuwarden begraven.

Den 27 octob(er) sijn ter aarde bestelt op Oudehoof in een graf³⁶ Henricus, Albertus, Petrus en Jancke.

Den selven dito, des nachs, is Benedictus Hachtingius versturven. Ende den 30 dito op Oldehoof bij sijn susters Aefke en Aechtje begraven.

Den 2 novemb(er), omtrent 4 uijr achter middagh, is onse moeij Tryntie Hachtingius, de moeder van de kinderen, ontslapen en is den 5 dito begraven.

van dese familie, bestaende uit thien kinderen en twe kintskinderen, is binnen den tijt van drie weeken door den doot weggerukt, uitgenomen het jongste kindt, en 2 kintskindere(n).³⁷ Doch een maent of vijf weeken na het overlijden van de moeder, is het jongste kindt Ancke ook (ver) sturven. En sijn de 2 kintskinderen in leven gebleven. Hieruit sien wij de broosheijt van ons menschen.

[folio 9] Oncosten gedaen yn die krackheijt³⁸ en doot en begrafnisse van zalige Melis Jochums.

8 schellingen die wijwen³⁹ voor waken.

Een daelder voor het laecken op het vat.⁴⁰

Een rijxdaelder voor bidden die koster.

Twe gulden den dootgraver gegeven van die begrafnisse.

D. Joannes Velsius⁴¹ gegeven van die diensten aen Melis Jochums saliger gedaen die somma van 26 stuijvers.

D. Bruijnsvelt⁴² ook gegeven die somma van drie gulden seventien stuijvers.

M:^r Gerbrant Berents,⁴³ chijrurgijn, gegeven die somma van twe carolus gulden 10 stuijvers, ende dat van diensten aen Melis Jochums ijn sijn dootbedt gedaen.

Ipe Joannis, kistemaker, gegeven van Melis Jochums dootfat⁴⁴ ende een gebeentvat die somma van 12 carolus gulden.

37 'en 2 kintskindere(n)' staat boven de regel geschreven.

38 lees: kranckheijt.

39 wijvven = wijven, vrouwen.

40 vat = doodsvat, doodskist.

41 Hiermee zal de Leeuwarder arts en medicus van die naam sijn bedoeld, bekend van zijn publicatie *Prognosticatie van den Nieuwe ende seer schrickelijcke Comeet ofte Harige Sterre Anno 1618 verschenen* (Leeuwarden, 1618): http://www.dbnl.org/tekst/jorio09boeco1_01/jorio09boeco1_01_0004.htm

42 Dit zal dr. Theodorus Bruijnsvelt sijn, een medicus die in 1605 burger van Leeuwarden wordt: Burgerboeken Leeuwarden.

43 Mr. Gerb(r)en Berents (Beernts) Hauckema, geb. Huizum, chirurgijn te Leeuwarden, meester geworden 1609, overl. 10 sept. 1627: Roukema, nr. 61.

44 fat = vat = kist.

34 De actu-m-datum van 6 dec. lijkt wat vreemd als ervoor al sprake is van 10 dec.

35 l. staat voor 'lieve'.

36 Er stond 'graa', waarbij de f door de laatste a werd geschreven.

[folio 9 verso] A(nn)o 1674 den 23 februarij is Geertje Stinstra⁴⁵ in den xxx⁴⁶ heere gerust omtrent drie uijr achtermiddagh, out in haer 18de jaer, en(de) is in de kerk tot Doccum in 't graf van onse stijffmoeder Trijntie Crab begraven.

En na o(ver)lijden van haer Trijntie, moeste het lijk van Geertje Stinstra daer uit genomen worde. En(de) is een graf in het koer van de kerk gekocht van Hendrik Raetcamp.⁴⁷ En(de) in dat selve is het lijk van Geertje Stinstra gebracht en neergeset.⁴⁸

[folio 10] Noch uijtgegeven ijn die reeckeninge van Reijner Siurts van mijn eijgen gelt die somma van twe en twintich keijzersgulden, die daer te kort waeren⁴⁹ ijn't boelegoets gelt.

A(nn)o 1674⁵⁰ den 7 october is in den morgenstont omtrent drie uijr is mijn lieve huijsvrou Sibella Sara van een jonge soon (ver)lost, en(de) den selve(n) dagh sijnde een woensdagh ten doope gepresenteert, en na sijn bestevader Arnoldus genaemt.

A(nn)o 1675 den 29 7bris⁵¹ omtrent een uijr achtermiddagh is dit onse lief soontje Arnoldus, na een vierdaegse kranckheijt in hevige koortsen en aenhoudende loop bestaende, van de(n) Heere opgeeijsst en soetel(ijck) ontslapen, een week minder als een jaer out sijnde. En is den 3 octob(er) daeraen in't graf van sijn bestevader tot Doccum in de kerk begraven.

A(nn)o 1676 den 18 april is onse stijffmoeder Trijntie Beerns Crab⁵² in den Heere gerust en(de) den 26 dito in het legersteed in de kerk bij haer eerste man Jan Pijters begraven.

- .....
- 45 Geertje Stinstra, geb. 1656/7, zal een dochter zijn van Gerrijt Freercks Stinstra en Lieuckien Egberts Itskama, beiden uit Dokkum, die daar 20 nov. 1652 in het huwelijk traden: Huwelijken Dokkum.
- 46 Moeilijk te identificeren doorgehaald woord.
- 47 Hendrick Raetcamp, schoolmeester, uit Dokkum, en Pietie Clases van der Mey, uit Leeuwarden, tr. Dokkum 1 juli 1660: Huwelijken Dokkum.
- 48 Dit laatste moet dan ná 18 april 1676 zijn gebeurd; zie hierna op die datum.
- 49 'waeren' staat boven de regel geschreven.
- 50 'A(nn)o' met jaartal staat steeds in de marge bij de desbetreffende inschrijving.
- 51 'bris' staat superieur.
- 52 Trijntie Berents Crabe, wonende te Dokkum, tr. (1) Dokkum 25 april 1628 met Jan Piters, koopman en burger aldaar; (2) als Trijntie Beernts Crab te Dokkum 19 dec. 1651 met Egbert Anis Idtskema, medeburgemeester te Dokkum: Huwelijken Dokkum.

A(nn)o 1677 den 25 julij is mijn wijf in de morgenstont omtrent ses uijr, op S. Jacobidagh, van een jonge soon in't craembedde geraekt, en is de selve op den selve(n) dagh ten doope gepresenteert en na sijn bestevader Egbert genaemt.

[folio 10 verso] A(nn)o 1677 den 18 augusti is het kleijn soontje Egbert overleden. En heeft Godt die 't gegeven hadde, weder tot hem genomen. En is den 22 dito begrave(n) alhier in de kerk in't graf van mijn⁵³ vader saliger.

A(nn)o 1679 den 1 april is mijn l: huisvrouw Sibella Idzkema wederom van een jonge soon verlost. En den 2 dito is het kint gedoopt en na mijn wijf: vader Arnoldus genoemt. Den thierenden dito daeraen deser werelt overleden, en den 13 dito alhier tot Doccum in de kerk in't bovengedachte graf begraven.

A(nn)o 1680 den 5 octob(er), in den morgenstont tusschen drien en vier uijre, heeft het Godt de Heere belieft mijn lieve jonge huijsvrouw Sibella Sara Idzkema door den tijdelijcken doot van hier doen verhuisen, en tot Hem in sijn eeuwich rijcke over te nemen. En is haer⁵⁴ sterffelijk deel den 12 dito daaraan ter aarde bestelt in het graf van haar wijf: vader waarop haar lijk is geset. Oudt was sij twe en dartigh jaren min elf daagen.

[folio 11] Op den 26. januarij a(nn)o 1623 heeft mij Godt in echte toegevoecht Lucia Harmanni Kolde. Ende ben met haer bruijdegom geworden tegen den avont dies daechs.

Den 3. februarij hebbe(n) wij de gaer-gifte gehouden.⁵⁵

Den 2. martij, op Groot Vastelavont, sijn wij nae christelijcke gewoonte voor de gemeijnte getrouwt ende in den houwl. staet bevesticht.

Op den 7. januarij des volgenden jaers 1624 is mijn wijff Lucia voornoemt geleegen met een jonge dochter ontrent den middach ofte een weijnich nae noen op een woensdach. Den 14. dito sijnde oock een woensdach

- .....
- 53 'mijn' staat boven de regel geschreven.
- 54 Er stond eerst 'het'.
- 55 Gaargeven kan worden begrepen als ondertrouw: in een familiebijeenkomst wordt het huwelijk geaccordeerd en gevierd. Met dank aan de heer Pieter Nieuwland; zie ook Fontein Tuinhout 1888, 60-61.

is het kint ter doope geheven, ende nae mijn zalige moeder Antie genaemt,⁵⁶ ende is Jetske moeij mette geweest.

Den 1. febr(uarij) a(nn)o 1624 is het gestorve(n), ende heeft Godt het die't gegeven hadde wederom tot hem genomen, nae dat het de eelende deses levens met spreuw ende termijnen eenige weynige daegen beschrijft ende wtgedrukt hadde. Is den 3. deses maents begraeven tot Galeje(n) in mijn moeders graf.⁵⁷

Op Paesch-avont⁵⁸ den 16. april⁵⁹ a(nn)o 1625 ontrent 3 uijren nae noe(n)⁶⁰ is mijn wijff Lucia wederom bevallen. Ende van 2. Kinderkens (ver)lost, het eene een soontien, het ander een dochterken sijnde. Is door (ver) schrickinge ter vroeger ende onbequamer tijt gecomen, de kinderkens beide wel leven ter werelt gebracht, maer corts daerna gestorven. Ende den 18. des selven maents in onse kercke tot Garijp begrave(n).

[folio 11 verso] Desen 6. sept(ember) a(nn)o 1626. ontrent den middach tuschen 12. ende 1. uijren is mijn l: ende eerwaerde vader in een jachte(n) ende haestige(n) doot van den H(eere) opgeeijst, naedat hij sijnen loop tot dienste der gemeijnte Chr(ist)i getrouwelijck voleijndet hebbende, de comste sijnes H(eere) als een getrouw dienstknecht al waeckende (ver) wachtete.

Den 12. martij a(nn)o 1627 is mijn wijff Lucia wederom bevallen ende van een jonge soon (ver)lost des morgens tegen 5 uijren. Is het selve den sondach daeraen van mij gedoopt. Onse broeder Johannes mette sijnde. Is nae sal. vader Regnerus genaemt.

Den 26 maji⁶¹ a(nn)o 1629 op Singster-dingsdach in onse jaermerckt ontrent 3 uijren nae noen is mijn huijsvrouw wederom gelegen, met een jonge dochter, ende is den 5. Junij daerae(n) gedoopt ende nae mijn zalige moeder Antie genaemt.

Den 22. sept(ember) a(nn)o 1630 tu nae middernacht is onse broeder Johannes salichlijck in den Heere ontslape(n), ende de(n) 28. der

selver maent tot Franeker in sijn legerstee bij sijn 2. salich overledene huijsvrouw(n) begrave(n).

Den 28. maji a(nn)o 1632 is Susanna Selijns, onse sal. broeders naegelatene weduwe, nae lange swackheijt des lichaems mede in den H(eere) gerust, naelatende een dochterke, nae zal. broeder Jancke genaemt. Is de(n) 4. junij tot Franeker bij zal. b(roeder) begraaven.

[folio 12] Den selven dito, ick segge den 4. junij, op de dach der begraeffnisse van zal. Susanneke S., is onse l. ende seer waerde suster Stijntie des morgens ontrent 8. uijren in een heftige cortzige cranckheijt[t] deser werelt overleden, end tot Sneek, ende de(n) 10. desselve(n) maents tot Leuwarden op Oldehoof begraaven.

Den 2. sept(ember) deses jaars 1632. voor middernacht ontrent 10. uijren is mij geboren een dochterke. Den 9. desselve(n) ter doope gehoude(n) van onse moeder, ende van haer nae mijn zal. suster Stijntie genaemt.

Den 26 octob(er) a(nn)o 1633 is Janneke Hachting, onse zal. broeders naegelaten dochterke end' eenige erfgenaem, tot Amsterdam in de kinderpocken gesturven end' aldaer in de kercke begraaven.

Den 30 octob(er) a(nn)o 1634. is onse eenige soontie Regnerus nae een langduerich end' elendich leger onder d'oogen van sijn oude bestevader ende bestem⁶² tot Leuwarden⁶³ dese werelt overleden. Is wel sijn lichaemke door een vijffwekige cranckheijt ende veel accidente(n) seer jammerlijck wtgeteert ende (ver)nieticht. Ons ouden tonende in hem een spiegel onser mensch nieticheijt end' elendicheijt. Maer is sijn ziele door den geest der heijlichmakinge ende door veele seer treffelijcke end' ijverige gebeden van sijn l. bestev⁶⁴ Gode seer heerlijck opgeoffert. Naedat hij in des[e] werelt seve(n) jaar, acht maende(n) end' 18. dage(n) geleeft hadde. Een kint sijne oudere(n) seer lieff ende van groter hope.

Dit verlies heeft ons Godt (ver)goedet. want den 21. augusti a(nn)o 1636 is mijn wijff bevallen in de kraem ende gelegen met een jonge soon. Ende nae onse zal. boetie Regnerus genaemt. Is den 4. sept(ember) daeraen te doope gehouden van sijn oude bestevader.

56 Tekst 'ende nae mijn zalige moeder Antie genaemt' staat in de marge voor de regel, terwijl in de tekst met een x daarnaar wordt verwezen.

57 Regel 'Is den ... graf' is - later - in minuscule letters achter de regel geschreven.

58 'Op Paesch-Avont' staat in de marge voor de regel geschreven.

59 'april' staat boven de regel geschreven.

60 'ontrent 3 uijren nae noe(n)' staat boven de regel geschreven.

61 Er stond eerst 'Junij', waar Maji doorheengeschreven is.

62 Door het einde van het papier is bestemoeder niet voluit geschreven.

63 'tot Leuwarden' staat in de marge voor de regel geschreven.

64 Door het einde van het papier is bestevader niet voluit geschreven.

[folio 12 verso] Den 5.⁶⁵ majj a(nn)o 1637 is mijn eerwaerde schoonvader Harmannus Kolde nae een langwijlige swackheit des lichaems in den Here soetelijck ontslapen, des levens satt, s'morgens ontrent 7. uijren. Is den 11. dito in sijn legerstede op Oldehooff met groot (ver)volgh begraven.

Den 6. julij a(nn)o 1638. is mij geboren een dochterke nae moeder Claaske genaemt. Ende van moeder ter dope geheven.

Den 30. aug(usti) A(nn)o 1639 is t'selve nae een langduerende terende cranckheit wederom dese werelt overleden ende den 1. sept(ember) tot Tiemarum in de kercke begraven.

Den 13. julij a(nn)o 1640. is mijn wijff wederom gelegen met een jonge soon, ende den 19. des selven maents is het kint van onse l. moeder in sijn doop Harmannus genaemt.

Den 13. augusti a(nn)o 1649 ontrent 9. Uijren s'avonts is ons' l. moeder Claeske Harmannus in den heere ontslapen, hier, bij ons tot Doccum. End' is den 16. van hier nae Leuw: gebracht, end' aldaer den 19. begraven bij zal. vader.

Den 19. novemb(er) anno 1656 ontrent 9 uyren s'morgens is onse lieve vaeder d. Arnoldus Hachtingius in den Heere ontslaepen, ende is den 27. op donderdach hier tot Doccum begraven en in sijn legersteede hier in de kercke met groot gevolch nedergeleijt.

[folio 13] Den 14. februarij Anno 1656 ontrent 5 uijren s'avonts is onse weerde swaeger Tarquinius Hermanni Munnickhuijs in den Heere ontslaepen, Hier, bij ons tot Doccum, ende is den 21. deses nae Ferwert gebracht, ende aldaer begraven.

Den 13 october 1665 omtrent middernacht is onse waerde swager Nicolaus Hachtingi(us), med. doctor, in den Heere ontslap[en]. Ende is de(n) 20 dito in de Galileijsterkerck tot Leeuwarden begraven.

Den 25 dito daeraen⁶⁶ is onse(n) suster Stijntje haren liev[en] man gevolcht, ende ontrent 4 uijren in den morgenstont in de[n] Heere ontslapen, ende den 29 dito in op deselve plaetse begr[aven].

65 Bij 5 is het dwarsstreepje bovenin vergeten, maar een 1 of 3 kan het niet zijn. Vgl. de 5 in 16 april 1625.

66 Er stond eerst 'daeran'.

Anno 1669 den 4 novemb(er) in den morgenstont omtrent acht uijren is onse l. en weerde moeder Lucia Kolde na een ~~kranc~~ krankheit⁶⁷ des lighaems, die ~~om~~ een maent geduijrt hadde, in den Heere soetelijck ontslapen, des levens sat, out 74 jaar, en is den x dito in het legerstede in de kerk alhier bij haar wijl: man onse weerde vader met groot gevolg begrave(n).

Den 30 april 1670 heeft mij Godt in echte toegevoecht Froukjen Warners, en ben ~~me~~ haar na een aenhoudende vrijagie met haar bruijdegom geworden in den morgenstont dies daags.

Den 23 maijo daeraen sijnde op Pinxstermaendagh sijn wij na christelijke gewoonte voor d[e] gemeente tot Doccum getrouwt en(de) in den [hou]welijken staat bevesticht.

[folio 13 verso] Anno 1672 den 10 martij is mijn lieve en weerde huijsvrouw Frouckjen Warners des morgens ontrent halfnegen in een heft[i]ge en kortsige kra[n]ckheit deser wereld overlede(n), en(de)⁶⁸ is den 15 dito daeraen alhier tot Doccum op 't ker[k]ho[f] begraven.

Anno 1673 den x 7bris⁶⁹ hebbe ik na goede deliberatie en(de) overlegh (mij weder tot de(n) houwlijcke(n) staet gedenckende te begeve(n))⁷⁰ de vryagi[e] aen[ge]leght om Sijbella Sara Idzkema wedu[e] van de schrijver Dominicus Langwert. End[e] is soo wel gesuccedeert dat ik na een aenhoudende vrijagie de(n) 2 octob(er) daerae(n) in de(n) avontstonde tussche(n) nege(n) en(de) thien uijr met haer E de bruijdegom ben geworden. Ende de(n) 19 dito in den houwlijcke(n) staet van D(omi)n(us) Samploni(us)⁷¹ voor de gemeente van tot⁷² Doccum bevesticht.

Den 2 xbris⁷³ 1673 is onsen lieve(n) en(de) [b]e[m]ind]e(n) vader Egbert Anis Idzkema, nadat [h]ij [ ]e[ ] dagh 2 à 3 met extreme benautheden

67 Er stond eerst 'kaankheit'.

68 'en(de)' staat boven de regel geschreven.

69 'bris' staat superieur.

70 Ronde haken staan ook in de tekst.

71 Hessel Samplonius (overl. 1682), achtereenvolgens predikant te Molkwerum (1639), Kollum (1641) en Dokkum (1647-overl.). Hij schreef een Nederlands gedicht over het geschrift van zijn collega Arnoldus Hachtingius, *Censura Censurae* (1655): NNBW 10, 868.

72 'tot' staat boven de regel geschreven.

73 'bris' staat superieur.

en(de) p[74] 't borst van Godt was besocht geweest, [s]eer christelijk in den Heere ontslapen: Ende is den 1ode(n)⁷⁵ dito daer aen⁷⁶ in sijn legerstede van sijn eerste huisvrouw tot Doccum in de kerk neergeset.

Anno 1674 den 17 januarij is mijn waerde schoonvader Warner Coerts na een driedaegsche kranckheit deser werelt seer christelijk overleden en(de) in den Heere saliglijk gerust.
Den 23 dito daeraen is hij op't kerckhof tot Doccum aen de sijde van sijn dochter begraven.

De familie Hachting of Hachtingius⁷⁷

De familienaam zal oorspronkelijk Hachtinck of Hachting(e) zijn geweest, die werd 'verlatijnst' tot Hachtingius, een gebruik dat vooral bij personen voorkwam die hadden gestudeerd en naam maakten in de wetenschap. Hiertoe behoorden naast geleerden en artsen ook roomse priesters en, later, predikanten, zoals de in het handschrift genoemde Samplonius. De gebruikte data zijn die volgens de Juliaanse kalender.

Regnerus Hachting, hierna onder I, zal een zoon zijn van het Groninger echtpaar Johan Hachtynck en Stine.⁷⁸ Laatstgenoemde 'Styne Hachtings' zal degene zijn die te Leeuwarden op 30 aug. 1601 belijdenis doet.

74 Misschien: pijnen op?

75 'de(n)' staat superieur.

76 'aen' staat boven de regel geschreven.

77 Met dank aan de heren Tjeerd Jongmsma, streekarchivaris van het streekarchivariaat Noordoost Friesland, voor een aantal gegevens uit het Dokkumer archief, en Ype Brouwers, redakteur van dit jierboek, voor het ter beschikking stellen van een typeschrift met informatie over de familie Hachtingius (aangehaald als 'Brouwers') en de toestemming om zijn materiaal in deze bijdrage te verwerken.

78 Brouwers sub I. Verder vonden we een akte uit 1584 waarbij Steven ten Hove en zijn vrouw Jantje Cloot ten behoeve van Arend Hachtynck en diens vrouw Swaantje een jaarlijkse rente van 18 daalders vestigen op hun heerdlanden, groot ca. 80 grazen, en gelegen onder Godlinze (Gr.), alsmede op hun huis en goederen gelegen in het kerspel Brede (Gr.): Historisch Centrum Overijssel, archief 0238.1, Familie Heerkens, inv.nr. 1016; een akte uit 1567 waarbij Arendt Hachtinck en zijn vrouw Swane aan de voogden van het Jacob en Annengasthuis te Groningen een jaarlijkse losrente van 12 arengulden verkopen en overdragen, gaande uit hun huis voor de Kranepoort, waarvoor Tyman Hachtinck zich borg heeft gesteld onder verband van al zijn goederen: Drents Archief, archief 1750, Jacob- en Annengasthuis (Groninger Archieven), inv.nr. 18.

I. Regnerus (Rinnenierus) Hachting of Hachtingius, *Frisius*,⁷⁹ geb. [Groningen] ca. 1562,⁸⁰ ingeschreven als student aan de universiteit van Heidelberg (1 juni 1585),⁸¹ meester in de vrije kunsten,⁸² bevorderd tot meester/doctor in de filosofie (1589/1590),⁸³ voorziet in zijn onderhoud door het geven van lessen, onder meer als 'précepteur'⁸⁴ van de kinderen van François Junius,⁸⁵ predikant te Canhusen en het klooster Aland in Oost-Friesland (1591),⁸⁶ legt met goed gevolg het examen af voor de Greetemer classis of *cætus* (23 juni 1591),⁸⁷ beroepen te Leeuwarden als de 1ste derde predikant (1593),⁸⁸ neemt deel aan de synodes te Harlingen (mei

79 De Wal 1886, 72, nr. 941: [1585] '1 Jun. Regnerus Hackdinck Frisius.'

80 Zijlstra, Studenten, nr. 02306 geeft als zijn geboorteplaats Rinsumageest.

81 De Wal 1886, 72, nr. 941 (zie hiervoor); Zijlstra, Studenten, nr. 02306.

82 Harkenroth 1726, 157-158 (cursivering ook in origineel): 'Regnerus Hachtingius, *Lib: Art: Magister, of Vicarius in Geest, (nu Rinsumageest) in de Grietenij van Dantumadeel, of Pastor te Nieholtwolde in de Grietenie van Stellingwerf Westeinde,* zal onder de vluchtende uit Friesland in 't jaar 1566. of 1567. geweest zijn. Hij wierde 1591. te *Aland* in die bedieninge bevestigd, begeerende op d. 5 Majus in het Greetemer *Cætus* tot het *examen* toegelaten te worden: waar in men hem geene andere getuigenisse, als uit zijne geleerdheid en stichtelijken wandel bleek, afvorderde, die reeds voor eenigen jaren den Broederen bekend was, toeliet d. 23. Junius dezes jaars, om nevens *Hermannus Bernhardi*, beroepen *Predikant* in de *Greete*, geëxamineert te worden: als geschied is tot veel genoegen der Vergaderinge. In 't jaar 1593. wierde hy in de Gemeente te *Leeuwarden* beroepen, om de Genaden-Leere aan haar te verkondigen; als hy gedaan heeft nevens zijne Amtgenooten *Johannes Bogermannus* (voormaals hebbende te *Upleeuw* verstaen in Oost-Friesland, gevluchtet zijnde) *Hermannus Kolde* en *Bernhardus Fullenius*, na mijn beste weten, tot dat hy in't begin van de volgende eeuw, in de Hooge School te *Franeker* wierde als Professor *Logices* beroepen, in welke dienst hy 1623. zijnen loop geëindigt heeft. Zijn Zoon *Johannes Hachtingius*, wierde in [158] zijn plaatze Hoogleeraar, dien ik 1625. elders gemeld vinde; en deeze zijn Zoon, kindskind *Regnerus Hachtingius*, dragende de naam van deezen Grootvader is in de Dienst des Heeren, te *Leeuwarden* het Woord verkondigende, in het pestjaar 1665. overleden.'

83 In De Wal 1865, 143, nr. 282 en De Wal 1886, 82, nr. 1030, vinden we aangetekend dat Reinerus Gruterus tegelijk met Regnerus Hachtingius in 1590 tot *Phil. Mag.* is bevorderd, zoals auteur uit de *Acta Fac. Philos. MSS.* is gebleken; *NNBW X*, 313 echter noemt 20 okt. 1589 als datum van zijn bevordering tot *art.lib.mag.philos.doctor.*

84 Kan gouverneur zijn, maar ook huisonderwijzer of leermeester; dit laatste zal zijn bedoeld.

85 Paquot 1767, 238.

86 Harkenroth 1726, 157; Paquot 1767, 238; Van der Aa 1852-1878; Romein 1886, 16; *NNBW X*, 313.

87 Harkenroth 1726, 157. Greetiel (Oost-Friesland). De Nederlandse naam Grietjezijl wordt niet meer gebruikt.

88 Paquot 1767, 238; Romein 1886, 16, stelt dit op 1590.

1596),⁸⁹ Dokkum (mei 1597, en zit die voor),⁹⁰ in 1605, en te Sneek (1607), Bolsward (mei 1608) en Franeker (juni 1609),⁹¹ heet bij zijn huwelijken afkomstig van Leeuwarden (1612, 1619), levert op 29 april 1614 een bijdrage aan het *liber amicorum* van Abel Bootsma (1614-1616, bijdrage 29 april 1614),⁹² overl. Leeuwarden⁹³ 6 sept. 1626,⁹⁴ tr. (1) ca. [1592] met Antie Jan Arentsdr,⁹⁵ overl. in het kraambed te Leeuwarden 30 sept. 1604,⁹⁶ begr. in de Galileërkerk aldaar,⁹⁷ dochter van Jan Arents [van Gelingen], uit een patricische Leeuwarder familie, burgemeester van Leeuwarden, en Ida Jans;⁹⁸ (2) Leeuwarden 20 dec. 1612 met Fhycke (Fhijcke, Suphia) Laurensdr, dochter van vermoedelijk Laurens Harmens, predikant te Winsum (Fr., 1601, 1603),⁹⁹ en Geertie Jurriens; (3) Leeuwarden 17 okt. 1619 met Anke (Anna) Cornelisdr, dochter van Cornelis Mon(t)isma¹⁰⁰ en weduwe van Francois de Swart, klerk van Gedeputeerde Staten van Friesland.

- 89 Acta 1596, 88: namens de classis Leeuwarden 'Regnerus Hachting als dienaar' [predikant].
- 90 Acta 1597, 89: 'D. Regnerus Hachting, dienaar des h. evangeliums der stadt Lieuwarden.' Hij tekent 'Regnerus Hachtingius, *praeses synodi*'; Visser 2004, 81.
- 91 Acta 1606, p. 165-166; Acta 1608, p. 177; Acta 1609.
- 92 Heet dan Regnerus Hachtingius, *minister ecclesie* te Leeuwarden. Het origineel berust in het Fries Museum, Hs 115: <http://home.wanadoo.nl/m.bourgonjen/Bootsma/scribenten.htm>
- 93 Beschrijving van de hervormde gemeente Leeuwarden.
- 94 Brieven Saeckman; Romein 1886, 16. Volgens Harkenroth 1726, 157 was Regnerus hoogleraar in de logica aan de Hogeschool van Franeker genoemd (begin 17de eeuw-1623), evenals Vitringa (aangehaald door Romein 1886, 16, noot 3, die aangeeft dat hiermee zoon Jan is bedoeld), maar Engels 2005 noemt hem niet als zodanig, noch enige andere bron.
- 95 Paquot 1767, 238 noemt haar Anne van Gelingen.
- 96 De Walle 2007, nr. 3759 noemt Anna Jans, overl. 1604, getrouwd met Reinder Jacobs Hachtingius, overl. 1626.
- 97 De Walle 2007, nr. 3759: zerk in de Galileërkerk te Leeuwarden: 'Ao [160]4 de 30 september sterf die [eer]same Anna Ians do... huisfrouwe van Regnerus Hachtinck leraer tot Leewerden alhier begraven. / Christa vixit ...st mortua vivit .ita. extremo ...st perficien dach.'
- 98 Paquot 1767, 238; Van der Aa 1852-1878; Brouwers sub I.
- 99 Romein 1886, 288. Zijn voorganger ter plaatse overleed in 1599, zijn opvolger is hier werkzaam vanaf 2 dec. 1604.
- 100 Zijlstra, Studenten, nr. 02306 geeft de familienaam Monsma.

Regnerus Hachtingius is niet dezelfde als Reijner [Jacobsz],¹⁰¹ rooms-katholiek priester, vicarius in Geest (Rinsumageest) en Sijbrandahuis¹⁰² in de grietenij van Dantumadeel, of pastor te Nijeholtwolde in de grietenij van Stellingwerf Westeinde, die daar de gezuiverde leer verkondigde, en 'om die geuserije ... ende omme Zwingelsche manieren' in 1566 wordt verbannen. Hij wijkt dan uit van Rinsumageest¹⁰³ naar Oost-Friesland (Emden).¹⁰⁴

Op 6 januari 1607 leent Jan Arentsz, burgemeester van Leeuwarden, als curator van Trijncke Jacobs, 300 goudgulden uit, welke akte op 27 januari 1607 wordt gecasseerd door Regnerus Hachtingius, 'dienaer des goddelijcke woorts alhier', voor hem en voor zijn kinderen bij de overleden Antie Jansdr, als mede-erfgenamen van de overleden Jan Arents.¹⁰⁵

In 1611 verkoopt Aeffke Jansdr, op Het Vliet buiten Leeuwarden, voor 210 goudgulden aan Geertien Jurriens, weduwe van Laurens Harmens, 'dienaer des goddel. woorts inden dorpe Winsum', een kamer aan de Speulmansstraete, het met blauwe leien gedekte huis van de heer Juckema ten oosten ervan gelegen, bezwaard met een grondpacht van 8 goudgulden aan diezelfde Juckema en met 9 goudgulden florenen.¹⁰⁶

Op 1 febr. 1613 wordt de inventaris getaxeerd ten huize van predikant Regnerus Hachtingius, weduenaar van Antie Jan Arentsdr, vanwege zijn tweede huwelijk met Sophia Laurens. Uit het eerste huwelijk zijn dan vijf kinderen in leven. Aanwezig zijn hun grootmoeder Yd Jan Arents weduwe en de tantes Wytke¹⁰⁷ en Jetske Jans.¹⁰⁸ Genoemd worden het huis aan de Poststraat, staande het huwelijk gekocht, een stuk land in Groningerland, achter Groot Auwert te Ferwert (Feerwerd, gemeente Winsum, Gr.), 16 grazen¹⁰⁹ groot en Regnerus aanbeërfd; verschillende vorderingen, waaronder een uit 1605 van 100 carolusgulden op Lambert Hachting en Swane

- 101 De Walle 2007, nr. 3759: Reinder Jacobs (n.b. - 1626). Paquot 1767, 238 noemt hem 'Henri' Hachting. Anderen twijfelen eraan of Regnerus Hachting en Reinder Jacobs een en dezelfde persoon zijn: Romein 1886, 16, speciaal noot 2.
- 102 Van der Aa 1852-1878. Rinsumageest en Sijbrandahuis maken samen één hervormde gemeente uit.
- 103 Bergsma 1999, 482. Visser 2004, 81 stelt op basis van NNBW X, 313: 'de voormalige katholieke geestelijke Regnerus Hachtingius vluchtte in 1567 uit Rinsumageest.'
- 104 De Walle 2007, nr. 3759; Van der Aa 1852-1878; NNBW X, 313. Paquot 1767, 238 draait de zaak om door te zeggen dat hij in zijn jeugd Duitsland ontvluchtte om het calvinisme vrij te kunnen belijden; Brouwers, aantekeningen na V, noemt verder Reynerus vóór 1557 als vicaris te Rinsumageest, en in 1558 een Regnerus Jacobs als vicaris aldaar.
- 105 HCL gg4 6; kanttekening gg4 7.
- 106 HCL e6 75 verso.
- 107 Wytke Jans ondertr. Leeuwarden 24 okt. 1607 met Joannes Gossesz.
- 108 Jetske Jans ondertr. Leeuwarden 29 mei 1602 met Taco Dirxz.
- 109 'grasingen': de gras in Groningen is een oud-Nederlandse oppervlaktemaat. Eén gras is de hoeveelheid gras die nodig was voor een koe en bedroeg iets minder dan een halve hectare.

Laurents te Groningen voor de Cranepoort, en een uit 1611 van 150 carolusgulden op Jurrien R(L?)ourens; allerhande huisraad, waaronder een 'clavecimbael'.¹¹⁰ Vervolgens wordt op 2 febr. 1613 ook de inbreng in het huwelijk van Sophia Laurensdr getaxeerd. Hieronder een bedrag van 50 carolusgulden dat zij erfde van haar oom die te Groningen was overleden, welk bedrag op rente stond op het huis van Lambert Hachting.¹¹¹

In 1618 verkoopt Geerthien Jurgiensdr, weduwe van Laurens Harmans, predikant te Winsum, voor 235 goudgulden aan Regnerus Hachting, predikant te Leeuwarden, een huis aldaar aan de Speelmanstraat, belendend ten oosten aan het met blauwe leien gedekte hoekhuis aan de Slotmakerstraat, bezwaard met 8 goudgulden grondpacht en 9 florenen belasting.¹¹²

Op 14 okt. 1619 wordt ten huize van predikant Regnerus Hachtingius de inventaris getaxeerd, ofwel de veranderingen daarin sedert de eerdere beschrijving van 1613 (zie hiervoor). Regnerus had kinderen uit zijn huwelijken met Antie Jans en Sophia Laurents en hertrouwt nu met Anna Cornelisdr, weduwe van Francois de Swart. Dochter Stijntie Regneridr had bij haar huwelijk een naaikussen ter waarde van 4 carolusgulden meegekregen. Sedert 1613 was een kamer aan de Speelmanstraat aangekocht, bewoond door Geertie Laurents; de vordering van 100 carolusgulden op Lambert Hachting was inmiddels afbetaald en Sophia had staande haar huwelijk van haar moeder twee 'mesken' blakers gekregen.¹¹³ Vervolgens wordt de inventaris getaxeerd van Anna Cornelisdr, weduwe van Francois de Swart, klerk bij Gedeputeerde Staten, in verband met haar hertrouwen met Regnerus Hachtingius. Er waren geschilderde portretten van Francois en Anna en van Cornelis Montsma, verder onder meer twee huizen aan De Tuinen binnen Leeuwarden. Francois en Anna hadden in 1613 hun testament gemaakt met de bepaling dat Pietrick de Swart¹¹⁴ na het overlijden van Anna de universeel erfgenaam van Francois wordt.¹¹⁵

In 1623 wordt de nalatenschap beschreven van Neltie Lodewijcks, overleden op De Tuinen, op aangifte van haar (tweede) man Jelle Cornelis. Haar erfgenaam is haar zoon Jan Jans uit haar eerdere huwelijk. Weduwnaar Jelle Cornelis wordt bijgestaan door zijn zuster Antie Montsma en Regnerus Hachtingius, haar man, en door zijn schoondochter Pietrick de Swart. Jelle was herbergier en maakte samen met Neltie in 1623 hun testament.¹¹⁶

110 HCL z9 175.

111 HCL z9 186.

112 HCL ee9 27.

113 HCL z13 71. Mesk = mes, messing; *Wurdboek fan de Fryske taal*.

114 Petrick de Swart tr. Leeuwarden 14 juli 1611 met Cornelis Jelles, zoon uit het eerste huwelijk van Jelle Cornelis, een broer van genoemde Anna Cornelis, ook Montsma genoemd; Brouwers sub I.

115 HCL z13 75.

116 HCL y26 1.

Op 9 januari 1629 verkopen Jetske Jans, weduwe van schepen Taco Dirxz, voor 1/3 deel, Joannes, Arnoldus, Stijntie en Freerick Hachtingius, voor 1/3 deel, en Joannes Gossuinus, Haring Obbes en Sibrand Johannes,¹¹⁷ voor 1/3 deel, als erfgenamen van burgemeester Jan Aarnts en Ida Jans voor 1650 carolusgulden een huizing, plaats en loods bij de 'Galeister Kerck' te Leeuwarden aan de echtelieden Feico Gellij en Trijntie Jacobs Hoochlander.¹¹⁸

Uit het eerste huwelijk bekend:

1. Johannes Hachtingius, geb. Leeuwarden 16 febr. 1594, volgt IIa
2. Arnoldus Hachtingius,¹¹⁹ geb. Leeuwarden ca. 1595/6, volgt IIB.
3. Stijntie Regnerus Hachtingh, geb. ca. 1597/8, volgt IIC.
4. kind, geb. ca. 1600, in leven in 1613 en overleden vóór 1629.
5. Frerck (Frederic) Regnerus Hachting, ged. Leeuwarden 23 sept. 1604, volgt IID.

Uit het tweede huwelijk bekend:

1. Anncke Hachting, ged. Leeuwarden 9 febr. 1614,¹²⁰ volgt IIE.

IIa. Johannes Hachting of Hachtingius, geb. Leeuwarden 16 febr. 1594, bezoekt de Latijnse school te Leeuwarden,¹²¹ ingeschreven als student theologie te Franeker (4 maart 1611),¹²² als student te Groningen (26 maart 1616),¹²³ als student theologie te Herborn (29 maart 1618)¹²⁴ en als student te Heidelberg (29 sept. 1618),¹²⁵ reist vervolgens naar Bazel en

117 Beide laatsten zullen de schoonzoons van Jan Gossesz zijn.

118 HCL L849-310a.

119 Zou vernoemd zijn naar Arnoldus, de oom en voogd van zijn vader: Alleboenders, 28 maart 2009.

120 Heet slechts dochter van Rinnenierus, predikant.

121 Zijlstra, Studenten, nr. 02512.

122 Zijlstra, Studenten, nr. 00209.

123 De Wal 1865, 171, nr. 495: 'Johannes Hachtingius. Hachting, te Leeuwarden 16 Febr. 1594 geboren, was 4 Maart 1611 te Franeker als student ingeschreven. Vandaar had hij zich naar de kort te voren opgerigte Hoogeschool te Groningen begeven, waar hij 26 Maart 1616 in de Naamrol werd opgeteekend en Mulerius, Emmius, Ravensperger en Gomarus tot leermeesters had'; Zijlstra, Studenten, nr. 02883.

124 Zedler & Sommer 1908: '[1618] die 29. Martii. - Johannes Hachtingius Leoward. Frisius theol. stud. eodem die.' (bijgeschreven: 'professor logicae Franequerae'); Zijlstra, Studenten, nr. 10664. Dat Zijlstra hem al professor in de logica te Franeker noemt vóór de studie te Herborn, is onjuist.

125 De Wal 1865, 86, nr. 495: '[1618] 29 Sept. Johannes Hachtingius Lewartiensis Frisius.' In De Wal 1886, 126-127 nr. 1343 vinden we exact dezelfde informatie, maar wordt daaraan nog toegevoegd: Volgens zijn lijkredenaar Verhel heeft hij ook Genève en Bazel bezocht. In 1622 werd hij hoogleraar in de logica te Franeker, waar hij reeds 22 sept. 1630 is overleden; Zijlstra, Studenten, nr. 02512.

Genève en sluit zijn studies af met bezoeken aan de belangrijkste steden van Frankrijk,¹²⁶ heet in sept. 1619 leraar,¹²⁷ *praeceptor* (conrector)¹²⁸ van de Latijnse school te Leeuwarden (benoemd 29 dec. 1619),¹²⁹ daarna (21 maart 1622)¹³⁰ hoogleraar logica/wijsbegeerte aan de Hogeschool van Franeker,¹³¹ *rector magnificus*¹³² (1625-1626), woont aldaar in het Zuiderkwartier 'Oppe Schilcampen',¹³³ uit een brief van 1630 blijkt dat hij geen doctorstitel heeft en dat hij dan heeft gesolliciteerd naar het bibliothecarisambt op de Hogeschool,¹³⁴ overl. aan een ziekte¹³⁵ te Franeker 22 sept. 1630,¹³⁶ begr. aldaar 28 sept. in het graf van zijn eerste twee vrouwen, tr. (1), dan conrector, te Leeuwarden 7 okt. 1621 met Geertje (Geertie, Geertruid) Simonsdr, overl. vóór 1624,¹³⁷ dochter van Simon Fredericksz, apotheker en hopman te Leeuwarden, en Lysbeth Jacobsdr van Buttingha,¹³⁸ (2), komt dan van Franeker, te Langweer (ondertrouw Doniawerstal 21 april 1624) met Anna Coninck(x),¹³⁹ van Langweer, overl. vóór 1626; (3), heet dan van Leeuwarden, te Amsterdam 12 aug. 1626¹⁴⁰ met Susanna (Susanneke) Selijns,¹⁴¹ ged. Amsterdam 3 aug. 1597, overl. 'nae lange swackheijt des lichaems' te Franeker 28 mei 1632, begr. aldaar bij haar man 4 juni,

dochter van Hendrick Jansz Selijns, koopman en importeur van zijde en kleding te Amsterdam, en Susanna Hansdr Verclocken.¹⁴²

Een geschilderd portret van hem op 29-jarige leeftijd uit 1623 door een onbekend kunstenaar hangt in het Stedelijk Museum 't Dr. Coopmanshús te Franeker.¹⁴³

portret van Jan Hachtingius, uit: Ekkart 1977

In 1623 koopt dr. Joannes Hachtingius, 'professor *logicæ* inder universiteit t' Franeker' voor 1015 goudgulden een huis, schuur, loods en hof aan de Schilcampen te Franeker, dat hij al bewoont, van timmerman Jelle Joannes en Bauck Clasedr.¹⁴⁴

In 1625 verkopen Fredrick Symons te Den Haag voor zich, Lambert Avercamp te Kampen vanwege zijn kinderen bij wijlen Jannichie Simons en doctor Johannes Hachtingius, professor *logicæ* te Franeker, als erfgenaam van zijn kind bij wijlen Grietie Symonsdr, met elkaar erfgenamen van Simen Fredrix en Lysbet Jacobs, hun ouders, voor 3560 goudgulden een hoekhuis bij de Brol te Franeker aan Symen Hayes, apotheker, en Antie Symonsdr, burgers van Leeuwarden.¹⁴⁵

Op 12 jan. 1631 koopt Bernardus Fullenius, *prof. s.s. lingua*, het huis, loods en hof aan de Schilcampen te Franeker van Susanna Celijns, weduwe van prof. Hachtingius.¹⁴⁶

142 Stamboom Selijns. Zij is bij haar huwelijk 29 jaar oud, woont te Amsterdam en wordt vergezeld van haar broer Jan.

143 NNBW VI, 661; Ekkart 1977, 101, afbeelding p. 102.

144 Tresoar FRR 288 51.

145 Tresoar FRR 291 46. In 1629 tekent Johannes Hachtingius nog eens voor ontvangst van zijn aandeel van de koopsom; beide akten zijn in 1631 geregistreerd: RA FRR RR9 47 verso.

146 Tresoar FRR 230 52.

126 Paquot 1767, 238.
 127 Brieven Saeckma, brief van Janus Gruterus 10, Frankfort, 14 sept. 1619. Zie ook De Wal 1865, 170-171, nr. 493.
 128 Paquot 1767, 239.
 129 Harkenroth 1726, 157-158; Paquot 1767, 238; Van der Aa 1852-1878; NNBW VI, 661; Brouwers sub IIa.
 130 NNBW VI, 661. Paquot 1767, 239 geeft die datum ook, maar als einddatum van zijn werkzaamheden aan de Latijnse school.
 131 Engels 2005: 'Joh. Hachtingius, logices, 1622-overl. 1630.'
 132 Brieven Saeckma 2. Betreft correspondenten, waaronder Hachtings zes brieven uit de jaren 1625-1630 worden genoemd. In Brieven Saeckma, brief Franeker, 28 sept. 1626 heet hij *ex-rector*.
 133 Brieven Saeckma 2.
 134 Brieven Saeckma, brief van Meinardus Scotanus 9, Franeker, 8 jan. 1630. Kruimel 1969, 110 geeft hem wel de doctorstitel.
 135 Pacquot 1767, 238.
 136 Brieven Saeckma, brief van Meinardus Schotanus 16, Franeker, 22 sept. 1630; Pacquot 1767, 238 (36 jaar 7 maanden en 6 dagen). Op basis van deze leeftijd zal zijn geboortedatum zijn berekend.
 137 Kruimel 1969 geeft haar overlijden vóór febr. 1628; Stamboom Van der Hall geeft haar overlijden in febr. 1628. Bovendien heeft zij in laatstgenoemde bron als familienaam 'van der Hall'.
 138 Kruimel 1969, 109-110.
 139 Sygersma & Menaldum.
 140 R. 1858, 318.
 141 NNBW VI, 660-661 noemt haar de moeder van predikant Regnerus Hachting (IIIc).

A. Verhel schreef na zijn dood 'Oratio fvebris in moestissimas exequias eminentissimi & piissimi philosophi christiani D. Ioannis Hachtingii, art. lib. magistri, & logices professoris in Acad. Fris. Franequerae maeritissimi: denati die XXII. Septemb. M. DC. XXX.'¹⁴⁷

Uit het eerste huwelijk:¹⁴⁸

1. kind, overl. vóór 1625 (zie hiervoor).¹⁴⁹

Uit het derde huwelijk:

1. Jancke (Janneke) Hachting, enige erfgenaam van haar vader, overl. 'in de kinderpocken' te Amsterdam 26 okt. 1633 en aldaar in de kerk begraven.

Iib. Arnoldus Hachting of Hachtingius,¹⁵⁰ Fries, geb. Leeuwarden¹⁵¹ ca. 1595/6,¹⁵² ingeschreven als student filosofie te Franeker (31 aug. 1613)¹⁵³ en als student filosofie en theologie te Groningen (8 mei 1618),¹⁵⁴ waar hij dertien theologische stellingen *De aeterna Dei electione*¹⁵⁵ verdedigt, vanaf 1618 predikant (kandidaat)¹⁵⁶ te Garijp, Suameer en Eernewoude,¹⁵⁷ welke gemeente hij in 1625 verwisselt voor Tzummarum¹⁵⁸ (vanaf 1629

verenigd met Firdgum) en vanaf jan. 1641 tot zijn dood in Dokkum, waar hij de Arminianen bestrijdt,¹⁵⁹ aanwezig op de Friese synoden van 1641 en 1646,¹⁶⁰ wordt voor zijn boek 'Verantwoordinge van de nootsaekelijke Waerheydt' (Leeuwarden, 1655) door Gedeputeerde Staten van Friesland bij resolutie van 19 mei 1655 met 100 gulden vereerd,¹⁶¹ testeert samen met zijn vrouw te Dokkum op 22 sept. 1655,¹⁶² overl. Dokkum 19 nov. 1656, begr. met groot gevolg in de Grote kerk aldaar 27 nov., tr., dan predikant, afkomstig van Garijp, te Leeuwarden 2 maart 1623¹⁶³ met Lussy (Lucia) Hermanni Kolde [Colde], geb. 1594/5, heet bij haar huwelijk van Leeuwarden (1623), overl. 'nae een krankheijt des lighaems die een maent geduijrt hadde' te Dokkum 4 nov. 1669 (74 jaar), begr. met groot gevolg aldaar bij haar man 10 nov., dochter van ds. Harmannus Kolde, predikant te Leeuwarden,¹⁶⁴ en Claaske Feites Ruardi en weduwe van Melis Jochums.

In hun testament van 19 mei 1655 prelegateren testateurs aan hun beide zoons Regnerus en Hermannus elk een jaarlijkse rente van 200 carolusgulden *ex massa* ten behoeve van hun studies, en wel totdat zij 22 jaar oud zijn, terwijl zij verder de twee beste bedden en het betere bed- en tafellinnen krijgen, dat zal worden verrekend met

147 (Leeuwarden, 1630): NNBW VI, 661.

148 Van der Aa 1852-1878 spreekt van 'kinderen' bij en van zijn vrouwen.

149 Brouwers sub IIa; Kruijmel 1969, 109 (daar 1 febr. 1628).

150 Van der Aa 1852-1878. NNBW VI, 660 noemt hem 'oom' van Arnoldus Roetgers, hoogleraar in de rechten te Groningen.

151 Klaas Jansen geeft als geboorteplaats Garijp, maar dat was zijn woonplaats op het moment van zijn huwelijk. Zijn vader was predikant te Leeuwarden en het lijkt dan ook zeker dat Arnoldus daar geboren is. Bovendien noemt hij zichzelf Leeuwarder: NNBW VI, 660.

152 Klaas Jansen geeft als geboortejaar 1598, evenals De Walle 2007, nr. 1036.

153 Zijlstra, Studenten, nr. 12063.

154 De Walle 2007, nr. 1036; Zijlstra, Studenten, nr. 02567.

155 *Theses Theologicae de aeterna Dei electione..... sub praesidio D. Johannis Maccovii ....* (Franeker, 1618): NNBW VI, 660; Romein 1886, 134 zegt dat hij in 1618 theses te Groningen verdedigde en in hetzelfde jaar te Franeker *De Aeterna Dei*.

156 Romein 1886, 134.

157 *Protestantse gemeente Garyp*: op deze website vinden we een foto van een tekstbord met daarop een lijst met geestelijken in de gemeente Garyp, van zowel voor als na de reformatie, waarbij Arnoldus Hachtingius vanaf 1618. Als je op zijn naam klikt krijg je als gegevens: geboren te Leeuwarden, schoonzoon van H. Kolde te Leeuwarden. Studeert te Groningen in 1618, predikant te Garyp vanaf 1618, daarna te Tzummarum vanaf 1629 (het bord zelf geeft zijn vertrek in 1625) en te Dokkum vanaf jan. 1641. Hij overleed eind 1657. Bij Van der Aa lezen we dat 'van 1629 tot 1641 Firdgum werd bediend door den leraar van Tjummarum, Arnoldus Hachtingius. Nadat hij naar Dokkum was verroepen, in het laatst van 1641, werd de dienst hier waargenomen door haren vroegeren leraar J. Vomelius, predikant te Minnertsgea.'

158 NNBW VI, 660; *Beroepen*: Arnoldus Hachtingius, predikant te Tzummarum.

159 Bergsma 1999, 562; Visser 1995, 124.

160 NNBW VI, 660.

161 Van der Aa 1852-1878. Deel 8. Eerste stuk, 34-35; De Bie en Loosjes 1919-1931. Deel 3, 436-437; we vonden verder van hem (1) *Zyons Tempelvreughd, preek in de nieuwe kerk te Veerwouden* (Leeuwarden 1650); (2) *Guerneri Vorstij C.F. Noodsaekelijke Censure ende wederlegginge vande Nootsaekelycke Waerheydt, ('s-Hertogenbosch 1652)*; (3) *Klaer ende onpartydigh bericht van de vyfstrydige poincten aengaende de praedestinatie enz. door wijlen Conradus Vorstius, waarbij gevoegt is Guerneri Noodzakelycke censure* (Dokkum 1652), waarvan de derde druk in 1676 verscheen onder den titel: *Doodsteek gegeven aan de absolute praedestinatie ....*; (4) *Censura Censurae, dat is Mondstopper van de censure bij Guernerum Vorstium*, enz. (Leeuwarden 1655), waarvan eveneens een herdruk verscheen in 1676; (5) *Noodzakelycke Waarheden, Verantwoordinge van de noodzakelycke Waerheyd* (Leeuwarden 1655), gericht tegen G. Vorstius: NNBW VI, 660; Antinomiaans 2008.

162 Zijlstra: Hof van Friesland EEE2, fol. 100-101 verso. Het testament is op 13 juli 1658 ter griffie van het Hof van Friesland in het fideïcommissaire registratieboek geregistreerd. Het origineel was getekend door 'Arnoldus Hachtingius, eccle(sia)sticus Doccumanus', en 'Lucija Harmanus Kolde' en zeven getuigen.

163 Ondertrouw aldaar 8 febr. Het kroniekje spreekt van in de echt toegevoegd (26 jan. 1623), gaagift gehouden (3 febr.) en in de gemeente getrouwd en in de huwelijks staat bevestigd (2 maart).

164 Visser 2004, 81; Bergsma, 2005, 81; Acta 1596, 85; 'Hermannus Colde, uijt de classe van Leuwarden, dienaer des godl. Woordts; Zijlstra, Studenten, nr. 00322 (Henricus Kolde). Mogelijk moeten we in Henricus (onder nr. 00715) en Fokke / Phocas (nrs. 10657, 06833, 02342, 02229 en 00132) eveneens zonen of nauwe verwanten van Hermanus Kolde zien.

hun erfdeel. Regnerus krijgt verder nog als prelefaat, als hij zijn studies 'loffelijck end met eeren' ten einde brengt en 'tot den heijligen dienst geraeckt', vooruit 'den nieuwen duijtschen Bibel in folio, sijnde de eerste editie'¹⁶⁵ en Hermannus op gelijke voorwaarden 'den Thesaurum linguæ sanctæ', zoals die hem, testateur, van wijlen zijn schoonvader Hermanno Kolde onder dezelfde voorwaarde van donatie is aangekomen.

Na het overlijden van de langstlevende moeten hun beide dochters Antie en Stintie bij de scheiding en deling die 1500 carolusgulden inbrengen, die zij *in dotem* hebben ontvangen. Verder is sprake van legaten van elk 300 carolusgulden aan dochter Stintie en aan de kinderen van dochter Antie 'ten respecte van de kosten der studien aen de sonen aengewendt', van 100 daalders aan de armen van de gereformeerde gemeente van de stad Dokkum en van 50 carolusgulden aan de armen van de kerk van Tzummarum.

Een opvallende bepaling is verder dat dochter Antie van haar een vierde erfdeel slechts over haar legitieme portie van een derde mag beschikken, genoemde 1500 gulden inbegrepen, en haar kinderen over twee derde deel, waarover hun vader dr. Pierio Vermees de administratie en het vruchtgebruik zal hebben. Extra bepalingen moeten voorkomen dat dit erfdeel ooit aan dr. Vermees zelf kan toevallen, en er voor zorgen dat dit erfdeel eventueel zelfs terugvalt aan de familie Hachtingius. Testateurs stellen aan als executeurs testamentair hun zwager [schoonzoon] Tierck Harmens Munckehuijs, de 'eerefesten' Egbert Aenis Idtskema,¹⁶⁶ mede-vroedschap der stad Dokkum, en de welgeboren heer Hesselus Samplonius,¹⁶⁷ 'mijnen tegenwoordigen mede collegam ende dienaar in de Christelijcke gemeente alhier'.

Na het overlijden van Lucia Kolde vindt op 17 nov. 1669 te haren sterfhuize een inventarisatie van de nagelaten goederen plaats op verzoek van Hermannus Hachtingius, S.S. *Min: Candidat.*,¹⁶⁸ en Antie Hachtingius, gesterkt met dr. Pier: Vermees, advocaet voor den Hove van Vrieslandt. Aan onroerende zaken zijn er slechts tien pondematen¹⁶⁹ land te Hantumhuizen en twee pondematen land te Holwerd, beide verhuurd. Vervolgens zijn er obligaties ter waarde van 21.000 gulden, een zestiende deel in een schip, linnengoed, zilverwerk, pastelein, tin, 'mesck'¹⁷⁰- en koperwerk, ijzerwerk, een bed en beddengoed, wit en blauw steenwerk [aardewerk], schilderijen (een zestal, zonder nadere omschrijvingen),¹⁷¹ houtwerk, contant geld (474 gulden) en spullen 'op de blauwe camer'.

165 Dit zal de Statenvertaling uit 1637 zijn.

166 Zie voor hem hierna onder IIIb.

167 Zie noot 71.

168 Verder in dat stuk 'Domin: Aghtingius' of 'Domin: Hermannus Hagtingius' genoemd.

169 Pondemaat: oude Friese vlaktemaat (0,3674 ha.): Wikipedia.

170 Mesk = mes, messing: *Wurdboek fan de Fryske taal*.

171 Drie 'in de middelcaemer', twee 'in de smuiger' [betegelde schouw] en een 'int voorhuijs'.

Verder is sprake van de 1500 carolusgulden die beide dochters Antie en Stintie bij hun huwelijken met respectievelijk dr. Pierius Vermees en Tierck Munckehuis *in dotem* hebben ontvangen en de 300 carolusgulden die de kinderen van Antie Achingius en Catharina Achingii (dochter van Stintie Achingii) als legaat toekomen conform het testament van hun (groot)ouders. Legaten van 100 goudgulden (140 carolusgulden) aan het weeshuis der stad Dokkum, volgens genoemd testament [waarin dit echter niet wordt genoemd], van 150 carolusgulden [=100 daalder] aan de gereformeerde kerkarmen binnen Dokkum en van 50 carolusgulden aan de gereformeerde kerkarmen van Tzummarum, en een aantal mondelinge toezeggingen door Lucia Kolde, waaronder 50 carolusgulden aan Marijcke en Anna Thomas samen, dochters en kinderen van Aefke Achingius.¹⁷²

Tenslotte zijn er uitgaven voor onder meer acht lieden van het weeshuis (de kistdragers?) en een anonieme steenhouwer die 7 gulden en 15 stuivers ontvangt 'van de steen te houwen', waarmee de grafzerk zal zijn bedoeld.¹⁷³

Aansluitend vindt op 27 april 1670 de boedelscheiding plaats tussen Antie Achingius, huisvrouw van dr. Pierius Vermees, advocaat voor het Hof van Friesland met wie zij in deze is gesterkt, Hermannus Hachtingius, S.S: *Theologiae Candidatus*, en dr. Nicolaus Radbodus, secretaris der stad Dokkum als *curator divisionis* over Catharina Hachtingij, allen kinderen en kindskind van de echtelieden *dominus* Arnoldus Hachtingius, in leven dienaar van het Goddelijke woord binnen genoemde stad, en Lucia Kolde.

Buiten de twee stukken land en het scheepsdeel bedragen de profijtten 25.926-6-2 en de lasten 1248-19-8, waardoor er 24.677-6-10 overschiet, wat in drieën gedeeld 8.225-15-8 per erfgenaam zou zijn. Hiermee moeten echter de bedragen worden verrekend die Antie en Stintie (de moeder van Catharina) *in dotem* hadden ontvangen en de legaten van 300 gulden die hen waren toegezegd. Bovendien moet met het deel van Antie nog de rente worden verrekend die haar man aan zijn schoonmoeder schuldig was. Hierdoor krijgt Catharina 7025-15-8 en Antie 6900 carolusgulden. Dr. Vermees vraagt *dominus* Hermannus Hachtingius, oom van zijn kinderen, om hierover de administratie te voeren.

Uit dit huwelijk bekend:

1. Antie Hachtingius, geb. Garijp 7 jan. 1624, ged. 14 jan.,¹⁷⁴ overl. Garijp 1 febr. 1624, begr. 3 febr. in het graf van haar grootmoeder van vaderskant te Leeuwarden (Galileërkerk).

172 'Marijke ende Anna Thomas dochteren en(de) kinderen van Aefke Achingius sijn te saemen besproocken bij monde de summa van vijftigh caroligulden.' Het is niet gebleken hoe zij verwant zijn aan testateurs, tenzij zij dochters zijn van Aefke sub II d.3.

173 Tresoar DOK 135 15. Het stuk is getekend door Hermannus Hachtingius, Antie Hachtingus, P. Vermees en N. Radbodus. Zie ook Alleboenders, 28 maart 2009.

174 Haar mette 'Jetske moeij' is Jetske Jans, een zus van haar grootmoeder van vaderskant.

2. tweeling (zoon en dochter), geb. Garijp 16 april 1625, overl. kort na de geboorte, begr. Garijp 'in onse kercke'.
3. Regnerus Hachtingius, geb. Tzummarum 12 maart 1627, ged. aldaar de zondag daarna (oom Johannes Hachtingius is mette), overl. 'nae een langduerich end' elendich leger onder d'oogen van sijn oude bestevader ende bestemoeder' te Leeuwarden 30 okt. 1634.
4. Antie (Antje) Arnoldi Hachtingius, geb. Tzummarum¹⁷⁵ 26 mei 1629, volgt IIIa.
5. Stijntie (Stijntje) Arnoldi Hachtingius, geb. Tzummarum 2 sept. 1632, ged. aldaar 9 sept. (haar grootmoeder is mette), overl. [Leeuwarden] 25 okt. 1665, begr. [aldaar] bij haar [2de] man; tr. (1) (ondertrouw gerecht Dokkum 1 mei 1652) met Tarquinio Harmanni Munckhuijs / Tierk Harmens Munckehuijs, van Ferwerd, apotheker, wordt op 3 nov. 1652 burger van Dokkum, overl. ten huize Hachtingius te Dokkum 14 febr. 1656, op 21 febr. naar Ferwerd gebracht en aldaar begraven; (2) (ondertrouw gerecht Dokkum 2 april 1658) met Nicolaus Hachtingius (zie verder IIId).
6. Regnerus Hachtingius, geb. Tzummarum 21 aug. 1636, ged. 4 sept. (te doop gehouden door zijn oude grootvader [Kolde]),¹⁷⁶ volgens het testament van zijn ouders uit 1655 op dat moment student (theologie) met het doel predikant te worden, maar ten tijde van de boedelscheiding op 27 april 1670 niet meer in leven.¹⁷⁷
7. Claaske Hachtingius, geb. Tzummarum 6 juli 1638, ged. (te doop gehouden door haar grootmoeder [Kolde]), overl. Tzummarum 1 sept. 1639, begr. aldaar in de kerk.
8. Harmanus (Hermannus) Hachtingius, geb. Tzummarum 13 juli 1640, ged. aldaar 19 juli (naam wordt gegeven door zijn grootmoeder [Kolde]),¹⁷⁸ volgt IIIB.

175 Ondertrouwakte.

176 Grootvader Harmannus Kolde overl. 5 mei 1637 en werd 11 mei met groot gevolg te Leeuwarden op Oldehoof begraven.

177 Zijn overlijden staat niet in het kroniekje, maar hij zal wel ná zijn vader zijn overleden (1656), anders had deze dit wel aangetekend; verdere gegevens van hem zijn niet bekend.

178 Claeske Harmannus overl. 13 aug. 1649 ten huize van het gezin Hachtingius-Kolde te Dokkum. Haar lichaam is 16 aug. naar Leeuwarden gebracht en 19 aug. bijgezet in het graf van haar man.

IIC. Stijntie Regnerus Hachtingh, geb. ca. 1597/8,¹⁷⁹ doet te Leeuwarden op 10 maart 1616 belijdenis, overl. 'in een heftige cortzige cranckheijt' te Sneek op 4 juni 1632 (de dag dat de vrouw van haar broer Jan werd begraven), begr. Leeuwarden (Oldehoof) 10 juni, tr. Leeuwarden 25 okt. 1618 met Tobias Tegneus,¹⁸⁰ geb. Leeuwarden¹⁸¹ ca. 1591/4,¹⁸² als 'Tobias Francisci' ingeschreven als student theologie aan de hogeschool van Franeker (30 april 1611),¹⁸³ op vertoon van goede getuigschriften over zijn leer en leven, zowel van de school als van de kerk van Bremen,¹⁸⁴ tot het peremptoir examen voor de classis toegelaten, beroepen naar Warns & Scharl (goedkeuring 13 juni 1617), heet bij zijn huwelijk afkomstig van Warns (1618), beroepen naar Sneek (geadmitteerd 19 okt. 1618) en vervolgens naar Leeuwarden (sept. 1628), na het overlijden van Petrus Clasenius (3 dec. 1636) door de diakenen van Amsterdam genomineerd als predikant en bereikt de nominatie van vier,¹⁸⁵ vanuit Leeuwarden beroepen naar Den Haag,¹⁸⁶ wat hem – als alumnus der stad Leeuwarden – in grote moeilijkheden brengt, begeeft zich in 1642 toch naar de hofstad, waar hij het predikambt heeft waargenomen van 30 okt. 1642¹⁸⁷ tot zijn emeritaat in 1664¹⁸⁸ en waar hij preekte tijdens de doopplechtigheid van de latere koning-stadhouder Willem III (1650),¹⁸⁹ koopt in 1645 voor 6500 gulden in Den Haag een huis aan de zuidzijde van de Haagse Burgwal,¹⁹⁰ op 10 nov. 1658 wordt Tobias samen met andere Haagse predikanten door de 82-jarige Jacob Cats genodigd voor

179 Uitgaande van een veronderstelde leeftijd van 25 jaar bij haar eerste huwelijk, zou haar geboorte rond 1593 moeten liggen, maar gezien haar belijdenis in 1616 zal zij in 1597/8 zijn geboren. Dat correspondeert dan met de volgorde van de kinderen in de akte van 1629.

180 Ook: Tegnæius, Tegnejus, Techneus, Taegnius, Tegneyus, Tigneus enz. Het wapen Tegneus komt voor in Spanninga, 128.

181 *De Navorscher* XIV (1864), 142 en 169-170; Van der Aa 1852-1878.

182 Ik veronderstel een leeftijd van 27 jaar voor een man bij zijn eerste huwelijk en van 17 jaar bij een (eerste) inschrijving als student.

183 Zijlstra, *Studenten*, nr. 00223.

184 Zijlstra, *Studenten*, nr. 00223 noemt een Tobias Tegnei(?) uit Leeuwarden, die in 1614 het gymnasium te Bremen bezocht; *De Navorscher* 14 (1864) 122 en 143.

185 Tobias Tegneus, Leeuwarden: Nominatien 1792, 24.

186 Uit 1656 dateren bewerkingen betreffende de opvattingen van Tobias Tegneus, predikant te Den Haag, over de Acte van Seclusie: *Archieven* 2002, 454.

187 R.v.D.K., 373.

188 Met behoud van traktement: *Dibbets* 2007, 187 en 189. Romein 1886, 19, en *NNBW* III, 1235 weten dat hij bij akte van 11 dec. 1663 gerechtigd was in 1664 met emeritaat te gaan.

189 Groenhuis 1977, 86; Tegnejus 1651.

190 Bauer, 328 D 16.

een maaltijd bij hem thuis,¹⁹¹ kanunnik van het kapittel te Eindhoven (corpus Maria en Servaas) (1659-1668), maakt op 13 aug. 1663 zijn testament,¹⁹² overl. [Den Haag] 13 april 1668,¹⁹³ begr. aldaar 20 april,¹⁹⁴ zoon van Franciscus Tegneus.¹⁹⁵

Hij hertr. (1), dan predikant, weduwnaar en afkomstig van Leeuwarden, te Leeuwarden 2 okt. 1633 met Kinskie (Kinsck, Kiencks) Kolde, afkomstig van Leeuwarden, ged. Leeuwarden 19 juli 1607, dochter van Harmannus Kolde, waardoor hij verzwagerd blijft aan Arnoldus Hachtingius (Iib); (2), dan daar predikant en weduwnaar, te Den Haag 26 jan. 1644 met de jongedochter Maria van Heynsbergen, wonende te Den Haag, begr. Den Haag 8 sept. 1660;¹⁹⁶ (3), dan daar predikant, (ondertrouw Den Haag 3 sept. 1662) met Elizabeth Steuver, begr. Den Haag 6 febr. 1669,¹⁹⁷ weduwe van achtereenvolgens Pieter Schot en Johannes Verhoeve.¹⁹⁸

Van hem en zijn vierde vrouw hebben portretten bestaan, geschilderd door Jan Mijtens (1613/4-1670).¹⁹⁹

- 191 Gedicht aen de Eerwaerde Hooggeleerde, Godzalige, D.D. (...) Tobius Tegneus (...), Waer by waeren (...) ende Hermanus Tegneus, beyde Extraordinaris Bedienaers van mijn ende mijn gesin op Zorg-vliet. Hermanus is een zoon van Tobias: *Alle de wercken van den Heere Jacob Cats*. Deel 2 (Amsterdam, 1712) 65; Alleboenders, 28 maart 2009, die hiervoor E.J.W. Posthumus Meyes, *Kerkelijk 's-Gravenhage in vroeger eeuw* (1918) aanhaalt.
- 192 Bauer, 328 D 16. Bauer veronderstelt dat Tegneus slechts tweemaal is getrouwd en wel met de hier genoemde derde en vierde vrouw, terwijl zij de kinderen Frans en Christina uit het hier genoemde derde huwelijk (bij haar het eerste) laat geboren worden.
- 193 Van der Aa 1852-1878; Romein 1886, 19; NNBW III, 1235; de Jeu 2000, 148, sub noot 241.
- 194 Bauer, 342 noot 1283.
- 195 NNBW III, 1235. Een dochter van deze Franciscus was de moeder van Franciscus Hemsterhuis te Sneek: Van der Aa 1852-1878; Jacob van Sluis en D.J. van der Meer, 'Het geslacht Hemsterhuis', *Genealogysk Jierboek* 1991.
- 196 Bauer, 328 D 16 en 342 noot 1280.
- 197 Bauer, 342 noot 1283.
- 198 Caland, 196 en 197; Bauer, 327-328, D 9. Bauer schrijft dat haar portret en de portretten van haar ouders aan de kinderen van haar broer Hendrick Steuvers zullen zijn gekomen, die zij in haar testament van 1668 als alleen-erfgenamen had benoemd.
- 199 Bauer, 115, 160, 327 en 328. Zijn portret wordt genoemd in zijn testament uit 1663, als hij dat vermaakt aan zijn toenmalige vrouw. Dit portret wordt echter niet in de inventaris van haar nalatenschap genoemd. Misschien had zij dit voordien aan de zoon of dochter uit het tweede huwelijk van haar man gegeven. Paul van Kooij, medewerker afdeling portreticonografie van het RKD, deelde mee dat de verblijfplaats van deze portretten thans niet bekend is.

Uit het tweede huwelijk:

1. Franciscus Tegneus (Tegnejus), geb. Leeuwarden, ged. aldaar 30 juli 1634,²⁰⁰ predikant te Barendrecht & Carnisse (1658-1659)²⁰¹ en te Zevenbergen (1659-1679), overl. 1679,²⁰² tr., als jongeman, geboortig van Leeuwarden, en 'bedienaar des Goddelijken woorts', te Zevenbergen (ondertrouw aldaar 8 nov. 1676) met Ger(h)ardina van Willigekamp (Wilgenkamp), jongedochter, geboortig van Scherpenzeel.²⁰³

Uit dit huwelijk bekend:

- a. Tobias Francois Tegnejus, ged. Zevenbergen 19 april 1677, tr. Eindhoven 1 jan. 1702²⁰⁴ met Josina Aleida Piscator. Zij laten in 's-Hertogenbosch als kinderen dopen: Johanna Tobias Francois Tegneus (14 april 1706), Frederica Francois Dingenes²⁰⁵ (12 sept. 1710) en Francois Tobias Francois (11 nov. 1712).
  - b. Kinricia Willemijna Tegnejus, ged. Zevenbergen 30 april 1679, overl. vermoedelijk Leiden 1728, tr. Leiden 25 nov. 1702 met Jan Stolp, geb. Graft 1671, ingeschreven voor een rechtenstudie aan de Universiteit van Leiden 17 sept. 1694, en opnieuw, als kandidaat in de rechten, 22 maart 1727, stichter van het Stolpiaans legaat, overl. Leiden 13 okt. 1753, begr. in de Pieterskerk aldaar, zoon van Cornelis Jansz Stolp en Aaltje Cornelis Schol. Uit dit huwelijk twee jong overleden zoons.²⁰⁶
2. Hermanus Tegneus, ged. Leeuwarden 30 juli 1634,²⁰⁷ tweeling met de voorgaande, 'extraordinaris bedienaar' (huispredikant) van Jacob Cats en zijn gezin (1658).²⁰⁸
  3. Regnerus Tegnaeus, ged. Leeuwarden 9 sept. 1635.
  4. Styntie Taegnaius, ged. Leeuwarden 18 jan. 1637, volgt IIIc.
  5. Joannes Tegneyus, ged. Leeuwarden 12 juli 1640.
  6. Jannetie Tegneus, ged. Leeuwarden 16 april 1642.

200 Als Franssous, zoon van Tobyes.

201 Kwartierstaat; Zijlstra, Studenten, nr. 00223.

202 Vaste predikanten.

203 Met Scherpenzeel moet het Friese Scherpenzeel zijn bedoeld.

204 Heet daar Francois Tegnejus. Zijn vrouw zal de dochter van de Eindhovense predikant Piscator zijn.

205 Aldus de website van het Brabants Historisch Informatiecentrum.

206 Stamboom Stolp op: <http://sites.google.com/site/dekievita/Home/stolp>

207 Als Harmanis, zoon van Tobyes.

208 *Alle de wercken van den Heere Jacob Cats*. Deel 2 (Amsterdam, 1712) 65.

IId. Freerck (Frederic) Regnerris Hachtingius,²⁰⁹ ged. Leeuwarden 23 sept. 1604, doet daar op 7 maart 1624 belijdenis, zijdelakenkoper (1627), winkelier (1639), koopman (1645),²¹⁰ winkelier in wollen- en zijdelaken (1647), zijdekramer,²¹¹ belastingpachter,²¹² gezworen gemeensman (1637), verhuist ná 1652 met gezin naar elders en komt op 9 okt. 1657 met attestatie weer naar Leeuwarden, mogelijk vanaf 17 dec. 1657 notaris,²¹³ overl. vóór het pestjaar 1665, tr. (1), dan van Leeuwarden, te Leeuwarden 15 juli 1627 met Aafke Allesdr, van Leeuwarden, waarschijnlijk ged. Leeuwarden 4 aug. 1611, overl. vermoedelijk in het kraambed [eind febr./begin maart 1629], dochter van Alle Dircks, leidekker, en Jantje Hendrick Schellings;²¹⁴ (2), dan weer afkomstig van Leeuwarden en weduwnaar,²¹⁵ te Leeuwarden 13 okt. 1630 met Trijntje Clases van Hecht, ged. Leeuwarden 22 okt. 1609, bij huwelijk afkomstig van Leeuwarden, komt op 9 okt. 1657 met attestatie naar Leeuwarden (Tryntje Claesen, vrouw van Frederyck Hachtingh), overl. aan de pest te Leeuwarden 2 nov. 1665, begr. 5 nov., dochter van Claes Fransz²¹⁶ en Jantje Benedictusdr. In 1637 verkopen Abbe Freercx Gabbema en Auckie Hillebrants 'seeckere nyeuws geboude huysinge' achter de Jacobijnerkerk te Leeuwarden voor 707 goudgulden en 7 stuivers aan Fredericus Hachtingi, gezworen gemeensman, en Trijntje Claasdr.²¹⁷ Op 21 dec. 1638 verkopen Douwe Seerpsz [Ansmā] en Antie Pijters Kam, echtelieden te Leeuwarden, voor 5175 goudgulden zekere huizing en de plaats daarachter, staande en gelegen te Leeuwarden bij de Vismerckt, waar De Vergulde Cam uithangt, met annex en toebehoren vandien, aan de echtelieden Frederick Hachtingius en Trijntje Claas.²¹⁸

- 209 Hij heet bij de dopen van zijn kinderen respectievelijk (1) Frerck Rengeneris, (2) Frerck Reingenerius, (3) Frerck Rinerius, (4) Frerck Ringenerius, (5) Frerck Regnerus, (6) Frerck Regnerus, (7) Frerck Rignerius, (8) Frerck Rigneris, (9) Frederick Regnerus, (10) Frerck Ryngeneries en (11) Frederick Hachtmy, welke familienaam een verkeerde lezing van Hachting zal zijn: Dopen-trouwen Leeuwarden.
- 210 Tresoar FRR 91 273 verso.
- 211 Beroepen: Fredrick Regneri Hachting, winkelier / Fredrich Hachtingius, zijdelakenkoper, zijdekramer.
- 212 Visser 1995, VI, 334, 339; VII, 19.
- 213 Naamlijst notarissen; Beroepen: Fredericus Hachtingius, notaris.
- 214 Brouwers sub IIC. Het ouderpaar is gekoppeld aan de veronderstelde doopdatum.
- 215 Fredrick Regnerus Hachtingh.
- 216 Claes Fransz Delaerde was geboortig van het Land van Gulick (Jülich, D.). Hij hertr., als weduwnaar van Geertie Harmensdr, Leeuwarden 26 jan. 1606 met Jantje Benedictusdr. Zij hertr. Leeuwarden 13 maart 1614 met apotheker Henrick van Marssum: Brouwers sub IIC.
- 217 HCL ee14 5 verso.
- 218 HCL gg32 116, ee14 109. De verkoop is geregistreerd op 6 juni 1639. Op dat moment wonen de kopers al in het gekochte huis.

In 1639 verkopen Hendrick Schellings en Pietter Beerns, burgers van Leeuwarden, voor 135 goudgulden aan Frediricus Regneri Hachtingius en Trijntje Clases, winkeliers aldaar, 5/8 van een hof etc.²¹⁹

Uit 1649 dateert een forse bundel processtukken van Freerck Hachtingh contra Jacobus en Aggeus van Marssum, zonen van de overleden burgemeester Hendrick van Marssum bij Jantie Benedictus. Jantie had een dochter Trijntje Clasedr uit een eerder huwelijk met Claes Fransz, die voor 1/3 erfgename is van haar moeder Jantie. Gerefereerd wordt aan een scheidingsakte van 26 jan. 1614. Uitgebreid wordt ook relaas gedaan van de vele banketten – waarvan enkele in Holland – die Trijntje had bijgewoond dan wel zelf had georganiseerd en de kosten die daarmee gemoeid waren.²²⁰ Uit 1652 dateert nog een stuk over deze kwestie. Frederick Hachtingh tekent tot slot voor de ontvangst van 979 carolusgulden.²²¹

In 1649 verkopen Fredrick Hachtingh en Trijntje Clases voor 159 goudgulden per pondemaat aan Arnoldus Hachtingh, predikant te Dokkum, en Lucia Colde, 2/3 van een sate (=boerderij) op het nieuw bedijkte Bildt onder St. Annaparochie, groot in totaal 71½ pondematen, waarvan de kopers het resterende 1/3 deel al toebehoort.²²²

Brief, ingekomen van de predikant Tobias Tegneus uit Den Haag met verzoek de schoonvader van zijn dochter, Frederik Hachting, aan te bevelen voor een functie in Friesland, 1659, met minuutbrieven van Willem Frederik, 1659.²²³

In het kroniekje staat een aantal overlijdens van dit gezin opgetekend, waarschijnlijk omdat allen binnen het pestjaar 1665 zijn overleden, zowel de moeder als tien kinderen. Alleen twee kleinkinderen hebben volgens het kroniekje de pest overleefd, maar dit aantal lijkt niet te corresponderen met de gevonden informatie (zie sub IId.3 hierna en IIIC en IIID).

Uit het eerste huwelijk:²²⁴

1. Albertus (Alle Frerck Rengeneris) Hachtingius, ged. Leeuwarden 25 febr. 1629, genoemd naar de grootvader van moederskant, een gedicht van hem is opgenomen in 'Lessus funebres in tristem obitum ...' van predikant Arnoldus Verhel (1664),²²⁵ toegelaten tot het examen in de filosofie te Franeker op 27 juni 1665 (Albartus Hachtingius),²²⁶ overl. aan de pest te Leeuwarden 25 okt. 1665 (Albertus Hachtingius), begr. aldaar (Oudehoof) op 27 okt. 1665.

- 219 HCL ff9 187 verso.
- 220 Tresoar, Familiearchief Van Beijma thoe Kingma, inv.nr. 1941.
- 221 Tresoar, Familiearchief Van Beijma thoe Kingma, inv.nr. 1941.
- 222 HCL gg42 180, ook Tresoar BIL 7 400 verso.
- 223 Archieven 2002, inv.nr. 447, 2 stukken.
- 224 De namen tussen haakjes zijn die uit het doopboek (index op website van Tresoar).
- 225 Verhel 1664.
- 226 Tresoar, Universiteit te Franeker 834.

Uit het tweede huwelijk:²²⁷

2. Regnerus (Ringenerius Frerck Reingenerius) Hachtingius, ged. Leeuwarden 21 aug. 1631, genoemd naar de grootvader van vaderskant, volgt IIIc.
3. Aefke Hachtingius, geb. [1632], genoemd naar de eerste vrouw van de vader, samen met zus Aechtje 'oudste dochters' genoemd, overl. aan de pest te Leeuwarden op 19 okt. 1665 (Aefke).
Vraag is of Marijcke en Anna Thomas, dochters van Aefke Achtingius, genoemd in de sterfhuisinventaris van Lucia Kolde (17 nov. 1669) haar dochters kunnen zijn.
4. Aechtje Hachtingius, geb. [1633], samen met zus Aefke 'oudste dochters' genoemd, komt op 11 dec. 1657 met attestatie naar Leeuwarden (Aechtje Hachtingia),²²⁸ overl. aan de pest te Leeuwarden 19 okt. 1665 (Aechtje).
5. Claas (Claas Freck Rinerius) Hachtingius, ged. Leeuwarden 13 juni 1634, genoemd naar de grootvader van moederskant, volgt IIId.
6. Ansck (Ansck Freerck Ringenerius) Hachtingius, ged. Leeuwarden 26 febr. 1636, genoemd naar de grootmoeder van vaderskant, overl. jong.
7. Joannis (Joannis Freerck Regnerus) Hachtingius, ged. Leeuwarden 5 nov. 1637, genoemd naar een broer van de vader, overl. jong.
8. Henricus (Henricus Freerck Regnerus) Hachtingius, ged. Leeuwarden 5 mei 1639, overl. aan de pest te Leeuwarden 24 okt. 1665 (Henricus), begr. aldaar (Oudehoof) 27 okt. 1665.
9. Benedictus (Benidictus Frerck Rignerius) Hachtingius, ged. Leeuwarden 27 sept. 1640, overl. aan de pest te Leeuwarden 27 okt. 1665 (Benedictus), begr. 30 okt. 1665.
10. Lammert (Lammert Freerck Rigneris) Hachtingius, ged. Leeuwarden 11 dec. 1644, overl. jong.
11. Petrus (Pyter Frederick Regnerus) Hachtingius, ged. Leeuwarden 20 dec. 1646, overl. aan de pest te Leeuwarden 25 okt. 1665 (Petrus), begr. aldaar (Oudehoof) 27 okt. 1665.
12. Jancke (Janneke Freerck Ryngeneries) Hachtingius, ged. Leeuwarden 12 jan. 1649, overl. aan de pest te Leeuwarden 24 okt. 1665 (Jancke), begr. aldaar (Oudenhoof) 27 okt. 1665.

227 Alleen met een Fre(er)ck als vader worden nog gedoopt te Leeuwarden: (1) Hendrick, 30 sept. 1632 [zou een kind kunnen zijn]; (2) Aefke, 2 sept. 1638 [onwaarschijnlijk gezien het kind van 5 mei 1639]; (3) Pytter, 19 sept. 1641 [kan]; (4) Allert, 8 juli 1642 [kan]; (5) Joannis, 2 juli 1643 [kan].

228 Is ook het jaar waarin haar moeder in Leeuwarden binnenkomt.

13. Ancke (Anna Fredrick Hachting)²²⁹ Hachtingius, ged. Leeuwarden 25 jan. 1652, jongste kind, genoemd naar de grootmoeder van vaderskant, overl. vier of vijf weken na haar moeder, eind nov. of begin dec. 1665 (Ancke).

Ile. Anncke (Antie) Hachting, ged. te Leeuwarden 9 febr. 1614,²³⁰ zal genoemd zijn naar de eerste vrouw van haar vader, overl. Heerenveen 10 juli 1652,²³¹ begr. Bolsward, tr., als Antie Regneri, van Leeuwarden, te Leeuwarden (ondertrouw 26 juni, derde proclamatie 7 juli) 1630 met Phocaeus (Fokke, Phocco) Stellingwerff, geb. Bolsward ca. 1593, student literatuur en theologie te Franeker (6 april 1612),²³² predikant te Idaard (1615-1620),²³³ Oosterwierum (1620-1626) en Workum (1626-1648), bij huwelijk uit Workum (1630), aandeelhouder in het nieuw ingepolderde 'Nieuwland' (1635), ligt voortdurend met de magistraat van Workum overhoop (wordt beschuldigd van onder meer kuiperij, ruw taalgebruik op de kansel en het onverbloemd bespreken van seksuele kwesties), welke hem op 8 jan. 1647 voor magistraat en vroedschap daagt waar hem zijn burgerschap en woning in de stad en jurisdictie wordt ontzegd,²³⁴ predikant te Heerenveen (1648-1660),²³⁵ waar hij geen problemen kent, aanzien geniet en zijn gemeente stormachtig groeit,²³⁶ wordt op 4 okt. 1648, na vertoonde testimonia, als lid van de classis aangenomen, was gedeputeerde ter synode in 1654, 1655, 1666 en 1667, overl. Heerenveen 1672,²³⁷ begr. Bolsward, zoon van Joachim Stellingwerf en weduwnaar van Jiske Folkerts.²³⁸

In 1639 verkoopt Antie Regneri Hachting, vrouw van Phocco Joachims Stellingwerff, predikant te Workum, voor 400 goudgulden een huis aan de Speelmansstraat binnen Leeuwarden aan Pytter Cornelisz en Antie Botes, belendend aan het hoekhuis aan de

229 In index Tresoar als 'Hachtmy'.

230 Heet slechts dochter van Rinnenierus, predikant.

231 'Den 10. Julij [1652] is mijn Alderlijfste eer en deugtrijcke vrouw, Antie Regneri Hachtingia salich inden here ontslapen', waaraan hij in het lidmatenregister in de marge toevoegt 'heb dees mael de wiscke(?) en d'aenspraeck aen nieuwelingen vermits mijn grote trouwe selfs niet conen doen': lidmatenboek Heerenveen op website Tresoar.

232 Zijlstra, Studenten.

233 Romein 1886, 159.

234 Bij zonsoudergang moest hij Workum hebben verlaten, anders zou een stadsdienaar hem verwijderen: Siemelink 1903, 97 en 126.

235 Predikantenlijst Friesland.

236 Bergsma 1999, 107 e.v.

237 Engelsma, 161-162: het vlek Heerenveen.

238 Met Jiske was hij in 1616 getrouwd: Zijlstra, Studenten.

Slotmakerstraat en bezwaard met 2 goudgulden grondpacht en 9 florenen belasting.²³⁹ Deze akte geeft duidelijk aan dat Antie het enige kind is uit het tweede huwelijk van haar vader, die genoemd huis in 1618 kocht.

Uit dit huwelijk bekend:

1. Jochum (Joachim) Focœi Stellingwerf, geb. ca. 1633, genoemd naar grootvader van vaderskant, student te Franeker (17 april 1650), 'student inde Godtheit' als hij te Heerenveen op 10 juli 1651 belijdenis doet, vertrekt, dan wederom student in de theologie, op 5 jan. 1653 met attestatie vandaar naar Franeker, komt op 4 mei 1654, dan *candidatus S.S. Theologiae*, met attestatie van Franeker terug naar Heerenveen, bij huwelijk van Heerenveen (1654), kandidaat in de theologie (1654), ouderling te Heerenveen (1657), op 11 mei 1657 als predikant beroepen²⁴⁰ in de dorpen Reitsum, Genum en Lichtaard,²⁴¹ sinds 1697 *pastor honorarius*, overl. aldaar 21 jan. 1703,²⁴² tr. Heerenveen april 1654 met Wytske Hylkes, van Heerenveen,²⁴³ op 29 juli 1654 'tot de gemeenschap van de Christelijke gemeente van Heerenveen aangenomen.'²⁴⁴

wapens van Joachimmis Stellingwerf, pastor in Reifsum, en Wijtske Hylkes, zijn wijf, wapenboek Gerrit Hesman, Historisch Centrum Leeuwarden

2. Sophia (Sophike) Focœi Stellingwerf, geb. [Workum] ca. 1636, oudste dochter, doet te Heerenveen op 28 juli 1654 belijdenis, overl. Heerenveen 13 aug. 1656.²⁴⁵
3. Jeltie Focœus Stellingwerf, geb. [Workum] ca. 1638, doet te Heerenveen op 20 aug. 1656 belijdenis en is dan jongedochter, overl. Heerenveen 14 sept. 1669.²⁴⁶
4. Stijntie Focœus Stellingwerf, geb. [Workum] ca. 1642, doet te Heerenveen op 29 nov. 1660 belijdenis en is dan jongedochter.
5. Janke Focœus Stellingwerf, geb. [Workum] ca. 1643, komt op 26 nov. 1663 met attestatie van Reitsum naar Heerenveen (Jancke Focœus), bij huwelijk van Heerenveen, tr. Oldemarkt²⁴⁷ 26 juli 1668 met Bernhardus Tithama, predikant te Dijlerschans (Oost-Friesland).²⁴⁸
6. Regnerus Focœus Stellingwerf, ged. Heerenveen 5 juli 1650,²⁴⁹ genoemd naar grootvader van moederskant, wordt in 1674 predikant te Langakkerschans (Nieuweschans), overl. 1692,²⁵⁰ tr. (ondertrouw Beerta 18 juni 1676) met Mette Pimpers, dochter van Joannes Pimper(t), predikant te Oostwold, en Janna Gossels.²⁵¹
7. Johannes Focœus Stellingwerf, ged. Heerenveen 30 juni 1652.

IIIa. Antie (Antie Arnoldi) Hachtingius, geb. Tzummarum²⁵² 26 mei 1629, ged. aldaar 5 juni, bij huwelijk wonende te Dokkum (1650), woont te Dokkum aan de Hoge Polle (1703),²⁵³ lidmaat te Dokkum (1706, Anna Hachtingius), woont daar aan de Vleesmarkt (1718), haar wapen komt voor in de 'Borgerlijke wapenen' van de Dokkumer Gerrit Hesman,²⁵⁴

-
- 245 Lidmatenboek: '13. Aug. 1656 ontsliep seer Christelijc in den heere d'oldste dochter van Focœus Stellingwerff, genaemt Sophia.'
- 246 'den 14 Septembris [1669] is mijn eerbare deugtsame dochter Jeltie Focœus seer godtsalichleic in den heere ontslapen.'
- 247 Trouwregister Heerenveen.
- 248 Uit dit huwelijk tenminste Johannes Bernardi Titama, geb. Groningen, student te Franeker (1685), predikant op Ameland (1691), geschorst wegens ergerlijk gedrag, vertrekt naar Noord-Holland waar hij zich bij enige gemeenten probeert in te dringen, wordt in 1697 weer beroepbaar verklaard en vertrekt kort daarop als predikant naar St. Thomas (thans een eiland van de Amerikaanse Maagdeneilanden), tr., dan afkomstig van Amsterdam, op Ameland (derde proclamatie 2 juli 1696) met Sijke Geerdoms, van Amsterdam, weduwe van Gerrit Meijer. Zie voor Johannes Titama NNBW 18, 153-154.
- 249 Moeder: Antje Regnerus.
- 250 Adami 1730.
- 251 Uit dit huwelijk tenminste Johannes.
- 252 Ondertrouwakte.
- 253 Kohier 1703: Dr. Vermees weduwe 40-0-0 [aan de Hoge Polle].
- 254 Terluin 1993, 49 e.v.: wapen van Antje Hachtingius, dochter van ds. A. Hachtingius.

239 HCL ff9 137.

240 '[den 6 Majj 1657] noch met attest(atie) v(er)trocken na Reifsum in Ferwerderadeel daer mijn soon sijn beroep gecregen heeft Joachimmis Stellingwerff, mede olderling onser gemeente en Wijtske Hylckis sijn vrou.'

241 gewoonlijk de Vlieterpen genoemd en samen één hervormde gemeente uitmakend.

242 Lijst van predikanten.

243 Uit dit huwelijk tenminste Antje, ged. Heerenveen 1 april 1655. Zie ook <http://www.beeldbankleeuwarden.nl/> (gegevens bij wapen in wapenboek Hesman).

244 Wijtske Hylckis, Joach. Stellingwerfs vrou. Meteen na haar wordt ingeschreven: Sophike Focœi Stellingwerff.

overl. Dokkum [23?] jan. 1718 (in haar 89ste jaar), begr. in het graf van haar moeder²⁵⁵ te Dokkum (Grote Kerk), tr., dan van Dokkum, (ondertrouw gerecht Dokkum 25 mei 1650) met dr. Piërus Vermees, *Frisius*, geb. Holwerd ca. 1623/9, student filosofie en rechten te Franeker (4 april 1646), Utrecht (1649, onbekende studierichting) en rechten te Leiden (3 maart 1650),²⁵⁶ doctor in de beide rechten en advocaat voor het Hof van Friesland (1650),²⁵⁷ bij huwelijk van Dokkum, wordt 23 dec. 1650 burger van Dokkum (afkomstig uit Holwerd), overl. vóór 24 juli 1698, begr. Dokkum,²⁵⁸ zoon van Cornelius Vermees,²⁵⁹ grietenijsecretaris van Westdongeradeel (1622-1645), en Taetske Piersdr.²⁶⁰

255 De Walle 2007, nr. 1036 (grafzerk met beschadigde tekst).

256 Zijlstra, Studenten.

257 Ondertrouwakte; Burgerboek Dokkum.

258 'Anno 16[4?]8 den ... e... dr Cornelis Vermees i.u.d. en secretarius van Westdongerdeel ...ste iaer en ... begraven ... Kind': De Wal 2007, 168, nr. 1097. De in hetzelfde graf begraven jongeling Cornelis Schick zal een zoon van Cornelis' dochter Maijke zijn.

259 Cornelis Vermees is in 1640 eigenaar van de Kingma state onder Westdongeradeel: Kingma 2005, 18; dr. Cornelius Vermees, secretaris van Westdongerdeel, ziek te bed liggend maar zijn verstand en vijf zinnen wel machtig, schrijft zelf op 10 mei 1645 in zijn woonhuis te Holwerd zijn testament. Hij legateert aan de armen der gereformeerde kerk der stad Dokkum 50 gulden, aan de huisarmen van die stad eveneens 50 gulden en aan de gemene armen van het dorp Holwerd 100 gulden. De rest van de erfenis gaat naar zijn vijf kinderen bij Teetske Piersdr, t.w. Maeicken, Pier, Trijntie, Leenert en Jaeicke, ieder voor een gelijk deel. Zijn vrouw behoudt het vruchtgebruik gedurende haar leven. Zij mag echter goederen verkopen om de schulden te betalen, geld aan de kinderen uitkeren als zij dat wil, of de twee zoons daarvan laten studeren, zonder dat zijn drie dochters voor dit laatste gecompenseerd zullen worden. Na het overlijden van zijn vrouw ontvangen de kinderen ieder een gelijk deel. Omdat testateur door 'zwakheid' niet kan schrijven, worden getuigen erbij geroepen: de eerbare dr. Joannes Rodingenius, D. Boetius Eri, *eccl(esiasticu)s*, Marten Douwes, bakker, Rommert Jansen, snijder, Pijtter Tiercks Schroor, Jelle Hendricks, brouwer, Pijtter Jansen, slachter, en Taecke Pijtters, koopman, om het testament op zijn verzoek te bevestigen. In hun aanwezigheid wordt het testament voorgelezen en ondertekend door J. Rodingenius, Boëth Eerici, *eccl(esiasticu)s* in Holwerd, Jelle Hendrijck brouwer, Rommert Ians (merk), Pieter Tjercksz (merk), Pietter Yaensen, Tacke Pijtters en Marten Douves. Blijkbaar krijgt testateur spijt van de bepaling over zijn dochters en bepaalt hij een dag later dat, omdat zijn twee zoons veel zullen kosten voor wat hun studie betreft, zijn drie dochters als legaat elk 500 gulden zullen ontvangen. Hierbij zijn dr. Joannes Rodingenius, medicus, D. Boetius Eri, *ecclesiasticus* in Holwerd, en Wilhelmus Uma, openbaar notaris, als getuigen geroepen en tekenen de aanvulling, evenals overigens 'Vermees': RHCe, Rechterlijk archief Vesseem c.a., inv.nr. 115. Volgens de stamboom Vermees (zie Bijlage A) overleed Cornelis op 12 mei 1645.

260 Cornelius Vermees, advocaat voor het Hof van Friesland, trouwt te Dokkum op 21 dec. 1616 met Taetske Piersdochter.

wapens van Antje Hachingius,
Cornelius Vermees en Pike
Nijenhuis, gemeensman,
wapenboek Gerrit Hesman,
Historisch Centrum Leeuwarden

Trijntje Vermees, weduwe van P. Nienhuis, in leven oud-burgemeester der stad Dokkum,²⁶¹ heeft tot erfgenamen *ex testamento* van 24 juli 1698 geïnstitueerd Cornelius Vermees, apotheker te Purmerend, Claarke Vermees en Claaske Vermees, kinderen van haar overleden broer, beide laatsten te Dokkum wonende; Maïke en Teetske Heijnsius, kinderen van wijlen Tijtje Schick, kindskinderen van haar overleden zuster Maijke Vermees, samen voor een vierde deel, zijnde kapitein Cornelius Vermees, eveneens een

261 Gemeensman, burgemeester en kwartiermeester te Dokkum. Eerste huwelijk te Dokkum 6 sept. 1671 met Tietske Louwes, en tweede huwelijk 6 mei 1677 met Trijntje Vermees, van Holwerd: <http://www.beeldbankleeuwarden.nl/> (aantekeningen bij wapen in wapenboek Hesman).

zoon van haar overleden broer, al voor haar overleden en zijn deel op haar gedevolueerd.²⁶² Trijntje is enkele dagen geleden overleden en begraven, reden waarom genoemde erfgenamen de goederen van hun 'moeij' op 14 juni 1710 onder elkaar hebben verdeeld, na aftrek van schulden, elk een vierde deel. Onverdeeld blijft het halve zaad land met huizing en schuring *cum annexis*, groot 70 pondematen, genaamd 'Seepma Staten', onder Ternaard gelegen en door Jan Jansen als meier bezeten, waarvan genoemde Majke en Teetske Heijnsius vanwege hun moeder de andere helft toebehoort en dus in deze aangestorven helft wederom een vierde part, met 115 carolusgulden aan geld, dat onze genoemde meier vanwege een jaar landhuur per Martini 1709 schuldig is voor 'onze' helft en waarvan ieder nog een vierde part toebehoort.²⁶³

Cornelis Vermees, Claarke Vermees en Claaske Vermees, kinderen van Antje Hagtingius, weduwe van wijlen dr. Pierius Vermees, en alhier overleden, bekennen en verklaren met elkaar een akkoord te hebben gesloten over de deling van de goederen, door hun moeder nagelaten. De roerende goederen zijn naar ieders tevredenheid verdeeld. Onverdeeld blijven vooralsnog 'de koijs, genaamt kleijne Baarde', gelegen onder de klokslag Holwerd, groot 12 pondematen land; 10 pondematen losland, gelegen onder de klokslag Hantumhuizen; 2 pondematen losland, gelegen op de Holwerder oosterveelingen, staande op die 2 pondematen zeker huis en schuur, die in grondpacht jaarlijks 1 goudgulden doen; een obligatie van 2000 gulden ten laste van de provincie Friesland; een obligatie van 500 gulden ten laste van dezelfde; een obligatie van 40 gulden ten laste van dezelfde; een obligatie van 1400 gulden ten laste van de stad Franeker en een obligatie van 200 gulden ten laste van burgemeester Else Juja.²⁶⁴ Actum 10 april 1718 te Dokkum ten huize van hun moeder 'op de Vleijsmarckt'.²⁶⁵

Uit dit huwelijk bekend:²⁶⁶

1. Claerke Vermees, ged. Dokkum 15 juni 1651, volgt IVa.
2. Claaske Vermees, geb. Holwerd april 1654, volgt IVb.
3. Cornelis Vermees, geb. [Holwerd] 23 april 1660,²⁶⁷ volgt IVc.

262 Hij is de zoon van Leendert Vermees en een volle neef van de hier genoemde Cornelis zoon van Piërus (zie stamboom Vermees in Bijlage A). In 1701 is sprake van huwelijken van soldaten uit de compagnie van de heer kapitein Vermees (Trouwboek Bredevoort) en in 1705 van een verkoop van een paard te Maastricht door kapitein Vermees (Commissarissen-Deciseurs).

263 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115, w.g. H. Heinsius N:1710, Claarke Vermees, Claaske Vermees, C. Vermees, Maeike Heinsius.

264 Deze laatste is doorgehaald en in de marge is aangetekend dat die is afgelost en voldaan.

265 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115, w.g. C. Vermees, Claarke Vermees, Claaske Vermees.

266 Klaas Jansen.

267 Zie Bijlage A. Daar stond eerst 3 mei, maar later is daar 23 april boven geschreven. Gezien zijn doopdatum lijkt me 23 april juist.

IIIb. Harmannus (Hermannus) Hachtingius, geb. Tzummarum (Tjummarum)²⁶⁸ 13 juli 1640 en ged. 19 juli, student (1655), student te Franeker (1659),²⁶⁹ heet predikant als hij als gemachtigde van zijn oomzegster Catharina Hachtingius (IIId,2) optreedt (1669), s.s. *ministerii candidatus* (1669, 1670 en 1673)²⁷⁰ en *theologiae candidatus* (1670),²⁷¹ als subrector benoemd tot rector te Dokkum op 18 dec. 1671,²⁷² rector aldaar (18 juli 1677),²⁷³ krijgt op 31 juli 1678 het burgerschap van Dokkum en heet dan wederom predikant, afkomstig / geboortig van Tzummarum,²⁷⁴ *dominus* (2 april 1679),²⁷⁵ wordt op 21 aug. 1680 namens het Legewegespel lid van de vroedschap van Dokkum, wordt als lid van de vroedschap in 1683 voor de eerste maal burgemeester voor een periode van vier jaar²⁷⁶ en in 1690 voor een tweede periode van vier jaar,²⁷⁷ presiderende [burgemeester] (1683),²⁷⁸ wordt op 3 aug. 1698 als vroedschap vervangen ('alsoo door 't overlijden van de oude burgemeester Harmanus Hachtingius'),²⁷⁹ overl. [Dokkum] 1698, begr. in de Grote kerk aldaar, in het graf van zijn tweede vrouw,²⁸⁰ tr. (1), dan van Dokkum, te Dokkum 23 mei 1670 met Froukjen (Vroukien) Warner(t)sdr, van Dokkum, overl. 'in een heftige en kortsige kranckheijt' te Dokkum 10 maart 1672, begr.

268 Burgerboek Dokkum; website Tresoar.

269 De Walle 2007, nr. 1122.

270 Sterfhuisinventaris moeder (1669, s.s. *Min: Candidat*), eerste (1670, S.S. *Ministerij Candidatus*) en tweede huwelijk (1673, S.S. *Ministerij Candidatus*).

271 In boedelscheiding moeder (1670) en bij tweede huwelijk (1673).

272 Na het vertrek van Emo Lucius Aeltdrecht naar Harlingen: Archief Dokkum 1574-1922, inv.nr. 1, fol. 646 verso.

273 Doopinschrijving van zoon Egbert geeft als vader 'Rector Hagtingius'.

274 Alleboenders, 28 maart 2009, noemt hem predikant te Tzummarum en vanaf 1678 te Dokkum. Hij komt echter niet voor in de Predikantenlijst Friesland.

275 In de doopinschrijving van zoon Arnoldus heet hij 'D. Harmanus Hachtingius'.

276 De vier burgemeesters uit de vroedschap worden elk voor vier jaar gekozen en elk jaar treedt er een af. De oudst residerende burgemeester is de president.

277 Naamlijst burgemeesters: 1683 Harmanus Hachtingius en Pieter Emkes Verhoek; 1690 Wouter Jansen Hoogakker en Hermannus Hachtingius.

278 Zie huwelijken Dokkum 1683 (Pijtter Doeckes & Antie Arjens). Eerste proclamatie op 16 sept. 1683, met consent van de president Hachtingius. Met dank aan de heer Ids de Jong, medewerker informatie & presentatie bij Tresoar, volgens wie 'president' (zoals op de website van Tresoar stond) verkeerd is overgenomen uit de DTB-boeken. Er staat 'presiderende', in de betekenis van voorzittende burgemeester.

279 Archief Dokkum 1574-1922, inv.nr. 2, fol. 509.

280 Dit blijkt uit Namen en jaartallen: Her...us Hachtingius 153, Idskema, Egbert Annes 153, Idskema, Egbert Annes 154, Idskema, Sybella Sara 153.

aldaar op het kerkhof 15 maart, dochter van Warner Coerts;²⁸¹ tr. (2) Dokkum 19 okt. 1673 – kroniek geeft 2 en 19 okt. 1673 – met Sijbella Sara Idtskema, geb. 16 okt. 1648, ged. Dokkum 5 nov. 1648 (Sibelle Sara), wordt op 17 sept. 1667 samen met haar eerste man burger van Dokkum,²⁸² overl. Dokkum 5 okt. 1680 (32 jaar min 11 dagen), begr. 12 okt. in het graf van haar vader in de Grote kerk te Dokkum, dochter van Egbert Aenes Itzkema²⁸³ uit Dokkum, predikant,²⁸⁴ lid van Gedeputeerde Staten van Friesland namens de steden (1648-1649)²⁸⁵ en burgemeester van Dokkum (1649, 1661 en 1669),²⁸⁶ en Sibbeltie Claeses [van] Aysma en weduwe van Dominicus Langwert, hopman en schrijver van een compagnie te voet.²⁸⁷

Uit de feiten dat Harmannus bij de doop van een kind in 1677 rector wordt genoemd en dat zijn neef en zwager Claas Hachtingius (III) al in 1660 uit Dokkum naar Leeuwarden verhuist en daar in 1665 overlijdt, kunnen we afleiden dat de gegevens van ná 1660/5 over diens conrectoraat (1657-1671) en rectoraat (1671-1682) te Dokkum op Harmannus betrekking moeten hebben.²⁸⁸ Maar in 1677 wordt Antonius

Lambergen, van Groningen, als rector benoemd in plaats van ds. Henricus Keller,²⁸⁹ die als kandidaat en rector te Dokkum als predikant wordt beroepen te Bergum, geaprobeerd 16 juli 1677, en overlijdt in okt. 1678.²⁹⁰

Als er niet gelijktijdig twee rectoren werkzaam kunnen zijn geweest, moeten we uit bovenstaande gegevens wel concluderen dat de vermelding rector niet steeds rector betekent, maar ook conrector kan zijn.

Uit het tweede huwelijk:

1. Arnoldus Hagtingius, geb. Dokkum 7 okt. 1674, diezelfde dag aldaar ged., overl. Dokkum na een vierdaagse ziekte 29 sept. 1675, begr. 3 okt. in het graf van zijn grootvader Hachtingius.
2. Egbert Hachtingius, geb. Dokkum 25 juli 1677, diezelfde dag ged.,²⁹¹ overl. Dokkum 18 aug. 1677, begr. 22 aug. in de kerk in het graf van zijn grootvader Hachtingius.
3. Arnoldus Hachtingius, geb. Dokkum 1 april 1679, ged. aldaar 2 april, overl. Dokkum 10 april 1679, begr. 13 april in het graf van zijn grootvader Hachtingius

IIIc. Regnerus Hachtingius,²⁹² ged. Leeuwarden 21 aug. 1631, ingeschreven als student filosofie aan de hogeschool van Franeker (29 jan. 1648),²⁹³ doet daar – als student – op 27 okt. 1650 belijdenis, student te Frankfurt aan de Oder (1652),²⁹⁴ komt met attestatie van Frankfort terug naar Franeker op 17 juli 1653, predikant te Dronrijp, als kandidaat geaprobeerd op 9 nov. 1654, gedimmitteerd op 24 nov. 1657,²⁹⁵ predikant te Leeuwarden, geaprobeerd aldaar op 18 nov. 1657, doet er zijn intrede in de Jacobijnerkerk op 6 dec. 1657, neemt zitting in de classis op 12 febr. 1658,²⁹⁶ stuurt 2 okt. 1657 aan Theodorus Saecckma en Anchises Andla

- .....
- 281 Met als vader Warner Coerts worden te Dokkum gedoopt: Coert (13 nov. 1631) en Aefke (20 juli 1642).
- 282 Cybella Idtskema, vrouw van Dominicus Lang(wert), Dominicus Langwert, schrijver van een compagnie tet [sic], van Leeuwarden en Simen Langwert: <http://www.sneuperdokkum.nl/dokkumburgerboek.htm>
- 283 Harmannus' schoonmoeder – hij noemt haar stiefmoeder – Trijntie Beerns Crab, is overl. 18 april 1676 en begr. 26 april in de kerk bij haar eerste man Jan Pijters. Dit is de tweede vrouw van schoonvader Idzkema.
- 284 Bij doop dochter (1648).
- 285 Naamlijst Gedeputeerde Staten: Egbert Annes Itsma (ook: Idtskema) te Dokkum, S [=namens steden] 1648-1649; Beroepen: Egbert Anes Idskema, lid van Gedeputeerde Staten; Visser 1995.
- 286 Naamlijst burgemeesters: 1649: Egbert Anis ltskama, 1661: Egbert Annes ltskema, en 1669: Egbert Annes Id(t)skema; Egbert Annes, geboren te Dokkum, trouwt (1) te Dokkum op 25 mei 1633 met Sibbeltie Claeses, geboren te Bolsward, overl. 12 okt. 1648, begr. in de kerk te Dokkum; trouwt (2) als Egbert Annis Idtskema, medeburgemeester te Dokkum, te Dokkum op 19 dec. 1651 met Trijntie Beernts Crab: Huwelijken Dokkum, nrs. 172 en 173.
- 287 'Dominicus Langwart, schrijver van de compagnie des oversten luitenants Johan van Roorda, geboortig van Leeuwarden, ende Sibella Sara Idtskema, van Doccum, [roepen] Den 10en, 17en ende 24en juni, attestatie gelicht den 30en junij 1666' (trouwboek Dokkum).
- 288 Dit correspondeert met het gegeven dat Hermannus na zijn rectoraat in 1690 burgemeester werd: *Vrije Fries* 88 (2008), besproken op http://sneuperdokkum.blogspot.com/2008_12_01_archive.html.

- .....
- 289 Dat Lambergen ook echt in functie is geweest, bewijzen de doopschrijvingen van zijn kinderen uit 1678, 1679, 1681, 1683, 1686 en 1690, terwijl we in de jaren 1686, 1688 en 1695 dopen van de kinderen van conrector Johannes Hilaridus tegenkomen: website Tresoar.
- 290 Romein 1886,117-118.
- 291 In het doopboek staat de inschrijving op 18 juli 1677.
- 292 Ook Rengeneris Hachtinius (1659), Ryngenerus Hachtingius (1661) en Rengnerys Hachtynius (1663). Volgens Romein 1886, 23 en 253, en NNBW X, 313-314 is hij een kind van Johannes Hachtingius (IIa) uit diens derde huwelijk.
- 293 Zijlstra, Studenten, nr. 01268; NNBW X, 313 (daar 1649).
- 294 Zijlstra, Studenten, nr. 10754. Hij koppelt deze inschrijving aan zowel Nicolaus (nr. 10754) als Regnerus (nr. 01268). Gezien de attestatie uit Frankfort zal de inschrijving op Regnerus betrekking hebben.
- 295 Romein 1886, 23.
- 296 NNBW X, 313; Romein 1886, 23.

een bundel brieven,²⁹⁷ lid van de 'synode in Heerenveen' (1665),²⁹⁸ overl. Leeuwarden 20 okt. van het pestjaar 1665,²⁹⁹ begr. met groot gevolg te Leeuwarden (Galileërkerk) 25 okt., een lofdicht op hem is te vinden in H. Neuhusius' 'Extemporanea Poëmata',³⁰⁰ tr., dan van Leeuwarden, te Leeuwarden 14 nov. 1658³⁰¹ met Stijntie (Styntie) Tegneus, ged. Leeuwarden 18 jan. 1637, heet bij huwelijk afkomstig van 's-Gravenhage (1658), lidmaat te Leeuwarden (ingekomen 24 dec. 1658, Syntie Tegneius),³⁰² arriveert op 25 mei 1709 met attestatie van Leeuwarden te Stavoren (Christina Hachtingius), waar zoon Frederik dan predikant is, dochter van ds. Tobias Tegneus en Kinskie Hermanni Kolde (zie hiervoor IIc).

In 1689 geeft Stijntie Tegneus, weduwe van dominee Hachting, oud 52 jaar, een verklaring af over een gevangene die 'van een seer melancholick en inbandigh humeur' was.³⁰³

Uit dit huwelijk bekend:³⁰⁴

1. Kinscke (Kynskien Rengeneris Hachtinius) Hachtingius, ged. Leeuwarden 16 sept. 1659, doet te Leeuwarden op 27 juni 1679 belijdenis (Rinske Hagtingius),³⁰⁵ tr., dan van Leeuwarden, te Leeuwarden 5 nov. 1682 met Joachimus Roial (Royal), doet te Leeuwarden op 14 febr. 1683 belijdenis, bij huwelijk van Leeuwarden, apotheker.

2. Fredericus (Freedericus Ryngenerus Hachtingius) Hachting, geb. Leeuwarden, ged. Leeuwarden 7 april 1661, student te Franeker (1679), doet daar op 29 okt. 1680 belijdenis, predikant te Blija³⁰⁶ (1684-1692)³⁰⁷ en Stavoren (aug. 1692-1716),³⁰⁸ overl. juni 1716.³⁰⁹

avondmaalbeker van de kerk van Blija, 1688
(Friezen uit vroeger eeuwen, foto van boeknummer 8821),
foto Hessel de Walle

297 Brieven Saeckma, brief Dokkum, 2 okt. 1657. De brief spreekt van Regnerus Hachtingius, niet van Regnerus Johanneszoon.

298 Alleboenders, 28 maart 2009.

299 Harkenroth 1726, 158. Volgens Romein 1886, 23 is hij dan 33 à 34 jaar oud, dus geboren te Leeuwarden in 1631/2 (a.w., 253).

300 (Leeuwarden, 1656): NNBW X, 313-314.

301 Ondertrouw Leeuwarden 23 okt. en Den Haag 3 nov. 1658: Regnerus Hachtingius, predikant te Leeuwarden, en Christina Tegneus, jongedochter wonende alhier: Caland, 197.

302 Op www.archieven.nl komt in de inventaris van het archief van het Nieuw Stads Weeshuis te Leeuwarden Christina Hachtingius-Tegneus voor als voogdes in de jaren 1684-1707.

303 HCL c4 420.

304 Er is nog een van Leeuwarden afkomstige Maria Hachtingh, die daar op 28 okt. 1676 trouwt met Pyter Franssen, van Leeuwarden. Zij hertrouwt daar, dan van Zeddum, op 8 febr. 1679 met Pytter Plusaard.

305 Rinske zal verschrijving zijn voor of verkeerde lezing van Kinske. De R en de K lijken op elkaar.

306 Het lidmatenboek van Blija begint met 'Namen der Ledematen, die Dom: Fred: Hachtingius gevonden aengenomen heeft in de gemeente van Blija, en Hoogbeintem; als oock, die met attest: sijn doemaels aengekomen sijn. A(nn)o 1684.': Tresoar, collectie DTBL.

307 De kerkbeker van Blija noemt de namen van Fredericus Hachtingius predikant 1688 / Johannes Sijmens dijaken 1688 / Bouwe Montiis dijaken 1688: foto op <http://www.walmar.nl/inscripties.asp> nr. 8821.

308 NNBW X, 313. Hij heet daar een zoon te zijn van Johannes H. (IIb). De afstand in tijd tussen vader en zoon lijkt me toch wel aan de grote kant.

309 Predikantenlijst Stavoren.

3. Catharina (Catharyna Hachtynius Rengnerys) Hachtingius, ged. Leeuwarden 8 juni 1663, doet te Leeuwarden op 5 april 1682 belijdenis, arriveert samen met [haar moeder] Christina Hachtingius met attestatie van 25 mei 1709 van Leeuwarden te Stavoren, tr., dan van Leeuwarden, te Leeuwarden 2 okt. 1701 met Jan Faber, van Leeuwarden, schrijver.³¹⁰
4. Regnerus Tobias (Rengenerus Tobyas Rengenerus) Hachtingius, postuum ged. Leeuwarden 8 nov. 1665, volgt IVD.

IIId. Claas (Nicolaus) Hachtingius, geb. Leeuwarden,³¹¹ ged. Leeuwarden 13 juni 1634, ingeschreven als student filosofie te Franeker (11 okt. 1650), promoveert op 31 aug. 1657 te Franeker op het proefschrift 'De Bulimo' tot doctor in de medicijnen,³¹² heet bij promotie conrector *Doccumensis scholae*, wordt, dan conrector te Dokkum, door stadhouder Willem Frederik van Nassau bij de Franeker magistraat aanbevolen als rector van de Latijnse school, maar wordt het niet (23 april 1657),³¹³ *medicinæ doctor* (1658),³¹⁴ wordt op 6 dec. 1659 burger van Dokkum, is dan *med. doctor* en afkomstig/geboortig van Leeuwarden, lidmaat te Leeuwarden (ingekomen op 11 juli 1660, Nicolaus Hachtingius), *med. doctor* (1660, 1665), overl. Leeuwarden 13 okt. 1665, begr. aldaar (Galileërkerk) 20 okt., tr. (ondertrouw gerecht Dokkum 2 april 1658)³¹⁵ met Stijntje (Stijntie, Chrijstina) Arnoldus [Hachtingius], geb. Tzummarum 2 sept. 1632, overl. Leeuwarden 25 okt. 1665, begr. 29 okt. bij haar [tweede] man, dochter van ds. Arnoldus Hachtingius en Lucia Kolde en weduwe van Tierck Harmens Munckehuijs (zie hiervoor onder IIb.5).

Vermoedelijk zijn beiden, evenals hun jongste kind, eveneens aan de pest overleden. Op 20 nov. 1665 wordt de nalatenschap beschreven van dr. Nicolaus Hachtingius, op verzoek van Harmanus Hachtingius, predikant, volle oom en voogd van Catharina Hachtingius, circa 4 jaar oud. Onder de beschreven akten: koop van het sterfhuis

aan de St. Jacobsstraat [te Leeuwarden] in 1662 en koop van een huis aan de "brede straet bij de butter waegh" te Dokkum in 1653.³¹⁶

Op 18 nov. 1669 wordt dr. Nicolaus Radbodus, secretaris van Dokkum, aangesteld tot voogd over Catharina, 8 jaar, dochter van Stijntje Haghtingius en bijgestaan door haar oom ds. Harmanus Haghtingius, om de nalatenschap van Lucia Colda, weduwe van ds. Arnoldus Haghtingius, predikant te Dokkum, met de mede-erfgenamen te scheiden.³¹⁷

Uit dit huwelijk bekend:

1. Arnoldus Haghtingius, ged. Dokkum 27 maart 1659, overl. jong (vóór 12 juni 1664).
2. Catharynna Hachtynnius (Catharynna Jachtynnius),³¹⁸ ged. Leeuwarden 21 juli 1661,³¹⁹ plaatsvervangend erfgenaam voor haar overleden moeder (1670), tr., dan van Leeuwarden, te Dokkum 12 april 1680³²⁰ met Rotgerus Rotgers,³²¹ van Groningen, 'der beide rechten doctor' / 'Dr Jur' en geadmitteerd advocaat voor de heren burgemeesters en raad van Groningen, woont te Groningen in de 'Voltingestraet' (1681, 1682, 1685, 1688).

Buiten het oudste kind Gerardus, lijken de overige drie zoons vernoemd te zijn naar moeders familie, respectievelijk haar vader Nicolaus Hachtingius en haar beide grootvaders Arnoldus Hachtingius en Fredericus Hachtingius.

Predikant Arnoldus Hachtingius zou 'oom' zijn genoemd van Arnoldus Roetgers (hierna sub c), hoogleraar in de rechten te Groningen.³²²

316 HCL y44 409, 20 nov. 1665. Het huis te Dokkum was aangekocht door de vrouw van Claas met haar eerste man: In 1653 verkopen Egbert Anes Idtskema, oud-burgemeester van Dokkum, en Trijntie Beerns Crabbe aan Tjerck Harmens en Stijntie Arnoldusdr, apothekers aldaar, huis, plaats en loods aan "de brede straet bij de butterwaech", door kopers bewoond, voor 1850 goudgl.: Tresoar DOK 208, reg. 5 april 1653.

317 Tresoar DOK 102 29.

318 Volgens Zijlstra, *Studenten*, nr. 10754.

319 Dochter van Jachtynnius [=Hachtynnius], doctor.

320 Ondertrouw te Groningen 27 Martij 1680. 'Rotgerus Rotgers, der beijden rechten Doctor, ende Catharina Hachtingius, van Leuwerden, volgens attestatie bij voorn. Bruijdegom ende Bruijdt den 25. Martij jongst tot Doccum onderteijckent ende alhijr door des Bruijdegoms broeder, d'E. candidatus Rotgers vertoont, mits dat de geboden mede tot Doccum gaen. Hijr van attestatie gepasseert den 16 Apr: 1680': <http://www.allegroningers.nl/>

321 Waarschijnlijk ged. Groningen (A-kerk) 5 jan. 1647 als Roelef, zoon van Roelef Rotgers en Geese, echtelieden, op de Nije Stadt. Rotger, Rutger en Roelof zijn dezelfde namen.

322 NNBW VI, 66o.

310 Een Johannes Faber is notaris vanaf 3 febr. 1674: Naamlijst notarissen.

311 Ondertrouwakte; Zijlstra, *Studenten*, nr. 10754, geeft hem het onjuiste ouderpaar Arnoldus Hachtingius en Lucia Kolde. Ook noemt hij hem conrector of praeceptor te Dokkum (1657-1671) en rector aldaar (1671-1682). De naam Hachtingius komt in 1652 voor in het artikel Burmester. Zijlstra koppelt deze inschrijving aan zowel Nicolaus (nr. 10754) als Regnerus (nr. 01268).

312 *Disputatio medica inavgyralis de bulimo*. Meijer 1972, 35.

313 Sannes 1949.

314 Ondertrouwakte.

315 Zij heet dan weduwe.

Uit dit huwelijk bekend:³²³

- a. Gerardus Rotgers, ged. Groningen (A-kerk) 26 jan. 1681.
  - b. Nicolaus Rotgers, ged. Groningen (Martinikerk) 18 juni 1682, genoemd naar de grootvader van moederskant.
  - c. Arnoldus Rotgers, ged. Groningen (Martinikerk) 20 febr. 1685, studeerde rechten in Groningen, promoveert te Leiden (1710), hoogleraar Romeins recht aan de Hogescholen van Harderwijk (1718-) en Groningen (1727-), rector 1737/8 en 1744/5, staat Rudolf de Mepsche, grietman in het Westerkwartier, als raadsman terzijde bij diens vervolging en berechting van mannen wegens sodomie,³²⁴ woont te Groningen in de Brugstraat (1730, 1752), laat zijn bezit na aan het Burgerweeshuis te Groningen, overl. Groningen 7 dec. 1752, begr. aldaar 13 (geregistreerd 16) dec. 1752,³²⁵ tr., dan van Groningen, 25 april 1730³²⁶ met Juliana Louisa Trigland, geb. 26 sept. 1690, bij huwelijk van Leiden, overl. Groningen 27 nov. 1730, begr. aldaar (geregistreerd 8 dec. 1730), dochter van Jacob Trigland, predikant en hoogleraar, en Isabella Sophia de Geer.³²⁷
  - d. Fredericus Rotgers, ged. Groningen (A-kerk) 18 maart 1668.
3. Aernoldus Hachtinius,³²⁸ ged. Leeuwarden 12 juni 1664, overl. jong (vóór 20 nov. 1665).

IVa. Claerke Vermees, ged. Dokkum 15 juni 1651, doet te Holwerd op 24 juli 1669 belijdenis,³²⁹ komt 31 juli 1701 met attestatie van Franeker naar Dokkum,³³⁰ woont in 1703 als 'notaris Revius weduwe' aan de Hoge Polle te Dokkum,³³¹ lidmaat te Dokkum (1706, Claara Revius), woont te Dokkum

323 <http://www.allegroningers.nl/>

324 Uiteindelijk zouden 22 van hen in Zuidhorn worden geëxecuteerd: Wikipedia, i.v. Arnoldus Rotgers; Huussen 2003, 166.

325 Register van opbrengsten uit de verhuur van lijklakens, 13 maart 1752: 'Zijn begraffenis is wonderlijk geweest, te weeten dat geen een persoon daarop is versogt, ook niemant met gevolgt, dan het borgerweeshuis alleen.'

326 Pr. de la Rue, *Op het huwelyk vanden hooggeleerden, wydvermaarden heere, Mr. Arnoldus Rotgers [..] met de weledede jonkvrouwe Juliana Louisa Trigland* (Groningen, 1730), 7 p. [gedicht].

327 Van der Aa 1852-1878, deel 16, 495-496.

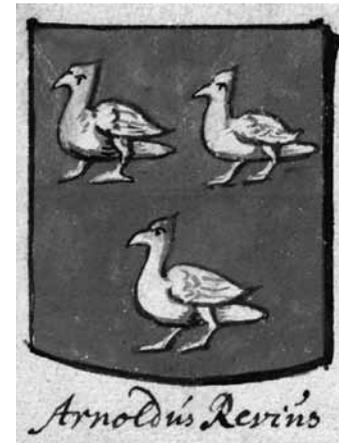
328 Zoon van Hachtinius, doctor.

329 De website van Tresoar geeft hier foutief Claaske Vermees en 27 juli.

330 'Met attestatie / Klaeske Vermees, wed: Wybren Revius, ov[erleden] / d. Jacobus Revius, S.S.M. Cand., van Franeker.' Hier staat dus wel foutief Klaeske.

331 Kohier 1703: Notaris Revius weduwe 5-4-0.

(1710), tr. Holwerd 4 febr. 1672³³² met Wybrandus Revius, ged. Kubaard 19 sept. 1647, doet te Leeuwarden op 24 febr. 1669 belijdenis, 25 nov. 1669 beëdigd als notaris,³³³ komt op 5 dec. 1669 met attestatie van Leeuwarden naar Heerenveen, komt op 30 april 1671 met attestatie van Heerenveen naar Holwerd, op 7 mei 1672 burger van Dokkum (dan afkomstig van Holwerd), als notaris werkzaam te Heerenveen en Makkum, overl. Makkum 9 jan. 1681, begr. Franeker (Martinikerk),³³⁴ zoon van Jacobus Revius, predikant te Holwerd, en Lijsbeth Tjeerds Rossum.³³⁵

wapen Arnoldus Revius, wapenboek
Gerrit Hesman, Historisch Centrum
Leeuwarden

Uit dit huwelijk bekend:

1. Pier Revius, ged. Holwerd 27 sept. 1674.
2. Jacobus Revius, ged. Holwerd 30 april 1676, gaat in 1695 met zijn moeder naar Franeker en keert op 31 juli 1701 vandaar naar Dokkum terug, dan S.S.M. *Cand.*,³³⁶ lidmaat te Dokkum (1706), dan wederom S.S.M. *Cand.*, nog *Candidatus* (1709),³³⁷ op 25 april 1715 naar Anjum beroepen, predikant aldaar (1715-1739)³³⁸ en te Ee (vanaf 1739), overl. Ee 30 juni 1747, tr., dan van Dokkum en predikant, te Dokkum

332 De Jong 2009, 10, geeft hier 1671.

333 Naamlijst notarissen.

334 De Walle 2007, nr. 1814: 'Anno 1681 den 9en ianu: sterf ... Wibrandus Revius not: pub: out [5?]3 iaeren hier begraven.' Hij was maar 33 jaar oud.

335 Stamboom Van Holland; HCL 771 160, 5 nov. 1694, inventarisant: Lijsbette Rossum, eerste echtgenoot: Jacobus Revius, beroep eerste echtgenoot: predikant te Holwerd.

336 Kandidaat-predikant.

337 Jackobus Refius, in: Kammen 1958.

338 Zijn eerste kind doopt hij daar op 18 augustus 1715.

17 febr. 1709 met Auckje (Auckien) Schregardus, ged. Rinsumageest 8 sept. 1678, doet te Dokkum op 2 febr. 1696 belijdenis en is dan jongedochter,³³⁹ bij huwelijk van Dokkum, woont te Ee als 'arme wedue' (1749),³⁴⁰ dochter van Henricus Schregardus, predikant en med.dr. te Dokkum, en Hiltje Wolters [Wolfganck].³⁴¹

3.

[aan:] Mijn Heer, Mijn Heer Cornelius Vermees, woont tot Purmerend. Met vriend tot aan Amsterdam.³⁴²

Dokkum, den 5 Feb: 1728.

Veel Geachte Oom,

Ik neem de vrijheid om U Eerw: kennisse te geven wegens de ooverige goederen; de Landschapsobligatjen kunnen doen negen en vijftig in plaats van honderd, de obligatie op Franequer 34 in plaats van honderd of iets meer als 34 Car. guld.

Ik heb van neev Bruining het derde deel van de twee pondemate tot Holwert met de goud guld. grondpacht gekocht voor 70 Car. guld., in drie pajen te betaalen als Majj 1728, 1729, 1730. So oom Vermees sijn Eerw: aandeel daarvoor aan mij gelievt te geven, so neem ik hetselve ook daarvoor aan. Ik twijfel niet of U Eerw: sal mij sulks ook doen, also de landen tot Hantumhuisen, die vrij van schattinge sijn, vandaag niet hooger sijn gelooopen als de pondmate 80 goud guld., sijnde de laaste sittdag, op welke de palmslag gegeven sijn is, en men houd nog veertien dagen optie, op welke dag de finale palmslag sal gegeven worden; en de twee pondemate tot Holwert is beswaard met Landschapslasten. Ik versoeek hier op ooms antwoord, en twijfel niet of U Eerw: sal hier in³⁴³ toestaan, op dat ik iets vande vaste goederen mag houden.

Wat aangaat het geld van neev Jan Vermees te opsicht van die chirurgijn sal te bekoomen sijn, also hij een erfensisse bekoomen heeft, maar neev moet nog wat wachten, segt Bouwe Jans, gelijk neevs nabuer, sijnde een timmerman tot Purmerend, uit Bouwe Jans mond gehoord hebbende, het al sal hebben gesegt.

339 Hierbij staat aangetekend dat zij is vertrokken.

340 De Jong 2009, 12.

341 Hieruit tenminste: (1) Hilje, geb. ca. 1710 (niet in doopboek Dokkum), (2) Wybrandus, ged. Dokkum 8 maart 1713, (3) Wibrandus, ged. Anjum 15 maart 1716 en (4) Lijsbetje, ged. Anjum 7 aug. 1718.

342 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115. Het vel papier lijkt eerder gebruikt als omslag van een andere brief, omdat aan de binnenzijde de tekst staat: 'Eerwaarde H(ee)r Jacobus Revius, bedienaar des goddelijken woorts, tot Angum in Oostdongerdel, tot Angum. Port tot Leuwarden toe bet. ito ito.' In hetzelfde dossier nog een staat met uitgaven en ontvangsten van 4 sept. 1726 tot 5 juni 1737 van Bouwe Jans te Dokkum over de goederen in kwestie.

343 'in' boven de regel geschreven.

Eindigende na bekenmaakinge van ons gezondheid en groetenisse van ons alle aan alle de vrienden,³⁴⁴ so blijve ik U Eerw: gehoorsame dienaar en neev

J: Revius

Ik versoeek hierop namelijk van de twee pondemate antwoord, of oom sijn aandeel ook gelievt te geeven voor 70 Car. guld.

IVb. Claaske Vermees, geb. Holwerd april 1654, bij huwelijk van Holwerd, lidmaat te Dokkum (1706), woont te Dokkum (1710), komt op 1 mei 1718 met attestatie van Dokkum naar Damwoude (Wouterswoude), overl. Damwoude,³⁴⁵ na een ziekbed, 22 okt. 1733 (79 jaar en 8 maanden), tr. Dokkum 19 juni 1678 met mr. Wynand Rooswinkel, geb. ca. 1656,³⁴⁶ bij huwelijk van Dokkum, meester chirurgijn en burgerhopman te Dokkum, zoon van Gerben Wintses Rosewinckel, brouwer aldaar,³⁴⁷ en Lyske Aedsesdr.

Uit dit huwelijk bekend:

1. Grietje (Grietie) Rooswinkel, ged. Dokkum 2 mei 1681, doet te Dokkum op 27 okt. 1700 belijdenis, komt op 5 juni 1702 met attestatie van Dokkum naar Damwoude (Driesum), vandaar op 29 sept.³⁴⁸ 1754 met attestatie naar Drachten, tr. Damwoude 3 maart 1702 met ds. Regnerus Bruining, ged. Leeuwarden 25 febr. 1666, vanaf 1697³⁴⁹ predikant van Damwoude, Wouterswoude en Driesum, woont in 1733 te Damwoude, overl. aldaar 16 sept. 1752 (85 jaar en 9 maanden),³⁵⁰ zoon van Gerben Takes en Lysbeth Jansdr en weduwnaar van Anna Wesselius.³⁵¹

344 'aan alle de vrienden' boven de regel geschreven.

345 Lidmatenboek Wouterswoude: '[Den 1 Majj 1718] met attestatie van Dockum Claaske Vermees, va(n) Damwoude, 33 obiit den 22 8ber'.

346 Tresoar DOK 101 26 jan. 1666.

347 Tresoar DOK 101 28 aug. 1663.

348 Website Tresoar geeft hier februari.

349 Op 10 okt. 1697 celebreert hij daar het H. Avondmaal.

350 Zerk van zijn eerste vrouw in De Walle 2007, nr. 972.

351 Anna Wesselius overl. 27 nov. 1700. Uit zijn tweede huwelijk tenminste ds. Hermannus Bruining: Genealogical data; NNBW IV, 330; en een zoon ds. Johannes Bruining: Romein 1886, 166.

[aan]: Mijn Heer, Mijn Heer Claas Rol, Borgemeester der stede Purmerend / ZwoH / Franco Amsterdam³⁵²

Mijn Heer en Neef, Juffr: en Nigt,
Nademaal het God Almagtig na syn eeuwige en onveranderlyke raadsbesluit behaagt heeft onsen waarden moeder Claaske Vermees, wed: wijl: Wynand Rooswinkel, in leven chijrurgus en burgerhopman der stede Doccum, in den ouderdom van 79 jaar en 8 maanden na een landuyrige leger van dartien a 14 weken en alsoo door verval van levenskrachten op den 22 8ber³⁵³ 1733 synde donderdag morgen omtrent vyf uijr door een sagte dood en soo wij hoopen een salige dood uyt dese bedroefde wereld in syn eeuwige heerlykheit over te bringen, hebben het van ons pligt geagt hier af door desen aan Ued: kennisse te geven, niet twyffelende of Ued: sult in dit ons ~~smartelijke~~ verlies een Christelijke mededeel nemen, biddende wijders den Alderhoogste dat hij Ued: in sijn Goddelyke bescherminge gelieve te nemen en lange voor diergelijke toevallen wil bewaren. Blijve hiermede,
Mijn Heer en Neef, Juffr: en Nigt,
Ued: D:W:D: en Neef
R. Bruining
Damwoude, den 22 8ber³⁵⁴ 1733.

IVc. Cornelis Vermees, geb. [Holwerd] 23 april 1660,³⁵⁵ ged. Holwerd 27 april 1660, apotheker te Purmerend (1682, 1710), oud-schepen van Purmerend (1709), overl. Purmerend 12 mei 1728 (68 jaar en 9 dagen),³⁵⁶ tr. Purmerend 27 sept. 1682 met Trijntje Jans Heers, geb. [Purmerend] 31 aug. 1662, overl. Purmerend 26 dec. 1733 (71 jaar, 3 maanden en 26 dagen), dochter van Jan Dircksz Heers en Grietje Pieters Altena.

Op woensdag 2 sept. 1682, 's avonds om half elf, verschijnen voor Willem Baerts, openbaar notaris binnen de stad Purmerend en getuigen sieur Cornelis Vermees, jongman, apotheker in genoemde stad, aanstaande bruidegom, geassisteerd door Annetje Hachtingius, zijn moeder, en sieur Hermannus Hagtingius, zijn oom, beiden

wonende te Dokkum in Friesland, aan de ene kant, en de eerbare Trijntje Jans Heerts, jongedochter, wonende in genoemde stad Purmerend, aanstaande bruid, geassisteerd door Grietje Pieters Altenae, haar moeder, en Melis Pietersz Altenae, haar oom, beide eveneens wonende in genoemde stad, aan de andere kant. Zij maken huwelijkse voorwaarden. Hun inbreng wordt in afzonderlijke staten beschreven.³⁵⁷ Gedaan binnen de stad Purmerend ten huize van de aanstaande bruid in de Breedestraat.³⁵⁸

Uit zijn financiële aantekeningen blijkt dat hij ca. 1710 300 gulden van zijn moeder leent en dat hij ca. 1709 van een 'moey' 1/8 deel erft in een 'plaats' bij Ternaard in Friesland. In 1726 wordt de 'plaats genaamd Sapma tot Ternaart' verkocht, enige jaren later een kooi bij Holwerd en een stuk land bij Hantumhuizen, die voor een deel bezit waren van Cornelis.³⁵⁹

Op 23 sept. 1709 testeren de heer Cornelis Vermees, oud-schepen der stad, en de eerbare Trijntje Jans Heerts, echtelieden, in hun woonhuis in de Breedestraat binnen de stad Purmerend, hij gezond en zij ziek te bed liggend. Zij stellen eerdere testamenten en hun huwelijkse voorwaarden uit 1682 buiten werking en prelegateren aan hun zoon Jan alle gedrukte boeken, als compensatie van de kleding en andere zaken, die dochter Grietje 'tot haar lijfs behoefte, en vercieringe' al heeft gehad. Zouden zij tijdens de minderjarigheid van zoon Jan komen te overlijden, dan prelegateren zij zoveel als voor opvoeding, onderhoud en onderwijs in een eerlijk beroep tot zijn mondige jaren of huwelijkse staat nodig zal zijn. Vervolgens stellen zij hun twee kinderen tot universele erfgenamen, ieder voor de helft. De langstlevende zal diens leven lang of tot hertrouwen het vruchtgebruik van de ongedeelde boedel behouden. Bij huwelijk zullen zij ieder 1500 gulden ontvangen.³⁶⁰

Op 23 dec. 1722 schrijven Cornelis Vermees en Trijntje Jans Heers een codicil omdat 'God ons onwaardige door sijn onbegrijpelijke voorsienigheijt ende ondoordenckelijke genade langer in dit leven heeft gespaart, als wij ons selven hadden voorgesteld', waardoor de situatie die in 1709 bestond inmiddels is veranderd. Zij wijzigen hun testament op een aantal punten. Het prelegaat van de boeken is al door het huwelijk van zoon Jan geëgaliseerd en ook de bepalingen over opvoeding en onderhoud vervallen door huwelijk en meerderjarigheid. Beide kinderen krijgen na hun overlijden ieder de helft. De langstlevende behoudt het vruchtgebruik. De kinderen hebben bij hun

352 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115. Gesloten met twee sluitzegels in zwarte lak met een ovaal wapenschild: doorsneden; I twee zesbladige bloemen, naast elkaar; II een liggende gezichtsmaansikkel. Het schild gedekt met een kroon van 8 parels. Dit wapen komt overeen met de manshelft van het wapen Bruining (Leeuwarden, V.S.) in Rietstaps *Armorial Général*.

353 'ber' in superscript.

354 'ber' in superscript.

355 Zie Bijlage A. Daar stond eerst 3 mei, maar later is daar 23 april boven geschreven. Gezien zijn doopdatum lijkt me 23 april juist.

356 Van die leeftijd uitgaande, is hij geboren op 3 mei, wat correspondeert met de eerste aantekening in de stamboom: Bijlage A.

357 Daaruit blijkt dat hij 500 gulden inbrengt en zij de helft in goederen, die zij gemeenschappelijk bezit met haar broer Dirk Jan Heerts.

358 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115.

359 Zijn familieaantekeningen, afkomstig uit dezelfde familie, zijn nog in particulier bezit en gepubliceerd: Wuisman, 67-69. Het is wel opvallend dat auteur het overlijden van zijn eigen moeder niet vermeldt en die van zijn schoonmoeder en schoonzoon wel.

360 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115.

huwelijk al hun uitzet, zowel in geld, zilver, goud, linnen als wol ontvangen.³⁶¹

Op 18 jan. 1734 komen ten huize van moeder Trijntje Jans Heerts, weduwe van Cornelis Vermees, op de Hogestraat, Claas Rol, oud-burgemeester, als in huwelijk hebbende Grietje Vermees, voor zichzelf, en Jan Vermees, eveneens oud-burgemeester, voor zichzelf, samen.

Zij verdelen de goederen van hun ouders. Beiden verdelen het kasgeld en de losrentebrieven, waarvan elk 3631-18-8 ontvangt. Verder delen zij het potgeld, goud- en zilverwerk, linnen en wol, koper en tin, het porselein etc. In gemeenschappelijk bezit blijven een huis en erf op de Hogestraat, een huis en erf op de Breestraat (aan het kerkhof), een stuk land in de Beemster bij de Rijk, twee stukken land in de Zuidenpolder, een tuin bij het kerkhof, obligaties ter waarde van een kleine 3000 gulden, waarvan een ten laste van Jacobus Revius, predikant te Anjum in Friesland, groot 231 gulden, en drie graven in de kerk der stad Purmerend.³⁶²

Uit dit huwelijk bekend:³⁶³

1. Pieter Vermees, geb. Purmerend 4 febr. 1684, ged. op 6 febr., genoemd naar de grootvader van vaderskant, overl. aldaar 18 maart 1684.
2. Grietje Vermees, geb. Purmerend 19 april 1686, ged. 21 april, genoemd naar de grootmoeder van moederskant, tr. Purmerend 22 dec. 1709 met Jacob Spoor, overl. 8 maart 1720; tr. (2) met Claas Rol, burgemeester der stad Purmerend (1721), zoon van Dirk Rol, in leven burgemeester der stad Purmerend, en Annetje Cos.³⁶⁴

361 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115, gehecht in het testament van 1709. Het codicil is getekend door C. Vermees en Trijntje Jans Heers en na voorlezing en goedkeuring ook door hun kinderen, 5 jan. 1723, w.g. Claas Rol, Grietje Vermees, Jan Vermees en Guurtje Rol.

362 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115, w.g. Claas Rol, Jan Vermees. Het stuk is met twee rode lakzegels gehecht aan een omslagvel, waardoor het wapen zowel van notaris G. Bilstijn te Utrecht uit 1761 als van een van beide erfgenamen kan zijn: wapen: gedeeld; I een dwarsbalk, vergezeld boven van een roos en beneden van een kelk; II een uitkomende Friese adelaar. Helm. Dekkleden. Helmtteken: de roos uit het wapen. Deze omschrijving past niet bij de bekende wapens Vermees, Rol en Bilstein.

363 Dopen Purmerend.

364 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115, 20 juni 1721: scheiding en deling van de boedel en nagelaten goederen van het echtpaar Rol-Cos door Klaes Rol, burgemeester van Purmerend, Aaltje Rol, weduwe van Adriaen d'Jongh te Purmerend, Joris Spruijt te Opmeer als man van Marijtje Rol, Guertje Rol, meerderjarige dochter, en Gerrit Rol, ijkmeester der stad Purmerend. Tot de boedel behoort de helft van twee huizen met erven op de Bierkeij binnen Purmerend, naast elkaar, met de houttuin, loodsen, houtzagersmolen staande buiten de Purmerpoort, etc., met een totale waarde van 25.214-14-4. Onverdeeld blijven een huis en ca. 30 morgen land in de wijde Wormer, een deel van de boekschulden en de inventaris van de goederen in de boedel van hun grootvader Gerrit Cos en de graven in de kerken van Purmerend en Oosthuizen.

3. Pierius Vermees, geb. Purmerend 29 sept. 1688, ged. 30 sept., genoemd naar overgrootvader Vermees, overl. aldaar 3 dec. 1688.
4. Annetje Vermees, geb. Purmerend 16 okt. 1689, ged. 18 okt. (Annitje), genoemd naar de grootmoeder van vaderskant (Annetje Hachtingius), overl. aldaar 27 sept. 1691.
5. Annetje Vermees, geb. Purmerend 2 nov. 1692, ged. 2 nov. (Annitje), genoemd naar de grootmoeder van vaderskant (Annetje Hachtingius), overl. aldaar 23 april 1693.
6. Annetje Vermees, geb. Purmerend 16 sept. 1694, ged. 19 sept., genoemd naar de grootmoeder van vaderskant (Annetje Hachtingius), overl. aldaar 19 nov. 1694.
7. Jan Vermees,³⁶⁵ geb. Purmerend 25 aug. 1697, ged. 25 aug., genoemd naar de grootvader van moederskant, oud-burgemeester van Purmerend (1734), verkoopt op 9 dec. 1754 aan Johannis Mercator een apothekerswinkel met toebehoren te Purmerend voor 500 gulden met ingang van 1 jan. 1755,³⁶⁶ testeert binnen Purmerend op 7 juni 1755,³⁶⁷ overl. tussen 3 jan. 1759 en 13 maart 1760,³⁶⁸ tr.

365 Bronzen of koperen penning, doorsnee 5 cm., met aan een zijde een man in pij met in zijn rechterhand een staf met aesculaap en randschrift (onder voorbehoud) ADEST – MX?X?US – A?P?S – AUXIMATOR. Keerzijde: op een console het gekroonde wapen van Amsterdam, geflankeerd door twee hoorns des overvloeds. Op de console: Jan Vermees, 1724. Randschrift: ORTI – MED – AMSTEL – LIBER – INGRESSUS. Deze penning werd in 1980 aangeboden aan een NGV-lid dat kon bewijzen van deze Jan af te stammen: *Gens Nostra* 35 (1980) 162. Deze omschrijving doet me denken aan een geelbronzen gegoten toegangspenning voor de stedelijke Hortus Medicus, met opschriften (1) MAXIMUS.AEGRIS.AUXILIATOR.ADEST [met Aesculapius met slangstaf in de hand; achter hem een gebouw en links en rechts potten met planten]; (2) HORTI MED.AMSTEL.LIBER.INGRESSUS [met het gekroonde wapen van Amsterdam, geplaatst op postament tussen twee horens van overvloed, lauriertakken en slang; op postament gegraveerd] *H. Hoefhamer*, 1812 [cursief op origineel], doorsnede 4,9 cm. 1 stuk: RHCe, Collectie familiepapieren Spoor, inv.nr. 708.

366 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115.

367 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115. Hij benoemt tot zijn enige erfgenaam zijn dochter juffrouw Annetje Vermees, huisvrouw van de heer A. Hordijk.

368 RHCe, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115. In een kwitantie van 4-13 maart 1760, waarbij een begunstigde een legaat ontvangt, wordt gerefereerd aan diens testament van 7 juni 1755 en annexen daaraan van 3 jan. 1759 van Jan Vermees, de laatste opgemaakt te Rotterdam (vermoedelijk ten huize van zijn dochter).

Purmerend 29 juni 1721³⁶⁹ met Guertje Rol, dochter van Dirk Rol, in leven burgemeester der stad Purmerend, en Annetje Cos.

IVd. Regnerus Tobias (Rengenerus Tobyas Rengenerus)³⁷⁰ Hachtingius, ged. Leeuwarden 8 nov. 1665, student theologie [Groningen], arriveert met kerkelijke attestatie van Groningen per 24 aug. 1688 te Blija (waar zijn broer dan predikant is),³⁷¹ en vertrekt met attestatie vandaar per 8 febr. 1690 naar Franeker, ingeschreven als student aldaar (1689), arriveert met attestatie van Franeker per 19 nov. 1690 te Leeuwarden, predikant te Paesens (1692-1706),³⁷² wordt op 4 juli 1701 eenmalig officieel de toegang tot het avondmaal ontzegd vanwege verregaande dronkenschap,³⁷³ overl. sept. 1706, tr. kort vóór 1697 met Grietje (Grytie) Doytses, arriveert met kerkelijke attestatie per 17 aug. 1708 van Paesens te Stavoren, als Grietje Hagting doopheffer te Stavoren op 21 juni 1716, eigenaar-bewoner van huis 159 aldaar (1735, Dos. Hagtingius weduwe).³⁷⁴

Opvallend is dat de belijdenissen van hun drie kinderen niet plaatsvinden op 18/19-jarige leeftijd, maar pas veel later, rond hun dertigste levensjaar.

In 1697 bekennen ds. Regnerus Tobias Hachtingius, predikant te Paesens, en Grytie Doytses 100 gulden schuldig te zijn aan Jan Doeklis [Adema], executeur van Oostdongeradeel.³⁷⁵

In 1700 lenen Regnerus Tobias Hagtingius, predikant te Paesens, en Grytie Doytses 150 gulden van Jouke Cornelis, huisman, en Lysbetie Meints te Nijkerk.³⁷⁶

369 RHCE, Rechterlijk archief Vessem c.a., inv.nr. 115, huwelijksvoorwaarden te Purmerend ten huize van de bruid, 10 juni 1721: de edele Jan Cornelisz. Vermees, minderjarig en onbestorven jongman, vergezeld van zijn vader, de heer Cornelis Vermees, en zijn moeder, juffrouw Trijntje Jans Heers, en de eerbare Guerte Dirks Rol, meerderjarige en onbestorven dochter en voor zover nodig vergezeld van haar broer, de heer Klaas Rol, oud-burgemeester en raad der stad Purmerend, allen woonachtig binnen de stad Purmerend. Bij kinderloos overlijden krijgt de langstlevende een dotatie van 600 gulden. Een kwitantie voor de betaling van 30 gulden voor het middel op het trouwen, 12 juni 1721, bevindt zich ook in genoemd dossier.

370 Op de website van het HCL vinden we als kind Rengenerus Tobyas met als vader Tobyas Rengenerus.

371 'Den 24 Aug: [1688] Is tot dese gemeente met attestatie van Groningen overgekomen Regnerus Tobias Hachtingius. s.s. theol: studiosus. wedero(m) nae Franeker': Tresoar, collectie DTBL.

372 Romein 1886, 558; Predikantenlijst Friesland.

373 Alleboenders, 28 maart 2009.

374 Reëelcohier Staveren, 1735: <http://www.oudstaveren.nl/Financien%20en%20steun/1735-Huizen.pdf>

375 Tresoar OOD 145 56 verso.

376 Tresoar OOD 145 152.

Uit dit huwelijk bekend:

1. Tobias Hachtingius, geb. [Paesens] ca. 1700, volgt Va.
2. Doyte (Dooitje) Hagtingius, geb. [Paesens] ca. 1704, volgt Vb.
3. Kins (Kinsck) Hagtingius, geb. [Paesens] ca. 1706/7³⁷⁷, doet te Stavoren op 31 jan. 1737 belijdenis, tr., dan van Stavoren, te Stavoren 6 sept. 1733 met Meyne Greelds, ged. Stavoren 26 aug. 1707, bij huwelijk van Stavoren, timmermansknecht (1749), begr. Stavoren 8 okt. 1765, zoon van Greolt Abes [Meinema] en Jelte Anskes.

Uit dit huwelijk bekend:

- a. Greeld Meyne Greelds, ged. Stavoren 17 nov. 1734, tr. Stavoren 9 mei 1762 met Simke Piers Hempenius, ged. Stavoren 30 april 1741, dochter van Pier Hempenius en Eelk Thomas Oudewagen.

Va. Tobias Regnerus Hachtingius (Hagtingius), geb. [Paesens] ca. 1700, van Paesens in Friesland,³⁷⁸ doet te Molkwerum op 16 febr. 1730 belijdenis, wordt op 4 febr. 1731 te Medemblik als lidmaat aangenomen, met attestatie van Molkwerum (Friesland),³⁷⁹ huisschilder, tr., als jongman van Molkwerum (met attestatie vandaar naar Medemblik van 4 febr., ondertr. aldaar 10 febr.) 1731 met Maartje Feijtes, ged. Medemblik 19 juni 1712, trouwt als jongedochter van Medemblik, dochter van Feijte Sickes en Geesje Isebrants Blankers.³⁸⁰

Uit dit huwelijk bekend:

1. Katharina Hachtingius, ged. Medemblik 31 aug. 1732 (getuige Loutje Meijnderts), overl. vóór 18 april 1745 (zie kind 5).
2. Regnerus Hachtingius, ged. Medemblik 15 dec. 1737, overl. vóór 4 nov. 1742 (zie kind 4).
3. Feijte Hachtingius, ged. Medemblik 1 nov. 1739 (getuige Niesje Dirxs).
4. Regnerus Hagtingius, ged. te Medemblik op 4 nov. 1742 (getuige Loutje Meijnderts), overl. Medemblik 24 dec. 1790, tr. Medemblik 21 dec. 1765 met Jannetje Alewijns Nel, begr. Medemblik 7 jan. 1784. Hieruit nageslacht.
5. Catharina Hachtingius, ged. Medemblik 18 april 1745 (getuige Loutje Meijnderts).

377 Mogelijk postuum.

378 Op de ondertrouwakte van zijn zoon Regnerus Tobias met Grietje Hendriks staat dat Tobias Regnerus afkomstig is van Paesens (Vriesland).

379 Het trouwregister van de hervormde gemeente Molkwerum vermeldt: attestatie afgegeven 4 febr. 1731.

380 <http://dir.groups.yahoo.com/group/Friesland-genealogy/message/53972>

Vb. Doyte (Dooitje, Doytie) Hagtingius, geb. [Paesens] ca. 1704, doet te Stavoren op 27 jan. 1734 belijdenis, eigenaar-bewoner van huis 41 aldaar (1735³⁸¹, 1765³⁸²), 'enigsints gegoedigt' aldaar (1749),³⁸³ burgemeester³⁸⁴ (1738, 1739, 1743, 1750, 1753, 1782³⁸⁵) en ouderling aldaar, vanaf 1747 hebben hij en zijn vrouw enkele keren aanvaringen met de kerkenraad, begr., als oud-burgemeester, Stavoren 30 juli 1785, tr., dan van Stavoren, te Stavoren 8 aug. 1734 met Pyttertje Symonsdr de Boer, ged. Wervershoof 28 okt. 1708, bij huwelijk van Enkhuizen, overl. Stavoren 15 okt 1781 (ontvangen 8-0-0 wegens beluiden), dochter van Sijmon Semiensz de Boer en Neeltien Jansdr.³⁸⁶

Uit dit huwelijk bekend:

1. Regnerus Doytze Hagtingius, ged. Stavoren 19 mei 1735.
2. Neeltjen Hagtingius, ged. Stavoren 8 sept. 1737, overl. Stavoren 27 okt. 1738 (kind van Agtinies, burgemeester, ontvangen 2-9-0 wegens beluiden).
3. Neeltjen Hagtingius, ged. Stavoren 22 nov. 1739.
4. Sijmon Hagtingius, ged. Stavoren 26 maart 1741.

-
- 381 Reëelcohier Stavoren, 1735: <http://www.oudstaveren.nl/Financien%20en%20steun/1735-Huizen.pdf>
- 382 Reëelcohier Stavoren, 1765: <http://members.multimania.nl/oudstaveren2010/Financi%EBn%20en%20steun/Toegang%2070-01-126%20Reelkohier%201765.pdf> (Bmr. D. Hachtingius).
- 383 Stavoren, Quotisatiekohier, 1749: <http://www.oudstaveren.nl/Bewoners/Quotisatie%20Stavoren%201748.pdf> (Dooitje Hachtingius, wijk NW, fol. 8).
- 384 De site <http://www.oudstaveren.nl/Bestuur%20en%20rechtspraak/Toegang%2070-01-50%20Burgemeestersbenoemingen.pdf> geeft de burgemeestersbenoemingen door de stadhouder (toegang 70-01, inv.nr. 50). Hier vinden we de volgende akten (de benoemingen zelf gaan in op 1 januari daarop): Dooitje Hachtingius 29 dec. 1735, Pieter Oudewagen i.p.v. de overleden Dooitje Hachtingius 20 febr. 1736, Dooitje Hachtingius 29 dec. 1748, 25 dec. 1753, Dooitje Hachtingius 27 dec. 1759, Dooitje Hachtingius 28 dec. 1764. De site 'Burgemeesters en andere bestuurders van Stavoren (en Sloten)' geeft – op basis van Faber 2005 – Doytie Hachtingius voor de jaren 1734-1785 in Stavoren, en noemt diens overlijden in 1735 niet: <http://home.wanadoo.nl/m.bourgonjen/Stavoren/SamFaber.htm>. Ook in de *Nederlandsche Jaerboeken inhoudende een Verhael van de Merkwaaardigste geschiedenissen, die voorgevallen zyn binnen den omtrek der Vereenigde Provincien, sedert het begin des jaers MDCCXLVII*. Deel 14 (Amsterdam, 1860), 285 (Verandering onder de Hooge en Lage Amtenaers, enz.) geeft op Maert 1760 in Stavoren als burgemeester Dooitje Hachtingius; Deel 19 (Amsterdam, 1765), 131, op February 1765 in Stavoren als burgemeester Doytze Hachtingius.
- 385 *Leeuwarder Woensdagse Courant*, no. 1337, 18 dec. 1782 (Nominatien / Stavoren / De Old Burgemeester D. Hagtingius): http://resources3.kb.nl/010575000/pdf/DDD_010576285.pdf
- 386 <http://groups.yahoo.com/group/Friesland-genealogy/message/54018>

5. Fredrik Hagtingius, ged. Stavoren 13 okt. 1748, overl. Stavoren 14 dec. 1750 (kind van Agtinus, burgemeester), overl. Stavoren 28 mei 1753 (de zoon van Hachtingius, ontvangen 2-9-0 wegens beluiden).

Bronnen

In verband met de uitgebreidheid van de aangehaalde bronnen via het internet, is getracht de noten qua omvang te beperken door vermelding van auteurs en/of trefwoorden.

- Acta 1596: Acta des synodi te Harlingen, gehouden anno XV^c ses ende tnegentich ende begonnen den XI^{en} Maij: <http://www.kerkrecht.nl/data/onderdelen/6530/PS%20Harlingen,%2011-13%20Mei%201596.pdf>
- Acta 1598: Acta sijnnodi gehouden binnen Dockum, den 24 Maij anno 1597 begonnen ende den 27 geeindicht: <http://www.kerkrecht.nl/data/onderdelen/6531/PS%20Dokkum,%2024-27%20Mei%201597.pdf>
- Acta 1606: Acta synodi Sylvanae gehouden anno 1606 ende begonnen den 17en Junij: www.kerkrecht.nl/data/onderdelen/6540/PS%20Joure,%2017-19%20Juni%201606.pdf
- Acta 1608: Acta synodi Bolswardiana, begonnen den 24 Maij anno 1608: <http://www.kerkrecht.nl/data/onderdelen/6542/PS%20Bolsward,%2024-25%20Mei%201608.pdf>
- Acta 1609: Acta synodi Franequerana, begonnen den 13 Junij 1609: <http://www.kerkrecht.nl/data/onderdelen/6542/PS%20Bolsward,%2024-25%20Mei%201608.pdf>
- Adami 1730: Cornelius Adami, *Naamlyste der predikanten in de provincie van stad Groningen en ommelanden ...* (Groningen).
- Alleboenders: <http://alleboenders.blogspot.com/2009/03/johannes-regnerus-hachtingius-professor.html>
- Antinomias 2008: Antinomias, *Reformatorisch Dagblad*, 5 september 2008: <http://www.refdag.nl/artikel/1359212/Antinomias.html>
- Archieven 2002: A.P. van Nienes, *Archieven van de Friese stadhouders* (Hilversum).
- Bauer: Alexandra Nina Bauer, *Jan Mijntens (1613/4-1670). Leben und Werk* (Petersberg, 2006).
- Beroepen: Beroepen en namen in de Groot-Consentboeken Leeuwarden 1580-1680: <http://home.wanadoo.nl/m.bourgonjen/Beroepen/lijstgrcons.htm>
- Bergsma 1999: Wiebe Bergsma, *Tussen Gideonsbende en publieke kerk. Een studie over gereformeerd protestantisme in Friesland, 1580-1650* (Hilversum/Leeuwarden).

Bergsma 2005: Wiebe Bergsma, 'Bogermans voorbeeld? De bekeerde sociniaan Jacobus Lautenbach' *Doopsgezinde Bijdragen*, Nieuwe Reeks 30. Beschrijving van de hervormde gemeente Leeuwarden: <http://home.planet.nl/~palstoo4/vanderAA/Leeuwarden.html>

Brieven Saeckma: Brieven aan de curator van de universiteit van Franeker Johannes Saeckma (1572-1636): <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/BrvnSaeckma/brstekst.htm>

Brieven Saeckma 2: Deel II: Noten bij de brieven van de eerste 12 correspondenten: <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/BrvnSaeckma/brsnoten.htm#o>

Brouwers: Ype Brouwers, *Stamreeks Hachtingius*. Tresoar GEN Stamrigen IV, z.j.

Burgerboek Dokkum: Burgerboek Dokkum, Personen met Familienaam, periode 1574 – 1798: <http://www.angelfire.com/vt/sneuper/dokkumburgerboek.htm>, ook op de website www.tresoar.nl

Burmester: H.J. Burmester, 'Ostfriesen an der Universität Frankfurt/Oder [1508-1807], *Quellen und Forschungen zur ostfriesischen Familien- und Wappenkunde* 55 (2006), Heft 2, aangehaald in *Gens Nostra* 61 (2006) 671.

Caland: Fred. Caland, 'Ondertrouwacten van predikanten. Uit de 'trouwregisters' der groote kerk te 's-Gravenhage', *De Navorscher* 41 (1891).

Commissarissen-deciseurs: Archief van de Brabantse Commissarissen-Deciseurs, nr. 642: http://www.rijksarchief limburg.nl/processen/processen/p_BCD642.htm

De Bie en Loosjes 1919-1931: J.P. de Bie en J. Loosjes, *Biographisch woordenboek van protestantsche godgeleerden in Nederland ('s-Gravenhage)*.

De Jeu 2000: Annelies de Jeu, 't Spoor der dichters, *Netwerken en publicatiemogelijkheden van schrijvende vrouwen in de Republiek (1600-1750)* (Hilversum).

De Jong 2009: Klaas-Willem de Jong, 'Revis in Friesland', *Sneuper* nr. 91 (maart), 5-21.

De Wal 1865: J. de Wal, 'Nederlanders, en personen, die later met Nederland in betrekking stonden, studenten te Heidelberg en te Genève, sedert het begin der kerkhervorming', *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde*.

De Wal 1886: J. de Wal, 'Nederlanders, Studenten te Heidelberg', *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde*.

De Walle 2007: Hessel de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen. Opschriften uit Friesland, 1280-1811* (Franeker).

Dibbets 2007: G.R.W. Dibbets, *Joannes Vollenhove (1631-1708) dominee-dichter* (Hilversum).

Dopen Purmerend: <http://www.ooijevaar.dds.nl/bronbew/indxdpprnrnd.xls>

E. 1858: R.E., 'Huwelijken van bekende mannen of hunne bloedverwanten in en omstreeks de XVIIde eeuw te Amsterdam aangeteekend', *De Navorscher* 8 (1858).

Ekkart 1977: R.E.O. Ekkart, *Franeker professoren portretten. Iconografie van de professoren aan de Academie en het Rijksatheneum te Franeker, 1585-1843* (Franeker).

Engels 2005: M.H.H. Engels, Franeker professoren en schoolmeesters, november 2005: <http://home.wanadoo.nl/m.bourgonjen/FranAcLS/profsenmrs.htm>

Engelsma: Jacobus Engelsma, *Volglyst van predikanten, wie, waar, wanneer zedert de gelukkige Hervorminge onder de Classis van de Zevenwouden in dienst geweest zijn* (Leeuwarden, 1763): Google.books.

Faber 2005: Sam Faber, "Bij gebrek aan bekwaam mannen". *Regenten in het Noorden. Een comparatief onderzoek naar de toegankelijkheid van de stadsbesturen van Appingedam, Sloten en Stavoren (1700-1750)* (Groningen).

Fontein Tuinhout 1888, F. Fontein Tuinhout, 'Inventaris van het Rechterlijk archief der stad Leeuwarden', Bijlage 1, *Huwelijksboeken, Algemeen Nederlandsch Familieblad* V.

Grietenijsecretarissen: Grietenijsecretarissen vóór 1800, Westdongeradeel: <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/GrieSect/NmlSecr.htm>

Groenhuis 1977: G. Groenhuis, *De predikanten. De sociale positie van de gereformeerde predikanten in de Republiek der Verenigde Nederlanden voor ± 1700*. *Historische Studies* 33 (proefschrift Utrecht, Groningen).

Harkenroth 1726: Eilardus Folcardus Harkenroth, *Geschiedenissen behoorende tot de Moeder-kerke in Emden en Oost-Friesland*. I Boek, Behelzende een Naamlijst der leeraars, die de Verbeeterde Belijdenisse der Genaden-Leere in de Dorpen van 't Emder Amt en de Heerlijkheid Risum verkondigd hebben (Harlingen).

HCL: Historisch Centrum Leeuwarden: <http://www.historischcentrumleeuwarden.nl>

Huussen 2003: A.H. Huussen, *Onderwijs en onderzoek. Studie en wetenschap aan de academie van Groningen in de 17^e en 18^e eeuw* (Groningen/Hilversum).

Huwelijken Dokkum: Index op huwelijken in Dokkum 1605-1660: <http://www.angelfire.com/vt/sneuper/dokkumhuw.htm>

Huwelijken Zevenbergen: via de site van het regionaal archief West-Brabant: http://d-compu.dyndns.org/GenBook/Overige%20Links/zevenbergen_otr_1661.htm

Kammen 1958: Chr. van Kammen, *Index op Memoryboek van de vrouwens - Catharina Geertruida Schrader, het notitieboek van een friese vroedvrouw van 1693 - 1745*, stencil aanwezig op het Streekarchivariaat te Dokkum.

Kingma 2005: 'Kingma state aan de waddenkust', familieblad *De Kinkhoorn* 6.

Klaas Jansen: Genealogische database Klaas Jansen: <http://www.genealogieonline.nl/database-jansen/I326964.php>

Kohier 1703: Kohier personele goedschatting van de 100ste penning, 1703 (bron: Streekarchief Noordoost Friesland, *Inventaris Archief Dokkum*, nr. 400): <http://www.angelfire.com/vt/sneuper/100stepenning1703.htm>

Kruimel 1969: H.L. Kruimel, 'Het Fries-Gronings geslacht van Buttingha en zijn verwanten', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* 23.

Kwartierstaat Zuiderent-Van Wijgerden: <http://www.zuiderent.ch/kwst/gen12c.htm>

Meijer 1972: Th.J. Meijer, *Album promotorum Academiae Franekerensis (1591-1811)* (Franeker)

Mensonides 1952: H.M. Mensonides, *Grafschriften en andere genealogische en heraldieke merkwaardigheden in en om de kerken tussen Flie en Lauwers*. III (Leeuwarden).

Naamlijst burgemeesters: Naamlijst van burgemeesters [Dokkum] tot 1795: <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/DokkumObreen/burgemeesters.htm>

Naamlijst gedeputeerde staten: Naamlijst Gedeputeerde Staten van Friesland 1577-1795: <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/GS/GSnaaml.htm#I>

Naamlijst notarissen: Naamlijst van notarissen in Friesland 1606-1850: http://home.wanadoo.nl/mpaginae/Notarissen/1606_36.htm

Namen en jaartallen: Namen en jaartallen op grafzerken in de grote kerk te Dokkum: <http://home.wanadoo.nl/m.bourgonjen/Dokkum/namenenjaren.htm>

NNBW: P.C. Molhuysen en P.J. Blok (red.), *Nieuw Nederlandsch biographisch woordenboek*. 10 delen (Leiden, 1911-1937).

Nominaties 1792, 24: *Nominaties en beroepingen van gereformeerde predikanten in de gemeente te Amsterdam beginnende met de reformatie A(nn) o 1578 en vervolgens* (Amsterdam).

Paquot 1767: Jean Noël Paquot, *Memoires pour servir à l'histoire littéraire des dix-sept provinces des Pays-Bas, de la principauté de Liège, et de quelques contrées voisines*. Tome X (Louvain).

Parenteel van Tobias Regnerus Hachtingius: <http://members.chello.nl/j.julio/Genealogie/Parenteel%20Tobias%20Regnerus%20Hachtingius.htm>. Zie ook: <http://members.chello.nl/j.julio/Genealogie/Kw.Staat%20C.Hagtingius.htm>

Predikantenlijst Friesland: http://www.prolectori.nl/predikantenlijst_friesland.aspx

Predikantenlijst Stavoren: Predikantenlijst Hervormde gemeente Stavoren: <http://www.dominees.nl/search.php?srt=g&id=13208>

Protestantse gemeente Garijp: <http://www.pkngaryp.nl/?nav=ontwikkeling&id=22>

Romein 1886: T.A. Romein, *Naamlijst der predikanten, sedert de Hervorming tot nu toe, in de Hervormde gemeenten van Friesland* (Leeuwarden).

Roukema: Roelof Roukema, *Naamlijst chirurgijns Leeuwarden 1550-1800*: <http://home.wanadoo.nl/m.bourgonjen/Chirurgijns/Roukema.htm>

R.v.d.K: M.A.v.R.v.D.K., 'Lijst van predikanten te 's-Gravenhage sedert de Reformatie tot 1758', *De Navorscher* 60 (1911).

Sannes 1949: H. Sannes, 'De schoolmeesters van Franeker in de loop der tijden. I. De Latijnsche school', *It Beaken* XI, 203-232.

Siemelink 1903: T.H. Siemelink, *Geschiedenis van de stad Workum. Van de Hervorming tot den Patriottentijd* (Workum).

Sygersma & Menaldum: R. Sygersma et S. Menaldum, *Carmina nuptialia in honorem ... Ioannis Hachtingii ... sponsi et ... Annae Conincks sponsae* (Franekerae, Uldericus Balck, 1624), 6 p.

Spanninga: Hotso Spanninga, *De blauwe wezen van Leeuwarden. Geschiedenis van het Nieuwe Stadsweeshuis* (Leeuwarden, 1988).

Stamboom Selijns: <http://freepages.genealogy.rootsweb.ancestry.com/~rclarke/page3/selijns.htm>

Stamboom Van der Hall: <http://www.van-hal.net/Stambomen/vanderhal/pafg31.htm>

Stamboom Van Holland: <http://www.vholland.nl/stamboom/dat37.htm#53>

Strubbe & Voet 1960: E.I. Strubbe & L. Voet, *De chronologie van de Middeleeuwen en de moderne tijden in de Nederlanden* (Antwerpen/Amsterdam).

Tegnejus 1651: Tobias Tegnejus, *Predicatie te samen ghestelt ter occasie van den H. Doop, bedient aan de eerst-geborenen sone van [...] Prins Wilhelm onsterflijcker gedachtenisse ende gedaen in 's Graven-hage in de Grootte kercke op den 15 January 1651* ('s Gravenhage).

Terluin 1993: J.C. Terluin et al., 'Borgerlijke wapens van Gerrit Hesman', *Genealogysk Jierboekje* (fan it Genealogysk Wurkferbân).

Tresoar: Fries Historisch en Letterkundig Centrum: <http://www.tresoar.nl>

Trouwboek Bredevoort: Gereformeerd trouwboek Bredevoort, 1682-1735: www.genealogiedomein.nl/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=1410

Van der Aa: plaatsbeschrijvingen: <http://www.tresoar.nl/vanderaa/index.php?sub=Barradeel>

Van der Aa 1852-1878: A.J. van der Aa, *Biographisch woordenboek der Nederlanden* (Haarlem).³⁸⁷

Van Haersma Buma, Bernhard, *De Grote of Jacobijnerkerk en de Friese Nassaus* (Leeuwarden, 2005)

Vaste predikanten in de St. Catharinakerk te Zevenbergen sinds 1610: <http://www.stcatharinakerk.nl/voorgang/>

Verhel 1664: Arnoldus Verhel, *Lessus funebres in tristem obitum ...* (Franeker), genoemd in: Brieven Saeckma: <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/BrvnSaeckma/brstekst.htm>

Visser 1995: (ed. J. Visser en G.N. van der Plaat) *Gloria parendi. Dagboeken van Willem Frederik, stadhouder van Friesland, Groningen en Drenthe, 1643-1649, 1651-1654*. Nederlands Historisch Genootschap (Den Haag)

Visser 2004: Piet Visser, 'Socinianisme in de Nederlanden', themanummer Doopsgezinde Bijdragen, nieuwe reeks 30. Wikipedia, de vrije encyclopedie: <http://nl.wikipedia.org/Wuisman>: P.J.M. Wuisman, 'Notities uit 1682 en later over het gezin Vermees te Purmerend', *Gens Nostra* 44 (1989).

Wurdboek fan de Fryske taal: via <http://gtb.inl.nl/>

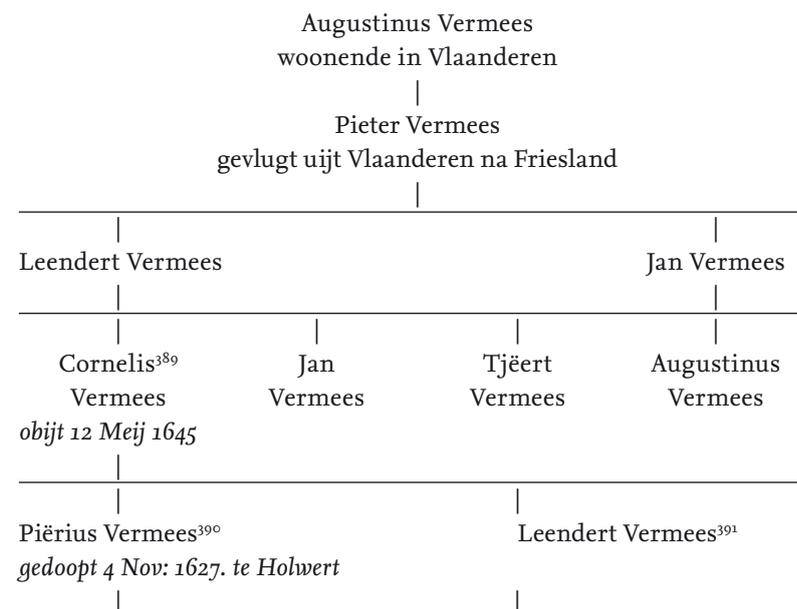
Zedler & Sommer 1908: Gottfried Zedler & Hans Sommer, *Die Matrikel der Hohen Schule und des Pädagogiums zu Herborn*. Veröffentlichungen der Historischen Kommission für Nassau 5 (Wiesbaden).

Zijlstra: H. Zijlstra, Testamenten, donatiebrieven e.d. aanwezig in Tresoar, Leeuwarden, vermeldingen van met name Noordoost-Friezen: http://64.233.183.104/search?q=cache:pvOj_X1eZvoJ:www.angelfire.com/vt/sneuper/testamenten1.xls+hachtingius&hl=nl&ct=clnk&cd=11&gl=nl+en+www.angelfire.com/vt/sneuper/testamenten1.xls

Zijlstra, Studenten: Samme Zijlstra, *Het geleerde Friesland, studenten ca. 1380-1650*: <http://files.mpaginae.webnode.com/200000728.../FrieseStudentenvoor1650.pdf>

Bijlage A - Stamboom Vermees

In 1697 tekende ene Bruijning een stamboom van de familie Vermees op een vel perkament van 27,5 bij 21,5 cm., dat gevouwen bewaard is gebleven. Hij signeerde die met 'Bruijning scripsit, Oudt 65 Jaren, 1697'.³⁸⁸ In de kop kalligrafeerde hij 'Geslagt van A: Vermees', waartussen hij een schildje plaatste met daarin de gegevens van de stamvader. De namen van zijn nakomelingen plaatste hij in dubbele cirkels en de onderlinge verwantschap werd middels dubbele lijnen aangegeven. Sommige namen zijn gekalligrafeerd, andere in schuinschrift en weer andere in blokletters.

388 RHCe, RA Vessem c.a., inv.nr. 115.

389 Cornelis Vermees trouwt te Dokkum op 21 dec. 1616 met Taetske Piersdochter. De website 'Grietenijsecretarissen vóór 1800' <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/GrieSecr/NmlSecr.htm> - noemt mr. Cornelis Leonhardi Vermees als secretaris van Westdongeradeel van 1622 tot 1645, maar laat hem trouwen met Jantien Wigbolts.

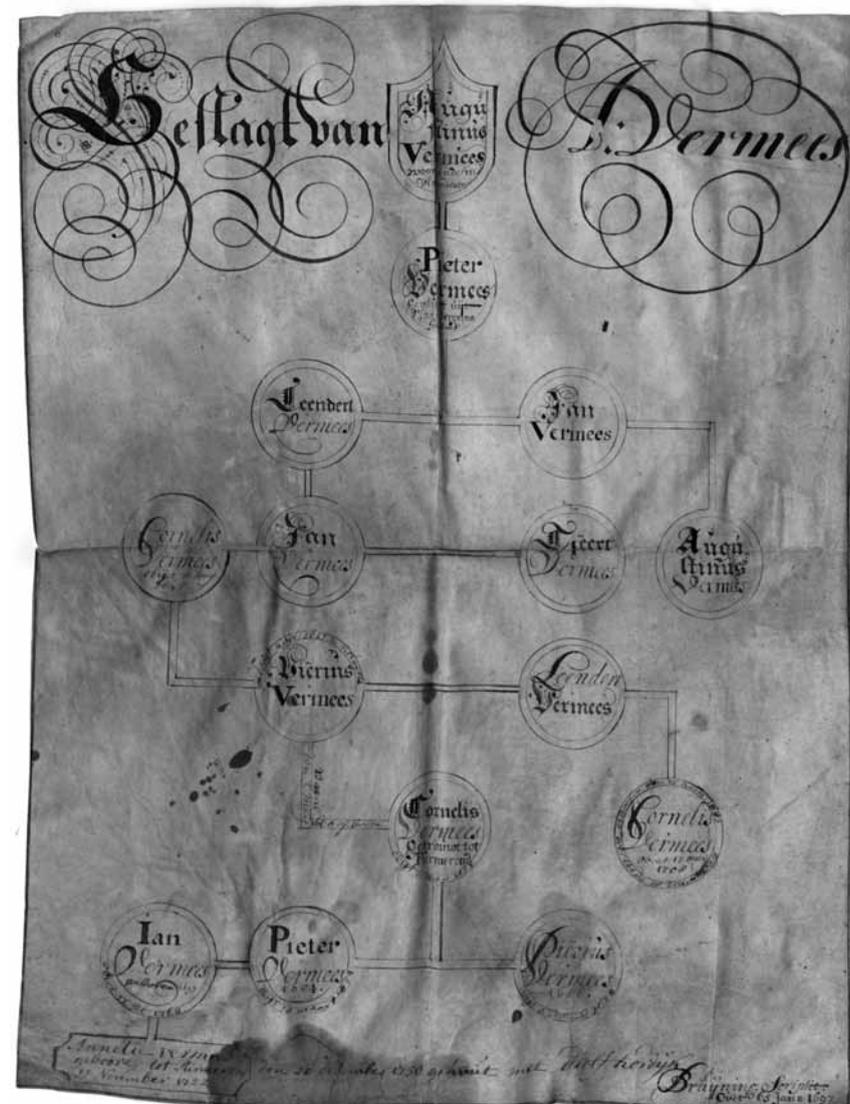
390 Pierius Vermees, van Dokkum, geb. Holwerd, doctor in de beide rechten, advocaat voor het Hof van Friesland, ondertr. Dokkum 25 mei 1650 met Antie Arnoldi Haegtingius, van Dokkum, geb. Tzummarum.

391 Dr. Leonardus Vermees, geb. Holwerd, wordt 30 aug. 1655 burger van Leeuwarden, advocaat bij het Hof van Friesland, pensionaris van Dokkum, overl. 29 april 1670 (36 jaar), tr. Goutum 20 mei 1660 Eva Bechius, ged. 13 oktober 1641, overl. 1 okt. 1680, dochter van dr. Petrus Bechius en Auckie Potter. Zij hadden tenminste vier kinderen: Grote of Jacobijner Kerk [Leeuwarden], Grafregister 1768-ca. 1800: <http://home.wanadoo.nl/m.bourgonjen/GroteKerk/grafregister.htm>

387 Het aantal delen varieert.

 Cornelis Vermees den 3 Meij [23 april ³⁹²] 1660 gebooren getrouwt tot Purmerend ³⁹³ obijt 12 mei 1728	 Cornelis Vermees gebooren den 15 aug: 1663 obiet 17 meij 1708 overleede tot Traconag ³⁹⁴	

 Ian Vermees geboren 1697 obiet 22 feb: 1760	 Pieter Vermees 1684. obijt 18 maart 1684	 Piërius Vermees 1688. obijt 1 decemb. 1688
 Annetie Vermees geboore tot Purmerend 11. November 1722 den 20 desember 1750 getrouwt met Adolf Hordijk		

Na de samenstelling van de stamboom heeft Bruijning nog een persoon toegevoegd, die in 1697 is geboren, maar qua locatie duidelijk buiten de oorspronkelijke opzet is geplaatst. Met een latere hand (hierboven in cursief) zijn daarna nog extra gegevens toegevoegd voor wat betreft geboorten, dopen of overlijdens en zijn de gegevens van een kind van de in 1697 geborene bijgetekend en geschreven.

Stamboom Vermees, 1697

- 392 Is buiten de lijnen boven '3 Meij' geschreven. Ged. Dokkum 27 april 1660, dus de geboorte op 23 april zal eerder juist zijn dan 3 mei.
- 393 Cornelis Vermees tr. Purmerend 27 sept. 1682 met Trijntje Jan Heer(t)s. Zij laten te Purmerend als kinderen dopen: Pieter (6 febr. 1684), Grietje (21 juni 1686), Pierius (30 sept. 1688), Annitje (18 okt. 1689), Annitje (2 nov. 1692), Annitje (19 sept. 1694) en Jan (25 aug. 1697).
- 394 In de naam is geknoeid. Mogelijk stond er Troo...bag of Croo...bag. Misschien moeten we denken aan Crombach, een deelgemeente van de Belgische gemeente St. Vith of Krombach, een gemeente in de Duitse deelstaat Thüringen. Degene die de naam noteerde, kende de naam duidelijk niet; vandaar het geknoei.

Bijlage B - Aantekeningen van Gerrit Kos, overl. 1719

Vel papier van 32,5 bij 21,5 cm., duidelijk uit een boek (familiebijbel) afkomstig. Aan twee zijden beschreven. Na de dood van Gerrit Kos, die de aantekeningen over 1654-1715 schreef, wordt de kroniek voortgezet door Claas Rol (1719-1721), maar de laatste aantekening is van de hand van Jan Vermees (1721).

[recto]

Gerrit Cornelis Kos en Guertje Symons benne in de kerck tot Purmerent getrou[t] In de kerck op den 8 Novemb. 1654.

Sijte Gerrits is geboren den 22 octob.³⁹⁵1655.

Annetje Gerrit is gebooren den 4 octob. 1656.³⁹⁶

Cornelis Gerrits is geboren 26 octob. 1658.

Trijntje Gerrits is gebooren den 15 Maert 1660.

Sijtje Gerrits is gebooren den 6 Maert 1662.

Marijtje Gerrits is gebooren den 26 octob. 1663.

Sijmon Gerrits is gebooren den 6 Septem. 1665 ende is gestorven den 21³⁹⁷ Januarij 1668.

Neeltje Gerrits is gestorven geboren den 27 april 1669, is gestorven den 15 Maeij³⁹⁸ 1669.

Annetje Frans is gestorven den 10 Maeij 1656.

Trijn Pieters is gestorven 11 Novemb. 1657.

Jacob Dircks Staet is gestorven den 18 Maeij 1658.

Aert Cornelis is gestorven den 29 Novemb. 1682.

Sijtje Gerrits is gestorven den 30 Maert 1692 ontrent tusken vier en vijf savonts, nae datse een weeck out was, in de kraem.

Guertje Sijmes is gestorven den 20 decemb. 1692 ontrent den 12 uure, tusken saterdagh en sondagh snaght 1692.

Cornelis Gerrit is gestorven saterdagh smorgens, ontrent te twee ure, den 8 Junij 1697.

395 'den 22 octob.' staat boven de regel geschreven.

396 Annetje Gerrit Cos tr. met Dirck Claess Rol, die te Purmerend als kinderen laten dopen: Grietje (4 aug. 1680), Claas (9 aug. 1682), Aly (1 jan. 1684), Symon (22 juli 1685), Symon (8 aug. 1686), Maertje (28 okt. 1687), Maritje (13 sept. 1689), Symon (12 sept. 1691), Guurtje (5 mei 1693), Gerrit (17 april 1695) en Cornelis (17 okt. 1697). Guertje tr. met Jan Vermees.

397 De 1 is dik over een ander cijfer geschreven.

398 Stond: Maert, waarvan 'ert' is overschreven door 'eij'.

[verso]

Harmanus van de Vijver³⁹⁹ is gestorven tusken den 23 en 24 april snacht ten twalif uren tusken⁴⁰⁰ woendagh en donderdagh 1704.

Dirck Claass Rol is gestorven saterdagh op den 2 Novemb. 1709, ontrent 9 ure.

Sijtje Claas Jagers is gestorven smiddagh ontrent half twalif ~~1714~~ den 5 Maert.

Tryntje Gerrit is gestorven op den 29 decemb. ontrent 8 ure 1715.

Den 9 April 1719 is Gerrit Cornelis Cos gestorven nademiddag ontrent half vier uren, out 85 Jaar 1 Maant en 13 daagen.

1720 Den 15 Novemb: savonts de klok 6 uren is Maritje Cos gestorven, out 57 jaren

1721 den 23 April maert⁴⁰¹ is Gerrit Rol met Johanna Pet in de Kerk tot Purmerend getrouwt voor domine Fincelaar.

1721 den 6 April ben ik Claas Rol met Grietje Vermees in de Kerk tot Purmerend getrouwt door domine Cornelis van den Boogaarde.

1721 den 29 junij ben ik Jan Vermees met Guertje Rol in de kerk tot Purmerend getrouwt door domine Cornelis van den Boogaarde.

Bijlage C - Aantekeningen door Jan Cornelisz. Vermees (1697-1760)

Vel papier van 41,5 bij 25,5 cm., duidelijk uit een boek (familiebijbel?) gescheurd. Alleen het grootste gedeelte van de bovenste helft is beschreven.

1693: den 5 Meij is Guertje Rol geboren, sijnde op een dingsdag smorgens omtrent vier uren, sijnde in de Markt.

1721: den 29 Junij is Guertje Rol met Jan Vermees in den huwelijken staat bevestigd door domine Cornelis van den Bogaerde.

1722: den 11 Novemb: is mijn vrouw verlost van haar eerste kint, sijnde een dogter en is donderdags avonts door dominee van Gent gedoopt met de naam van Annitje, na mijn vrouw^s moeder.

1728: den 12 Meij. is mijn vader Cornelis Vermees overleden, out sijnde 68 jaer en 9 dagen, sijnde op een woensdag.

1733 den 26 decemb: is mijn moeder Trijntje Jans Heerts⁴⁰² overleden, out sijnde 71 jaren, 3 maenden en 26 dagen, sijnde op een saterdagh morgen omtrent 4 uren.

399 'van de Vijver' staat boven de regel geschreven.

400 'tusken' staat boven de regel geschreven.

401 'maert' staat boven de regel geschreven.

402 'Trijntje Jans Heerts' staat boven de regel geschreven.

1748 18 Septb: is mijn waerde vrouw Guertje Rol gestorven, out sijnde ruijm 55 jaren.

Bijlage D - Kwartieren van Annetje Vermees

01. Annetje Vermees, geb. Purmerend 11 nov. 1722, enige dochter en erfgenaam, begr. Vessem 28 dec. 1797, tr. 20 dec. 1750 met Adolf Hordijk, welke laatste 8 april 1754 te Rotterdam woont en in 1775 secretaris van Oost- en Middelbeers is (woont te Middelbeers), later tot zijn overlijden secretaris van de schepenbank van Vessem, Wintelre en Knegsel (woont te Vessem), begr. Vessem 16 dec. 1795. Hun zoon Adriaan Hordijk (Oostelbeers 1763-Vessem 1830), gaat bij zijn huwelijk in 1800 over tot het katholicisme, is notaris, secretaris, *maire* en burgemeester van Vessem c.a. (1810-1830), heeft een goed karakter, is aan de drank verslaafd, maar niet ongeschikt als burgemeester zolang hij nuchter is. Adriaans zoon Cornelis Hordijk (1805-1858) was eveneens notaris en burgemeester van Vessem c.a. (1831-neemt ontslag 1851), bezit de vereisten om burgemeester te zijn, is geschikt en braaf en van goede politieke denkwijze. Na zijn ontslag wordt zijn broer Petrus Hordijk (1811-1895) burgemeester (1852-neemt ontslag 1858) en secretaris van Vessem c.a.
02. Jan Corn: Vermees, geb. 1697, jongman te Purmerend, testeert te Purmerend 7 juni 1755, verkoopt 9 dec. 1754 de apothekerswinkel met toebehoren te Purmerend voor 500 gl aan Johannes Mercator, overl. 22 febr. 1760, tr. Purmerend 29 juni 1721 [huwelijkse voorwaarden Purmerend 10 juni 1721] met
03. Guurtje Rol, geb. 5 mei 1693, bij huwelijk jongedochter te Purmerend, overl. 18 sept. 1748.
04. sieur Cornelis Vermees, geb. 3 mei 1660, jongman, apotheker te Purmerend, oud-schepen der stad Purmerend, testeert met zijn vrouw 23 sept. 1709, overl. 12 mei 1728, tr. Purmerend 27 sept. 1682 [huwelijkse voorwaarden Purmerend 2 sept. 1682] met
05. Trijntje Jans Heerts, jongedochter te Purmerend.
06. Dirck Claass Rol, geb. ca. [1654], burgemeester der stad Purmerend, overl. 2 nov. 1709, tr. ca. [1681] met
07. Annetje Gerrits Cos, geb. 4 okt. 1656.⁴⁰³
08. dr. Piërius Vermees, ged. te Holwerd 4 nov. 1627, tr. met
09. Annetje Hachtingius, geb. 26 mei 1629, ged. 5 juni, overl. Dokkum [1718].

403 Hun kinderen Klaes Rol, burgemeester van Purmerend, Aaltje Rol, weduwe Adriaen d'Jongh te Purmerend, Joris Spruijt te Opmeer gehuwd met Marijtje Rol, Guertje Rol, meerderjarige dochter, en Gerridt Rol, ijkmeester van de stad Purmerend, delen 20 juni 1721.

10. Jan Dircksz Heerts, overl. vóór 13 dec. 1668, tr. als jonggezel [huwelijkse voorwaarden Purmerend 7 febr. 1659] met
11. Grietje Pieters Altenae, testeert als weduwe te Purmerend 4 aug. 1678, overl. [Purmerend] 12 mei 1684.
12. Claas Rol, tr. met
13. N.N.⁴⁰⁴
14. Gerrit Cornelis Kos, geb. febr. 1634, overl. 9 april 1719 (oud 85 jaar 1 maand en 13 dagen), tr. Purmerend 8 nov. 1654 met
15. Guertje Symons, overl. 20 dec. 1692.
16. dr. Cornelius Vermees, secretaris van Westdongeradeel, testeert te Holwerd 10 mei 1645, overl. 12 mei 1645, tr. met
17. Teetske Piersdr.⁴⁰⁵
18. ds. Arnoldus Hachtingius, predikant, overl. 19 nov. 1656, begr. Dokkum in de kerk 27 nov., tr. 26 jan./2 maart 1623 met
19. Lucia Hermanni Kolde, overl. 4 nov. 1669, oud 74 jaar, begr. bij haar man; zij tr. (1) 13 nov. 1620 Melis Jochums, overl. 8 juli 1621.
20. Dirck Pieters Heerts,⁴⁰⁶tr. met
21. Aaltien Pietersdr de Jongh (1659), testeert te Leiden 13 dec. 1668, overl. Leiden 27 febr. 1669.
22. Pieter Pieterss Altena (1659), tr. met
23. Sijbrich Claes dr (1659).
32. Leendert Vermees.
36. Regnerus Hachting, overl. 6 sept. 1626, tr. met
37. Antie Jansdr [van Gelingen], overl. 1604.
38. Harmannus Kolde, overl. 1 mei 1637, begr. Leeuwarden (Oldehoof), tr.
39. Claaske [Harmannus], overl. Dokkum 13 aug. 1649, begr. bij haar man.
40. Pieter Heerts, tr. met
41. Trijn Louersdr, poorteres van Purmerend, testeert 22 juni 1620 in haar huis in de Peperstraat aldaar.
64. Pieter Vermees, gevlucht uit Vlaanderen naar Friesland.
128. Augustinus Vermees, wonende in Vlaanderen.

404 Een Claas Pietersz Rol en Trijn Sijmons, hadden tenminste als dochters Trijntje (1677/80-1695) en Luutje, die vanaf 1692 onder voogdij stonden van hun oom Dirk Claasz Leguijt (overl. 1700). Luutje trouwt in 1703 met Claas Jacobsz: Fred Simons, Archief van de weeskamer van de Beemster, Uittreksels uit de Staatboeken 1634-1810 (Son, 2008): http://files.archieven.nl/131/f/cT/m_0036_4081-4084.pdf

405 Zie voor hun kinderen hiervoor onder IIIa.

406 Zijn zuster Vrou Pieters Heerts testeert te Purmerend 1654.

... *Kwartierstaat Van der Veen (Harlingen), in parentelen*

Kwartierstaat Van der Veen (Harlingen), in parentelen

Dit artikel behandelt de voorouders van ds. Albert Jans van der Veen (1785-1843), getrouwd met Hylcke van der Tuuk, Lammert Jans van der Veen (1786-1827), Hinke Jans van der Veen (1788-1867), getrouwd met Jan Breunissen Appeldoorn, Trijntje Schaaf van der Veen (1794-1859) en Sijds Schaaf van der Veen (1798-1854).

Het voorgeslacht leefde voor het grootste deel te Harlingen, maar er zijn ook uitlopers naar Franeker, Sneek en Dokkum, bijna allen stedelingen. Het merendeel van dit voorgeslacht is Gereformeerd (Hervormd); slechts een enkeling is Doopsgezind.

Meestal beperken kwartierstaten zich tot het vermelden van voorouders, aangevuld met hun eerdere en latere echtgenotes en echtgenoten, die dus geen directe voorouders zijn van de probanden.

Geregeld worden deze voorouders gepresenteerd in lijsten, genummerd volgens het systeem van Kekulé (de vader van het betrokken nummer krijgt twee maal dit nummer, de moeder twee maal dit nummer + 1 enz.). Dit heeft het bezwaar dat de lezer telkens moet gaan rekenen en zoeken om de ouders van het kind te achterhalen en dat de genealogische gegevens van een stamreeks verspreid staan. In dit artikel wordt daarvan afgeweken, zoals ook bij de kwartierstaten Van der Mey^a en de kwartierstaat van de kinderen van Jacob Simons Kuiper (overl. 1779) en Maria Esques (overl. 1782)^b is gebeurd: eerst de mansstam in chronologische volgorde, dan de familie van de oudst bekende voormoeder, dan de familie van haar moeder enz. Evenals bij de hiervoor genoemde artikelen wordt het nageslacht van de voorouders drie generaties uitgewerkt, dus tot en met de achterkleinkinderen, ook in vrouwelijke lijn.

De verdere bewerking is identiek met de bewerking van de kwartierstaat Van der Mey, zodat naar de inleiding van dat artikel kan worden verwezen. Deze kwartierstaat geeft het beeld van een segment van de Harlinger bevolking, dat vanaf de 17de eeuw – meestal door huwelijk, maar natuurlijk ook door ijverig werken – een betere sociaal-economische positie verwierf. Pas in de laatste generaties gaan er kinderen aan een universiteit studeren en aanvaarden dan ook betrekkingen buiten Friesland.

a *Genealogysk Jierboek 2009*, pag. 149-307.

b *Id.* 2012, pag. 21-116.

Veel dank gaat uit naar Ype Brouwers voor alle onderzoek en aanvullingen op de tekst en de annotatie.

overzicht van de kwartieren

I. Van der Veen

- 8/9 Jan Lammerts, tr. Aaltje Minnes [Blok]
4/5 Lammert Jans van der Veen, tr. Hinke (Hencke) Piers
2/3 Jan Lammerts van der Veen, tr. Hiske Alberts Doedes Vuurman
1 hun kinderen ds. Albert Jans van der Veen (tr. Hylcke van der Tuuk), Lammert Jans van der Veen, Hinke Jans van der Veen (tr. Jan Breunissen Appeldoorn), Trijntje Schaaf van der Veen en Sijds Schaaf van der Veen

II. Blok

- 72/73 Minne Claeses, tr. Reynuw Allerts
36/37 Claes Minnes, tr. Trijntie Pyters
18/19 Minne Claessen, tr. Antie Hendriks

III. De familie van Reynuw Allerts

- 146/147 Allert Auckes, tr. Jantien Cornelisdr

IV. De familie van Hinke (Hencke) Piers

- 160/161 Pier [Doeckles?], tr. N.N.
80/81 Doeckle Piers, tr. Aettie Tiaerds
40/41 Pier Doeckles, tr. Bauck Hessels
20/21 Doeckle Piers, tr. Rinckt (Hincke) Harperts
10/11 Pier Doekles, tr. Hotske Andries de Boer

V. De familie van Aettie Tiaerds

- 162/163 [Tiaerdt N., tr. N.N.]

VI. De familie van Rinckt Harperts

- 42/43 Harpert Everts, tr. N.N.

VII. De Boer

- 22/23 Andries Pieters de Boer, tr. N.N.

VIII. Vuurman

- 12/13 Doede Sierks, tr. Hiske Alberts
6/7 Albert Doedes, tr. Rinske Dirks Agema

IX. Agema

- 112/113 Age Sickes, tr. Trijn (Tietske) Hiddes
56/57 Claes Ages, tr. Bijatris Dirks
28/29 Age Claassen, tr. Berberke Harmens Gonggrijp
14/15 Dirk Ages Agema, tr. Antje Dirks

X. Gonggrijp

- 232/233 Wybe Oenez, tr. Moey Tadedr
116/117 Thomas Wybes, tr. Aelcke Harmens
58/59 Harmen Thomas Gonggrijp, tr. Roeloffke Joosten Stinstra

XI. De Vries

- 468/469 Huybert Harmensz, tr. N.N.
234/235 Harmen Huiberts, tr. N.N.

XII. Stinstra II

- 118/119 Joost Rinses later Rinia (Rennius), zich ook noemende Stinstra, tr. Antie Henrix Stinstra

XIII. Stinstra I

- 238/239 [Hendrick N., tr. N.N.]

I. Van der Veen

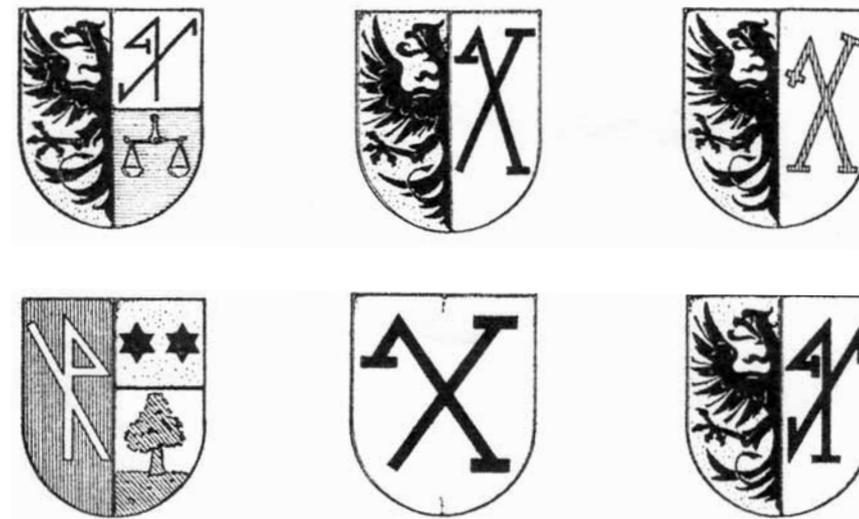
De genealogie van de familie werd door mij gepubliceerd in *De Nederlandsche Leeuw* 1980, kol. 259-266 met aanvullingen in *id.* 1981, kol. 325. Hier kunnen opnieuw een aantal aanvullingen gegeven worden. In 1794 kochten de zwagers Laas Tjebbes Spannenburg (1751-1812) en Jan Lammerts van der Veen (1760-1837) de gleibakkerij buiten de Kerkpoort te Harlingen van Jacob Tjallingii. Spannenburg was de zoon van Tjebbe Lases Spannenburg en Rinske Dirks Agema, die in 1761 hertrouwde met Albert Doedes en de moeder werd van Hiske Alberts Doedes Vuurman, die in 1784 trouwde met Jan Lammerts van der Veen. Van der Veen drijft het bedrijf na het overlijden van Spannenburg in 1812 nog drie jaar alleen en verkoopt het dan aan Meile van der Plaats en Abraham Frederiks de Ruiter. Weer drie jaar later – in 1818 – verkoopt De Ruiter zijn helft aan Van der Plaats, die de bakkerij tot 1849 alleen leidt.^a Aan de uitbreiding van het bedrijf herinnert een eerste steen, gelegd door Jan Lammerts' zoon Albert Jans van der Veen in 1796.

^a Jan Pluis, De gleibakkerijen van Harlingen in de negentiende en twintigste eeuw tot 1910/1933, in: Arend Jan Gierveld en Jan Pluis, *Fries aardewerk – Harlingen, bedrijfsgeschiedenis 1600-1933 & producten tot 1720*, Leiden, 2005, pag. 203 sqq.

Tegel met de tekst betreffende de eerste steenlegging van een nieuwe oven op 30 maart 1796 door Albert Jans van der Veen
13 x 20 cm, geschilderd door Meindert Jans Vogelzang
Museum Het Hannemahuis, Harlingen

Het wapen van de familie Van der Veen komt zes maal voor op de wapenborden die zich in het Hannemahuis te Harlingen bevinden.^a Deze zijn allemaal verschillend, waaruit blijkt dat er in de betrokken periode eigenlijk meer van persoonlijke wapens moet worden gesproken dan van familiewapens. Jan Lammerts van der Veen (1760-1837) voerde als diaken in 1786: gedeeld; I de Friese adelaar; II doorsneden; a in zilver een zwart merk; b in blauw een gouden weegschaal, en in 1790 als voogd van het Stadsweeshuis: gedeeld: I de Friese adelaar; II het merk van het wapen uit 1786. Zijn echtgenote Hiske Doedes, voogdes van het Stadsweeshuis in 1809 en 1814, voerde ditzelfde wapen. Hun zoon Sijds Schaaf van der Veen Jzn voerde als schutterijofficier in 1823 ook dit wapen, maar het merk rood op goud, en als diaken in een onbekend jaar tussen 1835 en 1850: gedeeld; I in rood een (ander) gouden merk; II doorsneden: a in goud twee zwarte zespuntige sterren naast elkaar; b in goud een geplante groene boom. Zijn neef (oomzegger) Nicolaas van der Veen voerde in 1849 als voogd der algemene armen alleen het merk in zilver. Later voert de familie als wapen: I de Friese adelaar; II in zilver het zwarte merk.

8/9. Jan Lammerts, schoenlapper (1749)^a te Harlingen, tr. Harlingen 15 juli 1725 Aaltje Minnes, ged. (op belijdenis) ald. 7 febr. 1717, wonende bij de Havenbrug.

Uit dit huwelijk:

1. Lammert Jans, ged. Harlingen 12 febr. 1726.
2. Lammert = 4.

4/5. Lammert Jans van der Veen, ged. Harlingen 18 nov. 1727, deed met zijn echtgenote belijdenis ald. 20 nov. 1766, woonde toen op de Laanen, bakker ald., overl. na 1781, tr. Harlingen 20 jan. 1754 Hinke Piers, ged. ald. (W.k.) 9 juli 1730, overl. ald. 30 juli 1792.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Lammerts, ged. Harlingen 11 febr. 1755.
2. Pier Lammerts van der Veen, geb. Harlingen 10 maart 1756, overl. ald. 3 nov. 1822.
3. Jan Lammerts, ged. Harlingen 6 febr. 1759.
4. Jan = 2.
5. Minne Lammerts van der Veen, geb. Harlingen 17 juli 1764, overl. ald. 15 febr. 1825, tr. Harlingen 10 mei 1807 Akke Jans van der Meulen, geb. onder Almenum, ged. (als Aukje) Harlingen 30 april 1765, overl. ald. 15 maart 1823, dr. van Jan Cornelis en Sytske Dirks en weduwe van

^a O. Schutte, *De wapenborden te Harlingen*, Leeuwarden, 1984.

^a Quotisatie Harlingen 1749: Jan Lammerts, schoenlapper, geringh, vier personen boven de twaalfjaar, aanslag fl.11.13.- (vermogen: geen).

Ds. Albert Jans van der Veen
(1785-1834)

Hylcke van der Tuuk
(1788-1876)
pastels op papier door Berend
Kunst, 1824, 49(,5) x 40 cm
particuliere collectie, Frankrijk

Theunis Willem Douwes Houtsma, houtkoper te Harlingen, lid fa. Jan W. Douwes & Comp. 1796.

6. *Hotske Lammerts van der Veen*, geb. Harlingen 7 sept. 1767, overl. ald. 21 nov. 1818.

2/3. *Jan Lammerts van der Veen*, ged. Harlingen 6 mei 1760, koopman ald., kocht in 1794 met zijn zwager Laas Tjebbes Spannenburg een tegel- en plateelbakkerij buiten de Kerkpoort ten zuiden van de stad^a (verkocht 1815), waar zijn oudste zoon 30 maart 1796 de eerste steen^b legde voor een nieuwe oven, diaken 1786, voogd van het Stadsweeshuis 1790 en lid van de municipale raad en de raad 1812-overl., overl. ald. 19 maart 1837, tr. Harlingen 11 jan. 1784 *Hiske Alberts Doedes Vuurman*, ged. ald. 30 maart 1762, voogdes van het Stadsweeshuis 1809, '14 ald., overl. ald. 12 febr. 1827. Uit dit huwelijk:

1. Albert, volgt 2/3.1.
2. *Lammert Jans van der Veen*, geb. Harlingen 10 nov. 1786, overl. ald. 18 febr. 1827.

a *Vrienden van de Nederlandse ceramiek*, mededelingenblad no. 19 (juni 1960), pag. 3. Arend Jan Gierveld en Jan Pluis, *Fries aardewerk - Harlingen, bedrijfsgeschiedenis 1600-1933 & producten tot 1720*, Leiden, 2005, pag. 44, 203, 208; Jan Pluis, *Fries aardewerk - Harlingen, producten 1720-1933*, Leiden, 2005, pag. 60.

b Aanwezig in Museum Het Hannemahuis te Harlingen; id. cat. nr. 74.

3. Hinke, volgt 2/3.3.
4. *Trijntje Schaaf van der Veen*, geb. Harlingen 9 april 1794, overl. ald. 11 juli 1859.
5. *Sijds Schaaf van der Veen Jzn*, geb. Harlingen 12 sept. 1798, winkelier en kaarsenmaker tot 1849, 2de luitenant bij de 1ste compagnie schutterij 1823 en diaken ald., woonde later te Maarssen, overl. Harlingen 20 nov. 1854.

2/3.1. Ds. *Albert Jans van der Veen*, geb. Harlingen 26 mei 1785, student te Groningen 17 sept. 1802, Hervormd predikant te Wier (Menaldumadeel) 1808, Engelbert (gem. Noorddijk, Gr.) 1811, Gorredijk 1816 en Hoozevee 1829, overl. ald. 14 aug. 1843, tr. Groningen 12 okt. 1808 *Hylcke van der Tuuk*, ged. ald. (Akerk) 20 juli 1788, overl. Hoozevee 4 sept. 1876, dr. van ds. Nicolaus van der Tuuk Mich.zn, Gereformeerd predikant te Adorp 1762, Usquert 1767, Drachten 1778 en Groningen 1780-overl. 1809, en Hermanna Henderica Eilerts.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan van der Veen Azn*, geb. Wier 6 mei 1810, griffier van het kantongerecht te Hoozevee 1842-'77, schoolopziener 1847-'85, lid van het Provinciale kerkelijke bestuur van Drenthe en van de Algemene Synode der Nederlands Hervormde kerk, letterkundige, lid van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, buitengewoon lid van

Jan van der Veen Azn (1810-1885)
 miniatuur op ivoor, diam. 7 cm, ca. 1833/1839
 collectie Stichting Schutte-Appeldoorn, 's-Gravenhage

het Friesch Genootschap, 1ste luitenant mobiele Drentse schutterij 1830-'39, drager van het Metalen Kruis, overl. Hoogeveen 31 okt. 1885, tr. Ruinen 5 mei 1842 *Getruida Ansingh*, geb. Wagenborgen (gem. Termunten) 3 okt. 1818, overl. Hoogeveen 10 dec. 1901, dr. van ds. Borchard Ansingh, Hervormd predikant te Wagenborgen 1815 en Ruinen 1825-overl. '62, en Aletta Sissingh.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Albert van der Veen*, geb. Hoogeveen 27 maart 1843, overl. Atjeh in 1870.
- 2) *Aletta van der Veen*, geb. Hoogeveen 1 aug. 1845, overl. ald. 10 juli 1922.
- 3) *Borchard van der Veen*, geb. Hoogeveen 21 april 1849, notaris te Schoorlham 1891, overl. Warmenhuizen 14 jan. 1904, tr. Middelburg 9 juli 1880 *Maria Cornelia Baart*, geb. ald. 7 nov. 1857, overl. Bergen 20 okt. 1942, dr. van Kornelis Baart, koopman, en Willemina Maria Beunke.
- 4) *Nicolaus van der Veen*, geb. Hoogeveen 1 febr. 1852, filiaalhouder te Rotterdam van Kramer's boekhandel te Amsterdam, directeur van de firma Wm. H. Müller & Co. te Rotterdam, overl. Baarn 12 juli 1915, tr. Rotterdam 15 mei 1879 *Wilhelmina*

Hiske van der Veen (1821-1886)
 miniatuur op ivoor, diam. 7 cm, ca. 1840
 collectie Stichting Schutte-Appeldoorn, 's-Gravenhage

Cornelia de Keulenaar, geb. ald. 19 febr. 1851, overl. ald. 23 dec. 1940, dr. van Willem Cornelis de Keulenaar en Barreline Spanjersberg.

- 5) *Hylcke Henrica van der Veen*, geb. Hoogeveen 20 maart 1855, overl. ald. 4 dec. 1918.
- 6) *Jan van der Veen*, geb. Hoogeveen 9 nov. 1859, notaris te Alkmaar 1896-1924, overl. 's-Gravenhage 19 april 1943, tr. Alkmaar 26 april 1888 *Helena Pieterella Kenens*, geb. Middelburg 22 okt. 1864, overl. 's-Gravenhage 22 juni 1949, dr. van Servaas Kenens, directeur van de gasfabriek te Alkmaar, en Anna Jobina de Weerd.
2. *Nicolaas van der Veen*, geb. Engelbert 9 juni 1812, overl. ald. 9 jan. 1815.
3. *Nicolaas van der Veen*, geb. Engelbert 14 febr. 1815, apotheker en voogd der Algemene armen 1849 te Harlingen, lid van het Friesch Genootschap, overl. Harlingen 5 aug. 1854, tr. Harlingen 26 juli 1848 *Mintje Johanna Ruitenga*, geb. ald. 1 sept. 1820, apotheker ald., overl. ald. 10 mei 1864, dr. van Johannes Ruitenga, apotheker, en Elisabeth Lijcklama à Nijeholt.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Elisabeth van der Veen*, geb. Harlingen 9 sept. 1849, overl. Sneek 5 dec. 1886, tr. Sneek 25 aug. 1875 *Antonie Veen*, geb. ald. 1 febr. 1849, lid firma A. Veen & Zn., kooplieden in koloniale waren ald., overl. ald. 6 maart 1938, zn. van Hendrik Veen, lid firma A. Veen & Zn. te Sneek, en Helena Noteboom Adema; hij hertr. Sneek 9 april 1890 Anna Catharina Feenstra.
- 2) *Hijlcke van der Veen*, geb. Harlingen 5 maart 1851, overl. Oosterbeek 10 maart 1935, tr. Utrecht 21 mei 1874 *Jacobus Lydius Marius van Gorkum*, geb. Nijmegen 28 jan. 1845, luitenant-ter-zee 1ste kl. b.d. 1881, overl. Bennekom 17 jan. 1901, zn. van Ciprianus Gerhardus Arend van Gorkum, majoor der artillerie, en Sara Elisabeth Sanderus.
- 3) *Geertruida Antonetta van der Veen*, geb. Harlingen 4 jan. 1853, overl. Velp 14 febr. 1950.
- 4) *Hiske Nicoline van der Veen*, geb. Harlingen 3 april 1855, overl. ald. 27 okt. 1867.
4. *Pier Minne van der Veen*, geb. Gorredijk 7 juni 1817, reiziger voor de firma Tollens & Co. te Rotterdam tot 1882, overl. Ellecom 6 maart 1889.
5. *Hiske van der Veen*, geb. Gorredijk 24 okt. 1821, overl. Warnsveld 9 nov. 1886.

2/3.3. *Hinke Jans van der Veen*, geb. Harlingen 30 juni 1788, overl. als apothekerse Marssum 18 mei 1867, tr. Harlingen 10 okt. 1811 *Jan Breunissen Appeldoorn*, geb. Harderwijk 20 juni 1781, kwam met attestatie uit Utrecht naar Harderwijk in 1807, vertrok met attestatie naar Franeker in 1808, apotheker^a en diaken 1829 te Harlingen, overl. ald. 25 okt. 1830, zn. van Rykert Jan Appeldoorn, houtkoper, broeder van het St. Nicolaasgilde 1796, onderprovisor van de armenzolder 1788-'89, burgergecommitteerde 1795 en lid van de municipaliteit 1795-'98 te Harderwijk, en Elberta van Wessel.

Uit dit huwelijk:

1. *Hiske Alberts Appeldoorn*, geb. Leeuwarden 31 maart 1812, overl. ald. 23 mei 1812.
2. *Jan Appeldoorn*, geb. Leeuwarden 21 juli 1813, apotheker,^b 2de luitenant 1840, 1ste luitenant 1845 en kapitein 1856 der dienstdoende schutterij, voogd der algemene armen 1863 te Harlingen, schutterij-ereten (K.B. 4 nov. 1853), overl. ald. 20 nov. 1885, tr. Harlingen 20 mei 1839 *Joukje Alberts Stuur*, geb. ald. 8 okt. 1818, overl. ald. 24

a Examen Arnhem 6 okt. 1807.

b Examen Leeuwarden 6 sept. 1833.

Jan Breunissen Appeldoorn
(1781-1830)
diam. 5,2 cm
collectie Stichting Schutte-
Appeldoorn, 's-Gravenhage

juni 1891, dr. van Albert Harms Stuur, reder en houthandelaar, en Pietje Wopkes van der Stel.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Albert Appeldoorn*, geb. Harlingen 19 mei 1840, boekhouder bij het Rijks Entrepôt te Rotterdam, overl. ald. 18 mei 1895, tr. Rotterdam 10 juni 1874 *Cornelia Petronella Roels*, geb. ald. 25 sept. 1844, overl. ald. 7 jan. 1933, dr. van Nicolaas Boudewijn Roels, commies te Rotterdam (1844), en Petronella Charlotta Wannee.
- 2) *Jan Appeldoorn*, geb. Harlingen 7 dec. 1841, 2de stuurman, overl. Batavia 29 mei 1865.
- 3) *Hinke Appeldoorn*, geb. Harlingen 7 april 1843, overl. ald. 2 dec. 1843.
- 4) *Pieter Jan Appeldoorn*, geb. Harlingen 21 okt. 1844, drogist, secretaris van de Harlinger Rederijderskamer (1881) en van het hoofdbestuur van de vereniging Volksvermaken (1881) ald., overl. ald. 14 sept. 1902.

Jan Appeldoorn (1813-1885) en *Joukje Alberts Stuur* (1818-1891)
daguerreotypie, gedateerd 19 mei 1850,
8,05 x 7,05 cm
particuliere collectie, Rotterdam

- 5) zoon, geb. en overl. Harlingen 28 nov. 1845.
- 6) *Hinke Appeldoorn*, geb. Harlingen 24 dec. 1846, overl. ald. 25 dec. 1846.
- 7) *Hinke Appeldoorn*, geb. Harlingen 16 nov. 1848, overl. ald. 21 juli 1851.
- 8) *Egbert Appeldoorn*, geb. Harlingen 28 mei 1854, overl. ald. 6 juni 1854.
- 9) *Reinder Appeldoorn*, geb. Harlingen 21 nov. 1857, overl. ald. 24 nov. 1857.
- 10) *Jansje Appeldoorn*, geb. Harlingen 8 maart 1859, overl. ald. 8 febr. 1927.
- 11) Prof. dr. *Johan Gerrit Appeldoorn*,^a geb. Harlingen 12 nov. 1862, theol. doct. Amsterdam 1903, Doopsgezind predikant te Gorredijk-Lippenhuizen 1889 en Emden 1904, hoogleraar in de leer aangaande God (sedert 1921 de wijsgerige inleiding tot de godsdienstwetenschap) aan de Universiteit van Amsterdam, hoogleraar Christelijke ethiek, Christelijke geloofsleer en catechetik aan het Doopsgezinde Seminarie te Amsterdam 1916-'33, lid van Teylers Godgeleerd Genootschap 1924-'42, secretaris van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, overl. Bilthoven 7 febr. 1945, tr. Amsterdam 30 sept. 1897 *Cornelia Elizabeth van der Wissel*, geb. ald. 13 febr. 1860, lerares Duits, overl. Bilthoven 12 dec. 1936, dr. van Felix van der Wissel, heel- en vroedmeester te Amsterdam, secretaris 1872-'79 en erelid 1899 van het Genootschap ter Bevordering van Heel- en Verloskunde ald., en Anna Cornelia Kuiper.
3. *Hiske Appeldoorn*, geb. Leeuwarden 15 sept. 1814, overl. ald. 27 jan. 1815.
4. *Rijkert Jan Appeldoorn*, geb. Harlingen 25 juni 1825, overl. ald. 11 sept. 1851.

II. Blok

Blijkens de wapenborden voerde Klaas Minnes Blok (1771-1850) als voogd van het Stadsweeshuis in 1799: gedeeld; I de Friese adelaar; II in rood een gouden letter M, waarop een gouden hamer.

tekening Q, Walschots

72/73. *Minne Claeses*, overl. na 1624, tr. Harlingen (stadh.) 9 febr. 1612 *Reynuw Allerts*; zij tr. 1e *Meynte Jansz*.

1612: de nalatenschap wordt gescheiden van Meynte Jansz, burger van Harlingen, door de weduwe Reynu Allertsdr, hertrouwd met Minne Claesz, en de bloedverwanten Simon Jellez en Feddrick Hesselsz, beiden te Leeuwarden, als voogden over de twee kinderen van de overledene. 6 april 1612 was geïnventariseerd: de profijtelijke staat bedroeg f1472; Reynu komt f937 toe vanwege haar inbreng en een legaat, de twee kinderen f610; er was een huis aan de Noorderhaven.¹

Uit dit huwelijk:

1. Claes = 36.
2. Impke, volgt 72/73.2.

Uit haar eerste huwelijk:

3. kind, vermeld 1612.
4. kind, vermeld 1612.

72/73.2. *Impke Minnes*, overl. tussen 1672 en '77, tr. Harlingen (stadh.) 17 mei 1640 *Rogier Claesses* [*Blokmaker*], geb. ca. 1622, Doopsgezind lidmaat ald. (1677, als weduwnaar), burger (1672) en Franeker schipper (1659) ald., overl. na 1677, zn. van Claes Thomas Bergh en Jenneke Rogiersdr de Gavere.

27 juli 1636: oom Jan Rogiers van de Gavre wordt aangesteld tot voogd over Rogier, in zijn vijftiende jaar, Thomas, in zijn dertiende jaar, en Mathijs, in zijn negende jaar oud, weeskinderen van Claes Thomas en Jenneke Rogiers.²

1641: oud-burgemeester Jan Rogiers de Gauere overlegt een rekening van zijn voogdij sedert 1637 over Rogier en Mathijs, weeskinderen van Claes Thomas en Janneke Rogiers de Gauere in handen van Minne Claessen en Gerryt Peters.³

1672: Rogier Clasen en Imck Minnes, burgers, kopen een kamer en loods bij de Blokhuister molen van Fockjen Jacobs, weduwe van Pytter Hendrix, voor f195.⁴

Uit dit huwelijk:

Claes Rogiers, tr. 1e Franeker (stadh.) 12 jan. 1667 *Antie Siockes*, van Oosterlittens; tr. 2e Harlingen 9 juni 1669 *Trijntie Henricx*, van Franeker.

^a *Biografisch lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme*, deel 5, Kampen, 2001, pag. 19.

Uit het tweede huwelijk:

- 1) *Minne Claessen*, ged. Franeker 5 febr. 1671.
- 2) *Menne Claesses*, ged. Harlingen 9 juni 1672, tr. Harlingen 19 febr. 1693 *Antie Jans*.
- 3) *Hendrick Claessen*, ged. Harlingen 4 maart 1677.

36/37. *Claes Minnes*, met zijn vrouw lidmaat van de Vlaamse Doopsgezinde gemeente te Harlingen 1665, mr. blokmaker, testeert 1 okt. 1679, overl. in 1679, tr. vóór 1642 *Trijntie Pyters*, overl. na 1679.

1642: Claes Minnes en Trintie Peters kopen een dwarshuis nabij de Havenspoort van Jelle Pyters en zijn vrouw voor 400 goudgld.⁵

1656: Claes Minnes, blokmaker, koopt een kamer op het Blokhuis van de erven van Bauck Wybes voor 245 goudgld.⁶

1659: Claes Minnes, blokmaker, en zijn vrouw kopen een huis en loods op het Blokhuis bij de Havenspoort, zij zelf belenders beoosten, van Rogier Clasen blokmaker, Franeker schipper, en zijn vrouw voor 700 goudgld.⁷

23 maart 1667: de ooms Claas Minnes, blokmaker, en Sikke Fransen, mr. schoenmaker, worden aangesteld tot voogden over Gysbart, ca. zeventien jaar oud, weeszoon van Rintje (ook Reyner) Pyters en Antje Ghijsses, beiden overl.; grootmoeder is Martjen Hessels.

1667: de nalatenschap wordt beschreven van Antie Gysberts, laatstelijk vrouw van Jan Joris, op verzoek van Claas Minnes en Sicke Fransen, ooms van haar zoon Gysbert bij Rintie Pytters en van weduwnaar Jan Joris vanwege zijn kinderen Rinskie en Trijntie.⁸

1676: Claes Minnes, mr. blokmaker, koopt een heerlijke huizing bij de Havensbrugge van de oud-hopman Allert Tonis en zijn vrouw voor f3200.⁹

4 maart 1679: Claes Minnes en diens zoon Cornelis Claessen, beiden blokmaker, worden aangesteld tot curatoren van de nalatenschap van bakker Claes Cornelis in de plaats van de Blauwe-schuur-gemeente, die zich bezwaard voelt.

27 jan. 1680: de Doopsgezinde koopman Jan Pieters Oldaens wordt aangesteld tot voogd over Theunis, in zijn twintigste jaar oud, zoon van wijlen de blokmaker Claes Minnes.

1680: de nalatenschap wordt beschreven van Claes Minnes, mr. blokmaker, op verzoek van koopman Jan Pytters Oldaens als voogd over Theunis Claessen, in zijn twintigste jaar oud, bij Trijntie Pyters, en van koopman Jurjen Claessen Fonteyn als voogd over Symen, negen jaar oud, weeszoon van Griettie Gerryts bij wijlen Allert Claesses, om een scheiding te regelen met Reinouke Clases, weduwe van Aucke Sybes Bontekoe, Cornelis Claessen, Minne Claessen, beiden meerderjarig, en Rintje Claessen, ca. 25 jaar oud; aangetroffen worden vorderingen op het landschap Friesland tot een totaal van krap f6000; een vordering van f200 behoort toe aan Antie Cornelis en is afgegeven aan Cornelis Claessen; een decreet van 1668 van koop van ca. 5½ pm land te Almenum voor f1582, koop in 1675 van een huis, bewoond door

Allert Thonis Blocq, voor f1729, koop in 1664 van een huis in de Woudmanssteeg voor f1365, koop in 1642 van een huis bij de Havenspoort voor f1268, koop in 1659 van het huis, bewoond door Reynuke Clases, voor f693, koop in 1656 van een kamer op het Blokhuis voor f176, een kamer bij het kerkhof, ½ van het huis op de Noorderhaven, bewoond door Cornelis Claessen, gekocht voor f705, verschillende scheepsaandelen; de winkel met toebehoren, getaxeerd op f550, komt aan Minne en Rintie Claessen, die ook de sparren, masten etc. overkopen; er is een vordering van f150 op Cornelis Claessen schoenmaecker; Minne, Rintie en Theunis Claessen komt ieder f1500 toe van moedersgoed, terwijl Claes Minnes bij testament aan zijn vijf kinderen f3500 had gelegateerd.¹⁰

Uit dit huwelijk:

1. Reinouke, volgt 36/37.1.
2. Allert, volgt 36/37.2.
3. *Cornelis Claessen*, met zijn vrouw lidmaat van de Vlaamse Doopsgezinde gemeente 1671, blokmaker, vermeld 1680, tr. *Jeltie Salomons*, lidmate van de Verenigde Doopsgezinde gemeente 1692.
4. Minne = 18.
5. *Rintie Claessen Blokmaker*, geb. ca. 1655, ged. (Doopsgez.) Harlingen 20 jan. 1694, blokmaker, galjootschipper (1701), tr. 1e Harlingen (stadh.) 12 febr. 1681 *Claeske Gerryts*, van Sneek; tr. 2e Harlingen (stadh.) 8 dec. 1694 *Stijntie Fockes Haspelman*.
1701: Rintie Clasen Blokmaker, galjootschipper, en Stijntie Fockes kopen een huis aan de Zuiderhaven van Jan van Leeuwen en Antie Ottes Knijff voor f1100.¹¹
1706: Rintie Clases Blokmaker, Tjeerd Fockes en Jan Pytters van Ripperts kopen als gecommiteerden van de Waterlandse en Vlaamse Doopsgezinde gemeente een huis aan de Voorstraat van Jacobus Goslings voor 475 goudgld.¹²
6. Theunis, volgt 36/37.6.

36/37.1. *Reinouke Clases*, als weduwe lidmate van de Vlaamse Doopsgezinde gemeente te Harlingen 1679, tr. Harlingen (stadh.) 11 mei 1661 *Aucke Sybes Bontekoe*, geb. ca. 1638, lidmaat van de Vlaamse Doopsgezinde gemeente ald., wijdschipper, overl. vóór 1679, zn. van Sybe Ruirds Bontekoe, wijdschipper.

16 juni 1657: Thomas Thomas en Aucke Douues worden aangesteld tot voogden over onder andere Aucke, in zijn twintigste jaar oud, weeszoon van wijdschipper Sybe Ruirds Bontekoe.

Uit dit huwelijk:

Sybe Aukes Bontekoe, ged. (Doopsgezind) Harlingen 20 jan. 1694, overl. ald. in 1736, tr. 1e Harlingen (stadh.) 24 jan. 1691 *Grietie Pieters*, Doopsgezind lidmate ald. 1692, overl. ald. 1715; tr. 2e Harlingen (stadh.) 17 febr. 1720 *Hiltie Nannings*.

36/37.2. *Allert Claessen*, overl. tussen 1670 en '77, tr. Harlingen (stadh.) 24 dec. 1668 *Grytie Gerryts*, van Winsum, ged. (Doopsgez.) Harlingen 29 jan. 1678, weduwe van N.N.; zij hertr. Philippus Daniels (Elzemius, collecteur en koekebakker te Leeuwarden, wedr. van Jeltie Hendriks Nauta?).

Uit dit huwelijk:

Symen Allerts, geb. ca. 1670, overl. na 1680.

10 dec. 1677: grootvader Claas Minnes, mr. blokmaker, wordt aangesteld tot voogd over Symen, zeven jaar oud, weeszoon van wijlen Allert Clases bij Gryttie Gerryts, die voor de derde keer getrouwd is met Philippus Daniels.

27 jan. 1680: de Doopsgezinde buurman Jurjen Claessen Fonteyn en de Doopsgezinde ooms Cornelis en Minne Claessen worden aangesteld tot voogden over Symen, weeszoon van Allert Claessen en kleinzoon van de overleden Claes Minnes, blokmaker, die 1 okt. 1679 getesteerd had.

36/37.6. *Theunis Claessen*, geb. ca. 1661, ged. (Doopsgezind) Harlingen 15 jan. 1687, op de lidmatenlijst 1692, blokmaker, overl. vóór 1706, tr. Harlingen (stadh.) 27 febr. 1686 *Aeffke Arjens*, ged. (Doopsgezind) ald. 15 jan. 1687, testeerde 4 febr. 1706.

Uit dit huwelijk:

7 dec. 1706: de Doopsgezinde koopman Dirk Sickes wordt aangesteld tot voogd over Arjen, achttien jaar oud, weeszoon van Aefke Arjens, die op 4 febr. 1706 getesteerd had, bij de eerder overleden Teunis Claessen.

Arjen Theunis Blok, geb. ca. 1688, ged. (Doopsgezind) Harlingen 27 jan. 1720, koopman ald., vertrok met attestatie naar Makkum 1743, tr. 1e Harlingen (stadh.) 6 febr. 1712 *Yttie Arjens*; tr. 2e Makkum 15 jan. 1749 *Pierkjen Yedes*.

Uit het eerste huwelijk:

- 1) *Cornelis Arjens Blok*, van Harlingen, mr. glasmaker (1749)^a ald., tr. Harlingen (stadh.) 22 jan. 1746 *Jepke Waltes*, van Harlingen.
- 2) *Theunis Arjens Blok*, van Harlingen, koopman (1749)^b ald., tr. Harlingen (stadh.) 7 mei 1746 *Doutje Douwes Posthuma*, van Harlingen.

20/21. *Minne Claessen*, geb. vóór 1655, Doopsgezind lidmaat te Harlingen 1674, mr. blokmaker ald., tr. Harlingen (stadh.) 6 maart 1686 *Antie Hendriks*, lidmate van de Verenigde Doopsgezinde gemeente ald. 1692.

12 febr. 1703: Minne Clasen ontkent dat hij procuratie zou hebben van Jan Gerlofs, die in 1697 als schipper naar Oost-Indië was vertrokken.

1717: Minne Claessen, mr. blokmaker, koopt ½ van een kamer in een steegje bij de Havensbrug, waarvan hij de andere ½ al bezit, van Sjoukjen Hendricks, weduwe van Tjeerd Sybes, voor f44.¹³

1718: Minne Claessen, mr. blokmaker, en zijn vrouw kopen een huis en hof bij de Zuiderhaven aan de Meulenstraat van Jan Deket, klerk van de ontvanger, voor f350.¹⁴

Uit dit huwelijk:

1. *Trijntje Minnes*, ged. (op belijdenis) Harlingen 23 jan. 1712, overl. ald. in 1768, tr. Harlingen (stadh.) 19 maart 1707 *Jacob Scheltes*, overl. vóór 1712.
2. Claas, volgt 20/21.2.
3. Aaltje = 9.
4. Hendrik, volgt 20/21.4.
5. *Lysbert Minnes Blok*, ged. (op belijdenis) Harlingen 16 april 1756, wonende aan de Noorderhaven, tr. Harlingen 5 mei 1743 *Sjoerd Harmens*, mr. schoenmaker (1749).^a
6. *Reinouke Minnes Blok*, ged. (op belijdenis) Harlingen 7 febr. 1717, wonende bij de Havenbrug, overl. ald. 26 jan. 1781, tr. Harlingen 10 nov. 1743 *Hendrik Everts*, koopman, overl. vóór 1781.

29 jan. 1781: koopman Minne Blok wordt aangesteld tot administrator van het goed dat neef Hendrik Wybes erfde van zijn tante Reinouwe Minnes Blok, weduwe van Hendrik Everts, overeenkomstig haar codicil van 3 sept. 1774; koopman Hendrik Everts had op 17 sept. 1759 getesteerd en op 9 febr. 1765 een codicil gemaakt; Evert Beva wordt dezelfde dag aangesteld tot curator vanwege diens erfgenamen.

17 maart 1781: er wordt aangifte gedaan van het kinderloos overlijden op 26 jan. 1781 van Reinouke Minnes Blok, weduwe van de koopman Hendrik Everts. Op 11 april daaraanvolgend leveren Lammert Jans en Evert Beva vanwege de erfgenamen de inventaris.¹⁵

20/21.2. *Claas Minnes Blok*, geb. ca. 1694, ged. (op belijdenis) Harlingen 27 jan. 1713 als vrijgezel wonende bij de Havenbrug, mr. bontreder (1749,^b 1750^c), koopman, overl. na 1765, tr. Harlingen 17 jan. 1723 *Grytie Lolles*, ged. ald. 12 jan. 1690, deed belijdenis ald. 21 nov. 1715, dr. van Lolle Jacobs Kock en Mayke Wytjes.

- a Quotisatie Harlingen 1749: Sjoerd Harmens cu., mr. schoenmaeker, 2 personen boven de twaalf jaar, aanslag f20.9.- (vermogen f800).
- b Id.: Claas Minnes Blok, mr. bontreder, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f80.- (vermogen f15.000).
- c Bijlagen civiele sententies Hof van Friesland, inv. nr. 802, fol. 5: Claas Minnes Blok, mr. bontreder te Harlingen, 56 jaar oud.

a Quotisatie Harlingen 1749: Cornelis Blok cu., mr. glaesenmaeker, gering, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f20.8.- (vermogen f700).

b Id.: Theunis Blok cu., koopman, gemeen, twee personen boven en één persoon beneden de twaalf jaar, aanslag f17.8.- (vermogen f100).

13 febr. 1733: Jacob Lolles Kock, mr. schoenmaker, en Claas Minnes Blok, bontreder, fabrikant, worden aangesteld tot voogden over de minderjarige Mayke, dochter van Willem van Loon en Claaske Lolles Kock, beiden overl.

2 mei 1739: molenaar Sioerd Pieters Aardenburg en bontfabrikant Claas Minnes Blok worden aangesteld tot voogden over de minderjarige Maertjen Hendriks Aardenburg (ook Breedenburg), erfgename van de vroedsman Pieter Cornelis Wijngaerden.

20 febr. 1765: de kooplieden Claas Minnes Blok en Age Jacobs behoren evenals de afwezige Holke Femmes tot de erfgenamen van Antje Gerbens, die op 30 dec. 1734 getesteerd had, weduwe van Tjalling Janzen Brugman.

Uit dit huwelijk:

Minne Claesen Blok, ged. Harlingen 7 dec. 1723, deed met zijn vrouw belijdenis 28 jan. 1751, dan wonende aan de Voorstraat, koopman, overl. na 1785, tr. Harlingen 24 mei 1750 *Janneke Schaef*, ged. ald. 12 aug. 1731, dr. van Hendrick Schaef, apotheker en koopman, burgervandrig, vroedsman 1727, gemeensman en burgemeester, diaken en ouderling te Harlingen, volmacht ten Landdage, gecommiteerde in het Mindergetal 1759/'60 van Friesland, en Aafke Bierma.

1 febr. 1752: onder andere koopman Minne Blok wordt aangesteld tot curator over de boedel van Baukjen Oeges, weduwe van Reiner Jansen Croon, en Oege Reinders Croon.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Grietje Blok*, ged. Harlingen 14 dec. 1766.
- 2) *Aafke Blok*, ged. Harlingen 17 dec. 1769, tr. Harlingen 25 juli 1790 *Gerardus Mauritz Dolleman*, ged. Maastricht 11 jan. 1764, kapitein van een compagnie in garnizoen ald. (1790), majoor bij het 4de bataljon infanterie van linie (1805: 3de bataljon van het 2de regiment infanterie) 18 juni 1803, luitenant-kolonel van het 2de bataljon van het 5de regiment infanterie 1 okt. 1806, te Middelburg (1807), majoor bij het 6de regiment infanterie 6 jan. 1808, generaal-majoor, plaatselijk commandant van Nijmegen, ridder Orde van de Unie 1807 en Orde van de Reünie 1812, overl. Wageningen 21 febr. 1846, zn. van Dionys Dolleman, majoor in het regiment infanterie De Schepper, en Johanna Gesyna de Bruyn; hij hertr. 's-Gravenhage 8 sept. 1807 Elisabeth Catharina Zubli, weduwe van Ubbo Emmius van Berchuys, luitenant-kolonel der infanterie.
- 3) *Klaas Blok*, ged. Harlingen 24 nov. 1771, deed belijdenis ald. 17 april 1811, secretaris van Stavoren 1793, zeehandelaar en voogd van het stadsweeshuis 1799 te Harlingen, overl. ald. 16 dec. 1850, tr. 1e Franeker (stadh.) 10 nov. 1793 *Johanna Adama*, geb. ald. in 1772; tr. 2e Harlingen (stadh.) 16 dec. 1802 *Janke Zijlstra*, geb. Franeker 25 okt. 1777, komt met attestatie van Franeker

naar Harlingen 4 aug. 1803, overl. ald. 16 sept. 1848, dr. van Douwe Zijlstra, koopman en ontvanger der boelgoederen, en Akke Zijlstra.

20/21.4. *Hendrik Minnes*, mr. blokmaker (1749)^a te Harlingen, tr. Harlingen (stadh.) 7 april 1731 *Wyske Aleffs*.

Uit dit huwelijk:

Antje Hendriks Blok, overl. (vóór) 1778, tr. Harlingen 13 jan. 1754 *Wybe Durks Blok*, mr. blokmaker ald., overl. ald. (vóór) 1778.

17 juli 1767: Wybe Dirks, blokmaker, behoort tot de schuldeisers van de boedel van koperslager Jacob Wiegers Backer.

28 jan. 1778: de kooplieden Pieter van Arum en Jan Trompetter worden vanwege de crediteuren aangesteld tot curatoren van de verworpen boedel van mr. blokmaker Wybe Dirks.

16 febr. 1778: Minne Claesen Blok, Lammert Jans [van der Veen], bakker, en Jan Leenderts Buisman worden aangesteld tot curatoren over de geabandonneerde boedel van wijlen Wybe Dirks, mr. blokmaker, en Antje Hendriks om ten behoeve van hun minderjarige zoon Hendrik Wybes daaruit diens moedersgoed en het goed van wijlen zijn broer Dirk Wybes te redden.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Hendrik Wybes Blok*, ged. Harlingen 1 mei 1760, deed met zijn vrouw belijdenis ald. 17 nov. 1785 wonende aan de Prinsenstraat, overl. Hoorn 4 jan. 1819, tr. Harlingen 10 maart 1782 *Sybrigje Jans Buisman*, ged. ald. 15 april 1760, dr. van Jan Leenderts Buisman en Antje Dirks [Blok].
- 2) *Durk Wybes Blok*, ged. Harlingen 22 nov. 1762, overl. vóór 1778.

III. De familie van Reynuw Allerts

146/147. *Allert Auckes*, burger van Harlingen, overl. in 1610, tr. 1e vóór 1574 *Jantien Cornelisdr*; tr. 2e vóór 1593 *Syuerttke Cornelisdr*, overl. na 1610.

1575: Alardt Auckesz, burger van Harlingen, wordt aangesteld tot voogd over Jan, weeszoon van Frans Jansz bij wijlen Adriaentken Cornelisdr.¹⁶

1578: Allerdt Auckez overlegt de rekening van zijn voogdij sedert 1575 over Geertken, weesdochter van Lyeuwe Juckesz bij wijlen Gryedt Gerbrantsdr.¹⁷

1578: Allerdt Auckesz te Harlingen wordt aangeslagen voor f3 in de personele impositie. 1580: het sterfhuis van Pier Ryuerdsz heeft een schuld van 200 goudgld. bij Allert Auckes te Harlingen.¹⁸

a Quotisatie Harlingen 1749: Hendrik Minnes, mr. blokmaker, maetigh, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f33.-.- (vermogen f450).

1582 en '83: Hendrick Allertz en Allert Auckez te Harlingen als voogden over de weeskinderen van wijlen Tialcke Allerts en Marij Oegedr contra Feycke Tzalinghz te Warga inzake een borgtocht uit 1560.¹⁹

1584/'86: Hendryck Allertsz en Allert Auckesz, beiden te Harlingen, verkopen als voogden over de weeskinderen van Tiaelcke Allertz Popma en Mari Oegedr ald. vanwege vele schulden bij decreet een boerderij te Lutkewierum; koper wordt Pier Hesselsz.²⁰

1586: diezelfde voogden contra Sicke Laesz Harda te Doniaga, volmacht van Sibbei Sickes.²¹

1588 en '89: Allert Aeuckesz te Harlingen en Hendrick Allertsz als voogden over de kinderen van Tialcke Allertsz Popma contra Anneke Sickedr inzake een reversaal uit 1581.²²

1588: Allert Auckez, burger van Harlingen, en Hendrick Allertz Popma te Leeuwarden overleggen rekeningen van hun voogdij sedert 1582 over Sas, vrouw van Syoerd Sibouts, en Jetscke, weesdochter van Tialcke Allertsz.²³

1593: neef Allert Auckesz wordt aangesteld tot voogd over de weeskinderen van Gerryt Jochums en Anna Sannes.²⁴

1595: Allert Auckez overlegt de afrekening van zijn voogdij over Sasck Tialckedr, vrouw van Syoerd Sybolts, en Yscke Tialckedr, vrouw van Gerryt Auckez.²⁵

1610: burgemeester Jacob Pietersz en grootschipper Isbrant Pietersz worden aangesteld tot voogden over Arien, in zijn achttiende jaar, en Jantgien, dertien jaar oud, kinderen van wijlen Allert Auckez.²⁶

1610: te Harlingen wordt de nalatenschap beschreven van burger Allert Auckez op verzoek van de weduwe Syuertcke Cornelisdr, de meerderjarige Cornelis en Jan Allerts, Meynte Jansz, man van Reynu Allertsdr, en burgemeester Jacob Pieters en Isbrant Pieters als voogden over Arien en Jantgien Allerts; aangetroffen wordt kwitantie d.d. 3 mei 1606 van Cornelis, Jan en Reynu Allerts voor ontvangst van moedersgoed, de akte van koop d.d. 2 nov. 1574 door Allert Auckez en Jantien Cornelisdr van een huis te Harlingen van Adam Siboltsz en Andries Gerrytz en het testament van Allert Auckez van 6 febr. 1610.²⁷

1611: de nalatenschap wordt gescheiden van Allert Auckez, door Cornelis, Jan en Reynu Allerts en genoemde voogden over Arian, ca. achttien jaar, en Jantien, ca. dertien jaar oud, Allerts; het boelgoed bracht f367 op; er was f604 aan kontanten in huis, 1/32 part van het schip van Cornelis Bonck ter waarde van f380, 1/32, 1/8 en 1/64 parten van het door Cornelis Allerts gekochte schip; het totaal van de scheepsparten bedroeg f2707; legaten bij testament van de overledene voor de weduwe van f648.²⁸

Uit het eerste huwelijk:

1. Cornelis, volgt 146/147.l.
2. Jan Allerts, tr. waarsch. (ondertr. Harlingen [stadh.] 1603) Anna Thonis.
3. Reynuw = 73.

Uit het tweede huwelijk:

4. Arien Allerts, geb. ca. 1593, tr. waarsch. (ondertr. Harlingen [stadh.] 2 maart 1611) Maycke Willems, van Franeker.
5. Jantgien Allerts, geb. ca. 1598, vermeld 1611.

146/147.1. Cornelis Allerts, schipper, overl. Harlingen in 1624, tr. Dulu Willemsdr.

1624: de zwagers Jan Willems en Minne Claesz worden aangesteld tot voogden over Jantien, in haar vijftiende jaar, en Trijntie, achttien jaar oud, en hun jongere zusters en broer, weeskinderen van Cornelis Allerts en Dulu Willemsdr.²⁹

Uit dit huwelijk:

1. Trijntie Cornelisdr, geb. ca. 1606, vermeld 1624.
2. Jantien Corneltsdr, geb. ca. 1610, vermeld 1624.
- 3-.. dochters en zoon, vermeld 1624.

IV. De familie van Hinke (Hencke) Piers

160/161. Pier [Doeckles, pachter te Jorwerd 1608?],^a tr. N.N.

Uit dit huwelijk:

1. Doeckle = 80.
2. Hylcke Piers, te Winsum (1652), tr. Yd Lous.
3. Oene Piers, te Winsum (1653).

80/81. Doeckle Piers, waarsch. schipper, overl. (Oosterlittens) 1652/'53, tr. 1e ca. 1628 Aettie Tiaerds; tr. 2e ca. 1642 Syts Pytters, overl. na hem.

21 okt. 1652: Hylcke Piers en Yd Lous te Winsum lenen 25 goudgld. van hun broer Doeckle Piers en Syts Pytters te Oosterlittens.³⁰

7 jan. 1653: het sterfhuys van Doeckle Piers te Oosterlittens wordt beschreven; de weduwe is Syts Pytters; er zijn twee voorkinderen, Tiert, in zijn 24ste, en Pier, in zijn 22ste jaar, bij Aettie Tiert, en één nakind, Pytter, in zijn negende jaar, bij Syts; Andries Symens te Sexbierum, moeders broeder, treedt op als voogd over de twee oudste kinderen, Oene Piers te Winsum, oom van vaderszijde, als voogd over het jongste kind. Er is een 'schuyte met zeil en treil'; er is een schuld van (zoon) Tierd Doeckles van 145 goudgld. als gevolg van de koop van een schip, terwijl (zoon) Pier een schip van zijn vader had gekocht, waarvan nog een tegoed uitstond. Tussen de oudste twee was eerder een scheiding van de nalatenschap van hun moeder geweest (665 goudgld.); de obligatie op Hylcke Piers (zie boven) wordt ook beschreven.³¹

a Jacob van Sluis en D.J. van der Meer, Het geslacht Hemsterhuis, in *Genealogysk Jierboek* 1991, 31.

10 jan. 1653: de curatoren over de wezen van Doeckle Piers te Oosterlittens en diens weduwe zullen een 'huys ende stede mette ledige plaets daertoe behorende' decretaal verkopen.³²

15 maart 1653: boedelscheiding met de stiefmoeder.³³

Uit het eerste huwelijk:

1. Tiaerd, volgt 80/81.1.
2. Pier = 40.

Uit het tweede huwelijk:

3. Pyter, volgt 80.3.

80/81.1. *Tiaerd Doeckles*, geb. Oosterlittens 1629/'30, woonde op het Vliet te Franeker, tr. (att. van Franeker 19 maart 1653) *Houck Ryeurds*, van het Vliet.

Uit dit huwelijk:

1. *Aetie Tiaerds*, ged. Franeker 7 mei 1656.
2. *Aatie Tiaerds*, ged. Franeker 9 dec. 1657.
3. *Rieurd Tiaerds*, ged. Franeker 6 juli 1664.

80.3. *Pyter Doeckles*, geb. (Oosterlittens) 1644/'45, tr. *Trijn N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Sytske Pyters*, ged. Franeker 7 sept. 1671.
2. *Sytske Pyters*, ged. Franeker 8 febr. 1673.
3. *Jancke Pyters*, ged. Franeker 9 juni 1675.
4. *Doeckle Pyters*, ged. Franeker 22 okt. 1676, schuivevoerder op het Vliet ald., tr. Franeker 14 nov. 1702 *Antie Gerbens*, van Jorwerd.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Sytske Doeckles*, ged. Franeker 9 febr. 1706, tr. Franeker 10 dec. 1737 *Claas Foekes*, ged. Marssum 13 mei 1712, praemvoerder met turf (1749)^a te Franeker, zn. van Foeke Romkes en Antie Sybrens Heslinga.
- 2) *Tryntie Doeckles*, ged. Franeker 20 dec. 1708.
- 3) *Pyter Doeckles*, ged. Franeker 24 sept. 1711.
- 4) *Tryntie Doeckles*, ged. Franeker 9 april 1713, tr. Franeker 31 aug. 1738 *Arent Luitjes*, beurtschipper op Amsterdam (1749)^b ald.
- 5) *Pytter Doeckles*, ged. Franeker 29 okt. 1715.
5. *Wouter Pyters*, ged. Franeker 14 aug. 1681, grootschipper ald., tr. Harlingen 7 dec. 1704 *Antie Pytters*, van Harlingen, mogelijk ged. ald. 5 okt. 1684 als dr. van Pytter Jansen en Maycke Willems.

a Quotisatie Franeker 1749: Claas Foekes, praemvaerder met turf, twee personen boven en vier beneden de twaalf jaar, aanslag f11.13.-.

b Id.: Arent Luytjens, beurtschipper op Amsterdam, drie personen boven en drie beneden de twaalf jaar, aanslag f25 (vermogen f150).

Uit dit huwelijk:

- 1) *Pytter Wouters*, ged. Franeker 20 sep. 1707.
- 2) *Trijntje Wouters*, ged. Franeker 2 jan. 1709.
- 3) *Pyter Wouters*, ged. Franeker 27 jan. 1711, schippersknecht (1749)^a ald., tr. Franeker 15 mei 1740 *Trijntje Hendriks*.
- 4) *Trijntje Wouters*, ged. Franeker 1 dec. 1712, tr. (att. van Franeker naar elders 20 april 1735) *Sijmon Herres*, 'even buiten Franeker' bij de kerkpoort.
- 5) *Zwaantie Wouters*, ged. Franeker 23 april 1715, tr. Franeker 4 aug. 1743 *Claes Dircks*, ged. ald. 22 maart 1749, te Vijfhuizen (1743), schuutmakersknecht (1749)^b te Franeker.
- 6) *Claes Wouters*, ged. Franeker 9 april 1720, tr. Franeker 30 nov. 1751 *Jeltje Douwes*.
- 7) *Mayke Wouters*, ged. Franeker 19 dec. 1726, tr. Franeker 23 april 1764 *Saake Caspers*, pottebakkersknecht.

40/41. *Pier Doeckles*, geb. Oosterlittens 1631/'32, burger 1684, schipper op het Vliet (1684), beurtschipper op Amsterdam (1686), grootschipper (1691) te Franeker, overl. vóór 1705, tr. *Bauck Hessels*, op het Vliet (1705) ald.

1677: Pier Doeckles en Bauck Hessels, echtelieden op het Vliet onder Franeker, lenen f250 aan Harpert Everts en Hittie Louws (42/43), echtelieden, mede aldaar.³⁴

1686: Pier Doeckles, beurtschipper op Amsterdam, koopt voor f107.10.- een huis op 't Nieuwe Werck van Pyter Ariens.³⁵

1691: Pier Doeckles, grootschipper, en Bouck Hessels te Franeker kopen voor 350 goudgld. een huis op de Schilbanck van Obbe Sybrens, Harlinger trekschipper, en Rixtie Uylties ald.³⁶

1692: zij verkopen dit huis weer voor 350 goudgld. aan Obbe en kopen een ander huis van hem voor 325 goudgld.³⁷

1705: Bouck Hessels, weduwe van Pier Doeckles op het Vliet, verkoopt voor zich en als testamentair erfgename van haar man zekere schone huisinge aan het Vliet voor 160 goudgld. aan Sierck Dircksz aldaar³⁸ en een schone huizinge voor 112 goudgld. aan Antie Eelkis, weduwe van Gerrit Gerrits.³⁹

Uit dit huwelijk:

1. Doeckle = 20.
2. *Hessel Piers*, ged. Franeker 31 jan. 1666.
3. *Hessel Piers*, ged. Franeker 7 sept. 1670.

a Id.: Pytter Wouters, schippersknecht, twee personen boven en twee beneden de twaalf jaar, aanslag f11.13.-.

b Id.: Claas Dircks, schuutmakersknecht, twee personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f11.13.-.

20/21. *Doeckle Piers*, schuitemaarder op het Vliet te Franeker, tr. (ondertr. Franeker [gerecht] 8 dec. 1677) *Rinckt (Hincke) Harperts*, ged. ald. 7 mei 1657.

1729: Cornelis Pytters Wagens, burgemeester van Franeker, vanwege Clara Dircks, weduwe van Harpart Doeckles te Amsterdam vanwege haar zoontje, Hessel en Pier Doeckeles, schippers te Harlingen, Frouckjen Sjoerds, vrouw van de uitlandige Tjeerd Doeckeles, Attje Doeckeles, vrouw van Fetse Reen, mr. schoenmaker, en Evert Wybes vanwege Jacob Jans, schipper op de Grachtswal, als vader van zijn vier minderjarige kinderen bij wijlen Houckjen Doeckeles, verkopen voor f750 een huis aan de Schilbanck aan Pyttje Fransen, weduwe van Pytter Sjoerds aan het Fliet.⁴⁰

Uit dit huwelijk:

1. Bauckjen, volgt 20/21.1.
2. Hessel Doeckles,^a ged. Franeker 15 okt. 1679, schipper te Harlingen, tr. Franeker 19 jan. 1710 *Trijntje Pytters Forsijn*, van Harlingen.
3. Aetje Doeckles, ged. Franeker 3 april 1681.
4. Tjeerd, volgt 20/21.4.
5. Harpert, volgt 20/21.5.
6. Haje Doeckles, ged. Franeker 14 sept. 1687.
7. Pier = 10.
8. Aettje, volgt 20/21.8.

20/21.1. *Bauckjen Doeckles*, tr. Franeker 8 febr. 1705 *Jacob Jansen Bleeker*, schipper op het Vliet, later op de Grachtswal ald., overl. tussen 3 en 13 maart 1731.

3 maart 1731: codicil van Jacob Jansen Bleeker.

Uit dit huwelijk:

13 maart 1731: Hessel Doeckeles en Pier Doeckeles, schippers te Harlingen, worden aangesteld tot voogden over Geertje, Jan, Pier en Hincke, weeskinderen van wijlen Jacob Jans Bleeker, schipper op de Grachtswal te Franeker.

1. *Geeltje Jacobs Bleeker*, ged. Franeker 18 maart 1706.^b
2. *Jan Jacobs Bleeker*, ged. Franeker 28 juni 1707, smalschipper op 't zuid van de Grachtswal, schipper en buitenvaarder (1749)^c ald., tr. Franeker 13 dec. 1733 *Tjettje Watses Reen*, ged. Bolsward 2 juni 1701, dr. van Watse Hessels [Reenstra] (ook vermeld sub 8).

Uit dit huwelijk:

- 1) *Jacob Jans Bleeker*, ged. Franeker 11 maart 1736, overl. na 1749.
- 2) kind, overl. na 1749.

a Quotisatie Harlingen 1749: Hessel Doeckles cu., old schipper, bestaet wel, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f28.7.- (vermogen f2000).

b Ten doop gehouden door grootmoeder Hencke Herperts.

c Quotisatie Franeker 1749: Jan Jacobs Bleeker, schipper en buitenvaarder, vier personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f40.15.- (vermogen f1100).

3) *Watse Jans Bleeker*, ged. Franeker 23 febr. 1739, beurtschipper op Amsterdam ald., overl. na 1786, tr. Franeker 28 mei 1775 *Teetske Wijbes*, ged. ald. 13 april 1745, dr. van Wybe Eewerts, mr. verver en glazenmaker, en Frouckje Sydses.

3. *Pier Jacobs Bleeker*, ged. Franeker 17 jan. 1709, overl. na 1731.

4. *Hincke Jacobs [Bleeker]*, ged. Franeker 13 okt. 1711, overl. na 1749,^a tr. Franeker 14 febr. 1737 *Geert Lieuwes*, ged. ald. 19 sept. 1709, grootschipper, overl. vóór 1749, zn. van Lieuwe Geerts, boterkoper, en Tjertje Hessels.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Lieuwe Geerts*, ged. Franeker 9 aug. 1739.
- 2) *Jacob Geerts*, ged. Franeker 27 sept. 1740.
- 3) *Tjettje Geerts Buist*, ged. Franeker 25 juli 1742, deed belijdenis ald. 17 dec. 1780, tr. Franeker 5 okt. 1768 *Tjeerd Sjoerds Koster*, varensgezel, beurtschipper op Amsterdam, zn. van Sjoerd Tjeerds en Tjamke Lieuwes (vermeld sub 4.1).
- 4) *Lieuwe Geerts [Telenga]*, ged. Franeker 6 jan. 1746, deed belijdenis ald. 17 dec. 1775, timmerman ald., overl. ald. 1 dec. 1793, tr. Franeker 16 mei 1784 *Berbes Epkes*, deed belijdenis ald. 13 maart 1785, overl. ald. 4 juni 1802.

20/21.4. *Tjeerd Doeckles*, ged. Franeker 27 aug. 1682, grootschipper ald., overl. ald. 13 sept. 1747, tr. Franeker 1 jan. 1708 *Frouckjen Sjoerds (Syberts)*, overl. ald. 21 maart 1751.

Uit dit huwelijk:

1. *Sjoerd Tjeerds*, ged. Franeker 11 dec. 1708, smakschipper, later (1763) trekschipper op Harlingen ald., tr. Franeker 5 sept. 1734 *Tjamke Lieuwes*, ged. ald. 22 jan. 1705, dr. van Lieuwe Geerts en Tjertje Hessels (vermeld sub 1.4).

Uit dit huwelijk:

Tjeerd Sjoerds Koster, tr. 1e 1768 *Tjettje Geerts Buis* (vermeld sub 1.4.3); tr. 2e Franeker 13 mei 1787 *Hiltje Fokkes*, kwam waarsch. met attestatie van Groningen naar Franeker 22 juni 1788.

2. *Corneliske Tjeerds*, ged. Franeker 21 juli 1711, overl. vóór 2 april 1763, tr. 1e Franeker 19 jan. 1738 *Andrijs Meines*, schipper, later (1749)^b mr. schuitemaker ald., zn. van Meine Harings en Jetske Anderys

a Quotisatie Harlingen 1749: Geert Lieuwes weduwe, suinigh, één persoon boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f6.16.-

b Id.: Andrijs Meines, mr. schuitemaker, twee personen boven en vier beneden de twaalf jaar, aanslag f33.12.- (vermogen f650).

Wybinga;^a tr. 2e Franeker 25 okt. 1757 *Meyne Pijtters*, matroos (1749),^b later beurtschipper ald., overl. na 2 april 1763, wedr. van Lubkjen Folkerts.

Uit het eerste huwelijk:

2 april 1763: Sjoerd Tjeerds, trekschipper op Harlingen, en Haaring Meines, koopman, ooms, worden aangesteld tot voogden over Jetse, oud 22 jaar, Meine, oud twintig jaar, Tjeerd, oud zeventien jaar, Wybe, oud vijftien jaar, Jetske, oud dertien jaar, en Doekle, oud negen jaar, kinderen van wijlen Corneliske Tjeerds bij haar eerste man Andries Meines, mr. scheepstimmerman.

1 aug. 1763: Haaring Meines wordt vervangen door Sicco Weerts, koopman.

- 1) *Jetse Andries*, ged. Franeker 16 sept. 1739, overl. na 1763.
  - 2) *Meinte Andries*, ged. Franeker 18 april 1742, overl. na 1763.
  - 3) *Tjeerd Andries*, ged. Franeker 19 maart 1744, overl. na 1763.
  - 4) *Wijbe Andries van der Werf*, geb. 1747/'48, varensgezel op het Vliet (1772), later (1781) beurtschipper op Amsterdam ald., overl. na 1791, tr. 1e Franeker 24 mei 1772 *Grijtje Martens Klaver*, ged. ald. 15 april 1750, dr. van Marten Jans, beurtschipper op Amsterdam te Franeker (1749);^c tr. 2e Franeker 30 dec. 1781 *Riemke Jochums*, overl. na 1791.
  - 5) *Ewert Andries*, ged. Franeker 20 mei 1749, overl. vóór 1763.
  - 6) *Jetske Andries*, geb. 1749/'50, tr. wellicht Franeker 24 mei 1770 *Pieter Ates*, van Tzummarum.
  - 7) *Doekle Andries*, ged. Franeker 15 aug. 1753, overl. na 1763.
3. *Doekle Tjeerds*, ged. Franeker 12 okt. 1713.
  4. *Hincke Tjeerds*, ged. Franeker 5 maart 1720.
  5. *Doekle Tjeerds*, ged. Franeker 26 okt. 1723.

20/21.5. *Harpert Doeckles*, ged. Franeker 5 okt. 1684, overl. vóór 1729, tr. Franeker 24 mei 1716 *Clara Dirks*, in 1729 te Amsterdam.

Uit dit huwelijk:

zoon, vermeld 1729.

20/21.8. *Aettje Doeckles*, ged. Franeker 16 april 1696, tr. Franeker 7 sept. 1727 *Fetse (Watses?) Reen*, waarsch. van Bolsward en burger van Franeker

-
- a 31 aug. 1739: Wybe Anderys Wybinga, vroedsman, oom, wordt aangesteld tot voogd over Trijntje, in het 25ste, en Haringh, in het 23ste jaar, minderjarige wezen van wijlen Meine Harings en Jetske Anderys Wybinga.
  - b Quotisatie Franeker 1749: Meine Pytters, matroos ter zee, twee personen boven en drie beneden de twaalf jaar, aanslag f16.5.-.
  - c Id.: Marten Jans, beurtvaerder op Amsterdam, drie personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f36 (vermogen f1400).

1722, mr. schoenmaker, later (1749)^a koopman ald., waarsch. zn. van Watse Hessels [Reenstra] (vermeld sub 1.2).

15 febr. 1749: van Fetse Reen is een schoenmakersgildepenning bewaard gebleven.⁴¹

1750: Fetse Reen, koopman en mr. schoenmaker, verkoopt voor f330 zijn deftige hovinge en zomerhuis aan de Grachtswal.⁴²

1750: Fetse Reen voor de helft en koopman Pieter Jansen voor de andere helft verkopen voor f640 de helft van een huis aan de Voorstraat de Pauw genaamd.⁴³

Uit dit huwelijk:

kind, geb. vóór 1737, overl. na 1749.

10/11. *Pier Doekles*, ged. Franeker 8 aug. 1693, schipper te Harlingen, overl. na 1731, tr. Franeker 20 dec. 1722 *Hotske Andries de Boer*, ged. (op belijdenis) Harlingen 8 aug. 1732, overl. vóór 10 nov. 1751; zij tr. 2e Harlingen 24 juni 1736 Jan Sijtses (Zietses).

In 1725 heeft Pier Doekles, schipper te Harlingen, een schuld van f3303 aan Gerben Ulbes te Terhorne terzake van de koop van een gaffelschuit met zeil en treil, ankers en touwen.⁴⁴

6 jan. 1753 worden burgemeester Laurens Tabes en koopman Pieter Keimpes de Jong aangesteld tot voogden over Hinke Piers en Trijntje Jans, minderjarige kindskinderen en medeërfgenen van wijlen oud-burgemeester en vroedschap Andries Pieters de Boer.

Uit dit huwelijk:

1. Saeckien, volgt 10/11.1.
  2. *Hencke Piers*, ged. Harlingen (W.k.) 24 mei 1725.
  3. *Doekle Piers*, ged. Harlingen (W.k.) 29 dec. 1726, overl. ald. 20 okt. 1794.
  4. Hencke (Hincke) = 5.
  5. *Trijntje Piers*, ged. Harlingen 13 jan. 1733, overl. vóór 1751.
- Uit haar tweede huwelijk:
6. *Trijntie Jans*, ged. Harlingen 11 april 1737.
  7. *Trijntje Jans*, ged. Harlingen 15 sept. 1739, overl. na 1751.

10/11.1. *Saeckien Piers*, ged. Harlingen 11 jan. 1724, overl. na 30 okt. 1778, tr. Harlingen 11 okt. 1750 *Hendrik Jansen Overzee*, ged. ald. 23 april 1724, makelaar ald., zn. van Jan Hendriks (van) Overzee en Janke Symons [Kuiper].

Uit dit huwelijk:

Jan Hendriks Overzee, ged. Harlingen 13 mei 1753, tr. Amsterdam (N.k.) 15 nov. 1778 *Barendina Jansen Mulder*, geb. Beilen 1745/'46

-
- a Id.: Fetse Reen, coopman en begoedigd, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f46 (vermogen ruim f3500).

(mogelijk geb. Hijken, ged. Beilen 25 jan. 1745 als Beertje, dr. van Jan Jansen en Hendrikje Barends), weduwe van^a Johann Dirk Kraneij.

Uit dit huwelijk:

Hendrik Overzee, ged. Amsterdam (Z.k.) 29 sept. 1779,^b begr. ald. (H.L.kh.) 31 okt. 1779.

V. De familie van Aettie Tiaerds

162/163. [*Tiaerdt N.*, tr. N.N., weduwe van of hertrouwd met Symen N.N. Uit dit huwelijk:]

1. Aettie = 81.

Uit haar andere huwelijk:

2. *Andries Simons*, te Pietersbierum (1636), daarna te Sexbierum, tr. Sexbierum 4 nov. 1632 *Antje Olpherts*, weduwe van Hille Jorryts.

3 febr. 1636 (1ste procl.): Andrys Symensz en Antie Olpherts, echtelieden te Pietersbierum, kopen voor 560 goudgld. van Ipe Hoytes te Marrum een huizinge te Sexbierum en het recht op gebruik van enig kerkland aldaar.⁴⁵

18 mei 1636 (1ste procl.): Antie Olphertsdr, vrouw van Andrys Symens te Pietersbierum, laatstelijk weduwe van Hille Jorryts, gaat met Taecke Taeckes Lauta, ontvanger, en Beldie (?) Sioerts te Harlingen een ruilkoop aan; zij ontvangt het huis te Pietersbierum, waarin zij wonen, en draagt over een huis te Sexbierum "alwaer de pau uthangt"; zij krijgt 850 goudgld. toe.⁴⁶

22 jan. 1640 (1ste procl.): Andrys Symens en Antie Olpherts te Sexbierum kopen voor 120 goudgld. van Claes Everts Bloemcke een huis te Sexbierum.⁴⁷

22 jan. 1640 (1ste procl.): zij kopen voor 448 goudgld. van Jacob Laesen een huis te Sexbierum.⁴⁸

15 juni 1642 (1ste procl.): zij kopen voor 79 goudgld. van de erven van Tryn Wybes 2 pm greide (weiland) te Pietersbierum.⁴⁹

8 febr. 1643 (1ste procl.): Andrys Symens te Sexbierum en Jelle Dircxz te Pietersbierum kopen voor 173 goudgld. van Schelte Buues te Sexbierum 3 pm bouwland.⁵⁰

VI. De familie van Rinckt Harperts

42/43. *Harpert Everts*, stuurman (1668) te Franeker, tr. 1e N.N.; tr. 2e (ondertr. Franeker (gerecht) 5 sept. 1668) N.N.; tr. 3e (ondertr. Franeker (gerecht) 14 mei 1670) *Hittie Louws*, geb. 1627/'28, woonde in

de Noordermolenstraat (1655) ald., weduwe van 1e Olfert Juriens en 2e^a Claes Hendrickx Schoester.

1677: zie bij 40/41.

Uit het eerste huwelijk:

1. Rinckt = 21.

2. Hiltje, volgt 42/43.2.

42/43.2. *Hiltje Harperts*, ged. Franeker 25 aug. 1650, tr. *Jan Jacobs Breda*, woonde waarsch. op het Vliet te Franeker (1693, '95); hij hertr. waarsch. Franeker 9 april 1693 Beitske Baukes en tr. 3e Franeker 8 jan. 1695 Reinertje Sjoerds.

Uit dit huwelijk:

1. *Stijntje Jans Breda*, ged. Franeker 2 april 1684.

2. *Stijntje Jans Breda*, ged. Franeker 30 sept. 1685, tr. waarsch. Franeker 30 aug. 1707 *Jan Jans*, geb. Weteringen in Munsterland, bleker op 't Oost te Franeker.

Uit dit huwelijk:

1) *Eeke Jans*, ged. Franeker 33 mei 1709.

2) *Jan Jans*, ged. Franeker 20 jan. 1711.

3) *Jan Jans*, ged. Franeker 28 febr. 1712.

3. *Jacob Jans Breda*, ged. Franeker 5 april 1688.

4. *Harpert Jans Breda*, ged. Franeker 20 jan. 1691.

VII. De Boer

22/23. *Andries Pieters de Boer*, koopman (1749),^b burgemeester en vroedschap te Harlingen, overl. vóór maart 1753, tr. N.N., overl. vóór 10 nov. 1751.

9 maart 1753: koopman Pyter Keimpes de Jong en notaris Hendrik Pema behartigen de nalatenschap van wijlen Andries Pieters de Boer, oud-burgemeester en vroedschap, die op 10 nov. 1751 testeerde en de grootvader is van Saakjen Piers, de vrouw van Hendrik Overzee, makelaar.

In 1756 biedt Pieter Keimpes de Jong, koopman te Harlingen, man van Acke Andries de Boer, het testament van Andries Pieters de Boer, oud-burgemeester van Harlingen, ter registratie aan. De kinderen hebben hun moederlijk erfdeel uitgekeerd gekregen; legaten aan de kindskinderen: Sakien Piers f200, Doekle Piers f100, Henke Piers f100, Trijntie Jans f200, die tezamen een huis aan de haven te Harlingen krijgen, en Tzietske Pieters de Jong f200; erfgenamen zijn de dochter Acke Andries de Boer voor de ene en de vier bovengenoemde kleinkinderen voor de andere helft.⁵¹

a Getrouwd Franeker 3 okt. 1655.

b Quotisatie Harlingen 1749: de Boer, burgemeester, coopman, 2 personen boven de 12 jaar, aanslag f48.7.- (vermogen f8000).

Uit dit huwelijk:

1. Hotske = 11.
2. Acke, volgt 22/23.2.

22/23.2. *Acke Andries de Boer*, overl. na 1756, tr. Harlingen 14 jan. 1731 *Pieter Keimpes de Jong*, koopman ald. (1749),^a overl. na 1756.

Uit dit huwelijk:

Tzietske Pieters de Jong, overl. na 1756, tr. Harlingen (gerecht) 6 april 1755 *Jetse Pieters Boomsma*, geb. ca. 1731, ged. (Doopsgez.) Harlingen 30 jan. 1762, overl. ald. 13 febr. 1807, zn. van Pieter Jetzes Boomsma en Saske Bouwes Kuiper; hij hertr. Harlingen (gerecht) 1 nov. 1767 Antje Cornelis Timmerman.

VIII. Vuurman

12/13. *Doede Sierks*, bode van het smalschippersgilde (1749)^b te Harlingen, overl. na 30 jan. 1751, tr. Harlingen (W.k.) 21 dec. 1710 *Hiske Alberts*.

Uit dit huwelijk:

1. *Sioucke Doedes*, ged. Harlingen 1 maart 1716.
2. *Siouckien*, volgt 12/13.2.
3. Albert = 6.

12/13.2. *Siouckien (Sjeuke) Doedes*, ged. Harlingen 14 sept. 1717, naaister (1749)^c ald., tr. 1e Harlingen 1 dec. 1743 *Sjoerd Joukes*, ged. ald. (W.k.) 2 okt. 1718, zn. van Jouke Johannes en Trijntje Alberts; tr. 2e Harlingen 14 febr. 1751 *Albert Yvs (IJfs, Ybs)*, geb. Wijnaldum 7 febr. 1716, zn. van Yeb Clasen en Jancke Alberts.

Uit het tweede huwelijk:

1. *Hiske Alberts*, ged. Harlingen 7 aug. 1753.
2. *Janke Alberts*, ged. Harlingen 6 april 1756.

6/7. *Albert Doedes*, ged. Harlingen 9 nov. 1723, mr. scheepstimmerman (1749,^d '82) ald., overl. na 1786, tr. 1e Harlingen 22 okt. 1747 *Attje Martens*, van Harlingen; tr. 2e Harlingen 15 maart 1761 *Rinske Dirks Agema*, overl.

- a Quotisatie Harlingen 1749: Pytter Keimpes de jonge, coopman, bestaet wel, 3 personen boven de 12 jaar, aanslag f54.7.- (vermogen f6000).
- b Id.: Doede Sierks, boode van 't smalschippersgilde, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f16.11.0 (vermogen f350).
- c Id.: Sjoerd Joukes weduwe, nayster, geringh, 1 persoon boven de twaalf jaar, aanslag f6.12.- (vermogen f100).
- d Id.: Albert Doedes cu., scheepstimmerman, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f14.9.- (vermogen f200).

ald. in 1766; zij tr. 1e Harlingen 22 mei 1741 *Tjebbe Lases Spannenburg*, ged. ald. 24 okt. 1719, tinnegieter (1749)^a ald., zn. van Laas Gosses Spannenburg, 'kladferver' (1749)^b te Harlingen, en Doetje Hendriks.

25 febr. 1777: Albert Doedes, scheepstimmerman, wordt aangesteld tot voogd over Jan, weeszoon van Jan Jansen en Sytske Sanders.

Uit het tweede huwelijk:

1. Hiske = 3.

Uit haar eerste huwelijk:

18 febr. 1761: Johannes en Hendrik Lazes Spannenburg, ooms, worden aangesteld tot voogden over Laas Tjebbes Spannenburg, erfgenaam van zijn grootouders Laas Spannenburg en Doettje Hendriks.⁵²

17 febr. 1766: Jacob Pieters Schenk, oud-scheepstimmerman, en Evert Wiarda, zilversmid, worden aangesteld tot voogden over Laas Tjebbes Spannenburg, weeszoon van wijlen Rinske Dirks Agema, die op 12 dec. 1765 getesteerd had en hertrouwd was met scheepstimmerman Albert Doedes.

2. Laas, volgt 7.2.
3. *Antie Tjebbes Spannenburg*, ged. Harlingen 15 okt. 1754, overl. vóór 1761.

7.2. *Laas Tjebbes Spannenburg*, geb. Harlingen 2 aug. 1751, koopman en gleibakker, van 1794 tot zijn overl. tezamen met zijn zwager Jan van der Veen ald., overl. ald. 15 febr. 1812, tr. 1e Harlingen 1 jan. 1775 *Geertje Sybrands Osinga*, ged. ald. 5 jan. 1749, overl. ald. 6 juni 1791, dr. van Sybrand Jans, galjoetschipper (1749)^c te Harlingen, en Antje Wouters; tr. 2e Harlingen 23 dec. 1792 *Akke Jans Vettevogel*, ged. ald. 2 sept. 1760, voogdes van het Stadsweeshuis 1801 ald., nog ald. (1815), overl. Wormerveer 18 okt. 1835, dr. van Jan Wytzes Vettevogel, burgervandrig van het 5de kwartier 1777 te Harlingen, en Gertje Hendriks.

1803: van Laas Tjebbes Spannenburg is een kurk met zilveren beslag en opschrift 'L. Spannenburg gekogt op 't ijs op zee den 9 maart 1803' bewaard gebleven.⁵³

Uit het eerste huwelijk:

1. *Sybrand Lases Spannenburg*, geb. Harlingen 9 febr. 1778, student te Franeker 5 dec. 1805, zeehandelaar (1830), graan- en houtkoper (1834) te Harlingen, overl. ald. 22 aug. 1834, tr. 1e Harlingen 5 sept. 1802 *Maria Menalda*, geb. ald. 16 febr. 1772, ged. (Doopsgez.) ald. 29 jan. 1796, overl. ald. 31 okt. 1828, dr. van Poppe Eekes Menalda en

- a Id.: Tjebbe Spannenburgh cu., tinnegieter, maetig, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f25 (vermogen f2500).
- b Id.: Laas Spannenburgh cu., kladferver, maetigh, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f41.15. (vermogen f4500).
- c Id.: Sybren Jansen cu., galliootschipper, gemeen, drie personen boven en drie beneden de twaalf jaar, aanslag f34.17.- (vermogen f600).

Foekje Jacobs Kuiper; tr. 2e Franeker 7 mei 1830 *Bergita Meill*, geb. ald. 24 dec. 1781, overl. Harlingen 24 nov. 1859, dr. van Martinus Meill en Hendrike Baijes en weduwe van 1e Martinus Groenewoud en 2e Samuel Wijtema.

Uit het eerste huwelijk:

- 1) *Laas Spannenburg*, geb. Harlingen 2 aug. 1803, overl. ald. 4 aug. 1803.
  - 2) *Geertje Spannenburg*, geb. Harlingen 5 april 1805, overl. ald. 3 dec. 1854, tr. Harlingen 14 juni 1827 *Jan Freerks Hoekstra*, geb. ald. 9 maart 1799, zeehandelaar en 2de luitenant dd. schutterij 1823 ald., overl. ald. 15 febr. 1857, zn. van Freerk Jans Hoekstra, diaken der Doopsgez. gemeente te Harlingen, en Ynske Terpstra.
  - 3) *Foekje Spannenburg*, geb. Harlingen 12 maart 1807, overl. ald. 7 april 1838, tr. Harlingen 9 april 1830 *Jarig Cornelis Mollema*, geb. ald. 21 maart 1795, zoutzieder en cargadoor ald., overl. Lochem 22 febr. 1866, zn. van Cornelis Mollema, voogd van het Stadsweeshuis ca. 1798 te Harlingen, en Holkje van der Leij; hij hertr. Harlingen 30 juli 1840 Catharina Anna Fontein.
  - 4) *Laas Spannenburg*, geb. Harlingen 29 aug. 1811, overl. ald. 12 sept. 1811.
  - 5) *Anna Spannenburg*, geb. Harlingen 5 april 1813, overl. ald. 25 jan. 1890, tr. Harlingen 27 juni 1833 *Jan van Hulst*, geb. Kampen 15 nov. 1804, tegelfabrikant en lid van de Kamer van Koophandel te Harlingen, overl. ald. 8 aug. 1883, zn. van ds. Jan van Hulst, student te Amsterdam sept. 1797, proponent 21 juni 1803, Doopsgez. predikant te Kampen 1802 en Norden 1809-overl. '46, en Anna Herdingh.
2. *Rinske Lases Spannenburg*, geb. Harlingen 14 okt. 1780, overl. ald. 14 april 1859, tr. Harlingen 11 juni 1809 *Willem Houtsma*, geb. ald. 3 sept. 1782, bierbrouwer, stadsontvanger, 2de luitenant van de 2de compagnie schutterij 1814 en voogd van het Stadsweeshuis 1817 ald., overl. ald. 17 okt. 1828, zn. van Sipke Willems Houtsma, mr. bakker, diaken 1787 en vroedsman 1788 te Harlingen, en Doetie (Douwte) Hendriks Spannenburg.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Doetje Houtsma*, geb. Harlingen 7 juli 1813, overl. ald. 24 febr. 1881.
- 2) *Geertje Houtsma*, geb. Harlingen 27 okt. 1816, overl. ald. 28 nov. 1837.
- 3) *Sipke Houtsma*, geb. Harlingen 5 maart 1819, steendrukker en boekhandelaar, diaken 1845 en voogd der algemene armen

1864, '74 ald., overl. Arnhem 19 jan. 1901, tr. 1e Harlingen 25 mei 1845 *Riemke Eeuwes Smith*, geb. ald. 19 juli 1817, overl. ald. 16 april 1850, dr. van Eeuwe Hendriks Smith, griffier bij het policiegerecht van Barradeel, en Juliana Jacobs van Slooten; tr. 2e Harlingen 30 sept. 1852 *Elizabeth Maria Hoppensteijn*, geb. 's-Gravenhage 11 febr. 1817, overl. Harlingen 17 april 1889, dr. van Willem Hendrik Hoppesteijn, commies bij de administratie der directe belastingen te 's-Gravenhage (1827), en Christina Bock.

3. Ds. *Tjebbe Lases Spannenburg*, geb. Harlingen 3 okt. 1782, student te Franeker 1799, predikant te Goingarjijp en Broek 1805, Ouwsterhaule en Oldeouwer 1810-'40, overl. Sneek 2 maart 1869, tr. 1e Goingarjijp 1 aug. 1806 *Anje IJsbrands Stuurwold*, ged. Noordbroek 25 april 1784, overl. Sneek 23 nov. 1841, dr. van Isebrand Jans en Aachtjen Aylterts; tr. 2e Sneek 24 juli 1844 *Gerrytie van der Weide*, geb. Leeuwarden 29 mei 1781, overl. Sneek 26 okt. 1853, dr. van Tjeerd Nicolaas van der Weide en Janke Dirks Postma en weduwe van Tuszijn Vlink, hoedenmaker.

Vanaf 1840 bouwde hij met de stenen van Doumastate te Langweer een jachthuis op de plaats van het huidige knooppunt/gehucht Spannenburg onder Tjerkgaast, dat later het logement 'Het Wapen van Friesland' alias 'huize Spannenburg' wordt.⁵⁴

Uit het eerste huwelijk:

- 1) *Laas Tjebbes Spannenburg*, geb. Goingarjijp 30 april 1807, goud- en zilversmid te Joure (1833), logementhouder in het Wapen van Friesland te Tjerkgaast (1851), overl. Sloten 16 dec. 1883, tr. 1e Workum 28 dec. 1828 *Pyttertje Jelles Hoekstra*, geb. ald. 10 juli 1800, overl. Joure 6 febr. 1831, dr. van Jelle Martens Hoekstra, kastelein, en Hendrikjen Pytters Kweek; tr. 2e Gaasterland 12 febr. 1832 *Katarina Hendriks van der Goot*, geb. Balk 21 dec. 1806, overl. ald. 15 nov. 1839, dr. van Hendrik Brants van der Goot, koopman, en Hantje Rintjes Binkes; tr. 3e Bolsward 25 dec. 1840 *Lijsbert Rienses Dijkstra*, geb. ald. 11 febr. 1814, overl. Sloten 30 juli 1881, dr. van Riens Oenes Dijkstra, koopman, en Hinke Hendriks Runia.
- 2) *Isbrand Spannenburg*, geb. Ouwsterhaule 5 april 1811.
- 3) *Geertruida Agatha Spannenburg*, geb. Ouwsterhaule 3 sept. 1814, overl. Sneek 4 nov. 1891, tr. Doniawerstal 17 mei 1839 *Pieter Rintjes Binkes*, geb. Balk 22 jan. 1816, goud- en zilversmid te Sneek, overl. ald. 21 dec. 1896, zn. van Rintje Binkes Binkes, bakker, en Nieske Pieters Schilstra.
- 4) *Sybrand Osenga Spannenburg*, geb. Ouwsterhaule 15 maart

1820, kastmaker, timmerman te Sneek, faillieert 1843, overl. Sneek 16 juli 1894, tr. 1e Sneek 2 febr. 1840 *Janke de Jong*, geb. Schiermonnikoog 4 nov. 1820, overl. Sneek 30 aug. 1859, dr. van Tjalling Tjallings de Jong, bakker, en Harmina Jans Carst; tr. 2e Sneek 12 okt. 1862 *Antje Sakes de Jong*, geb. Joure 26 nov. 1824, overl. Sneek 28 dec. 1906, dr. van Sake Hotzes de Jong, uurwerkmakersknecht, en Hendrikje Pieters van der Schief.

4. *Antje Lasas Spannenburg*, geb. Harlingen 22 okt. 1785, overl. ald. 28 april 1807.

5. *Doedje Lasas Spannenburg*, geb. Harlingen 29 dec. 1788, overl. ald. 28 juli 1865, tr. Harlingen 21 mei 1812 *Tjardus Houtsma*, geb. ald. 13 febr. 1789, houtkoper, zeehandelaar en lid van de raad (1843) ald., overl. ald. 25 nov. 1853, zn. van Jan Willems Houtsma, houtkoper, firmant Jan W. Douwes & Co. en lid van de raad (1815) te Harlingen, en Petronella Greidanus, voogdes van het Stadsweeshuis 1796, '99 te Harlingen.

Uit dit huwelijk:

1) *Jan Houtsma*, geb. Harlingen 14 april 1813, overl. ald. 2 dec. 1835.

2) *Geertje Houtsma*, geb. Harlingen 7 maart 1815, overl. ald. 6 juli 1838.

3) *Laas Houtsma*, geb. Harlingen 2 aug. 1817, binnenlandse koopman, houtzaagmolenaar (1882) ald., overl. ald. 2 sept. 1886, tr. 1e Harlingen 2 juli 1843 *Akke Stam Wijma*, geb. ald. 19 sept. 1815, overl. ald. 9 mei 1844, dr. van mr. Sjoerd Sijmons Wijma, student te Groningen 21 sept. 1801, promoveerde ald. 3 sept. 1803, notaris 1809-'51, lid van de raad en wethouder te Harlingen, en Neinke Aukes Stam; tr. 2e Harlingen 27 aug. 1846 *Jenkje Popta*, geb. ald. 16 febr. 1813, overl. ald. 16 sept. 1882, dr. van dr. Pieter Popta, student te Franeker 23 juni 1809, als med. cand. ald. ingeschr. 6 dec. 1811, promoveerde ald. 16 dec. 1811, en Jetske Lolkama.

4) *Petronella Houtsma*, geb. Harlingen 26 mei 1819, overl. ald. 14 febr. 1861.

5) *Antje Houtsma*, geb. Harlingen 31 okt. 1822, overl. ald. 26 dec. 1862.

6) *Willem Houtsma*, geb. Harlingen 29 juli 1829, overl. ald. 8 mei 1831.

Uit het tweede huwelijk:

6. *Jan Spannenburg*, geb. Harlingen 16 juli 1794.

7. *Geertje Spannenburg*, geb. Harlingen 16 mei 1797, overl. Wormerveer 25 febr. 1847, tr. Harlingen 20 juni 1815 ds. *Gerbrandus Jelgersma*, geb. Weidum 20 juni 1791, theol. stud. te Groningen 18 sept. 1809,

predikant te Kimsward 1815, Warmenhuizen 1823 en Wormerveer 1827-'57, overl. (aan de cholera) Baambrugge 26 juli 1866, zn. van dr. Wiltetus Bernardus Jelgersma, student te Franeker 16 sept. 1771, als phil. cand. ingeschr. ald. 17 sept. 1776, promoveerde ald. tot A.L.M. et phil. doctor 9 okt. 1776, theol. stud. te Leiden 22 okt. 1776, predikant te Exmorra 1777, Weidum 1782 en Boxum en Blessum 1793-overl. '96, lid van het Comité Revolutionair van Friesland 1795, secretaris van de Provisionele representanten (1796), lid Holl. Maatschappij der Wetenschappen 1795, en Maria a Meinsma. Uit dit huwelijk:

1) Dr. *Wiltetus Jelgersma*, geb. Kimsward 14 okt. 1816, student te Amsterdam 1834, theol. stud. te Leiden 24 sept. 1835, promoveerde ald. 4 okt. 1842, predikant te Schoorl 1843-overl., overl. ald. 5 maart 1904, tr. Wormerveer 19 nov. 1854 *Catharina Peeck*, geb. Schoorl 28 juni 1827, overl. ald. 18 juli 1900, dr. van Johannes Peeck, burgemeester van Schoorl, en Stijntje van Bremen.

2) *Laas Jelgersma*, geb. Kimsward 21 okt. 1818, apotheker te Nieuwe Diep, overl. Den Helder 2 april 1890, tr. Den Helder 25 juli 1846 *Aaffe Lastdrager*, geb. Medemblik 4 maart 1820, overl. Den Helder 9 okt. 1900, dr. van Jan Lastdrager, scheepstimmerman te Medemblik, en Catharina de Jongh.

3) *Maria Jelgersma*, geb. Kimsward 1 juli 1820, overl. Mijdrecht 7 jan. 1896, tr. Abcoude-Baambrugge 24 april 1851 *Arie Zwart*, geb. Mijdrecht 14 april 1815, schipper, overl. Mijdrecht 12 nov. 1897, zn. van Adrianus Zwart en Catharina Bloemhof en wedr. van Geertje Hoogwerff.

4) *Jan Aurelius Jelgersma*, geb. Kimsward 31 jan. 1822, banketbakkersleerling te Amsterdam, overl. Wormerveer 31 aug. 1843.

5) Ds. *Bernardus Jelgersma*, geb. Warmenhuizen 14 april 1824, theol. stud. te Leiden 5 jan. 1843, predikant te Doeveren 1853, Oudkarspel 1861, Budei 1882, Simonshaven 1883 en Heenvliet 1885-'90, overl. Apeldoorn 9 dec. 1899, tr. Obdam 24 febr. 1853 *Titia Jiskje Faber*, geb. Molkwerum 20 okt. 1824, overl. Amsterdam 8 jan. 1890, dr. van ds. Douwe Jansz Faber, student te Franeker 1 aug. 1818, predikant te Molkwerum 1823 en Obdam 1826-'80, en Jiskje Heyes Buwalda.

6) *Akke Jelgersma*, geb. Warmenhuizen 25 juni 1826, te Mijdrecht (1896).

7) *Arend Jan Jelgersma*, geb. Wormerveer 26 sept. 1829, apotheker te Nieuwe Diep, overl. ald. 25 aug. 1857, tr. Renswoude 26

sept. 1853 *Johanna Zwart*, geb. Mijdrecht 30 okt. 1827, overl.
Renswoude 27 mei 1868, dr. van Adrianus Zwart en Marringje
de Ruiter.

IX. Agema

Als wapen voerde Jelle Ages Agema (1754-1808) op de wapenborden als diaken in 1785; in blauw een altaar, waarop een afgeknotte zuil en waarop Vrijmetselaarssymbolen liggen, zoals een schietlood, een winkelhaak, een passer enz. en bovendien een rol papier met een getekend portret. Zijn zoon Johannes Agema (1779-1839) voerde als schutterijofficier in 1815 ditzelfde wapen, maar met een zilveren veld. Diens broer Bartele Jelles Agema (1784-1850) voerde als voogd der algemene armen in 1820 ook dit wapen, maar met het altaar op een grond.

Het is merkwaardig hier Vrijmetselaarssymbolen tegen te komen, want er was – voor zover bekend – geen loge te Harlingen.

tekening Q. Walschots

112/113. *Age Sickes*, mr. metselaar, tr. Harlingen 13 aug. 1620 *Trijn (Tietske) Hiddes*.

28 juli 1645: het sterfhuis van Agge Sickes en zijn vrouw wordt beschreven.⁵⁵

Uit dit huwelijk:

1. *Hidde Agesz*, ged. Harlingen 30 juni 1622, tr. Harlingen 4 jan. 1646 *Lysbet Webedr*, van Bolsward.
2. *Aeltie*, volgt 112/113.2.
3. *Sicke*, volgt 112/113.3.
4. *Claes Ages*, ged. Harlingen 4 maart 1636.
5. *Claes* = 56.
6. *Mayke*, tweel. met de voorg., volgt 112/113.6.
7. *Jan Ages*, ged. Harlingen 17 okt. 1641, tr. Harlingen 7 sept. 1664 *Bauckjen Jacobs*.

112/113.2. *Aeltie Ages*, ged. Harlingen 3 okt. 1624, tr. Harlingen 21 juli 1644 *Cornelis Rinkes*, te Dokkum.

Uit dit huwelijk:

Auckien Cornelis, ged. Harlingen 19 sept. 1645.

112/113.3. *Sicke Agez*, ged. Harlingen 10 nov. 1626, tr. Harlingen 31 jan. 1647 *Fedttie Syoerdsdr.*

Uit dit huwelijk:

1. *Aeltie Sickes*, ged. Harlingen 5 maart 1648.
2. *Trintie Sickes*, ged. Harlingen 1 juli 1650.

112/113.6. *Mayke (Maeycke) Ages*, ged. Harlingen 7 okt. 1638, tr. Harlingen 27 mei 1666 *Claes Sytses*.

Uit dit huwelijk:

1. *Grijte Claes*, ged. Harlingen 3 maart 1669.
2. *Dierck Claes*, ged. Harlingen 10 aug. 1670.
3. *Sijcke Claes*, ged. Harlingen 1 maart 1676.

56/57. *Claes Ages*, ged. Harlingen 7 okt. 1638, tr. Harlingen (gerecht) 14 juli 1661 *Bijatrix Dirks*; zij tr. mogelijk 1e Harlingen (gerecht) 11 jan. 1657 *Wierdt Hessels* en tr. 3e Harlingen 15 mei 1670 *Jan Symens Bilaan*, lakenkoper en burgemeester 1679-'82 te Harlingen.

Uit dit huwelijk:

1. *Agge* = 28.

Uit haar eerste huwelijk:

2. *Moeycke Wierdts*, ged. Harlingen 25 okt. 1657.

Uit haar derde huwelijk:

3. *Maartie*, volgt 57.3.
4. *Folkert Jans (Bilaan)*, ged. Harlingen 15 nov. 1674.

57.3. *Maartie Jans Bilaan*, ged. Harlingen 19 mei 1672, deed belijdenis ald. 17 april 1691, stelde een codicil op 30 okt. 1729, overl. (Harlingen) kort vóór 9 sept. 1731, tr. Makkum 30 maart 1710 *Lolcke Jarighs Westra*, ged. ald. 6 nov. 1670, op attestatie van Makkum lidmaat te Harlingen 20 nov. 1710, lakenkoper, vroedsman en gezwoeren gemeensman 1719-'28 en burgemeester 1729 ald., overl. (ald.) kort vóór 2 maart 1729, zn. van Jarich Lolckes, kalkbrander, biersteker te Makkum, en Pyttie Imes en wedr. van^a Romk Wybbes.

^a Getrouwd Wons 1 mei 1707.

Uit dit huwelijk:

1. *Jarig Westra*, ged. Harlingen 30 april 1712, lakenkoper,^a vroedsman 1748-'83, burgemeester 1783, en gezworen gemeensman 1784-overl. ald., overl. ald. 18 dec., begr. (W.k.) 27 dec. 1787, tr. Harlingen 13 dec. 1733 *Trijntje Jans Kampen*, ged. Oosterbierum 4 nov. 1708, dr. van Jan Jans Campen, organist en schooldienaar te Oosterbierum, commies ter recherche te Harlingen (1714), en Trijntje Gerbens.

Uit dit huwelijk:

- 1) Ds. *Lolke Jarichs Westra*, ged. Harlingen 6 nov. 1735, student te Franeker 1752, deed belijdenis ald. 26 juni 1757, predikant te Wijnaldum 1761-'73, overl. Dronrijp 8 maart 1778, tr. Wijnaldum 2 dec. 1764 *Pietertje Pieters Rinsma*, geb. Dronrijp 17 aug. 1742, overl. Lemmer 17 jan. 1802, begr. ald. (k.), dr. van Pieter Rinsma, organist en schoolmeester, en Anna Idzardi.
  - 2) *Jan Westra*, ged. Harlingen 16 maart 1738, deed belijdenis ald. 14 april 1763, koopman, vaandrig 1768, hopman 1769 en procureur-postulant (1770, '74) ald., overl. ald. 20 juni 1775, begr. ald. (Gr.k.), tr. Harlingen 17 okt. 1762 *Dieuwke Pesma*, ged. ald. 4 juni 1743, deed belijdenis ald. 14 april 1763, voogdes van het stadsweshuis 1773 ald., overl. ald. 20 mei 1826, dr. van Hendrik Pesma, procureur-postulant 1749 en notaris 1768 te Harlingen, en Pytje Janus van Slooten; zij hertr. Harlingen 8 dec. 1776 Augustus Robertus van Dalsen, procureur-postulant 1761, notaris 1762, lid van het gerecht 1796, burgergecommitteerde 1804-'06, vroedsman 1808-'11 en lid van de municipale raad 1811-'13 ald.
  - 3) *Maartje Westra*, ged. Harlingen 15 mei 1740, overl. kort na 1765, tr. Harlingen 28 okt. 1764 *Joost Bretton*, ged. ald. 3 juni 1743, overl. vóór 18 dec. 1771, zn. van Jan Tjerks Bretton en Aukien Gonggrijp (58/59.9.3).
2. *Beatrix Westra*, ged. Harlingen 7 april 1715, deed belijdenis ald. 17 april 1738, tr. Harlingen 23 jan. 1735 *Harmannus Gonggrijp*, ged. ald. 19 aug. 1698, deed belijdenis ald. 17 april 1738, wijnkoper, kapitein van de rogmeters en -draggers (1733), substituut-ontvanger van het last- en veiligeld (1733), vroedschap 1740-overl. en gezworen gemeensman 1743-'45, '46-overl. ald., testeerde 22 dec. 1745, overl. Harlingen 19 april 1746, zn. van Joost (Justus) Harmens Gonggrijp (58/59.9) en Fockien Jacobs Velthuis.

a Quotisatie Harlingen 1749: Jarigh Westra, laekenkoper, drie personen boven en twee beneden de twaalfjaar, aanslag f92.7.- (vermogen f12.000).

Uit dit huwelijk:

- 1) *Fokje Gonggrijp*, ged. Harlingen 15 jan. 1736.
- 2) *Lolke Gonggrijp*, ged. Harlingen 2 juni 1737.
- 3) *Lolke Gonggrijp*, ged. Harlingen 20 juli 1738.
- 4) *Maartje Gonggrijp*, ged. Harlingen 25 dec. 1739.
- 5) *Fokje Gonggrijp*, ged. Harlingen 6 april 1744, overl. ald. 6 aug. 1748.

1748: op 6 aug. 1748 is Fokjen Gonggrijp overleden, dochter van wijlen de vroedsman Harmen Gonggrijp; het kapitaal bedraagt f5683; erfgenamen zijn haar tante Aukjen Gonggrijp (58/59.9.3), vrouw van Jan Bretton, en de kinderen van Roelofke Gonggrijp (58/59.9.5) bij de convoormeester Cransen te Groningen.⁵⁶

3. *Jan Westra*, ged. Harlingen 11 mei 1717, overl. vóór 1731.

28/29. *Age Claassen*, ged. Harlingen 21 juli 1662, deed belijdenis ald. 5 aug. 1682, mr. korfmaker aan de Brouwersgracht (1682), vaandrig (1695) en burgerhopman (1697, 1701) ald., overl. vóór 1706, tr. Harlingen 25 juni 1682 *Berberke Harmens Gonggrijp*, ged. ald. 5 mei 1661, deed belijdenis ald. 6 mei 1680, buitenmoeder (regentes) van het weeshuis 1716 ald., overl. ald.

27 sept. 1697: onder anderen burgerhopman Age Claassen wordt aangesteld tot voogd over Claes, zoon van Jan Claassen de Boeker, die 6 dec. 1692 getesteerd had en op Curaçao is overleden. 11 jan. 1700 zegt oud-hopman Age Claassen toe een afrekening over te leggen aan dit weeskind, dan twaalfjaar.⁵⁷

Uit dit huwelijk:

1. *Claes Ages*, ged. Harlingen 15 april 1683.
2. *Claes Ages*, ged. Harlingen 19 dec. 1686.
3. Harmen, volgt 28/29.3.
4. *Dirk Ages*, ged. Harlingen 19 aug. 1688.
5. Dirk = 14.
6. *Joost Ages Agema*, ged. Harlingen 4 sept. 1692, vroedsman 1719-'24, '29-'31, '38-'39, burgemeester^a 1725-'28, '31-'33, '40-'43, '48-overl. en gezworen gemeensman 1734-'37, '47-'49 ald., overl. ald. 2 jan. 1751, begr. ald. (W.k.), tr. Harlingen 13 jan. 1715 *Fokeltje Reneman*, ged. Sexbierum 8 juli 1688, overl. Harlingen 28 mei 1749, begr. ald. (W.k.), dr. van ds. Hermannus Reneman, student te Franeker 8 aug. 1673, predikant te Olde- en Nijeholtpade 1676, Ter Idzert en Oldeholtwolde 1676 en Sexbierum 1678-overl. '94.

a Id.: Agema cu., burgemeester, bestaet wel, twee personen boven de twaalfjaar, aanslag f63.1.- (vermogen f15.000).

7. *Sycko Ages*, ged. Harlingen 21 april 1695.
8. *Antie Ages*, ged. Harlingen 24 jan. 1697.
9. *Beatrix*, volgt 28/29.9.

28/29.3. *Harmen Ages* (sedert ca. 1730) *Agema*, ged. Harlingen 19 dec. 1686, mr. brouwer (vanaf 1723), burgerhopman (1723, '32),^a collecteur (1723) en burgemeester (vóór 1735) ald., overl. ald. 30 mei 1766, tr. Harlingen 11 dec. 1718 *Janke Tjeerds van der Form*, ged. ald. 7 maart 1686, deed belijdenis ald. 4 aug. 1707, overl. ald. 16 mei 1765, dr. van Tjeerd Tjeerds van der Form en Trijntje Seerps Gratama.

3 nov. 1711: op verzoek van Janke Tiederds, meerderjarig en ongehuwd, wordt de burger en koopman Andries Sierks te Harlingen tot haar curator benoemd om haar bij te staan bij haar proces voor het Hof van Friesland tegen haar vader, de oud-hopman Tiaard Tiaardsen van der Form.⁵⁸

1715: het Hof van Friesland doet een uitspraak in de kwestie tussen Jancke Tiederds van der Vorm en haar vader Tjeerd Tjeers van der Vorm, koopman te Harlingen; haar eis wordt niet ontvankelijk geacht. Jancke betoogt dat haar vrijer, Harmen Ages, zoon van Age Claesen, al meer dan twee jaar hun huis frequenteerde zonder dat haar vader hun iets in de weg legde, maar toen zij wilden trouwen, weigerde haar vader zijn toestemming, hij had haar zelfs na een woordenwisseling de deur gewezen, waarna Jancke een jaar had rondgezworven, en dat terwijl Harmen toch een fatsoenlijk man was uit een onbesproken familie en hij bovendien in staat was de kost te verdienen.⁵⁹

1723: Harmen Ages en Janke Tiederds van der Form kopen een huis met brouwerij, mouterij en bijbehorende brouwerspraam van Broer Baukes, mr. brouwer, voor f3100.⁶⁰

1723: Harmen Ages en zijn vrouw kopen een huis voor f100, in 1728 - dan mr. brouwer en burgerhopman - voor 377 goudgld., ook in 1728 - dan mr. brouwer en collecteur - voor 90 goudgld., in 1732 - dan burgerhopman - voor 305 goudgld., in 1735 - dan oud-burgemeester - voor 1795 goudgld. en in 1740 voor 750 goudgld.⁶¹

3 juni 1765: Harmen Agema doet aangifte voor het collateraal van het kinderloos overliden van zijn vrouw Janke Tjeerds van der Form op 16 mei jl., wiens erfgenaam hij is.⁶²

10 juli 1766: Evert Wiarda, mr. zilversmid, en Age Agema, steenhouwer, neven, worden aangesteld tot curatoren over de nagelaten boedel van oud-burgerhopman Harmen Agema en diens vrouw Janke Tjeerds van der Form, die op 10 mei 1762 getesteerd hadden.⁶³

6 aug. 1766: oud-burgerhopman Harmen Agema is op 30 mei 1766 overleden; medeërfgenenamen zijn Evert Wiarda en Age Agema.⁶⁴

a Quotisatie Harlingen 1749: Agema cu. old-hopman, bestaet wel, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f50.15.- (vermogen f5000).

Uit dit huwelijk:

1. *Trijntie Harmens Agema*, ged. Harlingen 22 okt. 1719.
2. *Trijntie Harmens Agema*, ged. Harlingen 13 aug. 1724, overl. vóór 10 mei 1762.

28/29.9. *Beatrix (Beateeris) Ages Agema*,^a ged. Harlingen 12 juni 1701, deed belijdenis ald. 28 jan. 1723, overl. ald. in 1750, tr. Harlingen 10 mei 1722 *Symen Hendrix de Haas*, geb. ca. 1691, deed belijdenis te Harlingen 31 juli 1721, wachtmeester, later majoor en executeur ald., overl. vóór 1749.

1 april 1750: burgemeester Joost Agema en oud-burgerhopman Harmen Agema, ooms, worden aangesteld tot voogden over de vijf nagelaten minderjarige weeskinderen van wijlen oud-majoor en executeur Simon de Haas en wijlen Beatrix Agema, die 24 maart 1750 getesteerd had: Govert, Berber, Catharina, Albartus en Anna de Haas; genoemd worden de twee meerderjarige kinderen: Age en Lysbert.

4 jan. 1751: Joost Gonggryp, vroedschap, en Jarig Westra, vroedschap, worden aangesteld tot voogden over Berber, Catharina, Albartus, Govert en Anna Simons de Haas, nagelaten minderjarige kinderen van Simon de Haas en Beatrix Agema, die met hun meerderjarige zuster en broer Lysbeth en Age Simons de Haas erfgenamen zijn van wijlen hun oom Joost Agema, burgemeester, die 28 juli 1750 getesteerd had.

Uit dit huwelijk:

1. *Lysbert Simons de Haas*, ged. Harlingen 9 mei 1723, overl. ald. 30 dec. 1780, tr. Harlingen (gerecht) 3 mei 1750 *Evert Thomas Wiarda*,^b ged. Stavoren 25 aug. 1715, burger 31 maart 1740 en zilversmid te Amsterdam, mr. zilversmid Bolsward 12 april 1747, lid van het gilde te Harlingen 1767, overl. ald. 13 maart 1776, zn. van Thomas Montes Wiarda, koopman en burgerhopman te Stavoren, en Itske Everts Corff en weduwnaar van^c Broertje Alefs van der Meulen.

13 maart 1776: over de geabandonneerde boedel van Evert Wiarda en Lysbeth de Haas worden curatoren benoemd.

24 jan. 1781: Symon Frieseman, vroedschap, zwager, en Bar. van der Meulen worden aangesteld tot voogden over Thomas, Symon en Sjoerd, kinderen van wijlen Evert Wyarda en wijlen Elisabeth de Haas, die 30 dec. 1780 was overleden; Albert de Haas is ook reeds overleden.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Thomas Everts Wiarda*, ged. Harlingen 8 sept. 1750.
- 2) *Idske Everts Wiarda*, ged. Harlingen 15 juli 1753, voogdes van het Stadsweeshuis 1790 ald., overl. ald. 6 okt. 1820, tr. 1e Harlingen

a Id.: weduwe majoor Haas, bestaet maetigh, drie personen boven en twee beneden de twaalf jaar, aanslag f34.3.- (vermogen f700).

b Id.: Everardus Wiaerda, mr. zilversmid, twee personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f30 (vermogen f1000).

c Getrouwd Harlingen 1 jan. 1747.

30 aug. 1778 *Simon Frieseman*, ged. ald. 11 april 1752, vroedschap (1781), diaken 1781 en burgemeester ald., overl. ald. 13 okt. 1806, begr. ald. (W.k.), zn. van Ekko Hendriks Frijsman en Berber Simons de Haas (vermeld sub 5.5); tr. 2e Harlingen 19 nov. 1809 *Sjoerd Piebes Wiarda*, ged. IJlst 21 sept. 1760, overl. Harlingen 26 jan. 1826, zn. van Piebe Thomas Wiarda, secretaris van IJlst, en Baape (Baukje) Sipkes van der Werf en wedr. van Anna Pieters van der Meulen.

- 3) *Beatrix Everts Wiarda*, ged. Harlingen 2 nov. 1755.
  - 4) *Thomas Everts Wiarda*, ged. Harlingen 8 jan. 1758, overl. na 24 jan. 1781.
  - 5) *Simon Everts Wiarda*, ged. Harlingen 13 april 1760, boekverkoper (1790) ald., overl. ald. 23 mei 1791, tr. Harlingen 28 maart 1784 *Sytske Harmens*, geb. ca. 1753, overl. ald. 27 nov. 1807.
  - 6) *Sjoerd Everts Wiarda*, ged. Harlingen 3 juli 1763, makelaar, koopman en voogd van het Stadsweeshuis^a ald., overl. ald. 20 sept. 1823, tr. Harlingen 2 nov. 1783 *Judith Catharina Heins*, ged. ald. 1 mei 1763, overl. ald. 1 april 1817, dr. van Klaas Jans Heins, diaken te Harlingen 1773, en Anna Maria van Aarsen.
  - 7) *Govert Everts Wiarda*, ged. Harlingen 29 juni 1766, overl. vóór 24 jan. 1781.
2. *Age Simons de Haas*, ged. Harlingen 8 april 1725, mr. bakker, wachtmeester 1746, majoor (1749)^b en executeur ald., overl. ald. tussen 20 en 29 maart 1773, tr. Harlingen (gerecht) 31 dec. 1747 *Dirkjen Harmens Sopingius*, ged. ald. 15 jan. 1726, dr. van Harmen Sopingius, burgemeester te Harlingen, en Geertie Jacobs Bardewier.
7 okt. 1743: *Sjoerd Talma*, koopman, en *Claas Everts Oosterbaan*, koopman, worden aangesteld tot voogden over *Hendrik*, in zijn twintigste, en *Dirkjen*, in haar 18de jaar oud, wezen van wijlen oud-burgemeester *Harmen Sopingius* en wijlen *Geertie Jacobs*.
Uit dit huwelijk:
29 maart 1773: *Albartus de Haas*, vroedschap, en *Ekko Frieseman*, koopman, worden aangesteld tot voogden over *Beatrix*, *Berber*, *Simon* en *Janke*, minderjarige weeskinderen van wijlen *Age de Haas*, wachtmeester en executeur, die 20 maart 1773 getesteerd had.
10 nov. 1779 wordt *Ekko Frieseman* wegens vertrek uit de provincie vervangen door *Jelle Agema*, mr. steenhouwer.

a Dit kan ook op zijn zwager *Sjoerd Piebes Wiarda* slaan; het desbetreffende wapenbord geeft alleen: *S. Wiarda*.

b Quotisatie Harlingen 1749: *Age de Haes cu.*, majoor en mr. bakker, vier personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f40 (vermogen f2500).

- 1) *Gertie Ages de Haas*, ged. Harlingen 14 juli 1748.
  - 2) *Beatrix Ages de Haas*, ged. Harlingen 24 febr. 1750.
  - 3) *Janke Ages de Haas*, ged. Harlingen 18 mei 1752.
  - 4) *Beatrix Ages de Haas*, ged. Harlingen 25 okt. 1753, overl. na 29 maart 1773.
  - 5) *Barbara Ages de Haas*, ged. Harlingen 5 april 1757, tr. Harlingen 8 mei 1785 *Bauke Veenstra*.
  - 6) *Simon Ages de Haas*, ged. Harlingen 10 jan. 1761, overl. Bolsward 11 dec. 1809, begr. ald. (Mart.k.), tr. Bolsward 18 jan. 1784 *Impjen Heinemans*, geb. ald. 30 aug. 1784, overl. ald. 3 juli 1826, dr. van *Cornelis Willemsz Heineman*, mr. bakker, luitenant der burgerij 1769, vroedschap 1776-'95, burgemeester 1779, '91, '92 en raad 1783-'85 te Bolsward, en *Wypkien Symens Menalda*.
  - 7) *Harmen Ages de Haas*, ged. Harlingen 24 jan. 1764, overl. vóór 29 maart 1773.
  - 8) *Janke Ages de Haas*, ged. Harlingen 9 sept. 1766, overl. na 29 maart 1773.
3. *Hendrik Simons de Haas*, ged. Harlingen 3 aug. 1727, overl. vóór 1 april 1750.
4. *Cathrina Simons de Haas*, ged. Harlingen 27 febr. 1729.
5. *Berber Simons de Haas*, ged. Harlingen 15 jan. 1732, tr. Harlingen (gerecht) 23 mei 1751 *Ekko Hendriks Frieseman (Frijsman)*, mogelijk ged. ald. 22 dec. 1716 als zn. van *Hendrik Jansen* en *Baukien Ykes*, koopman (vóór 1779), vertrekt uit de provincie vóór 10 nov. 1779, overl. tussen 18 febr. 1782 en 26 febr. 1783; hij hertr. Harlingen (gerecht) 7 dec. 1778 *Lysbeth Sibes*.
25 okt. 1779: *Jacob Norel*, mr. loodgieter, zal behulpzaam zijn bij de separatie voor het Hof van Friesland van oud-koopman *Ekko Frieseman* en *Elisabeth Sybes*.
26 febr. 1783: *Schelte Wybenga*, koopman, en *Jarig van der Ley*, koopman, worden aangesteld tot voogden over *Beatrix* en de andere minderjarige wezen van wijlen koopman *Ekko Frieseman*, die 18 febr. 1782 getesteerd had. 29 April 1805 wordt wijlen *Jarig J. van der Ley*, koopman, vervangen door *Ritske J. Kronenburg*, mr. timmerman, (als voogd over *Sybe Frieseman*, zoon uit het tweede huwelijk).
Uit dit huwelijk:
- 1) *Simon Frieseman*, 1752-1806, tr. 1778 *Idske Everts Wiarda* (vermeld sub 9.1.2).
  - 2) *Beatrix Frieseman*, ged. Harlingen 19 nov. 1754.
  - 3) *Hendrik Frieseman*, ged. Harlingen 19 okt. 1756.
  - 4) *Beatrix Frieseman*, ged. Harlingen 10 jan. 1758.
  - 5) *Beatrix Frieseman*, ged. Harlingen 16 april 1765.

- 6) *Beatrix Frieseman*, ged. Harlingen 4 okt. 1768, woont te Elburg (1801), overl. Zaltbommel 2 april, begr. ald. 4 april 1803, tr. 1e (ondertr. Neuwied 23 maart 1794) *Jan Hendrik van der Muelen*, geb. Utrecht 25 maart, ged. ald. (Dom) 30 maart 1768,^a luitenant in het regiment cavalerie (L.W.P. baron) van der Borch, overl. (verdronken in de Rijn nabij Andernach) 13 juli 1799, zn. van mr. Pieter Jacob van der Muelen, student te Utrecht 1764, promoveerde ald. 27 aug. 1764, vroedschap ald., en Maria Martina van Panhuys; tr. 2e Elburg 17 juni 1801 (3de procl. Harlingen 7 juni en Zaltbommel 14 juni 1801) *Bernard Jan Albertus Hummelinck*, geb. Groenlo 24 april 1764, kapitein bij het 1ste bataljon van de 1ste halve brigade Bataafse infanterie 4 april 1800, bij het 1ste bataljon van het 2de regiment infanterie (1807-'09), overl. Groenlo 7 aug. 1839, zn. van mr. Diederick Rummelinck, jur. stud. te Harderwijk 12 sept. 1750, promoveerde ald. 10 nov. 1755, schepen 1750 en burgemeester te Groenlo, gedeputeerde in de Staten van Gelderland, en Anna Elisabeth Bom.
6. *Catarina Simons de Haas*, ged. Harlingen 4 jan. 1735, tr. Harlingen 26 mei 1754 *Uilke Paulus Aukema*, ged. Sneek 23 nov. 1727, mr. zilversmid 25 april 1755 te Harlingen, overl. tussen 20 en 25 okt. 1779, zn. van Paulus Uilkes Aukema en Antie Dirks Burduin; hij hertr. Harlingen 4 okt. 1778 Taike Bakker.
25 okt. 1779: Albert Doedes, koopman, en Augustinus Mokkema, vroedschap, worden aangesteld tot voogden over Paulus en Beatrix, wezen van wijlen mr. zilversmid Uilke Aukema, die 20 okt. 1779 getesteerd had.
Uit dit huwelijk:
- 1) *Beatrix Aukema*, ged. Harlingen 10 aug. 1755, overl. na 25 okt. 1779.
  - 2) *Paulus Aukema*, ged. Harlingen 3 dec. 1757, tr. Menaldum 7 okt. 1781 *Detje Jans de Zwart*, geb. ald. ca. 1756, ged. ald. 19 mei 1757, dr. van Jan de Swart en Klaaske Durks.
  - 3) *Antje Aukema*, ged. Harlingen 22 maart 1760.
  - 4) *Antje Aukema*, ged. Harlingen 11 okt. 1761, overl. vóór 25 okt. 1779.
7. *Albartus Simons de Haas*, ged. Harlingen 12 maart 1737, vroedsman 1762 en burgemeester ald., overl. vóór 24 jan. 1781, tr. 1e Harlingen (gerecht) 12 sept. 1756 *Trijntie Hoogland*, ged. Harlingen 5 juli 1733, overl. ald. 15 nov. 1758, begr. ald. (W.k.), dr. van Jan Hooglandt,

a Getuigen: Mr. Jan Hendrik van Panhuys, heer van Vliet, en vrouwe Geertruyda Catharina Westpalm.

boekdrukker (1749)^a te Harlingen, en Barber Frederiks Schotsman; tr. 2e Harlingen (gerecht) 30 sept. 1759 *Antie Thomas Meijer*, ged. ald. 31 aug. 1734, overl. vóór 24 maart 1795, dr. van Thomas Jansen Meijer, winkelier (1749)^b te Harlingen, en Trijntje Douwes Siderius. 24 maart 1795: Hotse Romkes Binksma en Albert W. Bakker worden aangesteld tot curatoren over de boedel van wijlen Antje Thomas Meyer, weduwe van burgemeester Albert de Haas; medeërfgenenamen zijn Albertus, zoon van wijlen S(imon) de Haas, en de kinderen van Thomas de Haas.

Uit het eerste huwelijk:

- 1) *Trijntje Albartus de Haas*, ged. Harlingen 28 nov. 1758, overl. Bolsward 10 juni 1786, tr. Bolsward 30 april 1780 *Willem Lycklama à Nijeholt*, geb. ald. 11 april 1759, apotheker ald., vluchtte naar St. Omer 1787, inspecteur der Rijksmiddelen te Workum, overl. ald. 25 juli 1809, zn. van mr. Hector Jacob Lycklama à Nijeholt, student te Franeker 3 sept. 1751, opnieuw ingeschr. ald. 1752, promoveerde ald. 9 aug. 1754, advocaat te Bolsward, en Rinske Feersma; hij hertr. Bolsward 11 febr. 1787 Anke Buwalda.

Uit het tweede huwelijk:

- 2) *Simon Albartus de Haas*, ged. Harlingen 18 jan. 1760, overl. vóór 1790, tr. Harlingen 12 dec. 1784 *Rinske Akkringa*, ged. ald. 24 maart 1759, overl. vóór 2 sept. 1802, dr. van Pier Rutgers Akkringa en Renske Ruierts.
1790: Rinske Akkringa, weduwe van Simon de Haas, is erfgename van haar stiefmoeder Dieuwke Wybenga, weduwe van Pier Rutgers Ackringa.⁶⁵ 2 sept. 1802: Hotse R. Binksma en Albert Wymers Bakkers worden aangesteld tot voogden over Albartus, veertien jaar oud, zoon van wijlen Simon de Haas en wijlen Rinske Akkringa.
- 3) *Tomas Albartus de Haas*, ged. Harlingen 5 sept. 1762, overl. tussen 22 maart 1791 en 24 maart 1795, tr. Harlingen 4 juli 1784 *Klaaske Sybrens*.
- 4) *Govert Albartus de Haas*, ged. Harlingen 2 dec. 1764.
- 5) *Govert Albartus de Haas*, ged. Harlingen 15 juni 1766.
- 6) *Beatrix Albartus de Haas*, ged. Harlingen 20 maart 1768.
- 7) *Govert Albartus de Haas*, ged. Harlingen 18 febr. 1770, koopman, destillateur, brander, winkelier, overl. Franeker 17 febr. 1849, tr. Franeker 24 mei 1790 *Wopkje Tjalkes Hellema*, ged. ald. 3 mei

a Quotisatie Harlingen 1749: Jan Hooghland cu., boekdrukker, reedelijk, drie personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f33.9.- (vermogen f1000).
b Id.: Thomas Meyer cu., winkelier, maetigh, vier personen boven de twaalf jaar, aanslag f43.17.- (vermogen f2000).

1767, overl. ald. 5 mei 1836, dr. van Tjalke Ymes Hellema en Attje Rinses.

24 okt. 1803: Goverd de Haas, koopman en destillateur, wordt benoemd tot curator over de afgestane boedel van Zytske Tjallings, weduwe van Hendrik Cornelis.⁶⁶

8) *Trijntje Albartus de Haas*, geb. Harlingen 5 juni 1772.

8. *Govert Simons de Haas*, ged. Harlingen 25 mei 1739, procureur post., fiscaal van Franekeradeel, tr. Franeker 18 juli 1762 *Lijdia Ringers*, ged. ald. 9 sept. 1742, dr. van Keimpe Ringers, vroedsman (1749)^a en burgemeester (1766) te Franeker, en Antje Jacobs Piebenga; zij hertr. Franeker 13 april 1766 Pytter Syswerda, koopman.

20 mei 1766: Keimpe Ringers, burgemeester, wordt aangesteld tot voogd over Beatrix, oud drie jaar, weesdochter van wijlen de proc. fisc. Govert de Haas bij Lidia Ringers, die hertrouwd is met Pieter Sieswerda, koopman.⁶⁷

Uit dit huwelijk:

Beatrix de Haas, ged. Franeker 18 mei 1763.

9. *Anna Barbara de Haas*, ged. Harlingen 18 dec. 1742, overl. na 1 april 1750.

14/15. *Dirk Ages Agema*, ged. Harlingen 4 sept. 1689, mr. chirurgijn en dorpsrechter te Dronrijp (1725), mr. chirurgijn te Harlingen, overl. vóór 1749, tr. *Antje Dirks*, winkeliere (1749)^b en koopvrouw (1760) te Harlingen, overl. waarsch. in 1763.

Ca. 1722: Dirk Agema, mr. chirurgijn te Dronrijp, en zijn vrouw kopen aldaar een huis voor 350 goudguldens.⁶⁸

1725: Dirk Agema, dorpsrechter en chirurgijn te Dronrijp, is blijkens een getuigeverklaring 36 jaar oud.⁶⁹

1730: Dirk Agema, mr. chirurgijn, en Antje Dirks, echtelieden te Harlingen, kopen een huis aldaar aan de noordkant van de Schritsen voor f1200.⁷⁰

1748: Antje Dirks leent f300 van de oud-burgerhopman Harmen Agema en Janke Tjeerds van der Form, in 1758 f300 van Aukjen Gonggrijp en Jan Bretton, in 1760 - dan koopvrouw - f600 van haar dochter Rinske Agema, weduwe van Tjebbe Spannenburg, en in 1762 f800 van haar kinderen Albert Doedes en Rinske Agema; deze schuldbekentenissen werden in 1763 geregistreerd.⁷¹

Uit dit huwelijk (3 kinderen boven de 12 jaar in 1749):

1. Rinske = 7.

2. *Baatje Dirks Agema*, ged. Dronrijp 10 jan. 1723, overl. Harlingen 15

a Quotisatie Franeker 1749: K. Ringers, vroedsman, wel begoedigt, twee personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f40 (vermogen f3000).

b Quotisatie Harlingen 1749: weduwe Dirk Agema, winkeliere, redelijk, aanslag f27.13.- (vermogen f800).

jan. 1786, tr. Harlingen (gerecht) 5 sept. 1756 *Gerben Sipkes Wassenaar*, ged. ald. 5 dec. 1728, zn. van Sipke Cornelisz Wassenaar en Trijntje Gerbensdr.

1786: medeërfgenaam Simon Frieseman, burgemeester, doet aangifte voor het collateraal van het overlijden op 15 jan. 1786 van Batje Agema, weduwe van Gerben Wassenaar; de andere medeërvan zijn Jan van der Veen, Jelle Agema en Laas Spannenburg.⁷²

1786: haar nalatenschap ad f1300 wordt in vieren verdeeld onder Albert Doedes, Simon Frieseman, Laas Spannenburg en Jelle Agema.⁷³

16 jan. 1786: Laas Spannenburg, koopman, en Jelle Agema, mr. steenhouwer, worden aangesteld tot curatoren over de nagelaten boedel van de weduwe Batje Dirks Agema, die 8 aug. 1781 getesteerd had en 15 jan. 1786 te Harlingen is overleden; erfgename is haar zuster Roelofke Dirks Agema, weduwe van Wessel Keimpes.

3. *Berber Dirks Agema*, ged. Dronrijp 12 april 1726.

4. Age, volgt 14/15.4.

5. Roelofke, volgt 14/15.5.

14/15.4. *Age Dirks Agema*, van Harlingen, steenhouwer ald. (1766), overl. vóór 1782, tr. Harlingen (gerecht) 14 dec. 1749 *Neeltje Jelles*, ged. Harlingen 20 febr. 1731, overl. vóór 1782, dr. van Jelle Lykles en Meinke Ulbes.

24 april 1782: Jelle Agema, mr. steenhouwer, en Albert Doedes, mr. scheepstimmerman, worden aangesteld tot voogden over Minke, 22 jaar, en Baatje, negentien jaar oud, nagelaten minderjarige weeskinderen van Age Agema en Neeltje Jelles, beiden overleden.

Uit dit huwelijk:

1. *Jelle Ages Agema*, ged. Harlingen 21 mei 1754, mr. steenhouwer, burgervandrig, wachtmeester (1791) en diaken (1785) ald., overl. ald. 8 dec. 1808, tr. Harlingen 4 juli 1773 *Rinske Romkes Lanting*, ged. ald. 16 dec. 1749, overl. ald. 24 dec. 1823, dr. van Romke Bartels Lantingh, procureur te Harlingen, en Aefke Tjebbes van der Meulen.

16 april 1788: Seerp Gratama, advocaat voor het Hof, en Simon Wijma, procureur post., zullen de geabandonneerde boedel van mr. steenhouwer Jelle Agema en Rinske Lanting behartigen.

18 en 27 juli 1791: wachtmeester Jelle Agema treedt op voor de nagelaten kinderen van zijn zwager, kunstschilder Bartel Lanting.⁷⁴

Uit dit huwelijk:

1) *Age Jelles Agema*, geb. Harlingen 18 april 1774, overl. ald. 20 sept. 1811, tr. Kimsward 11 mei 1800 *Sjuwke Sjoerds Feikema*, ged. Arum 29 sept. 1771, kasteleins te Harlingen (1812), overl. ald. 9 mei 1817, dr. van Sjoerd Feikes en Aukje Barteles; zij hertr. Harlingen 10 dec. 1812 Johannes Ruurds Visser.

- 2) *Romke Jelles Agema*, geb. Harlingen 9 jan. 1777, schoenmaker ald., overl. ald. 28 nov. 1855, tr. Harlingen 8 juni 1806 *Reina Hendriks Leuneman*, geb. in Oost-Friesland ca. 1783, overl. Harlingen 8 nov. 1826, dr. van Hendrik Leuneman en Geeltje Gansen.
- 3) *Johannes Agema*, geb. Harlingen 4 febr. 1779, chirurgijn te Veendam (1802), operateur, genees-, heel- en vroedmeester, 2de luitenant bij de 2de compagnie schutterij 1815 te Harlingen, overl. ald. 27 aug. 1839, tr. Harlingen 6 juni 1802 *Ettje Hoekstra*, geb. Hallum 13 jan. 1779, overl. Oudorp bij Alkmaar 8 mei 1847, dr. van Jan Taekes Hoekstra en Maaïke Hoffman.
- 4) *Dirk Agema*, geb. Harlingen 4 maart 1782.
- 5) *Bartel(e) Jelles Agema*, geb. Harlingen 5 dec. 1784, steenhouwer, voogd der algemene armen 1820, '26 ald., overl. ald. 10 maart 1850, tr. Harlingen 4 okt. 1811 *Aaltje Bouwes Zoete*, geb. ald. 16 april 1789, overl. ald. 27 jan. 1854, dr. van Bouwe Jacobs en Akke Cornelis.
- 6) *Jelle Agema*, geb. Harlingen 28 april 1787, binnenvader in het Hervormde diaconiehuis ald., overl. ald. 4 jan. 1852.
- 7) *Simon Agema*, geb. Harlingen 27 mei 1790, overl. ald. 26 okt. 1813.
2. *Antje Ages Agema*, geb. Harlingen 10 april 1756, groenteverkoopster (1820) ald., overl. ald. 16 juni 1820, tr. Harlingen (kerk) 16 juni 1776 *Rommert Klaases*, ged. ald. 18 mei 1753, militair, overl. Alkmaar (in garnizoen) 4 maart 1800, zn. van Klaas Ottes en Antje Rommerts.
Uit dit huwelijk:
  - 1) *Grietje Rommerts*, geb. Harlingen 26 jan. 1777.
  - 2) *Age Rommerts*, geb. Harlingen 17 okt. 1778.
  - 3) *Klaas Rommerts*, geb. Harlingen 18 nov. 1779.
  - 4) *Neeltje Rommerts*, geb. Harlingen 4 aug. 1781.
  - 5) *Neeltje Rommerts*, geb. Harlingen 28 nov. 1783.
  - 6) *Klaas Rommerts*, geb. Harlingen 28 jan. 1791.
  - 7) *Klaas Rommerts Blaau*, geb. Harlingen 12 april 1792, werkmán ald., overl. ald. 23 nov. 1832, tr. Harlingen 11 aug. 1814 *Elske Jans*, geb. ald. 9 sept. 1778, overl. vóór 1832, dr. van Jan Sjoerds en Geeske Arents en weduwe van Ruth Wouters.
  - 8) *Neeltje Rommerts Blauw*, geb. Harlingen 22 juni 1796, tapperse in sterke dranken (1826) ald., overl. ald. 3 juni 1830, tr. 1e Harlingen 1 aug. 1816 *Dirk Sierds de Jong*, geb. ald. in juli 1791 (Doopsgez.), sjouwerman ald., overl. ald. 4 nov. 1825, zn. van Sierd Sjoukes en Fokje Ulbes; tr. 2e Harlingen 21 sept. 1826 *Foppe Asmus Tuinhout*, geb. ald. 23 april 1797, turfdrager ald., overl.

ald. 31 juli 1847, zn. van Asmus Feddes Tuinhout, koorndrager, en Fetje Pieters en wedr. van Aafje Harings Wagenaar; hij hertr. Harlingen 24 maart 1831 Neeltje Schoonbergen.

3. *Dirk Agema*, ged. Harlingen 29 aug. 1758.
4. *Minke Agema*, ged. Harlingen 13 mei 1760, tr. Harlingen 19 jan. 1783 *Ameel Feikes*, ged. ald. 15 juni 1756, zn. van Feike Sjoerds en Corneliske Ameels.
Uit dit huwelijk:
  - Mink Ameels*, geb. Harlingen 28 nov. 1783.
5. *Baatje Agema*, ged. Harlingen 22 febr. 1763, tr. Harlingen 9 maart 1783 *Jarig Jans van der Wind*, mogelijk ged. ald. 11 dec. 1764 als zn. van Jan Jarigs en Yttje Anthonius.
Uit dit huwelijk:
  - Neeltje Jarigs*, geb. Harlingen 18 aug. 1788.

14/15.5. *Roelofke Dirks Agema*, overl. vóór 22 nov. 1786, tr. Harlingen (kerk) 7 juni 1745 *Wessel Keijmpes*, van Harlingen, overl. vóór 15 jan. 1786. 22 nov. 1786: Albert Doedes, scheepstimmerman, en Jelle Agema, burgervaaandrig, familielid (in de plaats van burgemeester L.W. Steensma) worden aangesteld tot voogden over Roelofke, Idske en Hendrina Dirks, kleinkinderen van wijlen Roelofke Agema (die 13 febr. 1786 getesteerd had), weduwe van Wessel Keimpes.

Uit dit huwelijk:

1. *Dirk Wessels*, ged. Harlingen 15 okt. 1746, tr. Harlingen 15 jan. 1769 *Mayke Jongma*.
Uit dit huwelijk:
  - 1) *Roelofke Dirks*, ged. Harlingen 2 okt. 1770, vermeld 1786.
  - 2) *Idske Dirks*, vermeld 1786.
  - 3) *Hendrina Dirks*, vermeld 1786.
2. *Antje Wessels*, ged. Harlingen 3 juni 1749.
3. *Keimpe Wessels*, ged. Harlingen 3 juli 1753.
4. *Joost Wessels*, ged. Harlingen 5 jan. 1755.
5. *Antje Wessels*, ged. Harlingen 18 juli 1758, tr. Harlingen 10 jan. 1792 *Hessel Sytses*.

X. Gonggrijp

De familie werd behandeld in *Nederland's Patriciaat* 1912, pag. 121-132 (van de hand van G. F. E. Gonggryp) en uitvoeriger onder de titel 'Het Regeringsgeslacht Gonggryp in Harlingen, Sneek en Franeker' door G. F. E. Gonggryp in: *Genealogische en Heraldische Bladen* 1912, pag. 407-496; daarna publiceerde [J. C. P. W. A.] Steenkamp enige opmerkingen onder

de titel 'Wapen Gonggrijp' in: *De Wapenheraut* 1918, pag. 477; tenslotte publiceerde O. Schutte 'De oudere generaties van het geslacht Gonggrijp' in: *De Nederlandsche Leeuw* 1997, kol. 413-422. Nader onderzoek leidde tot nieuwe gegevens omtrent de oudere generaties, die hier gegeven worden.

Het wapen Gonggrijp komt op de Harlinger wapenborden voor met Albert Gonggrijp, diaken in 1778: gedeeld; I de Friese adelaar; II in blauw drie gouden eikels boven elkaar, en met Harmen Gonggrijp als wachtmeester in 1773 met ditzelfde wapen. Dit wapen wordt blijkens *Ned. Patriciaat* 1912 door de familie verder gevoerd.

232/233. Wybe Oenez, burger en lakenkoper te Harlingen, overl. ald. in 1613, tr. Moey Tadedr, overl. na 1613.

1610: de burger Wybe Oenez wordt aangesteld tot voogd over Pieter, het jongste kind van Hans Jansz en Soet ten behoeve van de scheiding met zijn broers.⁷⁵

8 maart 1611: de nalatenschap van wijlen Hans Jansz en Soet Pouuelsdr, burgers van Harlingen, wordt gescheiden: erven zijn Jan Hansz en Pouuels Hansz voor zich en Wybe Oenez als voogd over Pieter Hansz.⁷⁶

1613: de burgers Adriaen Schaft en Jan Hendricksz, ijzerkramer, worden ten behoeve van de scheiding en Jan Hansz voor nadien aangesteld tot voogden over Pyter, de jongste zoon van wijlen Hans Jansz en Soet Pouuelsdr, om de weesrekening te ontvangen van de erven van Wybe Oenez, lakenkoper.⁷⁷

1613: Moey Tadedr, weduwe van Wybe Oenez, burger van Harlingen, overlegt voor zich en haar kinderen bij Wybe de rekening van diens voogdij sedert de scheiding van 8 maart 1611 over Pieter Hansz; het kind komt f463 toe; de nieuwe voogd broer Jan Hansz (naast Adriaen Schaft en Jan Hendrickz) kwiteert voor ontvangst van het tegoed.⁷⁸

Uit dit huwelijk (onder andere?):

1. Oene, volgt 232/233.1.
2. Thomas = 116.
3. Taede, volgt 232/233.3.

232/233.1. Oene Wybes, burger van Harlingen, overl. ald. in 1631, tr. ca. 1613 Hil Arjens, dr. van Arian Ariens Cueken d'olde.

1621: de nalatenschap wordt gescheiden van Arian Ariens Cueken d'olde door Watse Wbles, man van Jantien Ariensdr, Oene Wibes, man van Hilke Ariensdr, de ooms Oene Wibes en Hendrick Onnes als voogden over het weeskind van Arian Ariens Cueken de jonge, de voorkinderen van Arian d'olde en Jan Jochums, bakker, als voogd over diens vijf kinderen bij weduwe Nee1 Sickedr, die vanwege haar inbreng f250 krijgt toegescheiden; de acht kinderen krijgen f660.⁷⁹

1624: Oene Wybes, burger van Harlingen, wordt aangesteld tot voogd over het weeskind van Arian Arriens de jonge.⁸⁰

9 maart 1624: oom Hendrick Oenes overlegt een rekening van zijn voogdij sedert 20 maart 1620 over het weeskind van Arian Arriens de jonge in handen van zijn medevoogd Oene Wybes, burger van Harlingen; het kind had een tegoed van f757.⁸¹

7 jan. 1631: Tomas Wybes, oom, wordt aangesteld tot voogd over Wybe, vijftien jaar, Antje, zeventien jaar en 'uytlandich in Hollant sijnde', Arjen, dertien jaar, Eling, in zijn tiende jaar, en Moycke, acht jaar oud, kinderen van wijlen Oene en Hil Arjens.⁸²

19 febr. 1635: de erven van wijlen Oene Wybes overleggen een rekening van diens voogdij sedert 9 maart 1624 over Impcke, weesdochter van Aryen Aryens en Impcke Onnes in handen van de voogd Andries Rintjes; het kind had een tegoed van f816; haar oom Hendrick Onnes en oudoom Jurgen Tuenis waren ook voogd (geweest); het kind en Hendrick Onnes delen nu de nalatenschap van hun (oud)oom Jurgen Tonisz.⁸³

Uit dit huwelijk:

1. Antje Oenes, geb. in 1613, in Holland (1631).
2. Wybe Oenes, geb. in 1615.
3. Arjen Oenes, geb. in 1617.
4. Eling Oenes, geb. in 1621.
5. Moycke Oenes, geb. in 1622.

232/233.3. Taede Wybes, van Harlingen, burger van Sneek 3 juni 1620, schipper (o.a.) op Oost-Indië, overl. (vóór) 1648, tr. 1e Sneek (stadh.) 11 juni 1619 Dirckien Stoffelsdr; tr. 2e Sneek (stadh.) 18 okt. 1622 Wyts Tiepckes, overl. Sneek in 1632.

20 dec. 1632: de Doopsgezinde koopman Eepe Tiepckes, oom van moederszijde, wordt aangesteld tot voogd over Tiepcke, ca. één jaar oud, weeszoon van Tade Wybes bij wijlen Wyttscke Tiepckes.

24 dec. 1632: de nalatenschap van Wyttscke Tipeckedr, vrouw van Tade Wybes, burger en schipper te Sneek, wordt gescheiden; het boelgoed had f245 opgebracht, er was een 'caeghschip' van ca. vier lasten en een kamer achter het Grootzand, die door Wyttscke was ingebracht en die het weeskind toekomt; omdat vader Tade een zeevarend persoon is, geraakt het kind bij voogd Epe in de kost voor f25 's jaars, tot zijn zestiende jaar.⁸⁴

11 febr. 1648: Wigerus Henrici wordt aangesteld tot voogd over Tiepke Taedis, zestien jaar oud, om van Epe Tiepkes de weesrekening sedert 24 dec. 1632 af te nemen.

1648: Epe Tiepkes overlegt de rekening van zijn voogdij sedert 24 dec. 1632 over het weeskind van wijlen Taede Wybes, aan wie een kamer op de Zingel toekomt; hem is ook *f*70 besproken door Sipke Nolckes, oom van zijn moeder, voorts *f*19 van vaders loon 'op de reis nae Oestindien' en nog *f*44 van diens gage; aldus komt het kind *f*136 toe.⁸⁵

Uit het tweede huwelijk:

Tiepke Taedes, geb. ca. 1631, tr. Sneek (stadh.) 5 febr. 1658 *Antie Pytters*.

Uit dit huwelijk:

Teede Tiepkes, tr. Sneek 14 febr. 1690 *Reinckien Aukes*, van Oosterlittens.

116/117. *Thomas Wybes*, burger en koopman in laken en vlas te Harlingen, overl. na 1641, tr. Sneek (stadh.) 9 april 1618 *Aelcke Harmens*, geb. (ald.) ca. 1601, overl. na 1679.

1641: Tomas Wibesz, burger en koopman te Harlingen, en Aeltie Harmens kopen 1/24 deel van het huis op de Stadtsplaetse, waarin zij wonen, voor *f*57 van Neel, Jacobs weduwe.⁸⁶

Uit dit huwelijk (onder anderen?):

Harmen = 58.

58/59. *Harmen Thomas Gonggrijp*, geb. 1627/'28, contrarolleur der convooyen en licenten bij de Admiraliteit in Friesland te Harlingen, weesvoogd 1662, '78 ald., overl. ald. 13 sept. 1678, begr. ald. (Gr.k.), tr. 1e Harlingen (gerecht) 15 nov. 1657 *Berber Palses Rietsma*, waarsch. dr. van Pals Baukes, tichelaar, en Mayke Jans; tr. 2e (ondertr. Dokkum [gerecht] 5 nov. 1659) *Roeloffke Joosten Stinstra*, van Dokkum, buitenmoeder (voogdes) van het weeshuis 1705 te Harlingen, overl. na 1720.

1677: Harmen Thomas Gonggrijp, contrarolleur der convoyen en licenten te Harlingen, en Roelefke Joostes Stinstra kopen van oud-burgemeester Simon Jorna en Gerrytie Gerrys Borkelo voor 2000 goudg. een heerlijke huizing met plantage aan de Voorstraat ald. met 'plajisante opcamer' en inklusief de 'apotheequarswinckel met medicinale kruyden en planten' en de 'duyvematte' aangezien zij genegen zijn duiven te houden.⁸⁷

Uit het eerste huwelijk:

1. Bavius, volgt 58.1.

Uit het tweede huwelijk:

2. Thomas, volgt 58/59.2.

3. Berberke = 29.

4. Rynja, volgt 58/59.4.

5. *Aeltie Gonggrijp*, ged. Harlingen 27 dec. 1663.

6. *Moeyke Gonggrijp*, ged. Harlingen 26 mei 1665.

7. Hans, volgt 58/59.7.

8. *Hendrik Gonggrijp*, ged. Harlingen 21 mei 1671.

9. Joost, volgt 58/59.9.

58.1. *Bavius Hermanni Gonggrijp*, geb. Harlingen in 1658, klerk ter secretarie (1678-'79) ald., tr. Harlingen 20 aug. 1682 *Maritje Jans Horizon*, van Harlingen.

Uit dit huwelijk:

1. *Harmen Baukes Gonggrijp*, ged. Harlingen 15 juli 1683, collecteur der oude stadswijnen 1706-'12 en weesdiaken tot 1726 ald., tr. Harlingen 31 maart 1705 *Geertie Berends*; zij hertr. Harlingen 20 jan. 1733 Sybe Jielts, metselaar (1749) ald.

Uit dit huwelijk:

1) *Bavius Gonggrijp*, ged. Harlingen 31 maart 1705.

2) *Tryntje Gonggrijp*, ged. Harlingen 6 april 1706, tr. 1e (ondertr. Harlingen 9 april 1735) *Hendrik Dirks*, mr. ijzersmid ald.; tr. 2e Harlingen 1 mei 1763 ds. *Daniel Heinsius*, geb. ald. 8 jan. 1708, ged. ald. 10 maart 1710, student te Franeker 2 mei 1727, predikant te Lollum 1735 en Midlum 1738-'58,^a legerpredikant 1743-'49, overl. Harlingen 3 maart 1764, zn. van Daniel Heinsius en Catharina Coerts Sande en wedr. van Geertruy Walrich.

3) *Maryke Gonggrijp*, ged. Harlingen 3 jan. 1708, tr. Harlingen (W.k.) 20 maart 1729 *Jan Alberts*.

4) *Bauke Gonggrijp*, ged. Harlingen 28 jan. 1710, koperslager te Franeker (1749),^b tr. Franeker 4 maart 1735 *Yttje Corneless*, weduwe van Sipke Lolles.

5) *Ma(a)rtie Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 5 jan. 1712, overl. na 1749,^c tr. Harlingen 25 aug. 1743 *Uilke Pieters*, overl. vóór 1749.

6) *Grietie Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 12 dec. 1713, overl. 25 febr. 1772, tr. (ondertr. Harlingen 16 sept. 1752) *Claas Thomas IJsenbeek*, geb. in 1707, bontreder te Harlingen;^d overl. ald. 25

a Quotisatie Franekeradeel 1749: Ds. Daniël Heynsius, predicant te Midlum, wel begoedigd, drie personen boven en twee beneden twaalfjaar, aanslag *f*118.16.14 (vermogen *f*17.500).

b Quotisatie Franeker 1749: Bauke Gonggrijp, kooperslager, vijf personen boven de twaalfjaar, aanslag *f*13.13.- (vermogen -).

c Quotisatie Harlingen 1749: Uilke Pytters weduwe, wort gealimenteerd, één persoon boven en twee beneden de twaalfjaar.

d Id.: Claes Thomas IJsenbeecq, bontreder, bestaet wel, zes personen boven de twaalfjaar, aanslag *f*99.19.- (vermogen *f*10.000).

april 1753, zn. van Tomas Jansen Ijsenbeek en Eelkjen Bentes en wedr. van Antje Hylkes Hanekuik.

- 7) *Beernt Gonggrijp*, ged. Harlingen 19 maart 1715.
  - 8) *Janneke Gonggrijp*, ged. Harlingen 9 maart 1717.
  - 9) *Jan Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 27 dec. 1718, overl. vóór 1782, tr. 1e Harlingen 25 febr. 1742 *Tryntje Pieters*; tr. 2e vóór 19 aug. 1749 *Geertje Harings*, overl. vóór 18 dec. 1763.
  - 10) *Magdaleentje Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 24 febr. 1722, tr. Harlingen 16 febr. 1744 *Sjoerd Karstens Hagenmaker*, van Stavoren.
  - 11) *Auckien Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 8 febr. 1724, tr. Harlingen 12 nov. 1747 *Pieke Durks*, ged. ald. 18 febr. 1723, zn. van Dirck Sipkes en Sipkien Ruyrds.
  - 12) *Pyter Gonggrijp*, ged. Harlingen 7 april 1726.
2. *Jan Gonggrijp*, ged. Harlingen 26 dec. 1684.
  3. *Pals Baukes Gonggrijp*, ged. Harlingen 23 jan. 1687, mr. koperslager, weesdiaken 1714 en burgervaanndrig 1722 ald., overl. vóór 13 maart 1736, tr. Harlingen 31 dec. 1713 *Fokeltje Hiddes*, ged. ald. 10 okt. 1695, overl. vóór 13 maart 1736, dr. van Hidde Lieuwes, mr. slachter, en Ariantie Hessels.

Uit dit huwelijk:

Martie Gonggrijp, ged. Harlingen 17 nov. 1715, tr. Harlingen (gerecht) 1 okt. 1741 *Steven Obbes Swerms*, ged. ald. (W.k.) 7 dec. 1719, zn. van Obbe Yppes en Fokeltje Stevens Swerms.

4. *Hiltie Gonggrijp*, ged. Harlingen 28 dec. 1688.
5. *Barbara Gonggrijp*, ged. Harlingen 25 nov. 1691.

58/59.2. *Thomas Harmens Gonggrijp*, geb. Harlingen in 1660, schoenmaker, ontvanger-generaal der Admiraliteit in Friesland en weesdiaken 1698-1700 ald., overl. vóór 1721, tr. Harlingen 8 maart 1696 *Aaghtie Sybrands*, van Harlingen.

Uit dit huwelijk:

1. *Harmen Thomas Gonggrijp*, geb. Harlingen 2 febr. 1697, overl. ald. 22 april 1697.
2. *Harmanus Thomas Gonggrijp*, geb. Harlingen 8 maart 1698, burger van Sneek 24 mei 1726, lakenfabriekleur, vroedschap 1732-overl. en schepen 1735-'38 ald., overl. ald. 12 maart 1739, tr. 1e Sneek 24 sept. 1724 *Jissyna (Josijna) Noyon*, ged. ald. 28 jan. 1703, overl. ald. 15 jan. 1726, dr. van Joseph Noyon, burger, lakenkoper, fabriekleur van wollen stoffen en procureur 1699 te Sneek, en Hylkjen Annes (ook vermeld sub 3); tr. 2e Sneek 1 mei 1729 *Antie Louws Fopma*, ged.

Menaldum 31 okt. 1706, winkelierse te Sneek (1749),^a overl. ald. 25 nov. 1784, dr. van Louw Arjans Fopma en Jetske Jans.

Uit het tweede huwelijk:

- 1) *Thomas Gonggrijp*, geb. Sneek 2 juli 1730, glasschilder, vroedschap 1775-'94 en bouwmeester 1777-'80, '85-'89 ald., lidmaat op attestatie van Sneek te Leeuwarden 11 dec. 1801, overl. ald. 19 maart 1814, tr. 1e Sneek 12 febr. 1764 *Anna Maria Munniks*, ged. Leeuwarden 25 april 1738, overl. Sneek 27 aug. 1764, dr. van Bernardus Munniks, secretaris van Haskerland, en Magdalena Leffering (ook vermeld sub 3.2); tr. 2e Heerenveen 16 juni 1765 *Sietske van den Berg*, geb. ald. 10 nov. 1727, lidmate op attestatie van Sneek te Leeuwarden 11 dec. 1801, overl. ald. 26 okt. 1814, dr. van Isaak van den Berg en Japikjen Annes.
  - 2) *Lourens Gonggrijp*, geb. Sneek 2 febr. 1732, overl. ald. 8 juni 1753, begr. ald.
  - 3) *Jetske Gonggrijp*, geb. Sneek 4 april 1734, overl. ald. 4 febr. 1753, begr. ald., tr. Sneek 12 okt. 1749 *Jean François de Vassy*, geb. Axe 18 mei 1720, kapitein in het regiment infanterie luit.-generaal Evertsen 30 april 1767, overl. Nijmegen 28 jan. 1808, begr. Hees, zn. van Johan de Vassy en Elisabeth van der Maas; hij hertr. Maastricht 14 sept. 1753 *Maria Catharina de Jager*.
  - 4) *Tjalling Gonggrijp*, geb. Sneek 9 nov. 1736, glasschilder, lid van het gerecht 1796, vroedschap 1813 en lid van de raad 1815-overl. ald., overl. ald. 12 dec. 1823, tr. Sneek 22 dec. 1771 *Elisabeth Teetses de Haan*, geb. ald. ca. 1734, overl. ald. 30 april 1795, dr. van Teetse Douwes de Haan, molenaar te Workum, burger 1733 en koopman in zout te Sneek, en Sjoukje Alles.
  - 5) *Aagje Gonggrijp*, geb. Sneek 25 jan. 1739, overl. ald. 2 nov. 1826, tr. Sneek 25 maart 1764 *Martinus Oneïdes*, geb. Scharnegoutum (?), vroedschap te Sneek, overl. ald. 25 nov. 1807, zn. van ds. Oneus (Onias) Oneïdes, student te Franeker maart/april 1700, predikant te Goënga, Gauw en Offingawier 1712 en Scharnegoutum en Loënga 1717-overl. '35, lid van de klassis 1713, en Tryntje Stapert.
3. *Antie Gonggrijp*, geb. Harlingen 30 jan. 1701, overl. Sneek 25 aug. 1784, tr. Sneek 13 okt. 1726 *Petrus Noyon*, ged. ald. 7 jan. 1707, lakenfabriekleur en verver, burgerhopman ald., overl. ald. 9 maart 1760, zn. van Joseph Noyon en Hylkjen Annes (vermeld sub 2).

a Quotisatie Sneek 1749: wed. Gonggrijp, schepen wed., winkelierse, vier personen boven en twee beneden twaalf jaar, aanslag f50 (vermogen f1600).

Uit dit huwelijk:

- 1) *Aagje Noyon*, geb. Sneek 27 sept. 1728, overl. ald. 31 okt. 1806, tr. Sneek 16 juli 1757 *Ruird Radersma*, ged. ald. 23 nov. 1727, vroedsman en schepen 1767 ald., overl. ald. 10 juni 1807, zn. van Pijter Radersma, bouwmeester 1721 te Sneek, en Boukje Sjoerds.
- 2) *Joseph Noyon*, geb. Sneek 9 jan. 1737, textielfabrikant, vroedsman, bouwmeester 1773, '79, schepen 1786, en burgemeester 1794 ald., overl. ald. 18 nov. 1796, tr. Joure 19 aug. 1759 *Geertruijdt Munniks*, ged. Leeuwarden 26 okt. 1732, overl. Sneek 18 april 1806, dr. van Bernardus Munniks en Magdalena Leffering (vermeld sub 2.1).
- 3) *Jesina Noyon*, geb. Sneek 28 jan. 1740, overl. Oppenhuizen 23 april 1777, tr. Oppenhuizen 26 aug. 1770 ds. *Sigefridus (Siewert) Gardingius*, ged. Enkhuizen 17 sept. 1744, student te Franeker 1762, predikant te Oppenhuizen en Uitwellingerga 1769 en Wolsom en Westhem 1786-overl., afgevaardigde van de klassis Sneek naar de vergadering van zes predikanten 1795-1804, overl. Sneek 17 juni 1809, zn. van Isaak Gardingius en Hiltjen Rieuwerths; hij hertr. Winsum 25 mei 1801 Elisabeth Tjittes Sijbema, weduwe van Klaas Hibma.
- 4) *Hilkjen Noyon*, geb. Sneek 24 juli 1743, overl. ald. 21 aug. 1743.
- 5) *Hilkjen Noyon*, geb. Sneek 11 dec. 1745, overl. ald. 27 juni 1760.
4. *Sybren Thomas Gonggrijp*, geb. Harlingen 25 dec. 1703, ontvanger van de wederhelft van het verhoogde last- en veilgeld, overl. Sneek 22 nov. 1790.
5. *Aeltie Gonggrijp*, geb. Harlingen 18 nov. 1706, deed belijdenis te Leeuwarden 12 april 1741, naaister (1749)^a ald., ging met attestatie naar Sneek 14 aug. 1768, overl. ald. 20 sept. 1769.
6. *Roelefke Gonggrijp*, geb. Harlingen 19 sept. 1709, deed belijdenis te Leeuwarden 12 april 1741, naaister (1749) ald., ging met attestatie naar Sneek 14 aug. 1768, overl. ald. 12 nov. 1769.
7. *Joost Thomas Gonggrijp*, ged. Harlingen 27 nov. 1712.

58/59.4. *Rynja Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 26 sept. 1662, mr. chirurgijn, weesdiaken 1702, burgervandrig 1702 en -hopman 1705-'20, buitenvoogd van het weeshuis 1713-'17 ald., tr. Harlingen 5 febr. 1702 *Titty (Tyedske) Jorna*, ged. ald. 17 maart 1669, dr. van Symon Annaeus (Annes) Jorna, apotheker en burgemeester (1676-vóór 1681) te Harlingen, en Gerytje Gerrits Berklo (Borculo).

a Quotisatie Leeuwarden 1749: Aaltie Gonggrijp met suster, naysters, reedelijk bestaan, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f14.9.- (vermogen f300).

Uit dit huwelijk:

Joost Rinia Gonggrijp, ged. Harlingen 14 maart 1702, mr. bakker,^a substituut-oproeper 1741-'62 van het boelgoed, weesdiaken 1725-'27, voogd der huiszittende armen 1729, vroedschap 1741-overl., lid van de commissie tot herstel der financiën wegens afschaffing der pachten 1749 en gezworen gemeensman 1751-'55 ald., overl. ald. in 1780, tr. Harlingen 17 febr. 1725 *Baukien Isbrands Persijn*, geb. ald. 1700/'01, dr. van Isbrandt Persijn en Sjuke Cornelis.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Tetje Joosten Gonggrijp*, ged. Harlingen 11 nov. 1725, tr. Harlingen (gerecht) 8 nov. 1750 *Hylke Johannes Hylkema*, ged. ald. (op belijdenis) 24 april 1750, zn. van Johannes Hylkes Hylkema, brouwer.
- 2) *Rinia Joosten Gonggrijp*, ged. Harlingen 21 aug. 1735, mr. bakker, oproeper van het boelgoed 1741, weesdiaken 1765-'67 en burger-majoor 1782 ald., overl. ald. 1 maart 1817, tr. 1e Ried 12 mei 1760 *Rientje Tjetses*, ged. Hardegarijp 22 febr. 1739, dr. van Tjitze Andries, bakker, en Rebekka Douwes; tr. 2e Harlingen 10 juni 1764 *Ake Harmens Wassenaar*, ged. ald. 24 maart 1737, overl. ald. 7 maart 1814, dr. van Harmen Hessels Wassenaar, hofmeester op het Prinsenjacht, en Sytske Aukes.
- 3) *IJsbrand Joosten Gonggrijp*, overl. na 4 okt. 1777, tr. Harlingen 23 mei 1763 *Acke Uilkes*, van Harlingen, overl. na 4 okt. 1777.

58/59.7. *Hans(o) Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 23 sept. 1666, wijnkoper, weesdiaken 1700-'02, ontvanger van de wederhelft van het last- en veilgeld 1702, burgervandrig 1702-'05, '09-'(20) ald., koopman te Franeker (1726) en Leeuwarden (1733), lidmaat ald. op attestatie van Franeker 13 juni 1731, overl. 1 febr. 1743, begr. Franeker (Mart.k.), tr. 1e Harlingen 10 april 1699 *Sieuwke (Sjuke) Wijngaarden*, ged. ald. 18 juni 1671, overl. ald. in nov. 1706, dr. van Cornelis Wijngaarden, burgemeester te Harlingen, en Sybreghe Nijkercke; tr. 2e St. Jacobiparochie 15 maart 1711 *Ammarenske Hendrix*, dr. van Hendrik Willems, eigenaar van delen van de stemmen 13 en 18 te St. Jacobiparochie, en Neeltje Stevens; tr. 3e Franeker 21 dec. 1721 *Gelida Arents*, voogdes van het Klaarkampster weeshuis te Leeuwarden 1745-'51, weduwe van Jacobus van der Mey, burgemeester, 'arconimus' klerk en armvoogd te Franeker, volmacht ten landdage.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelis Gonggrijp*, ged. Harlingen 8 febr. 1702.

a Quotisatie Harlingen 1749: Joost Gonggrijp cu., mr. bakker, bestaet wel, vijf personen boven de twaalf jaar, aanslag f77.14.- (vermogen f7000).

2. Ds. *Cornelis Gonggrijp*, ged. Harlingen 3 aug. 1704, student te Franeker 23 juni 1721, proponent 1725, predikant te Akkrum en Terhorne 1728 en Oosterbierum 1737-'77,^a lid van de synode te Dokkum 1737, overl. Franeker 10 aug., begr. Oosterbierum 15 aug. 1777, tr. Akkrum 7 jan. 1731 *Aaffke Fransen Oldersma*, ged. Leeuwarden 20 maart 1709, overl. Oosterbierum 8 jan 1747, begr. ald. (k.), dr. van Frans Upts Oldersma en Elisabeth Ruardi.
3. *Harmannus Gonggrijp*, ged. Harlingen 28 nov. 1706.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Harmannus Hansz Gonggrijp*, ged. Harlingen 6 maart 1712, vroedschap 1737-'62 en burgemeester^b 1744-'46, '49 te Franeker, gecommiteerde ten landdage 1747-'50, overl. Franeker 7 febr. 1766, begr. ald. (Mart.k.), tr. Franeker 21 dec. 1732 *Catarijna Loree*, ged. ald. 25 mei 1711, overl. Franeker 8 febr. 1785, begr. ald. (Mart.k.), dr. van Michiel Andris Loré en Epke Jacobus Kiesinga.

Uit dit huwelijk:

- 1) Mr. *Hans Gonggrijp*, ged. Franeker 8 april 1734, student ald. 2 sept. 1750, als jur. cand. ald. ingeschr. 1752, promoveerde ald. (zonder disputatie) 23 juli 1753, overl. Franeker 27 okt. 1757, begr. ald. (Mart.k.).
- 2) Dr. *Johannes Gonggrijp*, ged. Franeker 27 maart 1736, student ald. 2 sept. 1750, als med. cand. ingeschr. ald. 1755, promoveerde ald. (zonder disputatie) 30 nov. 1757, geneesheer te Leeuwarden, landschapsmedicus, overl. na 19 jan. 1783, tr. (att. van Leeuwarden naar Oosterbierum 10 mei 1761) *Gepke Mulder*, geb. in 1735, lidmate te Leeuwarden op attestatie van Franeker 12 maart 1762, ontving attestatie naar Franeker 20 dec. 1807, overl. ald. 19 juni 1822, dr. van Jan Tjepkes Mulder, van Kollum, burger te Franeker 1736, en Lammigje Beerents Schilmsma.
- 3) *Mychael Gonggrijp*, ged. Franeker 4 sept. 1737.
- 4) *Amerinsje Gonggrijp*, ged. Franeker 27 dec. 1740.
- 5) *Mychael Gonggrijp*, ged. Franeker 19 sept. 1742.
- 6) *Cornelus Gonggrijp*, ged. Franeker 25 mei 1749.
5. *Hendrik Gonggrijp*, ged. Harlingen 21 jan. 1714, cornet onder Grovestins 13 jan. 1730, luitenant in het regiment cavalerie van Zijne Hoogheid (1734), lidmaat te Leeuwarden op attestatie van

a Quotisatie Barradeel 1749: Ds. Gonggrijp te Oosterbierum, kan personeel wel betalen, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f81.8.- (vermogen f27.000).
 b Quotisatie Franeker 1749: H. Gonggrijp, burgemeester, begoedigt, vijf personen boven en één beneden twaalf jaar, aanslag f126 (vermogen f18.500).

Maastricht 31 dec. 1737, verbleef te 's-Gravenhage (1740),^a ritmeester (1752), guide de corps (1757) te Leeuwarden, luitenant-kolonel bij de troepen van de staat 19 okt. 1757 te Harlingen (1777), tr. Maastricht 28 nov. 1734 *Maria Susanna Mechgel (van) Mertens*, ged. ald. (St. Jansk.) 21 juni 1716, begr. Leeuwarden (Jac.k.) 10 maart 1746, dr. van Govert Mertens en Susanna Wolfing.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Hanso Godefridus Gonggrijp*, ged. Leeuwarden 8 juli 1736, student te Franeker 27 aug. 1753, klerk ter secretarie 1757-'72, tweede klerk 1773-'74, commies 1775-'86, griffier en eerste klerk 1787-'94, substituut-secretaris 1765-'96 van de Admiraliteit in Friesland te Harlingen, substituut-secretaris van het Comité van Marine (1797) ald., overl. ald. 30 okt. 1811, begr. ald. (Gr.k.).
- 2) Mr. *Godefridus Cornelis Gonggrijp*, ged. Leeuwarden 21 nov. 1738, student te Franeker 1755, als jur. cand. ingeschr. ald. 1762, promoveerde ald. (zonder disputatie) 28 juni 1762, advocaat voor het Hof van Friesland te Leeuwarden, overl. ald. 5 okt., begr. ald. 7 okt. 1808.
- 3) *Amerentia Susanna Gonggrijp*, ged. Leeuwarden 28 april 1741, begr. ald. (Jac.k.) 26 febr. 1742.
- 4) *Amerintia Gonggrijp*, ged. Leeuwarden 23 jan. 1743, overl. Franeker 5 maart 1806, tr. 1e (ondertr. Harlingen 16 mei 1760) prof. mr. *Gijsbert Koen*, geb. Breda 5 nov. 1736, student te Franeker 9 okt. 1753, als jur. cand. ingeschr. ald. 1757, promoveerde ald. 27 juni 1758, student te Leiden 12 jan. 1759, rector van de Latijnse school te Harlingen 1760, Alkmaar 1762 en Gouda 1764, hoogleraar in het Grieks te Franeker 1766, overl. ald. 11 april 1767, zn. van Cornelis Koen, luitenant der genie, commissaris ter recherche op 's lands schip 'Op den Abt' onder de Admiraliteit in Friesland, en Cornelia Francisca Marcelli; tr. 2e Oosterbierum 27 maart 1768 prof. mr. *Hermannus Cannegieter*, geb. Arnhem 2 aug. 1723, jur. stud. te Leiden 16 sept. 1740, promoveerde ald. 18 sept. 1744, advocaat voor het Hof van Gelderland, hoogleraar in het burgerlijk recht te Franeker 1750, overl. ald. 3 sept. 1804, zn. van prof. dr. Hendrik Cannegieter, student te Burgsteinfurt, jur. stud. te Leiden 17 sept. 1710, conrector 1714 en rector 1720 van de Latijnse school te Arnhem, professor hon. in de historiën en de letteren 1719, jur. doct. h.c. te Harderwijk 7 aug. 1734, translateur bij het Hof en de Rekenkamer van Gelderland,

a Quotisatie Leeuwarden 1749: Gonggrijp, luitenant, selfs in Den Haag, twee personen boven en drie beneden de twaalf jaar, aanslag f110.19.- (vermogen f19.000).

historieschrijver van Gelderland, lid van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen 1758, en Rachel Muijs.

- 5) *Cornelius Regnerus Gonggrijp*, ged. Leeuwarden 29 dec. 1745, begr. ald. (W.k.) 16 aug. 1751.

58/59.9. *Joost (Justus) Harmens Gonggrijp*, ged. Harlingen 27 nov. 1672, mr. tinnegieter, wijnkoper (1721), ontvanger van de wederhelft van het last- en veilgeld 1697, weesdiaken 1704, vroedschap 1705-overl. en burgemeester 1707-'24 ald., gecommiteerde ten landdage 1713, overl. Harlingen 15 juli 1737, tr. 1e Harlingen 6 sept. 1696 *Fockien Jacobs Velthuis*, ged. ald. 9 sept. 1674, dr. van Jacob Ybles Velthuis, mr. brouwer en buitenvader van het weeshuis 1720, '22 te Harlingen, en Auckien Ruurds; tr. 2e Metslawier 29 aug. 1717 *Rinske Crans*, geb. (Lippenhuizen) ca. 1672, buitenmoeder (voogdes) van het weeshuis 1722 te Harlingen, overl. (ald. vóór 1 nov.) 1723, dr. van ds. Petrus Crans en Claeske Joostes Stinstra (118/119.2) en weduwe van ds. Arnoldus Schuiringa.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Harmannus Gonggrijp*, 1698-1746, tr. 1735 *Beatrix Westra* (57.3.2).
2. *Jacob Joosten Gonggrijp*, ged. Harlingen 1 okt. 1700.
3. *Aukien Gonggrijp*, ged. Harlingen 17 mei 1702, overl. vóór 18 dec. 1771, tr. 1e Harlingen 26 april 1722 *Philip Julius Pheiffer*, commies ter recherche wegens de Admiraliteit in Friesland, zn. van Julius Pheiffer en N.N.; tr. 2e Harlingen (gerecht) 29 sept. 1737 *Jan Tjerks Bretton*,^a koopman en burgervaadrig van het 1ste kwartier 1749 ald., overl. vóór 18 dec. 1771, wedr. van Maaïke Benjamins.

Uit het tweede huwelijk:

- 1) *Joost Bretton*, ged. Harlingen 6 sept. 1739.
  - 2) *Joost Bretton*, 1743-vóór 1771, tr. 1764 *Maartje Westra* (57.3.1.3).
4. *Jacob Joosten Gonggrijp*, ged. Harlingen 19 okt. 1704.
  5. *Roelefke Gonggrijp*, ged. Harlingen 1 aug. 1706, begr. Groningen 15 dec. 1791, tr. Harlingen (gerecht) 24 juli 1735 *Berend Cransen*, ged. Groningen (N.k.) 1 aug. 1706, jur. stud. ald. 5 jan. 1724, ontvanger der convooiën en licenten ald., begr. ald. 2 juli 1775, zn. van Willem (Wilhelmus) Cranssen, secretaris (1706), later raad en syndicus van de Ommelanden, en Ryka Bollaert.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Joostina Cranssen*, ged. Groningen (Ak.) 9 nov. 1740, lidmate ald. juni 1760 (dan wonende in de Boteringestraat), overl. ald. 7 nov. 1813, tr. Woltersum 9 febr. 1766 ds. *Wilhelmus Henricus*

^a Quotisatie Harlingen 1749: Jan Bretton cu., wel bestaende rentenier, vier personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f86.17.- (vermogen f10.000).

Folckers, ged. Groningen 9 juni 1736, litt. art. stud. ald. 30 juli 1753, predikant te Woltersum 1763, Oostwold (Oldambt) 1766, Scheemda 1771-1807, overl. Groningen 28 juli 1807, zn. van ds. Franciscus Fredericus Folckers, theol. stud. te Groningen 13 april 1717, predikant te Noordlaren 1721 en Groningen 1728-overl. '68, en Tjadina Suilman.

- 2) Mr. *Willem (Wilhelmus) Cranssen*, ged. Groningen (N.k.) 28 juni 1742, art. litt. stud. ald. 8 juli 1758, promoveerde ald. 23 dec. 1765, lidmaat ald. in sept. 1767 (dan wonende in de Boteringestraat), advocaat ald., syndicus van de Ommelanden (1792), opziener der middelen te lande in het ressort Groningen, overl. ald. 21 sept. 1807, tr. (procl. Groningen 9 mei 1778) *Charlotta Christina s'Graeuwen*, ged. Zutphen 10 april 1754, overl. vóór hem, dr. van prof. dr. Paulus s'Graeuwen, student te Utrecht 1734, med. stud. te Leiden 18 sept. 1736, promoveerde ald. 10 juni 1740, geneesheer te 's-Gravenhage en Zutphen 1744, hoogleraar in de anatomie, chemie en botanie te Harderwijk 1754, stadsgeneesheer ald., hoogleraar in de pathologie, de medische praktijk, de chemie en de geschiedenis der metalen en anti-metalen te Groningen 1771-overl. '79, en Judith Schlüter.
- 3) *Rycka Cranssen*, ged. Groningen (N.k.) 31 jan. 1744, lidmate ald., overl. ald. 11 dec. 1816.
- 4) *Joost (Gonggrijp) Cranssen*, ged. Groningen (N.k.) 22 dec. 1746, jong overleden.

XI. De Vries

De zoon van Harmen Huiberts, overl. [Sneek] vóór 1618 (nr. 234), Hans Harmens, geb. [Sneek] ca. 1599, overl. tussen 1654 en 1657, gaat zich De Vries noemen. Daarom wordt deze familie hier onder deze naam opgevoerd. Hij had slechts een dochter Catharina, overl. vóór 1685, die met Jan van Am(m)ama, overl. 1685, trouwde.

468/469. *Huybert Harmensz*, van 'Eyndoven' (1587), burger 9 okt. 1587 en koopman te Sneek, overl. ald. in 1618, tr. N.N.

24 febr. 1618: te Sneek wordt de nalatenschap beschreven van Huybert Harmensz, burger en koopman; erfgenamen zijn Wibrant Huibertsz, koopman, Aucke Huibertsdr en Gerryt Aerts Gorp, hopman ald., als voogd over Hans en Aelcke, de weeskinderen van wijlen Harmen Huiberts; er is een batig saldo van f1961, een vordering van f300 op Thomes Adriaens, burger van Haarlem, en een tegoed van f976 op Wibrant en Auck Huyberts.⁸⁸

11 juli 1618: Jeltse Thomas, oud-burgemeester van Sneek, contra Gerryt Aerts en Gosse (sic) en Wibrand Huberts, burgers ald., als voogden over Thomas Thomas.⁸⁹

Uit dit huwelijk:

1. Harmen = 234.
2. Wibrant, volgt 468/469.2.
3. *Auck Huybertsdr*, vermeld 1618 en 1634, overl. vóór 1656.

468/469.2. *Wibrant Huiberts*, wijnheer en koopman, ontvanger der armvoogden (1620)^a te Sneek, overl. in 1634, tr. 1e Sneek (stadh.) 9 maart 1604 *Antke Gerryts*, dr. van Gerryt Jisbrants, schepen van Sneek, en Engeltie Fransedr; tr. 2e Sneek (stadh.) 29 sept. 1624 *Emmeke (Imcke) Ernestes*, deed met haar tweede man belijdenis te Sneek 12 mei 1639, met hem op de lidmatenlijst 1655; zij hertr. Sneek 17 april 1637 Wybren Davids Plecker, schepen en burgemeester te Sneek (zoon van David Plecker, predikant te Boxum en Reitsum).

1607: Jantjen Jarichsdr, vrouw van Thonys Pieters, verkoopt aan Wybren Huberts en Ancke Ysbrantsdr een huis aan de Hofstraat voor 150 goudgld.⁹⁰

1618: Gerryt Aerts Gorp en Wibrant Huiberts worden aangesteld tot voogden over Thomas Thomas, vijftien jaar oud.

1618: Gerryt Aerts en Wibrant Huiberts nemen als voogden over Thomas, weeszoon van wijlen Thomas Martens bij Pytrick Doeckedr, de weesrekening sedert 1606 af van Jeltse Thomes.⁹¹

26 mei 1624: schoonvader Jan Lammerts, chirurgijn te Franeker, wordt aangesteld tot voogd over Thomas Thomas, in zijn 21ste jaar oud, om de weesrekening van Gerryt Aerts Gorp en Wibrant Huiberts op te nemen.

28 okt. 1626: de aangetrouwde neef Augustijn Clasen Verbeeck, schepen van Sneek, wordt aangesteld tot voogd over Engel, in haar 21ste jaar, Maicke, in haar twintigste jaar, Ysbrant, in zijn zestiende jaar, Geertke, in haar dertiende jaar, Griettke, in haar tiende jaar, Lijntke, in haar zevende jaar, en Anneke in haar vierde jaar oud, weeskinderen van Wibrant Huiberts.

1626: te Sneek wordt de nalatenschap beschreven van wijlen Antke Gerryts, vrouw van Wibrant Huiberts, burger koopman, die opnieuw getrouwd is met Emmetie Eernstes; haar vader Gerryt Jisbrants is boven de 70 jaar en wordt van voogdij verontschuldigd; de dochter Engel wordt bijgestaan door haar man Dirck Gerryts; er is een batig saldo van f2753; de koopmanschap in wijnen, etick en vlas wordt in gemeenschap gedreven en blijft daarbuiten; aangetroffen wordt het testament van Wibrant en Antke van 15 mei 1613; in 1616 was het huis aan de Coornmarck[t], dat zij bewonen, gekocht van de schepen Gerryt Isbrants; overig vastgoed: ½ van een huis aan het Grootzand, het huis daarachter en een huis buiten de Noorderpoort; er staat nog een schuld van 500 goudgld. bij Gerryt Jisbrants.⁹²

28 juli 1630: oud-schepen Gerryt Aerts Gorp wordt aangesteld tot voogd over Geertke, zeventien jaar, Lijntien, tien jaar oud, en hun zuster Antke Wibrants (hun broer Jisbrant Wibrens, twintig jaar oud, is absent te Koningsbergen) om te scheiden met hun vader Wibrant Huiberts, koopman, en hun zusters.

1630: te Sneek wordt de nalatenschap beschreven van de schepen Gerryt Jisbrants op verzoek van de erven: Wibrant Huiberts, wijnheer en koopman, Engeltie Wibrantsdr, vrouw van Dirck Gerryts Oosterhout, Maicke Wibrantsdr, vrouw van Stoffel Hendrix Creefft, en de voogd Gorp vanwege de jongere kinderen; grootmoeder van de kinderen was Engeltie Fransedr; het vastgoed bestaat uit vijf huizen te Sneek en een sate te Uitwellingerga.⁹³

28 april 1634: burgemeester Augustin Clasen Verbeeck wordt aangesteld tot voogd over Ysbrant, in zijn 24ste jaar, Griettke, zeventien jaar, Lijntie, veertien jaar, en Antke, elf jaar oud, kinderen van wijlen de koopman Wibrant Huiberts bij zijn eerste vrouw Antke Gerryts en Hans Harmens als voogd over Huibert, zeven jaar, Harmen, vijf jaar, en Maeicke, 2½ jaar oud, bij de weduwe Emmeke Ernestes.

1634: te Sneek wordt de nalatenschap beschreven van Wibrant Huiberts op verzoek van onder anderen de voogd Hans Harmens (tekent als de Vries); dochter Geertke Wibrantsdr is de vrouw van Adriaen Adriani; aangetroffen wordt het testament van Wibrant en Emmetie van 14 juni 1634; er zijn schulden van f1400 bij burgemeester Verbeeck, f300 bij Hans Harmens de Vries en f1000 bij Auck Huiberts; Thoemis Wybes komt f299 toe wegens geleverd laken en vlas; op 18 sept. 1626 was een scheiding geregeld met de kinderen uit het eerste huwelijk van Emmeke; het vastgoed bestaat uit huizen te Sneek en ½ sate te Offingawier.⁹⁴

6 mei 1634: de zwagers Dirck Gerryts Oosterhout, Stoffel Hendricx Creefft en Adriaen Adriani worden aangesteld tot voogden over Ysbrant, in zijn 24ste jaar, Griettke, zeventien jaar, Lijntie, veertien jaar, en Antke, elf jaar oud, Wibrants.

1635: liquidatie van de boedel.⁹⁵

1636: op verzoek van Stoffel Hendrix Creefft en Adriaen Adriaens Cuilemans vanwege hun vrouwen en mede als voogden over Grytie, Lijntie en Antie Wybrants, Emcke Eernstes als moeder van Huibert, Harman en Maria Wybrants, bijgestaan door haar voogd Harman Janssen Smidt, en Isbrant Wybrants als erfgenamen van Wybrant Huiberts overlegt Dirck Gerrits Oosterhout vanwege zijn vrouw de rekening van zijn administratie sedert 22 april 1634; er waren inkomsten ad f16.492 en uitgaven ad f16.180.

20 juni 1636: de Doopsgezinde Dirck Gerrits Oosterhout en Stoffel Hendricx Creefft worden aangesteld tot voogd over Huibert, acht jaar, Harmen, zes jaar, en Maria, vier jaar oud, de weeskinderen van wijlen Wybrant Huiberts bij Emcke Ernestes (in margine 1651: Emcke Eernstedr, vrouw van Wybrandt Davidts Plecker, oud schepen van Sneek, kwiteert voor ontvangst van haar erfdeel van haar overleden kinderen Harman en Maria groot f973; in margine 1656: de dan volwassen Huybert Wybrants kwiteert voor ontvangst van zijn deel, inclusief f105, geërfd van tante Auck Huyberts).⁹⁶

a 10 nov. 1620.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Isbrant Wibrants*, ged. Sneek 9 dec. 1604, overl. vóór 1626 (ca. 1611?).
2. *Engel Wybrants*, ged. Sneek 14 maart 1606, overl. 17 jan. 1674, begr. Sneek (Mart.k.), tr. Sneek (stadh.) 21 okt. 1625 *Dirck Gerrys Oosterhout*, geb. ca. 1601, koopman te Sneek, overl. 22 dec. 1667, begr. Sneek (Mart.k.).

Uit dit huwelijk:

13 juni 1678: de Doopsgezinde Wibrandus en Isbrandus Oosterhout worden aangesteld tot voogden over de nog minderjarige kinderen van Hendrick Adius te Amsterdam, die erfgenamen zijn van de oud-hopman Garryt Beernts Oosterhout.

- 1) *Wibrandus Oosterhout*, geb. voorjaar 1635, overl. 30 okt. 1691, begr. Sneek (Mart.k.).
- 2) *Isbrandus Oosterhout*, geb. ca. 1643, overl. 27 febr. 1710, begr. Sneek (Mart.k.).

23 febr. 1710: Ysbrand Oosterhout te Sneek testeert en benoemt tot erfgenamen zijn neef Sr. Dirck Bruningh, koopman te Haarlem, voor 1/3, zijn nicht jfr. Maria Palm, vrouw van Sr. Jan [van] Vollenhoven de jonge, koopman te Amsterdam, voor 1/3 en Jan, Amilia en Engeltie van Vollenhoven, de kinderen van zijn nicht Engeltie Palm bij Sr. Jacob van Vollenhoven, koopman te Amsterdam, voor 1/3; er gaan legaten van f1000 naar Engeltie, dochter van nicht Maria [Palm], en Engeltie, de jongste dochter van nicht Engeltie [Palm].⁹⁷

- 3) *Immettien Oosterhout*, tr. Sneek (stadh.) 22 sept. 1667 *Willem Palm*, van Haarlem, koopman ald. (1669, '86), begr. ald. (Gr.k.) 3 sept. 1729; hij hertr. Amsterdam (stadh.) 24 febr. 1686 *Clementia van Vollenhoven*, weduwe van Sander Thielen van Sittert.

30 aug. 1669: Willem Palm, koopman, en Immetje Oosterhout testeren en benoemen hun dochter Engeltje Palm en de kinderen, die zij nog zullen krijgen, tot universele erfgenamen en tot executeurs elkaar, Abraham van Rixtel en hun broer en zwager Gerhardt Oosterhout.⁹⁸

- 4) *Jacomijna Oosterhout*, begr. Haarlem (Gr.k.) 29 juli 1682, tr. Sneek (stadh.) 18 okt. 1668 *Jan Ketelingh*, van Haarlem, koopman ald. (1669), begr. ald. 19 juni 1713, waarsch. zn. van Pieter Ketelingh en Anna Vortgens^a en wedr. van^b Agniesje van der Veen.

9 jan. 1669: Johan Keteling en Jacomijna Oosterhout, ziek, testeren; hij benoemt zijn vrouw voor een kindsdeel tot erfgename en [voor]dochter Anna tot universele erfgename, zij haar man tot universele erfgenaam en

a Getrouwd Haarlem (stadh.) 17 april 1630, hij als weduwnaar.

b Getrouwd Haarlem (stadh.) 11 aug. 1659, zij begr. Haarlem (Gr.k.) 27 nov. 1665.

legateert haar broer en zuster Geraerd Oosterhout en Anna Oosterhout ieder f10.000. [dochter] Anna krijgt de kleren.⁹⁹

1 nov. 1669: Jan Keteling, koopman te Haarlem, maakt een codicil; bij vooroverlijden van zijn dochter Anna, in het vorige huwelijk verwekt, erven zijn erfgenamen ab intestato; executeurs zijn Jan de Remaulcx en Hendrick van Diepenbroeck de jonge.¹⁰⁰

- 5) *Geraerd Oosterhout*, vermeld 1669.

- 6) *Anna Oosterhout*, vermeld 1669.

3. *Maeyke Wibrantsdr*, ged. Sneek 25 nov. 1607, tr. 1e (3de prokl. Harlingen [stadh.] 31 jan. 1629) *Stoffel Hendrix Creefft*, Doopsgezind, van Harlingen; tr. 2e Sneek (stadh.) 25 sept. 1646 *Dirck Aettes*, burger, brouwer en lakenkoper te Sneek, overl. ald. ca. 1653, wedr. van Hylck Gerbens; tr. 3e Sneek (stadh.) 30 aug. 1654 *Jan Aerntsz (Arents)*, van Amsterdam.

3 aug. 1640: de Doopsgezinde Stoffel Henricks Creeft (en 3 dec. 1640 ook de Doopsgezinde Dirck Gerrits Oosterhout) wordt aangesteld tot voogd over Griet Wybrants, achttien jaar oud [dochter van Wybrant Jacobs en Maycke Tieerdt].¹⁰¹

19 april 1651: de Doopsgezinde brouwer Dirck Aettes wordt aangesteld tot voogd over Rintie, Antie en Hiske, de weeskinderen van Sioerd Sioerdtzen Bleecker bij wijlen Trijntje Sipckes.

12 mei 1653: de Doopsgezinde Dirck Gerrys Oosterhout wordt aangesteld tot voogd over Gerbrandt en Hylckien, de weeskinderen van wijlen brouwer Dirck Aettes bij Maycke Wybrants.

2 april 1655: de Doopsgezinde Sioerd Sioerdtzen Bleecker wordt aangesteld tot voogd over Gerben Dircx, 21 jaar, en – op verzoek van Maycke Wybrants – Dirck Gerrys Oosterhout over Hylckien Dircx, zeven jaar oud, weeskinderen van Dirck Aettes, brouwer.

1655: te Sneek wordt de nalatenschap beschreven van Dirck Aettes, burger en brouwer, op verzoek van de voogden over zijn kinderen bij Hylckien Gerbens en bij Maycke Wybrantsdr, die hertrouwd is met Jan Arents te Amsterdam; staande echt was f4337 overwinst geboekt; kosten waren gemaakt ter verbetering van de brouwerij en de ketel, voor kleding van wijlen Stoffel Creeft, aan het zontje Jisbrandt van Dirck Aettes en voor de maaltijd van Maycke “als doen zij aen Jan Arentsz trouwde”; de inbreng van Dirck bedroeg f7935, die van Maycke ruim f7000, maar daarop kwam f4050 in mindering die door het Hof van Friesland toegekend was aan de erven van haar eerste man Stoffel Hendricks met de proceskosten ad f188, die daaraan verbonden waren; aan vastgoed komt de kinderen toe 1/3 huis op Lieuwenburgh, 1/6 sate te Nijland en 1/6 van 3 pm te Ypecolsga.¹⁰²

Uit het tweede huwelijk:

- 1) *Hylckien Dircx*, geb. ca. 1648.

- 2) *Jisbrandt Dircx*, overl. vóór 1655.

4. *Harmen Wibrants*, ged. Sneek 25 okt. 1609, overl. vóór 1626.
5. *Ysbrant Wybrants*, geb. ca. 1611, te Koningsbergen (1630), tr. Sneek (stadh.) 3 aug. 1634 *Rinck Bottes Baarda*.
6. *Geertke Wybrants*, geb. ca. 1614, tr. (ondertr. Haarlem 22 mei, att. naar Sneek 6 juni, prokl. ald. 29 juni 1633) *Adriaen Adriaensen Cuijlemans*, van Antwerpen, begr. Haarlem (Gr.k.) 22 jan. 1656.

Uit dit huwelijk mogelijk:

Lijsbet Adriaense Kuyjlemans, begr. Haarlem in sept. 1647.

7. *Griettke Wybrants*, geb. ca. 1617, nog vermeld 1634.
8. *Lijntke Wybrants*, ged. Sneek 18 maart 1620, overl. (vóór) 1662, tr. Sneek (stadh.) 5 dec. 1641 *Tiepke Epes (Jippes, Yppes) Soutman*, koopman en burgervandrig (vóór 1654) te Sneek, overl. (vóór) 1662, zn. van Epe Tiepckes, koopman, en Antie Hendricks.¹⁰³

19 dec. 1654: de Doopsgezinde oud-burgervandrig Tiepcke Epes Soutman wordt aangesteld tot voogd over Jacob Willems, in zijn twintigste jaar oud.

2 april 1657: de Doopsgezinde koopman Tiepcke Epes Soutman wordt aangesteld tot voogd over de kinderen van Gerryt van der Gracht en Sioucke Jacobsdr.

24 maart 1662: Cornelis Haubois wordt vanwege de crediteuren, burgemeester Gorp en vandrig Gerryt Oosterholdt vanwege het sterfhuis aangesteld tot curatoren van de nalatenschap van Tiepcke Yppes Soutman en zijn vrouw.

1 april 1662: met instemming van de crediteuren van de desolate boedel van wijlen Tiepcke Jippes en zijn vrouw worden Cornelius Haubois, burgemeester Arnold Gorp, secretaris Meynardus van Walrich, Gerryt Beernts Oosterhout, Buwe Poppes Hettinga en Cornelis Ysbrants aangesteld tot curatoren over die boedel.

Uit dit huwelijk vermoedelijk:

Epe Tiepkes, ged. (op belijdenis) Sneek 14 nov. 1661, tr. 1e *Jetske N.*, overluid Sneek 13 april 1674; tr. 2e *N.N.*, overluid Sneek in 1690; tr. 3e Sneek 5 dec. 1690 *Griettie Hiddes*.

9. *Antke Wybrants*, ged. (als *Franscke*) Sneek 30 nov. 1623, overl. na 1636. Uit het tweede huwelijk:

10. *Huibert Wybrants*, geb. ca. 1627, overl. na 1656.
11. *Harmen Wybrants*, geb. ca. 1629, overl. vóór 1651.
12. *Maria Wybrants*, geb. ca. 1631, overl. vóór 1651.

234/235. *Harmen Huiberts*, overl. [Sneek] vóór 1618, tr. *N.N.*

Uit dit huwelijk:

24 febr. 1618: Gerryt Aerts Gorp wordt ten behoeve van de scheiding aangesteld tot voogd over Hans, in zijn 20ste jaar, en Aelke, in haar achttiende jaar oud, Harmens. 2 maart 1618: de oom Wibrant Huiberts wordt aangesteld tot voogd over Hans, in zijn 20ste jaar, en Aelcke, in haar achttiende jaar oud, de weeskinderen van Harmen Huiberts.

Uit dit huwelijk:

1. Hans, volgt 234/235.1.
2. Aelcke = 117.

234/235.1. *Hans Harmens de Vries*, geb. [Sneek] ca. 1599, burgemeester 1635-'37, vroedsman 1637-'48 en gezworen gemeensman 1649-'51, '53, '54 te Harlingen, overl. tussen 1654 en '57, tr. 1e (afkomstig van Workum) Harlingen (stadh.) 20 jan. 1628 *Trijntie Reiners Templair*, van Harlingen, dr. van Reyner Fransz Templar;¹⁰⁴ tr. 2e (afkomstig van Amsterdam) Harlingen (stadh.) 14 jan. 1631 *Jeltje Teunis Wrijthoff*; overl. na 1660, dr. van Toenis Stoffels, brouwer te Sneek, en Eetscke Jelles en weduwe van Jan Lamberts (Vroom).¹⁰⁵

3 maart 1634: de aangetrouwde neven Hans Harmens te Harlingen en Regnerus Joannes Bruinsma, secretaris van Hennaarderadeel, worden aangesteld tot voogden over de weeskinderen (geboren 1614-'26) van Mathias Raggerius, die 6 jan. 1634 getesteerd had. 29 maart 1635: Hans Harmens de Vries, burgemeester van Harlingen, en Regnerus Joannis Bruinsma, secretaris van Hennaarderadeel, overleggen een rekening van hun voogdij sedert 1631 over de weeskinderen van dr. Mathias Raggerius, burgemeester en stadsmedicus.¹⁰⁶

1633 en 1636: zwager burgemeester Hans Harmens de Fries wordt aangesteld tot voogd over Idtske Teunis, twintig jaar oud, weduwe van Hendrik Saves.¹⁰⁷

1633-'42: Hans Harmens de Fries en Jeltie Thonisdr kopen huizen en aandelen in hun huis aan de Voorstraat te Harlingen.¹⁰⁸

1636: burgemeester Hans Harmens de Fries en gemeensman Abbe Coenraedts worden aangesteld tot voogden over Maycke, 24 jaar oud, en Neeltie, weesdochters van Marten Harmens.¹⁰⁹

1646: Hans Harmens de Vries en Frans Reyners Templar, burgemeester van Harlingen, kopen 1/6 van 11 pm weideland 'Ropens' te Almenum van Frederick Crol c.s. voor 188 goudgld. per pm.¹¹⁰

1647: Hans Harmens de Vries, oud-burgemeester van Harlingen, en dr. Johannes Clingbijll, secretaris van Barradeel, stellen zich borg voor Minne Ruijterds, die zich borg stelde voor zijn zoon Rintie Minnes.¹¹¹

1660: Jeltie Toenis Wrijthoff, laatstelijk weduwe van Hans Hermens de Vries, maakt met haar dochter Catharina de Vries, vrouw van Jan Ammema, een scheiding van de nalatenschap van Hans: ieder krijgt de helft; tevens regelt zij met haar beide dochters, genoemde Catharina en Ariaentie Vroom, vrouw van Franciscus Canter, een scheiding van haar na te laten goederen: Ariaentie krijgt het huis aan de havenpoort, 1/3 huis bij de Vismarkt en in totaal 29½ pm land te Berlikum, Tzummarum, bij Harlingen en Sneek plus f7300 en Catharina het overige.¹¹²

Uit het tweede huwelijk:

Catharina de Vries, overl. vóór 1685, tr. *Jan van Am(m)ama*, ontvanger der convoyen en licenten (1656) en convooimeester (1666) te

Harlingen, lidgedeputeerde staten van Friesland voor Franekeradeel 1667-'69 en Sloten 1675-overl., overl. Leeuwarden 11 febr. 1678, zn. van Jochem Hernes Ammama, proviand- en ammunitiemeester te Boertange, komt met attestatie van Boertange naar Sloten 1641, en Aegh Gerritsdr Potter.

1656: Johan Ammama, ontvanger der convoyen en licenten te Harlingen, vanwege zijn vrouw Catrina de Vries als erfgename van Hans de Vries en voor zijn schoonmoeder Jeltie Tonis Wrijthoff contra Pytter Claessen Botter.¹¹³

29 dec. 1666: Jan Amama, convooimeester, wordt aangesteld tot voogd over de weeskinderen van Frans van Kyll.

1685: Theotardus van Sloterdijck en Teuntie Simons te Harlingen kopen een kamer ald. van dr. Georgius Atzma vanwege de crediteuren van jfr. Catharina de Vries, in leven vrouw van Johan van Ammama, voor 8 zilveren ducaton.¹¹⁴

Uit dit huwelijk:

- 1) *Hans van Amama*, ged. Harlingen 15 juni 1655.
- 2) *Aeghtien van Amama*, ged. Harlingen 5 juni 1656, overl. Sloten 16 sept. 1720, tr. Sexbierum 2 maart 1679 *Rombertus van Viersen*, volmacht ten landdage, burgemeester van Sloten 1682, overl. Workum 4 juni 1691, zn. van Isbrandus van Vierssen, jur. stud. te Franeker 30 aug. 1650, secretaris van de Rekenkamer van Friesland, en Aeltie Lauta.
22 mei 1702: Baucke Fockes Agricola, burger van Harlingen, wordt aangesteld tot voogd over Belike van Viersen te Sloten, innocente dochter van wijlen Remmert van Viersen, burgemeester van Sloten, en Aechje van Ammama.¹¹⁵
- 3) *Hans van Amama*, ged. Harlingen 5 juni 1657.
- 4) *Jochem van Amama*, ged. Harlingen 15 sept. 1658.
- 5) *Jochem van Amama*, ged. Harlingen 28 dec. 1660, waarschijnlijk schrijver en burger van Sloten 29 dec. 1685, tr. N.N.
- 6) *Hans van Amama*, ged. Harlingen 27 febr. 1663.
- 7) *Jeltje van Amama*, ged. Harlingen 9 maart 1664.

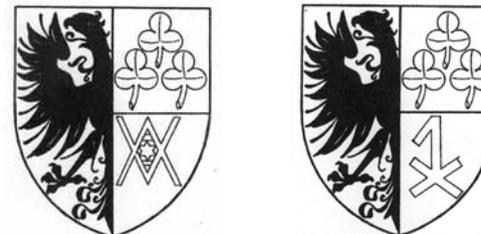
XII. Stinstra II

De familie bestaat uit de stamvader Joost Rinses later Rinia (Rennius), zich ook noemende Stinstra, overl. vóór 20 dec. 1678, die zeven dochters had.

Hij voerde volgens het wapenboek Hesman (nrs. 229, 230)^a twee wapens: 1. gedeeld; I de Friese adelaar; II doorsneden; a in zilver drie groene klaverbladen, geplaatst één en twee; b in rood een zilveren huismerk,

waarbinnen een zilveren ruit, beladen met een zespuntige gouden ster. 2. gedeeld; I de Friese adelaar; II doorsneden; a drie klaverbladen als bij het eerste wapen; b in rood een zilveren huismerk.

Litt.: A.L. Heerma van Voss, Bijdrage tot de genealogie van het Friesche geslacht Halbe(r)tsma, in: *De Ned. Leeuw* 1925, kol. 297 sq.

118/119. Joost Rinses later Rinia (Rennius), zich ook noemende Stinstra, van Leermens, burger 5 nov. 1631, koekbakker (?), vroedschap 1652 en burgemeester 1659-'63, '68-'72 te Dokkum, overl. (ald.) vóór 20 dec. 1678, tr. (procl. Dokkum [gerecht] 8 jan. 1632) Antie Henrix Stinstra, van Dokkum, overl. tussen 15 dec. 1693 en 20 dec. 1695.

12 mei 1640: Wick van Ockinga te Stiens, weduwe van Sibrandt van Burmania, moet bij decreet van het Hof van Friesland vele bezittingen verkopen, waaronder 'sekere schone sate, state en landen, Stinstra genaemt' te Foudgum, groot ca. 106 pm, gebruikt door Jurien Jaakles; bij de koop zijn inbegrepen 't oudt Stins', waaraan genoemde huurder niets competeert; kopers met een hoogste bod van 66 goudgld. per pm zijn Freerck Gerryts, oud-burgemeester van Dokkum, en Joost Ringia.¹¹⁶

28 febr. 1671: burgemeester Joost Rinie Stinstra en Antie Hendricksdr kopen voor 110 goudgld. van Rinske Jacobs, weduwe van Hindrick Hansen, een huis op de Oosterzingel te Dokkum.¹¹⁷

29 juni 1685: Dirck Romckes, mr. kuiper, heeft 600 goudgld. ontvangen van Antie Henrix, weduwe van oud-burgemeester Joost Rinia Stinstra.¹¹⁸

1701: Roeloffke Joostes Stinstra, weduwe van Harmen Thomas Gonghrijp te Harlingen, Geertje Joostes Stinstra, weduwe van Ritske Pyters Jilderda te Dokkum, Geertruidt Crans, vrouw van Theunes (Si)oerds van Werven, Rinske Crans, vrouw van ds. Arnoldus Schuiringa te Aalsum, Theodorus Crans, predikant te Gorredijk, en Wilhelmus en Hermannus Crans te Leeuwarden als voogden over Joost Crans, de laatste vier als erfgenamen van hun moeder Claaske Joostes Stinstra, allen erfgenamen van hun moeder en grootmoeder Antie Henrix, weduwe van burgemeester Joost Rynia Stinstra, en als zodanig crediteuren van Wybe Aales, kopen een huis en brouwerij te Dokkum.¹¹⁹

^a Gerrit Hesman, Borgerlijke wapenen, in: *Genealogysk Jierboek* 1993.

Uit dit huwelijk:

1. Roeloffke = 59.
2. Claeske, volgt 118/119.2.
3. Geertje, volgt 118/119.3.
4. *Reyne Joostes Stinstra*, ged. Dokkum 23 maart 1645.
5. Catharina, volgt 118/119.5.
6. *Auckien Joostes Stinstra*, ged. Dokkum 20 april 1651.
7. *Hendrickien Joostes Stinstra*, ged. Dokkum 26 juli 1657.

118/119.2. *Claeske Joostes Stinstra*, geb. Dokkum 31 maart 1636, overl. Metslawier 3 mei 1695, begr. ald. (k.), tr. Dokkum 20 juli 1662 ds. *Petrus Crans*, ged. Leeuwarden 9 okt. 1633, phil. stud. te Franeker 4 febr. 1652, predikant te Langweer en Teroele 1658, Lippenhuizen, Terwispele en Hemrik 1667 en Metslawier en Niawier 1681, overl. Metslawier 20 april 1697, zn. van Dirck Cransen, bontwerker te Leeuwarden, en Rinske Geerts Samplonius.

Uit dit huwelijk:

21 april 1697: Hermanus en Willem Crans te Leeuwarden, ooms van vaderszijde, worden aangesteld tot voogden over Theodorus, theol. cand., in zijn 24ste, en Joost, in zijn 22ste jaar, weeskinderen van wijlen ds. Petrus Crans te Metslawier en Claeske Joosten.

1. *Rinske Crans*, ged. Langweer 5 juni 1664.
2. *Geertruidt Crans*, geb. (Lippenhuizen) ca. 1669, overl. 8 aug. 1732, tr. *Theunis Coerts van Werven*, geb. Achterwolde (in Gelderland = Oosterwolde?), burger 27 aug. 1688, vroedschap 1701 en burgemeester 1719-'23 te Dokkum, overl. (ald.) vóór 5 aug. 1723.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Marja van Werven*, ged. Dokkum 14 aug. 1692.
- 2) *Pyter van Werven*, ged. Dokkum 18 juli 1695.
- 3) *Petrus van Werven*, ged. Dokkum 25 juli 1697, touwslager (1749),^a burgerhopman (vóór 1731) en vroedschap 1738 ald., overl. (ald.) vóór 7 dec. 1749,^b tr. Dokkum 21 jan. 1731 *Sara Hendriks Oosterbaan*, ged. ald. 4 dec. 1695, overl. tussen 20 en 27 dec. 1749,^c dr. van Hendrick Sjoerds en Maike Gerbens.
3. *Rinske Crans*, ca. 1672-1723, tr. 1e Aalsum 23 april 1699 ds. *Arnoldus Schuiringa*, ged. Finkum 24 jan. 1675, student te Franeker 1691, predikant te Aalsum en Wetzens 1697, overl. (Aalsum) 19 mei 1716, zn. van ds. Andreas Schuiringa, phil. et ling. stud. te Franeker 12

a Quotisatie 1749, Dokkum: P. van Warven, touwslager, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f41.15.- (vermogen f4500).

b Datum van verkiezing van zijn opvolger als vroedschap [H.T. Obreen, *Dokkum, naamlijsten*, Dokkum, 1959].

c Recht. arch. Dokkum, auth.

jan. 1661, predikant op Ameland 1670, te Finkum en Hijum 1672, Kornjum 1676 en Rauwerd en Irnsum 1683-overl. '85, en Jancke Crans (dochter van Dirck Cransen en Rinske Geerts Samplonius, vermeld sub 118/119.2); tr. 2e 1717 *Joost (Justus) Harmens Gonggrijp* (58/59.9).

4. Ds. *Theodorus Crans*, geb. Lippenhuizen ca. 1674, student te Franeker 1691, predikant te Gorredijk 1698 en Metslawier en Niawier 1704, overl. Metslawier 22 maart 1726, begr. ald. (kh.), tr. (3de procl. Metslawier 4 sept. 1698) *Anna Harmannides Suiderhof*, deed belijdenis te Drachten 13 dec. 1694, overl. Metslawier 17 juni 1726, begr. ald. (k.), dr. van Hanso Harmannides, notaris 1662 te Drachten, en Janke Piers Lyklama.

Uit dit huwelijk:

- 1) Ds. *Petrus Crans*, ged. Gorredijk 9 juli 1699, student te Franeker 15 juni 1719, predikant te Ureterp en Siegerswolde 1722, overl. (Ureterp) eind april 1730.
- 2) *Jancke Crans*, ged. Gorredijk 1 dec. 1700.
- 3) *Hans(o) Crans*, ged. Gorredijk 12 nov. 1702, notaris 1724 en commies te Makkum, overl. 1743/'44, tr. Kornwerd 29 okt. 1730 *Tjetske (Elysabeth) Reinalda*, ged. Franeker 31 juli 1704, overl. na 1749,^a dr. van Johannes Reinalda, notaris 1695 te Franeker, secretaris van Franekeradeel, en Hiltje Aemilius.
1743: notaris Wilh. Crans koopt 8 pm bouwland onder Nijkerk van notaris Hanso Crans voor f700; Pytter Romkes, bloedverwant van de verkoper, verspiert de verkoop en wordt uiteindelijk koper.¹²⁰
1744: Daniël de Blocq Lycklama à Nijeholt, grietman van Ooststellingwerf, koopt een kamp bouwland te Oldeberkoop, (in) stem 29, van Tjietske Reinalda, weduwe van de commis Hans Crans te Makkum voor 300 goudgl.¹²¹
- 4) *Willem Crans*, geb. Metslawier 21 nov. 1711, als geom. cand. te Franeker ingeschr. 1730, notaris 1741^b te Dokkum 1752-'62, vertrok 7 mei 1762, fiscaal van Oost- en Westdongeradeel, tr. Dokkum 27 febr. 1767 *Dieuwke Hoogacker*, ged. ald. 21 mei 1738, overl. ald. 9 maart 1796, dr. van Tjerk Jans Hoogacker en Teetske Douwes Rijmersma.
- 5) *Pier(ius) Crans*, ged. Metslawier 4 juli 1714, kornet, tr. Leeuwarden 3 april 1735 *Johanna Godefrieda Carpenter van*

a Quotisatie 1749, Wonseradeel: wed. H. Krans te Makkum, geringe vrouw, twee arme wezen, aanslag f13.4.- (vermogen f500).

b Quotisatie 1749, Dokkum: Willem Crans, notaris, goede kostwinning, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f48.7.- (vermogen f800).

Westerbeek, van Wolvega, overl. Leeuwarden in 1743, dr. van Galenus Wolter Carpenter van Westerbeek, ritmeester van de compagnie paarden van Justus Maurits van Hanecroot in het regiment cavalerie Frederik Ulrich graaf van Oost-Friesland (1710: Frederik Rudolph baron van Rechteren) 1703,^a en Johanna Meeckhoff.

5. *Joost (Justus) Crans*, geb. (Lippenhuizen) ca. 1676, deed belijdenis te Gorredijk 17 nov. 1700, waagmeester te Dokkum, woonde aan de Bredestraat (1703),^b overl. vóór 1749, tr. Aalsum 17 okt. 1704 *Rinske Schuiringa*, ged. Kornjum 9 april 1683, overl. na 1749,^c dr. van ds. Andreas Schuiringa en Jancke Crans (118/119.2.3).

Uit dit huwelijk:

- 1) *Andreas Crans*, ged. Dokkum 16 dec. 1705.
- 2) *Andreas Crans*, ged. Dokkum 10 april 1707.
- 3) *Petrus Crans*, ged. Dokkum 5 aug. 1708.
- 4) *Andreas Crans*, ged. Dokkum 2 jan. 1711.
- 5) *Klaas Crans*, ged. Dokkum 18 febr. 1712, mr. zilversmid 1738,^d vroedschap 1757 en burgemeester 1760-overl. ald., overl. ald. 6 dec. 1768, tr. Dokkum 4 jan. 1739 *Dieuke Heixan*, ged. ald. 7 dec. 1713, dr. van Klaas Jans Heixan, mr. zilversmid 1704,^e vroedschap 1718-overl. '62 en burgemeester 1731-'35, '35-'39 te Dokkum, en Dirkje Sybrens.

118/119.3. *Geertje Joosten Stinstra*, geb. 1641/'42, woonde aan de Bredestraat te Dokkum (1703),^f overl. in april 1705, begr. ald. (k.), tr. Dokkum 13 maart 1664 *Ritske Pieters Jilderda*, ged. ald. 27 okt. 1639, kannegieter ald., overl. vóór 20 dec. 1695, zn. van Pieter Jacobs Jilderda en Trijntje Hendriks.

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrick Jilderda*, ged. Dokkum 1 jan. 1665, deed belijdenis ald. 29 april 1694, apotheker ald.

a Commissie van gedeputeerde staten van Friesland 16 juni 1703, id. van de Raad van State 23 aug. 1710 (bediend sedert 1 juni 1704, eed 26 aug. 1710: arch. Raad van State, inv. nr. 1536, fol. 50).

b Vermogen f3000.

c Quotisatie 1749, Dokkum: weduwe Justus Crans, suinigjes, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f54.7.- (vermogen f6000).

d Id.: Claas Crans, silversmit, redelijk, drie personen boven, één beneden de twaalf jaar, aanslag f37.19.- (vermogen f1500).

e Id.: Claas Heixan, silversmit, begoedigt, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f38.6.- (vermogen f4500).

f Vermogen f12.000.

2. *Rinia Ritskes Jilderda*, ged. Dokkum 19 aug. 1666, mr. tinnegieter ald., overl. tussen 30 okt. 1729 en 24 april 1731.

1726: Renia en Ritske Jilderda kopen, elk voor de helft, 12 pm weiland van Petrus Jilderda, burgemeester van Dokkum, voor 70 goudgld. de pondemaat.¹²² 24 april 1731: Upt Ritskes Jilderda, apotheker te Dokkum, laat het testament d.d. 30 okt. 1729 van Rinia Ritskes Jilderda, mr. tinnegieter te Dokkum, registreren. Diens erfgenamen zijn Upt Ritskes Jilderda, apothecarius te Dokkum, en Jan Ritskes Jilderda, huisman te Hantumhuizen; Ritske Pytters Jilderda te Dokkum krijgt een legaat, dat bij vooroverlijden naar zijn zuster en broers, Geertie, Johannes en Jacob Pytters Jilderda, gaat, die bovendien een legaat van f25 krijgen zodra zij 25 jaar geworden zijn; Jacob Ritskes Jilderda te Dokkum krijgt gedurende zijn leven een jaarrente (uit te keren door Upt en Jan Ritskes Jilderda als erfgenamen) en Geertje Clases Jilderda een legaat.¹²³

3. *Jacob Jilderda*, ged. Dokkum 21 febr. 1669.

4. *Claas Jilderda*, ged. Dokkum 25 jan. 1671, deed belijdenis ald. 30 april 1702, bakker ald., woonde aan de Bredestraat (1703),^a tr. 1e Dokkum 23 juli 1699 *Doetje Johannes van der Ley*, geb. (ald.) 16 maart 1673, overl. (ald.) 20 okt. 1701, dr. van Johannes Clasen van der Ley,^b mr. bakker te Dokkum, en Dieuwcke Hebbles Harckema; tr. 2e Dokkum 7 febr. 1706 *Geertje Canter*, ged. Rinsumageest 3 juli 1664, dr. van mr. Jacobus Canter, phil. stud. te Franeker 26 jan. 1652, promoveerde ald. 24 sept. 1657, advocaat en secretaris van Dantumadeel, en Doutien Douwes Swingsma; zij hertr. Dokkum 8 april 1714 Edse Harmens, schipper.

Uit het eerste huwelijk:

Geertje Jilderda, overl. na 1767, tr. Dokkum 11 aug. 1727 *Johannes Tadema*, ged. ald. 28 maart 1701, chirurgijn, winkelier (1749),^c vroedschap 1729 en ouderling ald., overl. (ald.) in 1778, zn. van Gerrit Freerx Tadama en Sara Tjepkes.

5. *Pieter Jilderda*, ged. Dokkum 6 sept. 1673, deed belijdenis ald. 30 okt. 1698, mr. zilversmid 1697, vroedschap 1717 en burgemeester 1724-overl. ald., woonde aan de Bredestraat (1703),^d overl. (ald.) vóór 27 nov. 1727,^e tr. Tjalleberd (ondertr. Dokkum 7 aug. 1698) *Trijntje Heinsius*, ged. Heerenveen 9 juni 1673, overl. na nov. 1728, dr. van

a Vermogen f1000.

b Zoon van Claes Gerrits en Albertje Wopckes.

c Quotisatie 1749, Dokkum: Johannes Tadama, winkelier, drie personen boven, drie beneden de twaalf jaar, aanslag f59.3.- (vermogen f3000).

d Vermogen f1500.

e Datum van verkiezing van zijn opvolger als vroedschap [H.T. Obreen, *Dokkum, naamlijsten*, Dokkum, 1959].

Heinsius Johannes Heinsius, secretaris van Haskerland, notaris 1687 te Dokkum, en Trijntje Andries de Wendt.^a

Uit dit huwelijk:

- 1) *Ritske Pytters Jilderda*, ged. Dokkum 7 april 1700, overl. vóór 7 dec. 1730, tr. Dokkum 29 juli 1725 *Foekje Sytses*.
- 2) *Johannes Jilderda*, ged. Dokkum 17 sept. 1702.
- 3) *Johannes Jilderda*, ged. Dokkum 21 febr. 1706.
- 4) *Geertje Pytters Jilderda*, ged. Dokkum 17 maart 1707, overl. na 23 okt. 1773, tr. Dokkum 11 nov. 1731 *Hotse van Sinderen*, ged. Beetsterzwaag 12 febr. 1702, mr. zilversmid 1730^b te Dokkum, overl. vóór 16 okt. 1773, zn. van ds. Ulbe (Ulpianus) van Sinderen en Hendriken Halbetsma (118/119.5.5).
- 5) *Johannes Pytters Jilderda*, ged. Dokkum 23 juni 1709, mr. schoenmaker, lakenkoper, winkelier (1749),^c diaken en ouderling ald., tr. 1e Dokkum 5 april 1739 *Maaïke Nitters*, ged. ald. 11 okt. 1713, dr. van Nittert Martens en Trijntje Gerrits; tr. 2e (3de procl. Dokkum 18 juli 1762) *Tettjen de Vries*.
- 6) *Jacob Pytters Jilderda*, ged. Dokkum 21 aug. 1711, overl. ald. 15 okt. 1732.
1732: Gertie Pytters Jilderda, vrouw van Hotse van Sinderen, Foeckien Sytses uit naam van haar kind Trijntje Ritskes en Oept Jilderda als voogd over Johannes Pytters Jilderda verschijnen als collaterale erfgenamen van Jacob Pytters Jilderda, overl. Dokkum 15 okt. 1732.²²⁴
- 7) *Trijntje Jilderda*, ged. Dokkum 21 juni 1716, overl. vóór 1729.
6. *Joost Jilderda*, ged. Dokkum 28 maart 1675.
7. *Jacob Jilderda*, ged. Dokkum 12 nov. 1677, lidmaat te Groningen op attestatie van Vledder in juni 1717, te Dokkum op attestatie van Groningen 2 febr. 1725 en in febr. 1735.
8. *Oept (Upt) Jilderda*, ged. Dokkum 13 april 1681, apotheker ald., overl. (ald.) vóór 1749, tr. Dokkum 22 dec. 1709 *Trijntje Marx*, ged. ald. 7 sept. 1685, overl. na 1749,^d dr. van Mark Douwes, mr. smid, en Antje Clases.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Ritske Jilderda*, ged. Dokkum 2 maart 1710.
- 2) *Gertje Oepts Jilderda*, ged. Dokkum 15 nov. 1711, tr. Dokkum 17 febr. 1732 *Jacob Piers Hoorensma*, ged. ald. 28 maart 1701,

a Janjaap Luijt (red.), *Dokkumer, Kollumer en Amelander zilver*, Dokkum, 2002, pag. 278.

b Quotisatie 1749, Dokkum: Hotse van Sinderen, zilversmid, vier personen boven de twaalf jaar, aanslag f30.7.- (vermogen f600).

c Id.: Johannes Jilderda, winkelier, twee personen boven en twee beneden de twaalf jaar, aanslag f31.9.- (vermogen f1000).

d Id.: weduwe Upt Jilderda, heeft redelijk bestaan, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f34.17.- (vermogen f3500).

brouwer (1749),^a vroedschap 1737 en burgemeester 1728-'32(?), '61-'65 ald., overl. (ald.) in 1767, zn. van Pier Jacobs Hornsma, burger-luitenant, -hopman, vroedschap 1700-overl. '37 en burgemeester 1718-'22 te Dokkum, en Trijntje Minnes.

- 3) *Antje Jilderda*, ged. Dokkum 20 juni 1714.
- 4) *Antje Jilderda*, ged. Dokkum 29 juli 1716.
- 5) *Antie Jilderda*, ged. Dokkum 28 juli 1722.
- 6) *Atie Jilderda*, ged. Dokkum 29 juli 1725.
9. *Jan Ritskes Jilderda*, ged. Dokkum 22 april 1683, burgerhopman ald., huisman te Hantumhuizen (1729), overl. vóór 13 jan. 1740, tr. Hantum 8 sept. 1713 *Aafke Gosses Heringa*, van Hantumhuizen, overl. na 1749,^b dr. van Gosse Gerrits Heringa.
1747: Jan Ritskes Jilderda is kinderloos overleden, nalatende zijn weduwe Aafke Gosses Heeringa.²²⁵

Uit dit huwelijk:

Ritzke Jilderda, ged. Dokkum 14 juli 1715, overl. vóór 1740.

118/119.5. *Catharina Joostes Stinstra*, ged. Dokkum 14 mei 1648, overl. Ternaard 3 jan. 1691, begr. Dokkum (k.), tr. Dokkum 18 april 1669 mr. *Sipke (Scipio) Halbetsma*, geb. Kollum ca. 1645, phil. stud. te Franeker 5 maart 1664, promoveerde ald. 5 mei 1668, advocaat voor het Hof van Friesland en fiscaal te Dokkum, lidmaat te Ternaard 1687, substituut-secretaris van Westdongeradeel en ouderling ald., overl. ald. 29 sept. 1700, zn. van Hidde Buwes, kleermaker en lakenkoper te Kollum, en Wytscke Sipckes Halbetsma.

Uit dit huwelijk:

1. *Rynie Halbetsma*, ged. Dokkum 1 jan. 1670.
2. *Antie Halbetsma*, ged. Dokkum 25 jan. 1671, lidmate te Ternaard in 1695, overl. ald. 7 mei 1725, tr. 1e Ternaard 19 sept. 1698 *Hidde Sipckes van der Sluijs*, ged. Heerenveen 25 dec. 1674, boelgoedsopmaner van Westdongeradeel te Ternaard, overl. (ald.) tussen 23 jan. 1707 en 1 juli 1708, zn. van Sipcke Arriens en Geeltje Hiddes Halbetsma; tr. 2e Ternaard 5 nov. 1713 *Marten Everts*, wedr. van Doetje Johannes.

Uit het eerste huwelijk:

- 1) *Catharyna Hiddes van der Sluijs*, ged. Ternaard 8 mei 1698, te Leeuwarden (1735), tr. Dokkum 6 febr. 1735 *Oege Ipes*.

a Id.: J.P. Hoornsma, brouwer, redelijk bestaan, drie personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f41.17.- (vermogen f2000).

b Id.: weduwe Jan Jilderda, leeft van haar reuvenen, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f39.19.- (vermogen f5000).

- 2) *Wyske Hiddes van der Sluijs*, ged. Ternaard 3 maart 1700.
- 3) *Sipke Hiddes van der Sluijs*, ged. Ternaard 28 aug. 1701.
- 4) *Geeltie Hiddes van der Sluijs*, ged. Ternaard 15 juni 1704.
- 5) *Joost Hiddes van der Sluijs*, ged. Ternaard 23 jan. 1707.
- 6) *Hidderina Hiddes van der Sluijs*, ged. Ternaard 1 juli 1708.
3. *Rynje Halbetsma*, ged. Dokkum 1 dec. 1672, overl. vóór 1702.
4. Ds. *Justus Halbetsma*, ged. Dokkum 22 febr. 1671, student te Franeker 1691, lidmaat op attestatie te Ternaard Allerheiligen 1697, predikant te Vledder 1712, overl. ald. 9 juni 1742, tr. Franeker 5 nov. 1700 *Catharina Nauta*, ged. Harlingen 11 febr. 1674, lidmate te Drachten op attestatie van Gorredijk 21 aug. 1744, overl. Drachten 16 mei 1763, dr. van ds. Folkerus Nauta, phil. et ling. stud. te Franeker 15 nov. 1654, predikant te Augustinusga en Zuiderhuizum 1680, legerpredikant 1692-overl. '93, en Geertje Cornelis.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Sipke Halbetsma*, ged. Ternaard 27 febr. 1701.
- 2) *Trijntje Halbetsma*, ged. Ternaard 6 aug. 1702, lidmate te Metslawier op attestatie van Vledder 11 sept. 1740, te Drachten op attestatie van Metslawier 21 febr. 1744, overl. in 1776.
- 3) *Folkert Halbetsma*, ged. Ternaard 6 juni 1706, strandmeester op de zeedijk te Makkum (1749),^a overl. in 1765, tr. Beers in sept. 1747 *Anna Marij van Fasen*, ged. Leeuwarden 30 maart 1708, dr. van Rijckwijn van Vaesen en weduwe van^b Christoffel Hendriksz Stins, executeur van Wonseradeel.
- 4) *Geertje Halbetsma*, ged. Grouw 30 sept. 1708, lidmate te Heerenveen op attestatie van Vledder 31 juli 1743, te Drachten op attestatie van Heerenveen 17 sept. 1745,^c overl. ald. in 1789.
- 5) *Sipke Halbetsma*, ged. Grouw 5 nov. 1710.
- 6) *Hugo Halbetsma*, ged. Vledder 14 dec. 1712, mr. chirurgijn te Zuiderdrachten (1749),^d overl. Noorderdrachten 1787/'88, tr. N.N.
- 7) *Dieuwke Halbetsma*, ged. Vledder 21 april 1715, lidmate te Heerenveen op attestatie van Vledder 9 okt. 1743, te Leeuwarden op attestatie van Heerenveen 27 jan. 1745, te Harlingen op attestatie van Leeuwarden 24 juli 1749, te Leeuwarden op

-
- a Quotisatie 1749, Wonseradeel: Folkert Halbertsma, strandmeester op de zeedijk te Makkum, twee personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f27.9.- (vermogen f1000).
- b Getrouwd Hichtum 4 nov. 1736.
- c Een Geertje Halbetsma krijgt ook attestatie van Vledder op Leeuwarden 8 juli 1733, van Leeuwarden op Drachten 7 juni 1771.
- d Quotisatie 1749, Smalingerland: Hugo Halbersma, chirurgijn te Zuiderdrachten, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f21.15.- (vermogen f350).

attestatie van Harlingen 28 april 1752, te Rinsumageest op attestatie van Leeuwarden 11 mei 1755, te Drachten op attestatie van Rinsumageest 13 aug. 1766, overl. ald. in mei 1777, tr. vóór 1756 *Niclaas Fasinga*.

- 8) *Aukje Halbetsma*, ged. Vledder 12 sept. 1717, lidmate te Drachten op attestatie van Gorredijk 21 aug. 1744, te Leeuwarden op attestatie van Burgwerd 15 juni 1746, te Drachten met attestatie van Leeuwarden 7 juni 1771, overl. in 1789.
5. *Hendrikien Halbetsma*, ged. Dokkum 20 aug. 1676, lidmate te Ternaard in mei 1697, overl. na 1715, tr. Aalsum 14 april 1700 ds. *Ulbe (Ulpianus) van Sinderen*, ged. Dokkum 12 mei 1672, student te Franeker in juni 1690, hulppredikant te Aalsum (1699), predikant te Beetsterzwaag,^a Beets en Olterterp 1715, overl. Beetsterzwaag 11 mei 1753, zn. van Hotse Everts van Sinderen, burger 23 juni 1663, knooppmaker, executeur te Dokkum, en Jancke Ulbes.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Hotse van Sinderen*, 1702-vóór 1773, tr. 1731 *Geertje Pytters Jilderda* (118/119.3.5.4).
- 2) *Trijntje van Sinderen*, ged. Beetsterzwaag 25 nov. 1703.
- 3) *Janke van Sinderen*, tr. vóór 21 febr. 1734 *Rinnert Jacobs*, ged. Beetsterzwaag 9 aug. 1711, kuiper ald., zn. van Jacob Rinnerts, kuiper, en Renske Jans.
- 4) Ds. *Ulbo (Ulpianus Ulbes) van Sinderen*, geb. Dokkum 12 dec. 1707, ged. Beetsterzwaag 22 jan. 1708, student te Franeker 15 juli 1729, als S.S.M. candidatus met attestatie van Franeker lidmaat te Beetsterzwaag 29 nov. 1733, als predikant beroepen naar West-Indië 1746, kwam hij te New York aan 10 april 1747, predikant bij de Ned. Geref. gemeente te Brooklyn (New York) 1747-'84, overl. Flatbush 23 juli 1796, tr. Flatbush 29 okt. 1748 *Cornelia Schenck*, geb. Brooklyn 3 sept. 1729, overl. New Utrecht (New York) 15 april 1775, dr. van John Schenck en Femmetje Hegeman.^b
- 5) *Hinderkien van Sinderen*, ged. Beetsterzwaag 1 jan. 1712, overl. na 1749,^c tr. vóór 20 febr. 1738 *Anne Freerks*, schipper te Beetsterzwaag, overl. vóór 1749.

-
- a Quotisatie 1749, Opsterland: Ds. Ulpianus van Sinderen te Beetsterzwaag, matig in staat, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f20.9.- (vermogen f800).
- b *De Ned. Leeuw* 1992, kol. 438; Peter de Haan en Kerst Huisman (red.), *Gevierde Friezen in Amerika*, Leeuwarden, 2009, pag. 153; *Geneal. Jierb.* 2009, pag. 15.
- c Quotisatie 1749 Opsterland: Hindrikien van Sinderen te Beetsterzwaag, beladen met vier kinderen, één persoon boven en vier beneden de twaalf jaar, aanslag nihil.

- 6) *Sipke van Sinderen*, ged. Beetsterzwaag in okt. 1715, schoenlapper en bijker (1749)^a ald., overl. na 1767, tr. 1e Beetsterzwaag 10 mei 1739 *Martjen Sybes*, overl. ald. in 1746; tr. 2e (1ste procl. Beetsterzwaag 2 nov. 1753) *Sjoukjen Kornelis*, overl. na 1767.
6. *Theodorus Halbetsma*, ged. Dokkum 13 april 1679, substituut-secretaris van Westdongeradeel, overl. Ternaard in 1742, tr. Ternaard 28 juni 1705 *Auckjen (Aurelia) Hania*, ged. Franeker 25 febr. 1685, overl. (Ternaard) vóór 1720, dr. van Pyter Ulbes, kramer te Franeker, en Sara Bouwens.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Sipke Halbetsma*, ged. Ternaard 20 juni 1706.
  - 2) Ds. *Sipke (Scipio) Halbetsma*, ged. Ternaard 26 mei 1709, student te Franeker 10 juli 1726, predikant te Arum 1733 en Holwerd 1739^b-’79, overl. Dokkum 7 mei 1780, tr. Sneek 11 sept. 1740 *Grietje Monsma*, geb. ald. 8 febr. 1722, overl. Dokkum 15 dec. 1799, dr. van Jan Ages Monsma, burgerhopman te Sneek, en Minke Oeges Feenstra.
  - 3) *Sara Halbetsma*, ged. Ternaard 3 jan. 1712, waarsch. jong overl.
  - 4) *Pieter Halbetsma*, ged. Ternaard 6 jan. 1715, waarsch. jong overl.
7. *Wijtske Halbetsma*, ged. Dokkum 30 okt. 1681.
8. *Wijtske Halbetsma*, ged. Dokkum 6 mei 1683, tr. (3de procl. Leeuwarden 16 juni 1700) ds. *Haring Oudkerk*, ged. Oudkerk 29 okt. 1676, bakker te Leeuwarden, student te Franeker 1708, ziekentrooster en tuchthuispredikant te Leeuwarden 1711, predikant te Itens 1716 en Winsum, Baard en Huins 1721, overl. Winsum 4 sept. 1741, zn. van Arrien Haringhs; hij hertr. Leeuwarden 14 mei 1713 *Dieuwke Geerts*.

Uit dit huwelijk:

- 1) Ds. *Adrianus Oudkerk*, ged. Leeuwarden 15 jan. 1702, student te Franeker 7 nov. 1719, predikant te Rottevalle 1724 en Rijperkerk en Hardegarijp 1734,^c overl. Rijperkerk 2 april 1769, begr. ald. (k.), tr. Rijperkerk 8 juli 1753 *Vroukjen Harmens*, vertrok in 1770 naar Leeuwarden.
- 2) Ds. *Sipke (Scipio) Oudkerk*, ged. Leeuwarden 18 nov. 1703, timmermansgezel (1722) ald., student te Franeker 7 sept. 1725, proponent 1728, hulppredikant te Maassluis 1730, predikant te Haamstede 1733, overl. ald. 20 maart 1760, tr. 1e Leeuwarden 4

- a Quotisatie 1749, Opsterland: Sipke van Sinderen, schoenlapper en bijker te Beetsterzwaag, één persoon boven de twaalf jaar, aanslag f7.17.- (vermogen f100).
- b Quotisatie 1749, Westdongeradeel: Ds. Halbetsma te Holwerd, redelijk, twee personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f47.18.14 (vermogen f4750).
- c Quotisatie 1749, Tietjerksteradeel: Ds. Adrianus Oudkerk te Rijperkerk, begoedigt, twee personen boven de twaalf jaar, aanslag f45.16.- (vermogen f7000).

jan. 1722 *Dieuke Jans*; tr. 2e Maassluis 8 nov. 1733 *Rikje Bubbesson*, ged. ald. 22 jan. 1708, dichteres, overl. imp. (f12) bet. ald. 16 dec., begr. ald. (1½ uur luiden = f7.10.-) 17 dec. 1776, dr. van Willem Isaacksz Bubbesson, comenijswinkelier, schepen (1733) en ouderling te Maassluis, en Neeltje Willemse van der Burg.

9. *Hidde Halbetsma*, geb. Dokkum 20 febr. 1685, ontving attestatie naar 's-Gravenhage 27 aug. 1706, mr. zilversmid te Beetsterzwaag (1710) en Gorredijk,^a overl. ald. 21 dec. 1762, tr. Vledder 7 mei 1713 *Romkjen Sinnema*, geb. Beetsterzwaag 19 maart 1689, overl. Gorredijk 21 aug. 1760, dr. van Johannes Sinnema, notaris 1677 te Beetsterzwaag, en Hyltje Boelens.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Sipke Halbetsma*, geb. Gorredijk 9 juli 1713, gewezen opzichter (1749)^b ald., opzichter van gedeputeerde staten te Haulerwijk (1752), opzichter van de molen te Kortwolde (1761), overl. (Makkum) na 1779, tr. vóór 1745 *Wypkjen Annes*, geb. ca. 1710, overl. Harlingen 2 sept. 1799.
- 2) *Jacobus Halbetsma*, geb. Gorredijk 7 dec. 1714, overl. ald. 2 jan. 1720.
- 3) zoon, levenloos geb. Gorredijk 26 febr. 1716.
- 4) *Bartele Halbetsma*, geb. Gorredijk 5 juni 1717, mr. bakker (1749)^c en koopman ald., overl. ald. 27 febr. 1784, tr. 1e (att. van Oldeboorn 28 jan. 1740) *Trijntje Tjeerds*, ged. Gorredijk 26 mei 1715, overl. ald. 10 jan. 1766, dr. van Tjeerd Sjoerds en Trijntje Jochems; tr. 2e Oldeboorn 10 mei 1767 *Aaltje Engelsma*, geb. ald. 3 juli 1729, overl. Gorredijk tussen 1800 en 1803, dr. van Taede Dircks Engelsma en Schout Douwes.^d
- 5) *Hiltje Halbetsma*, geb. Gorredijk 20 aug. 1718, overl. na 21 aug. 1746, tr. (ondertr. Wolvega 3 okt. 1745) *Klaas Willems Koningh*, mr. timmerman, begr. Steenwijk 4 sept. 1781.
- 6) *Trijntje Halbetsma*, geb. Gorredijk 30 sept. 1720, overl. ald. 3 okt. 1720.
- 7) *Jacobus Halbetsma*, geb. Gorredijk 3 april 1722, mr. zilversmid vóór 1768 ald., overl. ald. 13 juni 1805, tr. Gorredijk 2 juni 1771

a Quotisatie 1749, Opsterland: Hidde Halbersma, zilversmid te Gorredijk, vijf personen boven de twaalf jaar, aanslag f28.14.- (vermogen f200).

b Id.: Sipke Halbersma, gewesene opsigter te Gorredijk, twee personen boven en zes beneden de twaalf jaar, aanslag f18.1.- (geen vermogen).

c Id.: Bartele Halbersma, bakker te Gorredijk, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f23.15.- (vermogen f500).

d Quotisatie 1749, Utingeradeel: wed. Teede Engelsma te Oldeboorn, zeven personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f62.11.- (vermogen f2000).

Minke Bruins, geb. Oudega 4 april 1742, ged. Gorredijk 27 nov. 1785, overl. ald. 22 april 1823, dr. van Bruin Engberts en Minke Geeukes.

- 8) *Joost Hiddes Halbertsma*, geb. Gorredijk 16 aug. 1723, mr. bakker en koopman te Grouw, overl. ald. 26 juni 1788, tr. Grouw 28 dec. 1749 *Berber Dirks*,^a geb. ald. 7 febr. 1716, overl. ald. 8 juli 1802, dr. van Dirk Jelmens, koopman (1749)^b te Grouw, en Tetje Symons en weduwe van Jentje Clases de Groot, bakker te Grouw.
- 9) *Trijntje Halbetsma*, geb. Gorredijk 30 dec. 1725, overl. Heerenveen 30 mei 1802, tr. Heerenveen 22 mei 1757 *Tjeerd Geerts*, geb. ca. 1712, mr. smid op de Dracht te Heerenveen, overl. ald. 4 okt. 1792.
- 10) *Ybeltje Halbetsma*, geb. Gorredijk 30 maart 1728, overl. Kimswerd 20 maart 1755, tr. Kimswerd 12 mei 1754 *Durk Sybrens*,^c ged. ald. 9 febr. 1727, zn. van Sybren Hommes en Aefke Jans; hij hertr. Kimswerd 26 nov. 1758 Engeltje Heeres.
- 11) *Wytske Halbetsma*, geb. Gorredijk 1 maart 1732, overl. in 1760, tr. Gorredijk 15 mei 1757 *Feddrik Sterringa*, van Gorredijk, mr. verver en glazenmaker, koopman ald., overl. (ald.) tussen 1800 en 1803, zn. van Tjisse Sterringa, contrarolleur te Gorredijk,^d en Trijntje Syttes Winia; hij hertr. Geertje Hoitsma.
- 12) *Janke Halbetsma*, geb. Gorredijk 3 aug. 1736, overl. Leeuwarden 27 juli 1810, tr. Gorredijk 11 mei 1760 *Eliza Heringa*, ged. Groningen 22 nov. 1736, chirurgijn te Gorredijk, burger van Leeuwarden 1778, chirurgijn, collecteur der zoete waren, fiscaal 1778-'84 en procureur ald., overl. ald. 20 nov. 1787, zn. van ds. Jouke (Jodocus) Heringa, burger van Groningen 27 april 1728, koopman ald., art. lib. stud. ald. 7 mei 1732, predikant te Simonswolde (O.-Fr.) 1738 en Drogeham en Harkema-Opeinde 1741-'82,^e en Catharina Camphuis.

- a Quotisatie 1749, Idaarderadeel: wed. Jentje Clases te Grouw, middelmatig bestaan, vier personen boven en drie beneden de twaalf jaar, aanslag f47 (vermogen f1200).
- b Id.: Dirk Jelmens, koopman te Grouw, redelijk bestaan, vijf personen boven en twee beneden de twaalf jaar, aanslag f56.10.- (vermogen f2000).
- c Quotisatie 1749, Wonseradeel: Homme, Durk en Jan Sybrens te Kimswerd, die haar kost winnen en vrijgezellen, drie personen boven de twaalf jaar, aanslag f24.16.- (vermogen f600).
- d Quotisatie 1749, Opsterland: Tiesse Sterringa, gewesen contrarolleur te Gorredijk, drie personen boven en één beneden de twaalf jaar, aanslag f19.13.- (vermogen f100).
- e Quotisatie 1749, Achtkarspelen: Ds. Heringa, predicant in de Drogeham, drie personen boven en twee beneden de twaalf jaar, aanslag f57.19.- (vermogen f3750).

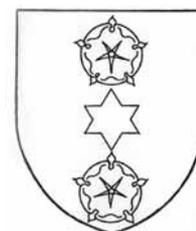
10. *Aukje Halbetsma*, ged. Ternaard 27 maart 1688, overl. in 1716,^a tr. Leeuwarden (W.k.) 22 mei 1707 *Albartus van der Pol*, koopman ald., overl. vóór 1716, zn. van Jan Harmens van der Pol, koopman en vroedsman 1685-1705 te Leeuwarden, en Geertruit Engels.

Uit dit huwelijk:

- 1) *Jan van der Pol*, ged. Leeuwarden 14 febr. 1710, overl. na 6 nov. 1716.
- 2) *Sipke Halbartsma van der Pol*, ged. Leeuwarden 23 okt. 1711.

XIII. Stinstra I

De familie bestaat slechts uit een onbekende stamvader en twee dochters. Beide schoonzoons gaan de naam Stinstra voeren. Een kleinzoon, Egbertus Stinstra, 1663-na 1711, voerde volgens het wapenboek Hesman (nr. 66):^b in blauw een zespuntige gouden ster, boven en beneden vergezeld van een rode roos, zilver geknopt.

238/239. [*Hendrick N.*, tr. *N.N.*]

Uit dit huwelijk:]

1. Geertie, volgt 238/239.1.
2. Antie = 119.

238/239.1. *Geertie Hendricks Stinstra*, overl. .. jan. ..., begr. Dokkum (k.), tr. 1e (ondertr. Dokkum [gerecht] 5 nov. 1625 *Freerck Gerryts Stinstra*, burgemeester (vóór 1640) ald.; tr. 2e (3de procl. Dokkum [gerecht] 9 febr. 1655) *Watse Pieckes Watnia*, burgervaandrig (vóór 1655) ald.

27 sept. 1656: Gerryt Freercks treedt op voor zijn moeder Geertie Hendricks, dan in ondertrouw met Watse Pieckes.¹²⁶

- a Inventaris 16 nov. 1716 (Gem.-archief Leeuwarden M 230, akten van borgtocht 1670-1755).
- b Gerrit Hesman, *Borgerlijke wapenen*, in: *Genealogysk Jierboek* 1993.

Uit het eerste huwelijk:

Gerryt Freercks Stinstra, vroedschap 1660 te Dokkum, overl. (ald.) vóór 9 febr. 1671,^a tr. (ondertr. Dokkum [gerecht] 20 nov. 1652) *Lieuckien Egberts Itskema*, geb. ald. ca. 1636, overl. vóór 16 dec. 1673, begr. Dokkum (k.), dr. van Egbert Anes Itskema, vroedschap 1646-overl. '73 en burgemeester 1649-'53, '61-'65, '69-'73 te Dokkum, en Sibbeltie Claeses Aysma.

22 mei 1619: voogden worden aangesteld over onder anderen Egbert, weeszoon van Ane Jackles bij Lieuck Egberts, die hertrouwd is met Dirck Theunis.

14 febr. 1652: de aangetrouwde oom dr. Nicolaus Radbodus wordt aangesteld tot voogd over Lieuckie, in haar 16de jaar, en Sybella Sara, kinderen van Egbert Itskema en wijlen Sibbeltie Claeses Aysma.

22 dec. 1652: dr. Nicolaus Radbodus wordt ontslagen uit de voogdij over Lieuckien, inmiddels getrouwd met Gerryt Freercks Stinstra, maar blijft voogd over Sybille Sara Egberts Itskema, dan in haar 5de jaar.

29 sept. 1666: de gemeensmannen Gerrit Frerix Stinstra en Eyse Went hebben hun eerste proclamatie voor de koop voor 160 goudgld. van een huis van de crediteuren van Hendrik Hanses en Dieu Meinnerts.¹²⁷

8 febr. 1667: Gerrit Frerix Stinstra, gemeensman, en Lieeuckien Idtskema hebben de eerste proclamatie voor de koop voor 195 goudgld. van een huis van de erven van Jacob Janssen, bezemmaker.¹²⁸

23 april 1668: Gerrit Frerix Stinstra en Leuckjen Egberts Itskema hebben hun eerste proclamatie voor de koop voor 1520 goudgld. van een huis van Trijntie Everts, vrouw van de zilversmid Dirck Jansen.¹²⁹

1673: inventaris van Egbert Anis Idtskema.¹³⁰

Uit dit huwelijk (6 kinderen begr. bij de moeder):

16 dec. 1673: de oudoom Nicolaus Radbodus, secretaris, wordt aangesteld tot voogd over Geertruit, in haar 18de, Freerck, in zijn 16de, Egbert, in zijn 11de, en Sibilla, in haar 10de jaar, kinderen van burgemeester Gerryt Freercks Stinstra en Lieuckien Egberts Idtskema, beiden overleden, als erfgenamen van hun grootvader oud-burgemeester Egbert Aenis Idtskema, om de boedel te scheiden met diens weduwe, Trijntie Beerns Crab.

- 1) *Egbert Stinstra*, ged. Dokkum 12 jan. 1662.
- 2) *Geertruyt Stinstra*, geb. 1655/'56, ged. Dokkum 26 maart 1662, overl. na 1673.
- 3) *Freerck Gerrys Stinstra*, geb. 1657/'58, ged. Dokkum 26 maart 1662, overl. na 1683.
- 4) *Egbertus Stinstra*, ged. Dokkum 20 april 1663, executeur en burgerluitenant ald., overl. na 18 maart 1711, tr. 1e Dokkum

a Datum van verkiezing van zijn opvolger als vroedschap [H.T. Obreen, *Dokkum, naamlijsten*, Dokkum, 1959].

27 mei 1688 *Antie Hotses van Sinderen*, ged. ald. 29 juni 1665, overl. ald. in juli 1689, begr. ald. (k.), dr. van Hotse Everts van Sinderen en Jancke Ulbes (vermeld sub 118/119.5.5); tr. 2e Dokkum 8 sept. 1689 *Maycke Folckerts*, ged. ald. 26 dec. 1671, overl. na 18 maart 1711, dr. van Folckert Jans en Aechtie Sapes.

- 5) *Sibille Stinstra*, ged. Dokkum 31 juli 1664.
- 6) *Sibille Stinstra*, ged. Dokkum 1 okt. 1665, overl. na 27 okt. 1697, tr. Dokkum 28 febr. 1686 *Arent Becker*, schoenmaker ald., overl. na 27 okt. 1697, wedr. van^a Grytie Riencks.
- 7) *Baukjen Stinstra*, ged. Dokkum 12 dec. 1669, overl. vóór 1673.

> Noten

1 HAR 129 154. 2 HAR 135 152. 3 HAR 137 22v. 4 HAR 240 101v. 5 HAR 235 34. 6 HAR 237 72v. 7 HAR 237 211v. 8 HAR 208 122. 9 HAR 240 228v. 10 HAR 214 346. 11 HAR 244 125v. 12 HAR 244 325. 13 HAR 245 307v. 14 HAR 246 14. 15 HAR 330 154. 16 HAR 123 186. 17 HAR 123 632. 18 FRL 55 165. 19 HvF 16700 45, 146 en 161. 20 HvF 16803 327. 21 HvF 16702 152. 22 HvF 16703 8 en 287. 23 HAR 125 32 en 87v. 24 HAR 125 306. 25 HAR 126 92. 26 HAR 128 311. 27 HAR 190 882. 28 HAR 128 547. 29 HAR 130 339. 30 BAA 88 23. 31 BAA 41 9v. 32 BAA 64 296. 33 BAA 41 31. 34 FRR 301 192. 35 FRR 233 75. 36 FRR 253 3, 233 160. 37 FRR 253 49, 50. 38 FRR 254 137. 39 FRR 254 137v. 40 FRR 256 130. 41 Fries Museum, inv. nr. A370; tentoonstelling Friese heraldiek 1942, cat. nr. 205; De Walle nr. 7070. 42 FRR 258 127v. 43 FRR 258 129v. 44 HAR 307 207. 45 BAR 85 206v. 46 BAR 85 216. 47 BAR 85 270v. 48 BAR 85 271. 49 BAR 85 320. 50 BAR 85 329v. 51 HvF EEE9 126. 52 HAR 117. 53 Catalogus tentoonstelling van Friesch zilver, Leeuwarden 1927; De Walle, nr. 2662. 54 Spannenburg dankt naam aan dominee uit Ouwsterhaule, in *Jouster Courant* van 19 jan. 1984. 55 HAR 197 48. 56 HAR 330 71v. 57 HAR 115. 58 HAR 115. 59 HvF 9941. 60 HAR 246 169. 61 HAR 246 179; 247 20, 125v, 204v; 248 181v; 249 22; 250 124v. 62 HAR 330. 63 HAR 118. 64 HAR 330. 65 HAR 330 188v. 66 FRR 123. 67 FRR 122. 68 MEN 24 113v. 69 HvF 12002. 70 HAR 247 331. 71 HAR 316 31v, 32, 31 en 30v. 72 HAR 330 173. 73 Personeel kohier Harlingen, fol 25. 74 HAR 120. 75 HAR 128 323. 76 HAR 128 393. 77 HAR 129 218. 78 HAR 129 288. 79 HAR 130 48. 80 HAR 130 251. 81 HAR

a Getrouwd Dokkum 3 dec. 1676.

130 251. **82** HAR 133 99. **83** HAR 134. **84** SNE 160 70. **85** SNE 165 100v. **86** HAR 234 156v. **87** HAR 240 250v. **88** SNE 151 50. **89** HvF 16713 89v. **90** SNE 181 dd. 31 dec. 1607, ook 29 jan. 1608. **91** SNE 151 241v. **92** SNE 156 409. **93** SNE 159 380. **94** SNE 161 1. **95** SNE 161 180. **96** SNE 161 390. **97** HvF 16782 525. **98** Not. arch. Haarlem, inv. nr. 261 225, not. Michiel de Keyser. **99** Not. arch. Haarlem, inv. nr. 261 26, not. Michiel de Keyser. **100** Not. arch. Haarlem, inv. nr. 261 355, not. Michiel de Keyser. **101** SNE 163 306, 406 en 522; SNE 164 781. **102** SNE 166 353. **103** SNE 164 778; SNE 152 5 april en 5 aug. 1620. **104** HAR 129 366. **105** SNE 152 142v, 147 en 311; SNE 152 142v, 147 en 311; SNE 154 266; SNE 155 174 en 261; SNE 156 103; HAR 232 309v. **106** SNE 161. **107** HAR 133 286; HAR 135 172. **108** HAR 233 90v; HAR 234 6, 15, 55v en 66v; HAR 235 16. **109** HAR 135 53v. **110** BAR 86 80v. **111** HAR 286 107v. **112** HvF 16770 221v. **113** HAR 94 71. **114** HAR 242 96. **115** HvF 16794. **116** HvF 16810 222, aangehaald in *Genealogysk Jierboek* 1993, pag. 145. **117** DOK 209 393. **118** DOK 235 14v. **119** DOK 197 26v. **120** OOD 105 76. **121** OSW 48 134. **122** DAN 78 97v. **123** HvF 16783 502v, aangehaald in *Genealogysk Jierboekje* 1961, pag. 74. **124** DOK 252 14v. **125** DOK 252 39v. **126** DOK 101. **127** DOK 209 233. **128** DOK 209 244. **129** DOK 209 290v. **130** DOK 136 326.

... *RISPENS, de neiteam fan âlde Ulbet*

*RISPENS, de neiteam fan âlde Ulbet***Ynlieding**

It trochlêzen fan it materiaal by de Rispenspleatsen yn Easterein yn it troch D.J. van der Meer gearstalde *Boerderijenboek Hennaarderadeel* yn 2004 hat oanlieding west om ûndersyk nei de Rispens-famyljes te dwaan yn de tiid oant 1811 ta. Dêrby hat bliken dien, dat net alle Rispensen te krijen ha mei de pleatsen Rispens ûnder Easterein, dy't Van der Meer yn syn boek neamt. Der binne yn de 17e en 18e ieu in tal losse Rispens-nammedragers dy't ik net ferbine koe mei de famyljes Rispens fan Easterein. Dat jildt ek foar Folkert Reinders en syn neiteam. Hy wie yn de earste helte fan de 18de ieu boer yn Easterein; syn neiteam nimt de namme Rispens oan.

De oarsprong fan de famylje dy't hjir beskreaun wurdt, leit yn it notiidske gehucht Trijehuzen ûnder Hidaard. Earder wie dat gehucht – doe noch mei de namme Rispens – diel fan it doarpsgebiet fan Easterein. It is spitich dat de âlde namme foar dat stee net mear brûkt wurdt en allinne bewarre bleaun is yn de namme fan de dêr tichtby steande wettermole Rispens. Yn Trijehuzen steane no noch trije pleatsen op likernôch deselde plakken as de eardere stimpleatsen 15, 16 en 17. Mar yn 1511 wie dat net sa; doe wiene der mar twa pleatsen, 15-16 en 17. Yn 1511 wenne de soan fan âlde Ocke op stim 17 en de soan fan âlde Ulbet op stim 15-16. Oft dy Ocke en Ulbet oan inoar besibbe wiene wit ik net. D. van Dijk, dy't yn 1961 it boekje *Naspeuringen over de genealogie van het geslacht Rispens* skreaun hat, tinkt dat Ocke en Ulbet broers wiene en hy wol der op oan dat sy ta de neiteam hearre fan Ocke thoe Rispens, dy't dêr neffens it *Stamboek* om 1402 hinne wenne. Mar bewiis dêrfoar is der net, dat ik lit dat foar wat it is. It boekje fan Van Dijk is oars ek slim ferâldere, mar dat mei ek nei 50 jier. Undersyk giet troch en der kin altyd wer wat nijs fûn wurde. Dêrom gean ik der fan út dat it om twa famyljes giet, in Ulbet-famylje en in Ocke-famylje.

Dit artikel giet oer de Rispens-neiteam fan âlde Ulbet, dy't om 1500 hinne libbe. Omdat in oerpakesizzer fan Joucke Mircks, de styfsoan fan IIIa, har letter ek Rispens neamde, ha ik it ferbân nei har ta ek opnaam. Dizze Ulbet-famylje hat wenne op stim 4, Osingahûs en op stim 15-16, Rispens, yn 1511 ien pleats, dy't letter yn twaen dield is, en

hie ek te krijen mei in erfdiel fan 11 pm yn stim 49, Op de Fennen. Op de Eekhoffkaart fan Hinnaarderadiel binne de Rispenpleatsen werom te finen. Eastlik dêrfan leit Osingahûs, dat no net mear bestiet. De stimpleatsen Rispens 15 en 16 besteane noch wol, mei de adressen Trijehuzen 1 en 2 te Hidaard.

Yn dit artikel ha ik my oer it generaal beheind ta it opnimmen fan de boarnen dy't wichtich binne foar it bewiis fan famyljeferbannen, berte-, trou- en stjerdata, wenplakken en, foar in part, de fererving fan de krektneamde pleatsen. It artikel wie net skreaun sûnder it hjirfoar neamde boek fan D.J. van der Meer, ek al die by ûndersyk bliken dat net alle akten by de goede stimpleats steane. It is in tige wichtige boarne foar de tiid foar 1700. It kaam ek goed út dat Ype Brouwers dwaande wie mei it útsykjen fan de foarâlden fan Sipck Sible dochter (IVd-2). Hy hat in soad boarnen fûn, benammen oangeande Iia Sipcke Ulbets, Iib Ulbet Ulbets en harren bern, dy't ek foar myn ûndersyk fan belang wiene; dêrfoar tige tank. Ek dat hat tige meiholpen om dit artikel te skriuwen.

Genealogy

I. Ulbet Ulbets, stoarn nei 1529.

Josias Rispens¹ neamt dat Ulbet trouwest hat mei Bauk Wyns; sy soe in dochter wêze fan Douwe Wyns te Easterein, mar ik ha fan dy Bauk fierder gjin spoar fûn. Ulbet Ulbets en syn soan hawwe deselde namme. De oantsjutting "jonge Ulbet" yn 1530 (sjoch by Iib) wiist der op dat âlde Ulbet yn dy tiid ek noch libbe. Fan jonge Ulbet is bekend dat yn 1532 yn Hinnaarderadiel fâden beneamd waarden oer syn bern. Dus wenne jonge Ulbet doe yn Easterein. Mar in Wlbet Wlbetzoen wie op 10 okt. 1526 ien fan de trije earmfâden yn Boalsert² en yn 1529 wie hy as Wlbet Rispens boargemaster fan Boalsert.³ Dat soe betsjutte dat dy âlde Ulbet heech op jierren yn Boalsert tahâlden hat.

Ik gean der fanút dat it âlde Ulbet is dy't yn 1511 as Vlbet Vlbets in rinte fan 3 fl. 24 st. yn de sate fan Sybe Gossas te Easterein hie. Dy sate is stim 49, yn de Fennen.⁴ Want dat besit, 11 pm, wie letter eigendom fan de non Ulck, in dochter fan âlde Ulbet. De soan Sipcke hie yn 1511 al een eigen pleats op Rispens (stim 15-16). Stim 4, Osingahûs, hearde destiids ta oan Ulbet Ulbets. Dat kin de âlde of de jonge wêze. Omdat by de fererving letter allinnich de neiteam fan jonge Ulbet neamd wurdt, liket it my wierskynlik dat de jonge Ulbet yn 1511 eigener wie fan 41 pm yn dy pleats. Hie âlde Ulbet miskien dy beide pleatsen al oerdien oan syn soannen? Of binne dy beide pleatsen of ien dêrfan ôfkomstich fan oare famyljeleden? Wy witte it net. Der hat yn dy tiid ek noch in Gerloff Ulbets Rispens libbe. Hy wie pryster, is stoarn op 18 sept. 1494⁵ en begroeven te Easterein. Neffens de tiid fan libjen soe hy in broer fan de âlde Ulbet wêze kinne.

Dat de hjirnei neamde bern broers en susters binne, folget út de fererving fan 11 pm yn stim 49 te Easterein, sjoch by Ulck. Dat sy bern binne fan âlde Ulbet folget út it besit yn stim 49.

Bern:

1. Sipcke Ulbets, folget Iia.
2. Ulbet Ulbets Rispens, folget Iib.
3. Ulck Ulbetdr Rispens, non yn Nijekleaster ûnder Skearnegoutum, stoarn foar 1545.

De erfgenamen fan Ulck erfdien foar 1545 11 pm yn stim 49. Dat wurdt te witten dien yn in keapakte fan dat jier, sjoch by Ulbe Sipckes Rispens (IIia). Dy 11 pm is "afgekomen van Wlck Wlbe Rispendochter", dy't non yn it Nijekleaster west hat. 1/3 fan dy 11 pm kaam ta oan de erven fan Wlbe Rispens (Iib), 1/3 oan de erven fan Sipke Wlbes Rispens (IIa) en 1/3 oan Pieter Tzalinghs Teetlum en syn suster Lisck (bern fan I-4).

4. Jets Ulbetdr Rispens, tr. Tzalingh Doeckes, soan fan Doecke Teetlum en Teth Sjoerds.⁶

Tzalingh wenne earst op Teetlum ûnder Tsjom en waard op 14 nov. 1533 boarger fan Snits. Jets Ulbetdr wurdt neamd yn in keapakte út 1538. Yn dat jier ferkocht har soan Pieter Tzalinghs in rinte oan mr. Chrisostoma Sybes. Dy rinte hie hy erfd fan syn mem Jets Tzalinghs wijff.⁷

IIa. Sipcke Ulbets (soan fan I), boer op Rispens te Easterein, stoarn 1530/1531.

Sipcke Vlbets wie yn 1511 boer op en foar it grutste part eigener fan de sate dy't neamd wurdt ûnder RvdA 1364 te Easterein. Opmerklik is dat yn 1511 twa pleatsen neamd waarden yn de buorskip Rispens, wylst der yn 1640 en 1698 trije pleatsen leine, Rispens 15, 16 en 17. Rispens 17 wie, sjoen de bewenners en eigeners yn 1640 en 1698, eigendom fan de oare famylje Rispens, neiteam fan âlde Ocke.

Dat betsjut dat de oare pleats Rispens yn 1511 dy fan Sipcke Ulbets west hat; dat strookt ek mei de lettere eigeners. Sipcke brûkte 36 pm eigen lân, mar Van der Meer stelt yn BH, side 112, dat in pleats mei in hierwearde fan f34.11 folle grutter wêze moat as 36 pm. Hy tinkt oan 86 pm. De grutte fan de beide stimpleatsen Rispens 15 en 16 wie yn 1698 respektyflik 52 pm en 44 pm, mei-inoar dus 96 pm. Dan liket 86 pm yn 1511 net sa min. De iene pleats út 1511 is letter diel en der is in twadde boerehuzing by kommen.

De kaart fan HisGIS makket dúdlik dat Rispens 15 en Rispens 16 oaninoar en trochinoar hinne leine. It hússtee fan Rispens 15 lei hast midden yn Rispens 16. Dat kloppet mei in oankeap yn 1613, sjoch by His Jouckes (Vb). Dat is in ekstra oanwizing dat dy beide pleatsen yn de 16e ieu ien west ha.

Yn de Hisgis kaart is yn swart it lânbesit fan stim 16 oanjûn. It hússtee fan stim 16 leit los fan it oare lân fan 16 hast midden yn stim 15. De pleatsen 4 (Osingahuis), 15 en 17 binne mei nûmers oanjûn.

Ut in akte fan 1530, oer de ferkeap fan in rinte oan jonge Vlbet,⁸ blykt dat Sipke Vlbets en Vlbet Vlbets broers wiene. Omdat hear Sybrand “sampt zijn moer, broeren en susteren” yn 1531 lân ferkocht, sil de heit Sipcke doe dus al stoarn wêze, sjoch by Ulbet Ulbets (IIb). Yn 1543 hiene de trije prysters rjocht op 1 fl. 17 st. yn de sate fan Sipke Wlbets silger.⁹

De grutte pleats fan Sipcke waard yn trijen dield. Soan Ulbe Sipckes hat 30 pm krigen; dat wie it tredde part fan de pleats dy’t dus sa likernôch 90 pm grut wie, sjoch by Siu Andledr (IVd).¹⁰ It twadde tredde part sil tadield wêze oan de soan Andle, waans oerpakesizzer Sible Hilles (VIc) yn 1640 eigener is fan stim 15.

Nei it ferstjerren fan Sipcke waard de pleats ferhierd. Yn de fyftiger jierren fan de 16de ieu wenne Simcke Jans op dy pleats, sjoch by Ulbe Sipkes (IIIa). Om 1580 hinne wenne Sitse Douwes dêr as hierboer op lân fan de neiteam fan soan Ulbet Sipckes (IVb). Om 1595 hinne wenne Marten Jans op in pleats fan de neiteam fan soan Andle (IIb) en brûkte hy lân fan Tyets Sipckedr (IVa-1) en fan Schelte en Gerlof Rispens (IVb-2, Va) út de neiteam fan soan Ulbe (IIIa). Omdat dat besit letter oer Rispens 15 en Rispens 16 ferdield is, soe dat der op wize kinne dat de grutte pleats earst nei 1595 ferdield is yn twa pleatsen.

Wat de bern oanbelanget: Tryn en de neiteam fan Ulbe en Andle hiene eigendommen yn de neamde 30 pm fan heit Sipcke; Sybrand wie in soan fanwege it patronym, de famyljenamme, it feit dat hy fâd wie oer de bern fan syn beide broers, it feit dat hy omke wie fan in ûnecht bern fan syn broer Ulbet en de fererving fan in “grondpacht”. Ida ha ik rekkene as dochter fan Sipcke fanwegen har patronym, famyljenamme en de tiid fan libjen.

Bern, by in ûnbekende frou:

1. Ulbe Sipckes Rispens, folget IIIa.
2. Andle Sipckes, folget IIb.
3. Sybrand Sipckes a Rispens, fikaris en pryster te Frjentsjer, stoarn 12 febr. 1546.¹¹

Sybrand wie fan 1531-1537 pastoar yn Penjum.¹² Yn 1532 waard Hear Sibren fâd oer de weesbern fan syn broer Ulbet (IIIa)¹³ en yn 1537 oer it weesbern fan syn broer Andle (IIb).¹⁴ Sybrand wie besitter fan it Sjaardemalien yn de jierren 1540-1546. Yn 1543 tekene Sybrandus Rispens de “aanbreng” út ferskate pleatsen dy’t hearden ta de “Zyaerdema Prebende” yn Frjentsjer. By syn ferstjerren liet hy in “grondpacht” oan de Godsacker nei oan syn famylje, sjoch by Sjoerd Ulbes (IVb).¹⁵ Hy wurdt in kearmennich neamd by it opmeitsjen fan in testamint:¹⁶ op 12 sept. 1540 as Sybrand Sipkes; 27 febr. 1541 as Sybrand Sipkes a Rispens, prebendaris te Frjentsjer; 20 okt. 1538 as fikaris fan de St. Martenstsjerke en 25 aug. 1542 as pryster, beide kearen as Dominus Sybrandus Rispens.

4. Trijn Sipckedr Rispens, tr. Here Yntzes, wenjend te Hitsum en Rie. Dat Tryn ek in erfdiel hie yn Rispens 15-16, de pleats fan har heit, docht bliken út it feit dat Here Yntzes en Trijn Sipckedr te Hitsum yn 1549 trije inkelgûnen jierlikse rinte út Rispenseragued ferkochten.¹⁷ Sy binne yn 1553 ferfearn nei Rie. Dêr ha Trijntje Rispens en Hero Yntzes, troude lju te Hitsum, Foppingasate yn hier krigen fan hear Thomas Jans, prebendaris te Frjentsjer. Andries Sierks te Rie, dy’t de hier opsein is, moast de pleats ferlitte.¹⁸
5. Ida Sipckedr Rispens, stoarn nei 1573. Ida wie bursaria (ponghâldster) yn Nijekleaster by Skearnegoutum. Yn 1567 giene Hans Hylckes, hofmaster en Yda Rispens, bursaria, fanwege Nijekleaster yn de pleit tsjin Wopcke Tallum. In pear jier letter yn 1573 wie sy nomine conventis (út namme fan it konvint) belutsen by in saak tsjin Hanske Hylckes.¹⁹

IIb. Ulbet Ulbets Rispens (soan fan I), boer op Osingahûs te Easterein, stoarn foar 2 okt. 1532, tr. Eelck Syurds Aylva,²⁰ stoarn nei 1539, dochter fan Syurd Aylva en Syts Walta.

Josias Rispens ferhellet dat Ulbet in reis nei Rome makke hat en dat de paus him it nije Rispenswapen mei de toarne kroan om de dûbele earn hinne jûn hat. It is in moai ferhaal, mar it liket my wat fier socht. Yn 1511 wie in Vlbet Vlbets boer op in sate te Easterein, letter stim 4, Osingahûs; 41 pm dêrfan wie eigen lân.²¹ Ik tink dat mei dy Vlbet net de heit mar de soan, dus de jonge Vlbet bedoeld is, omdat allinnich de neiteam fan jonge Vlbet hjir letter mei te krijen hie. Yn it lêst fan syn libben hat Ulbet noch in stikmennich oankeapen dien. Yn 1530 kocht hy in rinte fan syn broer Sipcke (IIa). Yn datselde jier kocht jonge Wlbet Ritsmis in hûs op de lannen fan Sirck Kemposoan op de grutte Wyns.²² It jier dêrnei kocht Ulbet Ulbets fan hear Sybrand (IIa-3) “sampt syn moer, broeren en susteren” de helte fan 3 pm lân, dat foar de oare helte al sines wie.²³ En yn datselde jier kocht Wlbe Wlbets a Rispens 10 pm te Easterein fan it Nijekleaster, dat Hans Douwes te Koyfen brûkte. Mar Lolle Tzialincxs lei it near dêr op. Doe’t Ulbet yn 1532 stoarn wie, wie de saak mei Lolle Tzialincxs noch net útiten. Hear Sibren, pastoar fan Penjum, en Aleff Syurds te Wytmarsum moasten - as fâden oer de weesbern fan Ulbet Ulbets - syn widdo Eelck bystean yn de rjochtsaak tsjin Lolle Tzialincxs.²⁴

Eelck is blykber fan de pleats ôfgien, want yn 1539 kocht Hotze Nolckes fan Eelck Vuylbis de boerehuzing op Oesingehuis, dêr't hy wenne as hierboer.²⁵

Der binne fiif bern bekend. Syuerdtke hat fan har âlden erfd. Anna, Teth, Gaats en Gerloff binne susters en broer fan Syuerdtke en dêrmei is alles klear.

Ut dit houlik:

1. Anna Ulbetsdr Rispens, berne nei 1507, stoarn nei 1584, tr. Barnardus Romckes Eelckema, boargemaster fan Boalsert, stoarn nei 1580, wierskynlik soan fan Romcke Eelckes en Rinck Fransdr. Doe't Fryslân yn 1580 neat mear witte woe fan Filips II as lânhearre, hat dit pear mei oare roomsk-katoliken in taflecht socht yn de frjemdte. Yn de *Conscriptio Exulum* stiet in ôfbylding fan Anna har wapen Rispens mei de toarne kroan, dat dus by dizze Rispensfamylje thúsheart.²⁶
Anna Ulbets Rispens hat blykber har heite tredde part yn de 11 pm erfd (sjoch by IIIa). Sy hat dat yn 1570 ferkocht oan har suster Syuerdtke (IIb-5), dy't ek it 1/6 part fan Oesingahuystersate fan har kocht hat. It 1/6 part sil likernôch 13 pm west ha.²⁷
2. Teth Ulbetsdr, berne nei 1507, stoarn nei 1570, tr. Rienck Sybes, stoarn foar 1559.
Dit pear wenne yn 1548 yn Dronryp, doe't sy rinte ferkochten út Bongehuis yn Easterein.²⁸
Yn 1559 kocht Tet Wlbedr, widdo fan Rienck Sybes, foar harsels en har bern fan Jets Wopkedr en oaren 17 pm, dy't losmakke wiene fan Rispens, wierskynlik fan de pleats fan har pake, Rispens 15-16. Bernardus Auckes wie doe brûker. Njoggen jier letter, yn 1579, hat har dochter Beits Rienks, mei tastimming fan har man en fan har omke Gerloff Rispens (IIIc), dy 17 pm wer ferkocht.²⁹
Yn 1570 betelle Bernardus Auckes oan Gerloff Rispens as fâd oer de bern fan syn suster Tet Wlbedr 27 goudg. lânhier.³⁰
Blykber hie Teth Ulbedr 5 pm erfd yn Osingahuystersate, want yn 1590 ferkocht har dochter Beyts Rienksdr dy 5 pm oan Johannes Rispens (IVe) en Tryn Jelledr, dy't op dy sate wennen, en oan Douwe Jelles en Impck Gerloffsdr (IIIc-1) te Turns.³¹
3. Gaets Ulbetsdr Rispens, berne nei 1507, tr. foar 1537 Agge Agges, wenjend te Easterein en Arum.
Omdat Agge Agges te Easterein yn 1537 fâd wie oer it weesbern fan Andle Sipckes (IIIb) tink ik dat Agge en Gaets foar dat jier troude binne. Yn 1545 wiene Agge Agges te Arum fanwege syn frou Gaets en Gerleff Wlbes (IIIc) foar himsels en fanwege syn susters yn de pleit tsjin de fâden fan de bern fan Jeldert Jacles, Sipke Hoytes en oaren oer 4 pm lân te Wyns.³²
4. Gerloff Ulbets Rispens, berne nei 1507, folget IIIc.
5. Syuerdtke Ulbetsdr Rispens, berne nei 1507, stoarn foar 1591, tr. Tyaerd Sybolts, boer te Tsjerkwert, stoarn foar 1572, soan fan Sybolt Fockes en Jayts Haersma.³³

Tiaerd Hanckes hie yn 1556 in saak mei Gerloff Ulbets (IIIc), mei fanwegen syn sweagers Agge Agges en Tyaerd Sybouts foar harren froulju Gaets Ulbetsdr (IIb-3) en Syuerdtke Ulbetsdr.³⁴ De oankeap troch Tyaerd Sybolts en Syuerdtke Ulbedr fan lân yn Osingahûs en it oanbieden foar proklamaasje dêrfan is oanlieding foar in konflikt mei broer Gerlof, dat foar de rjochter útfochten waard. Syuerdtke hie fan har suster likernôch 13 pm lân kocht yn Osingahûs, mar sy hie ek by de skieding mei har broer en susters 22 pm yn Osingahûs krigen, dat - sa is blykber ôfpraat - tsjin in "broderlicke ende redelicke" hier brûkt wurde soe troch Gerlof, dy't op Osingahûs wenne. Wierskynlik moat dit sa lêzen wurde dat de hier leger wie as gewoanwei omdat in broer it lân hierde fan syn suster. Mar Gerlof makke beswier tsjin de oankeap troch Syuerdtke. Hy sei dat hy ienris de sate "in bernse" krigen hie. En blykber joech him dat no it rjocht om beswier te meitsjen en it troch Syuerdtke kochte part fan 13 pm op te easkjen. By eintsjebeslút hat Syuerdtke de 22 pm hâlden, dy't sy sels erfd hat.³⁵ Dy 22 pm is letter eigendom fan de beppesizzer fan Syuerdtke, sjoch dêrfoar by Johannes Gerlofs Rispens (IVe).

Syuerdtke har soan Sybolt Tyardts ferkocht yn 1591 it 1/3 part fan 11 pm - dat sy fan har suster Anna kocht hie - yn de sate fan Poppe Claess en Tyets Hommedr te Easterein oan Poppe Claess.³⁶

IIIa. Ulbe Sipckes Rispens (soan fan IIa), boer te Wytmarsum, stoarn tusken 1566 en 1578,³⁷ tr. 1. foar 1533³⁸ Ded N.; tr. 2. foar 1536 Foeck Douwedr, stoarn nei 1583,³⁹ widdo fan Mirck Tyaerts, dochter fan Douwe Abbas.

Yn 1529/30 moast Ulbe Sipkes 16 kar.g. en 16 st. betelje, omdat hy in bern oanset hie by syn tsjinstfaam.⁴⁰ Dêrby waard hear Sybrand as omke neamd.

Yn 1536 waard de boel fan Merck Tyaerts silger beskreaun. Oanjouwers wiene Abbe Tyercks en Vuylbe Sipkes mei Foeck. Der wie kwestje tusken Taecke Abbes en Sytge Douwes as fâden oer Mercks bern oan de iene kant en Vuylbe Sipkes fanwege syn frou oan de oare kant.⁴¹

Yn in keapakte fan 1545 kaam de 11 pm fan de non Ulck foar it ljocht. Doe kochten Wlbeth Sipkes Rispens en Foeck te Wytmarsum fan Pieter Tzalinghs Teetlum 1/6 fan 11 pm te Easterein yn de finne fan de sate dy't Broerck Syba widdo brûkte, neilitten troch Wlck Wlbe Rispensdochter (I-3), non yn it Nijekleaster. Fan dy 11 pm kaam 1/3 ta oan de erven fan Wlbe Rispens (IIb), 1/3 oan de erven fan Sipke Wlbes Rispens (IIa) en 1/3 oan Pieter Tzalinghs Teetlum en syn zuster Lisk (I-4).⁴²

Yn 1546 kaam dy 11 pm fan de non wer yn in akte foar.⁴³ Wlbe Sipkes a Rispens (IIIa) ferkocht oan Peter Tzalinghs (I-4) en syn frou in rinte fan 4 goudgûne út de helte fan 11 pm te Easterein yn de Fennen. Brûker dêrfan wie de widdo fan Sicke (is wierskynlik Sybe) Gosses. De oare helte wie eigendom fan de erven fan Wlbe to Rispens (IIb) en Lisk, de frou fan Tyaerd Hanckes.

Ulbets erven hiene dus 1/3 part en Lisk, de suster fan Peter, 1/6 part, mei-inoar dus de oare helte. Mar no hat in oare Lisk, de frou fan Tyaerd Hanckes en in tante fan

Peter en Lisch, oandiel. Hat de iene Lisch har part oan de oare, Lischmuoi, oerdien? Wlbe Sipckes Respens te Witmarsum ferkocht yn 1554 mei rjocht fan weromkeapjen binnen in jier in rinte út Rispenersaete te Easterein oan Pieter van Walta.⁴⁴

Yn 1558 ferkochten Wlbe Sipckes en Foeck Douuedr te Wytmarsum in rinte fan 14 goudgûne út Rispenersaete oan Joucke Mircks (IVc) te Kûbaard.⁴⁵

Yn 1557 ferhierde Wlbe Respens 24 pm te Easterein oan Simcke Jans. Mar Simcke wie net lang boer. Hy is koart dêrnei stoarn op de sate dêr't Wlbeth Respens eigener fan wie. Blykber is de saak tusken de hierder en ferhierder net goed ôfhannele, want yn 1560 moast de rjochter útspraak dwaan tusken Wlbe Sipckes te Coldehuisum ûnder Wytmarsum en Eelck Wytyedr, de widdo fan Simcke Jans. It gie oer de hier fan 23 pm dy't fan âlds ûnder Respens hearde. Foar it gebrûk dêrfan hie sy mei har man Simcke Jans yn 1557 oan Wlbe 106 goudgûne betelle.⁴⁶

Ulbe hie 30 pm yn eigendom fan de âlde grutte Rispenpleats, sjoch by Syu Andledr (IVd). Ulbe syn beide skoandochters ha dêr letter besit yn, lykas soan Douwe. Mar styfsoan Joucke Mircks (IVc) wie om 1580 hinne belutsen by de prosedure oer de skieding fan de eigendommen fan syn styfheit (sjoch by styfbroer Syoerd, IVb). Hoe't it krekt gien is, wurdt net dúdlik, mar wol is it sa dat Joucke Mircks yn 1598 de helte fan de 30 pm fan syn styfheit yn de hân hie. De trije bern fan Ulbet hiene letter elts 5 pm, dus mei-inoar de oare helte fan dy 30 pm, yn eigendom.

Ut it earste en twadde houlik fan Ulbe Sipckes Respens:

1. Sipcke Ulbes Respens, folget IVA.
2. Syuerdt Ulbes Respens, folget IVb.
3. Douwe Ulbes Respens, wenjend te Achlum, tr. Rinck Pietersdr.

Yn 1578 hat Douwe syn oandiel yn de erfenis fan syn heit, 5 pm yn in stik fan 30 pm en 11 einse yn in stik fan 11 pm, ferkocht oan Sible Gatses en Syu Andledr (IVd), sjoch dêr.

Mar blykber koed er dochs net hielendal fan de âlde Rispenpleats ôfsjen. Want yn 1598 lei hy fanwege bloedbân it near op en waard dêrmei eigener fan in oare 5 pm yn in stik fan 30 pm te Easterein. Joucke Mircks (IVc) en Sipck Hoeytedr te Kûbaard, dy't al eigeners wiene fan de helte fan dy 30 pm, hiene dy 5 pm der by keapje wollen. Brûker wie Marten Jans, ferkeapers wiene Nanne Pybes en Tyets Sipkedr (IVa-1) te Marsum. Ek Pieter Tyaerds hie hjir it near op lein foar Syu Andledr, widdo fan Sible Gatses, fanwege bloedbannen.⁴⁷

Aleph van Aylva en Dorentea van Groustra te Harns kochten yn 1596 30 pm yn in sate te Bongehuizum ûnder Wytmarsum fan Douwe Ulbes Respens en Rinck Pietersdr, dy't yn Achlum wennen. Brûker wie Aucke Emes. Schelte Respens (Va), foar himsels en foar syn broer Gerlof Respens (IVb-2), en Nanne Pybes Abbema te Marsum foar syn frou Tyets Respens (IVa-1) makken beswier, omdat der noch in rjochtsaak wie tusken harren en de ferkeaper en fanwege bloedbannen.⁴⁸

Yn de tachtiger jierren wie Douwe belutsen by famyljeprosessen. It liket der op dat de bern út it earste houlik fan Ulbe Sipkes en harren styfmem mei har

bern út har beide houliken tsjinoer inoar stien hawwe, sjoch fierder by syn healbroer Sjoerd Ulbets (IVb).

4. Joucke Mircks, folget IVc.

Hy is in styfsoan fan Ulbe Sipckes en in soan fan Foeck Douwedr út har earste houlik mei Mirck Tyaerts, wenjend te Kûbaard, stoarn foar 1536. Ik ha Joucke hjir opnommen omdat syn neiteam letter eigener is fan Respens 16 en omdat ien út syn neiteam har letter Respens neamt.

IIIb. Andle Sipckes (soan fan IIa), stoarn foar 5 sept. 1537.

Op 5 sept. 1537 waarden hear Sibrant (IIa-3), fikaris te Frjentsjer, en Agge Agges (IIb-3) te Easterein oansteld as fâden oer it weesbern fan Andle Sipkes.⁴⁹ Andle sil ek 30 pm of it tredde part fan Respens 15-16 erfd ha. Miskien hat hy dêr wol wenne.

Ut syn houlik mei in ûnbekende frou:

1. Syu Andledr, folget IVd.

Syu moat wol in dochter wêze fan Andle Sipckes, omdat yn 1598 it near lein wurdt op in ferkeap fanwege bloedbannen fan har mei de ferkeapster Tyets Sipkedr, sjoch by Douwe Ulbets (IIIa-3).

IIIc. Gerloff Ulbets Respens (soan fan IIb), berne nei 1507, boer, folmacht fan Hinnaarderadiel, stoarn Easterein 26 maaie 1587,⁵⁰ begroeven dêr, tr. Anna Dyedr Rinia, stoarn Easterein 29 aug. 1586, begroeven dêr, dochter fan Dye Haayes Rinia.

Gerloff Ulbets Respens en Anna Dijedr wennen yn 1553 te Easterein op Oessingahuys. Sy ferkochten rinte dêrút.⁵¹

In pear kear wie Gerloff folmacht: de diken fan de Vijfdeelen moasten yn 1574 opmakke wurde. Fanwege Hinnaarderadiel hiene Gerloff Ulbets Respens en Everhardus Ludolphi as folmachten dêroer mei te kedizen. Yn 1579 waard beswier makke tsjin de ferkiezing fan Gerloff Respens en dr. Syds Popma as folmachten fan Hinnaarderadiel nei de lândei, mar Respens en Popma ferklearren dat sy troch de hiele mienskip keazen wienen sûnder ferset fan wa dan ek en dat it Hof fan Fryslân dêrfan tyngje krigen hie.⁵²

Yn 1587 frege Gerloff Ulbets Respens te Easterein oan Deputearre Steaten om in "pensie" (útkearing) foar syn pakesizzer Ids Sippes, soan fan syn dochter Eelck by Sippe Scheltes silger. Hy frege dêrby omtinken foar it feit dat syn foarâlden geregeld jild jûn hawwe oan tsjerken, kleasters, lienen ensfh.⁵³

It nedergerjocht waard yn 1585 belutsen by in skeel tusken Douwe van Heerma q.q. en û.o. Gerlof Ulbes Respens, as man en fâd fan Anna Dije Ringiadr en oare Ringia-famyljeleden. Skoanheit wie dus Dije Ringia.⁵⁴

Gerloff hie fiif bern: Eelck en Johannes binne bern fan Gerloff, sjoch by harren. Johannes is in omke fan de bern fan Ulb. Imck is neiste famylje fan Eelck en wurdt lykas Auck as dochter fan Gerloff neamd troch Josias Respens, sjoch noat 1.

Ut dit houlik:

1. Imck Gerloffsdr Rispens, wenjend te Snits, stoarn 29 des. 1620,⁵⁵ begroeven te Easterein, tr. 1. Douwe Jelles Bonnema, wenjend te Turns,⁵⁶ stoarn 24 febr. 1596, begroeven te Easterein, wierskynlik soan fan Jelle Robijns (sjoch by IVE); tr. 2. foar 13 jann. 1599 Lolcke Jans, stoarn nei 1607.

Josias Rispens mient dat Imck in dochter is fan Gerlof Rispens en dat sy mei har earste man yn Wommels wenne hat.

Ymck Gerloffsdr Rispens, widdo fan Douwe Jelles Bonnema, hat rekken dien fan de kuratele dy't har earste man hie oer de bern fan Egbert Thomas silger,⁵⁷ neidat sy op 'e nij trouw wie mei Lolcke Jans te Snits.

Gysbert Gerrits en syn frou te Snits kochten yn 1603 32 pm fan in sate te Easterein dêr't Johannes Gerlofs Rispens (IVE) op wenne. Ferkeapers wiene Lolcke Jans en Imck Gerlofs Rispens. Mar Eelck Gerlofs Rispens, widdo fan Take Takes (IIIC-5) lei dêr it near op omdat sy neiste famylje wie fan de ferkeapster.⁵⁸

2. Johannes Gerloffs Rispens, berne 1567, folget IVE.
3. Ulb Gerloffsdr Rispens, stoarn nei 6 maaie 1591, tr. Inte Claess Kingma, boer te Achlum, bysitter fan Frjentsjerteradiel, stoarn foar 15 des. 1603, wierskynlik in soan fan Claes Pieters Kingum en Taedts Ryuerdtdr;⁵⁹ Inte tr. 2. Syucke Ruyrdsdr.

Inte Claess Kingma en Ulb Gerlofdr Rispens te Achlum kochten yn 1591 18 pm yn sate Stickenbuer te Achlum. Hy wie yn 1599 bysitter fan Frjentsjerteradiel.⁶⁰

Op 22 okt. 1607 waard it stjerhûs fan Inte Kingma beskreaun. Ruurd Claess en Pieter Intes wiene oansteld as kuratoaren oer de bern út it earste houlik, dy't mei namme en leeftyd neamd wurde. Op 15 des. 1603 wie der in oerienkomst makke tusken de widdo fan Inte en de fjouwer bern fan Inte út syn earste houlik. Mei syn twadde frou Syucke Ruyrds hie Inte trije bern. Inte hie op de lêste dei fan maaie 1595 bepaald dat it oandiel yn Stickenbuersterstate as memmediel takomme moast oan de bern út it earste houlik. Johannes Gerlofs Rispens wie as omke fan de bern fan memmekant by de beskriuwing.⁶¹

4. Auck Gerloffsdr Rispens, wenjend te Ljouwert, stoarn nei 1 maaie 1611, tr. Sipke Tjepkes Abbema, wenjend te Reduzum, stoarn foar 4 juny 1605.

Josias Rispens neamt Auck as dochter fan Gerloff Rispens.

Auck Rispens, widdo fan Sipke Abbema te Reduzum, krige tastimming fan it Hof fan Fryslân om lân te Kollum út Abbemastate te ferkeapjen en dêrmei skulden te beteljen. Mar blykber wie de opbringst net genôch. Mei't Auck noch altyd troch skuldeaskers lestich fallen waard joech it Hof ek tastimming om in sate te Reduzum op Tsienserbuorren te ferkeapjen.⁶² De jildkrapte bleau lykwols, want op 1 maaie 1611 hat Auck Rispens, widdo fan Floris (wierskynlik is dit in fersin) Abbema, dy't doe yn Ljouwert wenne, jild liend fan Johan

Henricxs, ûntfanger te Ljouwert.⁶³

5. Eelck Gerloffsdr Rispens, wenjend te Easterein en Folsgeare, stoarn foar febr. 1607, tr. 1. Sippe Scheltes, stoarn foar 25 aug. 1585; tr. 2. Take Takos, wenjend te Folsgeare, stoarn foar 7 sept. 1603,⁶⁴ soan fan Take Sjoerds en Graets Wybrandsdr.

Eelck Gerloffs Rispens te Easterein, widdo fan Sippe Scheltes, frege op 25 aug. 1585 har heit Gerlof Rispens om fâd oer har bern te wurden en dat gie troch.⁶⁵

Saecke Abbema en syn frou Geeske Fransdr ûnder Kollum ha op 28 april 1697 jild liend fan Taeke Taekes en syn frou Elck Rispens te Folsgeare.⁶⁶ De âlden fan Tako wurde neamd yn 1601 en 1606: Graets Wybrandtdr, widdo Take Sjoerds, kocht yn 1601 lân. Bocco van Burmania kocht yn 1606 de helte fan de sate Jellema te Easterein. Ferkeapers wiene de erven fan Graets Wybrandtdr; dêrby wurdt ek Eelck neamd as mem en fâdes oer har bern.⁶⁷

Joannes Rispens (IVE), rekkenmaster fan Fryslân, wie kurator over Wybrand Taekes, it jongste bern fan Eelck Gerlofdr Rispens silger. Ids Sippens is in healbroer en Hoite Hanses in sweager fan it weesbern. Der hie yn febr. 1607 skieding fan it besit west. Johannes moast rekkenkip dwaan fan de tiid dêrnei.⁶⁸

- IVa. Sipcke Ulbes Rispens (soan fan IIIa), stoarn foar 1580,⁶⁹ tr. Jisck Aysma, stoarn nei 1584, widdo fan Poppe Laess, dochter fan Schelte Aysma en Tjets Aesgema.⁷⁰

Sipcke sil eigener west ha fan 5 pm yn Rispens, sjoch by syn healbroer Douwe (IIIa-3) en by syn dochter.

Tyets is syn dochter fanwege har eigendom yn Rispens en omdat sy in nicht is fan de beide soannen fan Syuerdt Ulbes Rispens (IVb). Wêr't Sipcke wenne hat wit ik net, miskien op Coldehuysterstate te Wytmarsum; dat wie letter eigendom fan syn dochtersbern.

Ut dit houlik:

1. Tyets Sipckedr Rispens, wenjend te Marsum, stoarn 27 des. 1622, tr. 1. foar 26 maaie 1590 Dirck Douwes, soan fan Douwe Piers Bockema en Bauk Dirks Fogelsangh;⁷¹ tr. 2. foar 1596 Nanne Pybes Abbema, stoarn 19 sept. 1614, soan fan Pybe Douwes Abbema en Anna Jansdr.⁷²

Dirck Douwes en Tyets, echtpear te Marsum, kochten yn 1590 4 pm lân.⁷³

Tyets wie eigenerke fan 5 pm yn in stik fan 30 pm yn Easterein. Sy ferkocht dat yn 1598. Fia it lizzen fan it near waard har omke Douwe Wlbes fan Achlum (IIIa-3, sjoch by him) de nije eigener. Tyets sil dat part yn Rispens 15-16 erfd ha fan har heit en fan har pake.

Marten Jans hie dat lân, mei lân fan Schelte en broer Gerlof, yn hier, mar hy hat yn jann. 1595 de hier opsein ("in vridom verlaten") oan de eigenerke Schelte Rispens foar himsels en as folmacht fan syn broer Gerlof (Va, IVb-2) en fan syn nicht Tyets Rispens.⁷⁴

Tyets Sipckedr Rispens ûnder Marsum makke op 20 des. 1622 har testamint. Sy koe net mear skriuwe. Nei har ferstjerren spruts dochter Antie har broer Sipcke der op oan, dat hy nei de dea fan harren mem gjin rekkenskip dien hie fan syn behear. Sipcke hie al op 14 july 1619 folmacht fan syn mem krigen om har besit te berêden fanwege har swakte en âldens. Hy krige no fan it Hof fan Fryslân opdracht om rekkenskip te dwaan. De bern hiene û.o. Coldehuystersate te Wytmarsum erfd. Yn dizze boarne wurde de stjerdata neamd fan Tyets en Nanne.⁷⁵

IVb. Syuerdt Ulbes Rispens (soan fan IIIa), stoarn foar 10 maaie 1579, tr. Trijn Aysma, stoarn Ljouwert 13 jann. 1611, suster fan Jisck Aysma (sjoch IVa).

Sjoerd syn widdo wie eigenske fan in “grondpacht” op de Godsacker yn Frjentsjer, dy’t earder eigendom wie fan (Sjoerd syn omke) Sybrand Rispens (IIa-3), fikaris yn Frjentsjer.⁷⁶ Dat sil dus fererfd wêze.

Op 10 maaie 1579 waard Trijn Scheltes Aisma, widdo fan Sjoerd Ulbes, lidmate te Frjentsjer.

Trijn Aeysma en Jisck Aesma (IVa), susters, hiene yn 1580 fanwege harren meier Sitse Douues te Easterein foar harsels en fanwege harren bern by Syuerdt en Sipcke Wlbes, dy’t beide stoarn wiene, in rjochtsaak mei Fueck Wlbe widdo (IIIa) en har soan Douwe Wlbes (IIIa-3). Sitse Douues wenne op Rispens te Easterein en de susters hiene rjocht op in rinte fan goed 3 goudgûne út 20 pm fan dy sate, dy’t al trije jier lang net betelle wie. Fueck sei dat har soan Douwe 8 goudgûne oan Tryn betelle hie yn 1576. Mar de rjochter bepaalde dat der noch 10 goudgûne en 18½ st. betelle wurde moast.

Yn 1581 gie it pleit fan Trijn Syurd Ulbes widdo fanwege har bern tsjin Joucke Mircxz (IVc) oer de skieding fan de neilittenskip fan pake/heit en beppe/mem Ulbe Rispens en Ded. It Hof fan Fryslân oardielde dat Trijn rjocht hie op 1/3 fan de neilittenskip fan Ulbe en de helte fan de neilittenskip fan Ded.

Twa jier letter, yn 1583, kamen partijen inoar wer tsjin by de rjochter. Tryn wenne doe yn Frjentsjer. It gie tsjin Joucke Melles (dat sil Mircxs wêze moatte, IVc) oer in skuld fan 8 goudgûne. Joucke prosedearre mei út namme fan syn mem Fueck Douwedr, foar harsels en fanwege har soan Douwe by Ulbe Rispens.⁷⁷ As ik it goed besjoch wie de erfenis fan de âlden de ynset fan dat alles. Risseltaat is dat de boel ferdield waard en dat de styfsoan Joucke der tige goed foarwei kommen is. Uteinlik kaam de 30 pm fan Ulbe yn Rispens 15-16 hielendal yn hannen fan Joucke en syn neiteam.

Trijncke Aeysma, widdo fan Syurt Rispens, as fâd oer Sioerd Rispens de jonge, hie yn 1608 te easkjen fan Tiete van Peyma te Ljussens en ek fan Hessel van Feytsma te Hallum.⁷⁸

Op 21 febr. 1611 waard te Ljouwert de neilittenskip beskreaun fan Trijntie Aysma, widdo fan Sioerd Rispens. Erfgenaam wie beppesizzer en weesbern Sjoerd Rispens, 12 jier âld. Ek de nammen fan syn âlden wurde dêrby neamd. De beskriuwing barde op fersyk fan Duco Aysma, âldomke, en Frans Baart, omke fan it weesbern.

Der wie lânbesit te Arum, Lollum, Wânswert en Marrum. Tryn hie op 21 sept. 1607 testaminte en Auke Aysma as fâd oansteld. Dat alles stiet beskreaun yn in rjochtsaak dy’t der west hat tusken dr. Focco Aysma as folmacht fan Doeke en Namck Aysma, broer en suster fan Tryncke Aysma silger, de beppe fan Syeurd Rispens, en dr. Aucke Aysma, skriuwer fan de Steaten, en Doecke Eningha fanwege Frans Wlckes Baard te Arum, folle omke fan it weesbern.⁷⁹

Ut dit houlik:

1. Schelte Rispens, folget Va.
2. Gerlof Rispens, ek neamd Gerlacus, stoarn foar 1611.
Gerlof wie in broer fan Schelte Rispens en sy wiene neven fan Tyets (sjoch by IVa-1).
Hy is as Gerlacus Rispens Leovardiensis yn 1586 ynskreaun as juridysk student te Frjentsjer en is op 20 april 1596 ynskreaun as advokaat.⁸⁰ Hy wie advokaat-fyskaal fan de Admiraliteit te Dokkum.⁸¹ Omdat hy net neamd wurdt yn it testamint fan syn mem sil hy sûnder neiteam foar 1611 stoarn wêze.

IVc. Joucke Mircks (styfsoan fan IIIa), wjend te Kûbaard, tr. Sipck Hoeytedr, dochter fan Hoeyte Sipckes en Baeff Sipckedr.⁸²

Yn 1598 kochten Jouke Mircxs en Sipck Hoeytedr te Kûbaard fan Nanne Pybes en Tyets Sipckedr (IVa-1) te Marsum foar 440 goudgûne 5 pm yn in stik fan 30 pm yn Rispensersate te Easterein, dêr’t Joucke de helte al fan hie. Pieter Tyaerds lei dêr it near op fanwege Syu Andledr (IVd), widdo fan Sible Gatses, dy’t famylje wie fan de ferkeapster. Ek famyljelid Douwe Wlbes fan Achlum (IIIa-3) lei it near; Douwe krige de 5 pm yn hannen.⁸³

Yn itselde jier 1598 kochten Jouke Mircxs en Sipck Hoeytedr in oare 5 pm yn dyselde Rispenserzaete fan Schelte Rispens (Va).⁸⁴ Opmerklik is dat Joucke alle war docht om it hiele erfdiel fan syn styfheit te krijen, ek al wennet hy sels earne oars. Wêrom hat hy dat wollen?

Ut fererving fan Joucke syn eigendom yn Rispens 15-16 docht bliken dat His in dochter fan him is.

Ut dit houlik û.o.:

1. His Jouckes, folget Vb.

IVd. Syu Andledr Rispens (dochter fan IIIb), stoarn 7 okt. 1603 of 1605,⁸⁵ begroeven Tsjerkwert, tr. Sible Gatses,⁸⁶ boer op Buwaldabuorren te Tsjerkwert, stoarn 29 febr. 1584, begroeven dêr, soan fan Gatse Abbes.

Yn 1578 kochten Sible Gatses en Syu Andledr te Tsjerkwert foar 249 goudgûne 5 pm en 11 einse te Easterein. De 5 pm wie in diel fan in stik fan 30 pm dat Wlbe Sipckes (IIIa) yndertiid tadield krigen hie as it 1/3 part fan Rispens. It giet hjir om in part fan Rispens 15-16. De 11 einse makken diel út fan in stik fan 11 pm “oppe fenne”. Dêrfan wie Poppe Claess brûker. Ferkeaper fan beide wie Douwe Wlbez (IIIa-3). Syu har dochter Jayts (Vc) hat dy 11 einse yn 1595 ferkocht.⁸⁷

Syu sil 30 pm yn Rispons erfd ha fan har heit Andle. Sy wie yn 1597 eigener fan in Risponspleats, want yn dat jier hierde Marten Jans te Easterein de “zaate, state ende landen Rispons genaemt” te Easterein net langer fan Syu Sible widdo te Tsjerkwert. De reden is dat sy of ien fan har bern dêr yn de kommende fjouwer jier wenje wol. Syu hat Marten 50 goudgûne betelle en de huzinge fan him oernommen.⁸⁸ Soe it wêze kinne dat dochter Sipck Sibledr (IVd-2) plannen hân hat om dêr te wenjen? Sy wenne letter yn Abbegea, mar hat dy pleats op Rispons wol erfd.

Ut dit houlik û.o:

1. Jayts Sibledr Oenema, folget Vc.
2. Sipck Sibledr, tr. foar 1598 Pieter Thyaerds, berne 1560,⁸⁹ wenjend te Abbegea.
Sipck is nei har mem eigenerske wurden fan de sate Rispons te Easterein mei 42 pm lân en it hûs. Yn 1613 waard sy sa neamd, sjoch by Vb.
Yn 1616 ferkocht Sipck Sibledr, frou fan Peter Tyaerds, te Abbegea, de pleats Rispons 15 oan Bocco van Burmania en syn frou. Mar Sible Hilles (VIc) te Easterein lei dêr mei syn suster Hansck Hilledr te Tsjerkwert it near op fanwege bloedbân. Sa waard Sible eigener en bleau de pleats yn de famylje.⁹⁰
3. Siu Sibledr Oenema van Broersma, stoarn 19 nov. 1649, begroeven Aldegea (W.), tr. Homme van Hoitema, stoarn 7 aug. 1624?, begroeven te Aldegea (W).
Op har grêfstien stiet: Siu Sibledr Oenema van Brorsma, dêrûnder: Broersma Rispons.⁹¹

IVe. Johannes Gerloffs Rispons (soan fan IIIc), berne yn 1567, boer op Osingahuysterstate te Easterein, rekkenmaster fan Fryslân,⁹² stoarn 29 jann. 1632,⁹³ begroeven te Easterein, tr. Trijntje Jelles Bonnema, stoarn 15 juny 1634, begroeven te Easterein, wierskynlik dochter fan Jelle Robijns.⁹⁴

Johannes wurdt neamd as soan fan Gerlof Ulbets Rispons en erfgenamt fan syn mem Anna Rynia.⁹⁵

Johannes Rispons en grytman Bocco van Burmania wiene yn 1620 as folmachten fan Hinnaarderadiel oanwêzich by de begraffenis fan steedhâlder Willem Lodewijk van Nassau.⁹⁶

Johannes Rispons en Tryn Jelledr te Easterein en Douwe Jelles en Impck Gerlofsdr (IIIc-1) te Turns kochten yn 1590 fan Beyts Rienksdr (dochter fan Teth Ulbedr, IIB-2) 5 pm yn Osingahuysterstate, dêr't Johannes wenne en buorke. Ferkeapster hie dat lân erfd.⁹⁷

Om 1614 hinne wie Johannes rekkenmaster fan Fryslân. Wierskynlik hat hy yn dy tiid net mear buorke op Osingahûs. Want yn 1615 waard it stjerhûs beskreaun fan Aukje Syboltsdr Buwalda (in beppesizzer fan Syuerdtke Ulbetsdr, IIB-5) te Tsjerkwert.⁹⁸ Dêrta hearde ek 22½ pm yn de sate fan de erfgenamen fan Gerloff Rispons silger. Aukje sil dat fan har beppe erfd ha. Bewenner wie doe Pybe Douwes, dy't der noch

fiifhierjierren oan hie. Dat kin allinnich mar op Osingahuystersate tsjutte. Dyselde 22 pm yn Osingahuysterstate waard yn 1623 troch Johannes Gerloffs Rispons en syn frou te Easterein kocht fan de erven fan Auckje.⁹⁹ Mar dan stiet der net by wa't doe de hierder wie. Fiif jier letter lykwols wenne Sible Hilles Rispons dêr as boer, dy't yn dat jier 45 pm yn Osingahuystersate kocht fan Johannes en syn frou.¹⁰⁰ En yn datselde jier ferkocht Johannes ek lân út dy sate oan Haring Fongers.¹⁰¹

Oft dy ferkeapen út weelde west ha? Ik tink it net want Johannes syn famylje is fan in eigen pleats yn Easterein nei in hierpleats ta gien. Syn widdo en syn soan wennen yn 1633 op in hierpleats yn Itens.¹⁰²

Ut dit houlik:

1. Douwe Johannes Rispons, folget Vd.

Va. Schelte Rispons (soan fan IVb), fan Ljouwert, advokaat te Wytmarsum en Boalsert, stoarn foar 31 maart 1604, tr. foar 17 des. 1597 Syuerdtke Ulckedr Baerd, berne 1579, stoarn Boalsert 20 maaie 1607, dochter fan Ulcke Baerd en Tiet Franzes Eysma; sy gie, as Sjoukje Barda, te Boalsert op 17 maaie 1607 yn ûndertrou mei Alle Teijes, mar is foar de troudei stoarn.

Schelte waard as studint rjochten te Frjentsjer ynskreaun yn 1586, dan ôfkomstich fan Ljouwert, dêr't syn mem dus blykber hinne ferfearn wie, en hy is ynskreaun as advokaat op 5 sept. 1594.¹⁰³ Dêrfoar hie Schelte yn Ljouwert belidenis dien, op 1 okt. 1592.

Schelte en syn broer ha 5 pm erfd yn Rispons zaete. Yn 1598 hat Schelte, dy't dan te Wytmarsum wennet, dat ferkocht, neidat hy it part fan syn broer oernaam hie (sjoch by Jouke Mirxcs, IVc).

Tymen Franzes Eysma te Boalsert foar 1/3, Jacob Franzes Eysma op Braard foar 1/3, mr. Schelte Rispons n.u. en Frans Ulckes Baerd, as bern fan Tytie Franzes silger, mei inoar ek foar 1/3, wiene as erfgenamen neamd yn it testamint fan 3 juny 1597 fan harren (âld)omke Sipke Tymens, dy't te Hayum ûnder Wûns op Watzemastate sûnder neiteam ferstoarn wie.¹⁰⁴

Syurdte Ulckedr Baerd 25 jier âld, widdo fan mr. Schelte Rispons, ferklearret op 31 maart 1604 dat har beide omkes Tymen en Jacob Franzes Aysma likernôch seis jier lyn rekkenskip dien hawwe fan harren kuratele oer har.¹⁰⁵

Op 1 juny 1607 waard de neilittenskip fan Syuerdtke Baerd silger beskreaun. Frans Baerd is een omke fan it weesbern. Trynke Aysma is as beppe kuratrise wurden oer Sjoerd Rispons.¹⁰⁶

Ut dit houlik:

1. Sjoerd Scheltes van Rispons, berne Ljouwert 1599, folget VIa.

Vb. His Jouckes (dochter fan IVc), tr. foar 1613 Syoucke Lolckes Gron, ¹⁰⁷ wenjend te Tsjom en Burchwert.

Yn 1613 kochten Syoucke Lolckes en His Jouckedr te Tsjom 1 pm op Rispons terp te Easterein. Sipck Sibledr (IVd-2) is neistlizzer oan de noard-, east- en súdkant

en Johannes Idss oan de westkant. Ferkeapers wiene Mirck Jouckes te Kûbaard en Baaffke Jouckedr, frou fan Lolke Folckerts te Spannum.¹⁰⁸

It liket der op dat dat it hússtee is of wurden is fan de pleats Rispens 16, dy't dan dus nei 1613 boud is. Yn 1832 is dat perseel likernôch 26,6 are grut, dat komt ticht by 1 pm (sjoch by IIa foar de beskriuwing en de kaart).

Syoucke wenne 1640 yn Burchwert en wie doe eigener fan de pleats Rispens 16; brûker wie Agge Andries.

Ut dit houlik:

1. Tryn Syouckes, folget VIb.
2. Jouke Syouckes Grons,¹⁰⁹ stoarn foar 1695, tr. Burchwert 4 maaie 1651 Geertje Jacobs (hy fan Burchwert, sy fan Spannum).
Yn 1695 kocht harren soan Jacob Jouckes te Offenwier de helte fan de pleats op Rispens fan syn nicht Jouckje Ibeles Sinsma en fan de skuldeaskers fan syn oare nicht, Rinske Ybeles Rispens silger (VIb-1,2).¹¹⁰ Omdat Jacob yn 1698 eigener is fan Rispens stim 16 sil hy de oare helte fan syn heit en beppe erfd ha.

Vc. Jayts Sibledr Oenema (dochter fan IVd), stoarn foar 17 febr. 1643, tr. 1. Hille Ruirtds,¹¹¹ wenjend te Tsjerkwert op Buwaldabuorren, stoarn foar 1 aug. 1612; tr. 2. foar 1 juny 1618 Hans Jans, wenjend te Ypekolsgea.¹¹²

Rienck Sybes en Auck Syboutsdr kochten yn 1595 lân te Tsjerkwert fan Jayts Sibledochter. Har man Hille Ruerds en har mem Siu Sible widdo wiene it iens mei dy ferkeap.¹¹³

Yn datselde jier 1595 kochten Poppe Claess en Tyets Hommedr te Easterein 11 einse yn 11 pm fan Hille Ryuerdts te Tsjerkwert, fanwege syn frou Jayts Sibledr, foar 45 goudgûne (wierskynlik oankocht yn 1578, sjoch by har mem).¹¹⁴

Sibout Harsma hie hytteek hâlden oer in troch him ferkocht hûs yn Boalsert. De hytteek is op 1 aug. 1612 oernommen troch Jayts Sibledr widdo fan Hille Ruerds.¹¹⁵ Sible Hilles Rispens, Sierck Hilles Buwalda, Gatse Hilles Buwalda en Hask Hilledr Buwalda, frou fan Hans Hanss Bruynsma wurde op 20 aug. 1634 neamd as bern fan Hille Ruirtds Buwalda en Jayts Sibledr Oenema. Jayts is dan noch yn libben.¹¹⁶

Jayts wie yn 1640 as "Jayts Hilles weduwe" eignerske fan stim 25 op Buwaldabuorren te Tsjerkwert.

Op 16 maart 1654 wie der in beskriuwing fan de ynboel fan Meile en Jeltie, bern fan Lieuwe Jensma silger en Aukien Bonnema silger. Kurator is Ype Sierks Buwalda te Tsjerkwert. Oanwêzich binne Pieter Tjalkes te Wytmarsum, Ate Ages te Boalsert en Hille Sibles Rispens te Easterein. Der wie in keapbrief fan 17 febr. 1643 fan Pieter Dirks oangeande it 1/24 oandiel yn lân dat hy erfd hie fan syn beppe Jayts Hilles Oenema silger.¹¹⁷

Ut it earste houlik, neist oare bern:

1. Sible Hilles Buwalda Rispens, berne 1585, folget VIc.

Vd. Douwe Johannes Rispens (soan fan IVE), boer, wenjend te Itens, letter Kûbaard, stoarn Kûbaard foar 20 april 1654, tr. Tyets Igedr, ek dêr stoarn foar 20 april 1654.

Douwe wenne yn 1640 as hierboer op stim 2 te Itens, Hoytehûs. Tusken 1649 en 1652 is hy ferfearn nei Kûbaard. Nei it ferstjerren fan Douwe en Tyets waard op 20 april 1654 alles beskreaun. Sy wennen op Hiemsterasate te Kûbaard, in pleats fan de tsjerke fan Kûbaard, stim 33, en binne dêr beide stoarn. Upcke Haytses Bonnema te Wommels en Hessel Gerbens te Tsjom binne oansteld as kuratoaren oer de fjouwer bern, dy't mei namme en leeftyd neamd wurde. Douwe hie 44 boeken yn besit, dy't allegearre apart neamd wurde. Dêrby wiene ek Latynske boeken. It hûs op Hiemstrasate wie syn eigen en dêrneist hie Douwe fjouwer en trije pm lân te Easterein en oardel pm lân yn Lytsewierrum.¹¹⁸ Miskien hat it boekebesit wol meispile by it beslút fan de beide soannen om skoalmaster te wurden.

Ut dit houlik:

1. Johannes Douwes Rispens, berne 1634, folget VID.
2. Tryntje Douwes Rispens, berne 1636, stoarn nei 28 febr. 1677, tr. Kûbaard 15 maart 1663 Douwe Rymers (fan Wommels, sy fan Kûbaard), stoarn nei 1714, soan fan Rymer Douwes en Fetje Feddes. Douwe tr. 2. Wommels 10 febr. 1689 Berber Sybrens, fan Wommels. Douwe Reymers en Trijntje Douwes Rispens ferkochten yn 1677 in hûs yn Wommels oan Seerp Juws en Grietje Aetes.¹¹⁹
Douwe Riemers ferkocht yn 1714 mei syn broer Fedde, suster Geertie (meinoar foar $\frac{3}{4}$ part) en de tsjerke (foar $\frac{1}{4}$ part) in hûs yn Wommels oan Goslik Johannes. Syn âlden wurde yn it ramt fan dy ferkeaping neamd.¹²⁰
3. Yge Douwes Rispens, berne 1638, folget VIe.
4. Grietie Douwes Rispens, berne 1642, stoarn nei 19 sept. 1710, tr. 1. Waaksens Hinn. 6 april 1662 Teeke Jansen (doe beide fan Kûbaard), timmerman te Wommels; tr. 2. Wommels 6 jann. 1684 Seerp Juws Braed (dan beide fan Wommels), berne 1635,¹²¹ boer te Wommels, stoarn dêr foar 14 april 1697, soan fan Juw Lolles en Atcke Hanses Rien. Seerp tr. 1. (ûndertr. Wommels 20 febr. 1669) Grietie Aetes. Seerp Juws Braed en Grietie Rispens buorken op Bradasate (stim 17) te Wommels. Hy kocht lân yn dy sate fan syn broers.¹²²
Bauke Annes te Hallum en Sycke Hessels, boargemaster fan Frjentsjer, wiene op 14 april 1697 kuratoaren fan Antie Seerps, 21 jier, en Attie Seerps, 16 jier, by harren skieding mei styfmem Grietie Douwes Rispens.¹²³
Dr. F. van der Sluys, advokaat en sekretaris fan Hinnaarderadiel, kocht yn 1710 in hûs yn Wommels fan Grietie Rispens, widdo fan Seerp Braed te Wommels, foar harsels en fanwegen har bern út har earste houlik.¹²⁴
5. Antje Douwes Rispens, doopt Itens 4 febr. 1649, stoarn foar 1654. Sy wurdt net mear neamd by de beskriuwing fan de neilittenskip fan har heit. Sy sil dêrom earder stoarn wêze en dat jildt ek foar har suster Anna.

6. Anna Douwes Rispens, doopt Kûbaard 15 febr. 1652, stoarn foar 1654.

VIa. Sjoerd Scheltes, ek Suffridus van Rispens (soan fan Va), berne Ljouwert 1599, ûntfanger-generaal, meunsterkommissaris fan Fryslân, boargemaster fan Drylts, hat wenne te Ljouwert, Snits en Drylts, stoarn foar 1645, tr. Ljouwert 2 sept. 1621 Commerke van Velsen, begroeven mei de reade wezen Ljouwert 6 febr. 1645,¹²⁵ dochter fan Wilhelmus van Velsen en Ena Tiara.¹²⁶

Sjoerd hat rjochten studearre yn Orleans/Angers fan 4 sept. 1619/2 febr. 1620 ôf.¹²⁷ Maerk Bonnes en syn frou hiene yn 1626 in skuld oan S(joerd) van Rispens, meunsterkommissaris fan Fryslân en boargemaster fan Drylts, en Commerke van Velsen.¹²⁸ It is wol apart dat hy doe al boargemaster wie, wylst hy earst op 1 okt. 1641 boarger fan Drylts wurden is.

Sjoerd Saekes Boersma en syn frou te Ljouwert kochten yn 1638 3 pm yn Klein Donia te Arum fan Sjoerd van Rispens, ûntfanger-generaal fan Fryslân, te Ljouwert.¹²⁹

Yn 1645 is de boel fan Commerke van Velsen silger, widdo fan Suffridus Rispens, ynventarisearre op fersyk fan harren bern. Allinnich de âldste soan wurdt neamd: faandrich Schelte van Rispens joech alles oan. Der wiene ek twa skilderijen (“conterfeitsels”) fan Sjoerd en Commerke.¹³⁰ Wêr soene dy bedarre wêze?

Skoanmem Ena Tiara hat testaminte op 30 maart 1649. Der ha trije bern west. Foar in tredde part wiene de bern fan har dochter Commerke van Velsen silger en har skoansoan Sjoerd Rispens silger, te witten Schelte Rispens, faandrich by kaptein Bruinsma, Sjoerdje Rispens en Obrecht Rispens har erfgenamen.

Ena hie sels erfd fan har beppesizzer Gerlof Rispens, broer fan boppeneamde trije bern. Wat de beppe fan Gerlof erfd hie, gie as legaat nei de trije broer/susters fan Gerlof. Ena is ferstoarn op 29 maaie 1649. Op 17 sept. 1650 wie Schelte, kommittearre by de Admiraliteit fan Amsterdam, kurator wurden oer syn suster Obrechtie.¹³¹

Ut dit houlik:

1. Schelte van Rispens, doopt Ljouwert 5 des. 1622, folget VIIa.
2. Siurdie van Rispens, stoarn Ljouwert tusken 30 juny en 21 july 1682, tr. Koarnjum 8 july 1649 dr. Tiberius Thomae, beide fan Ljouwert, advokaat, stoarn 5 okt. 1676;¹³² hy tr. 1. (ûtr. gerjocht Ljouwert 12 nov. 1636) Aaltie Marchelis; tr. 2. (ûtr. gerjocht Ljouwert 24 juny 1643) Foockeltie Glinstra.

Op 21 july 1682 waard it stjerhûs fan Sjoerdie Rispens silger, widdo fan Tiberius Thomae, beskreaun. Dat barde op fersyk fan Jan Willem Vena as kurator oer Livius Rispens en fan Jarichus Banga as kurator oer Lieuwe, Anna en Sjoerd Doenga. Livius wenne blykber by syn tante yn, want hy joech mei Antie Lamberts elk stik fan de ynventaris oan. Soe Antie Lamberts in ynwenjende faam west ha?¹³³

Sjoerdie hie op 30 juny 1682 testaminte. Livius van Rispens, de soan fan har broer Schelte, en Anna, Lieuwe en Sjoerd Donga, de trije bern fan har suster Obrecht, wiene as erfgenamen oanwiisd, mar krigen ek alle trije legaten. Livius krige in sate te Drylts oan de Wymerts, 11 pm (troch Sjoerdie fan har broer silger kocht) en in sate te Weidum. Anna, Lieuwe en Sjoerd Donga krigen pleatsen yn Peins, Tytsjerk, Goaiïngea, Feanwâlden, Ypekolsgea, Winaam en Wergea. De beide weeshûzen yn Ljouwert en de earmen krigen elts 200 kar. gûne. Al it oare ûnreplik guod gie nei de fjouwer erven mei-inoar, mar mocht nea ferkocht wurde. As ien fan de Donga-bern stjerre soe, moast Livius as in folle broer mei-erve.

It is oars gien as Sjoerdie tocht hie. Alle fjouwer binne sûnder neiteam stoarn, Sjoerd Donga wie de lêste. Dêrnei is alles ferferfd op Eena, Geertruit en Aletta Beilanus en op Agatha, Petronella en Aleidis van Peima.¹³⁴

3. Obrecht van Rispens, doopt Snits 27 april 1634, stoarn Boerum foar 10 april 1679, tr. (ûtr. Ljouwert 8 aug. 1657) Nicolaas Donga, sekretaris fan Eastdongeradiel 1653-1674, stoarn foar 10 april 1679, soan fan Lieuwe Clases Doenga en Antje Wiegers Botma, sjoch by broer Schelte (VIIa).

Dr. Wigerus Botma is op 10 april 1679 kurator wurden oer Lieuwe 13jier, Sjoerd 9jier en Anna 6jier, bern fan Nicolaas Doenga en Obrecht van Rispens, dy't beide stoarn binne, de man as âld-sekretaris “op 't Oogh” ûnder Boerum. By de autorisaasje wiene oanwêzich de tante fan de bern Sjoertie van Rispens (VIa-2), en ds. Johannes de Grou te Boerum fanwege syn broer prof. Abraham de Grou, man fan Rixtie van Doenga (suster fan Nicolaas).¹³⁵

4. Aaltje Sjoerds Rispens, doopt Ljouwert 21 maaie 1637, stoarn foar 1645.

Sy moat stoarn wêze foar 1645, omdat har beppe Ena Tiara net fan har erfd hat, sa't dat wol it gefal wie mei har broer Gerlof, sjoch by har âlden.

5. Catharina Sjoerds Rispens, doopt Drylts 27 des. 1641, stoarn foar 1645.

Wat by har suster Aaltje sein is, jildt ek foar har.

6. Gerlof Sjoerds Rispens, stoarn tusken 1645 en 1649.

Syn beppe Ena Tiara wie mei-erfgenamt fan him. Dêrom moat hy stoarn wêze nei syn âlden en foardat syn beppe har testamint makke hie.

VIIb. Tryn Syouckes (dochter fan Vb), tr. Eeble Hiddes, stoarn Waaksens Hinn. foar 9 aug. 1660.

Op 9 aug. 1660 is it stjerhûs beskreaun fan Eeble Hiddes, dy't yn Waaksens ferstoarn is. Syn widdo Trijntje Syouckes wie doe al ferfeard nei Boalsert. Der is besit yn Tsjerkwert en Wûns.¹³⁶

Ut dit houlik:

1. Rinske Ybeles Rispens, berne 1633, stoarn foar 25 april 1695, tr.

Snits 26 maaie 1660 Eelcke Yges van Echten, fan Snits, keapman, distillearder te Huzum en Ljouwert, stoarn Brussel om 1704 hinne. Eelcke is op 'e nij trouw mei in frou út Den Haach.

Rinske neamde har Rispens. Blykber wie dy namme yn de famylje bewarre bleaun, mar it kin ek wêze dat it mei-besit fan de Rispenspleats de oanlieding wie foar it brûken fan dy namme.

Eelcke Yges van Echten, keapman "op de Tuynen" binnen Ljouwert, kocht yn 1676 fan de tsjerkfâden fan Tytsjerk de tsjerkepleats mei wettermole te Tytsjerk, mar ferkocht dy wer yn 1689; hy wie doe keapman op it Fliet ûnder Ljouwert.¹³⁷ Jacob Heinsius waard yn 1695 foar de trije bern Sjoucke, Anna en Wytze oansteld as kurator fanwege de bern harren erfdiel fan mem Rinske Rispens silger en fanwege de rjochten fan de bern op it besit fan heit Eelke Yges van Echten.¹³⁸ Blykber stiene de saken der net sa bêst foar, want it binne de skuldeaskers fan Rinske dy't op 25 april 1695 nei har ferstjerren de helte fan in pleats yn Tsjerkwert en yn maaie fan dat jier it fjirde part fan de Rispenspleats ferkocht ha (sjoch by VIb-2 en by Vb-2).

Eelcke, boarger fan Ljouwert en distillearder, is dêrnei útwykt nei Hollân en België en om 1704 hinne yn Brussel stoarn. Dêr is ek syn twadde frou stoarn. Fraach wie yn 1709 hoe't it fierder moast mei de trije bern út syn twadde houlik, Dominicus, 13 jier, Anna, 11 jier en Catharina, 8 jier, respektiflik berne yn Den Haach, by de Leidschendam en yn Antwerpen. De omke en muoike fan dy bern, Abelus van Echten en Greetske van Echten, frou fan Bote van der Werf, wynkeapman yn Ljouwert, woene neat fan dy trije bern witte. In oare muoike, Anna van Echten, dy't mear as 70 jier âld wie, soe wol foar de bern soargje wolle, mar koe dat net mear. It like der op dat der in berop dien wurde moast op de stêd Ljouwert om foar de bern te soargjen. Om "last en swarigheid" foar de stêd foar te kommen hat Frans van Baccum, boarger en bakker te Ljouwert, him boarch steld.¹³⁹

2. Jouckje Ybeles Sinsma, berne 1642, tr. Tsjom 15 nov. 1663 Sierck Taeckles Tolsma (fan Tsjom, sy fan Arum), ûntfanger, wenjend te Arum en Easterein.

Eelke Yges van Echten en syn frou te Ljouwert lienden yn 1690 jild fan Sierck Taeckles Tolsma, ûntfanger te Arum.¹⁴⁰

Sierck en Jouckje te Easterein kochten op 25 april 1695 de helte fan in pleats yn Tsjerkwert, grut 45 pm, brûkt troch de widdo fan Fopke Feddes, fan de skuldeaskers fan Rinske Ybeledr Rispens silger, frou fan Eelke Yges van Echten.¹⁴¹ Sy ferkochten harren ¼ part yn Rispens (sjoch by Vb-2).

VIc. Sible Hilles Buwalda alias Rispens (soan fan Vc), berne 1585, boer op Osingahûs te Easterein, letter wenjend te Iens en Snits, stoarn dêr 1 juny 1660,¹⁴² begroeven te Easterein, tr. gerjocht Wûnseradiel 10 nov. 1614 Auck Syerks Hanckema (fan Easterein, hy fan Tsjerkwert), berne

1585, stoarn 29 maart 1667, begroeven te Easterein, dochter fan Syerck Lamberts Hanckema en Gaetscke Lolckedr (Adama),¹⁴³ widdo fan Anne Johannes Rispens (út it skaai fan âlde Ocke).

Josias Rispens hie gjin ferklearring wêrom't de bern fan Sible har Rispens neame. Hy wist allinnich dat Sible op "de buyrte van Rispens" wenne hat; dat hy en de bern de namme Rispens oannaam ha en dat syn frou mei in Rispens trouw west hie.

Sible hat it ien en oar kocht yn Easterein. Yn 1616 lei hy it near fanwege bloedbân en waard dêrmei eigener fan de sate Rispens (stim 15) te Easterein mei 42 pm lân en it hûs. Hy wenne doe al yn Easterein. Dat waard ferkocht troch Sipck Sibledr (IVd-2, sjoch by har). En yn 1628 kocht Sible Hilles Rispens fan Johannes Gerlofs Rispens (IVe) 45 pm yn Osingahuistersaete, dêr't Sible al wenne.¹⁴⁴

Yn 1640 wenne Sible Hilles op stim 4, Osingahûs, wêrfan't 45 pm lân syn eigen wie, en hy hie Rispens, stim 15, dat ek fan him wie, ferhierd oan syn styfdochter Goyk Annes Rispens en Ulbe Broers.

Yn 1657 hat Sible jild útliend oan syn dochter Gatske. Twa jier letter hat hy dy skuldbekentenis oerdien oan syn soan Hille; doe wenne Sible yn Iens.¹⁴⁵ Wêrom oft hy nei Iens ferfearn is wylst hy twa pleatsen yn Easterein foar it grutste part yn eigendom hie, is net bekend.

Auck waard mei de trije dochters neamd yn it testamint fan soan Hille, dat opmakke is yn 1664. Sadwaande is dúdlik hokker bern oft dit pear hân hat.

Ut dit houlik:

1. Sieucke Sibles Rispens, boerinne op Osingahûs te Easterein, lêst wenjend te Dokkum, stoarn dêr tusken 8 july 1698 en 29 nov. 1699, tr. 1. gerjocht Hinnaarderadiel 24 sept. 1639 Gosse Gerbens Sippens, fan Wommels, berne 1604, boer, stoarn Itens 28 des. 1662,¹⁴⁶ dêr begroeven, widner fan Antie Gosses Heeringa (trouw Wommels 9 nov. 1634); tr. 2. gerjocht Hinnaarderadiel 12 aug. 1675 Doede Pyters, fan Eagmaryp, boer op Osingahûs, stoarn foar 29 maaie 1695.

Gosse Sippens buorke yn 1640 op stim 14 te Itens, dy't foar it grutste part syn eigen wie. Sieucke is nei it ferstjerren fan har earste man weromgien nei har âlderlik hûs, dêr't sy wenne yn 1664.¹⁴⁷ Sy sil dêr earst allinnich boerinne west ha. Doede Pyters en Sieucke ha jild liend oan har suster Gaatske.¹⁴⁸ Op 29 maaie 1695 ferkocht Sieucke Sibles Rispens as widdo goed 3 pm lân yn Klein Meilahuistersate te Easterein.¹⁴⁹

Yn 1695 waarden oant trije kear ta oandielen yn Osingasate ferkocht. Daniel de Blocq van Scheltinga kocht earst fan Gerben Rinnerts Sippens en Tial Gerlofs, dy't erfd ha fan harren âlden - wa't dat wiene is my net dúdlik wurden - 16 pm en 10 einse út 45 pm yn de sate Osingahûs, en dêrnei kocht Daniel 11 pm en 3 einse út dyselde sate fan Sieucke Sibles Rispens, dy't dêr doe noch as boerinne wenne. En yn itselde jier ferkocht har broer Hille 16 pm út Osingahûs oan Dominicus Worp van Peyma van Beintema.¹⁵⁰

Mei-inoar is der dus 37 pm en 13 einse ferkocht. Dêrmei is de ferkeap fan in grut part fan de eigendom fan harren heit (42 pm) yn Osingahûs weromfûn. Wierskynlik is Sieucke yn 1695 ophâlden te buorkjen.

Siucke Rispens, dan yn Dokkum wenjend, ferkocht yn 1698 in rinte út in sate te Easterein, dy't eigendom wie fan Imk Anna van Bolten, frou fan de hear Eernsthuis, oan Daniel de Blocq van Scheltinga.¹⁵¹

Sieucke wie ek eigenerse fan it fjirde part yn de sate Rispens (stim 15), dat sy ferkocht oan Hille Rispens en Gerben Sippens, sjoch by broer Hille.

Sieucke is yn Dokkum stoarn; Anna Sippens, widdo fan Jacobus Worp van Peyma van Beintema ferkocht ein 1699 as erfgename fan har mem Sieuwckien Rispens, widdo fan Gosse Gerbens, 25 pm lân yn Sippens te Wommels oan Daniel de Block van Scheltinga.¹⁵²

Sieucke hie dus wol lân en ek wol jild. Grietman Oene van Grovestins wist dat blykber ek. Hy hie 4000 gûne fan har liend. De grytman woe op 1 maaie 1674 Gosse Ulbes te Hidaard (in beppesizzer fan Siucke har mem út har earste houlik) en Siucke Rispens te Easterein twinge om in ferklearring te tekenjen, wêryn't sy tajouwe dat der yn harren hûzen missen hâlden wurde en dat har dêrom in boete oplein is én dat sy alle jild, dat sy skuldich wurde sille, betelje sille. En grytman wie fan betinken dat syn skuld oan Sjoeke en dy skulden en de boeten fanwege de roomsk-katolike tsjinsten tsjin inoar fuortstreept wurde koene. Mar de grytman krige syn sin net. Oene van Grovestins hie, om krekt te wêzen, in skuld fan 3875 kar.gûne oan de widdo en de bern fan Gosse Gerbens Sippens. Dêrom waard hy op 27 okt. 1687 troch it Hof fan Fryslân twongen om in pleats yn Itens mei 85 pm lân te ferkeapjen.¹⁵³

2. Gaatske Sibles Rispens, folget VIIb.

3. Hille Sibles Rispens, boekhâlder fan de stedsearmen te Snits, stoarn dêr 19/20 april 1704,¹⁵⁴ tr. gerjocht Snits 28 maaie 1658 Iddie Jaens (fan Snits, hy fan Iens), stoarn foar 1704; Iddie tr. 1. gerjocht Snits 12 sept. 1639 Jible Piebes.

Hille Rispens waard yn it jier fan syn trouwen boarger fan Snits. Iddie Jaens en Hille Rispens, dy't gjin bern krigen ha, makken op 3 okt. 1664 in testamint, wêryn't sy inoar alles tamakken. Mar nei it ferstjerren fan de langstlibjende soe alle besit weromkeare nei de eigen famylje. Iddie makke har broer Doede ta erfgenaam - mar net syn bern as Doede earder stoarn wie. Hille makke syn trije susters Sieuke, Acke en Gaatske en syn mem Auckien Sierks Hanckema ta erfgenamen. Sy soene elts ¼ part erve fan Rispens sate, grut 52 pm, dat no brûkt waard troch Johan Mircx, en fan Osingahûs, 45 pm, dat no troch syn suster Sieuke Rispens brûkt waard. By ferstjerren fan de susters soene harren bern yn harren plak erve. Mar de helte fan it fjirde part fan Rispens soe dan fanwege de namme oan Sible komme, de soan fan syn suster Sieuke.

Lykwols is it allegearre wat oars útpakt. Nei de dea fan Hille is Gerben Rinnerts Sippens erfgenamt fan Hille wurden en net de bern fan syn susters.

Ik tink dat Hille nei it ferstjerren fan syn frou op 'e nij in testamint makke hat. Gerben Rinnerts Sippens waard nei de dea fan Hille troch de bern fan Doede Jaens silger oansprutsen, omdat sy erven fan Iddie wêze soene. Mar Iddie hie net fêstlein dat de bern fan Doede yn syn plak komme soene. En Doede - en dus blykber ek Iddie - is stoarn foar Hille en koe dus sels gjin erfgenaam fan Hille mear wêze. Dat Gerben hoegde neat te beteljen.¹⁵⁵ Dat Hille yn 1664 beide pleatsen, Osingahûs en Rispens 15, hielendal yn eigendom hie, sil net wier wêze; wierskynlik hat er syn oandielen yn dy pleatsen bedoeld.

Hille Rispens wie "olde boekhouder der stadsarmen" te Snits, doe't hy yn 1695 lân út Osingahûs ferkocht, sjoch by syn suster Sieuke (VIc-1).

Hille hie al in part yn de pleats Rispens en yn 1698 kocht hy mei Gerben Sippens, dy't te Wommels wenne, fan syn suster Sieucke Rispens widdo Sippens it fjirde part fan de sate Rispens.¹⁵⁶ Blykber ha sy dêrmei dy sate hielendal yn hannen krigen, want yn datselde jier 1698 wiene Hille Rispens en Gerben Rinnerts Sippens, papist, tegearre eigenerse fan stim 15 Rispens te Easterein mei 52 pm; Marten Claessen wie brûker.

4. Acke Rispens, tr. gerjocht Hinnaarderadiel 28 sept. 1670 Broer Intes Kingma (beide fan Wommels), doopt Wommels 10 april 1640, stoarn Easterein 1684, soan fan Inte Broers en Maaike Sjoerds.¹⁵⁷

Broer Intes te Wommels en Acke Rispens ha 1600 kar.gûne liend fan Jan Minnema, âld-boargemaster fan Snits.¹⁵⁸ Broer wenne yn 1681 as hierboer op Wommels stim 22, Sassema yn Westerlittens.¹⁵⁹

Broer Intes te Easterein waard op 31 jann. 1684 kurator oer de bern fan syn suster Jetske Intes Kingma silger en har man Auke Sybolts te Spannum. Mar foar 5 maart 1684 is Broer ferstoarn; dêrom waard syn broer Aate Intes Kingma as kurator beneamd yn syn plak.¹⁶⁰

Acke en Broer, dan te Wommels, ha yn 1678 1600 kar.gûne liend oan Gaatske Sibles en har man (VIIb).¹⁶¹

VId. Johannes Douwes Rispens (soan fan Vd), berne [Itens] 1634, skoalmaster te Wiuwert, stoarn tusken 1702 en 1706,¹⁶² tr. 1. (ûtr. gerjocht Snits 13 juny 1663) Lyntie Marci Fogelsang,¹⁶³ fan Snits, berne om 1632 hinne, dochter fan Marcus Assueri Fogelsang en Sjoukien Dirks; tr. 2. Wiuwert 12 nov. 1697 Hiltie Alberts van Beek, fan Wiuwert.

Yn 1675 wie mr. Johannes Douwes Rispens neistlizzer yn Wiuwert. Yn 1683 waard hy dêr lidmaat. Yn 1702 waard Johannes Rispens, "schooldienaar", neamd as westlike en noardlike neistlizzer fan in hûs te Wiuwert, dat troch Willem Jentjes kocht wie.¹⁶⁴ Johannes en Lyntie hiene in soan Marcus, want letter hat de soan fan dy Marcus, ek Johannes neamd (VIIC-5), lân en grêven te Easterein ferkocht. Dat moat wol fererfd wêze.

Ut it earste houlik:

1. Marcus Johannes Rispens, folget VIIc.

VIe. Yge Douwes Rispens (soan fan Vd), berne [Itens] 1638, skoalmaster te Waaksens (Hinn.), stoarn foar 18 okt. 1697, tr. 1. Kûbaard 10 des. 1674 Antje Heeres, fan Harns, stoarn Waaksens (Hinn.) 1678;¹⁶⁵ tr. 2. om ende by 1681 Thomaske Johannes; tr. 3. Kûbaard 6 sept. 1691 Antie Sjoerds, fan Arum, stoarn foar 24 des. 1700, wierskynlik te Minnertsgea.¹⁶⁶

Johannes Douwes Rispens (VId), skoalmaster te Wiuwert, en Goris Heerkes Buma, bysitter fan Wûnseradiel, binne op 18 okt. 1697 kuratoaren wurden oer Antje Yges Rispens, 10 jier, foardochter fan Yge Douwes Rispens silger, skoalmaster te Waaksens, by syn earste (mar it wie de twadde) frou Thomaske Johannes, neffens testamintêre disposysje fan 4 maaie 1697 fan Yge.¹⁶⁷

Johannes Douwes Rispens, skoalmaster te Wiuwert, de omke fan it bern, is op 24 des. 1700 kurator wurden oer Tietske, 9 jier âld, dochter fan Yge Douwes Rispens en Antie Sjoerds, dy't beide ferstoarn binne.¹⁶⁸

Ut it twadde houlik:

1. Johannes Iges Rispens, doopt Waaksens (Hinn.) 9 april 1682, stoarn foar 18 okt. 1697.
2. Antie Iges Rispens, doopt Waaksens (Hinn.) 2 jann. 1687.

Ut it tredde houlik:

3. Tietske Iges Rispens, berne Waaksens (Hinn.) 1691, doopt dêr 5 juny 1693.

VIIa. Schelte van Rispens (soan fan VIa, doopt Ljouwert 5 des. 1622, faandrich, boargemaster fan Drylts, kommittearre by de Admiraliteit fan Amsterdam, deputearre 1662-1666, meunsterkommissaris fan Fryslân,¹⁶⁹ stoarn tusken 8 maart 1677 en 22 des. 1679, tr. 1. Drylts 16 des. 1655 Titia van Vierssen, doopt Ljouwert 23 okt. 1631, dochter fan Jurrien van Vierssen, muntmaster fan Fryslân, en Antie Boners;¹⁷⁰ tr. 2. Drylts 15 okt. 1659 Tydtie van Donga, fan Boerum, stoarn nei 1674, dochter fan Lieuwe Clazes Donga en Antje Wiegers Botma.

Schelte van Rispens is op 29 okt. 1651 boarger fan Drylts wurden.

Dat Tydtie van Donga en har broer Nicolaas Donga (VIa-3) bern binne fan de hjir neamde âlden is ûntliend oan de fererving fan in diel fan Botmasate yn Moarre: Antie Botma, widdo fan Lieuwe Doenga, kocht yn 1661 1/3 fan Botmasate te Moarre, grut 99 pm. Sy wie al eigerske fan in oar tredde part dêrfan. De fâden oer de trije weesbern fan sekretaris Nicolas Doenga (VIa-3) en fan it weesbern fan Schelte van Rispens krigen tastimming om û.o. it 2/3 oandiel yn Botmasate te Moarre te ferkeapjen, neidat op 22 des. 1679 rapport útbrocht wie oan it Hof fan Fryslân.¹⁷¹

Hermannus Botma, âld-sekretaris fan Drylts, wie yn 1674 mei syn nicht Donga op besite by boargemaster Schelto van Rispens. Mei-inoar ha sy dêr iten. Mar der kaam

rûzje tusken Botma en Schelte syn frou, dy't ek in nicht fan Botma wie. Sy moast ferskine foar de tsjerkerie fanwege "haar vatten in't haijr en slaan van haar neef Botma". De tsjerkerie hat de partijen wer byinoar brocht.¹⁷²

Op 8 maart 1677 ferkocht Schelte lân by Drylts.¹⁷³

Nei it ferstjerren fan Schelte (en blykber ek syn twadde frou) wie der fan harren bern noch mar ien jonkje yn libben. Dat waard neamd yn in tal keapakten: dr. Wicherus Botma, as kurator oer de bern fan Nicolaas Doenga en Obrecht van Rispens (VIa-3) en Jan Willem Vena as kurator oer Livius van Rispens krigen yn 1680 tastimming om ûnreplik guod te ferkeapjen, û.o. saten te Lytsewâld en Eanjum. Fjouwer jier letter waard der op 'e nij lân ferkocht fan dy weesbern, te witten yn Boerum 14 en 15½ pm lân en de sate op Koifenne (Hania, stim 12) yn Easterein.¹⁷⁴

Op de kaart fan Drylts fan 1664 yn de *Beschryvinge van de Heerlyckheid van Frieslandt*, letter part fan de *Lytse Schotanusatlas* (Ljouwert 1967) stiet by it westlikste hûs oan de súdkant fan de Wiiddraai skreaun: "t Hoge Huys E Heer Rispens". Dat wie dus it wenplak fan Schelte van Rispens. Op dit stuit stiet oan Uilenberg 56 (dyselde wei oan de súdkant fan de Wiiddraai) in pleats mei de namme Rispens State. Dêr is no in fokkerij fan Frysk readbûnt fee. Fergeliking fan de kaart fan de *Lytse Schotanusatlas* en de *Grutte Provinsjeatlas* (Ljouwert 2000) makket it wierskynlik dat dizze pleats yndie it wenstee fan Schelte van Rispens west hat.

Ut dit houlik:

1. Sjoerd Scheltes van Rispens, doopt Drylts 16 july 1660, stoarn foar 28 july 1661.
2. Sjoerd Scheltes van Rispens, doopt Drylts 28 july 1661, stoarn foar 25 sept. 1664.
3. Lieuwe Scheltes (ek: Livius) van Rispens, doopt Drylts 16 nov. 1662, kaptein, wenjend te Ljouwert, stoarn foar 9 nov. 1682.
Lieuwe/Livius is yn 1679 ynskreaun as studint oan de universiteit fan Frjentsjer as L. van Rispens Snecanus, phil.¹⁷⁵
Lieuwe hat fan syn muoike Sjoerdje (VIa-2) in sate te Drylts oan de Wymerts erfd, dy't sy earder fan syn heit kocht hie.
De boel fan Livius van Rispens silger, kaptein fan in kompanjy ynfantery, waard op 9 nov. 1682 beskreaun op fersyk fan syn kurator Jan Willems Vena, boargemaster fan Drylts, en Wigerus Botma en Jarichus Banga, as kuratoaren oer de trije bern Donga, bern fan Obrecht van Rispens (VIa-3), dy't erfgenamen binne fan Livius.¹⁷⁶
4. Sjoerd Scheltes van Rispens, doopt Drylts 25 sept. 1664, stoarn foar 17 febr. 1666.
5. Sjoerd Scheltes van Rispens, doopt Drylts 17 febr. 1666, stoarn foar 1682.
Allinnich Lieuwe wurdt neamd yn it testamint fan tante Sjoerdje Rispens (VIa-2).

VIIb. Gaatske Sibles Rispens (dochter fan VIc), berne te Easterein, stoarn Dokkum foar 1 okt. 1681, tr. (útr. gerjocht Dokkum 22 juny 1649) Jelle Jelles, pannebakker en keapman te Dokkum.

Harmen Pieters, âld-boargemaster fan Dokkum, en Gaats Rispens, mei út namme fan har man Jelle Jelles, grut keapman en pannebakker, dy't yn it bûtenlân tahâlde, ruilen yn 1670 mei-inoar. Gaatske krige 5 pm klaaigrûn om te fergraven; Harmen krige in stik lân en 50 goudgûne der op ta.¹⁷⁷

Jelle Jelles hat in soad skulden makke. In pear, dy't ynskreaun binne yn 1681, wurde hjir neamd: 400 kar.gûne oan sweager Hille Rispens te Snits; 1000 kar.gûne oan sweager Hille Rispens; 1500 kar.gûne oan sweager Hille Rispens; 600 kar.gûne oan syn skoanheit en skoanmem Sible Hilles Rispens en Antie Siouckes Hanckema; 1600 kar.gûne oan Broer Intes Kingma en Acke Rispens te Wommels.¹⁷⁸

Dat skulden meitsjen gie allegearre goed salang't Gaatske libbe, mar nei har ferstjerren woene de skuldeaskers blykber jild sjen; miskien ek omdat Jelle Jelles faak yn in bûtenlân tahâlde en dan dus ûngrypber wie. Dat ferklearret dat keapman Jelle oanpakt waard doe't hy nei it ferstjerren fan syn frou thúskaam út Hamburg. Hy seit ta op 1 okt. 1681 dat hy oanspraaklik is foar in tal jildlieningen fan syn frou Gaatske Rispens silger. Gaatske hie dat regele omdat Jelle yn it bûtenlân wie. Mar dêrmei wie it net dien. Ut in nije ferklearring docht bliken dat hy wer nei it bûtenlân ta soe. Hy hie ûnreplik guod ferkocht en tocht blykber dat hy alle skuldeaskers foldwaan koe, alteast as in saak fan Burghorst, dy't noch spile yn Amsterdam, foar him foardielich útpakke soe. Mar tagelyk ferklearre Jelle – en dat sil net fan herten gien wêze – dat hy foar himsels en as heit fan syn bern de neilittenskip fan syn frou oan de skuldeaskers oerdraacht. Op 14 sept. 1682 is op fersyk fan in grut tal skuldeaskers Gerrit Colckman oansteld as curator bonorum oer it besit fan Jelle Jelles en Gaatske Rispens silger.¹⁷⁹ Jelle hat dúdlik ôfdien. Hokker saak oft dat yn Amsterdam wie, wurdt net dúdlik, mar der is in skuldferklearring fan Jelle, datearre 26 maart 1680, oan in pear keaplju, heit en soan Borghorst yn Amsterdam, fan mar leafst 40.000 goudgûne. As fersekering fan dy skuld waarden “houtwaeren” neamd, “eycken en grenen balken” yn Amsterdam en yn Hamburg. Dat soe betsjutte dat Jelle foaral houtkeapman west hat, mar ek dat de kâns dat dy saken yn 1682 foar Jelle goed ôfrinne soene net sa grut is omdat it om in tige grutte liening gie.¹⁸⁰

Jelle en Gaats ha dus bern hân. Josias Rispens wit te fertellen dat de bern fan Jelle en Gaats yn Dokkum ek de namme Rispens oannaam hawwe.

Mar wa't dy bern wiene? Ik ha fjouwer fûn. Maria en Johannes binne beide yn Dokkum berne. Petrus en Sibolt binne ôfkomstich fan Dokkum. Sawol de âlden as de bern binne roomsk-katolyk en alle fjouwer bern neame har Rispens. Dat alles liket my genôch bewiis ta om derfan út te gean dat de fjouwer neamde bern yndie bern fan Jelle en Gaats west ha. Sibolt kin neamd wêze nei pake Sible fan memmekant, de oare bern ha bibelske nammen krigen.

Ut dit houlik:

1. Sibolt Rispens, folget VIIIA.

2. Johannes Baptista Rispens, berne te Dokkum,¹⁸¹ learaar yn de Latynske rederikerskeunst, pastoar, stoarn Grins 19 jann. 1711.¹⁸² Johannes is as Joannes Rispens Friso ynskreaun as studint te Leuven op 24 febr. 1668.¹⁸³ Dêr hat hy learaar yn de Latynske rederikerskeunst west en wie hy lid fan de «Congregatie van het oratorie». Johannes wie tusken 1687 en 1711 pastoar yn Grins. Hy wie «zeer vierig in't geloof ende zedeleer te preeken» en «van eene uijstekende geleerdheit en deugdzaamheit».¹⁸⁴ Josias Rispens docht te witten dat ien soan studearre hat oan it kolleezje fan Viglius van Aytta te Leuven; dat kin dus ek Petrus west ha.
3. Maria Rispens, berne te Dokkum, stoarn Ljouwert foar 29 sept. 1693, tr. gerjocht Dokkum 28 febr. 1682 Johannes van Peyma, berne te Ljouwert, advokaat, begr. Ljouwert 8 febr. 1688,¹⁸⁵ soan fan Jelle Sybes (ek: Gellius) van Peyma en Agatha van Velsen.¹⁸⁶ Johannes Dominicus Peijma waard op 20 sept. 1682 advokaat,¹⁸⁷ mar hy hat dat dus net lang west. De boel fan Maria Rispens silger en har man Johannes van Peyma silger waard op 29 des. 1693 beskreaun. Sibolt Rispens wie dêrby belutsen as kurator oer de beide dochters Trijntje Maria en Joanna Catharina van Peyma.¹⁸⁸
4. Petrus Rispens. Hy waard as Petrus Rispens Deckamiensis ynskreaun as studint te Leuven op 11 febr. 1675.¹⁸⁹ Wêr't er letter bedarre is, wit ik net.

VIIc. Marcus Johannes Rispens (soan fan VIId), skoalmaster te Mitselwier, stoarn foar 8 april 1720, tr. Mitselwier 28 juny 1696 Riemcke Sjolles, berne 1675, by houlik fan Mitselwier, stoarn nei 1746, dochter fan Sjolle Ates en Trijntje Jans; sy tr. 2. Mitselwier 8 des. 1720 Roeloff Douwes, timmerman te Mitselwier.¹⁹⁰

Riemcke waard op 21 nov. 1682 mei leeftyd neamd as ien fan de bern dy't nei it ferstjerren fan har âlden ûnder kuratele steld waarden.¹⁹¹

Marcus Johannes Rispens die belidenis te Nijewier op 17 nov. 1695 en wenne doe yn Mitselwier as “schoolmr.”; Riemcke waard noch yn 1746 neamd yn it lidmateregister. Riemkje Siolles, widdo fan mr. Marcus Rispens, kocht yn 1720 in hússteed te Mitselwier voor 50 kar.gûne.¹⁹²

Op 26 maaie 1721 waard Dirk Sjolles oansteld as kurator oer de trije bern: Leentje, Sjolle en Johannes Marcus.¹⁹³

Ut dit houlik:

1. Johannes Marcus, doopt Mitselwier 25 july 1697, stoarn foar 6 maaie 1717.
2. Lyntje Marcus, doopt Mitselwier 23 april 1702, tr. dêr 10 aug. 1733 Klaas Tabes, doopt Eanjum 29 aug. 1705, soan fan Tabe Wybes en Antje Klazes. Lyntje Marcus die belidenis yn Mitselwier op 26 july 1722; op 6 maaie 1725

kaam sy út Eastrum werom nei Mitselwier; fanwege de oantsjutting “obiit” is sy wierskynlik koart nei de berte yn 1736 fan har earste bern stoarn.

3. Sjouckje Marcus, doopt Mitselwier 1 april 1708, stoarn foar 1721. By de autorisaasje yn 1721 waard sy net mear neamd.
4. Sjolle Marcus, doopt Mitselwier 11 maaie 1710, folget VIIIb.
5. Johannes Marcus Rispens, doopt Mitselwier 6 maaie 1717, skoalmaster te Eastrum, dêr stoarn 17 des. 1762, tr. Dokkum 27 nov. 1740 Aukje Jans, dan beide fan Dokkum, stoarn Eastrum nov. 1755.¹⁹⁴

Johannes Rispens is boarger yn Dokkum wurden op 24 des. 1740; hy kaam doe fan Mitselwier. Yn 1749 wie Johannes in earme skoalmaster yn Eastrum. Yn syn hûs wennen doe trije persoanen fan boppe de 12 jier.

Op 1 febr. 1763 waard Einte Binnes te Dokkum oansteld as kurator oer de neilittenskip fan Johannes Marcus Rispens, dy't skoalmaster west hie te Eastrum.¹⁹⁵ Dat betsjut dat der doe gjin bern wiene.

D. Schotanus, sjirurgyn te Wommels, kocht fan Johannes Rispens, skoalmaster te Eastrum, 7 einse lân yn in stik fan 7 pm te Easterein, dat de ferkeaper mandélich hie mei de keapers, en it oandiel fan de ferkeaper yn twa grêven yn de tsjerke fan Easterein.¹⁹⁶ Dy ferkeap, tegearre mei de famyljenamme Rispens, makket dúdlik dat dizze Johannes in pakesizzer wie fan Johannes Rispens (VIId) yn Wiuwert.

VIIIa. Sibolt Rispens (soan fan VIIb), huecker¹⁹⁷ en winkelman,¹⁹⁸ by syn trouwen fan Dokkum, wjend te Grins, stoarn dêr foar 20 juny 1702, tr. Grins 27 sept. 1683 Catharina Geersma, fan Grins, stoarn foar 19 des. 1724, dochter fan Geert Egberts en Lutgertyn Hendriks.

Yn 1684 waard Sibolt Rispens boarger fan Grins.¹⁹⁹ Sibolt Rispens kocht yn 1698 foar Lutgertyn Hendriks, widdo fan Jannes Jacobs (syn skoanmem en har twadde man), lân te Wetsinge.²⁰⁰

Lutgertyn Hendriks hat yn Grins it Klein Cremers gasthûs oprjochte. Dêrfan wie har dochter Catharina Geersma letter fâdes; sy waard opfolge troch soan Gerardus Rispens en beppesizzer Arnoldus van Essen (IXa-3).²⁰¹

De widdo fan Sibolt Rispens moast op 20 juny 1702 oan de nije fâd rekkenskip jaan fan de kuratele fan har ferstoarne man oer Johanna Catharina van Peyma, dy't doe 17 jier âld wie.²⁰²

Op 21 april 1714 wurdt fêstlein dat Catharina Geersma foar har beide minderjierrige bern Ambrosius en Petrus Johannes (beide mei leeftyd neamd) soargje sil oant sy 24 jier binne. Gerhardus is al troud en hat in brouwerij.²⁰³

Op 19 des. 1724 is de ynboel fan Catharina Rispens-Geersma beskreaun, dy't fererfd is op de doe noch minderjierrige bern fan Gerardus Rispens silger. Sibolt hat it as soan fan in man dy't oan reapsein wie, goed dien. Der wie yn 1724 lân yn Uithuizermeeden, by de Hoornsedijk, yn Wetsinge, by de Korreweg, by de Ebbingepoort; der wie

in pleats yn Paddepoel; der wiene hûzen yn de Oude Ebbingestraat en achter de Muurstraat, in pakhûs yn de Oude Boteringestraat, in tapperij by de Boteringestraat. De brouwerij yn de Oude Boteringestraat is ferkocht. Der wie noch in skuld fan 1500 g.g. oan de fertsjintwurdigers fan Johannes Rispens; dat kin allinnich mar syn al ferstoarne broer, de Grinzer pastoar (VIIb-2) wêze.²⁰⁴

Yn april/maaie 1760 droegen de beide dochters fan Sibolt Rispens (Xa) en Arnold van Essen, as fâd oer syn dochter Catharina (IXa-3), oan Jacobus Johannes Cremers it rjocht oer om te beslissen wa't wenje mei yn de trije keamers foar de earmen oan de Pausgang te Grins. Dêrmei diene sy rjocht oan it beslút út 1713 fan harren oerbeppe (fan Van Essen en betoerbeppe fan de beide dochters fan Sibolt) Lutgertyn Hendriks silger, widdo Blaupot, dy't tige âld wurden is.²⁰⁵

Sibolt wurdt mei syn beide âldste soannen Gerardus en Petrus Rispens neamd yn 1688.²⁰⁶

Ut dit houlik:

1. Gerardus Rispens, folget IXa.
2. Petrus Rispens, berne foar 1688, stoarn foar 1696.
3. Ambrosius Rispens, berne 1692, stoarn tusken 1714 en 1724. Ambrosius wie gjin erfgenaam fan syn mem yn 1724, dat hy sil earder sûnder bern stoarn wêze.
4. Petrus Johannes Rispens, berne 1696, pastoar te Uithuizen, stoarn dêr foar 6 july 1743.

Petrus Joannes Rispens Grueningensis waard studint yn Leuven yn de simmer fan 1714.²⁰⁷

Yn 1721 is in D. Joh. Rispens yn Mechelen wijd as pryster. Hy wie letter assistint foar Grinslân en Uithuizen. It sil om dizze pryster gean.²⁰⁸

By de beskriuwing fan it stjerhûs fan Sibolt Rispens silger (Xa) is op 6 july 1743 ek in skuld fan f262 neamd “aan de gemeente tot Uythuisen daar de oom z. als pastoar gestaan heeft”.²⁰⁹ Mei gemeente sil de roomsk-katolike parochy of staasje bedoeld wêze. Dúdlik is dat pastoar Petrus foar de datum fan de beskriuwing ferstoarn is.

VIIIb. Sjolle Marcus (soan fan VIIc, doopt Mitselwier 11 maaie 1710, skuonmakker, stoarn dêr foar 1744, tr. Mitselwier 28 jann. 1731 Wietske Jans, fan Mitselwier.

Sjolle die as mr. skuonmakker belidenis op 12 nov. 1741 te Nijewier. Syn widdo wenne yn 1744 as “wed. Sjolle Marcus” yn Mitselwier mei twa bern; dat kin allinnich as de âldste soan Marcus, dan 12 jier âld, de doar al út wie. Yn 1749 wie Wytke in earme widdo yn Mitselwier. By har yn 'e hûs wennen noch twa grutte bern.

Ut dit houlik:

1. Marcus Sjolles, doopt Mitselwier 20 april 1732, stoarn foar 20 sept. 1733.
2. Marcus Sjolles, doopt Mitselwier 20 sept. 1733, folget IXb.

3. Jan Sjolles, doopt Mitselwier 9 jann. 1735, folget IXc.
4. Ate Sjolles, doopt Mitselwier 25 nov. 1736, stoarn foar 10 sept. 1741.
5. Ate Sjolles, doopt Mitselwier 10 sept. 1741, folget IXd.

IXa. Gerardus Rispens (soan fan VIIIa), berne foar 1688, brouwer, stoarn Grins 3 okt. 1719,²¹⁰ tr. 1. Grins 5 juny 1708 Fokelien Jans Redmers, fan Den Ham Gn, begr. Grins 22 july 1709,²¹¹ dochter fan Jan Redmers en Harmentie; tr. 2. Grins 19 aug. 1710 Angelina van Speerhoorn, doopt Grins r.k. staasje Carolieweg 23 maart 1688, stoarn Grins 8 des. 1734,²¹² dochter fan Johannes Speerhoorn en Ytjen ter Wal; sy tr. 2. Grins 25 febr. 1721 Christoffer Gerard van Walbergen.

Op 5 juny 1710 waard it stjerhûs fan Fokelien silger beskreaun. Jan Redmers, pake fan memmekant, wie “voormond”, Jelmer Frericks en Jannes Dorville wiene fâden oer it minderjierrige jonkje fan Gerardus Rispens en Fookeltien Jans; Sibolt wie ien jier âld. Fokelien en Gerardus hiene in brouwerij oan de Boteringestraat en trije hynders en in ko. Der wiene skulden oan de widdo fan Sibolt Rispens (syn mem) en oan Lutgertien Hendriks, widdo Blauwpott (syn beppe) fanwege de keap fan de brouwerij.²¹³

Yn 1721 wie Jannes Dorville “voormond” en wiene Jan Hendrik Blauwkuip en Antoni Dorville fâden oer de minderjierrige bern (net mei namme neamd) fan Gerardus en Angelina. De beide Dorvilles wiene troud mei dochters fan Maria Rispens (VIIb-3). Der wiene in tapperij en in brouwerij, neffens de beskriuwing fan it stjerhûs op 10 febr. 1721. Beide binne ferkocht oan Gerardus syn mem, de widdo fan Sibolt Rispens (VIIIa). Gerardus hie noch 2500 goudgûne skuld oan Jacob Aries, dy’t erfgenamt wie fan it jonkje fan Gerardus en syn earste frou. It saldo wie negatyf.²¹⁴

Ut it earste houlik:

1. Sibolt Rispens, berne 1709, stoarn foar 5 juny 1710.

Yn 1722 frege Jacob Aries fanwege syn frou Aaltje Jans om in ôfskrift fan de ynventaris dy’t opmakke wie nei it ferstjerren fan Fokeltje Jans yn 1709, de suster fan Aaltje. Wierskynlik woe hy dat dokumint brûke om te bepalen wat Fokeltje har famylje takaam.²¹⁵

Ut it twadde houlik:

2. Sibolt Rispens, doopt Grins r.k. staasje Oosterstraat 10 july 1711, folget Xa.
3. Lucretia Rispens, doopt Grins r.k. staasje Oosterstraat 5 aug. 1713, stoarn Grins foar 24 aug. 1736,²¹⁶ tr. Grins r.k. 13 juny 1734 Arnoldus van Essen, berne 25 okt. 1696, doopt Grins r.k. 25 okt. 1696, sulversmid, stoarn Grins 4 febr. 1788,²¹⁷ soan fan Henricus van Essen en Johanna Hamminck; hy tr. 2. Grins r.k. 24 febr. 1748 Joanna Ysenbrant.

Op 25 maaie 1734 binne de houliksbetingsten fêststeld foar it houlik fan Lucretia en Arnoldus. Der soe gjin mienskip fan ûnreplik guod wêze, mar wol

fan winst en ferlies. Yn dy akte wurde ek de âlden fan Arnoldus van Essen neamd.²¹⁸

Yn 1735 wie Arnoldus ynskreaun yn it register fan it goud- en sulversmidsgild.²¹⁹ Earst jierren nei it ferstjerren fan Lucretia, op 6 febr. 1748 - as har man foar de twadde kear trouwe sil - is de ynboel fan har en har man beskreaun. Arnold hie in hûs oan de Heerestraat, mei dêrby trije kij en twa twinterhynders. In part fan de erfenis fan Lucretia, lân by de Korreweg, it tredde part fan hûzen yn de Ebbingestraat en de Oude Boteringestraat, wie ôfkomstich fan Ida Rispens (IXa-5). Ek is der in pleats oan de Hoornsedijk en de helte fan in trekskip op Niezijl, dat erfd is fan Jan Rispens (IXa-4). Der is noch kostjild betelle foar Ida Rispens en in deadskeste foar Jan Rispens.²²⁰

4. Joannes Rispens, doopt Grins r.k. staasje Oosterstraat 28 sept. 1715, stoarn foar 6 febr. 1748.²²¹

Hy wie tsjûge by de doop fan bern fan syn styfheit Christophorus Welbergen en dy syn twadde frou yn 1735 en yn 1738.

Yn 1747 is út it stjerhûs fan Sibolt, sjoch by Xa, noch de helte betelle fan in aptekersrekken foar Joannes. De oare helte sil wierskynlik betelle wêze troch/út namme fan de dochter fan Lucretia Rispens.

5. Ida Rispens, stoarn Grins 23 febr. 1737, begroeven 1 maart 1737.²²²

J.J. Cremer hat foar de boel fan Sybolt Rispens silger (Xa, sjoch dêr) yn 1747 noch de helte fan in aptekersrekken en fan in doktersrekken foar Ida Rispens betelle. Wêrom’t dat sa lang nei har ferstjerren noch dien wurde moast, is net dúdlik, mar dêrút docht wol bliken dat Ida in suster wie fan Sybolt.

IXb. Marcus Sjolles (soan fan VIIIb), doopt Mitselwier 20 sept. 1733, hat wenne te Ingwierrum en Ie, stoarn Mitselwier 1785, tr. Ingwierrum 13 maaie 1759 Rinske Jans, doopt dêr 6 juny 1740, stoarn Mitselwier nei 1787, dochter fan Jan Bokkes en Trijntje Minnes.²²³

Allinnich de man wie lidmaat fan de tsjerke. Hy ferfear yn 1774 fan Ie nei Eanjum en yn 1778 fan Eanjum nei Ie werom. Marcus wie earm. Fan 1784 ôf ha hy en syn frou stipe hân fan de earmfâdij; dat jilde ek foar syn widdo nei syn ferstjerren yn 1785. Fan 1787 ôf wenne syn widdo yn Mitselwier 25, in hûs fan de earmfâdij.²²⁴

Ut dit houlik:

1. Wytske Marcus Rispens, doopt Ingwierrum 19 april 1761, stoarn Ealsum 23 juny 1842, tr. Nijewier 17 maaie 1787 Reinder Aans Postma, berne te Sibrandahûs, doopt Ealsum 4 maaie 1760, arbeider, stoarn Ealsum (as Reinder Aans Postmus) 24 des. 1846, soan fan Aan Reinders Postma en Pietrikje Pieters.
2. Sjolle Marcus Wierenga, doopt Ingwierrum 13 nov. 1763, kastlein dêr, stoarn Ingwierrum 15 april 1841, tr. dêr 4 des. 1791 Sieuke Sapes Wieringa, doopt Ingwierrum 12 aug. 1759, stoarn dêr 30 juny 1832, dochter fan Sape Bienses en Froukje Pieters.

Sjolle en syn frou kochten yn 1801 in herberch yn Ingwierrum en acht jier letter in hoeke boulân dêr.²²⁵ Hy sil dus kastlein en gernier west ha.

3. Jan Marcus Rispens, doopt Ie 19 april 1767, folget Xb.
4. Trijntje Marcus, doopt Ie 14 jann. 1770.
5. Jacob Marcus van Dijk, berne Ie 10 nov. 1772, gernier, stoarn Driezum 20 jann. 1849, tr. Feanwâlden 28 sept. 1816 Jitske Johannes Wagenaar, berne Driezum 2 sept. 1776, doopt Damwâld 20 okt. 1776, stoarn Driezum 26 okt. 1845, dochter fan Johannes Jacobs Wagenaar en Grietje Sybes.
6. Riemke Marcus, berne Ie 12 aug. 1777, stoarn dêr 19 febr. 1804, tr. Ie 22 maaie 1803 Kornelis Tjebbes Eestra, berne Ie 14 nov. 1773, gernier,²²⁶ stoarn Eanjum 19 des. 1853, soan fan Tjebbe Kornelis en Yttje Scheltes; hy tr. 2. Eanjum 25 des. 1808 Antje Martens. Riemke is neffens it doopboek by de berte fan har dochter Riemke yn it kreambêd stoarn.
7. Johannes Marcus Rispens, berne Ie 5 april 1781, folget Xc.

IXc. Jan Sjolles (soan fan VIIIb), doopt Mitselwier 9 jann. 1735, arbeider dêr,²²⁷ stoarn dêr 1784,²²⁸ tr. Mitselwier 14 maaie 1767 Beitske Bienses, doopt Rinsumageast 13 jann. 1743, stoarn, wierskynlik te Mitselwier, 20 des. 1808,²²⁹ dochter fan Biense Popkes en Antje Bartelds.

Ut dit houlik:

1. Sjolle Jans, doopt Mitselwier 8 jann. 1769, stoarn foar 4 nov. 1773.
2. Wietske Jans Vienje, doopt Mitselwier 19 aug. 1770, stoarn dêr 8 febr. 1830, tr. Mitselwier 25 maaie 1794 Jan Aukes Fynia, doopt Nes (Wd.) 6 maart 1757, arbeider, stoarn Wierum 4 maaie 1818, soan fan Auke Jans en Weike Sjoerds.
3. Sjolle Jans van der Ploeg, berne Mitselwier 4 nov. 1773, boerefeint, net troud, stoarn Nes (Wd.) 19 des. 1815.
4. Antje Jans Rispens, berne Mitselwier 22 maart 1777, stoarn dêr 20 aug. 1846, tr. Eastdongeradiel 2 maaie 1811 Laas Tjepkes Wiersma, doopt Nijewier 15 aug. 1767, by trouwen earste feint by boer Rienk Kooistra te Nijewier, arbeider, stoarn Mitselwier 16 april 1829, soan fan Tjepke Jans en Lolkje Laases.

IXd. Ate Sjolles (soan fan VIIIb), doopt Mitselwier 10 sept. 1741, stoarn Ljussens 1800, tr. Ealsum 14 maaie 1769 Tryntje Symens, dan beide fan Ealsum, stoarn Mitselwier 1792.

Ate krige nei it ferstjerren fan syn frou fan 1794 ôf stipe fan de earmfâdij. Hy wenne doe wer te Ealsum. Yn 1795 ferfear hy nei Ljussens.²³⁰

Ut dit houlik:

1. Wytke Ates, doopt Ealsum 29 april 1770, stoarn foar 28 febr. 1781.

2. Sjolle Ates, doopt Ealsum 18 aug. 1771, stoarn foar 6 jann. 1773.
3. Sjolle Ates, berne Ealsum 6 jann. 1773, neffens doopboek jong stoarn.
4. Symen Ates, berne Ealsum 10 maaie 1774, neffens doopboek jong stoarn.
5. Wytke Ates, berne Mitselwier 28 febr. 1781.

Xa. Sibolt (ek Sasboldus) Rispens (soan fan IXa), doopt Grins r.k. staasje Oosterstraat 10 july 1711, luitenant, stoarn foar 6 july 1743, tr. Grave 15 juny 1732 Ludovica Francisca Gronsveld, berne en doopt Grave r.k. 12 okt. 1711, stoarn Emden 13 maart 1740,²³¹ dochter fan Cornelis van Gronsveld en Aldegonda de Goey.

Sibolt en Ludovica wiene yn ûndertrou gien yn Grins op 14 april 1731, mar it stedsbestjoer fan Grins lei dêr op 17 april 1731 it near op fanwege yntsjinne beswieren. Sibolt syn mem en styfheit hiene op 3 april 1731 tastimming jûn, mar de fâden fan Sibolt leine dwers, ek al hie de styfheit oan trije kear ta besocht harren tastimming te krijen. Sibolt wie doe noch gjin 25 jier en dus minderjierrich. Blykber hat it fêstsitten op it jild. Hast in jier letter, op 20 febr. 1732, waard nei in útspraak fan de “raadsgecommitteerde” fan de stêd Grins in houlikskontraakt opmakke. Dêryn is fêstlein dat de heit fan de breid jierliks 100 kar. gûne beskikber stelle soe foar de jongtrouden. As man of frou skulden meitsje, sil dat net foar rekken fan de oare komme en as de skuldner ferstjert, sil syn ofhar famylje foar dy skulden stean moatte. It besit fan Sibolt sil troch syn fâden beheard wurde oant hy 25 jier is. Blykber binne de fâden dêrmei akkoart gien en koe der yn de simmer fan 1732 troud wurde.²³² Sibolt wie doe luitenant yn it rezjimint fan de “Prince van Orangien en Nasauw” en hâlde ta yn de Bellingwolderschans (Oudeschans). Faaks hat Sibolt yn syn jonge jierren ek yn it garnizoen yn Grave lein en is hy sa oan de bierbrouwersdochter slagge.

Op 6 july 1743 waard it stjerhûs fan luitenant Rispens silger beskreaun. Hy wie eigener fan in heale pleats op Paddepoel, fan de helte yn in snikke en fan in tal perselen lân. Majoar Van Groensveld wie pake en fâd oer de beide dochters.²³³

Ut dit houlik:

1. Cornelia Aldegundis Rispens, berne te Oudeschans, doopt Grins r.k. staasje Oosterstraat 20 april 1733, stoarn Grave 23 maaie 1797,²³⁴ begr. dêr 26 maaie 1797,²³⁵ tr. gerjocht Gassel 21 maaie 1758 Rudolphus Josephus Malingrez, doopt Grave r.k. 14 febr. 1722, bierbrouwer,²³⁶ stoarn Grave 10 jann. 1780, begr. dêr 13 jann. 1780, soan fan Petrus Malingrez en Christina Johanna de Meyer. Cornelia wie op 8 maart 1733 fanwegen “periculum” al as Cornelia Hendriette doopt yn de grifformearde tsjerke te Oudeschans, mar is letter roomsk-katolyk doopt yn Grins. Tsjûge by har doop wie Ida Rispens (IXa-5). Blykber wie it fanwegen periculum de fraach oft Cornelia in lettere roomsk-katolike doop yn Grins wol helje soe. Dan wie in grifformearde doop better as neat.

Nei it ferstjerren fan Cornelia binne der 25 roubrieven ferstjoerd.²³⁷ Cornelia hie in winkel, in brouwerij en ferskillende hûzen yn Grave. Der wiene seis bern. Cornelia hat yn har testamint op 29 sept. 1790 fêstlein dat de net troude dochters yn it hûs en de brouwerij “De Gulde Kop” oan de Brugstraat bliuwe moasten en dat sy mei de brouwerij trochgean moasten. As der in dochter troude, dan behâlden de net troude dochters de brouwerij, mar de troude dochter moast 1/6 fan de wearde meikrije.²³⁸

2. Engelina Catharina Rispons, berne Sappemeer 1737, stoarn, as rintenienske, Reek 9 jann. 1821, tr. Grave griff. (“sijnde beide van de Roomsche Religie”) 3 july 1757 Nicolaas Lambertus Boeracker, doopt Reek 7 febr. 1727, bierbrouwer,²³⁹ stoarn Reek 2 okt. 1795, begr. dêr 7 okt. 1795,²⁴⁰ soan fan Henricus Boeracker en Wilhelmina van der Merck.

Nicolaas hie yn 1791 300 gûne útliend foar de bou fan in nije roomsk-katolike tsjerke yn Reek. Harren bern joegen yn 1824 dy liening as skinking, mar dan moast wol alle jierren op de stjerdei fan harren broer, dy't kapelaan yn Reek west hie, in “getijde” lêzen wurde en ek moasten der geregeld “zielmissen” lêzen wurde foar de bern en skoanbern fan it pear Boeracker-Rispons.²⁴¹ Hoelang oft se dêrmei trochgien binne, is net bekend. De tsjerke hie yn alle gefallen net it ivige libben. Yn 1926 is yn Reek in nije tsjerke boud.

Xb. Jan Marcus Rispons (soan fan IXb), doopt Ie 19 april 1767, gernier, stoarn Easternijtsjerk 9 sept. 1834, tr. Nijewier 19 maaie 1799 Minke Jacobs, fan Westergeast, stoarn Nijewier 14 nov. 1811.²⁴²

Yn 1800 kochten sy in hûs yn Nijewier, yn 1803 in pûnsmiet boulân en yn 1804 5 pm greide.²⁴³

Ut dit houlik:

1. Marcus Jans Rispons, berne Nijewier 25 maaie 1800.
2. Rinske Jans Rispons, berne Nijewier 14 okt. 1801, stoarn Dokkum 11 des. 1827, tr. dêr 17 des. 1826 Bartel Gunstra, berne Dokkum 9 maaie 1796, arbeider, skutter by de fiifde kompanjy, tredde bataljon fan de earste ôfdieling Mobile Fryske Skutterij, stoarn Den Helder 20 okt. 1831,²⁴⁴ soan fan Pieter Bartels Gunstra en Henke Aebeles; hy tr. 2. Dokkum 5 des. 1830 Trijntje Pytters Ploegsma.
3. Trijntje Jans Rispons, berne Nijewier 27 sept. 1804, stoarn Easternijtsjerk 7 des. 1839, tr. Westdongeradiel 12 maaie 1828 Gosling Dirks Wiersma, berne Hantum 1 maart 1804, skuonmakker te Easternijtsjerk, stoarn dêr 27 april 1862, soan fan Dirk Goslings en Aaltje Wiebes; hy tr. 2. Westdongeradiel 10 des. 1842 Martzen Botes Groen.

Xc. Johannes Marcus Rispons (soan fan IXb), berne Ie 5 april 1781, gernier, stoarn Moarre 6 jann. 1826, tr. Ie 19 maaie 1805 Antje Jippes Koezema, berne Jouswier 5 maaie 1779, gernierske, stoarn Moarre 3 okt. 1830, dochter fan Jippe Hanzes Koezema en Antje Fokkes.

Ut dit houlik:

1. Marcus Johannes Rispons, berne Moarre 30 july 1806, boerefeint, arbeider, stoarn Ie 31 jann. 1853, tr. Eastdongeradiel 15 maaie 1830 Jantje Martens Faber, berne Eastrum 10 maaie 1806, stoarn Ie 10 febr. 1848, dochter fan Marten Jans Faber en Antje Pieters.

Fynplakken:

De measte argyfstikken en printe boarnen binne te finen yn Tresoar.

In tal oare argyfbewarplakken binne sitearre lykas folget:

HCL: Historisch Centrum Leeuwarden.

CBG: Centraal Bureau voor Genealogie, Den Haag.

BHIC: Brabants Historisch Informatie Centrum, lokaasjes yn Den Bosch en Grave.

GrA: Groninger Archieven, Grins.

Oare ôfkoartingen:

RvdA: *Register van den Aanbrengh 1511*, Hinnaarderadiel.

BH: D.J. van der Meer, *Boerderijenboek Hennaarderadeel, 1511-1698* (Ljouwert 2004).

De Walle: H. de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen* (Franeker 2007) (mei digitale oanfolling).

De argiven fan nedergerjochten wurde sitearre mei harren letters: BAA Baarderadiel, BAR Barradiel, BOL Boalsert, DOK Dokkum, FRL Frjentsjerteradiel, HEN Hinnaarderadiel, KOL Kollumerlân, LWN Ljouwert, OOD Eastdongeradiel, SNE Snits, WON Wûnseradiel, WYM Wymbritseradiel.

GJ: *Genealogysk Jierboek(je)* (mei jier fan útjefte en side).

EKB: *Frysk Kertiersteateboek* (Ljouwert 1996).

HvF: argyf Hof fan Fryslân.

> **Noaten**

1 S. van Adelen van Cronenburgh, R. van Albada, en J.R. [Josias Rispens], *Stamboek der oude Friesche edele geslachten ....* (Tresoar, Coll. Fries Genootschap, T344, ynv.nr. 968). Josias heart ta de neiteam fan âlde Ocke. 2 P. Sipma (ed.), *Oudfriesche Oorkonden* (Den Haach 1927-1941) II 332. 3 G.F. Baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg (ed.), *Groot Placaat en Charterboek van Vriesland* (Ljouwert 1768-1795) II 191 (21.8.1529). 4 *RvdA* 1371; *BH* 147. 5 De Walle 7261 digitaal. 6 Onno Hellinga en Paul N. Noomen, 'Genealogia Aytana', yn *GJ* 2011 188. 7 HEN 37 1 (27.8.1538). 8 HEN 36 194v (30.3.1530). 9 J. van Leeuwen (ed.), *Beneficialboeken van Friesland* (Leeuwarden 1850) 400. 10 HEN 40 39. 11 Hein Walsweer, 'In "certaine prébende en l'église de St. Martin en Franeker"...', yn *It Beaken* 2000 50. 12 Freonlike meidieling fan Otto Roemeling. 13 HEN 36 75v. 14 HEN 36 150v. 15 *It Beaken* 2000 50 (sjoch noat 11); *Beneficialboeken* (sjoch noat 9) 256a. 16 G. Verhoeven en J.A. Mol (ed.), *Friese testamenten tot 1550* (Ljouwert 1994), digitaal op de webside fan de Fryske Akademy. 17 HEN 37 253v; *BH* 112. 18 FRL 93 585 (10.3.1553). 19 HvF 16693 260 (1567); 16695 63 (1573). 20 Paul Noomen en Gerrit Verhoeven, 'De genealogie van de Friese adel volgens Upcke van Burmania', yn *GJ* 1995 148. 21 *RvdA* 1357; *BH* 91. 22 HEN 36 4v. 23 HEN 36 6 (1531). 24 HEN 36 6 (1531), 75v (2.10.1532). 25 HEN 37 5. 26 J.C. Terluin en J. Visser, 'Wapens út de Conscriptio Exulum (1584)', yn *It Beaken* 1969 178, ferstjerren frou en fierdere ynformaasje oer har. 27 HEN 39 14v. 28 HEN 37 45v (24.1.1548); *BH* 98. 29 HEN 38 23 (1559); 40 44v. 30 HEN 39 172v. 31 HEN 42 31 (20.1.1590). 32 HEN 37 166v. 33 Paul Noomen, 'Buwaldaburen te Tjerkwerd', yn *GJ* 1989 44. 34 HvF 16691 94v (3.10.1556). 35 HEN 39 176, 236, 280v, 324; *BH* 91. 36 HEN 42 37v. 37 HvF 16693 197 (1566); *Wlbe* wie doe noch yn libben, ferstoarn foar 1578; sjoch by soan Douwe. 38 HvF 16687 653 (1533), man mei earste frou neamd. 39 Ferstjerren fan Foeck: sjoch by styfsoan Syuerdt Ulbes (IVb); foar Douwe Abbas: Hein Walsweer, 'It komôf fan dûmny Atso Nicolai', yn *GJ* 2000 97. 40 R.S. Roarda, *Nammen fan keapers en forkeapers út de rintmastersrekkens 1518-1575* (Ljouwert 1965; yn Tresoar Tagong 4), ynv.nr. 42 142; *It Beaken* 2000 50 (sjoch noat 11). 41 HEN 36 134,134v. 42 HEN 37 28. 43 HEN 37 244v. 44 HEN 37 224. 45 HEN 37 212 (1558). 46 HEN 38 345v, 357 (1560). 47 HEN 43 42v. 48 WON 5 248v (maart, maaie 1596). 49 HEN 36 150v. 50 Ferstjerren man en frou: De Walle 5009, digitale oanfolling. 51 HEN 37 219 (1553). 52 As noat 3, III 959, 960 (1.2.1574); IV 77, 78 (29.8.1579). 53 Hein Walsweer, *Onderzoek naar jus patronatus en*

studiefinanciering... (Groningen 1992) 66. 54 FRL 95 163 (8 july 1585); sjoch ek Hein Walsweer, 'It Hear-Symonslien fan Hjerbeam', yn *GJ* 1998 100, 101. 55 Ferstjerren earste man: De Walle 5000; ferstjerren frou: De Walle 5000, digitale oanfolling. 56 HEN 42 31. 57 SNE 144 390 (13.1.1599). 58 HEN 44 9 (7.9.1603). 59 Famyljeargyf Van Beyma thoe Kingma (Tagong 319), ynv.nr. 831. Op 27.11 1571 wurdt in echtpear Claes Pieters Kingum en Taets Ryuerdtdr te Dronryp neamd as ferkeapers. Omdat in Pyter Intes letter fâd is oer de bern fan Inte en Ulb sille Inte en Pieter soannen wêze fan Claes en Taets. 60 FRL 96 48 (1e prokl. 6.5.1591); FRL 57 (22.12.1599). 61 FRL 58 (22.10.1607). 62 HvF 16807 277. Op 4.6.1605 krige in lid fan it Hof opdracht om ûndersyk te dwaan oangeande it fersyk fan Auck; HvF 16807 373v (10.3.1607). 63 HCL; LWN gg7 136 (1611). Hy hiet letter Rhala, en wie ûntfanger fan it kleasterguod. 64 HEN 44 9 (7.9.1603). 65 HEN 41 218v (25.8.1585). 66 HCL; LWN gg4 168 (registrearre 1.10.1608). 67 HEN 43 61 (1601); 44 29v (5.2.1606). 68 WYM 45 (25 2.1614). 69 HEN 41 64, sjoch by broer Syuerdt (IVb). 70 A. de Vries en oaren, 'Fierdere foarâlden fan Harmen de Vries en Lolkje de Jong', yn *GJ* 1977-34; O. Vries e.a., *De Heeren van den Raede* (Hilversum/Leeuwarden 1999) 254-256. Jisck wie in suster fan Hessel Aysma, de lêste presidint fan it Hof fan Fryslân. 71 Aucke, Douwe, Hein en Ype, 'It Pier en Sipcke Hoytes-folk', yn *GJ* 1984 37, 38. 72 Sjoch noat 48; Onno Hellinga en Paul N. Noomen, 'Genealogia Aytana', yn *GJ* 2011 168. 73 MEN 2 276 (26.5.1590). 74 HEN 43 72v. 75 HvF 13252. 76 *It Beaken* 2000-50 (sjoch noat 11). 77 HEN 41 64 e.f. (1580); HvF 16698 304 (1580); 16699 4 (1581); 16700 179 (1583); 16700 245 (1583). 78 HCL; LWN gg4 198 (18.10.1608), 155v (8.6.1608). 79 HCL; LWN y18 453; HvF 16485 "sententias" d.d. 15 july 1611, dêrfan nû. 69, dêryn ek Tryn Aysma har stjerdatum. 80 S.J. Fockema Andreae en Th.J. Meyer (ed.), *Album Studiosorum Academiae Franekerensis* (Franeker 1968); M. Engels, Naamlijst advocaten <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/Advocaten/advostrt.htm>. 81 Pierius Winsemius, *Chronique ofte historische geschiedenis van Vrieslant* (Franeker 1622) 828. 82 FKB 334; Joucke en Sipck hiene ek in dochter Baefcke, neamd nei har mem. 83 HEN 43 42v (27.9.1598). 84 HEN 43 44. 85 Ferstjerren man en frou: De Walle 6362. 86 *GJ* 1989 41 (sjoch noat 33). 87 HEN 40 39 (1578); 43 3 (1595). 88 HEN 43 143. 89 Blykt út skiedingsakte mei syn broers 1585, WON 103 77. 90 HEN 45 17; *BH* 109. 91 De Walle 5256. 92 Sjoch by Eelk Gerlofdr Rispens (IIIC-5). 93 Ferstjerren man en frou: De Walle 5009, mei digitale oanfolling. 94 Upcke Haitzes Bonnema wie yn 1654 fâd oer de bern fan Tryn har soan Douwe (Vd). Dat wiist der op dat Upcke ta de famylje fan Tryn en (har broer) Douwe (IIIC-1) hearde. Neffens R. van Wijngaarden, *Nazaten van Haitze*

Jelles Bonnema van Kimsward (1980, op stúdzjeseal Tresoar as GEN 407), binne Haitse, Tryn en Douwe Jelles Bonnema bern fan Jelle Robijns. Mar dêr wurde gjin bewizen foar jûn, dêrom lit ik it “wierskynlik” stean. **95** HvF 16703 240 (1589). **96** As noat 81, 905. **97** HEN 42 31 (20.1.1590). **98** WON 113 366 (29.11.1615). **99** HEN 45 216v (keapbrief fan 5.2.1623). **100** HEN 46 194v. **101** HEN 46 197; BH 90. **102** HEN 46 225(1633). **103** As noat 80. **104** WON 100 1,9(17.12.1597). **105** BOL 156 20v (31.3.1604). **106** BOL 126 134 (1.6.1607). **107** FKB 326. **108** HEN 44 207 (29.9.1613). **109** Sjoch foar dit pear en harren soan FKB 318, 322. **110** HEN 48 245v, 246 (1e prokl. 8.5.1695). **111** GJ 1989 42 (sjoch noat 33). **112** WON 116 274. **113** WON 5 207 (11.10.1595). **114** HEN 43 3. **115** BOL 247 178 (akte fan 1.8.1612, registrearre 24.3.1613). **116** WON 130 27 (20.8.1634). **117** BOL 134 197 (16.3.1654). **118** Jelle Miedema, ‘De boeken fan boer Douwe Johannes Rispens fan Itens en Kûbaard (1654)’, yn: *Klaaikluten* 2007/3 3-10; BH 286; HEN 29 (20.4.1654). **119** HEN 47 274 (1e prokl. 28.2.1677). **120** HEN 49 169v (1e prokl. 10.1.1714); sjoch Jelle Miedema, ‘Op ‘t Wommelser Ald Hiem’ VI, yn: *Klaaikluten* 2009/1 23, 24. **121** Neffens de boelbeskriuwing fan syn heit silger, HEN 28(25.3.1644). **122** HEN 48 78(1686); BH 198. **123** HEN 19 (14.4.1697). **124** HEN 49 138 (1e prokl. 19 sept. 1710). **125** W. Dolk, ‘Leeuwarder begrafenissen “met de wezen”’, yn: GJ 1966 84. **126** GJ 1984 47 (sjoch noat 71). **127** S. Zijlstra, *Het geleerde Friesland - een mythe?* (Ljouwert 1996), ynternetbewurking troch M. Engels, <http://mpaginae.atSPACE.com/FrieseStudStart.htm>. **128** WYM 87 101 (20.11.1626). **129** WON 218 220 (25.8.1638). **130** HCL; 1557 123 (4.3.1645). **131** Famyljeargyf Van Beyma thoe Kingma (Tagong 319), ynv.nrs. 660, 2073 (5 aug. 1656); HvF 16793 110v (17.9.1650). **132** MpaginaE, <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/Advocaten/advostrt.htm>. **133** HCL; LWN y62 11. **134** HvF 10158(2.3.1715). **135** KOL 60(10.4.1679). De famyljenamme wurdt as Donga en Doenga skreaun. **136** WON 150 19. **137** HvF 16816 25 (keapbrief 8.4.1676); TIE 54 163; 98 30v. **138** HCL; LWN w10 64 (28.6.1695). **139** HCL; 19845 (22.11.1709). **140** HCL; LWN gg82 35v (7.5.1690). **141** WON 232308v(keapbrieffan 25.4.1695). **142** Ferstjerren man en frou: De Walle 5006; plak ferstjerren man: Reahûs, tsjerkeboek, DTB 405. **143** GJ 1989 42 (sjoch noat 33); Ype Brouwers, ‘Adama’, yn GJ 1979 21, 22. **144** BH 90; HEN 46 194. **145** DOK 232 440v (2.5.1659). **146** De Walle 3135. **147** HvF 8373. **148** DOK 102, 14.9.1682. **149** HEN 48 239v. **150** HEN 48 240 (29.5.1695), 238 (24.4.1695), 240v (29.5.1695). **151** HEN 48 287 (1e prokl. 8.7.1698). **152** HEN 48 314v (1e prokl. 29 nov. 1699). **153** M.H. de Vries, *Het geheim van de Oude Polle...* (Nijkerk 1987) 109-121; HvF 16822 37v. **154** DTB 636, beliedboek Snits 20.4.1704. **155** HvF 8373 (20.9.1704). **156** HEN 48

283v (1.6.1698). **157** De mem wurdt net neamd by de doop fan Broer, wol by ûndertrou Wommels 2.5.1639. **158** HEN 63 165 (1.5.1675). **159** HEN 47 317v. **160** HEN 19 (31.1.1684). **161** DOK 232 444 (4.10.1678). **162** Webside Fryske Akademy: H. Sannes, Skoalmasters yn Fryslân 1600-1950. Yn 1706 troude te Wiuwert skoalmaster Durk Durks. De eardere skoalmaster Rispens sil dus foar dat jier stoarn wêze. **163** Lyntie waard neamd as minderjierrich bern mei har ferstoarne heit yn SNE 165 461 (29.10.1649). Sy is wierskynlik berne om 1632 hinne, omdat oare bern doopt binne yn 1634, 1636 en 1638. Ut SNE 166 97(13.6.1653) docht bliken dat ek har mem ferstoarn is. **164** BAA 66 93v (1675); 67 12v (keapbrief fan 6.5.1702). **165** Neffens Sannes (sjoch noat 162) is Antje Heeres yn 1678 stoarn en ferfart de tredde widdo op 24.7.1698 nei Minnertsgea. **166** Sjoch noat 162 en 165. **167** WON 70 64v. **168** BAR 64 80v. **169** Faandrich: sjoch by de heit (VIa). Boargemaster fan Drylts, kommittearre by de Admiraliteit fan Amsterdam, beide beroppen neamd by earste houlik. Meunsterkommissaris fan Fryslân: HvF 16814 254, betr. ferkeap sate te Lytsewâld (Augsbuurt) op 20.4.1669. Deputearre: M. Engels, <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/GS/GSnaaml.htm#R>. In meunsterkommissaris (‘monsterkommissaris’) hie út namme fan de Steaten fan Fryslân tafersjoch op it leger. **170** Sy binne trouw 9.4.1626 te Ljouwert. **171** OOD 99 89v (1e prokl. 24.6.1661); HvF 16818 135 (22.4.1680). **172** Notuleboek fan de tsjerkerie fan Drylts, 11.2.1674, sitearre yn: C. Hofstede de Groot, ‘De schilder Frans Carree en zijne tekeningen van de lijkstatie van Vorst Willem Frederik van Nassau (Hermanus Botma)’, yn *De Vrije Fries* 1918 24. **173** Argyf Famylje Van Scheltinga, ynv.nr. 3. **174** HvF 16818 139, 155v (6.7.1680); BH 100; HvF 16822 83v (22.4.1684). **175** As noat 80. **176** HCL; LWN y62 41. **177** DOK 232447(tekene 22.9.1670, registrearre 8.10.1681). **178** DOK 232 439 (1.5.1660), 440 (1.5.1660), 439v (4.9.1678), 440v (1.5.1657), 444 (4.10.1678). **179** DOK 232 443v (1681); 32 186 (30.1.1682); DOK 102 (14.9.1682). **180** DOK 232 447v. **181** P.J. Blok en P.C. Molhuysen (red.), *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek IX* (Leiden 1933) 864.—**182** GrA; RK tsjerkeboek fan Grins, side 2. **183** CBG; A. Schillings, *Matricule de l’université de Louvain VI* (Brussel 1963-1969) 275, nr. 288. **184** H. van Rijn, *Oudheden en Gestichten van Groningen ...* (Leiden 1724) 97; sjoch ek noat 181. **185** HCL; registraasje yn it stedsbegraafboek fan Ljouwert, Galileertsjerke. **186** HvF 16823 122v (23.4.1700). It Hof jout tastimming om Peymasate te Ternaard te ferkeapjen. Ta de ferkeapers heart ek Sibolt Rispens, as kurator oer de beide bern fan Johannes Constans van Peyma en Maria Rispens, erven fan harren pake en beppe Gellius van Peyma en Petronella van Velsen.

Sjoch ek *Grafschriften tussen Flie en Lauwers* III (Leeuwarden 1952) 18. **187** M. Engels, <http://home.wanadoo.nl/mpaginae/Advocaten/advostrt.htm> (Naamlijst advocaten Friesland). **188** HCL; LWN y70 49 (29.9.1693). **189** *Matricule de l'université de Louvain* (sjoch noat 183) VI 388, nr.443. **190** OOD103243. **191** OOD31171(21.11.1682). **192** OOD 103 223v (1e prokl. 8.4.1720). **193** OOD 32 79v. **194** Stjerdatums: lidmateboek Eastrum, DTB 542. **195** OOD 32 151. **196** HEN 50 190 (1e prokl. 13.3.1743, keapbrief fan 11.3.1743). **197** In huecker is in keapman yn lytsguod, sjoch GrA, W.G. Doornbosch, *Bewonerslijst RK Groningen* 1665-1688, 32: 1688 berop: huecker onder het 18e vaandel van hopman Jan Staphorst. **198** GrA; Argyf stêd Grins, weeskeamer 1714/16. **199** GrA; Boargerboek Clein borgerrecht. **200** GrA; Hoge Justitie Kamer 1358 17v (9/16.1.1689). **201** Freonlike meidieling fan Rinse J.H. Brink. **202** HCL; 3328 134v. **203** GrA; Argyf stêd Grins III x diel 92, folio 77. **204** GrA; Argyf stêd Grins, weeskeamer 1724/89 (19.12.1724). **205** BHIC-Grave; famyljeargyf Walter-Malingrez, ynv.nr. 62. **206** GrA; W.G. Doornbosch, *Gildrechtboek van de stad Groningen*. **207** *Matricule de l'université de Louvain* VII (sjoch noat 183) 325, nr. 187 (ynskreaun tusken begjin maart 1714 en ein aug. 1714). **208** *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek* (sjoch noat 181) IX (1933) 865. It wurdboek nimt mei rjocht en reden oan dat beide prysters Rispens (VIIb-2 en VIIa-4) tadeseldefamyljehearre. **209** Sjoch noat 205. **210** GrA; Ferstjerregister RK staasje Ebbingestraat, Grins. **211** GrA; "Gerardus Rispens vr" neamd yn ferstjer/begraafregister fan keapmans- en kreamersgilde yn Grins; har âlden: O.J. Nienhuis, J.M.B. Boelens, *Boelens een RK Groninger familie met een grote Bossche tak* (Vught/Assen) 484, dêr neamd as pachter fan provinsjelân. **212** RK tsjerkeboek fan Grins. Neffens Breukdodenboek begroeven op 17.12.1734. **213** GrA, Argyf stêd Grins, weeskeamer 1710/25; III x, diel 88 folio 74. **214** GrA; Argyf stêd Grins, weeskeamer 1721/17. **215** GrA; Rekestboek 20.4.1722; O.J. Nienhuis, J.M.B. Boelens, *Boelens een RK Groninger familie met een grote Bossche tak* (Vught/Assen 2006) 342. **216** GrA; Argyf stêd Grins, Breukdodenboek. **217** GrA; RK ferstjerregister Grins. **218** Sjoch noat 205. **219** GrA; Argyf stêd Grins, tagong 1325, nr. 90, side 102. **220** GrA; Argyf stêd Grins, weeskeamer 1748/8. **221** Sjoch by suster Lucretia, dy't fan him erfde. **222** GrA; Stjerdatum: tsjerkeboek RK Grins en begraffenis; Breukdodenboek: sy wenne doe as "jongedochter" oan de Oosterstraat. **223** By de doop fan Rinske wurdt allinnich har heit neamd, mar by it ferstjerren op 6.7.1819 yn Eastdongeradiel fan Japke Jans, dy't op 21.2.1751 yn Ingwierrum doopt is as dochter fan deselde heit, wurdt ek de mem neamd. **224** Speesjekohieren Mitselwier 96

(1784, 1785); 25 (1787). **225** OOD 111 230 (keapbrief fan 1.3.1801); 113 106v (keapbrief fan 7.3.1809). **226** Berop man: houliksakte dochter Riemke, Eastdongeradiel 19.5.1827. **227** Yn de houliksakte fan syn pakesizzer Beitske Vienje, Eastdongeradiel 4.11.1830, wurdt syn berop neamd. **228** Speesjekohier Mitselwier 1784. **229** Stjerdatum frou: DTB 526, register fan ferstoarnen Eastdongeradiel; der wurdt gjin stjerplak neamd. **230** Speesjekohieren Mitselwier 26 (1792, 1793); Ealsum 34 (1793); Ljussens 11 (1796, 1800). **231** Doop, berte en ferstjerren: famyljeargyf Walter-Malingrez (sjoch noat 205), ynv.nr. 63. **232** Sjoch noat 205. **233** Sjoch noat 205. **234** Stjerdata man en frou: famyljeargyf Walter-Malingrez (sjoch noat 205), ynv.nr. 146. **235** BHIC-Den Bosch; beide begroeven yn de grifformearde tsjerke, dy't sûnt 1798 wer de roomsk-katolike Elisabethtsjerke is. OBS Grave ynv.nr. 20. **236** Berop man: famyljeargyf Walter-Malingrez (sjoch noat 205), ynv.nr. 71. **237** Famyljeargyf Walter-Malingrez (sjoch noat 205), ynv.nr. 74. **238** Famyljeargyf Walter-Malingrez (sjoch noat 205), ynv.nr. 76. **239** Berop fan de man neamd yn website Parlementair Documentatie Centrum, sv Jan Hendrik Boeracker. **240** BHIC-Den Bosch; ferstjerren en begraffenis man: tsjerkeboek RK tsjerke Reek. **241** BHIC-Grave; argyf parochy H. Antonius Abt te Reek, ynv. nr. 287. **242** Sjoch noat 229; dêr sûnder wenplak, mar stjerplak yn de bylagen fan de houliksakte fan dochter Renske. **243** OOD 111 263; 112 20, 95. **244** Ferstjerren en berop yn de bylagen by de houliksakte fan soan Pieter yn Barradiel op 26.2.1855.

... *parenteel Walpert*

*parenteel Walpert***ynlieding**

Yn 1539, de 13de maaie of 13de juny, waard in oerienkomst opsteld tusken de erven fan Douwe, Gosse, Fed en Katrijn Mentzes en partij erven fan Gerrolt Mentzez oer twa hoekjes lân ûnder Wommels. Dat is al efkes lyn, mar omdat dy oerienkomst trije spoarkes efterlitten hat yn it argyf fan Hinnaarderadiel binne wy dêr fan op 'e hichte.

Yn ien fan dy trije fynplakken wurdt praat oer de neikommelingen fan de erven fan de fjouwer Mentzebern en dat jout de yndruk dat de oanbelangjenden doe al justjes langer wei wiene. En dat komt ek wol út: om dy tiid hinne, mar ek yn 1511, wurde kwealik oare spoaren fan har oantroffen. Wy hawwe mei in rychje midsieuwers te dwaan.

Dat binne der oant no ta dus fiif yn getal, mar ek ferskine – bûten de oerienkomst om – de erven fan Goyck en Doed Mentzedrs op it toaniel, dy't oprjocht fan betinken binne dat it net om fyfde- mar om sândeparten te rêden is. It leit sadwaande yn de reden dat Mintye Walpert sân bern neilitten hat: twa dochters út ien houlik en de oare fiif út it oare. Oft de hoekjes lân oarspronklik by Mintye wei kaam wiene of by ien fan syn beide froulju koe net fêststeld wurde.

It is yn Fryslân net gebrûklik om parentelen gear te stallen mei in gewoane boer út 1450 as stamheit. It risseltaat is lykwols sadanich dat ik it wol yn syn hiele hear en fear en, hoe kin it oars, mei syn lekken en brekken buorkundich meitsje wol. Yn sân paragrafen wurdt de neiteam fan elts fan de bern oan 'e oarder steld. Bern krije it nûmer fan de âlden mei ien sifer der by: de bern fan nr. 21 komme werom ûnder de nrs. 211 o/m 218.

Foar in stúdzje yn Hinnaarderadiel is it *Boerderijenboek Hennaarderadeel* fan D.J. van der Meer tsjintwurdich in bêst stik ark. Myn tank giet ek út nei Otto Schutte foar syn stipe by de earste fjouwer generaasjes (en de frije hân dêrnei) en nei Kees de Boer foar it noflik oarbeidzjen oan it Rispens-part.

trije spoarkes

Yn de neilittenskip fan Douwe Tallum (311) fan 1565 wurdt in oerienkomst oantroffen:

'een baer gemaect bij Benedix Sybrensz ende Tyaerdt Hanckez ende Lolcke Sibes tusschen Syrick Wibez ende Douwe Wopckes volmacht van Mintye Walperts erffnen ende Hoyta Jorrytz ende Dode Gerroltsz roerende van vii pondematen van dato den xiiiden may xxxix'.

De tsjinpartij moat lêzen wurde as Hoyta, Jorryt en Dode Gerroltsz; hja wiene soannen fan Gerrolt Myntyaz. In pear moanne letter wurdt konsent frege foar in oankeap yn dy 7 pm yn (of tichteby) Walpert, neffens dy oerienkomst of transaksje:

'Hoyte Gerroltz b.b. consent up vier vijfte partten van sekere vijf pondematen lants leggende toe Wommels op den Feerswal, streckende mit die noerder eyndt aen Douwe Lolcke zoens landen ende mit den oesterzijde aen den Feer, ende van twee pondematen leggende aen een stuck hietende die mande Ees in den sate daer Hoyte voorscreven up woont, hluyt zijn transactie daeroppe, mit ende van Sirck Wybez ende Douwe Wopkez als volmachten van d'erfgenamten ende afcomlingen van Douwe ende Gosse Mentze zoenen, Fed ende Katrijn Mentze dochteren angegangen ende vercregen'.

Keaper Hoyte wie doe boer op Walpert en 'die mande Ees' makke dus diel út fan dy pleats. Dat kloppet ek wol, Walperter jister leit fuort benoarden de huzing.¹ De oantsjutting 'mande Ees' is grif net in âlde namme mar sil ûntstien wêze nei Mentzes tiid want it giet om in stik lân dat nei syn dea hiel lang mienskiplik besit bleaun wie. Wy sille hjir fierder lêze moatte dat de transaksje oangien wie mei, en it lân ferkrigen wie fan bedoelde erven. Yn de kantline fan de akte stiet ûnder oaren noch:

'Die erfgenamten van Goyck ende Doed Mentze dochteren spieren d'eygendom van ii sevende parten van dit consent zoe verre hen toe nae gaet'.

Fiifjier letter, yn 1544, sil hear Sierck fanwege de weesbern fan Sierck Wybez 3 pûnsmiet yn Walpert ferkeapje en hy ferwiist dêrby nei de oerienkomst fan 1539 (ditkear datearre op 13 juny yn stee fan 13 maaie) doe't Sierck Wybez syn oandiel yn de pleats as wissichheid steld hie, *'breder blijckende bij zeeckere accorde van date xv^e xxxix den xiiiden dach juny gescreven bij den handt van wijlen mr. Fonger ende gezegelt ende onderscreven bij wijlen Sierck Wybez voorscreven ende oick bij Douwe Wopkez ende Hoyte Gerroltz'.*

No stelt hear Sierck syn erflannen yn Walpert as wissichheid mar hy winsket wol inselde mandaat as troch Sierck Wybez fiifjier earder *'deur stipulatie van den erfgenamten van wijlen Douwe ende Gosse Mintze zoenen ende Fed ende Trijn Mintze dochteren nacomelingen (in den voorscreven accorde gementioneert) is vercregen'.*

Wy sille hjirnei sjen wa't dy neikommelingen fan de erven fan Mintzes bern binne. Dêrby kin oantekene wurde dat de bern fan de Mintze-soannen op grûn fan harren patronym streekrjocht oan de passende heit taskreaun wurde kinne, mar dat giet net op foar de bern fan de

Mintze-dochters. Fan de folle susters Fed en Trijn Mintzes moat de iene de frou west hawwe fan Pier Siercxz en de oare fan Wybe Siercxz. No treffe wy yn 'e neiteam fan Pier Siercxz opfallend faak Feddes en Fetsjes oan en dêrom meie wy Fed wol as frou fan Pier sjen (en dus Trijn as frou fan Wybe). Op gelikense wize kinne de healsusters Goyck en Doed Mintzes eins ek wol sûnder mankearen oan de rjochte neiteam keppel wurde.

parenteel

Mintye Walpert, eigner fan Walpertsate te Wommels, boasket 1. omtrint 1440 N.N.; boasket 2. omtrint 1450 N.N., tinklik in Bauck.

Sjoen it besit yn 1511 fan de neikommelingen sille hja de folsleine Walpertpleats neilitten ha en ek oandielen yn Hoytyma te Swyns en yn Honsboed, dat alles ûnder Wommels.

Ut it iene (foarste) boask Goyck (1) en Doed (2); út it oare Douwe (3), Gosse (4), Fed (5), Katrijn (6) en Gerrolt (7).

1. Goyck Mentzedr, stoarn foar 1511, tr. N.N.

Yn 1538 ferkeapet skoansoan Sibolt Rinkez de 6½ pm yn Walpert dy't yn 1511 op namme stiet fan Syurd Jellez. It is dêrom tinkber dat dy Syurd de (twadde) man wie fan Goyck. Hy sil buorke hawwe yn Poppenwier.

Yn 1511 is Sywert Jellez boer op in sate fan 57 pm te Poppenwier, dy't foar it grutste part besit is fan Dowa en Sywert en de bern fan harren broer.²

Yn 1528 ferkeapet Yde, widdo fan Syeurt Jellez, in rinte fan 10 goudg. te Poppenwier.³ Ut dit houlik tinklik net mear as ien dochter:

11. N.N., tr. Sybolt Rinckaz, boer ûnder Drylts, stoarn tusken 1538 en 1541.

Yn 1511 is Sybolt Rinckaz eigner fan 10½ pm yn de sate fan Ide Andries widdo te Swyns dat hy yn 1527/28 ferkeapet (ferl. 212) en fan 10 pm yn Hoytyma goedt dêr (sjoch 7); ek hie hy in belang fan 6½ pm yn Walpert en oanspraken op 1/7 fan 7 pm dêre.

Yn 1501 krijt Epa Zythiez Harinxma û.o. 10 goudg. rinte út it goed fan Sibout Renkaz te Drylts mei by houlik.⁴

Op 18 april 1538 ferkeapet Sybolt Rinkez te Drylts 6½ pm oan Hoyte Gerroltz te Wommels yn dy syn sate foar 125 goudg. mei rjocht fan weromkeap binnen 5 jier.⁵

Yn 1527/28 keapet Jelte Andriesz 11 pm te Wommels fan Sybolt Renkez.⁶

Op 19 okt. 1541 fersykje Syds Sydsz toe Beckum c.s. Hoeyte Walpert har in rintebrief fan weromkeap sjen te litten om de datum dêrfan te sjen en om dy – foar kryst – yn te lossen. Hoeyte wegeret om't er dêr net ta holden is.⁷ *Sjoch fierder ûnder 111.*

Yn 1541 is Syds Syds te Beckum fanwege syn frou Jets en út namme fan har susters Rinck en Goeyck c.s. yn proses mei Hoeyte Gerroltz te Walpert oer it besit fan 2/7 fan 7 pm yn dy syn sate. De saak spitst him ta op betingsten yn gefal fan 'krijgh [ende] orlogh'.⁸

Auck Syboltsdr, de frou fan Tete Syurdtz Broersma te Drylts, sil in dochter west hawwe út in oar houlik fan Sybolt.⁹ Ut it earstneamde houlik: Jets Siboltsdr (111), Rinck en Goeyck.

111. Jets Siboltsdr, tr. likernôch 1530 Syds Sydsz toe Beckum, te Hilaard, st. 1573/76, man en frou 1541, 1559, widner fan Ebel Tadedr, soan fan Sydtz Oedtsz.

Yn 1525/26 keapet Syds Sydsz de huzing dêr't er wennet fan Thomis Jellez foar 25 goudg.¹⁰

Yn 1528 hear Wybe as fâd oer Sydtz en Jetze, de soannen fan Sydtz Oedtsz, kontra Jarich Jacopsz. Datselde jier ek Sydts Sydtsz kontra deselde.¹¹

Yn 1541 Syds Sydsz út namme fan syn frou Jets en fanwege har susters Rinck en Goeyck en Aucke Ockez út namme fan syn frou Engel kontra Hoeyte Gerroltz toe Walpert oer 2/7 parten fan 7 pm.¹²

Yn 1542 is Sydts toe Beckum brûker fan in sate te Hilaard fan 80 pm; hy is mei syn bruorren (lês broer) eigner.¹³

Yn 1543 docht Douue Wopkez (311) te witten dat hy prosesstikken fan Syds toe Beckum c.s. kontra Jets Hoeyte Walperts' widdo yn bewarring hat.¹⁴

Yn 1543 Jets Hoeytte Walperts' widdo (76) kontra Syds toe Beckum en Aucke Ockez c.s.¹⁵

Yn 1544 ferklearret jonghe Doede Gerroltz, mei fanwege de widdo Jets fan syn broer, dat hy Syds Sydsz toe Beckum 6½ pm tawiist yn de sate dêr't hy en Jets wenje en dat 'buyten den terps wallen'.¹⁶

Yn 1544 en '45 Aebe Riemersma kontra Sytz te Beckum en Gosse Wygersz.¹⁷

Yn 1544 en '52 binne Sydts Sydtsz te Beckum en Theete Syeurtsz te Drylts fâden oer Marythien Jansdr.¹⁸

Yn 1544 spiert Syds Sydsz van Beckum fanwege syn weessoan Tade by Ebel silger in ferkeap fan har broer Symen Tadez.¹⁹

Yn 1550 is Sydts Sydtsz ien fan de folmachten fan Baarderadiel op 'e lândei yn tarieding fan de huldiging fan Philips as erfhear fan Fryslân.²⁰

Yn 1554 Syts Sytsz út namme fan syn soan Oets kontra Here Doekez oer in foardering.²¹

Yn 1556 Sydts Sydtsz foar syn soan Sydts (lês Oeds?) kontra Homme van Hettinga fanwege Paulus Jellez.²²

Yn 1558 Sydts Sydtsz fanwege de bern fan Jettye Sydts; earder wiene de pastoar fan Lytsewierrum en Tyerck en Wattye Hesselz oansteld as fâden oer dy bern.²³

Yn 1559 keapet Pier Foppez de 6½ pm dy't Sydts Sydtsz takomt yn Walpert, brûkt troch Doede Gerroltz. Henrick Martens leit it near en Dode Walpert wol as sibbe de keap oernimme. De keap wurdt by einbeslút tawiist oan Doecke Hoytez.²⁴

Yn de ynventaris fan Duecke Hoytes (762) fan 1596 wurdt in akte beskreaun wêrby't er de keap oernimt fan Pier Tania en frou fan 7 pm yn Walperts zate te Wommels fan Jets Siboltsdr, frou van Syds Sidsz van Beckum.

Yn 1559 Hendrick Jarichsz en Abe Wdtsz, boargers fan Ljouwert, kontra Syts Sytsz te Beckum en Jetz Syboutsdr.²⁵

Yn 1559 Syts Sytsz te Drylts, mei fanwege syn frou Jetz, kontra Rennert Zuyrtz en Sibbel oer 14 goudg.²⁶

Yn 1570 spiert Sydts Sydtsz Beckum, mei foar de bern fan syn broer, in ferkeap yn Mollemasate troch Hylgont Gerbensdr. Ansck Feytsma as mem fan har bern by Oedts Sydtsz Beckum en sa erfgenamt fan Sydts Beckum lûkt yn 1576 dy spiering yn.²⁷

Yn 1571 Syts Syts te Beckum kontra Jochum Geerkes en Douwe Andla.²⁸

Yn 1573 Watthye Jettyez mei Pieter Dircxz as fâd oer de oare bern fan Jetthie Sytsz kontra Syts Sytsz te Beckum.²⁹

Yn 1576 hawwe Hylcko Dyorrez c.s. spul mei Ansck Feytsma, as mem fan har bern by Oedts Sytsz to Beckum en foar de oare erven fan Syts Sytsz en Wattse Jettyez, mei as fâd oer Jetske Jetsedr, oer de neillittenskip fan âlde Syrck Mollema.³⁰

Ien soan:

1. Oedts Sydts Beckum, berne foar 1531,³¹ tr. foar 1560 Ansck Feytsma; harren dochter Auck (1560-'95) leit mei har man Arent Boeimer (1561-1617) te Hilaard begroeven.

Yn 1595 keapje Watze en Sempke Jetzez Mollema de helte fan Klein Mollema zaete fan Ansck Feytsma mei sweager Aernt Boymer en dochter Auck Beckum.³²

2. Doed Mentzedr, tr. [foar 1480] N.N.

Yn 1511 komt (dizze?) Doedt 20 st. ta fan 2½ pm yn Walpert.³³

Wierskynlik net mear as ien dochter:

21. Engel N., st. 1552/60, tr. likernôch 1500/05 Aucke Ockez tho Rispens, st. 1543/48, soan fan Ocka [Rispens].

Aucke makket oanspraak op 1/7 fan 7 pm te Walpert (sjoch 111).

Yn 1511 is Aucke Ockaz boer op Rispens te Easterein, grut 55 pm; syn heit Ocka hat likernôch 2/3 fan de pleats yn besit; yn 1552 buorket Bernardus Auckez hjir.³⁴

Yn 1534 ferkeapet hear Aggo, pastoar te Easterein, in rinte fan 7 goudg. út de sate dêr't syn broer Aucka tho Rispens wennet, oan hear Bencken fan Friens te Ealsum foar 100 goudg.³⁵

Yn 1534 ferkeapet Aucke Ockez in rinte fan 2 goudg. út syn goed to Rispens oan hear Agge, pastoar fan Easterein.³⁶

Yn 1535 ferkeapet Aucke Ockez tot Respons in rinte fan 7 goudg. út syn goed oan hear Beencke fan Friens te kleaster Ealsum foar 100 goudg.³⁷

Yn 1535 keapet Gerben Douuez toe Tyuerdt 2 pm yn Douwe Lolckez goed te Walpert fan de erfgenamten fan Allger Lyuwez. Douue Lolckez hat hjir it rjocht fan lange hier; Aucke Ockez wol út namme fan syn frou de keap oernimme, de keaper jout dêrop ta dat hy net mear is as in neef fan de ferkeapers; de keap wurdt tawiist oan Jelte Andryesz, sweager fan Aucke Ockez.³⁸

Yn de jierren 1536-'43 wennet Aucke Ockez noch op Rispens.³⁹

Yn 1550 ferkeapet Engel Aucke widdo te Rispens ûnder Easterein in rinte fan 12 goudg. út har pleats oan Ydts Claesz en Anna Auckedr foar 200 goudg.⁴⁰

Yn 1552 ferkeapje Bernardus Auckez en Trijn Pietersdr in rinte fan 14 goudg. oan Engel Aucke widdo mei har bern, de bruorren en susters fan Bernardus.⁴¹

Yn 1552 ferkeapet Engel Aucke widdo 'tot Rispens' te Easterein in rinte fan 4 goudg. oan har sweager (skoansoan) en dochter Ydts Claesz en Anna Auckedr.⁴²

Yn 1560 Barnardus Auckez kontra Ocke Auckes, Wybe Wityes en Ydts Claesz.⁴³

Ut dit houlik: Aleph (211), Doedt (212), Graets (213), Anna (214), Ocke (215), Jaeyts (216), Bernardus (217) en Riemet (218).

211. Hear Aleph Auckez, fikaris (1536) en prebendaris (1541) te Easterein, kapelaan te Wommels 1543, st. nei 1550.

Yn 1536 komme hear Gerryt en hear Aelef, pastoar en fikaris te Easterein, en Pytter Wybrens op as fâden foar Bauck, widdo fan Ryns Laesz, en har bern.⁴⁴

Yn 1539 hear Aelef kontra Joucke Sybez.⁴⁵

Yn 1540 hear Alef kontra Gerben schuytmaecker.⁴⁶

Yn 1541 Ids Claesz en Anna kontra hear Aleph, prebendaris te Easterein, oer hier fan prebendelannen.⁴⁷

Yn 1542 wurdt hear Ael, prebendaris te Easterein, út syn amt set om't er de dochter fan Sirck Donya ûntearre en by har twa bern oanset hat.⁴⁸

Yn 1543 is Alef Auckez kapelaan fan de prebende fan Wommels.⁴⁹

Yn 1550 ferkeapet hear Aleph Auckez mei ynstimming fan syn mem Engel Aucke widdo in rinte fan 3 goudg. út syn lannen te Rispens dêr't Engel wennet, oan Yds Claesz en Anne foar 60 goudg.⁵⁰

Ut de relaasje fan hear Aleph mei de dochter fan Sirck Donya twa bern.

212. Doedt Auckedr, st. tusken 1558 en '65, tr. foar 1528 Jelte Andriesz, boer te Swyns ûnder Wommels, st. 1544/47, soan fan Andries Wibaz en Yde.

Yn 1492 stelle Andries Wibaz en Yde harren oandiel yn Taekema gued te Swyns ûnder Wommels ta ûnderpân by in ruilkeap mei kleaster Ealsum.⁵¹

Yn 1511 is Ide Andries widdo toe Zwyns boerinne op in pleats mei 20 fl. hierwearde. Goed de helte is har eigen, Tyaerdt toe Oldeclooster komt 5½ pm ta, Sybolt 10½ pm en Goyke en har man te Goaiïngea 2 pm. Yn 1552 buorkje Jelte Andries en Bouue Thomas hjirre.⁵²

Yn 1527/28 keapet Jelte Andriesz 11 pm te Wommels fan Sybolt Renckez, sjoch 11.

Yn 1531 ferkeapet Aggo Bottez de helte fan 5 pm by Kempotille oan Jelte Andriesz te Wommels foar 36 goudg.⁵³

Yn 1532 hat Jelte Andriesz oan Haetge Laesz de hier opsein fan 4 pm.⁵⁴

Yn 1534 keapet Doede Gerroltsz 4 pm te Zwyns, brûkt troch Haetze, fan Jelte Andriesz te Zwyns. Doede stiet de nearkeap ta oan Hero Andriesz, dy't it lân twa jier letter jit oan Doede ferkeapet.⁵⁵

Yn 1536 Jelte en Here Andriesz kontra prelaat en kleasterlingen fan Oldeklooster oer in oerienkomst fan 1534. Neffens de bruorren moat it kleaster kontint wêze mei in

rinte fan 4 hoornsg. yn Swynsera guet te Wommels út de neilittenskip fan broeder Tyaerdt. It Hof fonnist oars.⁵⁶

Yn 1536 Hero Andriesz kontra syn broer Jelte Andriesz, beide te Wommels, oer de nearkeap fan de helte fan 11 pm oer heech en leech yn de sate toe Swyns dêr't beide wenje, dat Jelte koft hie fan in Sibolt Rinckis yn Drylts.⁵⁷

Yn 1536 Heer Andriesz en Graets kontra syn broer Jelte Andriesz en Doedt, har suster, oer de oerdracht foar itselde bedrach fan de helte fan de 10½ pm yn harren sate dy't Jelte koft hie fan Sibolt Rinckez te Drylts (11).⁵⁸

Yn 1537 keapet Gerben schuytmaecker te Boalsert in hûs yn de buorren fan Wommels fan de fâden fan Pybe' bern. Protest komt fan de susters Doedt en Graets Auckedrs en ek fan Jarich Hessels fanwege syn kontrakt mei de keaper en mei Jelte en Heere.⁵⁹

Yn de jierren 1538-'50 ferskine alle bern fan Andries Wibaz op it toaniel; dat binne Hero (213), Jelte en Andries Andriesz, Trijn, de frou fan Douwe Reynz toe Sandlaen, en Tyth, frou fan Gaucke Tyepckez, en sa ek de bernbern Gerryt (te Minnertsgea) en Andries (te Menaam) Gauckez. Hja ferkeapje û.o. rinten út Swyns oan Foecke Sybrenz Wnya en Ricxt te Marsum.⁶⁰

Yn 1538 lit Andries Andriesz te Wommels witte 'hoe dat Douwe Lolckez hem, Hero ende Gelte zijn broeders gedreycht heeft ende noch dagelyxs dreycht doet te steecken'.⁶¹

Yn 1541 Jelte Andriesz út namme fan syn frou Doed kontra Douwe Lolckez oer 'ouerspel ende schelmerije'.⁶²

Yn 1543 Douue Tallum kontra Jelte Andriesz oer 13 goudg.⁶³

Yn 1543 besit de pastorij 3 pm yn Jelte en Hero Andriesz saete te Zwyns en de fikary 3 pm yn Jelte Andries goed te Swyns.

Yn 1550 ferkeapet Doed, widdo fan Jelte Andries te Swyns, in rinte fan 6 goudg. út har sate oan Foecke Sybrenz en Rixst.⁶⁴

Yn 1555 ferkeapje Doedt Jelte widdo te Wommels en Andries Jeltez te Ingelum en dy syn bruorren en susters in rinte fan 6 goudg. oan Douwe Wopckez Tallum te Spannum.⁶⁵

Yn 1556 ferkeapet Doedt Auckedr, widdo fan Jelte Andriesz, in rinte fan 7 goudg. út de sate te Swyns onder Wommels dêr't hja wennet oan Ydts Claesz en Anna Auckedr foar 100 goudg.⁶⁶ yn 1558 ferkeapet hja in rinte fan 2 goudg. oan de fâden fan de weesbern fan Foppe Sybez.⁶⁷

Der wiene fjouwer bern.⁶⁸

1. Ydt Jeltedr Swyns, st. Ljouwert 1605,⁶⁹ tr. 1. foar 1565 Oenne Rensz, boer te Swyns, st. Wommels 1583;⁷⁰ tr. 2. mr. Hobbe Baerdt, griffier fan it Hof fan Fryslân, st. 9 juny 1591, begr. Marsum; tr. 3. mr. Georgius Godefridi, riedshear oan it Hof fan Fryslân, st. Ljouwert 18 febr. 1595.⁷¹ Ydt lit gjin bern nei, har muoikesizzers ervje.

Yn 1579⁷² tekent Oene Rynsz fanwege Hinnaarderadiel foar de Uny fan Utert.

Yn 1583 (en '84) easket Romke Epez te Wjelsryp fan Ydt Jeltedr, widdo fan Oenne Rensz (no frou fan Hobbe Baerdt), 40 daalders of 'het beste peert'. Romke en Oenne wiene oerienkaam dat de langstlibjende fan harren dat takomme soe.⁷³

Yn 1590 komt sweager (oantroude muoikesizzer) Abbe Douuez fan Yd Jeltedr as boer op Swyns.⁷⁴

2. Andries Jeltez, wurdt boarger fan Snits 1562, lit fiif bern nei: Heere Andriesz Swyns (te Frjentsjer, heit fan Wybe 785.5), Aucke, Tyerck, Doed (tr. Jan Rochusz, alle trije te Dronryp) en Feyck (tr. Bouwen Sydtsesz te Easterein).

Yn 1564/65⁷⁵ keapet Oene Rintses lannen te Wommels fan Andries Jeltez foar 300 goudg.

3. Gerrit, soan of skoansoan, lit fjouwer bern nei: Doedt (tr. Hans van Meyborgh te Dokkum), Taedts (tr. Sicke Hansz te Ljouwert), Ancke (tr. Abbe Douwes, boer te Swyns) en Jantye (tr. Jan Andryes Schaeff te Dokkum).
4. Jan, soan of skoansoan, heit fan Foeckel Jansdr (tr. Pyer Doecklesz).

213. Graets Auckedr, tr. 1. foar 1536 Here Andryesz, boer te Swyns ûnder Wommels, st. 1543/44, soan fan Andries Wibaz en Yde; tr. 2. foar 1545 Buwe Thomasz, st. foar 1582, soan fan Thomas Gerbrandtsz Waltinga te Tellens. Yn 1536 ferkeapet Hero Andryesz te Wommels oan syn broer Jelte Andryesz in rinte fan 5 goudg. yn it goed te Swyns dêr't hja wenje, foar 100 goudg.⁷⁶

Yn 1544 kwestje tusken Graets, Hero Andries widdo, en Jelte Andries, omke en fâd fan har bern, oer hieropsizzing fan de lannen dy't de bern fan harren heit erfd hiene, yn de sate dy't Graets en Jelte bewenje.⁷⁷

Yn 1545 hawwe hear Haye, pastoar te Wommels foar himsels en, mei Ryoerd Roorda, as fâden oer it weesbern fan Here Andriesz kwestje mei Buwe Thomasz en Graets oer de bou fan in nije huzing op Zwyns.⁷⁸

Yn 1547 ferkeapje Buwe Thomasz en Graets Auckedr op Zwyns te Wommels in rinte fan 10 goudg. út syn lannen te Walpert en har lannen te Zwyns oan hear Haye Hoytez, pastoar fan Wommels, en Ryoerd Roorda, as fâden oer de weesbern fan Here Andriesz foar 200 goudg.⁷⁹

Yn 1582 keapje Broer Broerz en Anke Wissedr op Tellens 11½ pm yn harren pleats fan Oenne Rensz as folmacht fan de erven fan Buue Tomasz.⁸⁰

Ut it earste houlik:

1. Ydtke Heredr, tr. Gerrolt Hoytez (761).
2. Here Heerez. Yn 1589 is in Heere Heerez fâd oer in bern fan Ocke Auckez (215).

Yn 1566/67 keapet Gerrolt Hoytez 9 pm te Wommels fan Here Heerez foar 380 goudg.⁸¹

214. Anna Auckedr, st. nei 1556, tr. foar 1541 Ydts Claesz, st. Easterein 1562, tinklik soan fan Claes Doedez, boer op de lannen fan it frije lien 1543;⁸² hy tr. 2. 1558 Eelck Wytyedr, widdo fan Simcke Jansz, dochter fan Wytje Syuckez te Nijlân; sy hertr. Gerryt Harmensz.

Yn 1558 ferkeapet Tyam Sybedr, widdo fan Frans Tetez, in rinte fan 7 goudg. oan Yds Claesz en syn bern by Anna Auckedr silger.⁸³

Yn 1558 wurdt op (de oare sate) Rispens te Easterein de neilittenskip beskreaun fan Simcke Jansz, mei't widdo Eelck op 'e nij troude is mei Ydts Claesz; yn presinsje fan har broer Sywke Wityez en syn broer Hidde Jansz. Oan in Wlbe is lân hier ferskuldige fan Rispens.⁸⁴

Yn 1560 Wlbe Sipckez te Coldehuisum ûnder Wytmarsum kontra Eelck Wytyedr, dy't de hier opsein hie fan Wlbes 23 pm yn Rispens. Yn 1557 hiene Eelck en Simcke Jansz, har man, Wlbe 106 goudg. betelle om dy lannen te hieren. Justjes letter wurdt de kwestje oan soenlju foarlein en dan wurdt Eelck bystien troch har man Ydts Claesz.⁸⁵ Yn 1561 keapje Ydts Claesz en Eelck Wityedr te Easterein ¼ fan 12 pm 3 einse dêre fan Syts Auckedr, Anck Auckedr, frou fan Pieter Jacopz, en Aleff Auckez as fâd oer de bern fan Haye Auckez foar 34 goudg. per pûnsmiet. Ferkeapers suster Habel Lolcke widdo wol de keap oernimme, sibbe Pieter Symonsz te Hidaard protestearret.⁸⁶

Yn 1562 wurdt te Wyns ûnder Easterein de neilittenskip beskreaun fan Ydts Claesz yn presinsje fan Jacop, Anna en Ditye Claesz, Ocke en Bernardus Auckez en Wybe Wityez, omkes fan syn bern, fan Sywcke Wityez en fan de widdo Eelck Wytyedr. Man en frou hiene 12 pm minus 3 einse te Easterein oankocht. Akten wurde beskreaun fan Ydts Claesz en Anna Auckedr oant en mei 1556 en fan Ydts mei syn twadde frou fan 1559 ôf, û.o. keap yn 1556 fan in rinte fan 7 goudg. fan Doedt Auckedr út har lannen te Swyns, yn 1561 fan in rinte fan 7 goudg. út Rispens, bewenne troch Bernardus Auckez, fan hear Haye Hoytez en yn 1559 fan in rinte fan 20 goudg. út Meylsma sate te Wytmarsum, fan Syuerdt van Aylwa en Hansck Sytsema; ek wie lân kocht fan Habel Lolcke widdo te Kûbaard. Ocke Auckez, boarger fan Snits, Anna Claesz, boarger fan Frjentsjer, en Wybe Wityez te Easterein wurde oansteld ta fâden oer Tiete en Johannes Ydtsz en oer de jongste twa bern by Anna.

Yn de marzje: yn 1567 krige soan Tiete *venia aetatis*; yn 1565 is dochter Ymck Idtsedr troude mei Jan Beernsz; yn 1576 leit Wybe Witsez te Easterein in weesrekken ôf op fersyk fan de soannen Johannes en Claes Idtsz en leit styfheit Gerryt Harmensz in rekken ôf foar Anna en Witse Idtsz út it twadde houlik.⁸⁷

Yn 1576 wurde Bonte Reynz en Buwe Wityez oansteld ta fâden oer de wezen fan Idts Claesz by Eelck Wityedr, frou fan Gerryt Harmensz.⁸⁸

Yn 1592 keapje Gerryt Harmensz en Eelck Wityedr te Kûbaard 3 pm yn in stik fan 26 yn de sate Laard dêre, dat de erven fan Wytse Syuckez takomt fan Aet en Thet Ibledrs.⁸⁹

Foar de bern fan Ydts sjoch GJ2014. Under syn neikommelingen û.o. Josias Rispens (1634-1690), skriuwer fan it *Stamboek der oude Friesche edele geslachten* ....⁹⁰ Ut it houlik fan Eelck mei Simcke: Jets en Simke;⁹¹ út har houlik mei Gerryt: Lysbetie, Idts, Harmen en Siucke.⁹²

215. Ocke Auckez, wurdt boarger fan Snits 1542, libbet 1562.

Yn 1571 keapet hear Haio Hoytez, prebendaris te Ljouwert, 2 pm yn Rispens.⁹³

Yn 1573 keapje Johannes Ockez en Graets, syn suster, 10 pm yn Rispen, útsein de terp dy't fan Johannes is, dat hear Haie Hoytez, 'in tijden geestelijck comissarys', erfd en kocht hie, en in rinte fan 7 goudg. út it hûs fan Wibe Claesz, bakker te Easterein, fan hear Cornelis Hoytez, fikaris te Wurdum, mei fanwege syn bruorren Hoyte en Laes Hoytez, fan Syw Aleffs widdo fanwege har bern Aleff, Feyck, Hoyte en Luts Aleffs en fan Lourens Loureysz en Rieme Laesdr.⁹⁴

Yn 1589⁹⁵ wurdt it besit fan 14 pm fan Joannes Ockes yn Rispen te Easterein, brûkt troch Jan Claesz, by dekreet ferkocht. Sûnt 1573 stie hy foar 100 goudg., 80 daalders en 2 goudg. yn de skuld by Sioerd Jans te Snits. Taecke Syercxz en Heere Heerez opponearje har as fâden oer Greets Ockedr, miserabel: hja binne net wis oft dy lannen wol yn syn gehiel oan Joannes takomme. Trijn Pietersdr, widdo fan Bernardus Auckes, hat noch jild fan Joannes te goede fan syn keap en de erven fan Feycke Hempckez hawwe in foardering op Joannes fanwege syn heit Ocke Auckez. Keapers wurde Johannes Idsz (Rispen) en Goyke mei harren bod fan 32 goudg. per pûnsmiet.

Bern:

1. Johannes Ockez, boer op Rispen sûnt 1573/74, tr. Menke Jelledr.
Begjin 1574 keapje Johannes Ockez en Menke Jelledr de huzing op Rispen te Easterein dêr't hja dan al wenje en alle lân dy't ferkeaper yn de pleats takomt, mar net de 4 pm dy't hear Haio kocht hie, fan Bernardus Aukez.⁹⁶
2. Graets Ockedr, 'miserabel'.

216. Jaeyts Auckedr, st. nei 1561, tr. foar 1550 Wybe Wittyez, berne foar 1519, boer te Wyns ûnder Easterein, widner 1574, soan fan Wyttye Wybez te Winsum en Wyns.

Yn 1541 keapet Wibe Wyttez te Easterein $\frac{3}{4}$ parten fan rinten fan 1 goudg. en 9 botsens út syn sate grutte Wyns fan Abbe Bauckez en Lisch en Hidit Bauckedr⁹⁷ en it jiers dêrop rinten fan 1 goudg. en 9 botsens fan Douue Obbez c.s.⁹⁸

Yn 1558 ferkeapje Wybe Witthyez en Jaeyts Auckedr te Easterein in rinte fan 6 goudg. oan de fâden fan de bern fan Simcke Hiddez.⁹⁹

Sjoch foar harren en de bern *GJ2014*.

217. Bernardus Auckez, boer op Rispen, yn 1552 te Easterein bewapene mei spys en roer, tr. Tryn Pietersdr, widdo 1589.

Yn 1551 ferkeapet Barnardus Auckez te Rispen in rinte fan 3 goudg. út de sate te Easterein dêr't hy wennet mei syn mem (en bruorren?) oan hear Hayo Hoytez c.s. as fâden oer de weesbern fan Obbe Sybrensz.¹⁰⁰

Yn 1559 Bernardus Auckez kontra Botte Benedix oer de lêsten op 10 pm lân by Nijehuis. Bernardus bringt yn dat syn heit Aucke Ockez dat lân kocht hie fan Sybe Seerpz en dat Benedix, Botte syn heit, dy keap foar de helte oernaam hie. Botte dielt mei dat it lân, mei in hierwearde fan 3 goudg. 12 st., brûkt wurdt ûnder syn sate.¹⁰¹

*Dat lân waard yn 1511 ûnder Tiebbingasate te Hidaard rekkene.*¹⁰²

Yn 1560 seit Barnardus Auckez oan Hoyte Sipckez en Quirijn Keympez, man fan Rins Sipckedr, ta om 16 goudg. lânhier te foldwaan.¹⁰³

Yn 1560 lit Bernardus Auckez tot Rispen Wybe Wittyez fanwege syn frou Jaeyts Auckedr en Ydts Claesz, fanwege syn bern by Anna Auckedr, de lannen frij yn syn sate dy't hja erfd hiene fan harren âlden, op betingst dat hja betelje foar de huzing en foar de ferbettering fan de lannen.¹⁰⁴

Yn 1561 keapje Syuerdt Harmensz en Eet Annedr te Frjentsjer in rinte fan 6 goudg. út de sate Rispen te Easterein dêr't ferkeaper wennet en út dy syn oare besit fan Barnardus Auckez en Tryn Pietersdr. Protesten komme fan hear Haio Hoytez, riedshear yn it Hof fan Fryslân,¹⁰⁵ Wybe Wittyez fanwege syn frou Jaeyts en Eelcke Sybez fanwege syn mem Rinck. Ydts Claesz wurdt as heit fan syn bern by Anna Auckedr, ferkeapers suster, de nearkeap tawiisd.¹⁰⁶

Yn 1573 keapje Bernardus Auckez en Tryn Pietersdr it hûs dêr't hja wenje yn de buorren fan Easterein fan Hessel Tyaerdtz en fuort ek de rinte fan 7 goudg. út it hûs fan Wibe backer dêre, dy't hear Haio Hoytez foarhinne fan Wibe kocht hie, en dy't Johannes Ockes letter fan de erven fan hear Haio kocht hie. Der komt protest fan Wpcke Jelles fanwege Syoucke Ockes en Jell.¹⁰⁷

218. Riemet Auckedr, non yn Nijekleaster.

Yn 1576 machtiget Riemet Auckedr, non te Nijeklooster, har neef Johannes Idtsz te Easterein om foar har de 6 goudg. rinte út Rispen, dy't har takomt salang't hja libbet, yn te barren.¹⁰⁸

3. Douwe Mentzez, begoedige te Wommels en omkriten, st. foar 1511.
Tinklik net mear as ien soan:

31. Wopcka Douwaz Tallum, boer op in kleastersate ûnder Tsjom, lâneigner yn Wommels en omkriten, tr. om 1500 hinne Graets [Tyercks], st. nei 1543, nicht fan Douwe Ulbes Hiddema te Penjum.¹⁰⁹ Sy tr. 2. foar 1530 Goert (Govert) to Tallum; beide stoarn foar 22 okt. 1547.

Yn 1511 is Wopcke Tallem boer op in pleats fan Bayumer cloester te Tsjom mei in hierwearde fan 40 fl. 3 st.¹¹⁰

Yn 1511 besit Wopcke Tallem 9 pm yn de sate fan Benedix Mauriskenz te Hitzum (mei-eigner is Syurd Hottyez) en 6 fl. 21 st. út de sate fan Symon toe Coudum te Tsjom. Yn Kûbaard komt Wopcka Douwaz toe Tsum 12 st. ta yn de sate fan Folckert toe Berch en 12 pm losse lannen, dy't hy sels út en troch brûkt; yn Wommels 2 fl. 15 $\frac{1}{4}$ st. yn de sate fan Gossa Britzaert, 8 pm yn Hondsboed, 3 pm yn Walpert, 11 pm yn de sate fan Renick Syeurdtz en 9 pm yn dy fan Baucke Tellens; yn Iens noch 10 pm en yn Winsum 8 klinkerden. Ek is hy mei-eigner fan de sate fan Douwa Jansz te Penjum.¹¹¹

Yn 1530 en 1532 Sybe Piersz kontra Goert to Tallum út namme fan syn frou. Goert moat him Nesterasate ôfstean ynklusyf it rjocht fan hier fan 25 pm.¹¹²

Yn 1533 Goert to Tyallum út namme fan syn frou kontra de erven fan Joucke Claesz en Sybe Piers.¹¹³

Yn 1538 Goerdt toe Tallum, mei fanwege syn frou en bern, kontra Tyesck, Syeurdt Hottyes widdo, Lyeuwe Symonsz fanwege syn frou Eelck en Tyerck Syeurdsz. Ferwiisd wurdt nei in oerienkomst út 1528 oer besit yn in sate te Westerhitsum ûnder Hitsum.¹¹⁴

Yn 1539 Lyeuwe Symonsz, mei fanwege Tierck Syeurdsz, kontra Foppe [lê: Fopcke] Wopkez.¹¹⁵

Yn 1541 keapet Foppe Martensz de huzing te Tsjom op de lannen fan de erven fan Wopke toe Tallem en fan Symen Aggez te Spannum fan de erven fan Feycke Tyaerdsz.¹¹⁶

Yn 1543 komt de bern fan Wopke toe Tallinus 8 pm ta yn Vuylbetzma zaete te Zwyns.¹¹⁷

Yn 1545 lit Wybe toe Hondsoed de erven fan Wopke Douwez 8 pm yn syn goed folgje en Gaucke Tellens 9 pm yn syn goed. De erven fan Wopke toe Tallum sizze dan Aernt Pieterz de hier op fan 4 pm by Warnetille.¹¹⁸

Yn 1546 steane de erven fan Graets Tyercks notearre as eigners fan 1½ en 1 pm te Penjum.¹¹⁹

Yn 1547 Neel Yestke widdo kontra Goert toe Tallum fanwege syn soan Wopke.¹²⁰

Ut it earste houlik: Douue (311), Rints (312), Fopcke (313), Anna (314) en Frans (315); út har twadde boask: Wopcke (31a).

311. Douue Wopkez Tallum, boer op Feltsmasate te Spannum, rjochter fan Hinnaarderadiel, st. Spannum 1565, tr. foar 1538 Hylck Feddrixdr (432).

Yn 1542 seit Douue Tallum oan Jelte Meinez te Wommels de hier op fan 8 en 4 pm lân.¹²¹

Yn 1543 keapet Jelte Andriesz toe Swyns (212) 7 pm yn Swinghaerd te Wommels fan Douue Wopkez toe Tallum; Syurd Wpkez wol de keap oernimme, Douue protestearret fanwege syn mem.¹²²

Yn 1547 keapet Georgen van Roorda in rinte fan 2 goudg. út Lutke Felssum te Spannum dêr't Douue Wopkez no wennet.¹²³

Yn 1547 ferkeapet Sipke Epez te Boalsert in rinte fan 3 goudg. oan Douue Wopkez en Hylck yn Lutke Felsum dêr't hja wenje foar 50 goudg.¹²⁴

Yn 1551 ferkeapet Tacle Fercxz te Hagens ûnder Spannum in rinte fan 3 goudg. oan Douue Wopkez Tallum foar 50 goudg.¹²⁵

Yn 1552 is Douue Wopkez toe Felsum bewapene mei spys en degen.¹²⁶

Yn 1554/55 en 1555/56 keapje Douue Wopkez en Hylck oandielen yn Zwinster a goet fan Gerrit en Andries Gauckez.¹²⁷

Yn 1556-'60 komt Douue Wopkez Tallum op as fâd fan de wezen fan Feycke Harincxz.¹²⁸

Yn 1559 Douue Wopkez, rjochter fan Hinnaarderadiel.¹²⁹

Yn 1559 keapet Douue Fongersz te Boalsert de oanerfde lannen yn Hegens te

Spannum, brûkt troch Wlck Claes widdo, fan Jelck Tyaerdsdr, frou fan Broer Lycklez Roersma; Douue Tallem leit as sibbe it near.¹³⁰

Yn 1559 ferkeapet Douue Fongersz ¼ fan Lutke Hegens te Spannum oan Douue Wopkez en Hilck Feddrixdr dêr.¹³¹

Yn 1560 keapje Douue Wopkez en Hylck Feddrixdr 1/8 fan de sate Hegens, brûkt troch Wlck Claes widdo te Spannum, fan Douue Fongersz.¹³²

Yn 1565 wurdt mei ynstimming fan Fopcke Wopkez Tallem it stjerhûs fan syn broer Douue Tallem op Feltsma zaete te Spannum ûntsegele en beskreaun op betingst dat de 'brieven' oangeande de neilittenskip fan Wopcke en Graets Tallem en it besit yn Hiddema en Meinsma sate apart yn in doaze lein wurde oant dúdlik is wa fan harren erven dy it bêste bewarje kin.¹³³

In greep út de beskreaune dokuminten: Frans Wopkez ferkeapet yn 1564 in rinte fan 3½ goudg. oan Douue Wopkez; oankeapen fan Douue Tallem en Hylck Feddrixdr fan 1551 ôf; Wopcke Goordtz ferkeapet yn 1565 in rinte fan 3½ goudg. út syn hûs oan Douue en Hylck; Douue Tallem betellet yn 1562 as boarch foar Doede Gerroltz 7 goudg. 20 st. oan Douue Aggez; hy keapet yn 1551 in hússteed te Frjentsjer fan Frans Wopkez; Douue en Hylck keapje yn 1564 in rinte fan Takele Fercxz en Att Symensdr; in skieding en akkoart fan 22 okt. 1547 fan de erfgenamten fan Wopcke en Graets; in keap út 1547 troch Elant, Oene Onez widdo; in baar fan 1539, opmakke troch Benedix Sybrensz, Tyaerdt Hanckez en Lolcke Sibes, tusken Syrick Wibez en Douue Wopkes as folmachten fan de erfgenamten fan Mintye Walpert en Hoyta Jorrytz (sic) en Dode Gerroltz oangeande de keap fan 7 pm.

De neilittenskip komt op 2280 goudg.; de foarderings wurde heal om heal dield troch widdo Hylck en soan Wpcke Douues. Dy syn broer Syuerdt sil fan Wpcke foar 400 goudg. it replike goed oernimme. De akte wurdt û.o. tekene troch Wopke Douwez. Justjes letter wurdt te Spannum boelguod holden yn it stjerhûs.¹³⁴

As widdo buorke Hylck yn 1570 te Swyns.¹³⁵

Soan:

1. Upcko Douuis Tallum, grytman fan Hinnaarderadiel 1577-'79, hat as balling it lân ferlitten en is as luitenant yn Spaanske tsjinst deade foar Zutphen yn 1584,¹³⁶ tr. (û.o.?) foar 1569 Hac Hattedr Rheen, st. foar 1583,¹³⁷ dochter fan Hette Lolckes Reen en Jildw Simons Hoytema.¹³⁸

Tinklik ek:

- 2? Syuerdt.

312. Rints Wopckedr Tallum, st. nei 1571, tr. Syurd Sybez (toe) Teetlum, folmacht fan Frjentsjerteradiel 1545, '49,¹³⁹ tsjerkfâd te Tsjom 1539, '50,¹⁴⁰ st. (koart) nei 1551, soan fan Sybe Syurdz Teetlum.

Yn 1538 seit Jacob Martenz toe Coudum ta, Syurd Sibez toe Teetlum 25 goudg. te beteljen.¹⁴¹

Yn 1539 Syurd Sybez toe Teetlum fanwege syn nicht Auck, dochter fan Ryurd oppe Maeden, kontra Jacob te Coudum oer it bernsbrieff fan 1535.¹⁴²

Yn 1539 sil Lolcke Lyeuwez in Hem Syurd't Sybez toe Teetlum 23½ goudg. betelje.¹⁴³
Yn 1544 keapet Syurd't Sybez toe Teetlum 2 pm yn in stik fan 4 yn syn sate fan Janke Jankez en Bauck; Syurd't Epez te Tolsum leit it near fanwege syn frou. Janke keapet dan in rinte fan 3 goudg. werom út Teetlum fan Syurd't.¹⁴⁴

Yn 1544 Pieter Tzalincxz kontra Syeurdt Sybez.¹⁴⁵

Yn 1547 wolle Abbe Tyercxz, boarger fan Boalsert, en Syurd't Sybez Teetlum as fâden fan Taecke, Doede, Jel, Reyner, Bauck en Wopke as bern en Syoucke Epedr as bernsbern fan Syoucke Gerloffsz en Ebel Tyercxdr by dekreet lân ferkeapje yn Oedsma te Easterlittens en Oppe Fenne te Jorwert.¹⁴⁶

Yn 1548 wolle de ynwenners fan Tsjom de tsjerketoer, dy't sa'n 40 jier earder ôfbrutsen wie, ferfange. Dêrta binne 100.000 nije stiennen en 'een groote menichte van calck' nedich en dêrom wolle hja inkelde hoekjes lân fan de patroan ferkeapje. Syurd't Sybez wurdt keaper fan 1 pm yn it goed fan Douwe Hansz te Stickenbuyer te Achlum.¹⁴⁷

Mei syn 72 meter is it de heechste tsjerketoer fan Fryslân wurden.

Yn 1551 keapet Pieter Seerpz te Achlum in rinte fan 1 goudg. te Medum fan Lieuwe Claesz en Trijn Ryurtsdr; Syurd't Sybez spiert as fâd fan ferkeapster Trijn.¹⁴⁸

Yn 1551 Pieter Hermansz te Frjentsjer kontra Syeurdt Teetlum te Tsjom.¹⁴⁹

Yn 1558 keapje Jan Claesz en Simpck Aggedr de huzing dêr't hja wenje te Tsjom op de lannen fan Rints Syurts widdo te Tetlum fan Frans Wopke en Anna Sybedr.¹⁵⁰
Fan Rints Wopke Talumsdr, widdo Siurd Tetlum, is in sulveren drinkhoarn út 1571 bewarre.¹⁵¹

In soan:

1. Wopke Sieurdsz toe Teetlum, tsjerkfâd te Tsjom 1552, '59.¹⁵²

313. Fopcke Wopke Tallum, berne om 1514 hinne, boer te Westerhizsum en op Nyehuytera saete te Kûbaard, st. [Drylts] nei 1585, tr. 1. foar 1545 Seerp Seerpsdr, dochter fan Seerp Piersz en Bernw; tr. 2. foar 1558 His Mirckxdr, st. nei 1582, widdo fan Tete Claesz, dochter fan Mirck Tyaerdz.

Yn 1539 keapet Fopke Wopke de huzing dêr't er wennet te Westerhizsum fan Lyeuwe Symonsz.¹⁵³

Yn 1540 ferklearret Douwe toe Tallem, mei út namme fan syn mem, bruorren en susters, dat de 7 pm dêr't de erven fan Bynttie harren op oansprekke yn dotem jûn binne oan Fopke Wopke.¹⁵⁴

Yn 1544 keapet Fopke Wopke te Hitsum 6 pm 8 einse dêr fan Matheus Seerpsz Bongahuys foar 345 goudg.¹⁵⁵

Yn 1544/45 keapje Fopke Wopke en Seerp Seerpsdr 7 pm te Westerhizsum foar 300 goudg.¹⁵⁶

Yn 1546/47 ferkeapje Seerp Seerpsdr, frou van Fopke Wopke, en de fierdere bern fan Serp Piersz harren fiskrjochten en swannejacht en fierder besit yn Oldegarijp.¹⁵⁷

Yn 1552 hear Benedix, pastoar te Kimswerd, mei fanwege syn broer en susters Pier, Seerp en Sas Seerpsbern c.s. kontra Walta Benedix te Teroele.¹⁵⁸

Yn 1552 keapet His Merckxdr te Tsjom, frou fan Tete Claesz, 9 einse oan Tolsumersyl fan Abbe Tierckz te Boalsert.¹⁵⁹

Yn 1556 keapet Jan Douwez de huzing te Westerhizsum op de lannen fan Fopke Wopke fan Fopke.¹⁶⁰

Yn 1557/58 keapje Syts Claesz c.s. 20 pm te Kûbaard fan Fopke Wopke foar 598 goudg.¹⁶¹

Yn 1558, '60 en '61 Fopke Wopke Tallum út namme fan syn frou Hys Myrckx en fanwege har broer Joucke Myrcksz kontra Abbe Tyercxz (oer betelling fan de helte fan 42, 24 en 100 goudg.).¹⁶²

Yn 1558 keapje Fopke Wopke en His Merckxdr te Kûbaard 21 pm 3 einse yn Nyehuytera saete dêr't hja wenje.¹⁶³

Yn 1560 in tsjûgeferklearring fan Fopke Wopke Tallem te Kûbaard, omtrint 46 jier âld.¹⁶⁴

Yn 1561 Abbe Tyercxz kontra Joucke Mirckx en Fopke Wopke fanwege His Mirckxdr, syn frou.¹⁶⁵

Yn 1573 keapje Fopke Wopke Tallem en His Merckxdr te Kûbaard en Jouke Mirckx te Wytmarsum omtrint 25 pm yn Jornehuyster saete dêr, brûkt troch Sweer Jackles, yn ruilkeap mei Duede Syiuckes en Wipck Reynersdr.¹⁶⁶

Yn 1578 draacht Fopke Tallum te Drylts 10 karg. by oan de personele ymposysje.

Yn 1582 keapje Fopke Wopke en His Mirckxdr ûnder Drylts 2 pm 2 einse te Hitsum, rjocht foar it hûs fan Wopke Fopke, fan At van Roorda, widdo fan Rienck Hemmema. Ek Wopke Fopke en Hid Evertsdr keapje fan har dan in hoekje lân te Westerhizsum.¹⁶⁷

Yn 1585 stiet Fopke Tallum syn dochter Graets by yn in kwestje mei de famylje fan har ferstoarne man Seerp Andriesz.¹⁶⁸

Ut it earste boask:

1. Wopke Fopkes, te Hitsum, tr. Hid Everts, dy't as widdo yn 1590 beskikt oer in 'harnas met een slachswaerd', dochter fan Ewert Hinnes. Sy tr. 2. gerjocht Frjentsjerteradiel 30 april 1591 Joannes Jacobs.

Yn 1591 wurde de neven Wopke Fransz Popta en Seerp Bockez [Scheltinga] oansteld as fâden oer de fjouwer bern fan Wopke Fopkes om in skieding te meitsjen mei de mem dy't op 'e nij trouw wie. De pleats te Hitsum wie fierhinne eigen en ek hiene hja in heale pleats te Achlum en 3½ pm ûnder Drylts oankocht.¹⁶⁹

2. Graets Fopkedr Tallum, yn De Hommerts, st. 1602/03, tr. 1. foar 1575 Seerp Andriesz Inthiema;¹⁷⁰ tr. 2. foar 1581 Enne Aggez, soan fan Agge Wybez en Gaets Ennedr.¹⁷¹

314. Anna Wopkedr, tr. foar 1543 Pieter Doeckez, boer yn de Nes te Penjum.

Yn 1543 barre pastorij en fikary fan Penjum elts 9 st. fan Pieter Doeckez fan de sate

fan syn frou en fan syn eigen twa sates yn de Nes by Hiddema en bart de prebende o st. fan Pieter in den Nes.¹⁷²

Yn 1546 is Pieter Doeckez boer op Lolckema saete te Penjum, krapoan 70 pm, besit fan Foeckel Doecke widdo; dêrneist brûkt hy 2 pm fan Popta sate dêre.¹⁷³

Yn 1543 en '47 Syeurt en Pieter Doeckez en Syeurt Taeckez kontra pastoar en fikaris fan Koarnwert.¹⁷⁴

Yn 1546 ferkeapje Lolcke Hettez en syn soan Haringh in rinte fan 5 goudg. út de lannen dy't Lolcke erfd hie fan syn âlden oan Pieter Doeckez en Anna Wopkedr foar 100 goudg.¹⁷⁵

Yn 1566/67 keapje Frans Tallum en Pieter Doeckesz yn in nearkeap ½ sate fan 22 pm fan Tiete Eelckez en Teecke Syuerdtsz foar 51 goudg. per pûnsmiet.¹⁷⁶

Yn 1570/71 keapje Pieter Doeckez en frou in sate en ¼ sate te Penjum fan Frans Wopckez en frou foar 3009 goudg.¹⁷⁷

Yn 1579 is Pieter Doeckez ien fan de folmachten fan de ynwenners fan Penjum.¹⁷⁸

Soan:

1. Wopcke Pietersz Popta, st. 8 maart 1619, tr. Ymck Andles Dotinga, st. 6 maaie 1591, dochter fan Anle Abbes Dotinga en Tied Gerbens Tiuert; hja lizze te Marsum foar de preekstoel begroeven. Bern: Ducke, Imck, Anle, Tiede, Ancke, Saeck en Tied.¹⁷⁹

315. Frans Wopke Tallum/Popta, te Tsjom, st. 1570/77, tr. foar 1547 Anna Sybedr, st. nei 1569.

Yn 1543 jout Frans Wopke de pastoar fan Penjum 18 st. hier fan 1 pm yn Douue Barlis goed.¹⁸⁰

Yn 1546 is Frans Wopke lûnhear fan in sate fan 50 pm fan Hessel Watthiez te Penjum.¹⁸¹

Yn 1546/47 keapje Frans Wopke en Anna Sybedr Jelgoema sate te Sweins fan Dirck Taeckez foar 2104 goudg. en ferkeapet hy besit oan Renick Zybez en frou foar 970 goudg.¹⁸²

Yn 1547 wol Frans Wopke toe Taallum 4 pm te Wommels ferkeapje, noardeast fan Warnetille, mei Doede Gerroltz as westlike neistlizzer; Syurd Wopke (lêe Sybez?) leit it near fanwege de bruorren en susters fan Frans Wopke útsein Fopke Wopke.¹⁸³

Yn 1553 keapje Frans Wopke en Anna Sybedr te Tallum twaris krapoan 3½ pm yn de sate fan Hotze Syurtz te Tritsum fan Syurt Hansz en fan Geert Hansdr.¹⁸⁴

Yn 1555 Frans Tallum en Jancke Rinnerts.¹⁸⁵

Yn de jierren 1561-'66 prosedearret Frans Wopke Tallum tsjin Gerrit Gerritsz, Eelcke Wattiez, Cornelis Claesz en Tzaling Wattiez.¹⁸⁶

Yn 1561 keapje Frans Wopke Tallum en Anna Sibedr te Tsjom 20 pm yn Berg te Kûbaard fan Ryoerd Roorda en Dowtyen Sassingha.¹⁸⁷

Yn 1561/62 keapet Frans Wopke Tallum by dekreet in rinte fan 19 karg. 12 st. fan de fâden fan de St. Martenstsjerke fan Frjentsjer foar 470 goudg.¹⁸⁸

Yn 1562 keapet Frans Wopke Tallum by dekreet 37 pm yn Grut en Lyts Cammingasate te Wjelsryp fan de fâden fan it weesbern fan Pouwels Douwez en Syts Sybedr foar 32 goudg. it pûnsmiet; nei oanlieding fan dy transaksje prosedearret Sypcke Meylema te Frjentsjer yn 1583 en '85 tsjin Syrck Syrck Posthumus Meylema te Easterein, Wopke Fransz Tallum te Tsjom, mei as folmacht fan Wlcke Sickema, man fan Beits Fransdr, en fan Graets Fransdr as erven fan Frans Wopke Tallum en ek tsjin Douttien Sassingha mei har bern.¹⁸⁹

Yn 1568 Hessel Douwes Epema kontra Frans Wopke Tallum en Hessel Wattiez; hja moatte him 1 jier lûnhier foldwaan.¹⁹⁰

Yn 1568 Hans Douwes Stickenbuyr kontra Frans Wopke Popta.¹⁹¹

Yn 1569 keapet Eelck Andela, frou fan Hessel Douwez Epema, 7 pm yn in stik fan 20 yn Lutkeberstera sate te Kûbaard fan Frans Wopke Popta en Anna Sipkedr (sic).¹⁹²

Yn 1569 keapje Sicke Oedtsz en Rins Rinsedr in rinte fan 14 goudg. út de sate Kingum te Sweins, brûkt troch Jelle Pieterz, fan Frans Wopke Popta en Anna Sybedr.¹⁹³

Yn 1570/71 keapet Frans Wopke yn nearkeap 24 pm te Tsjom fan Renick Tjaertz foar 820 goudg.¹⁹⁴

Yn 1577 ferhiert Wopke Fransz 18 pm yn de westein fan Wjelsryp oan Reyner Claesz.¹⁹⁵ Bern:

1. Wopke Fransz Popta, te Tsjom, tr. Machtel Scheltdr, widdo 1608. Bern: Schelte, Frans¹⁹⁶ en Rienck Wopkes Popta.
2. Graets Fransedr thoe Tallum, st. 16 febr. 1608, tr. om 1585 hinne Rijck Heeresz Liollema, st. 28 july 1604, soan fan Heere Jelderts en Els Rickoldtsdr;¹⁹⁷ beide te Tsjom begroeven.
Yn 1608 wurdt "thoe Tallum" ûnder Tsjom de neilittenskip beskreaun fan Graets Fransedr thoe Tallum, widdo fan Rijck Heeresz. Erven binne de bern Frans (22 jier), Jeldert, Sybe (beide yn har 21ste), Heere, Ysbrant en Wopke Rijcks. De pleats, 100 pm, is fan de Steaten, earder fan kleaster Lidlum. Der is frijwat pleatsbesit, sa as de sate thoe Schillum te Winsum fan 60 pm (ferl. 31a) en ien te Sweins fan 50 pm, en in tegoed fan 100 goudg. op Frans Wopkes Popta en Tyam Petersdr Hiddingha.¹⁹⁸
3. Beyts Fransedr, st. foar 1614, tr. 1. Wlcke Sickama; tr. 2. Pier Tacklesz, te Tsjom (431.6).
Yn 1614 nimt Tyaerd Riencksz Andrenga, man fan Antie Wlckedr dy't iennichst erfgenamt is fan har mem Beyts Fransedr, tsjin betelling fan 1400 goudg. it bedriuw oer fan har styfheit Pier Tackles.¹⁹⁹

31a. Wopke Goertz Tallum, te Tsjom, st. 1583/90, tr. wierskynlik 1. N.N; tr. 2. Bauck Janckedr, st. foar 1563, dochter fan Jancke Rinnerts [Tolsum], boer op Schildum te Winsum;²⁰⁰ tr. 3. Atke Lolckes, widdo te Frjentsjer 1590.

Yn 1553 is Frans Tallum fan betinken dat Wopke Goertz net in rinte fan 7 goudg. jiers út Popta sate te Penjum takomt.²⁰¹

Yn 1560 ferfetsje Fecke Sipckez te Hinnaard en Pier Fransz as fâden fan de jongste weesbern fan Sicke Jarichz it proses fan harren eardere fâd Seerp Bonga en Aggt Sicke widdo tsjin Douwe Sickez te Winsum, Bauck Janckedr te Tsjom, frou fan Wopcke Tallum, en Reyns Sickedr te Tsjummearum, ek bern fan dy Sicke Jarichz te Winsum, oer skieding fan syn neilittenskip.²⁰²

Yn 1563 keapet Wopcke Goertz, mei fanwege syn bern by Bauck Janckedr silger, 2½ pm yn Tolster sate te Tsjom fan Doed Herckedr.²⁰³

Yn 1567 Hans Hylckes, hofmaster, en Yda Rispens, bursaria, fanwege Nijekleaster kontra Wopcke Tallum.²⁰⁴

Yn 1568 Fecke Sipkez c.s. kontra Wopke Govertsz Tallum dy't him 2/6 fan de neilittenskip fan Sicke Jarix tastean moat, oerienkomstich dy syn testamint. Oan Sickes widdo komt de huzing te Haens en de helte fan it replik goed ta.²⁰⁵

Yn 1569 komt Wopke Goertz op as folmacht foar Jancke Rinnertz yn in kwestje oer Tolsum sate.²⁰⁶

Yn 1577 Hans Hylckez kontra Wopcke Tallum, dy't him de helte fan Schilduma sate leverje sil.²⁰⁷

Yn 1583 keapje Syucke Tzalingsz en Graedts Wopckedr te Jutryp 1/5 fan 10 pm (yn Grut Schildama) dy't Wlbe Wopckez erfd hie fan syn broer Wpcke foar 33 goudg. Wopcke Goerdtz protestearret om't him syn libben lang it fruchtgebrûk takaam.²⁰⁸

Yn 1589 Jochum Feyckez ûnder Frjentsjer kontra Syerck Meylema te Easterein, fanwege syn frou Tryncke Wopckedr, Johan en Wlbe Wopckez.²⁰⁹

Yn 1590 Hessel Lyuuez Aysma c.s. kontra Syrck Syrxz Meylama foar syn frou, Johannes Wopkez Tallum te Tsjom en Atke Lolckes, widdo fan Wopke Tallum te Frjentsjer.²¹⁰

Yn 1600 de erven fan Rinnerd Janckes kontra Tseets Heredr, widdo fan Johan Wopkes, te Peins en Syuerd Michiels fanwege syn frou Graets Wopkedr.²¹¹

*De bern by Bauck hawwe geregeldwei transaksjes yn Grut Schildama te Winsum, úteinlik is it Rijck Heerez (315.2) dy't yn 1599 folslein eigner wurdt.*²¹²

Wierskynlik út in earste boask:

1. Tryncke Wopckedr Goersma, tr. foar 1569 Sierck Siercksz Meylema.²¹³ De dochters Brecht en Bauck trouwe mei Wopcke (785.1) en Duede (785.2) Fercks.

Bern by Bauck:

2. Johan Wopkez Tallum, boer op Kleyn Schildum te Winsum, st. 1599/1600, tr. Tziets Heredr, dochter fan Heere Jelderts en Els Rickoldtsdr (ferl. 315.2).
3. Douwe Wopkes Tallum, boarger fan Frjentsjer 1589, tr. foar 1585 Susanne Wlckedr.
4. Graets Wopckedr, te Sint Jabik, st. 1630, tr. 1. Baltus Feddez, st. 1582/84; tr. 2. foar 1600 Syuerd Michiels, smit.²¹⁴ Bern by Baltus: Bauck (tr. Feike Takes), Balthis.
5. Wpcke Wopckez, st. 1580/83.
6. Wlbe Wopckez, berne foar 1554.

7. Graedts Wopckedr, st. Jutryp 1623,²¹⁵ tr. foar 1580 Syucke Tzallingsh, st. Jutryp 1605/06, nei alle tinzen soan fan Tzalling Emez;²¹⁶ bern: Tzalling Siuckez Itsma (te Jutryp, tr. Mints Johansdr Cnossens), Habel (tr. Botte Pietersz) en Trijn (tr. Bintse Heerez).

4. Gosse Mentzes, st. foar 1511, tr. [foar 1480] N.N.

Gosses trije bern komt yn 1511 12 fl. 8 st. ta út de sate Hondsoed fan 33½ fl.

Ut dit houlik: Mensse (41), Ymck (42), Feddrick (43).

41. Mensse Gossez, yn 1511 boer op Hondsoed, in sate fan hast 99 pm, stim 4 fan Wommels, st. nei 1543, tr. [foar 1504] Bauck, st. nei 1542.

Yn 1511 is Mensse/Meynssa Gossez boer op Hondsoed sate te Wommels, grut 99 pm minus 2 einse mei in hierwearde fan 33½ fl.; Wopcka Tyaertz (lêst Tyuerdt) besit hjir 32 pm foar 12 fl., Greet to Tirns 10 pm foar 3 fl. 14 st., Wopcka Douwez 8 pm foar 2 fl. 19 st., Mensse syn broer Feddrick 7 pm foar 2 fl. 9 st., syn sweager Gerbe 12 pm foar 3 fl. 26 st., Gossa Britsaert en de geastlikheid 85 st. en Mensse sels 6 fl. 1 st. Yn 1552 buorket Wybe Hottyez hjirre.²¹⁷

Yn 1527 keapet Meynse Gossesz 3½ pm fan Oldekleaster foar 23½ goudg.²¹⁸

Yn 1530 protestearje pastoar en tsjerkfâden fan Spannum tsjin de oanspraken fan Janke Banga op 10 pm yn Meynze goedt.²¹⁹

Yn 1531 Janke Sipkez te Bange te Skalsum út namme fan syn skoanmem Syw Dirck widdo te Boalsert kontra Meynze Hondsoed c.s. as mei-eigners fan 10 pm yn dy syn sate.²²⁰

Yn 1537 hear Hero Hottinga, pastoar te Frjentsjer, mei fanwege syn bruorren en susters, kontra Meynse Honsboet en Atthye Meynsez, Gerbrandt Tiardez en Gerbrant Wygerz, allegearre as fâden fan harren froulju.²²¹

Yn 1542 ferkeapje Meynse Gossez en Bauck toe Hondsoed in rinte fan 2 goudg. út harren sate oan Gerben Wiggersz toe Sippens.²²²

Yn 1543 komt de patroan fan Wommels 18 st. ta út Meynse Hondsoed zaete, de pastoar 20 st. en de fikaris 22½ st.²²³

Ut dit houlik: Aet (411), Attie (412), Douwe (413).

411. Aet Meynsedr, boerin op Hondsoed, st. nei 1552, tr. Jancke Wiggerz, st. foar 1548.

Yn 1548 ferkeapet Aet Jancke widdo opte zate Hondsoed in rinte fan 2 goudg. oan Ysbrant Claesz te Poppenwier.²²⁴

Yn 1549 ferkeapet Aet Meynsedr, widdo fan Jantke Wiggerz, te Wommels in rinte fan 6 goudg. yn har sate yn Hondsoed oan Griet Jacobsdr.²²⁵

Yn 1551 ferkeapet Ath Janckes to Hondsoed in rinte fan 3 goudg. oan de fâden fan de weesbern fan Obbe Sybrensz.²²⁶

Yn 1552 ferkeapet Aet Jancke widdo te Hondsoed in rinte fan 2 goudg. oan Sipcke Reynerz.²²⁷

Ut dit boask:

1. Jancke Janckedr, tr. foar 1559 Jacob Pietersz, te Kimswert.
Hja keapje geregeldwei oanparten yn Honsboodt (ferl. 413); harren bern Aucke, Sake, Aeth en Jancke Jacobs ferkeapje dat besit yn de jierren 1587-1610 oan de nije bewenner Broer Gossez (422.1).228

412. Attie Meynsez, boer op Sickama sate te Westerletens, tsjerkfâd fan Wommels 1543, tr. foar 1530 Jets Wopkedr, dochter fan Wopcka Taeckez Tyuerdt;²²⁹ sy tr. op 'e nij foar 1549 Wybe Hottyez, st. 1559.

Yn 1511 is Jw toe Letens boer op in sate fan 84 pm, besit fan û.o. Jw, Wopcka Syurd (lêst Tyurd) en Taecke Botsma.²³⁰ Yn 1552 buorkje Homme Doeckez en Sicke Atzez dêre, foarsjoen fan spys en degen.

Yn 1529 keapet Aythe Meynckez 8 pm yn it goed dêr't hy en Homme Doeckez wenje fan Aede Widtmerz te Boalsert foar 56 goudg.²³¹

Yn 1530 keapet Gerryt to Sippens de lannen en rinten fan de patroan en de trije preesters fan Wommels yn syn sate. Protest komt fan Atze Menzez en Gerbe Douwez to Tyuwert mei folmacht fan de skoansoannen fan Wopke Tyuwrt en fan harren broer Wolke [Wopckez Menairda]. De keap wurdt tawiisd oan de erven fan Doecke toe Sippens.²³²

Yn 1531 Epo Atze Harincxz kontra Atze Meinzez oer 6½ pm yn Syurdsma (lêst Sickama) saete te Wommels dêr't Atze Meinzez en Homme Doeckez wenje.²³³

Yn 1542 ferkeapje Attie Meynsez en Jets Wopke Tioerdsdr te Wommels in rinte fan 3 goudg. oan Sierck Rintgez en Jaeth en ien fan 2½ goudg. oan Fueck, Gerbe Sippens frou.²³⁴

Yn 1543 besit de patroan fan Wommels 1 pm yn de sate fan Attie Meynsez te Westerletens, de pastorij en de prebende beide 4 einse; Attze Meyntsez is dan tsjerkfâd fan Wommels.²³⁵

Yn 1545 keapje Homme Doeckez en Wyts in rinte fan 1 goudg. yn harren lannen te Rispons, brûkt troch Aucke Ockez, fan Ede Wedmerz en Jets [Godfrients] te Burchwert. Trijn, de widdo fan Broer Janckez, te Boalsert en Attie Meynsez fanwege syn frou Jets lizze it near op de keap.²³⁶

Yn 1549 ferkeapje Wybe Hottyez en Jets Wopkedr te Wommels in rinte fan 12 goudg., út de 12 pm toe Honsboed dy't Jets erfd hie, oan Claes Jansz en frou.²³⁷

Yn 1549 ferkeapet Jetz Wopkedr, frou fan Wybe Hotzez, in rinte fan 3 goudg. út Sickama guedte te Westerletens oan Jetse Eminga te Wytmarsum.²³⁸

Yn 1555/56 keapje Homme Doeckez en Wyts 18 pm yn en de huzing fan Sickemazaete yn in ruilkeap mei Jets Wopkedr.²³⁹

Yn 1557 Homme Doeckez en Wopcke en Take Atzez kontra Syuerdt Upckez fanwege Trijn Broers te Boalsert.²⁴⁰

Yn 1559 keapet Tet Wlbedr, widdo fan Rienck Sybez, 17 pm yn de pleats te Rispons, brûkt troch Bernardus Auckez, fan Jets Wopkedr en Wopcke en Take Attyes mei harren bruorren en susters.²⁴¹

Yn 1559 [Oenne?] Rensz kontra Wopcke en Taeke Attyez oer in foardering op de neilittenskip fan Wibe Hottyez. De bruorren wolle earst ôfwachtsje wat Wibe syn boelguod opbringe sil.²⁴²

Yn 1560 ferkeapje Wopcke en Take Attyez in rinte fan 3½ goudg. yn Honsboodt oan Douwe Wopckez.²⁴³

Ut it earste houlik:

1. Sicke Atzez, boer te Westerletens, kastlein te Easterein 1561,²⁴⁴ tr. foar 1550 Lolck Syboudtsdr.

Yn 1550²⁴⁵ keapet Jets Eminga in rinte fan 3 goudg. út Sickama guedte te Westerletens fan Sycke Atthyez en Lolck Syboudtsdr dy't dêr buorkje en fuort jitris sa'n rinte fan Jetz Wopkedr, frou fan Wybe Hotzez.

2. Take Attyez, boer op Honsboodt, tr. Graets Wibrensd, widdo 1570, dochter fan Wybren Sybez Jellema en Yeesch.²⁴⁶

As widdo beuorket Graets (noch yn 1601) Jellema sate te Easterein, har heite' pleats.

3. Douwe Attsez, boer op Honsboodt sûnt 1573.

Yn 1573²⁴⁷ hat Douwe Attsez tot Honsboodt de grytman 'een cleyn suyger ofte lamke' levere en dêrmei it konsintjild foldien foar syn keap fan de huzing fan Graets Taeke widdo.

4. Wopcke Atzez, te Hilaard, tr. 1552/54²⁴⁸ Trijn Dije Hanyedr, widdo fan Fedde Hettez [Jelgersma].²⁴⁹

Yn 1542 is Fedde Hettez boer op in pleats fan 100 pm te Hilaard.²⁵⁰

Yn 1558²⁵¹ Douwe Claesz te Hidaard kontra Wopcke Atzez fanwege de bern fan syn frou Trijn Dije Hanyedr by Fedde Hettez.

Yn 1557/58 keapet Syoert Goffez 8 pm yn Sickemasaete te Wommels fan Wopcke Aytiez foar 35 goudg. per pûnsmiet.²⁵²

Yn 1561 ferkeapet Trijn Dije, frou fan Wopcke Attyez, te Hilaard in rinte út in sate te Geyns.²⁵³

Bern fan Trijn by Fedde: Rienck, Hillegont, Bauck, Eemcke en de frou fan Laes Mircxz. Fierder wie der noch ien bern fan Wopcke (by Trijn?), neffens de sekretaris of klerk wie dat net in Gerlant mar (wer) in Hillegont.²⁵⁴

5. Jets Attyedr, tr. foar 1561 Andries Gauckez te Menaam, soan fan Gaucke Tyepckez en Tytth Andriesdr (ûnder 212).

Yn 1561 keapje Wopcke Attyez en Trijn te Hilaard 1 pm yn Honsbood en ½ pm yn Letens fan Jets Attyedr, frou fan Andries Gauckez te Menaam, foar 47 goudg. (dat hy itselde jier wer ferkeapet).²⁵⁵

Wierskynlik ek:

- 6? Hylck Attyedr, tr. Gerben Sipckez, boer op Heringa te Hinnaard.²⁵⁶
Yn 1561 keapje Wopcke Attyez en Trijn te Hilaard ½ pm by Letenser dyk fan Hylck Attyedr, frou fan Gerben Sipckez, te Hinnaard foar 10 goudg.²⁵⁷

413. Douwe Meynsez, te Wommels 1536, st. 1542, tr. N.N.

Yn 1536 ferkeapet Douwe Meynsez te Wommels in rinte fan 2 goudg. út de sate 'hetende Honsboodt' oan Douwe Reynz.²⁵⁸

Yn 1542 wurdt Tzomme Ryoerdz te Wommels oansteld as fâd oer de weesbern fan Douwe Meynsez.²⁵⁹

Yn 1559 keapje Sicke Janckez en Popck te Drylts 3 pm 1 einse yn de sate Honsboodt te Wommels, dy't ferkeapster fan har heit erfd hie, fan Rixt Douwedr, frou fan Baucke Ysbrandz, te Easthim. Jacob Pietersz en Jancke Janckedr lizze it near.²⁶⁰

Yn 1561 keapje Jacob Pietersz en Jancke Janckedr te Kimswert de 3 pm 1 einse dy't ferkeaper fan syn heit erfd hie yn de sate te Honsbode fan Allert Douwez te Wûns. Take Attyez leit it near.²⁶¹

Bern:

1. Rixt Douwedr, tr. foar 1559 Baucke Ysbrandz te Easthim.
2. Allert Douwez, te Wûns.

42. Ymck Gossedr, st. foar 1539, tr. foar 1511 Gerben Wiggerz, boer op Sippens te Wommels, st. nei 1550; hy hertr. Fueck Auckedr.

Yn 1529 keapet Gerben Wiggersz a Sippens te Wommels in rinte fan 6 goudg. yn it Gaukahuystera gued fan Haye Gossez.²⁶²

De bern fan Gerben Wygerz by Ymck Gossedr tekenje yn 1539 protest oan by de ferkeap fan oandelen fan 7 pm yn Walpert (sjoch 76).

Yn 1543 Gerbe Wiggerz zaete te Sippens ûnder Wommels.²⁶³

Yn 1545 ferkeapet Lyopck, widdo fan Jelte Jelte te Wommels in rinte fan 4 goudg. oan Gerben Wiggerz tot Sippens en Fueck.²⁶⁴

Yn 1550 ferkeapje Frans Hillez en Jets Welledr te Arum in rinte fan 2 goudg. oan Gerben Wiggers en Foek Auckedr; Lyopck Jelte widdo te Wommels ferkeapet har dan in rinte fan 4 goudg.²⁶⁵

Yn 1550 ferkeapje Laes Rennertsz en Graets Hoytedr te Mullum in rinte fan 1½ goudg. oan Gerbe Wiggerz toe Sippens.²⁶⁶

Ut dit houlik: Dyu (421) en Gosse (422).

421. Dyu Gerbransdr, tr. Boyen Rienickz.

Yn 1540 hawwe Boyn Rienicksz en Pouwels Jacobsz harren skeel oer de ruil fan kij bylein.²⁶⁷

Yn 1561 keapje Gosse Gerbensz en Anna 6 pm 2 einse yn trije stikken fan yn totaal omtrint 22 pm dy't ôfskaat binne fan Honsboodt fan Boyen Rienickz en Dyu Gerbransdr.²⁶⁸

Ut dit houlik:

1. Rienck Boeyensz, te Peins, st. tusken 1604 en '10, tr. 1570 Lysbet Claesdr, widdo fan Johannes Wybez, st. nei 1591.²⁶⁹
2. Gerben Boyens, tr. likernôch 1575 Jets Goyckedr; hja tr. 2. 1587 Allert Pieterz. Bern: Goeycke (berne sirka 1577), Hylck (1579, tr.

1601 Marten Syurds), Boeyen (foar 1585); tinklik ek Symen en Geert.²⁷⁰

Yn 1587 wurde Rienck en Aesge Boyenz oansteld as fâden oer de fiif bern fan Gerben Boyenz by Jets Goyckedr dy't op 'e nij mei Allert Pieterz boaske. Hja sille de bern 825 goudg. útkeare plus 2½ pm yn Gerryt Goyckes sate te Wytmarsum.²⁷¹ Der binne weesrekkens yn 1598 en 1604.²⁷²

3. Aesge Boyenz, te Tsjom, yn 1590 mei harnas en spys, st. tusken 1603 en 1613, tr. Trijn Claesdr, st. Tsjom 1620.²⁷³ Bern: Boyen (te Easterein), Aef (tr. Jan Bensz), Auck (tr. Aryen Jansz), Gerdt (tr. Heyn Jansz), Lysbet en Gerben Aesges.

422. Gosse Gerbensz, tr. Anna Bouwedr, dochter fan Buwe Sybez te Ysbrechtum [en Wabel].

Yn 1558 keapje Gosse Gerbens en Anna Bouwedr 9 einse yn Sippens fan Jonghe Jouckes.²⁷⁴

Yn 1574 keapet Wlbe Buwez as fâd oer de weesbern fan Gosse Gerbenz lân te Letens, brûkt troch Buwe Wlbes, fan de erfgenamten fan Douwe Gerbenz.²⁷⁵

Ut dit houlik:

1. Broer Gossez, op Honsboodt, dêr stoarn 1637, tr. om 1585 hinne Jets Jelledr Kingma, dochter fan Jelle Pieters Kingma en Hylck Gerrits Fogelsangh.²⁷⁶ Bern: Gosse (te Goaiïngea, tr. Syw Sybrensd), Hylck (tr. Simcke Simckes), Nel (te Goutum, tr. Frans Saeckes), Inte (te Wommels, tr. 1639 Maeike Sioerds) en Wlbe (te Easterein, tr. Goyck Annedr).
Yn 1583²⁷⁷ keapet Wlbe Buwez te Spannum 9 pm yn Honsboodt sate dêr't Broer Gosses buorket fan Graets Wibrensd en har bern.
2. Wabel Gossedr, st. nei 1617, tr. foar 1583 Watse Johannes, te Wommels, st. tusken 1611 en '17, soan fan Johannes Hessels Reen en Tyets Hansdr [Stapert].²⁷⁸ Soan: Gosse Watses Heringa te Wommels.
3. Gerben Gossez, boer te Letens, st. nei 1640, tr. Rints Wffkedr.
Yn 1601 keapet Gerben Gossez te Letens 31½ pm yn syn sate foar 3135 goudg. fan Ath Broersdr; dyselde Ath keapet it jiers dêrop krap 27 pm yn de pleats fan Wabel (Wlbes) widdo fan Otte (Douwes).²⁷⁹
Yn 1626 keapje Gerben Gossez en Rints Wffkedr te Wommels goed 22 pm te Hidaard fan de erven fan Johannes Idsz Rispen; Goyck Annedr, frou fan Wlbe Broers, protestearret.²⁸⁰

43. Feddrick Gossez Haegens, boer op Hagens te Spannum, tr. Doed, widdo 1543.

Yn 1511 hiert Feddrick Haegens te Spannum 70 pm fan kleaster Lidlum en 25½ pm fan Douwa Tyaertz; hierders yn 1552 binne Tackle Feddricz en Claes Hayteyz.²⁸¹

Yn 1525/26 keapet Fedderick Gossez 5 pm fan Aelbert Petersz te Spannum foar 39 goudg. en keapet Aelbert fan him 3 pm by Barderazyel foar 18 goudg.²⁸²

Yn 1529 keapet Feddrick Gossez te Spannum it Duycklemeer bûten de Letenser dijk fan Onsevrouwenvoogden te Boalsert foar 15 goudg. Douwe Lolkes nimt de keap oer en ferkeapet dat besit twa jier letter wer oan Take Abbez.²⁸³

Yn 1532 ferhiert Feddrick Gossez in sate oan Harman Jansz.²⁸⁴

Yn 1534 en 1535 Botte Tyerckz te Wommels kontra Ferrick Gossez te Spannum oer kontrakten oer 4 pm en oer 9 pm te Berg.²⁸⁵

Yn 1539 Meynse Honsboed kontra Ferrick Gossez.²⁸⁶

Yn 1540 is Ferrick Gossez hierder fan 9 pm fan Botte Stapert.²⁸⁷

Yn 1540 keapet Ferrick Gossez 6 pm 8 einse yn de sate dy't hy brûkt fan de tsjerkfâden fan Spannum.²⁸⁸

Yn 1541 hat Ferrick Gossez hier tegoede fan Folckert Abbez.²⁸⁹

Yn 1543 komt de pastorij fan Spannum 1 goudg. ta út de sate fan kleaster Lidlum dêr't Doed Ferricks widdo wennet.²⁹⁰

Ut dit houlik: Taecle (431), Hylck (432) tr. Douue Wopckez Tallum (311), Pier (433), mooglik Syoerdt (434).

431. Taecle Fercxz, boer te Hagens ûnder Spannum, tsjerkfâd dêr, st. nei 1590, tr. Att Simensdr.

Yn 1547 ferkeapet Taecle Feddrickz in rinte fan 5½ goudg. út 4 pm fan syn sate toe Haegens oan Jacob Pieterz to Zyaerda en Anna Jacobsdr.²⁹¹

Yn 1551 ferkeapet Taecle Fercxz toe Hagens ûnder Spannum in rinte fan 3 goudg. út syn goed oan Douwe Wopckez Tallum.²⁹²

Yn 1555 en 1561 binne Taecle Fercxz en Hidde Jansz tsjerkfâden fan Spannum.²⁹³

Yn 1565 ferkeapje Takele Fercxz en Att Simensdr in rinte fan 7 goudg. oan Douwe Wopckez en Hilck.²⁹⁴

Yn 1569 hiert Taecle Fercxz 18 pm lân te Hagens fan Frouck van Boermanye, sjoch ûnder 78.

Yn 1579 keapet Taecle Fercxz te Kûbaard 3/5 fan 4 pm yn Ferck Taecklez sate te Spannum dat Tsalinck Piersdr, frou fan Reyner Dirckz, erfd hie.²⁹⁵

Yn 1580 keapet Taecle Fercxz te Kûbaard 1/5 fan 4 pm yn de sate Haegens, brûkt troch Ferck Taecklez, fan Obbe Ryuerdtz en frou.²⁹⁶

Yn 1581 keapje Ferck Taecklez en Tyesck Atsedr (sic) te Spannum 5½ pm yn de sate te Hagens dy't hja brûke fan Taecle Fercxz foar 36 goudg. per pûnsmiet.²⁹⁷

Yn 1590 Taecle Fercks prosedearret mei soan Ferck en dochter Doed kontra Jurrien Feykez (783) en fferck Duedez (785), bystien troch syn skoanâlden Douwe Reynsz en Thet Janckedr, oer in skieding.²⁹⁸

Yn 1599 keapje Eelck van Heeringha en Tett Roorda te Easterein 5/6 fan 38 pm 2½ einse yn Oldehuys te Lytsewierrum, dat ferkeapers fan harren heit erfd hiene, fan Ferck Taklez te Spannum, Tade en Symen Taklez te Hidaard, Doed Takledr, frou fan Sytze Harckes, te Wytmarsum en Trijn Takledr, widdo fan Jacob Wouters, te

Weidum foar 65 goudg. per pûnsmiet. En justjes letter keapje hja jitris 6 pm 3 einse dêre fan Pier Taklez te Tsjom foar 63 goudg. it pûnsmiet.²⁹⁹

Ut dit houlik:

1. Duedt Takeledr, st. nei 1608, tr. 1. foar 1574 Syuerdt Jacopz;³⁰⁰ tr. 2. Haye Ansckez, soan fan Anscke Hayez en Anna Sybrantsdr;³⁰¹ tr. 3. Sytze Harckes, te Wytmarsum, Salwerd, st. nei 1622.³⁰² Ut it twadde boask: Bauck Hayedr, tr. sirka 1605 Joucke Bienckis.³⁰³
2. Ferck Taecklez, boer op Hagens ûnder Spannum, hierder fan 62 pm fan it eardere Kleaster Lidlum 1606/07, tr. likernôch 1575 Tyesck Aetedr, st. Spannum 1621, dochter fan Aet Doedez.³⁰⁴
Yn 1584 keapje Ferck Taecklez en Tyesck Aetedr te Spannum in rinte út Wybrandasate te Britswert.³⁰⁵
Yn 1615 keapet Tyesck Aatedr, widdo fan Ferck Taklitz, te Spannum ¼ fan 10 pm dat ferkeaper erfd hie fan syn heit fan Tomas Ferckz te Snits foar 500 goudg.³⁰⁶
Bern: Tomas (boarger Frjentsjer 1597, Snits 1599, tr. Pietke, bern: Gatz, Taeckle), Sytse (ûnder Frjentsjer), Gaets (tr. Sierck Watses Tamminga te Peins) en Symmen (te Easterwierrum, tr. Rinck Syboltsdr, bern: Bauck, Aeth en Haeye).³⁰⁷
3. Tade Taklez, te Hidaard.
4. Symen Taklez, te Hidaard.³⁰⁸
5. Trijn Takledr, yn 1599 widdo fan Jacob Wouters, te Weidum.
6. Pier Taklez, te Tsjom, tr. Beyts Fransdr (315.3); gjin bern.

433. Pier Fercxz.

Yn 1569 Takele Fercxz te Spannum as fâd oer de weesbern fan Pier Fercxz kontra Rintye Eelckez.³⁰⁹

434? Syoerdt Ferckz.

Yn 1580 Taecle Ferckz kontra syn broer Syoerdt Ferckz nei oanlieding fan de klacht fan R... Dirck.³¹⁰

5. Fed Mentzdr, tr. om 1483 hinne Pier Sircxz, st. 1530/34, tinklik soan fan Syrck Vybaz (sjoch ûnder 6).

Yn 1511 is Pier Sircxz eigner fan 5 fl. 18 st. (fan de 30 fl.) yn Walpert te Wommels, 3 fl. 6 st. (fan de 28 fl.) yn de sate fan Houck toe Berckwert, 5 (fan de 16) fl. yn de sate fan Hil toe Berckwert en fan 6 fl. (fan de 29 fl. 8 st.) yn de sate fan Jella Abbaz [toe Laerd] te Kûbaard.³¹¹

Under it besit yn Walpert en Laerd dat yn 1511 op namme fan Pier stiet, moat ek it oandiel fan Wybe Sircxz (6) ferantwurde wêze.

Yn 1524/25 keapet Pier Ziericxz 5 pm lân fan kleaster Aelzum foar 48 goudg.³¹²

Yn 1530 Botte to Berckwert kontra Pier Sircxz. Eelcke Piersz as folmacht fan syn

heit Pier en Botte [Bottez] to Berckwert lizze harren skeel (û.o. oer 10 pm yn Botte syn sate) foar oan de soenlju hear Syrck, pastoar fan Kûbaard, en Haye Staepert. Utspraak: Botte mei it lân noch 5 jier hiere.³¹³ *Dat giet oer de pleats fan Houck [Botte widdo] toe Berckwert.*

Yn 1534 seit Mintye Piersz oan Botte te Berckwert de hier op fan 10 pm lân.³¹⁴

Ut dit houlik: Syrck (51), Foppe (52), Baucke (53), Rints (54), Taede (55) en Mintthye (56).

51. Hear Syrck Piersz, berne om 1485 hinne, studint te Leuven 1506, wijd ta pryster 19 april 1511, pastoar yn Tersoal (1529-44), prebendaris te Baard 1554,³¹⁵ 1566,³¹⁶ st. yn of koart foar 1575.³¹⁷

Yn 1529 segelet en tekenet hear Circk, pastoar fan Tersoal, in akte fan ruilkeap mei it kleaster Ealsum.³¹⁸

Yn 1543 ûnderskriuwt Siricus Petri Zolensis de opjefte fan it pastorijguod fan Tersoal.³¹⁹

Yn 1558 keapje Pier Foppez en Jad Takedr te Blije de 9 pm dy't hear Syrck Piersz, prebendaris te Baard, fan heit en mem erfd hie, ntl. 2 pm yn Walpert, de staten útsein, brûkt troch jonge Doede Gerroltz, en 7 pm te Berkwerd, dêr't Obbe Foppesz en Ments Geercxdr foarhinne wennen. Fedde Mintyez, as folmacht fan de ferkeaper, easket in ordintlike akte fan de transaksje.³²⁰

Yn 1575 nimt Syuerdt Obbez te Easterein oan om Fedde Mintyez te Baard as ûntfanger fan it boelguod fan hear Pier (sic) silger, prebendaris te Baard, te beteljen.³²¹

52. Foppe Piers, boer op Berckwerd te Kûbaard, st. 1539/44, tr. foar 1527 Tyedts Obbedr, st. nei 1558, dochter fan Obbe Ryordts, suster fan Anck (53); sy tr. 2. 1545 Jacob Freercks [Eysma],³²² st. Boalsert 1551.

Yn 1526/27 keapje Foppe Piers en frou en Eelcke Piers en frou, beide froulju dochters fan Obbe Ryordtz, elts in rinte fan 16 st. út it Fenstra guedt te Jorwert fan Haye Douuez resp. Andel Rennertsz foar 17½ goudg.³²³

*Finstera sate te Jorwert is yn 1542 besit van sweager Rywrdt Obbes en syn sibben.*³²⁴

Yn 1529/30 wurdt Foppe Piersz beboete foar it trochstekken fan in 'vishoek'.³²⁵

Op 5 maaie 1546 freget Jacob Freercxz, út namme fan syn frou Tyeetz, de omkes hear Sierck en Minthye Piersz om de fâdij op har te nimmen oer de weesbern fan Foppe Piersz. De omkes betankje foar de ear mei't alle bern al boppe de 14 jier binne en mei't allinnich soan Obbe Foppes fan him heare litten hie en it him goed wie dat syn mem de administraasje fierde.³²⁶

Ut dit houlik: Obbe (521), Baucke (522), Pier (523).

521. Obbe Foppez, boer op Berckwert te Kûbaard, st. dêr 1557, tr. (tinklik yn 1547) Meints Gerckedr [Hoptilla], dr. fan Gercke Feyckez, boer te Hoptille ûnder Húns, en Anck; sy tr. 2. 1558 Gerben Harkez, boer te Wommels, soan fan Harcke Gerbenz en Trijn Jacobdr.³²⁷

Yn 1552 bewennet Obbe Foppez, bewapene mei spys en degen, de pleats fan Hill toe Berckwerckt.

Yn 1554 kwestjes fan Obbe Foppez en Johannes Geercksz mei Wybe Geercksz.³²⁸

Yn 1557 wurdt te Berkwerd de neilittenskip beskreaun fan Obbe Foppez; Pier Foppez te Blije en Fedde Mintyez te Baard binne fâden oer de twa weesbern by widdo Ments Gerckdr. In oantal lienings wie noch net ôfbetelle: 24 goudg. by Tyets Foppe widdo, 20 goudg. by Pier Foppez, 2 goudg. by Johannes Gercxz en 8 goudg. by Wpcke Gercxz. Yn 1558 ferklearret Ments Gerckdr, dan frou fan Gerben Harkez, dat sy en Obbe tsien jier lang oan Obbes mem Tiets alle jierren 1 goudg. betelle hiene fanwege de hier fan 1 pm lân.³²⁹

Yn 1561 keapet Frans Wopckez Tallum te Tsjom 6 pm te Berkwerd ûnder Kûbaard, brûkt troch Claes Jellez, fan Fed Jeltedr en Rixt Jeltedr, frou fan Sipke Gerloffz, foar 37 goudg. it pûnsmiet (216 goudg. neffens de rintmasterrekens). Pier Foppez wol as sibbe en neistlizzer de keap oernimme. Sa ek Pier Foppez en Fedde Mintyez as fâden oer de bern fan Obbe Foppez. Anne Syttyedr, frou fan Jan Hiddez te Holwerd, is nicht fan ferkeapsters; Rixt Jeltedr protestearret út namme fan har mem Lyopck. By eintsjebeslút wurde Pier en Fedde keapers. Tagelyk keapet Frans Tallum ek 1 pm dêre fan Lyopck Jelte widdo te Swichum foar 37 goudg.³³⁰

Yn 1572 Fedde Mintyez as fâd oer de bern fan Obbe Foppez en harren mem Mints Geercxdr kontra harren hierder Willem Dircxz.³³¹

Stadichoan keapet broer Pier Foppes (523) in mânsk oandiel yn de pleats te Berkwerd op; dat hat hy syn soan Doede by houlik meijûn.

Yn 1599 keapje Foppe Pierz Tanya en Syouck Sickedr te Blije omtrint 46 pm (dat by neimjitten mar 41 pm blykt te wêzen) te Berckwert ûnder Kûbaard, foar in part oer heech en leech yn Palsma sate, brûkt troch Foppe Obbes, en foar in part lannen dy't fan Walperte zaete ôfskieden binne fan Doede Piersz Tanya en Agnita Heerkedr op it Amelân foar 70 goudg. per pûnsmiet. Foppe Obbes opponearret him, mei fanwege syn suster Grets Obbedr, en hy wol yn syn rjocht bliuwe oer bewenning en eigendom fan 11 pm, sa't beppe Tyets Obbedr tasein hie by it houlik fan harren heit.³³²

Ut dit houlik:

1. Foppe Obbes, berne 1556, st. Kûbaard 1617, boasket foar 1583 Ancke Goris, dochter fan Goris Piers en Tyam Sybrens.³³³

Yn 1597 keapje Foppe Obbez en Anke Gorisdr te Kûbaard 2 pm, dat is de helte fan 4 pm, dêr by Warnatille op de feartswâl, fan Doed Takledr, frou fan Sytze Harkez.³³⁴

Yn 1615 keapet Foppe Obbisz te Kûbaard 41 pm 9 einse yn syn pleats 'te Brackwardt' fan Foppe Piers Tania en Syouck Sickedr te Blije foar 75 goudg. per pûnsmiet. Tied Ferckdr, widdo fan Heerke Tania, te Hallum leit it near fanwege har dochter Tryncke.³³⁵

Yn 1617 wurdt te Kûbaard de neilittenskip beskreaun fan Foppe Obbesz en Antke Gorisdr; soan Obbe nimt it bedriuw oer.³³⁶

Bern: Taads (tr. Hero Foppesz te Folsgeare), Mints (tr. Hercke Siouckz), Jets (tr. Claas Jacobz te Kûbaard, Dearsom), Obbe (1594, te

Kûbaard, tr. Jel Heertsdr), Goris (1598, te Kimswert), Thyam (1602, tr. Harmen Oenes te Frjentsjer)³³⁷ en Pier (1606).

2. Grets Obbedr, boasket lang foar 1584 Ids Edez.

Yn 1609 is omke Foppe Obbez te Kûbaard allinnich ree om de fâdij oer de jongste twa bern fan syn suster op him te nimmen as ek Aete Popckez te Eagum fâd wurdt. Goed in jier letter giet dat oan.³³⁸

Yn 1620 leit Aete Popckesz te Eagum de rekken fan syn fâdij fan 1611 oant '17 oangeande Mindts Idzedr oer oan har erven: Ide en Obbe Idzes, Sinne Syrcksz as heit fan Obbe en Tziets by Tziets Idzedr silger en Feddrick Feddricksz, man fan Gredts Sinnedr. Oan ynkomsten wie der 536 goudg. fan lân hier en ferkocht lân te Ypekolsgea en oan útjefte 529 goudg.³³⁹

Bern: Eede Idses (boer op Romkemasate, stim 67 fan Grou, st. 1635/40, tr. Fouck Ebedr),³⁴⁰ Tziets (tr. Sinne Syercx, boarger Snits 1615), Obbe (mei broer Eede eigener fan de sate yn de Birdt te Grou)³⁴¹ en Mynts, st. 1617.

522. Baucke Foppes, boer te Tsjom, tr. foar 1551 Eelck Tzalinghdr, beide st. (foar) 1553.

Yn 1551 ferkeapje Baucke Foppez en Eelck Tzalinghdr te Tsjom oan Ryuerdt Obbez en Tyedt te Jorwert in rinte fan 6 goudg. út 5 pm te Berkwerd ûnder Kûbaard foar 100 goudg.³⁴²

Yn 1553 wurde Sicke Oetsz 'oppe Campen' en Obbe Foppez te Kûbaard oansteld ta fâden oer it weesbern fan Baucke Foppez en Eelck Tsaelincks, beide stoarn.³⁴³

523. Pier Foppes Tania, boer op Tantiasate te Blije, testearret 26 sept. 1607, tr. foar 1558 Jad Tackedr, st. nei 1596, widdo, tinklik dochter fan Taecko Tanya.

Yn 1540 hiert Taecko Tanya de op ien nei grutste pleats fan Blije, grut 70 pm plus 24 gers, fan hear Tzalings erven.³⁴⁴

Yn 1558 keapet Pier Foppez te Blije 3 pm yn Berckwert te Kûbaard dêr't Obbe Foppez wenne fan Douue Jeltez; Fedde Mintyez as fâd oer de bern fan Obbe Foppez leit it near.³⁴⁵

Yn 1560 keapje Pier Foppez en Jad Takedr 12 pm yn Berkwerd fan Harinck Epez en Barber; de keaper en Fedde Mintyez lizze as fâden oer de bern fan Obbe Foppez it near op de keap.³⁴⁶

Yn 1560 is Pier Foppesz fâd oer de wezen fan Jouck Tammedr.³⁴⁷

Yn 1574 is Pier ffoppez Taenge folmacht fan Ferwerderadiel.³⁴⁸

Yn 1578 betellet Pyer Tanye te Blije 3 karg. oan personele ymposysje.

Op 26 sept. 1607 makket Pier Foppesz Tania syn testamint. Syn frou hie út har eardere houlik ien bern, tegearre hiene hja fiif soannen en in dochter Rintz dy't al wei wie. Soan Doede hie by houlik, 19 à 20 jier âld, mei Agneta Harckedr in pleats te Kûbaard fan 45 pm meikrigen, dy't hja alwer ferkocht hiene foar 3000 goudg., mar

ek 500 liuwedaalders losjild doe't er yn Oldenzaal troch de fijân finzen naam wie. Taco hie by houlik, omtrint 23 jier âld, mei Jancke Tiepckedr 1200 goudg. meikrigen; Foppe wie by houlik, omtrint 23 jier âld, mei Siouck Sickedr op de Taniapleats kaam, Rintze krige by houlik, omtrint 23 jier âld, mei Teth Lieuwedr 1400 goudg. mei, en sa ek Tiette by houlik, omtrint 24 jier âld, mei Impck Broersdr.

De bern fan Doede krije no in heale sate te Blije, de twa bern fan Taecke en de soan fan dr. Tiete de sate te Faerdt en soannen Rintze en Foppe krije Tantiasate tabedield.³⁴⁹ Ut dit houlik:

1. Rintz, st. foar 1607.

2. Doede Piers Tania, boarger fan Frjentsjer 1590, op it Amelân 1599, tr. foar 1583 Agneta Harckedr Popma, dochter fan Heerko Popma en Anna Roorda.³⁵⁰

Yn 1583, '84 en '85 Doede van Tania te Blije fanwege syn frou Agniet Harckedr Popma kontra Hans Galema te Menaam, widner fan har suster Rieme Popma, dy't in rekken ôflizze moat fan syn fâdij oer Agniet.³⁵¹

Yn 1586 is Doede Pierz Tanya folmacht fan Eastergoa en Ferwerderadiel.³⁵²

Bern: Heerco Doedes Tania (1578-1613/15, notaris te Hallum, tr. Tied Fercksd, 785.3), Jad (tr. 1. Cornelis Pieters, tr. 2. Joannis Hemmes, lekkenkeaper te Frjentsjer)³⁵³ en Trijntie (tr. Rienck Jelles, kastlein te Dokkum).³⁵⁴

3. Taecke Piers Tania te Blije, st. foar 1607, tr. foar 1594 Jancke Tiepckedr.

Bern: Tiepcke (tinklik yn de omkriten fan Gryptsjerk) en Gerben (bakker te Ljouwert, Harns, tr. 1. Ningen Jans; tr. 2. Marij Evouts; tr. 3. 1646 Claaske Martens).³⁵⁵

4. Foppe Piers Tania, boer op en eigner fan Tantiasate, tr. Siouck Sickedr.

Hja keapje (yn 1599) en ferkeapje (1615) Berckwert sate te Kûbaard, sjoch 521.

Bern: Pier (boer op Tania te Blije, tr. Griet Cornelis),³⁵⁶ Sicke (te Dronryp, Boazum, tr. Jouwerke Sickes Adama), Griet (tr. 1629 Meynte Jacobs te Dronryp), Sierck (te Frjentsjer, Ljouwert, tr. 1. Trijn Gossedr; tr. 2. Reinuke Tialckes Bonnema)³⁵⁷ en Tiete (brouwer te Boalsert, tr. Saap Sipkes).³⁵⁸

5. Rintse Piers Tania, te Blije, Arum, st. 1632/33,³⁵⁹ tr. Teth Liuedr, st. Arum 1648, dochter fan Lyuue Rinckes en Wyb Idzedr (ferl.541.2).

Yn 1613 is Wyb Ids Harckedr, widdo fan Liuuue Rinckes, te Arum stoarn. Erven binne Tet Liuedr, frou fan Rintie Tania dêr, en Fedtke, dochter fan Lampck Lyuedr silger by Benedix Wpckes.³⁶⁰

Yn 1648 wurdt yn de tsjerkebuorren fan Arum de neilittenskip beskreaun fan Teth Lieuwedr, widdo fan Rinse Tania.³⁶¹ Rinse en Teth hiene op 21 febr. 1632 testamint makke. Erven binne de bernbern: de bern fan dochter Jatke by Sybren Ruyrdtsen [Kingma] en by Gerryt Geryts, fan dochter Rints by Epe

Eebs en fan dochter Rinck by Tiepcke Dirx, en de soan Pier Rintses dy't de oaren mei 10½ tûzen goudg. út de Arumer pleats keapet.

Bern: Jatke,³⁶² Lieuwe (te Arum, hy en syn soan Rinse binne yn 1648 al wei),³⁶³ Rints, Rinck³⁶⁴ en Pier (te Mantgum, Arum, tr. Rienkjen Meintes Buwarstra),³⁶⁵

6. Dr. Tiete Piers Tania, berne om 1572 hinne, studint Frjentsjer 1590, Leien '94, advokaat foar it Hof fan Fryslân, boarger fan Ljouwert 1597, st. 1600/01, tr. 1596 Impck Broersdr, st. 1640, dochter fan Broer Ulbes en Tied Beernts.³⁶⁶ Sy tr. 2. Ryurdt Eelckez, assessor fan Baarderadiel te Jorwert.

Yn 1600 keapet Att Broersdr, widdo fan Sybren Hanckez, te Wommels lân te Poppenwier, erfd fan heit en pake, fan Pieter Broers te Turns, Impck Broersdr, frou fan dr. Tyte Tania, en Taeckle Epez te Ysbrechtum fanwege Buue Broersz.³⁶⁷

Yn 1601 wurdt te Snits de neilittenskip beskreaun fan dr. Tiete Tannya; widdo Ympck Broersdr is op 'e nij troud mei Ruyert Eelckez, Pieter Broers is fâd oer foarsoan Broer.³⁶⁸

Yn 1603 Ryuerd Eelckez fanwege syn frou Impk Broersdr en foar Peter Broersz as fâd oer it weesbern fan dr. Titte Tania kontra Pier Foppez Tania te Blije.³⁶⁹

Yn 1640 wurdt in skieding taret tusken de bern, Tied, Trijntie (silger), Eelck en Eelcke, fan Imck Broers, widdo fan Ryurd Eelckes, 'adessoir' fan Baarderadiel, en harren healbroer Broer Tania.³⁷⁰

Soan: Broer Tietes Tania, boer te Boazum, Wiuwert, tr. sirka 1625 Gatske Sybrens.³⁷¹

53. Eelcke Piers, boer te Baard, tr. foar 1526/27 Anck Obbedr, dochter fan Obbe Ryoerds, suster fan Tyedts (52).

Yn 1529/30 keapet Jorryt Hansz te Menaam 1 pm op it nijlân ûnder Easterwierrum fan (dizze?) Elcke Piersz te Nijtsjerk foar 23 goudg.³⁷²

Yn 1542 brûkt Eelcke Pierz de sate fan 70 pm te Baard fan kleaster Lidlum dêr't yn 1511 Obba Ryoerds buorke.³⁷³

Eelcke kocht yn 1530 7 pm yn Laard fan Syrck Wybez (61), yn 1540 2 pm 10 einse fan Rints Piersdr (54) en 8 1/3 einse fan Taede Piersz (55). Hy hat 20 pm min 2 einse neilitten dy't mei in sleat ôfskieden binne fan Laerstera zaete en in rinte fan 1 andrysgûne út dy pleats. Soan Hette keapet stik foar stik de oaren út dat Laarder besit.

Sjoen de ferdieling fan it besit te Laard wiene der njoggen bern. Dat binne foar it neiste: Bauck/Gauck (531), Pier (532), [Douue] (533), Take (534), [Syuerdt] (535), Obbe (536), Syouck (537), Hette (538) en Ansck (539).

531. Bauck (Gauck) Eelckedr, tr. foar 1545 Tyaerdt Jellez, boer op Goyckingha te Hinnaard en op Sions/Nyehuystera zate te Easterein, soan fan Jelle Ottez.³⁷⁴ Hy tr. 2. Anna Claesdr.

Yn 1545 ferkeapje Tyaerdt Jellez en Gauck Eelckedr te Hinnaard in rinte fan 3 goudg. oan Gerrolt Anskes en Bauck Yayedr te Easterlittens.³⁷⁵

Yn 1548 en '52 ferkeapet Tyaerdt Jellez op Goyckingha guedte te Hinnaard rinten oan Bocke Sybrens en Syw.³⁷⁶

Yn 1551 Sydts Douwe' widdo mei fanwege Otte en Sacke Douwez kontra Otte en Tiaert Jellez.³⁷⁷

Yn 1552 is Tyaert Jellez te Hinnaard bewapene mei spys en degen.

Yn 1558 ferkeapje Tyaerdt Jellez en Bauck Eelckedr te Easterein in rinte oan Jelle Sickez en Renick Hilbrantsdr dêr.³⁷⁸

Yn 1561 bewennet Tyaerdt Jelles Nyehuystera zate te Easterein.³⁷⁹

Yn 1561 ferkeapje Tyaerdt Jellez en Anna Claesdr te Easterein in rinte oan Jets Harinckdr, widdo fan Lolcke Hettez, dêr.³⁸⁰

Yn 1586 keapje Johannes Jacobz en Aelcke Hendricxdr te Harns 5/6 fan 1/9 fan it lânbesit yn Laard, ferkeapers oanerfd fan harren mem (en likense oanparten yn oare gritenijen sa as yn 3 pm te Easterlittens, 3 einse te Baard en 7½ einse yn Fatenzera mieden) fan Lutgert Seerpsdr, frou fan Eelcke Tyaerdtz, Jelle Tyaerdtz en foar syn suster Rinck, Att Tyaerdsdr, frou fan Pieter Syurdtsz, en Anna Tyaerdsdr, frou fan Allonse Jurgiensz foar 64 goudg. Sibbe Hette Eelckez te Baard leit it near.³⁸¹

Ut dit houlik:

1. Eelcke Tyaerdtz, wurdt om 1582 hinne boarger fan Ljouwert, tr. Lutgert Seerpsdr.
Yn 1589 prosedearje Simon Sytzes en Eelcke Tyardts as erven fan it bern fan Jelle Seerps.³⁸²
2. Jelle Tyaerdtz.
3. Rinck Tyaerdsdr.
4. Att Tyaerdsdr, tr. Pieter Syurdtsz.
5. Anna Tyaerdsdr, tr. Allonse Jurgiensz.
6. N.N.

532. Pier Eelckedr, st. 1564/68, tr. Syuerdt Obbez, te Easterein, st. nei 1589.

Yn 1552 is Syurd Obbez te Easterein bewapene mei spys en degen.

Yn 1553 binne Jacob Lollez en Syuerdt Wbbez fâden oer de weesbern fan Gosse Lollez silger by Syts Timensdr te Easterein.³⁸³

Yn 1561 buorket Syuerdt Obbez te Eesquert ûnder Easterein.³⁸⁴

Yn 1559 en '64 ferkeapje Syuerdt Obbez en Pier Eelckedr te Easterein rinten út harren oandiel fan 20 pm min 2 einse te Laerd, brûkt troch Syuerdt Jellez, oan de fâden fan de wezen fan Obbe Foppes.³⁸⁵

Yn 1568 ferkeapet Syuerdt Obbez, widner fan Pier Eelckedr, in rinte út har oanpart fan de pleats. De keap wurdt oernommen troch har sibben Hette, Obbe en Take Eelckez.³⁸⁶

Yn 1575 nimt Syuerdt Obbez te Easterein oan om Fedde Mintyze te Baard as ûntfanger fan it boelguod fan hear Pier silger, prebendaris te Baard, te beteljen.³⁸⁷

Yn 1589 keapet Syurd Obbez te Easterein in rinte fan 15 st. út syn pleats.³⁸⁸

533. Douue of Dirck is soan of skoansoan, tr. foar 1553 N.N., lit twa bern nei.

Mooglik is dit Douwe Eelckez, skipper, berne te Jorwert, wurdt boarger fan Ljouwert 1563, wennet dêr oan it Skavernek 1581, tr. Jets, libbet 1581.³⁸⁹

In soan of dochter is:

1. Jan Douwez, yn 1578 te Dronryp oanslein foar 3 karg., of syn frou Fokel Dirxdr, beide libje noch 1615.³⁹⁰

Yn 1597 keapje Hette Eelkez en Syu Pietersdr te Baard 1/18 fan it besit te Laarder en yn Baarderadiel fan Jan Douwez in de Poelen te Dronryp en Fokel Dirxdr.³⁹¹

Yn 1589 ferhiert Jan Douwez te Dronryp lân oan Sybe Annez te Skingen.³⁹²

Yn 1604 Douwe Hoitesz te Frjentsjer fanwege syn soan Henrick, benefisjant fan it Douue Pibeslien te Dronryp, kontra Jan Douuis en Fokel Dirxdr yn De Puollen, dy't him neffens hieroerienkomst fan 1602 noch twa terminen fan 200 goudg. betelje moatte.³⁹³

In skoansoan is mooglik:

2. Jan Abbes, berne te Jorwert, wurdt boarger fan Ljouwert 1586, dêr't yn 1590 syn ynboel beskreaun wurdt op oanstean fan de skuldeaskers.³⁹⁴

Yn 1611 keapet Syw Peters, widdo fan Hette Eelckez te Baard 1/18 fan it Laarder besit en oare lannen bûten de gritenij fan Abbe Janz, 'metzelaer' te Amsterdam, en Nyes Jansdr, 25 jier âld en bystien troch har heit Jan Abbez, foar 45 goudg.³⁹⁵

534. Take Eelckez, stoarn 1579/85, tr. foar 1560 N.N.

Yn 1567 Taecke Eelckez kontra Claes van Sonnama.³⁹⁶

Yn 1579 keapet Hette Eelckez te Baard 1/9 fan it besit te Laard fan Take Eelckez.³⁹⁷

Yn 1585 keapje Hette Eelckez en Syw Peters te Baard 1/9 fan it besit te Laard fan Wyck Takedr, frou fan Jan Sibrens, Hette Takez en Tyts Takedr.³⁹⁸

Bern:

1. Wyck Takedr, tr. foar 1585 Jan Sibrens.
2. Hette Takez.
3. Tyts Takedr.

535. Syuerdt is soan of skoansoan (mooglik is dit nr. 532), tr. foar 1564 N.N.

Yn 1589 keapje Hette Eelckez te Baard en Syw Pyetersdr ¼ fan 1/9 fan it Laarder besit fan Anne Syurdsz en Wyt Wopkedr te Húns.³⁹⁹

Yn 1594 keapje Hette Eelkez en Syw Pietersdr te Baard 1/9 fan it Laarder besit fan Anne Syuerdts te Húns, Eelke Syuerdts, Lieuwe Syuerdts te Jellum en Bauck Syuerdts, frou fan Bote Sijes te Wier.⁴⁰⁰ It jiers dêrop keapje hja harren út it besit yn Baarderadiel.⁴⁰¹

Bern:

1. Anne Syurdsz, te Húns, tr. Wyt Wopkedr, st. as widdo Frjentsjer 1611.⁴⁰²

2. Eelke Syuerdts.

3. Liuwe Syuerdtsz, yn 1604 doarpsrjochter fan Jellum.⁴⁰³

4. Bauck Syuerdts, tr. Bote Sijes, te Wier.

536. Obbe Eelckez, libbet 1568.

Yn 1559 wurde de sibben Pier Foppoz en Hobbe Elckez oansteld as fâden oer de weesbern fan Riurdt Obbez.⁴⁰⁴

537. Syouck Eelckedr, tr. Epe Rienxz, widner 1581.

Yn 1581 keapje Hette Eelckez en Syw Pietersdr 1/9 fan it besit yn Laard fan Epe Rienxz fanwege syn bern by Syouck Eelckedr.⁴⁰⁵

538. Hette Eelckez, boer te Fatens ûnder Baard, st. dêr 1609, tr. 1. N.N.; tr. 2. foar 1581 Syuw Peterdr, st. Baard 1651.

Yn 1583 binne Aucke Jarichsz en Hette Eelckez fâden oer de bern fan Reurdt Jochemsz.⁴⁰⁶

Yn 1597 is Hette Eelckes ien fan de tsjerkfâden te Baard.⁴⁰⁷

Yn 1601 prosedearje Hette Eelckes en Syw Peters mei Pier Foppez Tania te Blije.⁴⁰⁸

Yn 1609 wurdt Aeltzen Saklesz te Baard oansteld as fâd oer Taecke, omtrint 24 jier, Dirck, omtrint 21, Pieter, yn syn 18de, Foppe, omtrint 15, Obbe, omtrint 14, en Pier, omtrint 10 jier, de minderjierrige weesbern fan Hette Eelckes silger by Syu Petersdr, dy't bystien wurdt troch har sweager Jarich Feddes.⁴⁰⁹

Yn 1610 wurdt in skieding makke tusken Syrck Hettes te Deinum, Hette Eelckes te Lichtaard en Tzepke Jans Benderhuys ûnder de klokslach fan Lichtaard as man fan Anna Eelckedr, de lêsten as erven fan harren heit Eelcke Hettesz en mei-erven fan harren heit en pake Hette Eelckes, stoarn te Fatens ûnder Baard, oan de iene kant en Syuw Peterdr, widdo fan neamde Hette, mei har sweager Jarich Feddez, en Aeltien Sakles as fâd oer de jongste seis bern oan de oare kant troch bemiddeling fan û.o. Tade Feddes. Syuw bliuwt op de pleats; elts komt 1/10 ta fan it fêstgoed. Syrck hie earder al 500 goudg. meikrigen; Hette en Anna Eelckes ferklearje dat harren heit 600 goudg. meikrigen hie. Der wurdt akkordearre dat Syrck noch 200 goudg. kriget, de bern fan Eelcke noch 165 goudg.⁴¹⁰

Yn 1612 keapje Gatze Syuerdtz en Anna Harmensdr 20 pm yn harren sate (te Laard) fan Syw Petersdr, widdo fan Hette Eelckez, te Baard en har bern foar 1860 goudg.⁴¹¹

Yn 1630 wurdt boelguod holden by Syu Hette widdo; Dirck, Obbe en Foppe Hettes binne mannichfâldich keapers.⁴¹²

*De seis soarten erfgenamten fan Syuw Pietersdr ferkeapje yn 1651 by dekreet 5½ pm te Baard en meitsje yn 1652 in skieding fan harren neilittenskip.*⁴¹³ *Dat binne:*

Albert Harckes te Winsum, soan fan Anne Hettedr, foar 1/6, Auck Hettedr, widdo fan Jarich Feddes te Baard foar 1/6, Eelcke en Claes Dirck te Berltsum, mei fanwege Pieter Dirck te Tsjummearum en de minderjierrige bern fan Dirck Hettes foar 1/6, Jacob Sybrens te Baard as styfheit en fâd fan de trije bern fan Foppe Hettes by Antie

Tzallings foar 1/6, Andries Tiercks te Jorwert/Easterein as fâd oer de bern fan Pieter Hettes by Antie Taededr foar 1/6, Hette Obbes te Wytmarsum mei fanwege Reiner Obbes en as fâd oer syn bruorren en susters, bern fan Obbe Hettes, doarpsrjochter fan Baard, by Antie Reiners, foar 1/6.

Ut it earste boask:

1. Syrck Hettes, te Deinum 1621.⁴¹⁴
2. Eelcke Hettes, te Lichtaard, heit fan Hette Eelckes en Anna Eelckedr (tr. Tzepke Jans Benderhuys).

Ut it twadde boask:

3. Antie Hetedr, mem fan Albert Harckes te Winsum.
4. Auck Hetedr, tr. Jarich Feddes, te Baard, soan fan Fedde Mintyez (561) en Doedt Jarichsdr.
Yn 1603 ferlit Jarich Feddez te Baard de hier fan syn pleats.⁴¹⁵
5. Taecke Hettes, berne om 1585 hinne, keapman, wurdt boarger fan Frjentsjer 1640, st. dêr 1649, tr. 1. gerjocht Barradiel 28 jann. 1618 Atke Gerrytsdr; tr. 2. dopersk Harns 27 febr. 1642 Lysbet Jans.
Yn 1649 is keapman Taecke Hettes stoarn.⁴¹⁶ Erven binne Auck en Pyter Hettes en de weesbern fan Dirck, Foppe, Obbe en Antie Hettes.
6. Dirck Hettes, berne om 1588 hinne.
Bern: Eelcke, Claes, Pyter, Ympck, Syuw, Hette, Trijntie en Antie Dircks.⁴¹⁷
7. Pieter Hettes, berne om 1592 hinne, st. 1649/51, tr. foar 1623 Antie Taededr.
Bern: Obe, Siouck en Doed Pieters.⁴¹⁸
8. Foppe Hettes, berne om 1594 hinne, st. Baard 1647/49, tr. om 1628 hinne Antie Tzallings; sy tr. op 'e nij 1651 Jacob Sybrens.
Yn 1652 wurdt in skieding makke tusken Hette, Tzallingh en Fopcke, de trije bern fan Foppe Hettes, en harren mem Antie Tzallinghs en styfheit Jacob Sybrens.⁴¹⁹ It jiers dêrop rekkent styfheit ôf mei de âldste soan.⁴²⁰
Bern: Hette, Tialling en Fopck.
9. Obbe Hettes, berne om 1595 hinne, doarpsrjochter en tsjerkfâd fan Baard, tr. om 1620 hinne Antie Reiners.⁴²¹
Bern: Hette, Antie, Reyner, Jelle, Siouck, Jantien en Pier Obbes.
10. Pier Hettes, berne om 1599 hinne, st. foar 1649, gjin bern.

539. Ansck Eelckedr, tr. Gerben Cornelisz, folmacht fan Tytsjerk 1605, 'o6,⁴²² stoarn 1615.

Yn 1606 keapje Hette Eelckisz en Syw Peterdr te Baard 1/9 fan it besit te Laard fan Gerben Cornelis en Ansck Eelckedr te Tytsjerk.⁴²³

Yn 1614 binne de bruorren Gerben en Jan Cornelis buorlju fan de widdo fan Frans Claesz, stoarn te Tytsjerk.⁴²⁴

Yn 1615 wurdt ûnder de klokslach fan Tytsjerk de neilittenskip skieden fan Gerben Cornelis troch soan Gerben Gerbens dêre en Wtze Riemers, mitselder te Ljouwert, en Laes Goslicks te Hilaard as fâden oer de weesbern fan Sibe Goslicks by Bauck Gerbensdr silger. Earder dat jier hie Gerben senior donasjes jûn oan Cornelis en Ansck, soan en dochter fan Gerben junior.⁴²⁵

Ut dit houlik:

1. Bauck Gerbensdr, st. foar 1615, tr. Sibe Goslicks.
Yn 1617 Jets en Goslyck Sybes, mei foar de jongere bruorren en susters, bern fan Sibe Goslycx, kontra Sirck en, justjes letter, Taeke Hettes.⁴²⁶
2. Gerben Gerbens. Bern: Cornelis en Ansck.

54. Rints Piersdr, tr. Beencke Mathysz, te Kimswert, st. 1540/46, widner fan N.N.

Hja binne eigners fan Frankemasaete te Kimswert, fan lannen yn de útbuorren fan Harns (tinklik ôfkomstich fan Beencke of dy syn eardere frou), fan Taecklema saete te Kimswert (blykber om 1508 hinne oankocht) en fierder fan hoekjes lân yn Walpert, Laard en Berkwerd.

Yn 1511 hiert Heyne Meylez 28 pm yn de Harnzer útbuorren fan frou Lutke en fan Bentka Mathysz.⁴²⁷

Yn 1526/27 keapet Beencke Mathysz 7 pm fan de fâden fan Kimswert foar 30 goudg.⁴²⁸
Yn 1528 Bincke Mathysz te Kimswert kontra Jarich Syeurdtsz. By fonnis fan it gerjocht fan Wûnseradiel wiene huzing en state te Kimswert dy't Bincke sa'n 20 jier earder kocht hie fan Jetz Gerroltz Gerbranda oan Jarich takend. Bincke hie sûnt syn keap ûnbehindere yn dat besit west. Jarich easket it besit fan de state op en wurdt yn it lyk steld.⁴²⁹

Yn 1533 Serp Innez te Harns kontra Bentke Matthysz.⁴³⁰

Yn 1540 keapje Eelcke Pierz en Anck te Baard en Foppe Pierz en Tyets te Berckwert 1/6 fan 3 pm 10 einse te Kûbaard (ntl. 2 pm 10 einse yn Laerdera gued, brûkt troch Jelle Abbez, en 1 pm te Berckwert, brûkt troch Foppe) fan Beencke Mathysz en Rints Piersdr.⁴³¹

Yn 1546/47 binne de soannen fan Byncke Mathys neistlizzers fan de lannen yn de Harnzer útbuorren dy't Douwe Heynsz brûkt.⁴³²

Yn 1546 is Joost Janz boer op Frankemasaete te Kimswert, grut 27 pm, mei Vpcke Hathiez en Tzumme Aesgez as lânhearen.⁴³³

De soannen Thys Bienckez, yn 1546/47 boer ûnder Harns,⁴³⁴ en Taeckle Beenckez, yn 1546 boer op Taecklema saete te Kimswert fan 44 pm (ek eigner mei syn bruorren en susters) en yn 1546/47 brûker en eigner fan 6 pm ûnder Harns,⁴³⁵ moatte hast wol út it foarste boask fan Beencke west hawwe.

Ut dit houlik: Fed (541) en Duedt (542).

541. Fed Beenckedr, tr. foar 1544 Wpke Haytze, te Tsjummearum en Kimswert, st. nei 1578.

In suster fan Wpke sil de frou west hawwe fan Jelle Robijns, stamheit fan de Bonnema's fan Kimswert.

Yn 1544 keapet Tyeets Foppes widdo te Kûbaard 1 pm yn Walperde sate, brûkt troch Doede Gerroltsz, fan Wpke Haytze en Fed Beenckedr; Tzumme Ryuerdtsz protestearret fanwege de weesbern fan Hoyte Gerroltsz om't de terp har takomt.⁴³⁶

Yn 1578 wurdt Wpcke Haytze te Kimswert oanslein foar 4 karg. yn de personele ymposysje.

Ut dit houlik:

1. Liuets Wpckedr, tr. wierskynlik 1. Wytze N.; tr. (2.) om 1580 hinne Pieter Jansz, boer op Siboltsma sate te Wytmarsum.⁴³⁷
Ut it earste boask nei alle tinzen Here en Gerrit (tr. Trijn Regnerus) Wytze; út it twadde boask: Wytze en Jan (beide st. 1595/98) en Trijn Pieters (tr. foar 1600 Jan Janz, te Wurdum).
2. Benedix Wpckes, st. Arum 1608, tr. om 1590 hinne Lamck Liuees, dochter fan Liue Rinckesz, op Sickemahuis te Arum, en Wyeb Idts Harckedr;⁴³⁸ sy tr. 2. Taeke Taekes, te Harns.
Yn 1608 en 1611 weesrekens fan oantroude omke Rintze Tanya (523.5), fâd fan dochter Fed.⁴³⁹
Ien dochter: Fedtke Benedicti, tr. 1608/11 Frans Tymens Eysma, te Boarn.
3. Haytse Wpckes, boer op Franckemasate te Kimswert, st. tusken 1608 en 1611, tr. Goyck.

542. Duedt Beenckedr, tr. 1. foar 1546 Tzumme Aesgez, te Froubuorren, faaks soan fan Aesge Tzummaz te Bitgum;⁴⁴⁰ tr. 2. foar 1559 Abbe Annez, te Sint Anne.

Yn 1546 keapet Tyeets Obbedr, frou fan Jacob Freercxz, skepen fan Boalsert, 1 pm te Wommels yn Walperter zate, brûkt troch Doede Gerroltz, útsein de staten fan Tzumme Aesgez en Duedt Beenckedr op it Bilt.⁴⁴¹

Yn 1552 wurdt Tzomme Aesgez ûnder Froubuorren, bewapene mei spys, rekkene ta de arbeidersstân.

Yn 1559 keapje Upke Haytze en Fed Byenckedr te Tsjummearum 13 pm, dat is de helte, fan Frankema zaete te Kimswert, brûkt troch Hans Douuez, fan Doed Bienckedr, frou fan Abbe Annez, te Sint Anne foar 292 goudg.⁴⁴²

Bienthie Tzommesz sil in soan west hawwe, yn 1578 is syn widdo yn Sint Anne goed foar in oanslach fan 30 st. yn de personele ymposysje.

55. Taede Piersz, boer te Wurdum, yn 1540 brûker fan 38 pm lân dêr,⁴⁴³ st. 1553/54,⁴⁴⁴ tr. Anck Tietiedr, st. foar 1561, dochter fan Tiette Wtenz.⁴⁴⁵

Yn 1535 keapet Foppe Piersz 10 pm yn de sate fan Hoyte Gerroltsz te Walpert fan syn broer Taede Piersz te Wurdum.⁴⁴⁶

Yn 1540 keapje Eelcke Pierz en Anck 8 einse en 1/3 fan 1 einse yn Laerd te Kûbaard, útsein de staten, brûkt troch Jelle Abbis, fan syn broer Taede Piersz te Wurdum.⁴⁴⁷

Oant 1554/55 hiert Epe Sippez [Hellings] lannen oan de noardein fan Wurdum fan Tijs Sipkez fanwege de erven fan Taede Piersz. Dan ferhuzet Epe nei Werbsterbuorren en nimt Jacob Claesz de huzing oer foar 100 goudg.⁴⁴⁸

Yn 1561 ferklearret hear Sirck Piersz, prebendaris te Baard, as fâd oer de jongste trije bern fan Taede Piersz en Anck Tietiedr dat it omreden fan de skulden better liket om 5 pm 'opte Lappe' te Wurdum te ferkeapjen. De âldste trije bern, Thys Sipkez te Dokkum, Sicke Lieuwez te Wurdum en Johannes Sybrantsz te Lichtaard, allegearre fanwege harren froulju, geane akkoart, alhoewol't Sicke Lieuwez him noch oppenearret dat him de keap fan de helte dêrfan tasein wie. Keaper by dekreet wurdt Goffe Douwema.⁴⁴⁹

Yn 1561 keapje Goffe van Douwema en Wick de helte fan 5 pm op de Lape fan Anna, Fed en Tyeth Taededs, de froulju fan Thys Sipkez, Sicke Lyeuwesz resp. Johannes Sybrensz, foar 125 goudg.⁴⁵⁰

Ut dit houlik: Anna (551), Fed Taededr, tr. foar 1561 Sicke Lieuwez, te Wurdum, Tyeth (552), en trije jongere bern.

551. Anna Taededr, tr. foar 1554 Thys Sipkez, te Ferwert 1557, Dokkum 1558.

Yn 1552 is Thijs Sipkez te Ferwert bewapene mei roer en degen.

Fan 1557 oant '60 Thys Sipkez te Ferwert, Dokkum, mei fanwege syn frou Anna Taededr, kontra Geert Pietersz te Britsum as fâd oer de bern fan Willem Jansz te Wyns oer in fâdijskip.⁴⁵¹

Yn 1562/63 keapet Thys Sipkez in hûs binnen Dokkum fan Georgen van Olm en Neelcke foar 265 goudg.⁴⁵²

552. Tyeth Taededr, tr. foar 1561 Johannes Sybrantsz, te Lichtaard.

It hat kâns dat dit Johannes Sybrantsz is, boer op Grut Felsum te Spannum, rjochter fan Hinnaarderadiel, stoarn nei 1597, soan fan Sybren Jansz en Sipck, dy't (twads) Folku Clasedr troude.⁴⁵³ Dy syn dochter Sipck Johannesdr hie by Evert Harings in soan Tyette, berne 1587.⁴⁵⁴

56. Mintthye Piersz, boer te Baard 1536, 1542, tsjerkfâd 1543, st. 1546/55, tr. foar 1530 N.N., nei alle tinzen Trijn, widdo 1558 (sjoch 564).

Yn 1534 seit Mintye Piersz oan Botte te Berckwert de hier op fan 10 pm lân (sjoch 5). Hy lit 10 pm nei by Warnetille te Kûbaard.

Yn 1542 is Myntze Pierz boer op de sate te Baard fan kleaster Lidlum fan 57 pm dêr't yn 1511 Tyerd Gerrytz buorke.⁴⁵⁵

Yn 1543 binne Mintzie Piersz en Saepe Wopkez tsjerkfâden fan Baard; Mintzie is dan ek neistlizzer yn Húns en Leons.⁴⁵⁶

Yn 1555 Fedde Meyntziez, mei fanwege syn bruorren en suster Johannes, Gerryt en Ath Meyntzes, kontra Holcke Birdez.⁴⁵⁷

Ut dit houlik: Fedde (561), Gerryt (562), Joannes (563), Ath (564) en noch twa bern; ien fan dy twa kin west hawwe Ansck Mintsedr, st. Jorwert 1629, tr. Hendrick Douwes, skuonmakker.⁴⁵⁸

561. Fedde Mintyez, boer te Baard 1557, st. 1578/98, tr. foar 1556 Doedt Jarichsdr, tinkklik stoarn 1606, dochter fan Jarich Taedez te Baard.⁴⁵⁹

Yn 1561 en '78 keapet Fedde twa bruorren en de erven fan in suster út it besit fan 10 pm by Warnetille. Hy is yn de jierren 1557-'72 fâd oer de bern fan Obbe Foppez (521).

De bern fan soan Melle hawwe yn 1606 1/9 part erfde fan lannen fan harren beppe. Dat hat beppe Doedt west en hja hat dus njoggen bern neilitten.

Yn 1598 keapet Sybren Andries te Wommels 10 pm by Warnatille fan Dued Jarigsdr, widdo fan Fedde Mintzez, mei har âldste bern, foar 976 goudg.⁴⁶⁰

Yn 1602 spilet in kwestje fan Aucke Jarichsz en Dued Jarichsdr, widdo fan Fedde Mentzes, (en ek Hette Eelckes te Baard) mei Douwe Auckes te Dronryp oer hieropsizzing (fan 2½ pm).⁴⁶¹

Yn 1616 Aesge Poppes te Goaiingaryp kontra Baucke Feddes te Wurdum, Sybolt Feddes te Wergea, Taede Feddes te Baard sels en, mei Aes(g)e Hendricx te Ysbrechtum, as fâd oer de bern fan Melle Feddes, Rints Feddedr te Baard, Jarich, Obbe en Mintie Feddes te Easterlittens en de frou fan Minne cuyper te Snits as erven fan Doed Jarichs, widdo fan Fedde Mynties, dy't boarch wie foar Sybolt Ebes en Aeth Feddedr. Hja moatte 100 goudg. betelje plus fjouwer jier rinte.⁴⁶²

Ut dit houlik:

1. Mintze Feddes, sûnt 1581⁴⁶³ boer op Siperda te Easterlittens, tr. 1. foar 1581 Trijn Pietersdr; tr. 2. Hid Ipckedr.

Yn de jierren 1605-'10 prosedearret Mintze Feddes te Easterlittens geregeldwei mei Syurd Ansckes en syn sibben, de lettere Syperda's.⁴⁶⁴

Yn 1613 liene Mintze Feddes te Easterlittens en Hid Ipckedr 99 goudg. fan Jan Scheltes.

2. Tade Feddes, tsjerkfâd te Baard.⁴⁶⁵

Yn 1625 wurdt Tade Feddez (neist Syurd Ansckesz) oansteld as fâd oer Aelcke en Poppe Feddes en oer Poppe en Tyard Gorytsz, allegear om de 16 jier hinne, bernsbern fan Trijn Poppe' widdo silger te Hilaard.⁴⁶⁶ Dy beppe is Trijn Eelckedr, earst troud mei Poppe [Jacobsz?], twads mei Jacob Hendricksz.⁴⁶⁷

3. Melle Feddes, tr. koart foar 1587 Aeth Henrycxdr; sy tr. 2. 1603 Ryurd Peters.

Yn 1611 lizze de omkes Mintze Feddes te Littens en Aesghe Hendrickz te Tersoal in rekken ôf fan harren fâdij sûnt de skieding fan 9 maaie 1603 oer Marij, yn har 22ste, frou fan Fedde Gerrits, Doedt, yn har 20ste, sterke troch omke Tade Feddes, Trijn, Henryck en Fedde, de weesbern fan Melle Feddes by Aet Henrycxdr, dy't yn 1603 op 'e nij Ryurd Peters troude. Der binne njoggendeparten hierynkomsten sûnt 1606 fan beppe har lannen te Hidaard (lêe Hilaard) dy't yn maaie 1608 by dekreet fan it Hof ferkocht binne.⁴⁶⁸

Bern: Marij (1590, tr. Fedde Gerrits, 562.4), Doedt (1592), Trijn (tr. foar 1634 Upcke Jans, soan fan Jan Jansen en Rinck Upckedr te Twellingea),⁴⁶⁹ Henryck en Fedde (te Snits, tr. 1622 Acht Byntzes, dochter fan Bientse Fetses, te Tinga).⁴⁷⁰

4. Rints Feddedr, st. Baard 1627.

Yn 1627 wurdt boelguod holden fan de neilittenskip fan in suster fan Tade Feddes.⁴⁷¹ Keapers binne benammen de neiste sibben.

5. Jarich Feddes, te Baard, Easterlittens, tr. Auck Hettedr, widdo 1652, dr. fan Hette Eelckes (538) en Syuw Peterdr.⁴⁷²

Yn 1610 hâlde hja boelguod te Baard.⁴⁷³

6. Sybolt Feddes, te Wergea; syn dochter Doed tr. 1623 Johannes Auckes, fan Wurdum.

7. Baucke Feddes, te Baard, Wurdum.

Yn 1609 ferkeapje Baucke Feddez te Baard c.s. omtrint 1/9 fan 13 pm te Peins.⁴⁷⁴

8. Obbe Feddes, te Easterlittens.⁴⁷⁵ Dochter Doed dêr 1627.

9. N.N., tr. Minne N., kûper te Snits.

562. Gerryt Mintiez, te Easterlittens 1578, st. (yn of) foar 1604, tr. wierskynlik 1. N.N.; tr. (2.) Jacoba Jansdr, yn 1604 te Baard, st. 1627/38.

Yn 1578 keapje Fedde Mintsens en Doedt Jarichsdr 1/6 fan 10 pm te Kûbaard yn Marnetille (sic) fan Gerryt Mintsez te Easterlittens foar 40 goudg.⁴⁷⁶

Yn 1580 Gerben Harkez en Gerryt Mintyez as fâden oer de weesbern fan Pieter Simonsz en Auck te Easterlittens kontra Syouke Reynersz te Kûbaard.⁴⁷⁷

Yn 1604 sil Jacoba Jansdr, widdo fan Gerrit Mintiez, te Baard binnen fjirtjin dagen oan Peter Harkez te Frjentsjer as fâd oer Anna, it weesbern fan Johannes Gerrits silger by Liopck Gerritsdr, 66 goudg. 23 st. útbetelje neffens oerienkomst tusken Jacoba en har bern.⁴⁷⁸

Yn 1605 Peter Harkes as fâd oer it bern fan Joannes Gerrits kontra Obbe Feddesz fanwege Mintze Feddez as fâd oer de jongste fjouwer weesbern fan Gerryt Mintsens.⁴⁷⁹

Yn 1614 easket Dirck Ryurdsz te Ljouwert betelling fan 11 karg. troch Jacob Jans te Baard foar 25 sulveren knopen neffens oerienkomst fan 1609.⁴⁸⁰

Grif hie Gerryt út in earder boask in soan of dochter:

1. Johannes Gerrits, st. foar 1604, tr. Liopck Gerritsdr. Dochter Anna.

Ut it houlik mei Jacoba:

2. Rints Gerritsdr, st. Easterlittens 1627, tr. 1. om 1608 hinne Hidde Lolckes; tr. 2. om 1625 hinne Pals Willems, soan fan Willem Seerps.

Yn 1627 wurdt te Easterlittens de neilittenskip beskreaun fan Rints Gerritsdr, widdo fan Hidde Lolckes. Hessel Jelles en omke Fedde Gerritsz binne fâden oer harren bern Frouck, 17, en Ancke, 18, dy't bystien wurde troch beppe Jacob Jansdr en omke Mintze Gerrits; by widner Pals Willemsz wie der noch in dochter Rints fan 13 wiken. Justjes letter folget in skieding.⁴⁸¹

Dochter Vrouck Hiddes tr. Kimswert 1629 skuonmakker Hendrick Willems.

3. Mintse Gerryts, dopersk, te Helens ûnder Easterlittens (stim 9), tr. Griet Romckedr.

Yn 1638 binne Mintse Gerryts te Helens ûnder Easterlittens en Griet Romckedr 256 goudg. skuldich oan syn broer Fedde Gerryts te Inga ûnder Snits en Hessel Jellis te Littens as fâden oer Antie Hiddedr fan de neilittenskip fan Anties beppe.⁴⁸²

4. Fedde Gerryts, boer te Baard en op Tinga ûnder Snits, st. nei 1655,⁴⁸³ tr. foar 1611 Marij Melles, berne 1590, dochter fan Melle Feddes (561).

Yn 1632 keapje Fedde Gerryts en Marij Melledr yn totaal 16 pm ûnder de klokslach fan Snits fan Sacke Sierx te Goaiïngea foar 1115 goudg.⁴⁸⁴

Fan dat lân treffe wy letter sândeparten werom by de bern; dat binne: Sybren te Leons,⁴⁸⁵ Melle te Burchwert, Gerryt te Hichtum,⁴⁸⁶ Japke (tr. ridlik wis Albert Andries te Ljouwert),⁴⁸⁷ Doetie (tr. Sierck Tietses te Huzum),⁴⁸⁸ Grytie (tr. Wybe Rinses te Seisbierrum)⁴⁸⁹ en Jan Feddes,⁴⁹⁰ boer op It Tsjirkenêst te Jorwert, stamheit fan de famylje Tichelaar fan Makkum.

563. Joannes Mintyze, libbet 1555, '61.

Yn 1561 keapet Fedde Mintyze te Baard 1/6 fan 10 pm by Warnetille te Kûbaard (dat Fedde it foarôfgeande jier brûkte) fan Joannes Mintyze, dy't dat fan syn heit erfd hie, en jitris 1/6 fan dy 10 pm fan Tade Jarichz, dy't dat erfd hie fan syn dochter Mints.⁴⁹¹

564. [Ath] Mintyedr, [libbet 1555,] tr. Tade Jarichz, boer te Baard op in pleats fan kleaster Lidlum 1552 oant '57, te Easterlittens 1560, te Baard '71, soan fan Jarich Taedez (sjoch 561). Hy tr. 2. N.N.

Yn 1558 Taede Jarichsz te Baard kontra kontra Trijn, widdo fan Mintse silger.⁴⁹²

Yn 1561 hear Ysbrant van Herderwijck, prelaat fan Lidlum, kontra Taede Jarichs dy't 28 karg. per jier betelje moat oer de jierren 1552-'57 oan hier fan de helte fan harren pleats.⁴⁹³

Yn 1602 Haie Tades, skroar te Frjentsjer, kontra Auke Jarichs te Baard, Popke Wybes te Idaard fanwege syn frou Hylck Wopkedr en de fierdere erven fan Jarich Tades.⁴⁹⁴

Ut syn twadde houlik in soan Haie; út it earste houlik:

1. Mints Tadedr, st. as bern nei har mem en foar 1561.

6. Katrijn Mentzedr, tr. mooglik earst Jorrit N.; tr. (2.) om 1485 hinne Wybe [Syrck], soan fan Syrck Vybaz; it is likemin útsletten as wierskynlik dat hy op 'e nij troude mei Lolck N. te Penjum.

It hat wol eigenskip dat Mynthia en Bauck Jorryts bern binne út in earder houlik fan Katrijn. Dat twatal hie besit yn Hoytyma te Swyns en te Berkwerd en ek is de namme Mynthia op

himsels al in sterke oanwizing dat hja ta de neiteam fan Mintye Walpert hearre. Hja sille dan earder by Katrijn hearre as by Fed, want dy lêste hie al in soan Mintthie út har boask mei Pier Sircxz.

Yn 1511 komt Mynthia Jorretz en syn suster Bauck 1 floreen ta út Berkwerd (Pier Sircxz besit hjir 3 floreenen).⁴⁹⁵

Yn 1511 is it besit fan Myntya Jorritsz en syn suster fan 11½ pm yn Hoytyma goedt te Zwyns ûnder Wommels goed foar in rinte fan 4 goudg. (Gerrolt Myntyze hat it grutste part fan dy pleats yn besit).⁴⁹⁶

Wybe en Katrijn hawwe (neist besit yn Tyaerde te Kimswert) op syn minst 7 pm te Laard en 3 pm te Walpert neilitten. Dat besit is yn 1511 net apart optekene, mar waard doe foar't neist beflapt ûnder de opjeften fan Pier Sierckxz (5), op waans namme neist it oandiel yn Walpert dan sa'n 14 pm te Laard stiet. Wy meie dêrom wol rekkenje dat Wybe foar 1511 stoarn is. Mar boppedat hat it dus eigenskip dat Wybe en Pier folle bruorren wiene en dy yndruk wurdt fersterke trochdat no krekt de soannen fan Pier letter fâd binne oer de bernbern fan Wybe. Yn dat gefal sil it besit yn Tyaerde en Laard en wierskynlik ek yn Berkwerd ôfkaam wêze fan de mienskiplike skoanheit Syrck Vybaz.

Yn 1504 ferkeapje Sytze Tyeerckz en Eets Syrcksdre te Penjum oan Symen Henrickz en Aylke 9 pm, dy't fanâlds hearden ta Tyaerde gued te Kimswert en dy't hja erfd hiene fan har heit Syrck Vybaz, foar 11 klinkerden per pûnsmiet.⁴⁹⁷

Yn 1543 barre pastorij en fikary fan Penjum beide 1½ blanken fan Lolck Wybes erven; de rinten binne sûnt lang net ôfdroegen.

Ut it ûnderstelde houlik fan Katrijn mei Jorrit: Mynthia (6a) en Bauck (6b). Ut it houlik fan Katrijn en Syrck grif net mear as ien soan: Syrck (61).

6a. Mynthia Jorretz, tr. foar 1507 N.N.

Yn 1532 prosedearret Syurd Mentze, mei fanwege zijn bruorren en susters, tsjin Gerolt Mentziez oer restitúsje fan ¼ fan 24 pm te Zwyns ûnder Wommels, bewenne troch Ferck Gerroltsz. Harren eask wurdt ôfwiisd.⁴⁹⁸

Bern û.o.: Syurd Mentze, berne foar 1507.

6b. Bauck Jorrytsdr, te Salwerd.

Yn 1532 prosedearret Bauck Jorrytsdr te Salwerd tsjin Gerrolt Myntyze te Wommels oer restitúsje fan ½ fan 24 pm te Zwyns ûnder Wommels, bewenne troch Ferck Gerroltsz. De saak wurdt oanhouden.⁴⁹⁹

61. Syrck Wybez, te Kimswert, eigner fan in part fan 26½ pm fan Tyaerde saete dêr, lâneigener yn Walpert en Laard, st. 1541/44, tr. foar 1519 N.N.

Yn 1515 hawwe hierlingen út Frjentsjer wei yn Kimswert húsholden en ûnder oaren de huzing fan buorman Groete Peer delbaarnd.

Yn 1527/28 keapet Sithie Aggedr in rinte fan 5 klinkerden út Tziarda guet te Kimswert fan Sirick Wybez en keapet Sirick fan Sithie 5 pm lân dêr, beide yn nearkeap.⁵⁰⁰

Yn 1527/28 moat Sirick Wybez 1½ karg. boete betelje om't er hear Olfert, pastoar te Kimswert, yn de earm stutsen hie.⁵⁰¹

Yn 1530 keapet Abbe Tyerckz te Kûbaard 7 pm yn Jelle Laerts goedt fan Syrck Wybez te Kimswert foar 120 goudg. Nearnimmer Elcke Piers krijt de keap tawiisd.⁵⁰²

Yn 1530 prosedearje Syerck Wybez en Hessel Tiercxz tsjin Wpke Syurdtsz. Utspraak: Wpke moat har twa stikken lân leverje, ien fan 2½ pm en ien fan ½ pm yn Lyeuwe Ringhs goet, beide te Penjum. De 2 pm yn dy twa stikken bliuwe oan Syerck en Hessel.⁵⁰³

Yn 1533 Sierick Wybez kontra hear Oltaert, pastoar fan Kimswert.⁵⁰⁴

In 1535 dogge Jw van Jonghema en Syrck Wybez útspraak yn in skeel fan Hermen Piersz mei de sân doarpen mei diken benoarden Makkum.⁵⁰⁵

Yn 1541 keapet Rinck Hiddedr te Harns 3 pm te Wommels yn Walpert, brûkt troch Hoeyte Gerroltz en syn broer Doede, yn ruilkeap krigen fan Sierck Wibeze te Kimswert.⁵⁰⁶

Yn 1544 wolle de erven fan Sierck Wybez te Kimswert by dekreet harren 3 pm yn Walpert ûnder Wommels, brûkt troch Doede Gerrolts, ferkeapje om harren skulden fan sa'n 600 goudg. ôf te beteljen. De âldste soan Wybe is al mearderjierrich en stiet bûten de transaksje; hear Sierck, pastoar fan Tersoal, komt op foar de minderjierrige bern, mei syn bruorren is hy harren fâd. Hear Sierck stelt syn eigen erflannen yn Walpert as wissichheid en hy wol mandaat fan de erven fan Douwe en Gosse Mintzez en Fed en Trijn Mintzedrs, neamd yn it akkoart fan 13 juny 1539, dat segele en tekene wie troch Sierck Wybez, Douwe Wopkez en Hoyte Gerroltz. Mei har heechste bod fan 56 goudg. per pûnsmiet wurdt Tyets Foppe widdo keapster.⁵⁰⁷

Yn 1546 binne Sirck Wybis erven eigners fan 3½ pm yn Wopcke Syrckz sate te Penjum. Ut dit houlik: Wybe (611), in dochter (612) en mooglik Wopcke (613).

611. Wybe Siercks, berne foar 1519, te Penjum, tr. foar 1540 Syts Hesselsdr, testearret 17 nov. 1544, dochter fan Hessel Gerbez oppe Hem te Jorwert.

Yn 1543 bart de prebende fan Penjum 1½ botsens húspacht fan Wybe Zyrcksz.⁵⁰⁸

Yn 1553 wurdt op Oldehuys te Lytsewierrum de neilittenskip beskreaun fan Eelck Hesselsdr, widdo fan Sybout Syuerdtsz. Oantroffen wurdt in ferskaat oan akten fan Hessel Gerbez; in skieding út 1540 fan de sate op de Hem tusken Anne en Syt(s)e Hessels, Syts, frou fan Wybe Syrckz, en Eelck, frou fan Sybout Syurdtsz en in kopy fan it testamint fan Syts Wybes frou fan 17 nov. 1544, opmakke troch Hermannus, pastoar fan Penjum.⁵⁰⁹

612. N. Syrcksd, tr. foar 1546 Baucke Ynez, boer te Kimswert.

Yn 1546 is Baucke Ynez boer op in part fan Tyaerde saete te Kimswert, grut 26½ pm, en ek, mei de bruorren en susters fan syn frou, eigner.⁵¹⁰ *Oan de neistlizzers yn dit register is ôf te lêzen dat hja itselde ploechje lâneigners binne as 'Syrck Wybis erven'.*

613? Wopcke Syrckz, te Penjum 1546, Harns 1579, tr. wierskynlik Bauck N.

Yn 1546 is Wopcke Syrckz boer op in sate fan 64½ pm te Penjum dêr't Sirck Wybis

erven 3½ pm fan besitte. Neffens sizzen is hy dan eigner fan it grutste part fan in sate fan hast 69 pm dêr, brûkt troch Pybe Andla.⁵¹¹

Yn 1546 ferkeapet Wlcke Tyepkez te Arum in rinte fan 5 goudg. út Aesgema zaete yn de Puollen ûnder Dronryp oan Wopke Sierckz en Bauck.⁵¹²

Yn 1552 is Wopke Cyrycxz te Penjum foarsjoen fan in harnas.

Yn 1559 is Wopke Syrckz eastlike neistlizzer fan de pleats fan Baucke Jacobsz Rommerta te Penjum.⁵¹³

Yn 1564 Seerp Meyers kontra Wopcke Sircxz.⁵¹⁴

Yn 1575 easket Wopcke Syrcxz te Penjum fan Eede Juraensz fanwege syn frou Anna Syuerdtsdr betelling fan de 70 goudg. dy't Gerryt Syuerdtsz silger yn de Harnzer útbuorren, broer fan Anna, him ferskuldige wie.⁵¹⁵

Yn 1579 Wopke Syrcxz te Harns kontra Lolcke Tyummez en Eede Jurgiens.⁵¹⁶

Men soe tinke dat Wopke stoarn is foar 1580, want hy komt net foar yn de personele imposysje fan Harns en Wûnseradiel.

7. Gerrolt Myntyez, yn 1511 boer op Walpert en Hoytyma te Wommels, meimekoar sa'n 180 pm, st. 1532, tr. om 1485 hinne N.N.

Yn 1511 is Gerrolt Myntyez brûker fan in sate [Walpert] fan 90 pm, mei in hierwearde fan 30 florenen. Dêrfan besit Pier 17 pm, goed foar 5 fl. 18 st., de patroan 2½ pm foar 25 st. en 7 einse terplân foar 11¼ st., de pastoar 12 en 4½ st., hear Ydzert (fikaris) 12 en 4½ st., hear Marten (prebendaris) 4½ st., Wopcka Douwa 3 pm foar 1 fl., hear Taecko 9 pm foar 3 fl. 'van zyn patrimonium', Syurdts Jellez 6½ pm foar 1 fl. 24 st., en Doedt 2½ pm foar 20 st., wylst oan Gerrolt 15 fl. 3¼ st. takomt.⁵¹⁷ Yn 1552 is Duede Gerroltz hjir boer. Ek brûkt Gerrolt yn 1511 'Hoytyma goedt toe Zwins' mei in hierwearde fan 31 fl. 14 st. De geastlikheid komt dêrfan 6 fl. 18¾ st. ta; Sybolt Rinckaz hat 10 pm foar 3 fl. 9 st., Syurdts Hottiaz 6 pm 2 einse foar 2 fl. 16 st., Myntya Jorritsz en syn suster 11½ pm foar 4 fl., Epa Lyeuwaz en syn broer 2 pm foar 22 st. en Godsfrindt 5 pm foar 1 fl. 20 st., wylst Gerrolt dêr dan 12 fl. 13¾ st. besit.⁵¹⁸ Yn 1552 is Douue Fercxz boer op dy pleats.

Yn 1511 besit Gerrolt Myntyez 7 fl. 22 st. yn de sate fan Jelte Zwyns fan 13 fl. 14 st.; hear Taecko bart dêrút 1 fl. 20 st. fan 4 pm mei jitris twa kear 1 fl., en de susters fan Oegekleaster 2 fl. fan 7 of 7½ pm.⁵¹⁹ Yn 1552 is Lyuu Haytyaz Swyns boer op dy lytse sate te Swyns.

Yn 1511 bart Gerrolt Myntyaz fierder noch 17 st. en 22¼ st. (fan 3 pm) út Sassinga ûnder Letens te Wommels.⁵²⁰

It besit yn Walpert, goed 15 fl., kaam letter oan de soannen Hoyte, (Jorryt?) en Doede junior, wylst it besit te Swyns, goed 20 fl., oan de soannen Doede senior en Ferck kaam.

Yn 1527/28 nimt Hans Epez de keap troch Gerrolt Mynttyez fan 5 pm oer, kocht fan Goffe Sybez.⁵²¹

Yn 1527/28 kriget Gerrolt Mynttyez in boete fan 5 karg. 5 st. oplein 'dat hy een dier gehaeldt solde hebben uuyt Pier Poppes lant' en boppedat in fûke helle hie út de sylroede by Iens.⁵²²

Yn 1529 ferklearret Doede Gheroltsz foar syn heit Gherolt Meynttez te Wommels op Walperda staete dat hja sûnt minskeheugenis it rjocht ha om swannen te hâlden en te jeien.⁵²³

Yn 1530 besljochtsje Gerrolt Myntyez en Douwe Lolckez harren skeel oer dieling fan lannen.⁵²⁴

Douwe Lolckez wie de boer op Heringasate te Walpert.

Yn 1532 easkje Bauck Jorrytsdr (6b) en Syurdt Mentzez (6a.1) oanparten (de helte en in fjirde fan 24 pm) op yn Swinstera sate fan Gerrolt Myntiez.

Ut dit houlik: Bauck (71), Anna (72), Ferck (73), Mentze (?74), Doede (75), Hoyte (76), Jorryt (77), en jonge Doede (78).

71. Bauck Gerroltsdr, kleasterlinge te Baaium.

72. Anna Gerroltsdr, kleasterlinge te Baaium, [tr. Nicolas Buwensz, yn De Kúnder].

It is mooglik dat Gerrolt twa dochters Anna hie, mar it hat mear kâns dat dizze Anna doe't hja al op jierren wie it kleaster ferlitten hat en frou waard fan Nicolas Buwensz.

Yn 1581 Niclaes Buwez yn De Kúnder út namme fan syn frou Anna Gerroltsdr kontra Jilduw Rouckedr te Broek, mei fanwege har bern by Duecke Walpart silger, Gerrolt en Pybe Hoytez te Wommels en Duecke Hoytes te Kûbaard (lê: Koarnwert).⁵²⁵

Yn 1583 ferfolgje hear Claess Dode te Ljouwert út namme fan syn frou Aelck, Jeld, Hendrick, Janthien en Barber Thomas, as erfgenamten fan Nicolas Buwensz, en Ferck Doedes te Wurdum, Gerrolt, Ympts en Tiets Doedes, as erfgenamten fan Anna Gerroltsdr, de kwestje fan Nicolas Buwez silger mei Jeldu Rouckedr.⁵²⁶

73. Ferck Gerroltz, boer op Hoytema gued te Zwyns ûnder Wommels, st. 1532/35, tr. foar 1505 N.N.

Yn 1529 en '31 ferkeapet Hottye Syurdsz te Tritsum ûnder Tsjom 3 pm 3 einse oan Feddrick Gerroltsz te Swyns yn dy syn pleats foar 14 goudg. per pûnsmiet.⁵²⁷

Yn 1535 wurde Benedix Sybrensz te Hagens, omke Hoyte Gerroltsz en Haye Tyercksz oansteld as fâden oer Wopke en Tyets, de minderjierrige bern fan Ferrick Gerroltsz silger.⁵²⁸

Yn 1548 ferkeapet Wpke Fercxz te Wommels in rinte út syn goed te Zwyns oan Foecke Sybrensz Wnye en Douue Fercxz, syn broer, as fâden oer Hotthye Doedez (753).

Ut dit houlik: Douue (731), Bauck (732), Auck (733), Wopcke (734) en Tyets (735).

731. Douue Fercxz, boer op Hoytema gued te Zwyns ûnder Wommels, st. 1581/83, tr. Ytten Lolle, st. nei 1588, dochter fan Lolle Juwz Fijns (suster fan Johan Lollez, 735).

Yn 1540 ferkeapje Taede Heroz en Syts oan Douwe Ferricks toe Swyns 2 pm yn dy syn sate.⁵²⁹

Yn 1543 komt de geastlikheid omtrint 15½ pm ta yn Douue Feddricksz sate te Zwyns wylst oan de patroan yn 1516 noch 2 pm yn de sate besprutsen wie troch Wopke Goodsfrions te Boalsert.⁵³⁰

Yn 1545 Lolcke Hesselsz toe Reen foar himsels en fanwege Byncke, Jets en Holck Godsfriouns kontra Douue Fercx te Wommels. Lolcke pleitet dat Wopke Sippens fanwege syn frou Yd Feddricxdr 4 pm besiet yn Douues sate. Iennichst erfgenamt wie harren dochter Byw dy't by Godsfrioun Takez ien soan krige, Wopke. Nei dy syn dea waard syn pake Take syn erfgenamt en dy liet op syn bar fjouwer (tûken) erven nei, ntl. soannen Wopke en Ane, dochter Bauck, de mem fan Lolcke, en soan Godsfrioun. Lolcke c.s. meitsje no oanspraak op de helte fan dy 4 pm. Douue bringt dêr tsjinyn dat hy net iennichst eigner is fan de pleats en dat it diel dat him takomt al langer as 30 jier yn syn famylje west hat. De eask wurdt net tawiisd.⁵³¹

Lolcke Hesselsz toe Reen wie soan út it earste houlik fan Hessel Lolkes to Reen mei Bauck, dochter fan Taecke Yntiaz Bootsum te Nijlân. Pake Wopke Sippens besiet 4 pm yn Hoytema en pakesizzer Wopke Goodsfrions hie yn 1516 2 pm dêrfan besprutsen oan de patroan. De oare helte waard no dus troch Lolcke c.s. opeaske.

Yn 1545 Gerben Claesz, mei fanwege syn mem Frouck, kontra Jelte Minnez en Douue Fercx en de oare bewenners fan Swyns oer skipfeart.⁵³²

Yn 1552 is Douue Fercxz op Hoytma gued bewapene mei spys en degen.

Yn 1556 ferkeapje Douue Fercxz en Yntyen Lolle in rinte fan 6 goudg. oan Tyerck Syuerdsz en Popck.⁵³³

Yn 1558 keapet Lolle Jowz te Wommels in hûs yn de buorren fan Epe Semkez en Hid Simens.⁵³⁴

Yn 1561 keapje Hans Hansz en Tiedt Syrcxdr te Wommels in hûs yn de buorren fan Wommels fan Jw en Johan Lollez en Ytten Lolle, frou fan Douue Fercxz.⁵³⁵

Yn 1574 Douue Fercxz en Itsen kontra Syuerdt Jacopz en Doedt Takeledr; yn 1575 Ocke Douuez en Jel kontra dy seldom.⁵³⁶

Yn 1583 keapje Syoucke Reynersz en Yeesck Takedr te Kûbaard 51½ pm yn Hoytema sate te Swyns ûnder Wommels, brûkt troch Haye Ansckez, fan Itsen Lolle, widdo fan Douue Fercxz, dy't soks erfd en kocht hie. Syrck Syrcxz tekenet protest oan fanwege syn aksje tsjin Ocke Douuez, en sa ek Georgien Feykez te Wommels fanwege syn frou Tyets Doededr; Ferck Jorrytz, susterssoan fan Douue Fercxz, wol de keap oernimme en sa ek Pibe Hoytez, neef fan harren weesbern.⁵³⁷

Yn 1583 wurdt Ydtsen, Douue Fercx widdo, bystien troch har neiste sibbe Ferck Johanz (735.1) yn in kwesje mei Syoucke Reynersz (mei prokuraasje fan Ferck Jorritsz) oer nearkeap.⁵³⁸

Yn 1588 is de keapsom noch net ôfbetelle,⁵³⁹ mar ek troch skulden fan soan Ocke hat de ferkeap noch in lange neisleep krigen.⁵⁴⁰

Blykber net mear as ien soan:

1. Ocke Douuez, st. tusken 1587 en '97, tr. 1. foar 1575 Jel Ambrosiusdr, dochter fan Ambrosius Taeckes en Catarine Rommertdr;⁵⁴¹ tr. 2. N.N.

Yn 1574 easket Wopcke Fransz betelling fan 10 daalders troch Ocke Douuez.⁵⁴²

Yn 1575 de pastoar fan Wommels kontra Ocke Douuez en Jel.⁵⁴³

Yn 1582 wurdt ta foardiel fan Syrck Syrcxz in rinte út Swyns ferkocht dy't Ocke Douues erfd hie.⁵⁴⁴

Yn 1583 Hans Pietersz en Syuerdt Syuerdtsz Goorda (732.2) as fâden fan de bern fan Ocke Douues kontra Egbert Jansz.⁵⁴⁵

Yn 1586 keapet Tiete Idtsz de helte fan in sate te Eesquert, dat is omtrint 15½ pm, fan Foekel Ambrosiusdr, frou fan Rommert Gerloffz, foar 540 goudg. Syuerdt Syuerdtz leit, as fâd oer de bern fan Jel Ambrosius, it near.⁵⁴⁶

Yn 1587 Ytsen Douue' widdo, mei foar har soan Ocke.⁵⁴⁷

Yn 1589 keapet Trijn Symensdr, widdo fan Alle Heynsz, te Easterein 2 pm 2 einse yn har sate fan Syurd Syurdtsz Gorda te Menaam as fâd oer de bern fan Ocke Douwes by Jel Ambrosiusdr silger, dy't dat in jier earder troch nearlizzing fan Foeckel Ambrosiusdr kocht hie, foar 65½ goudg.⁵⁴⁸

Yn 1597 keapje Ids Tyettez en Syu Gatzedr 15½ pm yn Eesquerte zate, dat ferkeapsters erfd hiene fan harren mem, fan Tyets Ockedr, frou fan Heere Gabbes, en fan Gerlts en Jelke Ockeds, bystien troch harren beppe Bauck Euedr, foar 881 goudg.⁵⁴⁹

Beppe Bauck lit har allinnich ferklearje as der in twadde boask west hat en dêrmei wurdt ek de fâdij oer it (foar)bern fan Ocke begrypliker. Dêr moatte wy it dan ek earst mar op hâlde. It liket lykwols net yn oarder dat bern út in twadde boask mei erfd hawwe soene fan de earste frou.

Ut it earste boask: Tyets Ockedr, tr. foar 1597 Heere Gabbes; út it twadde boask: Gerlts en Jelke Ockeds.

732. Bauck Fercxz, tr. 1. Jorrit Wopckes, st. Wurdum 1540/42, soan fan Wopcke Jorrytsz te Wergea; tr. 2. (foar) 1542 Syurd Hettez, soan fan Hette Gerryts (Friesma) en, mooglik, Syts;⁵⁵⁰ tr. 3. foar 1547 Jancke Thomasz, widner te Boalsert 1566, st. 1574/78, soan fan Thomas Gerbrandtsz Waltinga te Tellens.

Yn 1536 Jorryt Wopkez te Wurdum kontra Peter Wales.⁵⁵¹

Yn 1540 is Jorryt Wopkesz eigner en brûker fan de 33 pm te Wurdum dy't yn 1511 Wopcke Jorrytsz c.s. tahearde.⁵⁵²

Yn 1543 binne de weesbern fan Jorrit Wopkez neistlizzers te Reduzum.⁵⁵³

Yn 1542 Bocke Tiekpez en Syurd Hettez te Wurdum en Friens (sic) fanwege harren froulju Auck en Bauck kontra Syds Sydsz Beckum c.s.⁵⁵⁴

Yn 1551 stiet Jancke Thomasz te Wurdum boarch foar Wopcke Feddrixz (734).

Yn 1558 keapje Heyne Tomasz en Syw te Tellens 7 pm yn harren sate en yn Walpert, brûkt troch Syrck Tomas, fan Jancke Tomasz.⁵⁵⁵

Yn 1570 easket Claes Pietersz fanwege Jancke Tomasz en dy syn broer Heyne betelling fan 10 goudg. troch Sipke Bange.⁵⁵⁶

Yn 1574 keapet Buwe Tomasz te Wommels 3½ pm dêr, 2 pm te Tellens yn de sate dêr't Heyne Tomas stoarn is, ½ pm yn Walpert, brûkt troch Gerrolt Doedez, en fierder de oanferde rinten fan Jancke Thomasz foar 42 goudg.⁵⁵⁷

Yn 1562 in Teye Jorritz fanwege syn broer Ferck Jorritz.⁵⁵⁸

Yn 1566 Jancke Thomasz te Boalsert as heit fan syn bern by Bauck Fercxdr silger kontra [hierder] Jarich Hayttiez, mei fanwege syn frou, en Ferck Jorritz. Jancke wol it hierkontrakt ynsjen.⁵⁵⁹

Yn 1573 keapje Ferck Jorrytsz en Aeffke 1 pm 8 einse te Wurdum fan Jorryt Janckez foar 50 goudg.⁵⁶⁰

Yn 1574 keapet Ferck Jorrytsz in huzing te Wurdum fan Jarich Haythiez foar 209 goudg.⁵⁶¹

Yn 1578 keapje Hoyte Doedez (782) en Florys Aerntsdr te Boalsert 2½ pm 1½ einse yn Hoytema sate te Swyns, brûkt troch Haye Ansckez, fan Jorryt Janckez te Ingelum dy't dat erfd hie; protest komt fan Ferrick Jorritz te Ingelum en Douue Fercxz. Noch datselde jier ferkeapje Hoyte en Florys dat stik lân wer.⁵⁶²

Yn 1591 keapet Tyaerdt Harsma 1/8 fan 3½ pm yn in sate te Suyns ûnder Wommels, brûkt troch Claes Jacobsz, fan Ferck Jorytz te Ljouwert, dy't dat fan syn mem erfd hie. Sibbe Douwe Heynsz nimt de keap oer.⁵⁶³

Yn 1593 wurde te Ljouwert muntjild en dokuminten yn in 'suarte leeren kiste met twee sloeten' beskreaun, dy't oantroffen wiene yn de neilittenskip fan Fedrick Jorritz Allema. Erven binne Gerbrant Diorrez as fâd oer de weesbern fan Jorrit Janckez en Sioerd Sioerds Goerda, elts foar de helte. Under de frachten dokuminten in oerienkomst út 1543 dêr't Allema saete taparte wurdt oan de erven fan Jorrit Wopkez (wylst Feicke, Ritske en Schelte in rinte fan 8 goudg. út dy pleats krije). Fierder blykt dat Fedrick foar of yn 1564 trouw wie mei syn Aeffke en dat syn healbroer Jorrit Janckez yn 1572 mearderjierrich wie.⁵⁶⁴

Yn 1598 Syoerd Syoerds Gorda te Ingelum as erfgenamt fan syn broer Forck Jorryts, kontra Gerbren Diorrez te Ljouwert as fâd oer Trynke Jorritzdr te Menaam.⁵⁶⁵

Der wiene trije bern, ien út elts houlik:

1. Ferck Jorryts Allema, st. Ljouwert 1593, tr. yn/foar 1564 Aeffke Sybrants Meinsma, st. Ingelum 1580, widdo fan Jan Peters (Mestra). Yn 1577 ferkeapet Jorrit Janckez oan Ferck Jorrytz en Aeffke 2 pm 3 einse siedlân te Wurdum, 'de Dijxtal', foar 284 goudg.⁵⁶⁶
Yn 1589 ferkeapje Fedrick Jorritz Allema te Ljouwert en Auck en Peter Jans oan Tyepcke Ygesz te Reduzum 7/8 fan in stik siedlân, 'de Dijckstal geheten', grut 3 pm (2/8 heart Fedrick ta en de oare 5/8 Fedrick en Auck en Peter, elts de helte), foar 170 goudg.⁵⁶⁷
Der wie in soan Wopcke, st. foar 1583; út har earste boask: dochter Auck en soan Pyter Jans Metsma (1553-1638, begr. Himpens).⁵⁶⁸
2. Syoerd Syoerds Goerda, st. Menaam 1628,⁵⁶⁹ tr. foar 1568 Jeltie Feyckes, dr. fan Feycke Gercks Hoptilla en Bauck Tiaerts Andringa. Bern: Siurd, Hette, Syts, Tziets, Auck, Aet en Bauck.⁵⁷⁰

3. Jorrit Janckez, te Menaam en Inglum, tr. Dieuw Thysdr; sy tr. 2. Symon Jans.
Dochter Tryncke Jorrits, testearret 1665, tr. Diurre Gosses Wiglama.⁵⁷¹

733. Auck Ferricksdr, tr. foar 1539 Bocke Tjepkez Bruynsma, boer op Nij Bruynsma sate te Friens. Hy boasket 2. foar 1551 Griet Tyaertsdr.

Yn 1539 keapet Aesge Tjepkez te Mantgum 2 pm yn Douwe Ferricks sate te Swyns fan Bocke Tjepkez en Auck Ferricksdr. Hear Mentze spiert de ferkeap fanwege 7 st. rinte dy't him út de pleats takomt. Sibbe Douwe Ferricks leit mei súkses it near op de ferkeap; ek stelt hy him boarch foar hear Mentze.⁵⁷²

Yn 1539 keapet jonge Bocke Bourmania 9 pm yn de sate fan Johannes Hesselz te Tsjom fan Bocke Tjepkez; Aernt Pietersz spiert de ferkeap.⁵⁷³

Yn 1543 komt de pastoar fan Friens 9 st. ta út Ny Bruynsma dêr't Bocko Tjepkez no wennet.⁵⁷⁴

Yn 1551 Frerick Hiddez kontra Buwe Tyaerdtz, Rompcke Jelmersz fanwege syn frou Beyts Tiaertsdr en Bocke Bruynsma fanwege syn frou Griet Tyaertsdr.⁵⁷⁵

Yn 1552 is Bocke Tjepkez te Friens bewapene mei spys en degen.

Yn 1554/5 keapet Johannes Lieuwez in huzing te Friens fan Bocke Bruynsma foar 300 goudg.⁵⁷⁶

Yn 1557/58 keapet Buwe Tyaertz 6 pm yn Ypema sate te Waaksens fan Bocke Tjepkez foar 220 goudg.⁵⁷⁷

734. Wopcke Fercxz, berne nei 1510, te Wommels 1548, Minnertsgea, yn 1552 goed bewapene dêr mei û.o. harnas, tr. Simck.

Fan 1548 (dan noch te Wommels) o/m 1551 ferkeapet Wopke Fercxz te Minnertsgea (yn 1549 mei Simpck) fiif rinten, yn totaal 29 goudg., út Swynstera sate, brûkt troch Douwe Fercxz, oan Focke Unia, Jw Lollez, Johan Lollez, Jan Buigers en Wlbe Tjepkez.⁵⁷⁸

Yn 1551 ferkeapet Wopcke Feddrixz te Minnertsgea in rinte fan 6 goudg. út Hoytema sate te Wommels oan Doecke Tyessez te Eagum fanwege de weesbern fan Beern Tyessez foar 100 goudg. Jancke Thomasz te Wurdum stelt him boarch.⁵⁷⁹

735. Tyets [Fercksdr], berne nei 1510; it liket aardich wis dat sy trouw wie mei Johan Lollez, boer op Fijns ûnder Wommels, st. nei 1579 mar mooglik noch yn 1581 te Lytsewierrum,⁵⁸⁰ soan fan Lolle Juwz Fijns (broer fan Ytten Lolle, 731).

Yn 1549 keapje Johan Lollez en Tyetz tot Fijns ûnder Wommels in rinte fan 4 goudg. út in sate te Swyns fan Wopke Feddrickz en Simpck te Minnertsgea, yn 1551 in rinte fan 3 goudg. fan Aernt Pietersz te Berg.⁵⁸¹

Yn 1553 ferkeapje Jow Lollez en Katryn Ededr in rinte fan 6 goudg. út harren sate Sassema te Westerletens oan Jan toe Braerd en Johan Lollez te Fijns as fâden oer de

bern fan Joucke Jonghez en Habel foar 100 goudg.⁵⁸²

Yn 1572 keapet Sipcke Syuerdtz te Boalsert in tredde fan Herjowmasate, dat is 21 pm, te Westerletens dat Johan Lollez en Tyets foarhinne kocht hiene fan Hans Hansz Stapert en Tiedt foar 675 goudg.⁵⁸³

Yn 1573 keapet Tyerck Bottez as omke en fâd fan Fij Feddedr 7 pm yn Stapert te Wommels fan Johan Lollez dy't dat fan syn âlden erfd hie foar 417 goudg.⁵⁸⁴

Yn 1574 easket Sybe Claesz te Mantgum betelling fan 150 goudg. troch Johan Lollez en Itzien Lolle, frou fan Douwe Fercxz.⁵⁸⁵

Yn 1577 Syuerdt Wpckez kontra Johan Lollez te Wommels oer hier fan 9 pm de 'Gaele herne'.⁵⁸⁶

Yn 1579 keapje Broer Wlbez en Tiedt Beernsdr 16 pm 2 einse yn de sate te Letens, brûkt troch Dirck Jansz, fan Johan Lollez.⁵⁸⁷

Yn 1581 keapet Johan Lollez te Lytsewierrum in rinte fan 11¼ goudg. út Hoytema saete te Wommels fan Douwe Fercxz en Itsen Lolle foar 160 goudg.⁵⁸⁸

In soan is:

1. Ferck Johanz, boer te Menaam, st. Menaam begjin 1587, tr. Mints Jeltedr.

Ferck wurdt yn 1584 fâd oer de bern fan Hoyte Hoytez silger en Ints Doededr (786).

Yn 1586/87 buorket Ferck Johan(nes)z te Menaam, yn 1588 hawwe de fâden fan syn bern spul oer syn foardering út 1585.⁵⁸⁹

Yn 1587 lânhear Douwe van Groeuestens kontra Mints Jeltedr, widdo fan Ferck Johannis.⁵⁹⁰

74? [wierskynlik] Hear Mentze (Gerald), prebendaris te Wommels 1539.

Yn 1506 wurdt Martinus Gerald, fan Boalsert, ynskreaun as studint te Leuven.

Hear Mentze bart 7 st. út de sate fan Douwe Ferricks te Swyns; Douwe stelt him yn 1539 boarch foar hear Mentze (sjoch 733). Hear Mentze sil doe prebendaris te Wommels west hawwe. De trije prysters fan Wommels (ûnder harren de prebendaris) komt ntl. yn 1511 22½ st. ta út dy pleats (yn 1543 23 st.).

75. Doede Gerroltz, studearre rjochten, wenne te Marsum, st. om 1536 hinne, tr. 1510/15 Lolck, st. nei 1524, dochter fan Hessel Aysumma te Bitgum en Tyal [Fons].

Doede hie oandielen erfd yn beide saten te Swyns. Doede en Lolck wiene eigners fan Eelxmasate te Marsum.

Yn 1509 wurdt Dodo Gerald, fan Boalsert, ynskreaun as rjochtestudint te Keulen.

Yn 1526/27 keapet Doede Gheroltsz 6 pm fan Ogheclooster foar 50 goudg.⁵⁹¹

De sate van Jelte Zwyns:

Yn 1532 seit Jelte Andriesz oan Haetge Laesz to Swyns de hier op fan 4 pm; lânhear Doede Gerroltsz lit de opsizing lykwols oergean.⁵⁹²

Yn 1534 keapet Doede Gerroltsz 4 pm te Zwyns, brûkt troch Haetge, fan Jelte Andriesz te Zwyns (212). Hero Andriesz (213) nimt de keap oer.⁵⁹³

Yn 1534 seit Doede Gerroltsz de hier op oan Haetze to Zwyns.⁵⁹⁴

Yn 1536 ferkeapet Hero Andryesz toe Swyns 4 pm yn Haetye guedt dêr oan Doede Gerroltz te Marsum foar 56 goudg.⁵⁹⁵

Sjoch fierder ûnder dochter Ricxt, 751.

Yn 1534 seit Doede Gerroltsz oan Douwe Fercksz de hier op fan 10 pm yn dy syn sate.⁵⁹⁶

Yn 1545 keapje [jonghe] Doede Gerroltz foar himsels en hear Haye, pastoar te Wommels, en Tzomme Ryuerdtsz as fâden oer de weesbern fan Hoyte Gerroltz toe Walpert in rinte fan 2 hoorntjesg. dan wol 2 pm mei gerjochtichheden dy't Doede Gerroltz [de âlde] en Lolck destiids kocht hiene fan it kleaster Baaium en fan Bauck en Anna, Gerrolt Myntheyz dochters, yn Walpers zate te Wommels fan Focke Sybrenz Unye út namme fan syn frou Ricxt en fan Doecke Doedez.⁵⁹⁷

Op 8 april 1553 wurdt troch lotsjen skieding fan besit makke, wêrby't Focke Unia de lannen van Eelxmasate te Marsum fan de Hegedyk oant Pybe Dijkstalloopen, ynklusyf it hoarnleger, tafoelen. Dat part waard letter yn fiven dield. Yn 1612 wurdt dêr oer prosedearre en dan heart Eelxmasate folslein ta oan Focke syn bernsbern Lolck Unia en oan Eets Duekedr, 'een miserable persoon' dy't ûnder kuratele stiet fan Decken Gosses, elts de helte. Lolck en har man wolle dan hierder Nanne Pybesz Abbema de hier opsizze en taksaasje fan de folsleine huzing, om't har it hoarnleger folslein taheart. Nanne bringt dêr tsjinyn dat Eelxmasate yn 1553 net yn twaen mar yn trijen ferdielt wie en neffens syn idee giet it om taksaasje fan de helte fan de huzing om't Lolck net mear as de helte fan de sate besit. It liket Nanne oars ek nuodlik ta om de helte fan de huzing te ûntromjen. It Hof oardielt dat Nanne de folsleine huzing ûntromje moat dy't op Lolck syn hoarnleger stiet. Ek prosedearret Nanne dan tsjin Decken Gosses as kurator oer Eets Duckedr; Decken hie har 'erfenis' kocht fan, en dield mei, de oare erfgenamten.⁵⁹⁸

Nanne Pybesz Abbema wie op de pleats kaam troch syn houlik mei Tyets Sipkedr Rispens, styfdochter fan Poppe Laesz, de man dy't yn 1548 de huzing fan Eelxmasate kocht hie (sjoch 751).⁵⁹⁹

Yn 1584 Gosse Pierz as foarstanner fan syn sustersdochter Eets Duckes en mei folmacht fan Sits, Hero Hotses widdo, en fan Frans Unia kontra Ytsen Douue widdo, Ocke Douuez en Sjouke Reynerz.⁶⁰⁰

It giet fansels om harren belang yn it Hoytemagued te Swyns, de sate fan Douue Fercxz (731), dy syn widdo Ytsen en soan Ocke, dy't it jiers tefoaren ferkocht waard oan Sjouke.

Ut dit houlik: Ricxt (751), Doecke (752), Hothie (753).

751. Ricxt Doededr, st. Marsum nei 1552, tr. foar 1535 Focke Sybrenz Unye, boer te Swyns ûnder Wommels 1537-'45, op Uniasate te Marsum 1545, st. dêr 1556/57; hy tr. 2. Baeth N., st. nei 1557, widdo fan Jan Foppis, te Dyksterhuzen 1540, op Bongahûs te Hilaard 1546;⁶⁰¹ sy tr. 3. Syurdt Tetez Baerdt.

Yn 1535 komt Focke Sibrensz mei Haetze Laesz oerien dat dy dat jier op de pleats bliuwe sil. Mocht Focke it oare jier syn yntrek yn de pleats nimme wolle, dan sil Haetze dy sûnder protest ûntromje.⁶⁰²

Yn 1537 keapet Foecke Sybrenz de huzing op Swyns te Wommels dêr't hy wennet fan Haytge Laesz.⁶⁰³

Yn 1543 komt de pastorij fan Wommels út de sate fan Focke Sibrensz toe Swyns neffens dy syn sizzen 27 st. pacht ta, mar neffens de oanbring wie dat 2 goudg.⁶⁰⁴

Yn 1545 keapet Haytge Lyuwez toe Swyns de huzing te Wommels dêr't hy wennet fan Focke Sybrantz;⁶⁰⁵ yn 1552 buorket Lyuue Haytyaz Swyns op dy pleats dêr't yn 1511 Jelte Zwyns wenne en dêr't pastoar hear Taeco doe û.o. 2 goudg. út takaam.

Yn 1545 keapet Focke Sibrantz te Marsum op Oenya zaete de huzing dêr't hy wennet yn ruilkeap mei Albert Fransz te Ljouwert, tsjin in rinte fan 4 goudg. dêre en 1 pm terplân.⁶⁰⁶

Albert Fransz wie de man fan Teedt Feyedr Unia, dochter fan Feye Vnye te Marsum.

Yn de jierren 1547-'50 keapje Focke Sybrantz Wnya en Ricxt te Marsum fjouwer rinten mei in totaal fan 24 goudg. út Swyns ûnder Wommels fan Doed, widdo fan Jelte Andries (212) dêr en fan Gerryt Gauckez te Minnertsgea,⁶⁰⁷ yn 1548 ferkeapet Pieter Tzalingz te Ljouwert in rinte fan 9 goudg. út Sybrandazate oan Foeke Sybrenz Wnya te Marsum foar 150 goudg.⁶⁰⁸

Yn 1548 keapet Poppe Laesz te Marsum de huzing fan Eelxmazaete op Ritzumabuyren dêr't hy wennet fan Focke Sybrantz, út namme fan syn sweager Hotze foar ½ en fan de fâden fan it weesbern fan Doecke Duedes foar ½, foar 300 goudg.⁶⁰⁹

Yn 1552 keapje Focke Sybrantz en Ricxt te Marsum de helte fan 8 pm op Marsumer Nijlân fan Anna Pybedr foar 306 goudg.⁶¹⁰

Yn 1553 en '55 binne Goslyck Hiddema, Foecke Oenge en Hessel Aysma fâden oer de weesbern fan Lieuwe Aysma.⁶¹¹

Yn 1556 en '59 prosedearje mr. Doecke Eninga, Hette Lolckez en Focke Unye as fâden oer de weesbern fan Pieter Tzalinx by dy syn earste frou Tjerck Hetedr c.s. mei Wybe Wybez Oetsma fanwege Epe en Wybe Haytiez/Hotzez, dy't harren 1/7 plus 1/6 fan 2/7 fan Oetsmasaete te Goaiïngea tastean moatte.⁶¹²

De relaasje fan Focke mei syn pupillen moat hast wol fia syn frou Baeth rûn hawwe, dy't ôfkomstich liket út Wurdum.⁶¹³

Yn 1557 ferfettet Baeth, widdo fan Focke Unye, fanwege har bern by har earste man Jan Foppis, it proses dat Focke út namme fan dy bern fierde tsjin Inthie Upkes en Jetz Sibedr oer 17 goudg.⁶¹⁴

Yn 1566 dr. Hessel Aysma kontra Baet Zuyrt Tetes.⁶¹⁵

Ut it earste boask:

1. Lolck Fockedr, tr. (har neef) Jan Aysma, boarger Ljouwert 1563, Frjentsjer 1571, soan fan Lieuwe (Hessels) Aysma en Margriet Aernsma, dy't troch it stjerren fan harren iennichste soan Focke har goed erfde. Hy tr. 2. Joost Aerntsma.⁶¹⁶

Yn 1566 liene Jan Aysma en Frans Unia 128 goudg. fan Epe Abbez en Lysck Scheltdr.⁶¹⁷

Yn 1566 Jan Aysma fanwege syn soan Focke by Lolck Fockedr kontra Suyrt van Beyma en Jel Bottingha.⁶¹⁸

Yn 1566 protestearret Jan Aysma fanwege syn bern by Lolck en fanwege de oare erven fan Focke Unye by in dekretale ferkeap troch Suyrdt van Beyma, dy't harren sûnt 1563 146 goudg. en in rinte fan 24 goudg. skuldich wie.⁶¹⁹

Yn 1580 ferkeapet Jan Aysma 14 pm te Swyns, sjoch 753.

2. Frans Fockez Unia, studint Heidelberg 1564, te Stiens, dêr st. 3 nov. 1609, tr. Saepck Gysberts, dêr st. 2 maart 159(9?), dochter fan Gysbert Gerrits en Ymck Saepedr.

Yn 1603 komt Frans van Oenia (hy tekent Frans Focco Unia) as neef op foar de weesbern fan Hotse van Aysma út syn earste boask mei Lolck van Aysma.⁶²⁰

Lolck wie in dochter fan Schelte (Hessels) Aysma en Tyets Aesgama en Frans kin dus net folle neef west hawwe fan har bern. Syn mem Ricxt wie wol folle nicht fan Lolck: beide binne bernsbern fan Hessel Aysma.

Bern: Lolck (tr. Sipcke Sipckes Fopma), Ricxt (1573-1644, tr. Tzomme Hillinga), Focco, Watse, Sybrandt en Ymck.

Ut it twadde boask:

3. Focke Unia, te Marsum 1579,⁶²¹ behearder fan it geastlik goed te Peins 1581,⁶²² brûker fan de lannen fan it 'Soete naeme Jeses gilde' dêr, stoarn nei 1589,⁶²³ tr. foar 1581⁶²⁴ Tiets Feddricksdr, stoarn Peins 1642; hja tr. 2. foar 1600 Thomas Jansz.

Yn 1582 ferlit Focke ffockez Vnia de hier fan lannen fan Syts, Feddrick Bottes widdo.⁶²⁵

Yn 1622 wurdt te Peins de neilittenskip beskreaun fan Thomas Jansz op fersyk fan Baedt Focke Winniadr, frou fan Meylle Meyles, te Frjentsjer, Sydt Focco Winiadr, frou fan Bonte Reynsz, en fan syn bern; widdo is Tiedts Feddricks. Fan de pleats komt 20 pm ta oan it gilde te Ljouwert en de rest oan Tiets, útsein 1½ pm fan har suster.⁶²⁶

Yn 1642 wurdt te Ljouwert de neilittenskip beskreaun fan Tiets Feddrix, wenjend te Peins, lêst widdo fan Tomas Jansz. De pleats te Peins is sa'n 40 pm mei dêrûnder 18 pm eigen lannen.⁶²⁷

Twa bern: Baedt (tr. Meylle Meyles) en Sytke (tr. Bonte Reynsz).⁶²⁸

752. Doecke Doedez, te Marsum, st. 1545/48, tr. N.N., grif dochter fan Pier Hoytes út dy syn earste, foarhinne net ûnderkende, houlik.⁶²⁹

Yn 1543 betellet Doecke Doedez te Marsum twa ivige dielen oan de pastorij 'als ick vermoedt'.⁶³⁰

Yn 1605 seit Hoyte Piers te Weidum as kurator fan Eedts Dueckedr oan Ige Gossez (761.2) de hier op fan in heale sate te Suynserbuyren ûnder Wommels.⁶³¹

Iennichst dochter:

1. Eets Duckedr, miserabel en tige begoedige; stoarn nei 1612 hat sy, ta harren fertriet, al har neiste sibben fan memmekant oerlibbe.

753. Hothie Doedez, berne nei 1524, tr. N.N.

Yn 1548 ferkeapet Wpke Fercxz te Wommels in rinte fan 2 goudg. út syn oandiel yn it Hoytema guedt te Zwyns oan Foecke Sybrenz Wnye en Douue Fercxz, syn broer, as fâden oer Hothie Doedez foar 40 goudg.⁶³²

Yn 1549 ferkeapet Poppe Laesz in rinte fan 6 goudg. út syn sate te Bitgum, brûkt troch Poppe Wybes, oan Focke Wnye as fâd oer Hotze Doedez foar 100 goudg.⁶³³

Tinklik net mear as ien soan:

1. Hero Hotses, st. yn of koart foar 1580, tr. Sits, st. nei 1584.

Yn 1580 litte de widdo en erven fan Hero Hottyez de keap proklamearje fan 14 pm te Swynserabayren, brûkt troch Gerrolt Hoytez, ynklusyf de 3 pm yn Hoytemasaete, dy't Hero silger yn ruilkeap krige fan Jan Aysma.⁶³⁴

Eelxmasate te Marsum wie yn 1553 yn trijen ferdield mar yn 1612 binne in beppesister fan Ricxt Doededr en de dochter fan Doecke Doedez eigners. Dat liket in oanwizing dat der doe gjin neiteam fan Hothie Doedez mear wie.

76. Hoyte Gerroltz Walpert, boer op Walpert, st. tusken 19 okt. en 14 des. 1541, tr. om 1520 hinne Jets [Pybedr], st. nei 1544, dochter fan Pyba Hettez te Marsum.⁶³⁵ As widdo bliuwt sy op Walpert, dan tegearre mei Hoyte syn broer jonge Doede (78).

Yn 1535 oppenearret Hoyte Gerroltzs him dat it gjinien tastien is te fiskjen yn 'Sassinge rijdt'. Fuortendaliks ferklearret Bocke Bourmannya dat hy in hearskip is en 'in possessie van heerschappye' en dat Hoyte, as dy him ferbiede wol te fiskjen yn de omkriten fan syn lannen sa't er wend is, him foar it Hof fan Fryslân oansprekke moat.⁶³⁶

Yn 1539 keapet Hoyte Gerroltz 4/5 fan 5 pm op de Feerswal te Wommels en fan 2 pm, die mande Ees, yn syn sate fan Sirck Wybez en Douwe Wopkez as folmachten fan de neikommelingen fan Douwe en Gosse Mentzez en Fed en Katrijn Mentzedrs. De erven fan Goyck en Doed Mentzedrs spiere de keap fanwegen harren 2/7 oandiel, de bern fan Gerben Wygerz by Ymck Gossedr tekenje protest oan foarsafier't it harren oanbelanget.⁶³⁷

Yn 1540 ferkeapet Hoyte Gerroudz in rinte fan 3 goudg. út Walperts sate oan de fâden fan 'unse lieue frouwe capelle' te Boalsert.⁶³⁸

Op 19 okt. 1541 wurdt Hoyte noch oansprutsen troch Syds Sydsz toe Beckum oer in rintebrief fan Sybolt Rinckaz (11); op 14 des. fan dat jier ferklearret Jets, widdo fan Hoeyte Walpert, dat hja net fan doel is op 'e nij te trouwen en nimt hja de fâdij oer harren bern op har fanwege it rinnende proses tsjin Syds toe Beckum c.s.

Yn 1543 besit de patroan 2½ pm yn Hoyte Gerroltz sate te Walpert en 7 einse terplân, goed foar 36¼ st. rinte; de pastorij bart 12 en 4½ st. út Hoeyte Gerrolt zaete te Walpert; de prebende fan Wommels 4½ st. út Hoite Walperts sate wylst de fikary 16½ st. takomt te Walpert yn Doede Gerrolts zaete.

Dat is eksakt wat de geastlikheid yn 1511 takomt út Walpert en de pleats is yn 1543 noch ien gehiel. Allinnich de fikaris hie yn 'e gaten dat Hoyte yn 1543 al wei wie.

Yn novimber 1559 komt Pier Foppez sels en, tegearre mei Fedde Mintyész, as fâd oer de weesbern fan Obbe Foppez mei Doeke en Gerrolt Hoytez c.s. oerien dat hja Doeke c.s. 8½ goudg. fergoedzje sille fanwege de skea troch it ôfsplitsen fan 17 pm fan Walpert yn maaie dat jier. It bedrach sil útkeard wurde troch Doede Walpert.⁶³⁹

Ut dit houlik: Gerrolt (761), Dueke (762) en Pybe (763).

761. Gerrolt Hoytez, boer te Swyns ûnder Wommels, st. nei 1596, tr. Ydtke Heredr, st. foar 1585, dochter fan Here Andryesz en Graets Auckedr (213). Yn 1556 ferkeapje Gerrolt Hoytez en Ydtke Heredr te Wommels 10 goudg. rintin út harren lannen yn Walperte en Swynsera sates oan Douwe Tomasz en Lolck foar 150 goudg.⁶⁴⁰

Yn 1564 keapje Douwe Wopkez en Hylck Feddrickxdr te Spannum ¼ sate te Hitsum, brûkt troch Johannes Emez en Anck Frerix, dy't yn 1514 oanbrocht wie troch Tyaart Mathysz, fan Gerrolt Hoytez en Ydt Heredr, dat hy erfd hie fan syn heit en dat him by skieding mei syn broer tafallen wie.⁶⁴¹

Yn 1585 hawwe Gerrolt Hoytez en Hessel Johannesz te Swyns kwestje mei Sybrant Ansckez te Wommels oer de 'lijckwech ende ganck' oer Sybrants lannen.⁶⁴²

Yn 1587 wurdt pake Gerrolt Hoytes te Wommels oansteld as fâd oer Jets Douwedr, 13 jier âld.⁶⁴³

Yn 1588 Gerrolt Hoytes as pake en fâd fan Jetz Douwedr by Jetz Gerrolts kontra Doed Reyn Hoytemadr, widdo fan Douwe Piersz, mei fanwege har bern.⁶⁴⁴

Yn 1596 hiert Ige Gosses te Wommels, mei fanwege syn skoanheit Gerrolt Hoytez, 3 pm lân yn syn sate fan Frans Unia te Stiens; noch datselde jier keapje hy en Graets Gerroltsdr yn totaal 7½ pm, meast te Swyns, fan dy Frans foar 487 goudg.⁶⁴⁵

Yn 1618 keapet Ige Gossesz te Wommels sa'n 30 pm fan de 51 dy't hy brûkt fan Wybe Sickez te Boazum, Pier Sibes te Deinum en Louw Aanis, rjochter fan Baarderadiel, fanwege Gaadts Gerrolts foar 3450 goudg.⁶⁴⁶

Ut dit houlik tinklik fiif bern:

1. Jetz Gerrolts, tr. om 1572 hinne Douwe Piersz; hy tr. 2. Doed Reyn Hoytemadr.⁶⁴⁷

Dochter: Jetz Douwedr, berne om 1574 hinne.

2. Graets Gerroltsdr, tr. Ige Gosses, boer te Swyns, widner 1619, soan fan Gosse Piers en Trijn Igodr Haersma.⁶⁴⁸

Yn 1619 keapje Gosse Gossesz en Baaffke Nannedr te Wommels 21 pm yn Swynserbuorren dêr fan Ige Gossesz te Swyns foar 2435 goudg.; Peter Hesselsz te Baaium protestearret fanwege it besit dat syn frou Ida Igedr oanerfd wie yn de pleats fan har mem.⁶⁴⁹

Dochter Ida/Jidtkte Igedr, tr. 1. Peter Hesselsz, soan fan Hessel Aernts en Siuw Sipkes;⁶⁵⁰ tr. 2. Gerryt Abbes, eigner fan Wommels stim 36, soan fan Abbe Douwes te Swyns en Ancke Gerrits (212.3).

Yn 1643 keapje Simcke Simckes en Lyupck Jansdr te Wommels 25 pm yn

Taeckemasate te Swyns fan Jidtkte Igedr, frou fan Gerryt Abbes, dêrre foar 92 goudg. per pûnsmiet.⁶⁵¹

Tinklik ek:

3? Gaadts Gerroltsdr, tr. Louw Aanis, rjochter fan Baarderadiel.⁶⁵²

4? N.N., tr. Wybe Sickez, te Boazum.

5? N.N., tr. Pier Sibes, te Deinum.

762. Dueke Hoytesz, boer te Koarnwert 1578, 1583, op Walpert 1592, testearret 11 des. 1595, st. Koarnwert 1596, tr. 1. foar 1560 Mints Boetedr, tinklik widdo; tr. 2. (koart) foar 1568 His Sybrens, dochter fan Sybren Tzalings Breutisma, rjochter fan Wûnseradiel, en Jelck Tiepckedr Epingha te Koarnwert.

Yn 1559 freget en krijt Wattye Wibez, dy't noch gjin 25 jier wie, tastimming om fanwege syn frou te prosedearjen tsjin har styfheit Doeke Hoytez te Wommels.⁶⁵³

Blykber wie Wattye Wibez, soan fan Wybe Hettez (te Wurdam, Goutum) en Jouck Benedix Sybrensdr (ferl. 78), efkes earder trouw mei in dochter fan Mints Boetedr.

Yn 1578 wurdt Dueke Hoytez te Koarnwert oanslein foar 3 karg. yn de personele ymposysje.

Yn 1596 wurdt te Koarnwert it stjerhûs beskreaun fan Dueke Hoytes.⁶⁵⁴ Soan Hoyte Doekes út syn earste houlik mei Mints Boetedr wennet te Wommels, út it twadde boask mei His Sybrens de mearderjierrige soannen Sybren en Hette Doekes te Koarnwert. Gerrolt Hoytez te Wommels wurdt fâd oer Ferck, om de 23 jier hinne, Mints, om de 21 hinne, Syuerd, om de 18 hinne, en Jel Duekes, om de 15 jier hinne.

In greep út de tsientallen beskreaune akten: in kwitânsje fan Watze Wybez; it testamint fan Doeke Hoytes fan 11 des. 1595; skieding tusken de erfgenamten fan Tzaling Duekez en Sets Auckedr; keap yn 1564 fan in rinte fan 3 goudg. troch Sybren Tzalings Breutzma en Fedt Haersma te Koarnwert; keap yn 1562 troch Sibren Tzalingz Breutzma, rjochter fan Wûnseradiel, en Jelck Epingha fan ¼ fan de huzing fan Bernardastaten te Koarnwert; keap út 1561 troch Sybren Tzalingz en Jel Tiepckedr; keap troch Pier Tania en frou fan 7 pm yn Valperte zate te Wommels fan Jets Siboltsdr, frou fan Syds Sidsz van Beckum, dy't troch Doeke Hoytes oernommen wie; ferkeap yn 1568 troch Hans Jorritz en Frouck Pieters fan ½ pûnsmiet yn in stik fan 9 oan Vpcke Anes en Doeke Hoytes as fâden oer de weesbern fan Sybren Tzalings by Jelck; ferkeap troch harren yn 1575 fan jitriz goed 7½ pm oan Dueke Hoytez en Hys Sybrens; keap út 1581 troch Dueke en Hys fan 24 pm te Skraad fan Tet Sibrens, frou fan Wuge Augustinus [Algra].

Fêstgoed: û.o. de sate fan 51 pm te Koarnwert, no brûkt troch Sybren Duekez; de helte fan Valperte zate te Wommels, omtrint 24 pm, brûkt troch Hoyte Duekes. Soan Hoyte út it earste boask wurdt útboedele en krijt û.o. fanwege syn mem 3 pm 3 einse en fanwege syn heit 7 pm yn Valperter sate taparte. Fan dy sate bliuwt dêrtroch 13 pm 3 einse oer foar de oare bern.

Blykber hawwe Dueke en syn earste frou 6 pm 6 einse yn Walpert oankocht.

By de skieding fan it fêstgoed yn 1599 falt soan Syuerdt de 13 pm 3 einse te Wommels ta, yn 1604 (en 1608) folget de ôfrekkening troch Sibren Duckez fan syn administraasje.⁶⁵⁵

Ut it earste houlik:

1. Hoyte Doeckes, boer op Walpert, keapet yn 1593 22 pm yn de pleats fan de erven fan Pybe Hoytes (763), tr. om 1583 hinne Buuck Takedr, st. Wommels 1607, dochter fan Tako Lolles en Thiedts [Douuedr] te Folsgeare.⁶⁵⁶ Sy tr. op 'e nij 1599 Pieter Claesz, rjochter fan Hinnaarderadiel, st. Wommels 1643. Yn 1599 is der 10 pm plus 22 pm oankochte lannen yn Walpert.⁶⁵⁷

Yn 1609 keapet Pieter as widner 13 pm 3 einse yn Walpert fan Syeurd Dueckisz te Koarnwert.⁶⁵⁸

Yn 1615 keapet Peter Claesz te Walpert omtrint 30 pm yn de pleats fan syn styfbern en noch datselde jier keapet Peter Peterz toe Walpert hûs en skuorre dêr mei 50 pm lân fan Peter Claesz te Spannum foar 6550 goudg. De keap is beswierre mei de helte fan it ûnderhâld fan Warnetille, mar dêr stiet de helte fan de 'visscherije' yn dy tille foaroer.⁶⁵⁹

Bern: Lolle (1586, te Burchwert, tr. 1615 Remmertke Harmensdr), Mints (1588-1614, tr. Pyter Bendicxz te Ysbrechtum), Auck (1592, tr. 1614 Broer Hoytez te Arum) en Ducke (1596, jong stoarn). Ut har twadde boask: Hoyte Pyters (1601-'49, te Aldekleaster, tr. Frouck Emes).

Ut it twadde houlik:

2. Sybren Doeckes Walpert, neffens opskrift op de klok tsjerkfâd fan Koarnwert, yn 1608 boer op Laquart te Tsjom, st. Mullum 1625, tr. N. Jan Claesendr.⁶⁶⁰
Bern: Tialling, Doeke, Hys, Trijn en Claes.
3. Hette Doeckes, te Koarnwert.
4. Ferck Doeckes, berne om 1573 hinne, tr. Aelke Allardsdr; hja tr. 2. foar 1610 Jacob Gerryts, te Enkhuzen. Dochter His is jong stoarn.
Yn 1610 prosedearret Jacob Gerryts te Enkhuzen fanwege syn frou Aelke Allardsdr as erfgenamt fan har dochter His Frericx tsjin Jel Doeckedr, frou fan Hessel Hesselsz te Boalsert, Sibrand Doeckes te Tsjom, Hette en Syurd Doekesz te Koarnwert en Folkart Syurds fanwege syn frou Mints Doeckes as erven fan harren broer Ferck Doeckes.⁶⁶¹
5. Mints Duekedr, berne om 1575 hinne, tr. foar 1599 Folckert Syuerdtz, yn 1625 te Boalsert.
6. Syuerd Dueckisz, berne om 1578 hinne, te Koarnwert, tr. gerjocht Frjentsjerteradiel 13 nov. 1606 Murck Syouckedr, fan Laakwert.
Yn 1664 meitsje Doecke Sioerdts te Hymert, Sioucke Sioerdts te Koarnwert en Ippe Goyckes dêr fanwege syn fjouwer bern by His Sioerdtsdr in skieding fan it fêstgoed fan Sioerd Doeckes en Murck Siouckedr.⁶⁶²

7. Jel Duekes, berne om 1581 hinne, tr. foar 1604 Hessel Hesselsz, te Boalsert.

Yn 1618 easket Jacke Dircxz te Harns as fâd oer Doecke, it soantsje fan Hessel Hessels silger, in ôfrekkening fan de bern/erven fan Claes Upckes.⁶⁶³
Mooglik ien soan: Doecke.

763. Pybe Hoytez, tr. foar 1564 Anna Rennertsdr, st. Wommels 1611, widdo fan Fedde Bottes [Stapert].⁶⁶⁴

Yn 1564/65 keapet Pybe Hoytez 5 pm yn in stik fan 17 'in 't luttick goet toe Walpert' fan Wybe Doeckez Sippens te Wommels foar 300 goudg.⁶⁶⁵

Yn 1589 in kwetsje fan Anna Rennertsdr, widdo fan Pybo Hoytez, en har bern, bystien troch de âldste soan Fedde Pyboz, mei Ints Doededr (786), widdo fan Jorryt Doekez Walpert, te Wommels oer it frij litten fan lannen.⁶⁶⁶

Yn 1593 keapje Hoyte Doekez en Buck Takedr te Wommels 22 pm yn Walparta sate te Wommels, dêr't Doeke Hoytez it ôfrûne jier wenne hie, fan Fedde Pybez, Jets Pybedr, frou fan Oeds Wybez, en de jongste weesbern fan Anna Rennertsdr by Pybe Hoytez.⁶⁶⁷

Yn 1611 wurdt yn it hûs fan âldste dochter Fije Feddedr op Stapert te Wommels de neilittenskip beskreaun fan Anna Pybe widdo. Der binne seis (tûken) erven: Fije Feddedr, widdo fan Agge Watzes, Fedde en Hoyte Pybez, Jets en Bauck Pybedrs en (Lolle Juwz as fâd oer) Atke, yn har 13de, en Eebel, yn har 9de, de bern fan Eebel Pybedr by Saacke Ottez. Dochter Bauck is 'miserabel'. Anna hie op 12 april 1608 testamint makke.⁶⁶⁸

Bern: foardochter Fije Feddedr, tr. Agge Watzes, en fierder:

1. Fedde Pybes Hania, boer op Hantiasate te Minnertsgea 1610,⁶⁶⁹ tr. foar 1603⁶⁷⁰ Trijn Abbedr, dochter fan Abbe N. en Goffk Taeckedr.⁶⁷¹
Hja litte yn novimber 1614 te Harns harren bern dope: Tiert, Gofke, Rins, Abbe en Rinnert.
2. Jets Pybedr, tr. Oeds Wybez te Harns; harren soan Wybe Oedtsz tr. foar 1611 Frouck Rinckedr.
3. Eebel Pybedr, tr. om 1598 hinne Saacke Ottes, te Minnertsgea, soan fan Otte Douuez, boer op Sassemata sate te Wommels, en Wabel Wbledr (nicht fan Wabel Gossedr, 422.2).⁶⁷²
Twa dochters: Atke, 1599, en Eebel, 1603, Saackes.
4. Hoyte Pybez Walpard, berne om 1579 hinne, te Hartwert, bierstekker te Boalsert, st. 5 aug. 1622, begr. Boalsert, tr. foar 1604 Rinck Gaeledr,⁶⁷³ sy tr. 2. (tredde prokl. stêdhûs Boalsert 23 april 1628) Andries Andries/Aenes.
Yn 1630 wurdt te Boalsert op fersyk fan leidekker Harmen Saeckes, man fan Rienck Hoytes, de neilittenskip beskreaun fan Rienck Galedr, earst widdo fan Hoyte Pybbes, dêrnei fan Andries Aenes.

Ien dochter: Rinck Hoytes, tr. Boalsert 3 sept. 1629 Harmen Saeckes, leidekker.

5. Bauck Pybedr, 'miserabel'.

77. Jorryt Gerroltz, te Jorwert 1542, tr. om 1520/25 hinne N.N. Dat kin samar Tiedt Aysma west hawwe, suster fan Lolck (75).

Yn 1542 is Jorryt Gerroltz boer op de sate te Jorwert dy't yn 1511 de bern fan Hessel Aysumma tahearde, grut 43 pm, en eigner fan de helte. De oare helte is fan de erfgenamten fan Hessel Feyckes; hear Hotze [Fons] besit 1 pm yn de sate.⁶⁷⁴

Ut dit houlik: Gerrolt (771) en Doecke (772).

771. Gerrolt Jorritsz Walpert, te Frjentsjer, tr. Frouck Berentsdr, dochter fan Barendt Tyessesz.

Doede Gerroltz Walpert (78) stiet yn 1565 yn it kryt by Gerrolt Jorithz.

Yn 1566 hat Gerrolt Walpert 15 st. tegoede fan it stjerhûs fan Wybe Aenez te Frjentsjer fan rogge.⁶⁷⁵

Yn 1566/67 keapet Tyesse Barentsz 10 pm te Eagum yn nearkeap fan Tiebbe Hesselsz dy't dat kocht hie fan Frouck Berentsdr foar 252 goudg.⁶⁷⁶

Yn 1566 keapje Gerrolt Jorritsz Walper en Frouck Berentsdr te Frjentsjer 2 pm 4 einse oer heech en leech yn de lannen fan Doeke Tiesses, Sipcke Doeckes bern en fan de keapers yn Tiesma saete te Wurdum fan Tiesse en Douwe Barentz, bystien troch harren fâd Pier Tiessez, foar 118 goudg.⁶⁷⁷

Yn 1567 keapet Hebbe Tyesses te Berltsum 3½ pm te Wurdum yn Tyessma saete fan Gerolt Jorritz en Vrouck Beernts foar 200 goudg., yn 1569 en '76⁶⁷⁸ keapet hy krekt sa'n diel fan de bern fan Lyoets Tyessedr en fan Tiesck Doeckedr.⁶⁷⁹

Yn 1583 Tyesse Berentz te Eanjum (lêst Eagum) as fâd oer (Gerrit, trochhelle, ferbettere yn) Jorryt Gerroltz kontra Hebbe Tiessez te Lekkum.⁶⁸⁰

*Aucke, Douwe, Hein en Ype hiene yn 1984 noch twifels oft Frouck wol in suster wie fan Tiesse en Douwe Barentz. Mar hja keapet earst de 2/3 parten fan har bruorren yn 3½ pm en ferkeapet dan de folle 3½ pm; dat sit dus wol goed.*⁶⁸¹

Ien soan:

1. Jorryt Gerroltz Walpart, berne nei 1558, glêsmakker te Berltsum, st. dêr 1630, tr. foar 1591 Eebel Pybedr.

Yn 1590 Jorryt Gerrolts te Berltsum kontra Taco Michiels.⁶⁸²

Yn 1591 ferkeapje Jorryt Gerroltsz en Eebel Pybedr in hûs te Berltsum; it jiers dêrop keapje hja dêr in keamer, skuorre en hiem.⁶⁸³

Yn 1597 hawwe Jorryt en Ebel kwestjes mei Tiesse Beerns en Hebbe Tiesses.⁶⁸⁴

Yn 1598 Jorryt Gerrolts te Berltsum kontra Wibe Beynts om betelling fan 129 karg.⁶⁸⁵

Yn 1603 tsjûget Jorrit Gerrolts Walpart foar Aryen Liuues.⁶⁸⁶

Yn 1612 stiet Jorryt Gerrolts (hy tekent mei Walphert) Marichie Jansdr, frou fan de útlannige Sybe Sipkes, by.⁶⁸⁷

Yn 1613 steane Jorit Gorlts en Ebel Pibedr te Berltsum foar 260 karg. yn it kryt by lekkenkeaper Jan Gisbertsz.⁶⁸⁸

Yn 1621 krijt Jorryt Gerrolts glêsmakker 25 st. betelle foar levere glês.⁶⁸⁹

Yn 1630 wurdt Sibrant Rinnerts, bakker, oansteld as fâd oer Frouck Siurtsdr, erfgenamt fan Jorit Gorryts 'glaesmaecker' dy't op 10 aug. 1628 testamint makke hie.⁶⁹⁰

Yn 1634 leit de widdo fan Sybrandt Rennerdts de ôf rekken oer fan syn fâdij oer Frouck Sioerdsdr, by testamint erfgenamt fan Jorit Gorryts glêsmakker. Der sjit foar Frouck 24 karg. oer.⁶⁹¹

772. Doecke Jorretsz Walpert, te Jorwert, sekretaris fan Baarderadiel, st. tusken 1571 en '73, tr. foar 1558 Jeldw Rouckedr Roukema, dochter fan Roucke Tjamckes.⁶⁹² Sy tr. 2. foar 1581 Aernt Pieters Berg, soan fan Pieter Aerntsz en Rinck Wybedr (ferl. 78, 1669), en libbet as dy syn widdo noch yn 1609.

Op 25 juny 1547 wurdt Doco Joerwert ynskreaun as studint te Leuven.

Doeko Gerardi Walpert is oantroffen as sekretaris fan Baarderadiel 1554-1561.⁶⁹³

Yn 1554 tekent sekretaris D. Walpert mei opfallend kreaze hân in akte.⁶⁹⁴

Yn 1558 keapje Doecke en Jeldw te Jorwert Doede Gerroltz (78) út Walpert sate; yn 1565 hat Doecke in foarderding op en in skuld by dy syn erven.

Yn 1559 Sicke Herez kontra Doeke Jorretsz oer hieropsizzing.⁶⁹⁵

Yn 1561 Sytthye Jelgersma en Ithien kontra Homme van Hettinga, grytman, en Doecke Walpert, sekretaris fan Baarderadiel.⁶⁹⁶

Yn 1561 ferhiert Doeke Walpert, sekretaris fan Baarderadiel, 3 pm lân te Wommels oan Gerryt Bartlez.⁶⁹⁷

Op 9 febr. 1565 wurdt Doecke Walpert boarger fan Frjentsjer.

Yn 1573 hat Jildu Roukema, widdo fan Doeke Walpert, mei foar harren bern in kwestje mei hierder Lyuue Wibez.⁶⁹⁸

Yn 1575 Jelduw Doecke Walperts widdo kontra Thomes Hayez oer 25 en 53 goudg.⁶⁹⁹

Yn 1575 mr. Henryck Bentsma fanwege syn frou Tiedt Doekedr en fanwege har mem Jildu Roukema mei har bern by Doeko Walpert kontra Lyuue Wybez te Wommels oer lânhier.⁷⁰⁰

Yn 1581 prosedearret Jorys Aerntsz te Snits fanwege syn frou Aeff Gerritsdr mei Jildu Roukema, frou fan Pieter Aerntsz (sic) en widdo fan Dueke Walpert, fanwege har bern. Fanwege Aeff hie Dueke fan Georgien Ryuerdtsz te Reduzum har poarsje grut 31 goudg. ûntfongen en Jorys winsket ferrekkening. Aernt Pieterz, man fan Jildu, is lykwols wis dat sy dat bedrach al yn 1571 fan Doeke krigen hie.⁷⁰¹

By de reformaasje is Arent Peters Birg as balling útwykt.⁷⁰²

Yn 1583 Jeldu Rouckedr te Broek sels en út namme fan har bern by Doeke Waelpaert silger kontra Gerrolt en Pybe Hoyttes te Wommels en Doeke Hoytes te Koarnwert.⁷⁰³

Yn 1596 jout Jeldu Roukema yn Grinslân har soan Doeke Doekez Walpert folmacht om fierder te prosedearjen.⁷⁰⁴

Yn 1609 Jildu Rouckama, widdo fan Aarend Piters, bystien troch har soan Doecke Walpart kontra Ints Doededr, widdo fan Jorryt Doeckesz, fanwege har bern.⁷⁰⁵

Ut dit houlik:

1. Tiedt Doekedr Walperta, tr. foar 1575 mr. Henryck Bentsma/ Beyntsma, fiskaal fan biskop Cuneris Petri,⁷⁰⁶ advokaat foar it Hof fan Fryslân, st. Ljouwert 1584, soan fan Henrick en Jantye.⁷⁰⁷
2. Jorryt Doekes Walpert, st. 1584/86, tr. Ints Doededr; sjoch fierder 786.
3. Duco van Walpart, tr. Mayke van Solckama.⁷⁰⁸ Bern: dr. Abraham en Joannes Walpert en Eetie Doeckes Walpert, alle trije te Grins.

78. [Jonghe] Doede Gerroltz Walpert, boer op Walpert mei syn broer Hoyte 1541, mei dy syn widdo 1544, dêr st. 1565, tr. foar 1542 Jayts Benedixdr, st. nei 1563, dochter fan Benedix Sybrenz toe Hagens te Iens, tinklik by syn earste frou.

Benedix Sybrenz wie ien fan de soenlju by de oerienkomst fan 1539 (ynlieding). Mei in hantsjefol akten ûntstiet in aardich oersjoch fan dy syn famylje.

Yn 1511 besit Benedix Sybrenz in grut part fan de pleats te Iens dêr't hy yn 1552 as Benedix toe Hagens buorcket.⁷⁰⁹

Yn 1548 ferkeapje Syba Jankez en Jouck Benedixdr in rinte fan 5 goudg. oan Benedix Sybrenz en Rins Pybedr te Iens.⁷¹⁰

Yn 1558, 1560 en 1561 Sicke Piersz te Allingawier fanwege syn frou Tyets kontra Doede Gerroltz te Wommels fanwege syn frou Jaeyts Benedixdr oer lân yn de sate te Hieslum op Ydserterbuyren, dat Jaeyts erfd hie fan har omke dr. Agge (of Augustijn) Hayez en dat Sicke fan har kocht hie, en ek oer in bedrach dat Doede fan skoanheit Benedix ûntfongen hie en dêr't Sicke in part fan opeasket. Doede stelt yn syn ferwar dat hy dat jild ûntfongen hie fan Benedix yn de tiid dat dy trouw wie mei Renck Pibedr.⁷¹¹

Yn 1561 keapet Frouck van Burmania 4 pm te Hegens, brûkt troch Wybe Lyueez, fan de fâden fan de weesbern fan Sytye Benedixz; it near wurdt lein troch Hessel Benedixz Haytzama, Sicke Piersz út namme fan syn frou Tyets Benedixdr en Doede Gerroltsz út namme fan syn frou Jaeyts Benedixdr.⁷¹²

Yn 1569 pleitet Wattye Wybez (sjoch ek 762) út namme fan syn mem Jouck Benedixdr dat hy in jier as acht earder fan Frouck van Boermanye foar 12 jier 18 pm te Iens yn hier krigen hie, dy't ôfskaat wiene fan Hagenster sate, mar dat dy lannen no meand en brûkt wurde troch in Taekle Fercxz (431). Taekle bringt dêr tsjinyn, mei fanwege Teye Wibezen en frou, dat him yn it hûs fan Pieter Aerntsz en Rinck it brûken fan dat lân tastien wie. Pieter Aerntsz silger wie sweager en Rinck dochter [fan Wybe Hettez; Teye Wybez is twadde man fan Rinck]; foarhinne wiene Teye en Rinck hierders fan dy lannen.⁷¹³

Yn 1542 ferkeapje Doede Gerroltz toe Walpert en Jaeyts in rinte fan 4 goudg. út har lannen oan Bindix toe Hagens en Rinck foar 80 goudg.⁷¹⁴

Yn 1543 bart de fikary 16½ st. út Doede Gerrolts sate. *Ferlykje Hoyte Gerroltz (76).*

Yn 1544 stiet jonghe Doede Gerroltz, mei fanwege syn broers widdo Jets, Syds Sydsz toe Beckum (111) 6½ pm ta yn de sate dêr't hy en Jets wenje. Yn 1545 keapje Doede Gerroltz en de fâden fan de bern fan Hoyte Gerroltz toe Walpert 2 pm yn harren sate fan de bern fan Doede Gerroltz de âlde (75).

Yn 1547 ferkeapet Doede Gerroltsz toe Walpert in rinte fan 6 goudg. út de lannen dy't hy fan syn heit erfd hie en dy't hy no sels brûkt, oan Douwe Wopkez van Tallem foar 80 goudg.⁷¹⁵

Yn 1548 en 1551 ferkeapet Doede Gerroltz toe Walpert te Wommels twaris in rinte fan 3 goudg. út syn sate oan Hans Jansz en Syw dêr en oan Tyets Obbedr.⁷¹⁶

Yn 1552 is Duede Gerroltz op Walpert bewapene mei harnas, ringkrage, spys en degen.

Yn 1553, 1557 en 1558⁷¹⁷ ferkeapet Doede Gerroltz Walpert fiif kear in losbere rinte út de sate te Walpert dy't hy brûkt, yn totaal 25 goudg., foar 400 goudg. oan ferskillende keapers; yn de measte gefallen nimt Doecke Walpert (772) as neistlizzer en neiste sibbe de keap oer.

Yn 1558 keapje Doeke Walpert en Jeldw Rouckedr te Jorwert 32 pm, ntl. 30 pm yn Walpert en 2 pm yn Klein Walpert (lêst Heringa), brûkt troch Epe Douuez, en de helte fan de staten en huzing fan Doede Gerroltz en Jaets, dy't dat oankommen wie troch syn heite testamint. Der komt protest fan Syw Aleffs widdo, Douue Wopkez en Tyets Obbedr, wylst Johan Lollez meldt dat de ferkeaper neffens it rekkenboek fan hear Haye Hoytez noch 238 goudg. skuldich bleaun wie oan Hoytes bern.⁷¹⁸ Johan Lollez, Wybe Lyueez, Gerroltz Hoytez, hear Haio Hoytez fanwege de weesbern fan Hoyte Walpert en Syw Aleffs widdo mei fanwege har bern bliuwe letter dat jier by harren spiering fan de keap troch Doecke Walpert.⁷¹⁹

Yn 1543 wie Walpert mei sa'n 90 pm noch ien gehiel. Dêrnei is de pleats yn grutte halen yn twa helten opdield troch Doede en (de bern fan) syn broer Hoyte. Yn 1559 (sjoch ûnder 76) waard it oandiel fan Pier Foppez c.s. fan 17 pm fan de sate ôfsplitst. De helte fan Doede is de kearn fan de lettere stim 30 fan Wommels.

Yn 1560 hawwe hear Haio Hoytez en Tzomme Ryoerdzt as fâden oer de weesbern fan Syuerdt Hoytez in foardering fan 29 goudg. op Doede Gerroltz en Jaeyts Benedixdr te Wommels.⁷²⁰

Yn 1561 ferkeapje Doede Gerroltz en Jaeyts Benedixdr op Walpert te Wommels in rinte fan 2 goudg. 21 st. oan hear Hayo Hoytez, prebendaris te Ljouwert tot Oudehoeff, foar 36 goudg.⁷²¹

Yn 1565 wurdt op fersyk fan Riodtmer Rintyez, prebendaris, en Douue Pybez, doarpsrjochter te Wommels, as fâden oer de weesbern de neilittenskip beskreaun fan Doede Gerroltsz Walpert en Jaeyts, dy't ûnder foarbehâld oanfurdige wurde sil. Oantroffen wurde akten dy't betrekking hawwe op Doede en Jaeyts o/m 1563; ien dy't betrekking hat op Doede allinnich út 1564; in foardering fan Gerroltz Jorithz op Doede fan 1565; in boarchtocht fan Douue Tallem foar Doede fan 1562 oangeande 7 goudg., en in foardering fan 46 goudg. op Doeke Walpert. Ferkeap fan de ynboel

brocht 444 goudg. op. Doeke Walpert te Jorwert giet dermei akkoart dat de oare krediteuren earst ôfbetelle wurde. Yn 1573 betankje Sibren, Ferck en Ints Doedes, bystien troch harren âldere bruorren en suster Gerrolt, Hoyte en Tyets Doedes, harren kurator Douue Pybez. As dat nedich is, sille nije fâden oansteld wurde.⁷²²

Yn 1573 wurdt Jan Sibez te Wommels oansteld as fâd oer Ints Doededr en ek, op har fersyk, oer har broer Ferck Doedez.⁷²³

Ut dit houlik: Gerrolt (781), Hoyte (782), Tyets (783), Sibren (784), Ferck (785) en Ints (786).

781. Gerrolt (Gerryt) Doedez Walpert, boer op Heringa saete ûnder Walpert, st. nei 1607, tr. om 1573 hinne Syouck Haenckedr, st. 1598, widdo fan Sierck Tomas.

Yn 1561 ferkeapje Syrck Tomasz en Syouck Hanckedr te Wommels mei ynstimming fan Jouck Tomas widdo in rinte út 'Tellens, erfd fan heit Tomas Gerbenz.⁷²⁴

Jouck Lolckedr, widdo fan Thomas Gerbens Waltinga en mem fan Sierck Tomas, wie dochter fan Lolcke Walper, boer op Heringa sate te Walpert.

Yn 1585 sizze Tomas en Gerben Syrcxz oan Gerrolt Doedez de hier op.⁷²⁵

Yn 1588 keapje Broer Broersz en Ancke Wyssedr op Tellens 10 pm yn harren pleats fan Gerrolt Doedez en Syouck Hankedr te Wommels foar 250 goudg.⁷²⁶

Yn 1589 ferklearret Gerrolt Doedez op Walpert te Wommels dat de 3 pm siedlân fan syn frou Syouck yn harren sate bûten harren ruilkeap mei At Saেকে en Ferck Johansz (735.1?) fan lân yn dy sate falle.⁷²⁷

Yn 1590 keapje Gerrolt Doedez Walpert en Syouck Hankedr 3 pm yn harren sate te Walpert fan At Saekes en Ancke Doededr te Wurdum foar 50 goudg. per pûnsmiet. Hoyte Doekez (762.1), sibbe fan ferkeapers, leit it near.⁷²⁸

Yn 1598 wurdt te Wommels de neilittenskip beskreaun fan Syouck Haenckedr, frou fan Gerryt Doedez, yn presinsje fan Jurian Feykez en Ferck Doedez. Hja lit trije tûken neikommelingen nei: Sierck, 10, en Gerben, omtrint 8, de bern fan Gerben Siercx silger by Wim Piersdr, Geert, 10, dochter fan Jan Sybrens by Intts Siercsdr silger, en Bauck, omtrint 10, en Rints, omtrint 8, de weesbern fan Tomas Siercxz. Fêstgoed: huzing en rjocht fan hier fan de lannen 'opden gebuyerte Walpert', 3 pm yn dy sate en 3 pm te Wommels, dy't hja yn 1598 kocht hiene fan Buuck, Takedr en Hoyte widdo (762.1). Der is in hierkontrakt út 1596 fan harren sate, tekene troch Jurien Feykez, Watze Johannes en Joryt (tinklik Gerrolt) Doedez en de ynventaris út 1571 fan Sierck Tomas. Gerryt Doedez nimt foar 830 goudg. it bedriuw oer.⁷²⁹

Yn 1607 Peter Stellingwerff, sekretaris fan Hinnaarderadiel, kontra Gerrolt Doedes.⁷³⁰

782. Hoyte Doedez, te Boalsert, st. foar 1582, tr. Florys Aerntsdr.

Yn 1578 wurdt Hoyte Doedez te Boalsert oanslein foar 10 st. yn de personele ymposysje, yn 1580 wurdt Hoyte Duedes dêr boarger.

Yn 1578 keapje en ferkeapje Hoyte en Florys lân yn Hoytema sate, sjoch 732.

Yn 1582 wurdt Gerrolt Doedez te Wommels oansteld as fâd oer Doede Hoytez, soan fan syn broer Hoyte by F... Aerntsdr.⁷³¹

Ut dit houlik:

1. Doede Hoytez.

783. Tyets Doededr, st. Wommels 1606, tr. 1. foar 1573 Jan Sybez; tr. 2. 1582 Jurian Feykez, st. Wommels 1600, widner fan Tyets Douuedr, soan fan Feycke Harinckz op Berwert te Spannum (en Bott Bockedr).⁷³²

Yn 1571 keapje Jan Heynsz te Burchwert en Tyerck Reynsz te Boalsert in rinte út Hagens te Iens fan Georgien Feykez en Tyets Douuedr.⁷³³

Yn 1582 wurde Gerrolt Doedez en Douwe Reynz te Wommels oansteld as fâden oer de weesbern fan Jan Sybez by Tyets Doededr dy't op 'e nij troude is mei Georgien Feykez.⁷³⁴

Yn 1600 wurdt te Wommels de neilittenskip beskreaun fan Jurian Feykez, yn presinsje fan de widdo Tyets Doededr, bystien troch har broer Gerryt Doedez, en fan de twa bern fan Rints Juriensdr, ntl. Claes Albertsz en Bott Albertsdr, frou fan Sierck Siercksz Meylama. Jurjen hie op 29 des. 1598 testamint makke. By Tyets Doededr hie hy noch twa bern: Jan, yn syn 16de, en Jaeyts, yn har 14de jier.⁷³⁵

Yn 1606 wurdt te Wommels de neilittenskip beskreaun fan Thiedts Duededr, widdo fan Jurryen Feykez. Hja lit fjouwer bern nei: Duede en Sybe Jansz, Ida Jansdr, frou fan Geercke Gerckes, en Jan Juriens, yn syn 21ste, bystien troch Laas van Jongama en syn neef Sipke Haringhz te Easterein. Der binne foarderings fan 350 goudg. op Sybe Jans en Tiets, fan 107 goudg. op Hans Hesselz en Hoytz (786.2) en fan 642 goudg. op Jige Gossesz en Grets (761.2) te Wommels. Jan Juriens hie erfd fan syn folle suster Jayts, dy't nei har heit stoarn wie.⁷³⁶

Foardochter Rints Juriensdr fan Jurian troude foar 1586 Albert Claesz.

Ut har earste boask:

1. Duede Jansz, yn 1606 te Achlum.
2. Sybe Jansz, tr. Tiets N.
3. Ida Jansdr, tr. Geercke Gerckes.

Ut har twadde boask:

4. Jan Juriens, berne omtrint 1585.
5. Jaeyts, berne omtrint 1587, st. foar 1606.

784. Sibren Doedez, tinklik st. foar 1583 (hy wurdt dat jier net neamd ûnder de erven fan Anna Gerroltsdr, 72).

785. Ferck Doedez, berne nei 1548, te Wurdum 1583, kastlein te Wommels 1587, 1605,⁷³⁷ dêr stoarn 1620, tr. 1. Tiedt Wopckedr; tr. 2. foar 1584 Trijn Douwedr, st. 1603/08,⁷³⁸ dochter fan Douue Reyns en Thet Janckedr.

Yn 1581 keapje Pieter Annez en Anna Seerpsdr te Jorwert 9 pm yn Klein Fenstra zaete dêr't hja buorkje fan Ferck Doedez, mei fanwege syn bern by Tiedt Wopckedr silger.⁷³⁹

Yn 1589 Ints Doededr (786), widdo fan Jorryt Doekez, kontra fferck Doedez.⁷⁴⁰
Yn 1590 kwestje oer skieding fan fferck Duedez, mei skoanâlden Douwe Reynsz en Thet Janckedr, en Jurrien Feykez mei Taeckle Fercks (431) en bern.
 Yn 1591 keapet Wpcke van Burmania in rinte fan 15 st. út de helte fan Tellensera zaete, dy't Broer Broersz brûkt, fan fferck Doedez te Wommels foar 9 goudg.⁷⁴¹
 Yn 1602 ferkeapet Ferc Doedez te Wommels fanwege syn bern by Tiet Wopkedr by dekreet 9 pm yn de sate fan Peter Takes te Fûns.⁷⁴²
 Yn 1608 easke Wybe Heroz te Frjentsjer as man fan Jaits Ferck Duedisdr, bystien troch syn heit Hero Andriesz Swyns, en Willem Albertz te Boalsert as man fan Jenck Fercksd, ynventaris fan de neilittenskip fan harren mem Trijn Douuwedr en skieding mei harren heit.⁷⁴³
 Bern en erven fan Trijn Douuwedr binne Tied Fercksd, omtrint 24, frou fan Heercke Tania te Hallum, Jencke, yn har 22ste, Jayts, yn har 20ste, Rints, yn har 17de, Reyntzen, yn har 13de, Tryncke, yn har 10de, en Douwe, yn syn 12de jier. Eigen is de huzing op de pastoriylannen en 3 pm 3 einse, dy't ôfskaat binne fan Walperter sate. De widdo en erven fan Duede Ferckz te Easterein hawwe in foardering fan 48 goudg. fanwege de keap fan twa kij. Oantroude omke Jucke Jemmez te Dokkum, man fan Lyopk Douuedr, wurdt oansteld as fâd oer de jongste bern.
 Yn 1609 keapet Ferck Duedes te Wommels in rinte fan 2 goudg. 7 st. út syn 3 pm 3 einse dy't ôfskaat binne fan Walperte sate fan Take Syeurdtz te Jorwert foar 40 goudg.⁷⁴⁴
 Yn 1610 keapje Take Douwes, eksekuteur, en Jets Jansdr de herberch oer fan Ferck Doedesz foar 800 goudg.⁷⁴⁵
 Yn 1615 ruilet Ferck Duedez te Wommels syn hûs yn de buorren tsjin in hûs te Lytsewierrum.⁷⁴⁶
 Yn 1620 meitsje de erven fan Ferck Duedez te Wommels in skieding fan de neilittenskip.⁷⁴⁷
 Ut syn earste houlik:
 1. Wopcke Fercks, tr. Brecht Siercks, berne omtrint 1582. Wierskynlik gjin bern.
 2. Duede Fercks, st. foar 1620, tr. Bauck Siercks, berne omtrint 1585, dochters fan Sierck Meylama en Tryncke Wopkedr Goersma (31a.1).⁷⁴⁸ Bern: Tyed en Tryncke Duedes.
 Ut syn twadde boask:
 3. Tied Fercksd, berne om 1584 hinne, tr. 1. Heercke Doedes Tania, notaris te Hallum, soan fan Doede Piers Tania (523.2); tr. 2. 1615 Dirck Claes, boargemaster fan Dokkum.
 4. Jenck Fercksd, berne om 1587 hinne, tr. 1. (prokl. stedhûs Boalsert 4 febr. 1607) Willem Albertz; tr. 2. Boalsert 30 jann. 1618 Pyter Hendricx, huoddemakkersfeint, froedsman 1636.
 5. Jaits Fercks, berne om 1589 hinne, st. foar 1620, tr. foar 1608 Wybe Heroz, te Frjentsjer, Weidum 1620, soan fan Hero Andriesz Swyns (ferl. 212.1), kastlein, en Trijn Wybedr.⁷⁴⁹

6. Rints Fercks, berne om 1592 hinne, tr. 1611⁷⁵⁰ Crispijn Janz, kastlein te Dronryp, st. 1635;⁷⁵¹ hy tr. 2. Aet Fons.⁷⁵² Bern (by Rints): Jan, Iemcke, Ferck, Douwe, Euerdt en Doede.
7. Reyntzen Fercks, berne om 1596 hinne, tr. om 1616 hinne Pier Takez, te Wytmarsum 1620, kastlein te Penjum, dêr stoarn 1634;⁷⁵³ hy tr. op 'e nij Trijntje Clases. Bern (by Reinsck): Hiske en Ferck.
8. Douwe Fercks, berne om 1597 hinne.
9. Tryncke Fercks, berne om 1599 hinne, tr. foar 1620 Bocco Gerrys, te Wytmarsum.

786. Ints Doededr, berne nei 1548, st. 1625, tr. 1. om 1570 hinne Hoyte Hoytes; tr. 2. om 1582 hinne Jorryt Doeckez Walpert, st. foar 1586, soan fan Doecke Jorretsz Walpert (772).

Yn 1584 Ints Doededr fanwege har bern by Hoyte Hoytez silger; datselde jier wurdt Ferck Johanz te Menaam op fersyk fan mem Ints Doededr, widdo fan Hoyte Hoytez en no op 'e nij troude mei Jorryt Doekez, oansteld as fâd oer Hoyte syn bern.⁷⁵⁴

Yn 1584 kwestje tusken Jorryt Doekez en Ints Doededr, Jildu Roukama en Gerloff Cornelysz en frou.⁷⁵⁵

Yn 1586 Ints Doedes, Jorrits widdo.⁷⁵⁶

Yn 1590 ferlit Ints Doededr, mei as mem fan har bern, 2/3 fan de sate Walpert dy't hja brûkt ta profyt fan Jelduw Rouckedr.⁷⁵⁷

Yn 1595 hiert Ints Doededr, widdo fan Jorryt Doekes te Wommels, lân fan Doeke Doekez, mei fanwege syn mem.⁷⁵⁸

Yn 1603 keapet Ints Doededr, widdo fan Jorryt Dueckez te Wommels, mei foar har dochter Tied, perselen yn Walpert fan Duecke Dueckez Walpert yn Grinslân, mei as folmacht fan syn mem Jildu Rouckama.⁷⁵⁹

Yn 1614 keapje Hans Hesselz en Hoyt Hoytedr te Wommels in beskaat stik lân fan 17 pm 10 einse, frij fan huzing, yn Walperte sate mei Ints Doededr as neistlizzer bewesten, troch ferkeapster erfd fan har heit, fan Tied Jorrytsdr te Frjentsjer foar 100 goudg. per pûnsmiet.⁷⁶⁰

Yn 1625 wurdt de neilittenskip beskreaun fan Ints Doededr, lêst widdo fan Jorrydt Doeckes, oantroffen yn it hûs fan skoansoan Hans Hessels dêr't hja stoarn wie, en yn de huzing fan Walpert dêr't hja wenne. Erfgenamten binne de bern fan har ferstoarne dochter Jaeyts Hoytedr by Jisbrant Jans: Ancke Jisbrants, omtrint 28 jier, frou fan Jacob Gerbens, te Harns, Lysbet Jisbrants, 26, frou fan Dirck Claesz, te Hichtum, Jan Isbrants, yn syn 23ste, te Hinnaard en Hoyte Isbrants, yn syn 19de, fierder Hoytcke Hoytedr, frou fan Hans Hessels, beide dochters út har earste houlik mei Hoyte Hoytes, en Tied Jorrytsdr, frou fan Sybren Agges te Frjentsjer, út har twadde houlik. Fêstgoed: de huzing te Wommels mei omtrint 20 pm eigen lannen, brûkt troch Cornelis Syuerdsz, dêr't dochter Tied 6 pm fan takomt. Yn 1591 makke Ints in oerienkomst mei Doecke Doeckez Walpert.⁷⁶¹

Ut it earste boask:

1. Jaeyts Hoytedr, tr. omtrint 1595 Jisbrant Jans. Bern: Ancke, Lysbet, Jan en Hoeite.
2. Hoytcke Hoytedr, tr. Hans Hessels Reen, boer te Wommels, soan fan Hessel Johannesz.⁷⁶² Bern: Tietske, Doede, Atke, Jaeyts, Taets, Hoyte en Marij. Dochter Tietske (1607-1666) krige op har sark te Frjentsjer de namme Walpert tabedield.

Ut it twadde boask:

3. Tied Jorryts Walpert, berne sirka 1583, st. Frjentsjer 11 juny 1661, tr.
  1. Sybrand Agges Brunia, keapman, st. Frjentsjer 22 febr. 1646, soan fan Agge Sybrens Brunia en Atke Gerrytsdr te Tsjummearum;⁷⁶³ tr.
  2. Frans Pyters, boargemaster fan Frjentsjer,⁷⁶⁴ st. nei 1657;⁷⁶⁵ tr.
  3. Skalsum 18 des. 1659 Upko van Arssen Beyem, fan Arum, sekretaris fan Einjewier.

By har tredde trouwen hjit hja Tiedtje Walphart van Brunia.

Op 22 july 1625 meitsje Sybrandt Agges Brunia en Tiedke Joryts Walpert te Frjentsjer harren testamint.⁷⁶⁶ Sybrandt hie in oannommen soan Agge; de muoikesizzers fan Tiedke krije harren diel besprutsen, mar wa't de bern net Jorryt en Tiedke neamt kriget neat.

Op 9 april 1647 sil Tiedtie Walphert, widdo fan Sybrand Agges Brunia, te Frjentsjer de rekken oerlizze fan de fâdij dy't har man hie oer de bern fan Gerryt Agges Brunia.

Op 4 des. 1657 testearret Tietke Jorits Walpert, frou fan âld-boargemaster Frans Pyters, te Frjentsjer op 'e nij.⁷⁶⁷ Har eardere testamint hat fertuten dien en Jorryt Walpert Brunia, soan fan (har muoikesister) Taetske Hanses by Agge Andries Brunia, krijt har oanpart yn Walpert en de helte fan twa pleatsen te Tsjom foarút, wylst Tietke Brunia, dochter fan Tyeetske Hanses, 5000 karg. legatearre krijt. Der binne folle mear legaten, ek oan har neven en nicht yn Grins; erfgenamt wurdt susters dochter Taetske Hanses.

ôfkoartings, literatuer

BAA1542	T. Hannema (ed.), Baarderadeel 1542 yn <i>De Neitiid</i> 1991-3
Bb	J. van Leeuwen (ed.), <i>Beneficialboeken van Friesland</i> (Leeuwarden 1850)
BbH	D.J. van der Meer, <i>Boerderijenboek Hennaarderadeel 1511-1698</i> (Ljouwert 2004)
Chb	G.F. thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, <i>Groot placcaat- en charterboek van Vriesland</i> (Leeuwarden 1768-1793)
GJ	<i>Genealogysk Jierboek(je)</i>
GJ1955	J. Visser, 'Familia Stapertica Perantiqua'
GJ1984	Aucke, Douwe, Hein en Ype, 'It Pier en Sipcke Hoytesfolk'
GJ1989	Pieter Nieuwland, 'Meylema'
GJ1994	Hein Walsweer, 'De Broekster Rouckema's'
GJ2014	Kees P. de Boer, 'Rispen II', yn tarieding
HAR1542	R. Heeringa en J.A. Mol, 'Oanbringregisters fan Harns en Harnzer Utbuorren', yn <i>Pleatslike skiednis II</i> (Ljouwert 1987)
HCL	Histoarysk Sintrum Ljouwert
HvF	Argyf fan it Hof fan Fryslân (âlde nûmers neffens de ynventaris fan Berns 1919)
LWL1540	Johannes A. Mol (ed.), <i>Leuwerderadeels aenbrengh gemaect int jaer 1540</i> (Ljouwert 1989)
1552	Monstersedel, Copie elders 6030 op Tresoar
OFO	P. Sipma en O. Vries (ed.), <i>Oudfries(ch)e oorkonden</i> ('s-Gravenhage 1927-1977)
RvA	J.C. Tjessinga (ed.), <i>De Aanbreng der Vijf Deelen van 1511 en 1514</i> (Assen 1942-1954)
RvdA	I. Telting (ed.), <i>Register van den Aanbreng van 1511</i> (Leeuwarden 1880)
Rr	Rintmasterrekens, T5
T	Tresoar, Toegang

noaten

De boarnen binne, dêr't it net oars oanjûn is (HCL), te finen op Tresoar. Boarnen dy't begjinne mei de ôfkoarting fan in gritenij (BAArderadeel, HENnaarderadeel) ferwize nei it argyf fan in nedergerjocht (âlde nûmers neffens de ynventaris fan Berns 1919).

1 HEN K9 8v, mei tank oan Philippus Breuker. 2 *RvdA* I 282. 3 Rr 6a 13. 4 OFO I nr. 451. 5 HEN K1 186. 6 Rr 41. 7 HEN K2 110. 8 HEN K2 104. 9 HvF YY14 26, YY4 20, YY13 62, 208; ek YY14 166, 187, YY15 27, YY16 22, 36. 10 Rr 40. 11 HvF WW1 95, YY1 50. 12 HEN K2 106. 13 BAA1542. 14 HEN K2 141. 15 HEN K2 145. 16 HEN K2 146. 17 HvF YY3 311, 358. 18 HvF YY3 308, YY4 127, 274. 19 HEN K2 146v, 146. 20 *Chb* III 184. 21 BAA C1 25v. 22 HvF YY5 79v. 23 HEN K3 212; fierder HvF YY5 82, YY6 58v, 104, 122, 138, 223, 240, 443, 488, 560, YY7 46, 64, 71, 90. 24 HEN K3 34v. 25 HvF YY5 233. 26 HvF YY6 14. 27 HEN K4 16v; fierder HvF YY15 103, 104, YY16 114, 120, 191, YY17 227. 28 HvF YY8 286. 29 HvF YY9 88. 30 HEN K5 165. 31 P.Th. Zwart, *Protocol Cleuting* (Ljouwert 1970) 179, 199. 32 HEN K8 9. 33 *RvA* 1191. 34 *RvA* 1372. 35 HEN K1 190. 36 HEN K1 191. 37 HEN K1 187v. 38 HEN K1 18v. 39 HEN K1 128, 6v, K2 239, 249v, *Bb* 402. 40 HEN K2 202. 41 HEN K2 209. 42 HEN K2 220. 43 HEN K3 372v. 44 HEN K1 135, 136. 45 HEN K2 192. 46 HEN K2 194. 47 HEN K2 109. 48 HvF FF1 90. 49 *Bb* 389. 50 HEN K2 258v. 51 OFO I 394. 52 *RvA* 1203. 53 HEN K1 193. 54 HEN K1 66. 55 HEN K1 16v. 56 HvF WW2 479, YY2 248. 57 HEN K1 139. 58 HEN K1 147. 59 HEN K1 22v. 60 HEN K2 59v, 74v, 80v, 247v, 250v, 253, 258; HvF YY3 135, 305, 554. 61 HEN K2 191. 62 HEN K2 104v. 63 HEN K2 141. 64 HEN K2 258. 65 HEN K2 228v. 66 HEN K2 23, 230. 67 HEN K2 211v. 68 HvF YY20 222, YY22 551. 69 HCL y16 237. 70 HEN K5 38, K6 17v, 19v, 158, HvF YY14 168, 245, 304, ferl. *GJ* 2000 95. 71 O. Vries e.a., *De Heeren van den Raede* (Hilversum/Leeuwarden 1999) nr. 115. 72 *Chb* IV 27, 42. 73 HEN K6 158, 178, 204, HvF YY15 184, YY16 71. 74 HEN K7 140, 175v. 75 Rr 25 21. 76 HEN K1 182. 77 HEN K2 144v. 78 HEN K2 157v. 79 HEN K2 247v. 80 HEN K6 20. 81 Rr 27a 15. 82 *Bb* 402. 83 HEN K2 212. 84 HEN I1 347, 357, 367, 369. 85 HEN K3 345v, 357. 86 HEN K3 65v. 87 HEN I1 567. 88 HEN K5 170. 89 HEN K7 46. 90 Coll. Fries Genootschap, T344, ynv.nr. 968. 91 HEN K4 588. 92 HEN I9 651, BOL Q11 63. 93 HEN K4 46. 94 HEN K4 39. 95 HvF III9 206. 96 HEN K6 43. 97 HEN K2 13v. 98 HEN K2

15. 99 HEN K2 212. 100 HEN K2 203. 101 HEN K3 298. 102 *RvA* 1416. 103 HEN K3 372v. 104 HEN K3 373v. 105 Ferl. O. Vries e.a., *De Heeren van den Raede* (Hilversum/Leeuwarden 1999) nr. 91. 106 HEN K3 56v. 107 HEN K4 41. 108 HEN K5 168. 109 Ype Brouwers, 'Sytzama', yn *De Nederlandsche Leeuw* maart-april 2000 102, 103. 110 *RvA* 134/294. 111 *RvA* 120/367, 150/308, 1233, 1255, 1180, 1189, 1191, 1204, 1211, 1317; *RvdA* II 19. 112 HvF YY1 357, 474. 113 HvF YY1 631. 114 HvF WW2 912, YY3 18. 115 HvF WW2 209. 116 FRL EE1 10v. 117 *Bb* 386, *RvA* 1196. 118 HEN K2 155v, 156. 119 *RvdA* III 453, 454. 120 FRL EE2 290. 121 HEN K2 113. 122 HEN K2 18v. 123 HEN K2 38v. 124 HEN K2 247. 125 HEN K2 204v. 126 Monstersedel. 127 Rr 17 18 en 18 23. 128 HvF YY5 90, 232v, YY6 115. 129 HEN I1 399. 130 HEN K3 34v. 131 HEN K3 36, I1 695. 132 HEN K3 37v. 133 HEN I1 691. 134 HEN I1 711. 135 Akte yn de ynventaris fan Yda Swyns 212.1. 136 'Conscriptio Exulum' yn *It Beaken*, desimber 1969, nr. 144, HvF YY12 19, 63, YY15 196. 137 HvF YY14 121, ek bgl. YY15 13. 138 Ferl. *GJ* 1970 61. 139 HvF YY3 379, YY4 32, *Chb* III 180. 140 FRL EE1 73, HvF YY4 102. 141 FRL EE1 62. 142 FRL EE1 100. 143 FRL EE1 94. 144 FRL EE2 5, 15. 145 HvF YY3 321. 146 HvF III1 272. 147 HvF III1 430. 148 FRL EE2 85. 149 HvF YY4 135. 150 FRL EE3 26v. 151 Hessel de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen* (Frjentsjer 2007) nr. 3616. 152 HvF YY4 285, YY6 59. 153 FRL EE1 3v. 154 FRL EE1 124. 155 FRL EE2 7; ek Rr 12 14. 156 Rr 12 18, ferl. FRL EE2 10, 12, 12, 15. 157 Rr 14 13, Ype Brouwers, *Terwisscha van Scheltinga* (Tresoar GEN 548). 158 HvF YY4 258. 159 FRL EE2 101. 160 FRL EE3 12v. 161 Rr 21 16v. 162 BOL I1 325, HEN K3 365v, HvF YY6 149. 163 HEN K3 19v. 164 FRR I1 521. 165 HvF YY6 149. 166 HEN K4 40. 167 FRL EE4 21, 22. 168 HvF YY15 237. 169 FRL W2 169. 170 HEN K5 9v, HvF III5 141, BAA P2 104 ('Gerets Wopkedr Tallum'), WYM C3 79v. 171 HEN K6 232, K7 82, WYM Q2 144, 146v, 274v, HvF YY15 239, YY16 282. 172 *Bb* 303, 304. 173 *RvdA* III 446. 174 HvF YY3 271, 480. 175 HEN K2 244v. 176 Rr 27 21v. 177 Rr 30a 22v. 178 HvF YY12 168. 179 Hein Walsweer, *It Capellefrijlien fan Minnertsgea*, *GJ* 2001, 138. 180 *Bb* 302. 181 *RvdA* III 440. 182 Rr 14 13v, 15. 183 HEN K2 42v, 43v. 184 FRL EE2 109. 185 BAA C1 30v. 186 HvF YY6 211, 386, 600. 187 HEN K3 58. 188 Rr 23 18. 189 Rr 24 22v, HvF III3 185, Famylje-argyf Eysinga-Vegelin van Claerbergen 2937, HvF YY14 144, YY15 167, sjoch ek *GJ* 1989 50, 51. 190 HvF YY7 495. 191 HvF YY7 483. 192 HEN K4 10. 193 FRL EE3 86. 194 Rr 30a 20. 195 HEN K5 194. 196 WON S29 431. 197 HEN K3 435, K5 9. 198 FRL X1 123, W4 96. 199 FRL W5 22v. 200 BAA1542. 201 FRL EE2

611. 202 HvF YY6 111. 203 FRL EE3 61v. 204 HvF YY7 260. 205 HvF YY7 446. 206 FRL EE3 387. 207 HvF YY10 359. 208 BAA P1 50. 209 HvF YY17 269. 210 HvF YY18 199. 211 HvF YY19 36. 212 BAA P1 10, 19, 33v, 50, 79, 174, 202, P2 73v. 213 Ferl. GJ1989 52, BbH 148. 214 BIL N1 40v, 42, F1 18.1.1630. 215 WYM Q6 152. 216 WYM Q2 274v; syn famylje: HvF YY17 153, YY18 24, mei tank oan Harmen Foekema. 217 RvA 1189. 218 Rr 57 171v. 219 HEN K1 50. 220 HEN K1 58. 221 HvF WW2 623; ferl. HEN K1 76v (1532). 222 HEN K2 239. 223 Bb 386. 224 HEN K2 252. 225 HEN K2 254v. 226 HEN K2 203. 227 HEN K2 206. 228 BbH 183. 229 RvA 1178. 230 RvA 1200. 231 HEN K1 2, Rr 41 1528/29. 232 HEN K1 4. 233 HEN K1 54v. 234 HEN K2 240. 235 Bb 386. 236 HEN K2 30v. 237 HEN K2 253v. 238 HEN K2 259. 239 Rr 18 23v. 240 HEN K3 131, 135v, 139. 241 HEN K3 23. 242 HEN K3 331. 243 HEN K3 429. 244 BbH 86, 139, HvFYY6 112, YY7 454. 245 HEN K2 259 (en 407, 1551). 246 HEN K4 154, BbH 152. 247 HEN K4 36. 248 BAA C1 25, ek: 20, 20v, 24v. 249 HEN K3 431, Onno Hellinga en Paul N. Noomen, 'Genealogia Aytana', GJ 2011 215. 250 BAA1542. 251 HvF YY5 159v, ferl. YY6 166. 252 Rr 21 13. 253 HEN K3 431. 254 BAA P1 19v. 255 HEN K3 63v, 65. 256 BbH 18. 257 HEN K3 64. 258 HEN K1 184. 259 HEN K2 115. 260 HEN K3 26. 261 HEN K3 52v. 262 HEN K1 194v. 263 Bb 389. 264 HEN K2 243v. 265 HEN K2 257v. 266 HEN K2 258. 267 FRL EE1 137. 268 HEN K3 50v. 269 FRL C1 61v, W1 136, EE4 10, BAA P1 142, 187. 270 FRL V1 24.4.1638, ek 18.9.1634. 271 FRL W1 248. 272 FRL W3 110, 372. 273 FRL LL1 3v, W5 233v, Hein Walsweer, It komôf fan dûmny Atso Nicolai, GJ 2000, 91. 274 HEN K3 16v. 275 HEN K444. 276 HEN K6 23v, I8520, WYMX1164. 277 HEN K6 23v. 278 WYM X1 248, HEN K7 47v, I5 451, GJ1955 40, 45. 279 HEN K8 67, 68v. 280 HEN K10 246. 281 RvA 1261, 1267. 282 Rr 41. 283 Rr 41, HEN K1 3, 6. 284 HEN K1 67v. 285 HEN K1 104, 119v. 286 HEN K2 75v. 287 HEN K2 95v. 288 HEN K2 7. 289 HEN K2 105. 290 Bb 405. 291 HEN K2 247. 292 HEN K2 204v. 293 HEN K2 226v, K3 97. 294 HEN I1 692. 295 HEN K5 45. 296 HEN K6 5. 297 HEN K6 13. 298 HEN K7 190v, 195. 299 HEN K8 49, 51v. 300 HEN K4 45. 301 BAA P2 104. 302 HEN K9 5. 303 WON S8 nr. 30, S9 nr. 35, S13 nr. 27, S15 nr. 50, S23 nr. 22. 304 BAA P2 114v, HEN I6 388. 305 BAA P1 198. 306 HEN K10 6. 307 HEN I7 311. 308 HEN K6 139. 309 HEN K4 108. 310 HEN K6 53. 311 RvA 1191, 1246, 1244, 1239. 312 Rr 41. 313 HEN K1 40, 41. 314 HEN K1 99v. 315 Hânskrift P.B. 1466. 316 HvF UU 12.3.1566. 317 Fr. meidielings Otto

Roemeling. 318 Kleasterstikken Ealsum, T234 regest 146. 319 Bb 128b. 320 HEN K3 16. 321 HEN K5 147. 322 Sjoch ek Y. Houkes-Winter, 'Eisma – Eysma' yn *Gens Nostra* 1995 2. 323 Rr 40 en 57 113v. 324 BAA1542; 1511: RvA 2275. 325 Rr 41. 326 HEN K1 174v. 327 HEN I1 279. 328 BAA C1 21, 21v, 23v, 25v. 329 HEN I1 291. 330 HEN K3 57v, Rr 23 21. 331 HEN K4 221. 332 HEN K8 47v. 333 HEN I2 124v, 156, K7 22. 334 HEN K8 30v. 335 HEN K10 4v. 336 HEN I5 399, 411. 337 FRR BB8 245. 338 IDA C1 22, 43. 339 IDA J2 212v. 340 IDA R2 243. 341 IDA R1 86. 342 HEN K2 204. 343 FRL EE2 581. 344 RvDA III 91, 92. 345 HEN K3 16. 346 HEN K3 38v. 347 HvF YY6 95. 348 Chb III 974. 349 HvF EEE1 121v. 350 D.J. van der Meer, *Grafschriften tussen Flie en Lauwers IV* (Leeuwarden 1959) 122. 351 HvF YY14 187, 468, YY15 138. 352 Chb IV 600, 656. 353 FRR RR7 180v. 354 WED Iai 1v, DOK EE5 421, OOD Q7 18v. 355 HCL z11 148, z16 53, z17 56, gg32 169v, HAR P16 17v. 356 DOK EE5 421, WED BB6 288v, FER C1 239v. 357 HCL z19 265v, z25 192. 358 BOL E3 188. 359 WON Y1 114v. 360 WON R1a omslach 11, S14 265v. 361 WON S45 nr. 62A, Y5 34. 362 HAR T6 7, P13 82v. 363 WON S39 52. 364 WON S45 nr. 63, S43 nr. 39A, S45 nr. 60. 365 WON S64 nr. 2, Y4 223v, Y5 34. 366 WYM Q1 239, HEN K5 43v, K8 105. 367 RAU A3 36v. 368 SNE W4 513. 369 HvF YY20 107. 370 BAA N5 298. 371 BAA U6 192v, 193, 283v, HvF WW 3.6.1679 sent. 19. 372 Rr 40. 373 BAA1542. 374 HEN K2 258. 375 HEN K2 244. 376 HEN K2 249v, 207v. 377 HvF YY4 173. 378 HEN K3 424. 379 HEN K3 59. 380 HEN K3 431v. 381 HEN K6 38v, BAA P1 93v. 382 HvFYY17222. 383 HEN I151. 384 HEN K3 60v. 385 HEN K3 428v, 438. 386 HEN K4 2. 387 HEN K5 147. 388 HEN K7 20. 389 HCL LWN y4 113. 390 MEN 50 343. 391 HEN K8 33, BAA P2 30v. 392 MEN A2 302. 393 HvF WW5 544. 394 HCL LWN y9 498. 395 HEN K9 60v. 396 HvF YY7 245. 397 HEN K5 46v. 398 HEN K6 34. 399 HEN K7 24v. 400 HEN K7 66. 401 BAA P1 229. 402 FRR BB5 38. 403 HvF WW5 471. 404 BAA C1 284. 405 HEN K6 13. 406 BAA P1 46v. 407 BAA P2 35. 408 HvF YY19 218, 307. 409 BAA N2 270. 410 BAA N2 287. 411 HEN K9 198v. 412 BAA N4 570v. 413 BAA P3 262v, N6 228, ek 179. 414 MEN I6 392. 415 BAA P2 145v, ferl. N2 173. 416 FRR Z1 11.6.1649, BB10 465. 417 BAA N6 177v. 418 BAA N6 178v. 419 BAA O2 242, ferl. N6 177v. 420 BAA N7 96. 421 BAA N4 353, N6 178, U2 35. 422 HvF YY21 200, 233, 303. 423 HEN K9 30v. 424 TIE M1 124. 425 TIE M2 50, 56, 30v. 426 HvFYY26 283, 357. 427 RvA 1167. 428 Rr 42 94. 429 HvF WW1 128, YY1 76. 430 HvF YY1 624. 431 HEN K2 9. 432 HAR1542 nr. 101. 433 RvDA III 472. 434 HAR1542 nr. 5. 435 RvDA III 474,

HAR1542, nr. 85. 436 HEN K2 27. 437 WON S1 nr. 20, S2 nr. 54, S3 nr. 95. 438 WON S14 266; ek R1a omslach 11. 439 WON S9 nr. 25, S12 nr. 4. 440 RvA 1559, 1607, 1717. 441 HEN K2 34v. 442 T348 6459. 443 LWL1540 102. 444 LWL E2 391, 167, 172. 445 RvdA I 40, LWL1540 91, 92, dan eigener fan 5 pm op die Lappen; ferl. Jan T. Anema c.s., Rienks c.a., GJ 2012 171. 446 HEN K1 18. 447 HEN K2 9v. 448 LWL E2 167, 175, 181, 418, 420 (237, 248, 320). 449 HvF III3 111. 450 LWL E3 468. 451 HvF YY5 126v, 192, YY6 134. 452 Rr 24a 19. 453 HEN I1 715, K7 62. 454 HEN I3 81. 455 BAA1542. 456 Bb 372b, 375a, 376a. 457 HvF YY5 42v. 458 BAA N4 513. 459 HvF YY20 18v, BAA P1 14v, ek BAA1542 8a, BAA C1 340, 346, HvF YY5 173, 173v, 177, WW1 182. 460 HEN K8 39v. 461 MEN A6 129, 128v. 462 HvF YY26 76. 463 BAA P1 26v. 464 BAA G1 16.12.1605, 5.10.1607, 22.5.1609, 10.12.1610. 465 BAA N2 51, 157, 350, 461. 466 BAA N4 18, 32v; ferl. 102v. 467 BAA N2 78. 468 BAA O1 72. 469 WYMQ8 170. 470 HvF WW6 576. 471 BAA N4 295v. 472 BAA P2 145v, G1 181v, N6 228. 473 BAA N2 308. 474 FRL EE5 229. 475 BAA C2 69v. 476 HEN K5 38. 477 HEN K6 94. 478 BAA C2 44. 479 HvF YY21 28. 480 BAAG1233v. 481 BAAN4229, 232v, 246, 297v. 482 BAA U2100v. 483 WYMX966v. 484 SNEX41eprokl.16.3.1632. 485 HEN K12 167, BAA N9 232. 486 SNE X7 103. 487 SNE X7 55. 488 LWL M28 195, M29 1672. 489 BAR O5 9, 28, O6 367, O7 679, 703, 747. 490 BAA N10 103, 113v, N12 300v. 491 HEN K3 62. 492 HvF YY5 193v. 493 HvF YY6 258; ek 111, 226, YY5 106, 173, 173v, 177, BAA C1 18v, 33. 494 HvF YY20 18. 495 RvA 1246. 496 RvA 1192. 497 OFO I 477. 498 HEN K1 72v. 499 HEN K1 71v. 500 Rr 42 156. 501 Rr 42 169. 502 HEN K1 7, Rr 41 1529/30. 503 HvF YY1 318, 370. 504 HvF YY1 641. 505 Chb II 677. 506 HEN K2 12v. 507 HvF III1 125, HEN K2 26. 508 Bb 303b. 509 HEN I1 118. 510 RvdA III 469. 511 RvdA III 432, 453. 512 MEN A1 95. 513 T348 6459. 514 HvF YY6 571. 515 HEN K5 85v, 109. 516 HvF YY12 199. 517 RvA 1191. 518 RvA 1192. 519 RvA 1188. 520 RvA 1208. 521 Rr 41. 522 Rr 41. 523 Tsj. Gs. de Vries, *It boek fan de swan* (Drachten 1959) 53. 524 HEN K1 46. 525 HvF YY13 121. 526 HvF YY14 160. 527 HEN K1 193v, 194v. 528 HEN K1 127. 529 HEN K2 235. 530 Bb 386. 531 HEN K2 164v. 532 HEN K2 166v. 533 HEN K2 229. 534 HEN K3 18. 535 HEN K3 60v. 536 HEN K5 92. 537 HEN K6 25, ferl. 169. 538 HEN K6 152v. 539 HvF YY17 50. 540 HEN K6 (42v, 52v), 126v, 140v, 152, 153, 162, 162v, 169, 170 oant 178v. 541 Onno Hellinga en Paul N. Noomen, *Genealogia Aytтана*, GJ 2011 221. 542 HEN K5 73. 543 HEN K5 111. 544 HEN K6 15. 545 HEN K6 153. 546 HEN K6 264v. 547 HEN K6

257. 548 HEN K7 23v, 13. 549 HEN K8 29v. 550 RvdA I 264, HvF YY4 16, 198, Rr 31a 16, IDA J4 7.1.1630. 551 OFO IV 263 nr. 43, LWL E1 14. 552 LWL1540 88; RvdA I 39, 267. 553 Bb 115, 357. 554 HEN K2 196. 555 HEN K3 9. 556 HEN K4 155v. 557 HEN K4 49v. 558 LWL E3 163. 559 LWL H1 22. 560 LWL E6 277. 561 LWL E7 269. 562 HEN K5 35, 37. 563 HEN K7 34v. 564 HCL, LWN y10 209. 565 HvF WW3 20. 566 HCL y10 209. 567 LWL V1 17v. 568 Kertieren Minne Douwe van der Kooi, GJ 1958 nr. 7740. 569 MEN I9 388. 570 Boarne op it stuit net bekend. 571 HvF EEE3 237v; neiteam: www.simonwierstra.nl. 572 HEN K2 6v. 573 FRL EE1 10. 574 Bb 114. 575 HvF YY4 155. 576 Rr 17 12v. 577 Rr 21 18. 578 HEN K2 252v, 254, 255v, 202. 579 HEN K2 204v. 580 HEN K6 2, K5 249 (1579, mei frou Sits). 581 HEN K2 256v, 202v. 582 HEN K2 219v. 583 HEN K4 26v. 584 HEN K4 32, RvA 1190. 585 HvF YY9 139. 586 HEN K5 192. 587 HEN K5 43v. 588 HEN K6 2. 589 MEN A2 19v, 21v, 23v, 52, 110v. 590 MEN A2 68. 591 Rr 41. 592 HEN K1 66, 66v. 593 HEN K1 16v. 594 HEN K1 110v. 595 HEN K1 183v. 596 HEN K1 111. 597 HEN K2 33. 598 HvF WW7 774, 681; YY24 5, 41, 103. 599 Fr. meidieling Onno Hellinga. 600 HEN K6 200. 601 Rr 14 20v. 602 HEN K1 115v. 603 HEN K1 23. 604 Bb 387. 605 HEN K2 31v. 606 MEN A1 1v. 607 HEN K2 247v, 253, 258. 608 HEN K2 253. 609 MEN A1 9v. 610 MEN A1 61v. 611 HvF YY4 311, YY5 65. 612 HvF YY5 90v, 232; ferl. RvdA II 397, 398. 613 LWL1540 102, 93, RvdA I 40. 614 HvF YY5 116. 615 HvF YY7 225. 616 Fr. meidieling Onno Hellinga. 617 T326 1439. 618 HvF YY7 153. 619 HvF III3 834. 620 T326 1459. 621 HvF YY12 27. 622 FRL EE4 56v. 623 FRL C4 54v, 55. 624 HvF YY13 52, 53. 625 FRL EE4 82. 626 FRL Y1 158. 627 HCL y34 369. 628 FRL Y2 106. 629 GJ1984 nr. 21, 215. 630 Bb 349. 631 HEN K9 72. 632 HEN K2 252v. 633 MEN A1 100v. 634 HEN K6 10. 635 RvA 121/359. 636 HEN K1 124v. 637 HEN K2 5v. 638 HEN K2 218. 639 HEN K3 324v. 640 HEN K2 234. 641 FRL EE3 65v, ferl. D.J. van der Meer, 'De pseudo-Burmania's en Rienck van Hemmema te Hitsum', GJ 1994 31. 642 HEN K6 221. 643 HEN K7 80v. 644 HvF YY17 60, 168. 645 HEN K8 109v, 23v. 646 HEN K10 30v. 647 HEN K6 219, K7 90v, 94v. 648 HEN K9 72; GJ 1981 84; 1984 33. 649 HEN K10 38. 650 HEN I5 557. 651 HEN K11 326v. 652 Boazum stim 6. 653 HEN K4 110v. 654 WON S1 nr. 39. 655 WON S3 nr. 18, S6 nr. 26. 656 HEN I4 178, 491. 657 HEN I3 152. 658 HEN K9 49. 659 HEN K10 8 (ferl. 6), 16. 660 FRL Y1 288, W6 229, 325. 661 HvF YY23 255, 342. 662 WON S56 nr. 40. 663 HvF YY27 82v. 664 GJ1955 59. 665 Rr 25 13v. 666 HEN K7 129v,

167v. 667 HEN K7 104. 668 HEN I5 51. 669 HvF YY23 218. 670 HvF YY20 218, 373. 671 HvF YY23 184. 672 HEN I3 198v, 214, 240, 268. 673 HEN I6 34, M1 275. 674 BAA1542. 675 FRR JJ1 42. 676 Rr 27a 29v. 677 LWL E4 214v. 678 LWL E5 206v, E7 283. 679 LWL E4 222. 680 HvF YY14 138. 681 GJ1984 43. 682 MEN A3 2, 5; ek 26v. 683 MEN A3 278, 291v. 684 MEN A4 107v, 109. 685 HvF WW3 881. 686 MEN O1 119v. 687 MEN I3 611. 688 MEN O1 76v. 689 MEN I6 540. 690 MEN I10 368. 691 MEN I12 244. 692 GJ1994 56. 693 Webside fan Martin Engels mpaginae. 694 BAA C1 16. 695 BAA C1 260v. 696 HvF YY6 237. 697 HEN K3 377v. 698 HEN K4 291v. 699 HvF YY10 87. 700 HEN K5 85. 701 HEN K6 99, 100v. 702 'Conscriptio Exulum' yn *It Beaken*, desimber 1969, nr. 146. 703 HvF YY14 160. 704 HEN K8 120. 705 HvF YY23 66. 706 GJ1994 56. 707 HCL, LWN y7 80. 708 HvF YY21 300. 709 RvA 1318. 710 HEN K2 253. 711 HEN K3 200, 358, 395v; ek HvF YY5 231. 712 HEN K3 58v. 713 HEN K4 114v. 714 HEN K2 239. 715 HEN K2 246v. 716 HEN K2 252v, 204v. 717 HEN K2 220, K3 1, 4, 6, 7. 718 HEN K3 7v. 719 HEN K3 193v. 720 HEN K3 342v. 721 HEN K3 432v. 722 HEN I1 805. 723 HEN K4 256v. 724 HEN K2 231v. 725 HEN K6 208. 726 HEN K7 18v. 727 HEN K7 161v. 728 HEN K7 29. 729 HEN I3 116. 730 HvF YY22 169. 731 HEN K6 136. 732 HvF YY5 232v, YY6 115, HEN I1 763, K6 85, 92. 733 HEN K4 24. 734 HEN K6 118. 735 HEN I3 171. 736 HEN I4 136. 737 HEN K7 9v, 14, K9 83v; mei tank oan Jelle Miedema, www.histoarysklittenseradiel.nl. 738 HvF YY20 116. 739 BAA P1 32v. 740 HEN K7 141v. 741 HEN K7 38. 742 BAA P2 109. 743 HEN I4 326. 744 HEN K9 51. 745 HEN K9 56. 746 HEN K10 8v. 747 HEN I6 236. 748 HEN I2 194, I3 205, 246, HvF YY22 157, YY23 173. 749 HvF YY20 222; Hero wurdt op 31 des. 1589 boarger fan Frjentsjer. 750 HEN I4 334v. 751 MEN I12 371v. 752 D.J. van der Meer, Aersum, Fûns en Hesens ûnder Jorwert, GJ 1969 35. 753 WON S33 nr. 44, rekkens S35 nr. 46, S39 nr. 59. 754 HEN K6 174, 186v. 755 HEN K6 187. 756 HEN K6 256. 757 HEN K7 174v. 758 HEN K8 99. 759 HEN K9 8v, 11. 760 HEN K9 210v. 761 HEN I7 175. 762 HEN K9 208v, K11 194, GJ195545. 763 FRL LL2 51, 239v, LL5 766. 764 EVC 376, MEN O8 232v. 765 BAA P4 22v, ek 105v. 766 HvF EEE1 365. 767 HvF EEE2 311.

Wapenregistraasje

It twadde part fan it Genealogysk Jierboek wurdt fersoarge troch – en stiet ûnder ferantwurdlikens fan – de Fryske Rie foar Heraldyk. Dy Rie bestiet út de neifolgjende persoanen:

mr. J.T. Anema, foarsitter,
 J.C. Terluin, H.F. I, twadde foarsitter,
 K.J. Bekkema, skriuwer, argivaris,
 R.J. Broersma, Heraut Frisia IV, wapentekener,
 drs. H. Bremer, lid,
 P.H. van den Muijzenberg, lid, adviseur flaggen,
 J.R. van der Wal, lid, adviseur tsjerklike heraldyk.

De Fryske Rie foar Heraldyk jout rie by it ûndersyk nei en it ûntwerpen fan famylje-, korporeaasje- en oerheidswapens en -flaggen yn Fryslân. Fierders registrearret de Rie dy wapens en flaggen yn it Genealogysk Jierboek.

> Ynhâld

<i>R.J. Broersma:</i>	290
Enkele wapens op zegels in het Historisch Centrum Leeuwarden (HCL)	
<i>Famyljewapens (en -flaggen):</i>	301
Bildt, Van der Bil, Bil; Hiddinga; Hoogterp; Hovinga; Renema; Schaaf	
<i>Doarpswapens: en -flaggen:</i>	307
Boornbergum - Boarnburgum en Kortehemmen - Koartehimmen, Firdgum - Furdgum, Dronrijp - Dronryp	

> **Enkele wapens op zegels in het Historisch Centrum Leeuwarden (HCL)**

Zoals bekend vormen middeleeuwse zegels vaak de oudste bronnen voor een wapen. Zo ook de zegels welke zich in het Historisch Centrum Leeuwarden (HCL) bevinden. Als vrijwilliger ben ik daar destijds begonnen met het beschrijven van de daar aanwezige zegels. De uithangende exemplaren waren al eens gefotografeerd en deze foto's zijn inmiddels gedigitaliseerd en ook te bekijken via internet. De opgedrukte exemplaren zijn tot nu toe helaas nog niet gefotografeerd, maar van de aanwezige wapens heb ik tijdens het onderzoek wel aftekeningen gemaakt voor zover de zegels nog zichtbaar waren en de kwaliteit dit nog toeliet.

Van meerdere zegels zijn elders nog andere exemplaren bekend, onder andere bij Tresoar, waarvan een groot deel al eens is beschreven door ons lid drs. H. Bremer. Een aantal van deze beschrijvingen is ook te vinden in het boek *Friese testamenten tot 1550*.

De betreffende beschrijvingen heb ik vergeleken met de exemplaren die in het Leeuwarder archief aanwezig zijn om zo een completer beeld te kunnen krijgen. Ondanks dat vele zegels (deels) verloren zijn gegaan en afgesleten zijn, konden toch nog aardig wat wapens worden verzameld. Een groot deel van de oudste wapens vertoont nog een huis- of handmerk.

De hier beschreven wapens zijn van personen waarvan de wapens niet of nauwelijks bekend zijn. Het betreft een eerste selectie uit deze collectie zegels van voornamelijk geestelijken en (stads)bestuurders, waaronder ook enkele van buiten Leeuwarden. De alom bekende geslachten zoals Hottinga, Unia, Martena enz. heb ik hier eerst buiten beschouwing gelaten, omdat deze wapens tamelijk bekend zijn.

De wapens worden alfabetisch op voornaam beschreven zonder te letten op een eventuele achternaam, omdat het merendeel van deze wapens persoonlijke wapens zijn (zie bijvoorbeeld de wapens van de gebroeders Doeda, Peter, (mogelijk) Jarich en Watkia Allertsz).

De jaartallen (het jaartal) achter de namen betreffen (betreft) de periode of het jaar waarin de oorkonden met de betreffende zegels zijn opgemaakt.

- > **AEbelen / Abelo**, pastoor te Garijp, 1505:
een huis- of handmerk, bestaande uit een schuinkruis met aan de bovenste uiteinden naar de schildranden aflopende dwarsbalken en een klein dwarsbalkje haaks boven op het onderste (her.) rechterbeen van het kruis.

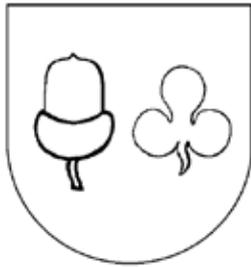
- > **Doeda / Doda Allertsz Siirkisma**, schepen / olderman te Leeuwarden (broer van o.a. Peter Allertsz), 1457 - 1469:
een huis- of handmerk.

- > **Dominicus Pibonis / Pibo soen, Pebeson [Douwe Pybes zoen]**, burgemeester te Leeuwarden, 1530 - 1537:
een leliestaf, aan de (her.) linkerkzijde gesteund door een schuinrechts geplaatste staak en aan de voet ter linkerkzijde een kleine keper; het geheel rechts en links vergezeld van drie sterren, geplaatst als een paal.

- > **Edo Walckema (Walikama)**, meester / pastoor te Bozum, 1525 - 1538:
een eikel en een klaver, naast elkaar.
(in het oudste exemplaar heeft de klaver een lange steel. Zeer waarschijnlijk familie van Gerbrant Walckema, zie aldaar.)

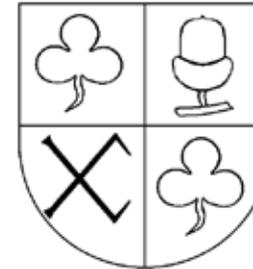
- > **Enka**, pastoor te Oldehove (Leeuwarden), 1430:
Een Gotische letter (minuskel) e tussen twee (palm?)takken.

- > **Franciscus**, vicaris St. Vitus te Leeuwarden, 1543:
een huis- of handmerk, bestaande uit een schuinkruis, aan de bovenkant (en onderkant?) van de (her.) rechterschuimbalk een haak.

- > **Frans Sybezoen Stans**, notaris, 1539:
gevierendeeld: I. en IV. een klaver; II. een eikel; III. een huismerk, bestaande uit een schuinkruis, met aan het uiteinde van het (her.) linkerbeen boven, een naar beneden gericht schuinrechts geplaatst balkje, en aan het (her.) linkerbeen beneden, een naar boven gericht schuinlinks geplaatst balkje.

- > **Gerbrant Walckema (Walikama)**, burgemeester te Harlingen, 1559 - 1562:
gedeeld: I. de Friese halve adelaar; II. doorsneden: a. een (eikel); b. een klaver.

- > **Henricus Luce zoon**, meester / pastoor te Leeuwarden, 1535 - 1538:
een huis- of handmerk, bestaande uit een paal met op ca. 2/3 van de hoogte een schuinkruis en op ca. 1/3 van de hoogte een horizontale balk, met daaronder, aan weerszijden van de paal, een rondje.

- > **Jan Huijgenz**, pastoor te Den Haag, 1499:
een huis- of handmerk, bestaande uit een paal, die (her.) linksboven is vergezeld van een schuinkruisje, dat aan de bovenkant van de paal is bevestigd, over de onderkant van de paal een schuinkruis.

- > **Jan Sibetszoen**, schepen te Leeuwarden, 1504:
een huis- of handmerk, bestaande uit een omgewende 4, met de dwarsbalk op $1/3$ hoogte van de paallengte; op $2/3$ van de hoogte van de paal, aan de (her.) linkerzijde een dwarsbalk en aan de onderzijde rechts een schuine balk. Het merk rechtsboven mogelijk nog vergezeld van een figuur (onduidelijk).

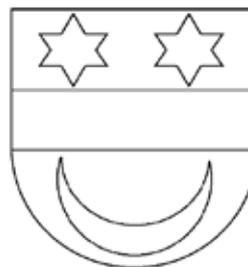
- > **Jan Sibrant zoen [Auckama]**, olderman te Leeuwarden, 1489 - 1495:
een huis- of handmerk, bestaande uit een paal, met op de top een verkorte keper en over de paal heen op ca. $1/4$ van de onderkant een schuinkruis, waarvan het (her.) rechterbovendeel ontbreekt.

- > **Jarich Allertszn**, deken te Leeuwarden (mogelijk broer van Doeda en Peter) 1466:
een Latijns kruis, aan beide zijden van de voet vergezeld van een ster, de ster aan de (her.) rechterzijde iets hoger geplaatst.

- > **Jarich Joenkiszn**, burger te Leeuwarden, 1457 - 1462:
een balk, boven vergezeld van twee sterren en onder van een wassenaar.

- > **Jayka Jellaman**, mederechter te Leeuwarden, 1406:
een huis- of handmerk, bestaande uit een cirkel met daaroverheen een kruis, waarvan de vier uiteinden tot buiten de cirkel reiken. Aan elk van deze uiteinden een (her.) schuinrechts, naar binnen lopend stokje.

- > **Jellardi Iwisma (Juwsma)**, commissaris in Oostergo, pastoor te Oldehove (Leeuwarden), 1478:
een huis- of handmerk, bestaande uit een paal met op de top en halverwege een keper.

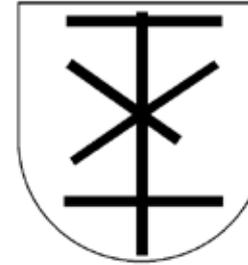
- > **Jelteka Wiggama**, schepen te Leeuwarden, 1436:
een huis- of handmerk, bestaande uit een verkorte keper, met een kleinere verkorte omgekeerde keper (v) tussen de benen en een horizontale balk aan de top (met drie verticale stokjes daarop?), het merk rechts, links en onder vergezeld van een ster.

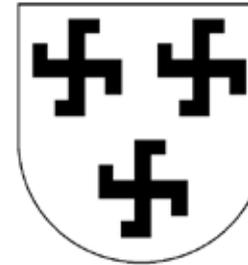
- > **Johannes**, pastoor te Westergeest, 1503:
een huis- of handmerk, bestaande uit een driehoek op een paal met daaronder een schuinlinks geplaatste dwarsbalk met aan het uiteinde (her.) rechts een afhangend balkje en aan het uiteinde links een opstaand balkje, de paal staande op een dwarsbalk met drie korte pootjes.

- > **Johannes Idzes (Idsardi / Idzs / Ydzes zoen)**, schepen, voogd te Nijehove (Leeuwarden), 1443 - 1455:
een Latijns kruis, staande op een grond (of doorlopend tot in de schildpunt) waaroverheen, op de helft van de paal, een verkort schuinkruis.

- > **Otto van Roden**, aannemer (zijl van 1503 bij Dokkum) 1503:
drie swastika's, geplaatst 2 en 1.

- > **Peter Allertsz Siirkisma**, broer van Doeda Allertsz, 1466:
een huis- of handmerk.

- > **Redardi (Redardus) Redersma**, deken / vicaris te Oldehove (Leeuwarden), 1478 - 1481:
een driehoek met de punt naar beneden en waarvan de schuine zijden meebuigen met de vormen van het (gotische) schild. Op de horizontale zijde van de driehoek in het midden een kruisje.

- > **Roleff Rodolphus (Roeleff) Hillama**, pastoor te Nijehove (Leeuwarden), 1530:
een huis- of handmerk in de vorm van een verlaagde en verkorte keper, met op de top twee driehoeken naast elkaar en aanstotend.

- > **Sibrent Hiddema**, schepen te Leeuwarden, 1450 - 1456:
een huis- of handmerk.

- > **Stephanus Sylvius**, pastoor St. Vitus (Oldehove, Leeuwarden), 1554:
een (slang) kronkelend in een omgekeerde S-vorm om een knoestig T- of Latijns kruis.

- > **Theodoricus Theodorici (Dirck Dircks)**, olderman te Dokkum, 1556:
een doodskep met een bot tussen de kaken.

- > **Tyman Frederixz**, inwoner / schepen te Leeuwarden, 1486:
een huis- of handmerk, bestaande uit een verkort schuinkruis, waarvan de bovenste uiteinden verbonden zijn door een horizontale balk, over het midden van het kruis een horizontale balk en tussen de onderste benen een verkorte omgekeerde keper (v).

- > **Tzalingh Roleffs zoen**, schepen te Bolsward, 1471:
 een huis- of handmerk, bestaande uit een schuinkruis met een dwarsbalk over het midden, aan de bovineinden van de armen van het kruis een naar beneden gericht balkje. (Onder en boven, tussen de armen van het huismerk mogelijk een ster.)

- > **Watkia (Waltkia) Allertsz Siirkisma**, broer van o.a. Doedo Siirkisma (Bwd), 1457 - 1498;
 een huis- of handmerk.

- > **Wthzio [Uuthzio]**, pastoor te Oudkerk, pauselijk "tabellio", 1541:
 een huis- of handmerk, bestaande uit een 4, met aan de onderkant een over de verticale balk geplaatst schuinkruis en aan de (her.)linkerzijde een over de doorlopende horizontale balk geplaatst verkort verticaal balkje.

R.J. Broersma, Heraut Frisia IV

Bildt, Bil,
 van der Bil,

- > **Bildt, Van der Bil, Bil**

Wulve trochsniën, A. yn sulver in swarte seehoarn, mei de iepening nei lofts; B. yn grien trije sulveren ierappelblommen mei gouden knop, neist inoar.

Helmteken: in sulveren opfleanende do, mei in grien beblêde wylgetûkje yn de bek.

Helmkleed: grien, fuorre fan wyt.

Gewelfd doorsneden, A. in zilver een zwarte zeehoorn, met de opening naar links; B. in groen drie zilveren aardappelbloemen met gouden knop, naast elkaar.

Helmteken: een zilveren opvliegende duif, met in zijn bek een groen gebladerd wilgentakje.

Helmkleed: groen, gevoerd van wit.

Dit slachte komt fan It Bilt en ûntliet dêr syn namme oan, it helmteken ynspirearre op it nije lân en de skaainamme Douwes yn dizze famylje.

It wapen is ornearre foar de neiteam mei de namme Bil fan Claas Douwes, doopt Sint-Anne 9 july 1747, stoarn dêr 28 maart 1811, tr. Hallum 12 juny 1768 Mettje Jans Meyer (1750-1827).

Untwerp fan ynstjoerder.

Ynstjoerder: mr. J.T. Anema, Rotterdam.

Hiddinga

> **Hiddinga**

Dield, I. yn sulver in read hert, trochstutsen fan twa gouden pylken mei de punt omleech; II. yn blau, boppe in fjouwerblêdige roas fan sulver mei gouden knop en punten, en ûnder trije gouden klaverblêden, pleatst 2 en 1.

Helmteken: in wyt en blauwe antike flecht, dêrtusken in swarte smidshammer, skeanrjuchts pleatst.

Helmkleed: blau, fuorre fan wyt.

Gedeeld, I. in silver een rood hart, doorboord met twee gouden pijlen met de punten omlaag;

II. in blauw, boven een vierbladige zilveren roos met gouden knop en punten, en beneden drie gouden klaverbladeren geplaatst 2 en 1.

Helmteken: een wit en blauwe antieke vlucht, waartussen een zwarte smidshamer, schuinrechts geplaatst.

Helmkleed: blauw, gevoerd van wit.

Boarne: in sulveren houliksleppel mei alliânsjewapen fan Enne Jacobs Abbema en Melle Tækes Hiddinga, troud Wûns 1695. Troch ynstjoerder binne de kleuren keazen en is in helmteken tafoege mei in ferwizing nei it berop fan Rients syn heit.

It wapen is ornearre foar de neiteam mei de namme Hiddinga fan Rients Sybrens Hiddinga (1747-1823), einierd boer te Winaam.

Ynstjoerder: mr. J.T. Anema, Rotterdam.

Hoogterp

> **Hoogterp**

Dield: I. de Fryske heale earn; II. yn sulver in griene leelje, boppe en ûnder beselskippe fan in grien klaverblêd.

Helmteken: in grien klaverblêd.

Helmkleed: grien, fuorre fan wyt.

Gedeeld: I. de Friese halve adelaar; II. in silver een groene lelie, boven en beneden vergezeld van een groen klaverblad.

Helmteken: een groen klaverblad.

Helmkleed: groen, gevoerd van wit.

Boarne: de sark fan Claes Harckes, einierde te Bitgum, waans earste frou yn 1664 begroeven waard. De sark fertoande in Fryske earn, links útsliten. Der hawwe foar it neist trije klaverblêden op stien. [GFL IV (Menaldumadeel), 131 (G246)]. Claes Harckes wie boer op Liemterp (stim 66), in kleasterpleats, troch syn heit Harcke Clasen koft fan de Steaten fan Fryslân.

Om it einierdewapen, mear in stânswapen, te yndividualisearjen, is de middelste klaver ferfongen fan in leelje.

It wapen is ornearre foar de neiteam mei de namme Hoogterp fan Harke Harmens (± 1685-1774) en Janke Lykeles, troud Mullum 6 juny 1728, sûnt 1738 boer te Mullum. Syn beide pakesizzers nimme yn 1811 de namme Hoogterp oan.

Untwerp fan ynstjoerder.

Ynstjoerder: mr. J.T. Anema, Rotterdam.

Hovinga

> **Hovinga**

Dield: I. de Fryske heale earn, swart op goud; II. yn grien in weagjende fersmelle dwersbalke fan sulver, boppe beselskippe fan in hast leech berchhûs fan goud, en ûnder fan in seisspeakich tsjil, it tsjil beselskippe fan trije turven, pleatst twa boppe en ien ûnder, alles fan goud.

Helmteken: it gouden tsjil út it wapen.

Helmkleed: grien, fuorre fan giel.

Gedeeld: I. de Friese halve adelaar, zwart op goud; II. in groen een golvende versmalde dwarsbalk van zilver, boven vergezeld van een bijna leeg berghuis (hooimijt) van goud; onder van een zesspakig wiel, het wiel vergezeld van drie turven, geplaatst twee boven en één onder, alles van goud.

Helmteken: het gouden wagenwiel uit het schild.

Helmkleed: groen, gevoerd van geel.

It berchhûs stiet foar it lytse pleatske oan de Oudeweg te Drachten. De weagjende dwersbalke symbolisearret leden fan it geslacht, dy't in skip hienen en fearen, en it tsjil, om't hja ek besocht hawwe te fertsjinjen oan it ferfier mei hynder en wein. De turven komme út it wapen fan Drachten.

It wapen mei fierd wurde troch de manlike neiteam fan Jentje Durks Hovinga fan Noarderdrachten, berne omtrint 1735; troud 22-3-1761 te Drachten mei Sjoukje Annes fan Suderdrachten.

Untwerp: J.C. Terluin, yn oerlis mei de ynstjoerder.

Ynstjoerder: Arend Jentje's Hovinga, Pastoor Philipponastraat 42, 1761 EM Anna Paulowna.

Renema

> **Renema**

Dield fan read en blau; yn it skyldhaad oer alles hinne in passer, oan wjerskanten beselskippe fan in klaver, alles fan sulver; ûnder yn it read in inketpotsje mei dêryn in guozzefear en ûnder yn it blau in kegelfoarmige kolf mei in silindryske hals (erlenmeyer), dêr't loftsûnder in pypke út komt, dat mei in heakse bocht omheechgiet en op 'e hichte fan de boppekant fan de kolf in heakse bocht nei lofts makket; yn it fertikale diel fan it pypke twa bollen boppe-inoar, alles fan sulver.

Helmteken: in sulveren hynsteholle tusken in read-blauwe flecht.

Helmkleed: rjochts: blau, fuorre fan wyt; lofts: read, fuorre fan wyt.

Gedeeld van rood en blauw; in het schildhoofd over alles heen een passer, aan weerskanten vergezeld van een klaver, alles van zilver; onder in het rood een inktpotje met daarin een ganzenveer en onder in het blauw een kegelvormige kolf met een cilindrische hals (erlenmeyer), waaruit linksonder een pijpje komt, dat met een haakse bocht omhooggaat en ter hoogte van de bovenkant van de kolf een haakse bocht naar links maakt; in het verticale deel van het pijpje twee bollen boven elkaar; alles van zilver.

Helmteken: een wit paardenhoofd tussen een rood-blauwe vlucht.

Helmkleed: rechts: blauw, gevoerd van wit; links: rood, gevoerd van wit.

De eleminten yn it skyld jouwe de beroppen wer fan de oanfreger en syn foarâlden: boeren, timmerlju, ûnderwizer en gemikus. De lêste trije beroppen komme faken yn de famylje foar.

It wapen mei fierd wurde troch de neiteam fan Jarig Hoites Renema (1776-1829), troud yn 1796 mei Grietje Luitzens Kleiterp (1774-1803), dy't de namme Renema fiert.

Untwerp: J.C. Terluin yn oerlis mei de ynstjoerder en syn frou A. Bokkinga.

Ynstjoerder: J. Renema, Schouw 18, 8446 EA It Hearrenfean.

Schaaf

> **Schaaf**

Dield, I. de Fryske heale earn; II. trochsniën, a. yn read in gouden skaaf; b. yn grien in sulveren klaverblêd.

Helmteken: in klauhammer mei gouden stâl en in swarte kop.

Helmkleed: read, fuorre fan giel.

Gedeeld, I. de Friese halve adelaar; II. doorsneden, a. in rood een gouden skaaf; b. in groen een zilveren klaverblad.

Helmteken: een klauwammer met gouden steel en zwarte kop.

Helmkleed: rood, gevoerd van geel.

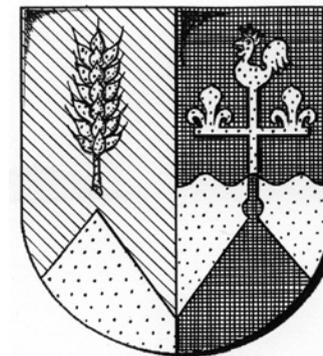
Dit is in sprekend wapen fan dit slachte fan timmerlju; de heit fan de man dy't de namme oannimt wie mr. timmerman te Sweins, letter te Wjelsryp. Foar dy tiid wienen se lykwols boer, sadwaande komt nêst de skaaf ek in klaver yn it skyld.

It wapen is ornearre foar de neiteam fan Jan Cornelis Schaaf, berne Wjelsryp 11 nov. 1759, mr. timmerman te Winaam, stoarn dêr 16 febr. 1832, tr. 1. Winaam 2 des. 1787 Klaaske Jacobs Steinfört (1766-1807), dy't de namme Schaaf fiert.

De âldst bekende foarfaar is syn pake, Jan Jansen, boer te Spannum, Tsjom en Sweins, stoarn 1749/51, tr. Iens 23 april 1719 Gertje Kornelis.

Untwerp fan ynstjoerder.

Ynstjoerder: mr. J.T. Anema, Rotterdam.

Boornbergum
Boarnburgum

> **Wapen fan Boornbergum - Boarnburgum yn de gemeente Smallerland - Smellingerlân**

Wapen dield: I. yn grien in gouden punt oprizend út de skyldfoet, fan boppen beselskippe fan in gouden rogge-ier; II. weagjend trochsniën fan swart en goud, mei oer alles hinne in toerkrús mei in hoanne en op de dwersbalke op de úteinen in leelje mei ôfsniene foet, pleatst op in bal op in punt, oprizend út de skyldfoet, fan it ien yn it oar.

De Boarn, dêr't it doarp nei neamd is, is ferdwûn. Allinne yn de rin fan de Leppedyk is noch eat te sjen fan de kronkeljende stream. Der leit noch wol in brede sleat njonken It Mear (in midsieuske dyk) dêr't it oerstallige wetter troch ôffierd wurdt.

De "berch" is de sânreûch, dêr't it doarp op leit, symbolisearre troch de gouden punt yn de rjochterskyldhelte. It doarp kin men ferdiele yn in eastlik sângebiet (goud yn it wapen) en in westlik feangebiet (swart yn it wapen). Op de sângrûn waard rogge ferboud. De rogge-ier wol dat oanjaan. Der stie eartiids in "Rochmolen" op 'e grins fan Boarnburgum en Koartehimmen tichte by de Gealeane. It meast eigene is wol it bysûndere toerkrús mei op de úteinen fan de dwersbalke twa leeljes mei ôfsniene foet. De midsieuske toer, út de 12de ieu, wie yn de nacht fan 6 op 7 desimber 1733 ynstoart. Yn 1734 is in nije tsjerke boud en heechstwiërskynlik is doe it âlde toerkrús wer brûkt. De leelje is in symboal fan Marije, de mem fan Jezus. De toerspits mei it krús stiet yn de lofterhelte fan it wapen. De weagjende dieling is de oantsjutting fan de ferdwûne Boarn.

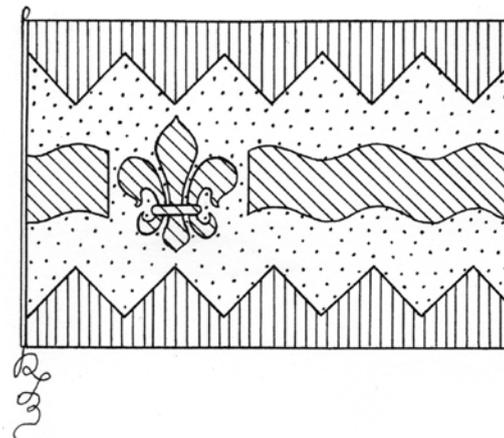
**Korteheemmen
Koartehimmen**

> **Wapen fan Korteheemmen - Koartehimmen yn de gemeente
Smallingerland - Smellingerlân**

Wapen: yn grien in gouden maiskolf, lofts en rjochts beselskippe fan in gouden peal; in weage skyldhaad fan read, belein mei in sulveren kearûb-ingelkopke tusken twa wjukken.

Koartehimmen hat twa kearnen: de Boerestreek en de Sânbuorren. De twa gouden peallen wize dêr op. De tsjerke is tige âld, út de twadde helte fan de 13de ieu. Yn de súdmuorre sit in kearûb-ingelkopke tusken twa wjukken fan natuerstien. Eartiids waard der rogge op de boulannen ferboud, mar hjoed-de-dei is dat mais.

De maiskolf yn it wapen is dêr it symboal fan. Der leit in protte bosk en greide om it doarp hinne. De griene kleur fan it wapen docht dêroan tinken, wylst de reade kleur fan it skyldhaad de bebouwing symbolisearret. De weage dieling fan it skyldhaad is de Drait, dy't by it doarp lâns streamt.

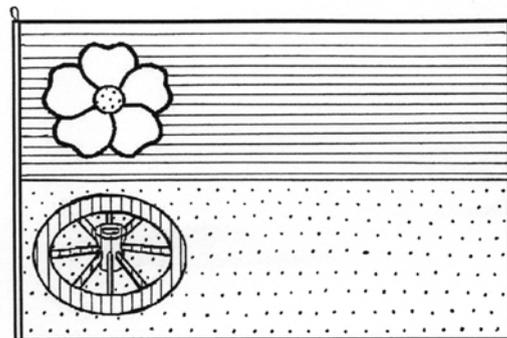
> **Flagge fan Boarnburgum en Koartehimmen**

Flagge: fjouwer banen fan read, giel, grien, giel en read; de boppeste en ûnderste reade baan toskfoarmich, mei fiif tosken dy't nei de midden fan de flagge wize; begjinnend op $\frac{1}{10}$ fan de flaggehichte en de punten op $\frac{1}{4}$ flaggehichte; yn 'e midden fan de flagge in weagjende griene baan fan $\frac{1}{5}$ flaggehichte, dy't fan de broekside ôf op $\frac{1}{6}$ flaggelingte ûnderbrutsen is oer in lingte fan $\frac{1}{3}$ flaggelingte; yn it ûnderbrutsen diel in griene leelje.

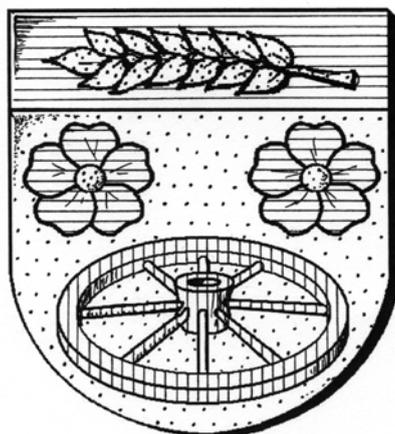
Om't beide doarpen gearwurkje yn Doarpsbelang, woenen hja in mienskiplike flagge hawwe. Beide doarpen binne streekdoarpen. De read-toske boppe- en ûnderkant fan de flagge wolle dat oantsjutte. It giel is de sângrûn dêr't beide doarpen op lizze, foar Koartehimmen is de weagjende griene balke de Drait en foar Boarnburgum is dat de ferdwûne Boarn. De griene leelje wol it natuergebiet yn it westen oanjaan.

Fêstlein op in gearkomste fan Doarpsbelang Boarnburgum-Koartehimmen op 26 maart 2013.

Untwerp wapens en flagge: J.C. Terluin; lid F.R.f.H., yn oparbeidzjen mei Doarpsbelang.

Wapen

Firdgum - Furdgum

> **Wapen fan Firdgum - Furdgum yn de gemeente Franekeradeel - Frjentsjerteradiel**

Wapen: yn goud in lizzend read karretsjil, boppe beselskippe fan twa blauwe flaaksblommen mei in gouden knop neist elkoar; in blau skyldhaad, belein mei in gouden nôtier, mei de stâle nei lofts.

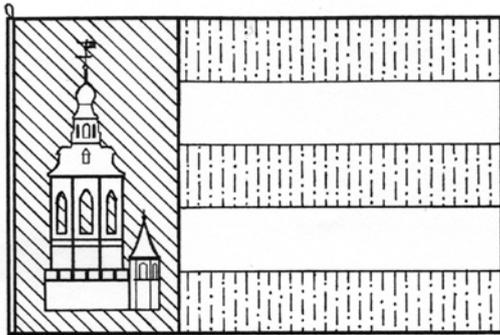
Flagge: twa likense hege banen fan giel en blau, mei yn de broektop in wite flaaksblom mei in giel hert, en yn de broekhoeke in lizzend read karretsjil.

It karretsjil komt út it Camstrawapen en ferwiist nei de Camstrastate dy't dêr eartiids stie en dêr't de Camstrawei ek nei ferwiist. It tsjil (of rêd) kin ek ferwize nei de boerewinen, dy't wichtich wienen foar it ferfier fan de lânbouprodukten (en wierskynlik ek te sjen yn it Yeb Hettinga Museum).

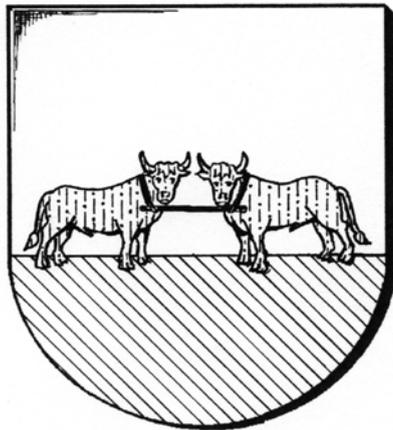
De flaaksblommen ferwize nei de eardere teelt fan flaaks yn dizze omkriten, dat tige bekend wie om de kwaliteit.

De lizzende nôtier yn it skyldhaad symbolisearret de nôtskeaf dy't yn it âlde wapen fan de eardere gemeente Barradiel stiet, dêr't Furdgum eartiids ûnder foel. Dat symboal sil ek brûkt wurde foar de wapens fan de oare Barradielster doarpen.

Untwerp wapen en flagge: de F.R.f.H.

Wp

Dronrijp
Dronryp

> **Wapen en flagge fan Dronrijp - Dronryp yn de gemeente Menaldumadeel - Menameradiel**

Wapen: yn sulver twa oranje, nei inoar takearde oansjende oxen, oan inoar keppele troch in swarte keppelstôk oan in swart helter, steande op in griene skyldfoet.

Flagge: in griene hys fan 1/3 flaggelingte mei it stilearre sylhûet fan de Rypster toer fan de hichte fan it tsjerkedak ôf en sjoen út it suden wei, alles fan wyt; fiif likense hege banen fan oranje, wyt, oranje, wyt en oranje.

Oer it wapen fan Dronryp is al it ien en oar skreaun, bygelyks yn *It Heitelân*^a, it *Jierboekje* fan 1952^b en de *Friese Koerier*^c. It is in âld wapen út de 16de of 17de ieu. As âldst bekende boarne wurdt neamd *H. Roucoma's Memorie-Pilaer* fan 1690^d.

Dêr stiet ûnder 1698: "In de somer heeft Theuwes Jansen Boeder een nieuwe paardestal met een springhuis laten maken bij of aan de nieuwe herberge staande in de buyren op de hoek omme hernne, 't wapen van Dronrijp, en de springende hengst is den 10en Julij uitgehangen, de oude herberg, genaamt 't wapen van Vriesland, is in Martio te vooren afgebrooken." Foar de kantstreek stiet der noch byskreaun: "2 ossen Dronrijps wapen, een schieren met een rooden, gekoppelt in 't Rijppe-reyd".

De betsjutting soe lizze yn de stiftingsleginde fan de tsjerke (de Alde Wite). De lju wisten net wêr't se de tsjerke bouwe soenen. Dêrta waarden de jûns twa keppele oxen loslitten. Wêr't se de oare deis de bisten weromfine soenen, dêr soe de nije tsjerke komme moatte. De oxen waarden weromfûn yn it leechste diel fan it lân, yn it reid. It doarp Nijlân hat deselde stiftingsleginde en ek yn dat (nije) wapen steane twa keppele oxen (oksekoppen). Yn de folksmûle wurde de Rypsters "oxen" neamd. Der bestiet ek in wapenrymke: "Door het dreunen van twee ossen in 't reid, heeft Dronrijp gekregen zijn bescheid."

Yn de publikaasjes waarden ferskate ôfbyldings brûkt en krigen de oxen ek ferskate kleuren. Oer de kleuren fan de eftergrûn wie neat bekend.

Yn 2010 waard de Rie troch Doarpsbelang frege foar in ûntwerp foar in flagge.

a 1939, side 7.

b siden 40, 41.

c 10-8-1957.

d Drs. K. Terpstra (ed.), *H. Roucoma, Dronrijps Memoriael*, Ljouwert 1986.

Ut de oanlevere ûntwerpen fan ús lid Terluin keas in mearderheid fan it bestjoer fan Doarpsbelang foar de twa oksen út it wapen. Sy kamen yn in wyt fjild te stean mei in smelle griene baan boppe en ûnder oan de flagge. De oksen krigen in oranje kleur, om't dy, neist read, it tichtst by de natuerlike ljochtbrune kleur fan it âlde feeslach kaam. Boppedat wienen de kleuren oranje en grien al yn gebrûk by de sportferienings, benammen de keatsferiening. Ek de oksen yn it wapen krigen dy kleur. Doe't it foarstel foar de nije flagge yn it doarp bekend makke waard, kaam der út de befolking in tsjinfoarstel, om't dy fûnen dat in ôfbylding fan de Rypster toer mear ûnder it folk libje soe as de oksen. Tsjin it wapen wienen gjin beswieren. Al mei al hat it petear oer it flaggeûntwerp likernôch sa'n twa jier duorre, ear't hja der oer út wienen hoe't it alternative ûntwerp mei de toer dochs wurde moast. Uteinlik is keazen foar in flagge mei in griene hys, mei dêr yn it stilearre boppeste diel fan de toer. De flecht krige fiiflikense hege banen fan oranje en wyt.

Untwerp wapen: in bestead wapen, de kleuren nij.

Untwerp flagge: de F.R.f.H. nei in idee fan W.H. van der Wal út Dronryp.